

III - INTERNATIONAL SYMPOSIUM ON LITERATURE, CULTURE AND LANGUAGE

In collaboration with Van Yüzüncü Yıl University (Van YYU) Department of English Language and Literature, Institute of Economic Development and Social Research (İKSAD) and Turkish Language and Literature Association Adilcevaz Branch

ADILCEVAZ, BITLIS,
TÜRKİYE
July 12-14, 2024

EDITORS

Prof. Dr. Bülent Cercis TANRITANIR
Assist. Prof. Dr. Ömer Aytaç AYKAÇ

ISBN: 978-625-367-794-7

III - INTERNATIONAL SYMPOSIUM ON LITERATURE, CULTURE AND LANGUAGE

ADILCEVAZ, BITLIS, TÜRKİYE / July 12-14, 2024

EDITORS

Prof. Dr. Bülent Cercis TANRITANIR

Assist. Prof. Dr. Ömer Aytaç AYKAÇ

All rights of this book belong to

IKSAD Publishing House Authors are responsible both ethically and juridically

IKSAD Publications - 2024©

Issued: 20.08.2024

PROCEEDINGS BOOK

ISBN: 978-625-367-794-7

SYMPOSIUM ID

SYMPOSIUM TITLE

**III - INTERNATIONAL SYMPOSIUM ON LITERATURE, CULTURE AND
LANGUAGE**

DATE AND PLACE

ADILCEVAZ, BITLIS, TÜRKİYE / July 12-14, 2024

ORGANIZATION

**In collaboration with Van Yüzüncü Yıl University (Van YYU) Department of
English Language and Literature
Institute of Economic Development and Social Research (İKSAD)
Turkish Language and Literature Adilcevaz Branch**

EDITORS

**Prof. Dr. Bülent Cercis TANRITANIR
Assist. Prof. Dr. Ömer Aytaç AYKAÇ**

PARTICIPANTS COUNTRY (18 countries)

**TÜRKİYE, INDIA, PHILIPPINES, NIGERIA, INDONESIA, ALBANIA, PAKISTAN,
BANGLADESH, ROMANIA, AZERBAIJAN, ITALY, SOUTH AFRICA, EGYPT,
HUNGARY, BELGRADE, GEORGIA, MOROCCO, VIETNAM**

Total Accepted Article: 69

Total Rejected Papers: 17

Accepted Article (Türkiye): 30

Accepted Article (Other Countries): 39

ISBN: 978-625-367-794-7

3. ULUSLARARASI EDEBİYAT, KÜLTÜR VE DİL SEMPOZYUMU

3rd INTERNATIONAL SYMPOSIUM ON LITERATURE, CULTURE AND LANGUAGE

20.08.2024

REF: Akademik Teşvik

İlgili makama;

3. Uluslararası Edebiyat, Kültür ve Dil Sempozyumu, 12-14 Temmuz 2024 tarihleri arasında Bitlis Adilceviz’de 18 farklı ülkenin (Türkiye 30 bildiri- Diğer ülkeler 39 bildiri) akademisyen/araştırmacılarının katılımıyla gerçekleşmiştir

Kongre 16 Ocak 2020 Akademik Teşvik Ödeneği Yönetmeliğine getirilen “Tebliğlerin sunulduğu yurt içinde veya yurt dışındaki etkinliğin uluslararası olarak nitelendirilebilmesi için Türkiye dışında en az beş farklı ülkeden sözlü tebliğ sunan konuşmacının katılım sağlaması ve tebliğlerin yarıdan fazlasının Türkiye dışından katılımcılar tarafından sunulması esastır.” değişikliğine uygun düzenlenmiştir.

Bilgilerinize arz edilir,

Saygılarımla

Prof. Dr. Bülent Cercis TANRITANIR
Symposium President / Sempozyum Başkanı

T.C.
VAN YÜZÜNCÜ YIL ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Edebiyat Fakültesi Dekanlığı

Sayı : E-71828577-100-526575
Konu : Eğitim - Öğretim İşleri (Genel)

14.05.2024

İNGİLİZ DİLİ VE EDEBİYATI BÖLÜM BAŞKANLIĞINA

İlgi : 16.04.2024 tarihli, 77823147-100-514500 sayılı yazınız.

Bölümünüz öğretim elemanları ile Dil Bilimi Bölümü öğretim üyesi Doç.Dr. Gülşen TORUSDAĞ'ın, İngiliz Dili ve Edebiyatı ve İKSAD iş birliğiyle 12-14 Temmuz 2024 tarihleri arasında Bitlis Adilcevaz'da düzenlenecek olan Uluslararası 3. Edebiyat, Kültür ve Dil Sempozyumu Düzenleme Kurulunda görevlendirilme talepleri aşağıda belirtildiği şekliyle Dekanlığımızca uygun görülmüştür.

Bilgilerinizi rica ederim.

Düzenleme Kurulu Üyeleri :

Prof. Dr. Bülent Cercis TANRITANIR
Prof. Dr. Aydın GÖRMEZ
Doç. Dr. M. Metin BARLIK
Doç. Dr. Gülşen TORUSDAĞ
Dr. Öğr. Üyesi Leyla ADIGÜZEL
Dr. Öğr. Üyesi Zeki EDİS
Dr. Öğr. Üyesi Ömer Aytaç AYKAÇ
Arş. Gör. Dr. Nevzat AĞÇAKAYA
Arş. Gör. Merve Betül GÖRMEZ

Prof. Dr. Rafet ÇAVUŞOĞLU
Dekan

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Doğrulama Kodu :BS4C1ARNNZ Pin Kodu
:70103

Belge Takip Adresi : <https://www.turkiye.gov.tr/vyy-ebys>

Adres:Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dekanlığı Zeve Kampüsü
65080 Tuşba / Van
Telefon No:+90 432 2251051 Faks No:+90 432 2251188
e-Posta:edbfak@yyu.edu.tr İnternet Adresi:<http://www.yyu.edu.tr>

Bilgi için: Gülyeter TOPRAK
Unvanı: Sağlık Teknisyeni Yardımcısı

Tel No: 3212

HONORARY CHAIRMEN OF THE SYMPOSIUM

Av. Abdullah AKBABA
Mayor of Adilcevaz Municipality

İsmail DEMİR
Adilcevaz District Governor

SYMPOSIUM PRESIDENT

Prof. Dr. Bülent Cercis TANRITANIR
Van Yüzüncü Yıl University Türkiye

ORGANIZING COMMITTEE

Prof. Dr. Bülent Cercis TANRITANIR

Prof. Dr. Aydın GÖRMEZ

Assoc. Prof. Dr. M. Metin BARLIK

Assoc. Prof. Dr. Gülşen TORUSDAĞ

Assoc. Prof. Dr. Gönül SAMEDOVA

Assist. Prof. Dr. Ömer Aytaç AYKAÇ

Assist. Prof. Dr. Leyla ADIGÜZEL

Assist. Prof. Dr. Zeki EDİS

Assist. Prof. Dr. Mehmet Şirin DEMİR

Lect. Cihan YETKİN

Res. Assist. Dr. Nevzat AĞÇAKAYA

Res. Assist. Merve Betül GÖRMEZ

Res. Assist. Fırat Kaplan

SCIENTIFIC ADVISORY COMMITTEE

Prof. Dr. Bülent Cercis TANRITANIR

Prof. Dr. Mehmet TAKKAÇ

Prof. Dr. Mukadder ERKAN

Prof. Dr. Gencer ERKILIÇ

Prof. Dr. İsmail ÖĞRETİR

Prof. Dr. Mustafa Zeki ÇIRAKLI

Prof. Dr. Hasan Boynukara

Prof. Dr. Faruk KALAY

Assoc. Prof. Dr. Nino Kitoshvili

Assoc. Prof. Dr. Naseem Akhter

Pérez Gamón Carolina Margarita

Dra. Tatiana Marisel Pizarro

Assoc. Prof. Dr. M. Metin BARLIK

Assoc. Prof. Dr. Aydın GÖRMEZ

Assoc. Prof. Dr. Gülşen TORUSDAĞ

Assoc. Prof. Dr. Süleyman KASAP

Assoc. Prof. Dr. Emrullah ŞEKER

Assoc. Prof. Dr. Fırat YILDIZ

Dr. Ghanshyam Barman

Dr. Elsadig Hussein Fadlalla Ali

PhD. Rozana BELA

Dr. Zafer GÜLSAR

Assist. Prof. Dr. Leyla ADIGÜZEL

Assist. Prof. Dr. Zeki EDİS

Assist. Prof. Dr. Mehmet Şirin DEMİR

Assist. Prof. Dr. Deniz ARAS

Assist. Prof. Dr. Bülent ALAN

Assist. Prof. Dr. Ömer Aytaç AYKAÇ

Lect. Dr. Esra Ünsal OCAK

Lect. Cihat ÖZTAY

Lect. Murat ALKAN

Lect. Mehmet ASLAN

Lect. Ela Ocak YELTEKİN

Lect. Deniz Bingöl SARGİN

Lect. ÖZCAN AKŞAK

Res. Assist. Dr. Nevzat AĞÇAKAYA

PHOTO GALLERY

PHOTO GALLERY

PHOTO GALLERY

PHOTO GALLERY

PHOTO GALLERY

PHOTO GALLERY

PHOTO GALLERY

Kayıdılıyordun... REFLECTION OF PRE- AND POST INDEPENDENCE POLITICAL AND - PowerPoint

File Giriş Ekle Tasarım Geçişler Animasyonlar Slayt Gösterisi Gözden Geçir Görünüm Acrobat Ne yapmak istediğinizi söyleyin... Oturum Aç Paylaş

Kes Kopyala Yeni Slayt Biçim Boyasın Düzen Sıfırla Bölüm

Font Yazı Tipi Paragraf Yerleştir Hızlı Stiller Şekli Doldur... Şekli Anahat... Şekli Efektleri... Düzeltme

16. yüzyıl İngiliz ve İskoç koloni yerleşimi

1916 İRA kuruluşu & Sinn Féin desteği

Birinci Dünya Savaşı sonrası 1916 paskalya Ayaklanması

1922 İç Çatışma & İrlanda Özgür Devleti'nin Kurulması

1937 İrlanda Bağımsızlığı

1969 – 1994 Kuzey İrlanda Sorunu (The Troubles)

1972 Kanlı Pazar / Bogside Katliamı

1998

20. Yüzyıl Kritik Tarihi Olaylar

Observer H-1

Observer H-1

H1 - Mehmet Metin BARLIK & Keşer...

H1- Mehmet ASLAN

H1-1 Hacer Betül ALTINTAŞ

Kayıdılıyordun... IDENTITY IN TOTAL RECALL.pptx - PowerPoint

File Home Insert Design Transitions Animations Slide Show Review View Help ACROBAT PDFelement Tell me what you want to do

Paste New Slide Section Layout Reset

Clipboard Slides Font Paragraph Drawing Shape Fill... Shape Outline... Shape Effects... Find... Replace...

The film "Total Recall"
A few details about the plot

Every day, the factory worker Douglas Quaid commutes from the Colony to the UFB through "The Fall", a giant elevator running through the Earth's core which connects the two zones.

Having recurring dreams of being a secret agent, Quaid goes to Rekall, a company that can implant artificial memories, and buys a package of memories containing a spy adventure. However, this gesture seems to help him rediscover his real identity as a spy named Carl Hauser.

In order to find some answers, the protagonist joins the Resistance in their fight against Chancellor Coahaagen, who wants to use his army of robots in order to get rid of the population of the Colony.

Observer H-1

Observer H-1

Zohaib Hassan Sain - S(2), H(1)...

Monica Alina Toma

H-1 ,S -2Md. As...

H-1 ,S -2Md. Ashraful Amin

PHOTO GALLERY

The screenshot shows a Microsoft PowerPoint presentation. The main slide is titled "RESEARCH METHODOLOGY" and contains the following text: "The research methodology for this study involves a mixed-methods approach, combining qualitative and quantitative techniques such as interviews with quantitative data collected through questionnaires. This methodology aims to gain in-depth insights into the challenges and future trends of blended learning, providing a comprehensive understanding of the topic and facilitating practical recommendations for implementation in diverse educational settings."

Below the text is a table titled "TABLE 1: DATA COLLECTION":

Category	Numbers	Research Tools
Students	185	Questionnaires
Educators	8	Interviews
Higher Education Institutions	4	-

The presentation is displayed in a Zoom meeting window. The Zoom interface shows a sidebar with a list of participants: Observer H-1, Zohaib Hassan Sain - S(2), H(1) Mo..., Monica Alina Toma, H-1 ,S -2Md. As..., and H-1 ,S -2Md. Ashraful Amin. The Zoom meeting title is "Observer Hall 2".

The screenshot shows a Zoom meeting in progress. The main slide is titled "CRITICISM OF ANTHROPOCENTRISM IN KURT VONNEGUT'S SLAUGHTERHOUSE FIVE: SO IT GOES". The slide also lists the presenter: "Prof. Dr. Bülent Cereis Tanrıtanır (Yüzüncü Yıl University)" and "Lecturer Roger Alan Tunç (Atatürk University)".

The Zoom interface shows a sidebar with a list of participants: Observer Hall 2, H2 - Soner Ijmetekin, Roger Alan Tunç Hall 2, S1 H2 Bahar yılmaz, and H2 Rukiye Ozturk. The Zoom meeting title is "Observer Hall 2".

The screenshot shows a Zoom meeting in progress. The main slide is titled "Observer Hall 2". The slide also lists the presenter: "S1 H2 Bahar yılmaz".

The Zoom interface shows a sidebar with a list of participants: Observer Hall 2, H2 - Soner Ijmetekin, Roger Alan Tunç Hall 2, H2 Rukiye Ozturk, and S1 H2 Bahar yılmaz. The Zoom meeting title is "Observer Hall 2".

PHOTO GALLERY

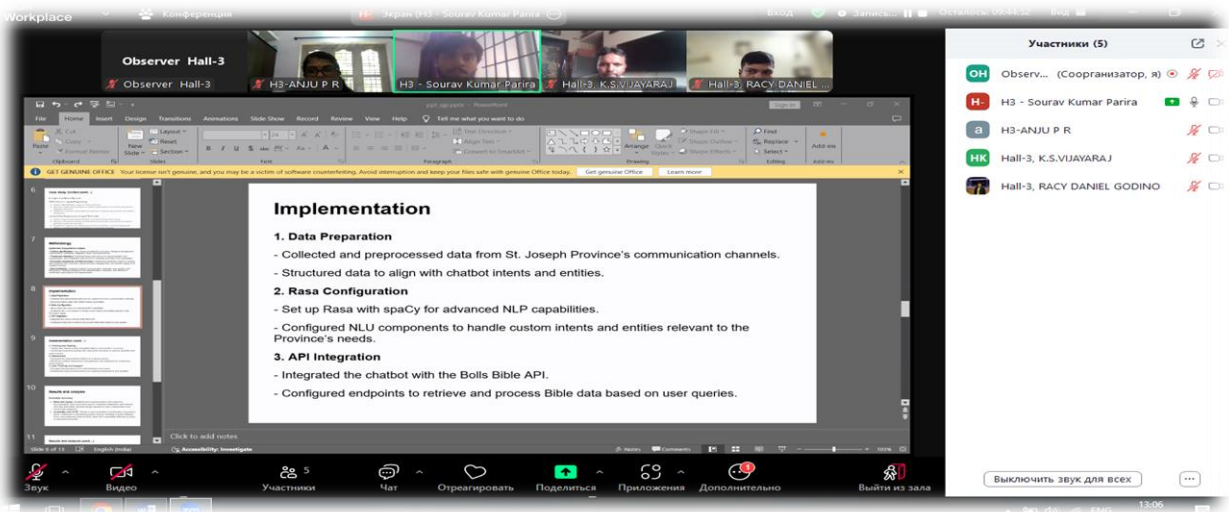
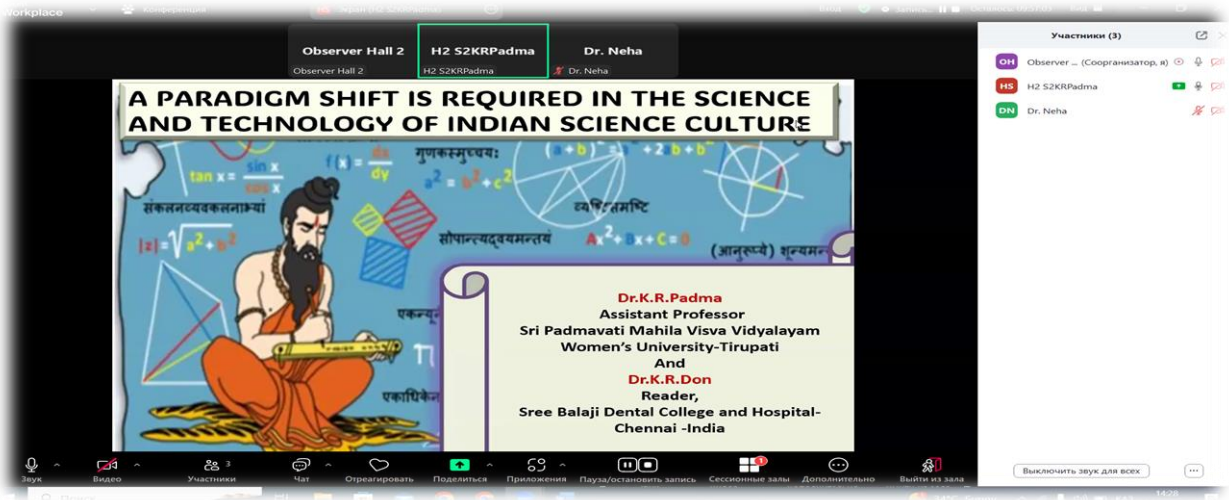

PHOTO GALLERY

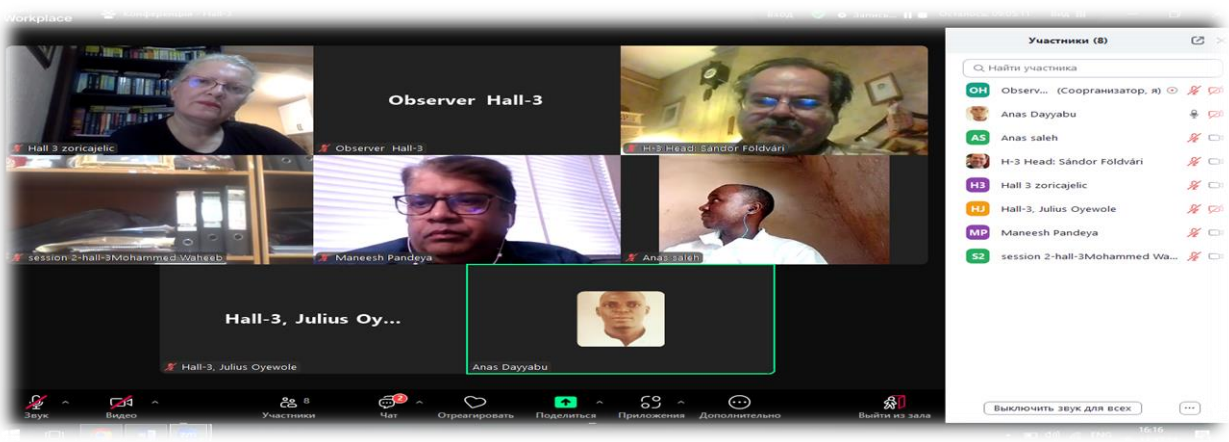
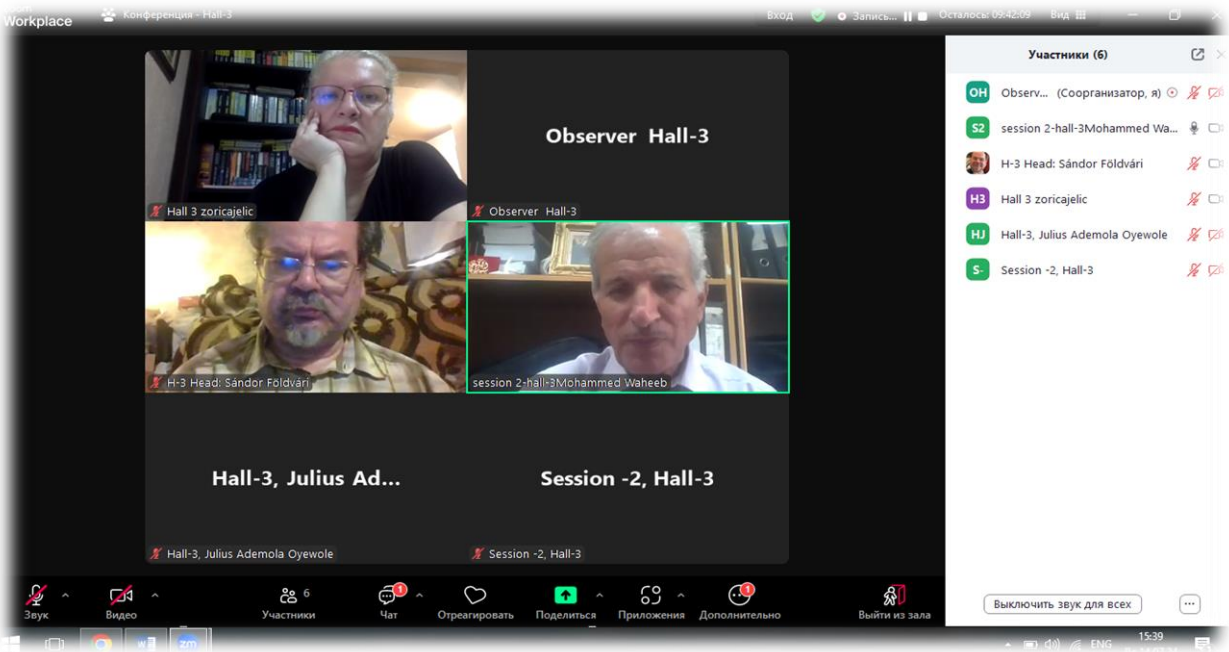
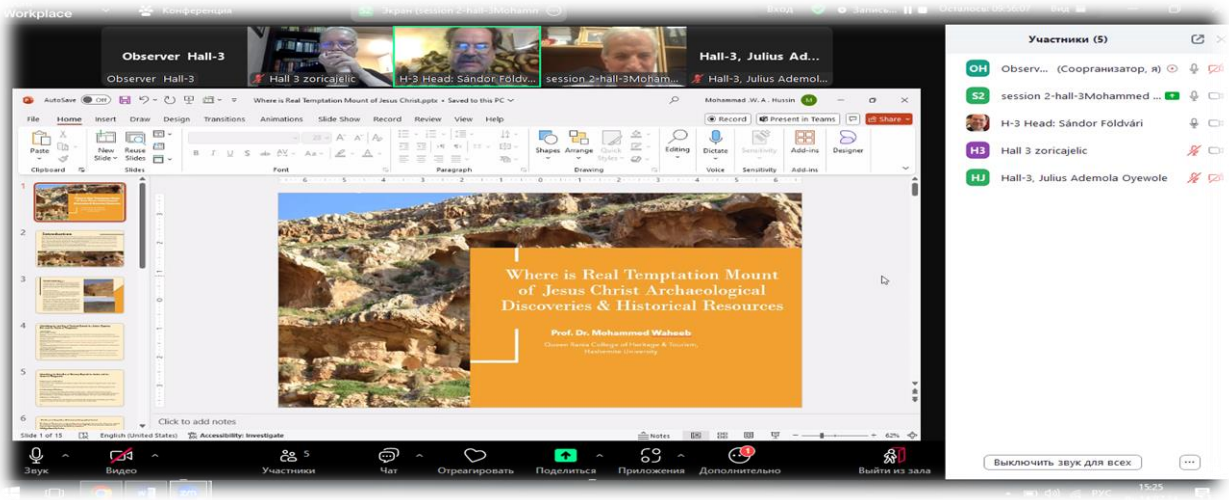
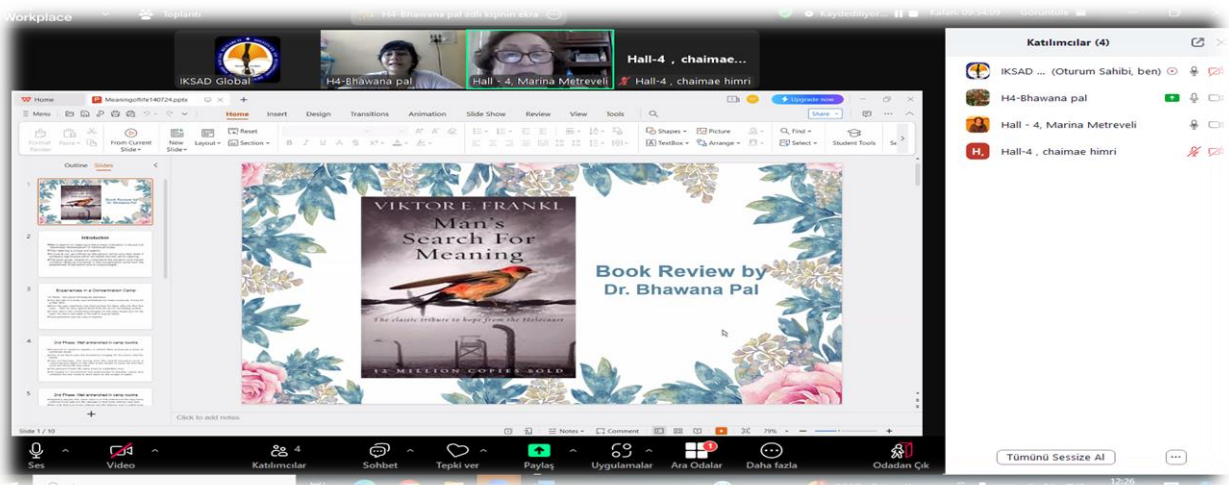
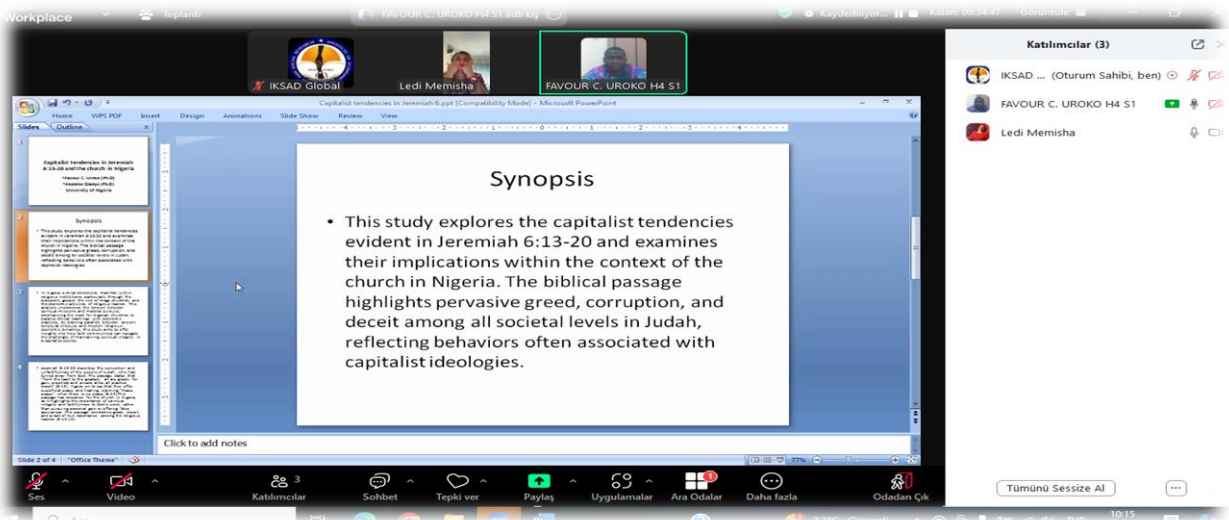

PHOTO GALLERY

3rd INTERNATIONAL SYMPOSIUM ON LITERATURE, CULTURE AND LANGUAGE

-ADILCEVAZ, BITLİS, TÜRKİYE-

July 12-14, 2024

In collaboration with Van Yüzüncü Yıl University (Van YYU) Department of English Language and Literature, Institute of Economic Development and Social Research (İKSAD) and Turkish Language and Literature Association Adilceviz Branch

SYMPOSIUM PROGRAM

Meeting ID: 814 0361 9586
Passcode: 927365

Participant Countries: (18)

TÜRKİYE, INDIA, PHILIPPINES, NIGERIA, INDONESIA, ALBANIA, PAKISTAN, BANGLADESH,
ROMANIA, AZERBAIJAN, ITALY, SOUTH AFRICA, JORDAN, HUNGARY, SERBIA, GEORGIA,
MOROCCO, VIETNAM

IMPORTANT

- To be able to make a meeting online, login via <https://zoom.us/join> site, enter ID instead of "Meeting ID or Personal link Name" and solidify the session.
- The presentation will have **15 minutes** (including questions and answers).
- The Zoom application is free and no need to create an account.
- The Zoom application can be used without registration.
- The application works on tablets, phones and PCs.
- Speakers must be connected to the session **15 minutes before** the presentation time.
- All congress participants can connect live and listen to all sessions.
- During the session, your camera should be turned on at least %70 of session period
- Moderator is responsible for the presentation and scientific discussion (question-answer) section of the session.

TECHNICAL INFORMATION

- Make sure your computer has a microphone and is working.
- You should be able to use screen sharing feature in Zoom.
- Attendance certificates will be sent to you as pdf at the end of the congress.
- Moderator is responsible for the presentation and scientific discussion (question-answer) section of the session.

Before you login to Zoom, indicate hall number and your surname (Hall-1, İsmail BAKAN)

ÖNEMLİ

- Kongremizde Yazım Kurallarına uygun gönderilmiş ve bilim kurulundan geçen bildirimler için online (video konferans sistemi üzerinden) sunum imkanı sağlanmıştır.
- Online sunum yapabilmek için <https://zoom.us/join> sitesi üzerinden giriş yaparak "Meeting ID or Personal Link Name" yerine ID numarasını girerek oturuma katılabiliyorsunuz.
- Sunumlar için **15 dakika** (soru ve cevaplar dahil) süre ayrılmıştır.
- Zoom uygulaması ücretsizdir ve hesap oluşturmaya gerek yoktur.
- Zoom uygulaması kaydolmadan kullanılabilir.
- Uygulama tablet, telefon ve PC'lerde çalışmaktadır.
- Sunum yapacakların sunum saatinden **15 dk önce** oturuma bağlanmış olmaları gerekmektedir.
- Tüm katılımcılar oturumlara online katılıp dinleyebilir.
- Oturumdaki sunumlardan ve bilimsel tartışmalardan (soru-cevap) oturum başkanları sorumludur.
- Sunumlar için **15 dakika** (soru ve cevaplar dahil) süre ayrılmıştır.

TEKNİK BİLGİLER

- Bilgisayarınızda çalışır durumda mikrofon bulunmalıdır.
- Zoom'da ekran paylaşma özelliği kullanılabilir.
- Katılım belgeleri kongre sonunda tarafınıza pdf olarak gönderilecektir.
- Kongre programında yer ve saat değişikliği gibi talepler dikkate alınmayacaktır.

Zoom'a girişte sırayla salon numarasını ve soyadınızı yazınız (Salon-1, İsmail BAKAN)

-Opening Ceremony-

Date: **12.07.2024**

Ankara Local Time: **10:00-11:00**

Place: **Bitlis Eren University Adilcevaz Vocational School**

Prof. Dr. Bülent Cercis TANRITANIR - Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi
3. Uluslararası Edebiyat, Kültür ve Dil Sempozyum Başkanı

Prof. Dr. Aydın GÖRMEZ - Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi
16. Uluslararası Çinden Adriyatike Bilimsel Araştırmalar Kongre Başkanı

Buğra TURAN - Türkiye Dil ve Edebiyat Derneği Adilcevaz Şube Başkanı

Dr. Mustafa Latif EMEK - İKSAD Başkanı

Av. Abdullah AKBABA - Adilcevaz Belediyesi Başkanı

İsmail DEMİR - Adilcevaz Kaymakamı

12.07.2024 / Bitlis Eren Üniversitesi Adilcevaz Meslek Yüksekokulu

Ankara Local Time: 13:30-15:30

HEAD OF SESSION: Assoc. Prof. Dr. Memet Metin BARLIK

AUTHORS	AFFILIATION	TOPIC TITLE
Res. Assist. Merve Betül GÖRMEZ	Van Yüzüncü Yıl University TÜRKİYE	THE LIGHT OF DARKNESS? THE DARKNESS THAT OVERSHADOWS THE LIGHT?: THE MOTIF OF DARKNESS IN MACBETH, WAITING FOR GODOT AND HEART OF DARKNESS
Assoc. Prof. Dr. Memet Metin BARLIK Sümeyye TİRPAN	Van Yüzüncü Yıl University TÜRKİYE	WOMEN VOICES OF THE GREAT WAR: FEMININE VS. MASCULINE PERSPECTIVE ON WAR
Lect. Cihat ÖZTAY Assoc. Prof. Dr. Gülşen TORUSDAĞ	Van Yüzüncü Yıl University TÜRKİYE	IMMIGRANTS' FEELING OF EXCLUSION IN YÜKSEL PAZARKAYA'S KARL BAUER'İN YABANCILIĞI, ATKESTANESİ AND OFFENBURGLU YOLCU
Dilay İDDİĞ Prof. Dr. Bülent Cercis TANRITANIR	Van Yüzüncü Yıl University TÜRKİYE	THE REFLECTIONS OF THE UNIVERSALIST AND CULTURAL APPROACH IN THE PROPHET BY KAHILIL GIBRAN
Sibel OKAY Assoc. Prof. Dr. Zeki EDİS Assist. Prof. Dr. Şahin KIZILTAŞ	Van Yüzüncü Yıl University TÜRKİYE	FATHER – SON RELATIONSHIP FROM THE PERSPECTIVE OF SAUL BELLOW THROUGH PSYCHONALYTIC THEORY AND MODERNISM IN SEIZE THE DAY
Prof. Dr. Bülent Cercis TANRITANIR Şeyda BEYDE	Van Yüzüncü Yıl University TÜRKİYE	EXPLORING THE TECHNO-APOCALYPSE: A COMPARATIVE ANALYSIS OF CAT'S CRADLE AND ORYX AND CRAKE
Assoc. Prof. Dr. Kubilay GEÇİKLİ Lect. Ahmet ÖZKAN	Atatürk University TÜRKİYE Bitlis Eren University TÜRKİYE	PSYCHOLOGICAL EFFECTS OF CLIMATE CHANGE: SOLASTALGIA IN FLIGHT BEHAVIOR, NEW YORK 2140, AND THE MINISTRY FOR THE FUTURE
Prof. Dr. Bülent Cercis TANRITANIR Assoc. Prof. Dr. Aysu UĞURLAR Assist. Prof. Dr. Gaye Zeynep ÇENESİZ	Van Yüzüncü Yıl University TÜRKİYE	BEING A WOMAN IN TURKEY IN THE 1940S: AN ANALYSIS WITHIN THE FRAMEWORK OF MUAZZEZ TAHSİN BERKAND'S NOVEL SHE AND HER DAUGHTER

12.07.2024 / Bitlis Eren Üniversitesi Adilcevaz Meslek Yüksekokulu

Ankara Local Time: 15:30-17:30

HEAD OF SESSION: Assoc. Prof. Dr. Gülşen TORUSDAĞ

AUTHORS	AFFILIATION	TOPIC TITLE
Lect. Özcan AKŞAK	<i>Van Yüzüncü Yıl University TÜRKİYE</i>	PHILLIS WHEATLEY: A 18TH CENTURY POEM IN A COLONIAL CONTEXT WITH RELIGIOUS AFFILIATION
Lect. Özcan AKŞAK	<i>Van Yüzüncü Yıl University TÜRKİYE</i>	CARL SANDBURG: HAPPINESS, EASY ANSWERS TO HARD QUESTIONS
Assoc. Prof. Dr. Gülşen TORUSDAĞ	<i>Van Yüzüncü Yıl University TÜRKİYE</i>	AN UNORDINARY LITERARY DISCOURSE WITH ETHICAL AND ENVIRONMENTAL CONCERNS: FOX 8 BY GEORGE SAUNDERS
Pınar KORKMAZ Assoc. Prof. Dr. Zeki EDİS Assist. Prof. Dr. Şahin KIZILTAŞ	<i>Van Yüzüncü Yıl University TÜRKİYE</i>	MANIPULATION IN IN DUBIOUS BATTLE
Özlem ULUCAN	<i>Bingöl University TÜRKİYE</i>	THE PERCEPTION OF NATURE IN SELECTED WORKS OF RALPH WALDO EMERSON AND SAİD NURSİ
Assist. Prof. Dr. Mehmet Şirin DEMİR Assist. Prof. Dr. Ömer Aytaç AYKAÇ	<i>Van Yüzüncü Yıl University TÜRKİYE</i>	TOWARDS WISDOM LITERACY FOR AESTHETIC & ARTISTIC WELL-BEING IN HUMANITIES
Sümeyye ÇİFTÇİ Prof. Dr. Bülent Cercis TANRITANIR	<i>Van Yüzüncü Yıl University TÜRKİYE</i>	NEGOTIATING GENDER ROLES IN 1980S TURKEY: ERENDİZ ATASÜ'S THAT SCORCHING SEASON OF YOUTH
Res. Assist. Fırat KAPLAN	<i>Van Yüzüncü Yıl University TÜRKİYE</i>	MORAL AMBIGUITY IN THE CIDER HOUSE RULES

14.07.2024 / Session-1, Hall-1

Ankara Local Time: 10:00–12:00

Zoom ID: 814 0361 9586 / Passcode: 927365

HEAD OF SESSION: Lect. Dr. Mehmet ASLAN

AUTHORS	AFFILIATION	TOPIC TITLE
Assist. Prof. Dr. Zeynep ÖZKANLI Hasin FIRAT	<i>Kastamonu University TÜRKİYE</i>	DIDACTICAL DISCOURSE IN ALI IBN ABI TALIB'S AL-QASIDAH AL- ZAYNABIYYAH
Hacer Betül ALTINTAŞ	<i>Yalova University TÜRKİYE</i>	EGYPTIAN TURKISH POET AISHA ISMET TEYMUR AND HER DIVAN
Lect. Dr. Mehmet ASLAN	<i>Van Yüzüncü Yil University TÜRKİYE</i>	EFL PREPARATORY CLASS STUDENTS' DECISION: BLENDED MOBILE LEARNING OR FACE-TO-FACE EDUCATION
Assoc. Prof. Dr. Hasan İŞİ	<i>Trabzon University TÜRKİYE</i>	TURKISH RELIGIOUS TERMS IN FÜTÜVVETNAME-I BEKTAŞIYYE
Assoc. Prof. Dr. Memet Metin BARLIK Kevser Kaplan	<i>Van Yüzüncü Yil University TÜRKİYE</i>	REFLECTION OF PRE- AND POST-INDEPENDENCE POLITICAL AND HISTORICAL DEVELOPMENTS IN DANCING AT LUGHNASA
Prof. Dr. Bülent Cercis TANRITANIR Kübra YÖRÜK	<i>Van Yüzüncü Yil University TÜRKİYE</i>	DUALITIES IN JEFFREY EUGENIDES' MIDDLESEX
Assist. Prof. Dr. Dudu UYSAL	<i>Sakarya University TÜRKİYE</i>	THE CHARACTER OF MINA WOLF AS AN EXAMPLE OF A FEARFUL CITIZEN IN MONIKA MARON'S NOVEL 'MUNIN ODER CHAOS IM KOPF'
Gulnar YUNUSOVA	<i>Azerbaijan National Academy of Sciences AZERBAIJAN</i>	"A WILD SHEEP CHASE" AS AN EXAMPLE OF A METAFICTION, THE NOVEL BY HARUKI MURAKAMI

14.07.2024 / Session-1, Hall-2

Ankara Local Time: 10:00–12:00

Zoom ID: 814 0361 9586 / Passcode: 927365

HEAD OF SESSION: Assist. Prof. Dr. Ömer Aytaç AYKAÇ

AUTHORS	AFFILIATION	TOPIC TITLE
Assist. Prof. Dr. Rukiye ÖZTÜRK	Ankara University TÜRKİYE	"JEALOUSY" AS A DESTRUCTIVE FORCE IN OVIDIUS' METAMORPHOSES
Assoc. Prof. Dr. Memet Metin BARLIK Bahar YILMAZ	Van Yüzüncü Yıl University TÜRKİYE	A COMPARISON OF GOTHIC ELEMENTS USED BY HÜSEYİN RAHMI GÜRPINAR IN TURKISH LITERATURE AND EDGAR ALLAN IN AMERICAN LITERATURE
Prof. Dr. Bülent Cercis TANRITANIR Lect. Roger Alan TUNÇ	Van Yüzüncü Yıl University TÜRKİYE	CRITICISM OF ANTHROPOCENTRISM IN KURT VONNEGUT'S SLAUGHTERHOUSE FIVE: "SO IT GOES"
Assoc. Prof. Dr. Soner İŞİMTEKİN	Van Yüzüncü Yıl University TÜRKİYE	EVALUATION OF PAPER WISHES BY ALI ASHRAF DARVISHIAN ACCORDING TO TEXTUALITY CRITERIA
Assoc. Prof. Dr. Soner İŞİMTEKİN	Van Yüzüncü Yıl University TÜRKİYE	REFLECTIONS OF LITERARY MOVEMENTS IN FARSI SHEKAR AST BY MOHAMMAD-ALI JAMĀLZĀDEH
Assist. Prof. Dr. Ercan KAÇMAZ Ayten KUTLU	Nevşehir Hacı Bektaş Veli University TÜRKİYE	CULTURAL INSIGHTS IN LANGUAGE TEACHING FROM LANGUAGE AND LITERATURE PERSPECTIVES
Lect. Dr. Mustafa İBİŞ	Adıyaman University TÜRKİYE	EVALUATION ABOUT MEYMŪN B. KAYS EL-A'ŞĀ AND HIS POEMS

14.07.2024 / Session-1, Hall-3

Ankara Local Time: 10:00–12:00

Zoom ID: 814 0361 9586 / Passcode: 927365

HEAD OF SESSION: Assist. Prof. Anju P.R.

AUTHORS	AFFILIATION	TOPIC TITLE
Racy Daniel Godino Sourav Kumar Parira Dr. Sagaya Aurelia	<i>CHRIST University INDIA</i>	AN EFFECTIVE USAGE OF NATURAL PROCESSING LANGUAGE TOOLKIT: A CASE STUDY ON ST. JOSEPH PROVINCE
Vijayaraj. K. S. Akkara Sherine.J	<i>Hindustan Institute of Technology and Science INDIA</i>	UNVEILING THE INFLUENCE OF COMPUTER-ASSISTED LANGUAGE LEARNING (CALL) ON THE PEDAGOGICAL TERRAIN OF ENGLISH LANGUAGE EDUCATION
Assoc. Prof. Angelica B. Harris, D Min PA Assoc. Prof. Margaret S. Aquino, Ed. D. Cynic J. Tenedero, MA Assist. Prof. Alfredo D. Trinidad, MA Assist. Prof. Marie Jo Tess S. Ragos, MAED Assoc. Prof. Gina B. Araojo, Ph. D.	<i>Philippines Technological University PHILIPPINES</i>	DIGITAL-BASED CURRICULUM AND LEARNING: IS IT HERE TO LAST FOR UNDERGRADUATE STUDIES?
UZOAGBA, Chukwunonso Okechukwu	<i>Nigeria University NIGERIA</i>	IKPU AKWA: EXPLORING THE SYMBOLISM AND SIGNIFICANCES IN THE IGBO FUNERARY RITES PRACTICES
Levia Niza Arliani	<i>UIN K.H Abdurrahman Wahid Pekalongan INDONESIA</i>	ACCULTURATION OF ISLAM AND LOCAL JAVANESE CULTURE
Assist. Prof. Anju P.R.	<i>Government Arts and Science College INDIA</i>	UNVEILING ECOLOGICAL CORRIDORS THROUGH THE PERSPECTIVE OF LITERATURE: BRIDGING SCIENCE AND NARRATIVE

14.07.2024 / Session-1, Hall-4

Ankara Local Time: 10:00–12:00

Zoom ID: 814 0361 9586 / Passcode: 927365

HEAD OF SESSION: Md. Bayejid Hossain

AUTHORS	AFFILIATION	TOPIC TITLE
Hina Shahid Dr. Farkhanda Anjum Dr. Kanwal Asghar Dr. Noreen Akhtar	<i>University of Agriculture PAKISTAN</i>	ADDRESSING ANEMIA AMONG PREGNANT WOMEN: A MULTIDIMENSIONAL APPROACH TO UNDERSTANDING SOCIO-ECONOMIC AND CULTURAL DETERMINANTS
Saeed Ahmad Zaman Dr. Naima Nawaz Dr. Zain Nawaz Nadia Idrees Dr. Ijaz Ashraf Dr. Idrees Ayesha Riaz Dr. Shahzad Lubna Anjum Abdul Rehman	<i>University of Agriculture PAKISTAN</i>	PAKISTANI LANGUAGES, LITERATURE AND GLOBALIZATION
Saeed Ahmad Zaman Dr. Naima Nawaz Dr. Zain Nawaz Nadia Idrees Dr. Ijaz Ashraf Dr. Idrees Ayesha Riaz Dr. Shahzad Lubna Anjum Abdul Rehman	<i>University of Agriculture PAKISTAN</i>	UNDERSTANDING OF PAKISTANI PEOPLE THROUGH LITERATURE: INDIGENOUS PSYCHO-SOCIOLOGY PERSPECTIVES
Favour C. Uroko Akabike Gladys	<i>Nigeria University NIGERIA</i>	CAPITALIST TENDENCIES IN JEREMIAH 6:13-20 AND THE CHURCH IN NIGERIA
Md. Bayejid Hossain	<i>Rajshahi University BANGLADESH</i>	TECHNIQUES OF LEARNING ARABIC LANGUAGE: PERSPECTIVE BANGLADESH
Candidate Enkeleda MEMISHA	<i>Mediterranean University ALBANIA</i>	KOSOVO'S CULTURAL HERITAGE: THE URGENT NEED FOR UNESCO MEMBERSHIP

14.07.2024 / Session-2, Hall-1

Ankara Local Time: 12:30–14:30

Zoom ID: 814 0361 9586 / Passcode: 927365

HEAD OF SESSION: Zohaib Hassan Sain

AUTHORS	AFFILIATION	TOPIC TITLE
Odu Adejare Samuel	<i>The Federal Polytechnic Ilaro Registry Department Ogun State NIGERIA</i>	THE IMPERIUM OF FOREIGN LANGUAGES IN AFRICAN SOCIETIES: IMPLICATIONS FOR CHILDHOOD IDENTITIES AND SOCIAL STATUS
Monica Alina Toma	<i>Bucharest University of Economic Studies ROMANIA</i>	THE QUESTION OF IDENTITY IN LEN WISEMAN'S DYSTOPIAN FILM "TOTAL RECALL" (2012)
ABRU, John Obri.	<i>Havilla University NIGERIA</i>	A SOCIO-POLITICAL ANALYSIS OF DONALD TRUMP'S INAUGURAL SPEECH
Rahmat Abidemi BELLO	<i>Ilorin University NIGERIA</i>	SERIAL VERB CONSTRUCTION IN GWARI LANGUAGE
Md. Ashraful Amin Ramjan Islam Md Abdul Hakim Md.Tanjilul Anwar Rayhan	<i>Rajshahi University BANGLADESH</i>	GLOBALIZATION AND ITS IMPACT ON CULTURAL PRACTICES: EXAMINING GLOBALIZATION'S EFFECTS ON LOCAL TRADITIONS AND CULTURAL IDENTITIES
Zohaib Hassan Sain	<i>Superior University PAKISTAN</i>	THE INTEGRATION OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE FOR HIGHER EDUCATION ADVANCEMENT IN PAKISTAN
Zohaib Hassan Sain	<i>Superior University PAKISTAN</i>	BLENDED LEARNING: NAVIGATING CHALLENGES, FUTURE TRAJECTORIES, AND RECOMMENDATIONS

14.07.2024 / Session-2, Hall-2

Ankara Local Time: 12:30–14:30

Zoom ID: 814 0361 9586 / Passcode: 927365

HEAD OF SESSION: Assist. Prof. K.R.Padma

AUTHORS	AFFILIATION	TOPIC TITLE
Pooja Rasal Gaurav Kasar	JES's SND College of Pharmacy INDIA Vithai Pandit Deore Institute of Pharmacy INDIA	CULTURAL ASPECTS
Ajayi, Olayemi T. Ajayi, Adenike M.	Lead City University NIGERIA The Federal Polytechnic NIGERIA	LITERARY NARRATIVES AS CULTURAL ARTIFACTS: EXPLORING HOW HISTORICAL AND CONTEMPORARY WORKS REFLECT AND SHAPE SOCIETAL VALUES
Dr. Neha	Swami Vivekannad Subharti University INDIA	SUSTAINABLE FUTURE WITH INDIAN VEDIC KNOWLEDGE SYSTEM
Omotoso, A.B. Amao, O., Aderibigbe, I.A. Daud, S.A.	"Oyo State College of Agriculture and Technology NIGERIA North-West University SOUTH AFRICA" Oyo State College of Agriculture and Technology NIGERIA	POVERTY STATUS AND RURAL HOUSEHOLDS INCOME: A SYNERGIC LINKAGE IN SOUTHWEST, NIGERIA
Assist. Prof. K.R.Padma K.R.Don	Women's University INDIA Bharath University INDIA	A PARADIGM SHIFT IS REQUIRED IN THE SCIENCE AND TECHNOLOGY OF INDIAN SCIENCE CULTURE
Taran Bhuee Manav Mehta	Sharda University INDIA	SIGN LANGUAGE RECOGNITION
Maria Novella Campagnoli	University of Rome "Tor Vergata" ITALY	FROM CITIES IN ITALIAN LITERATURE... TO THE SMART CITY. A PHILOSOPHICAL-LEGAL READING

14.07.2024 / Session-2, Hall-3

Ankara Local Time: 12:30–14:30

Zoom ID: 814 0361 9586 / Passcode: 927365

HEAD OF SESSION: Sándor Földvári

AUTHORS	AFFILIATION	TOPIC TITLE
Mohammed Waheeb	Queen Rania College JORDAN	WHERE IS REAL TEMPTATION MOUNT OF JESUS CHRIST ARCHAEOLOGICAL DISCOVERIES & HISTORICAL RESOURCES
MSc. Denada AHMETI (RADA)	Sports University ALBANIA	EXPLORING LANGUAGE EVOLUTION IN DIGITAL SPACES: INFORMATICS INSIGHTS INTO LITERARY AND LINGUISTIC TRENDS
Oyewole, Julius Ademola Aliyu, Adekemi Edith Otemuyiwa, Abosede Adebola	Ilesa University NIGERIA Joseph Ayo Babalola University NIGERIA	THE EVOLUTION OF ORAL STORYTELLING TRADITIONS IN THE DIGITAL AGE: A COMPARATIVE ANALYSIS OF AFRICAN AND NATIVE AMERICAN CULTURES
Sándor Földvári	Debrecen University HUNGARY	THE UKRAINIAN WOMAN-POET LESYA UKRAINKA'S POETRY AS INTERPRETED IN HUNGARIAN
Anas Dayyabu Anas Saleh Muhammad Sani Babakatun	Abdu Gusua Polytechnic Talata Mafara NIGERIA	A GENERAL OVERVIEW ON THE SIGNIFICANCE OF EDUCATION ON ECONOMIC DEVELOPMENT IN NIGERIA
Zorica Lola Jelic	Faculty of Contemporary Arts SERBIA	DIE, AND THY SHAME WITH THEE
Maneesh K Pandeya Prof. Dr. Manoj Sharma	Howard University Washington DC USA Nevada Las Vegas University USA	LEGITIMIZING SELF VS OTHER CONFLICT IN DIGITAL SPACE: ANALYZING USER'S ONLINE COMMENTS ABOUT AFGHAN REFUGEES IN U.S. MEDIA (2016-2022)

14.07.2024 / Session-2, Hall-4

Ankara Local Time: 12:30–14:30

Zoom ID: 814 0361 9586 / Passcode: 927365

HEAD OF SESSION: Dr. Bhawana Pal

AUTHORS	AFFILIATION	TOPIC TITLE
Dr. Bhawana Pal	<i>XIM University INDIA</i>	BOOK REVIEW of VICTOR E. FRANKL'S "MAN'S SEARCH FOR MEANING"
Dhivya C R Arunkumar	Tamil Nadu Agricultural University INDIA	E-LITERATURE IN AGRICULTURE: ENHANCING FARMER EDUCATION THROUGH DIGITAL PLATFORMS
Marina Metreveli	International Center for Caucasus Tourism Executive Director GEORGIA	HISTORY AND CULTURE AS A FACTORS OF RURAL TOURISM DEVELOPMENT IN MOUNTAINOUS GEORGIA
Chaimae Himri Chahrazad Belkhiri Salah-eddine Azizi Ilyesse Rahhou Mounir Legssyer Bouchra Legssyer	Mohammed First University MOROCCO Mohammed First University MOROCCO Higher institute of nursing professions and health techniques(ISPITSO) MOROCCO Higher institute of nursing professions and health techniques(ISPITSO) MOROCCO Abdelmalek Essaadi University MOROCCO Mohammed First University MOROCCO	ECOLOGICAL OPTIMISATION OF COFFEE WASTE: A SUSTAINABLE PERSPECTIVE
Bui Man Nghi	University of Architecture Ho Chi Minh City VIETNAM	ARCHITECTURE HISTORY AND PROCESS OF CONSERVATION NATIONAL CULTURAL HERITAGE

CONTENTS

AUTHOR	TITLE	No
Bülent Cercis TANRITANIR Roger Alan TUNÇ	CRITICISM OF ANTHROPOCENTRISM IN KURT VONNEGUT'S SLAUGHTERHOUSE FIVE: "SO IT GOES"	1
Özcan AKŞAK	PHILLIS WHEATLEY: A 18TH CENTURY POEM IN A COLONIAL CONTEXT WITH RELIGIOUS AFFILIATION	2
Özcan AKŞAK	CARL SANDBURG: HAPPINESS, EASY ANSWERS TO HARD QUESTIONS	3
Omotoso, A.B. Amao, O. Aderibigbe, I.A. Daud, S.A.	POVERTY STATUS AND RURAL HOUSEHOLDS INCOME: A SYNERGIC LINKAGE IN SOUTHWEST, NIGERIA	4
Denada AHMETI	EXPLORING LANGUAGE EVOLUTION IN DIGITAL SPACES: INFORMATICS INSIGHTS INTO LITERARY AND LINGUISTIC TRENDS	9
Dhivya C R Arunkumar	E-LITERATURE IN AGRICULTURE: ENHANCING FARMER EDUCATION THROUGH DIGITAL PLATFORMS	11
Anju P.R.	UNVEILING ECOLOGICAL CORRIDORS THROUGH THE PERSPECTIVE OF LITERATURE: BRIDGING SCIENCE AND NARRATIVE	12
Bui Man Nghi	ARCHITECTURE HISTORY AND PROCESS OF CONSERVATION NATIONAL CULTURAL HERITAGE	13
Levia Niza Arliani	ACCULTURATION OF ISLAM AND LOCAL JAVANESE CULTURE	14
Bayejid Hossain	TECHNIQUES OF LEARNING ARABIC LANGUAGE: PERSPECTIVE BANGLADESH	15
Özlem Ulucan	THE PERCEPTION OF NATURE IN SELECTED WORKS OF RALPH WALDO EMERSON AND SAİD NURSİ	16
Ercan KAÇMAZ Ayten KUTLU	CULTURAL INSIGHTS IN LANGUAGE TEACHING FROM LANGUAGE AND LITERATURE PERSPECTIVES	18
Racy Daniel Godino Sourav Kumar Parira Sagaya Aurelia	AN EFFECTIVE USAGE OF NATURAL PROCESSING LANGUAGE TOOLKIT: A CASE STUDY ON ST. JOSEPH PROVINCE	19
Rahmat Abidemi BELLO	SERIAL VERB CONSTRUCTION IN GWARI LANGUAGE	21
Hina Shahid Farkhanda Anjum Kanwal Asghar Noreen Akhtar	ADDRESSING ANEMIA AMONG PREGNANT WOMEN: A MULTIDIMENSIONAL APPROACH TO UNDERSTANDING SOCIO-ECONOMIC AND CULTURAL DETERMINANTS	22
Ajayi, Olayemi T. Ajayi, Adenike M.	LITERARY NARRATIVES AS CULTURAL ARTIFACTS: EXPLORING HOW HISTORICAL AND CONTEMPORARY WORKS REFLECT AND SHAPE SOCIETAL VALUES	24

Soner İŞİMTEKİN	EVALUATION OF <i>PAPER WISHES</i> BY ALI ASHRAF DARVISHIAN ACCORDING TO TEXTUALITY CRITERIA	26
Memet Metin BARLIK Kevser Kaplan	REFLECTION OF PRE- AND POST-INDEPENDENCE POLITICAL AND HISTORICAL DEVELOPMENTS IN <i>DANCING AT LUGHNASA</i>	28
Bülent Cercis TANRITANIR Aysu UĞURLAR Gaye Zeynep ÇENESİZ	BEING A WOMAN IN TURKEY IN THE 1940S: AN ANALYSIS WITHIN THE FRAMEWORK OF MUAZZEZ TAHSİN BERKAND'S NOVEL <i>SHE AND HER DAUGHTER</i>	44
Sümeyye ÇİFTÇİ Bülent Cercis TANRITANIR	NEGOTIATING GENDER ROLES IN 1980S TURKEY: ERENDİZ ATASÜ'S <i>THAT SCORCHING SEASON OF YOUTH</i>	52
Bhawana Pal	BOOK REVIEW ON VICTOR E. FRANKL'S "MAN'S SEARCH FOR MEANING"	57
Favour C. Uroko Akabike Gladys	CAPITALIST TENDENCIES IN JEREMIAH 6:13-20 AND THE CHURCH IN NIGERIA	62
Cihat ÖZTAY Gülşen TORUSDAĞ	IMMIGRANTS' FEELING OF EXCLUSION IN YÜKSEL PAZARKAYA'S <i>KARL BAUER'İN YABANCILIGI, ATKESTANESİ AND OFFENBURGLU YOLCU</i>	63
Pooja Rasal Gaurav Kasar	CULTURAL ASPECTS	65
Ashraful Amin Ramjan Islam Abdul Hakim Tanjilul Anwar Rayhan	GLOBALIZATION AND ITS IMPACT ON CULTURAL PRACTICES: EXAMINING GLOBALIZATION'S EFFECTS ON LOCAL TRADITIONS AND CULTURAL IDENTITIES	66
Zorica Lola Jelic	DIE, AND THY SHAME WITH THEE	67
Hasan İSİ	TURKISH RELIGIOUS TERMS IN <i>FÜTÜVVETNAME-İ BEKTAŞIYYE</i>	68
Dudu UYSAL	THE CHARACTER OF MINA WOLF AS AN EXAMPLE OF A FEARFUL CITIZEN IN MONIKA MARON'S NOVEL "MUNIN ODER CHAOS IM KOPF"	88
Memet Metin BARLIK Sümeyye TİRPAN	WOMEN VOICES OF THE GREAT WAR: FEMININE VS. MASCULINE PERSPECTIVE ON WAR	102
Mehmet ASLAN	EFL PREPARATORY CLASS STUDENTS' DECISIONS: BLENDED MOBILE LANGUAGE LEARNING OR FACE-TO-FACE EDUCATION	104
Sándor Földvári	THE UKRAINIAN WOMAN-POET LESYA UKRAINKA'S POETRY AS INTERPRETED IN HUNGARIAN	110
ABRU, John Obri	A GRAPHO-SYNTACTIC ANALYSIS OF DONALD TRUMP'S INAUGURAL SPEECH	112
Kubilay GEÇİKLİ Ahmet ÖZKAN	PSYCHOLOGICAL EFFECTS OF CLIMATE CHANGE: SOLASTALGIA IN <i>FLIGHT BEHAVIOR, NEW YORK 2140, AND THE MINISTRY FOR THE FUTURE</i>	125
Memet Metin BARLIK Bahar YILMAZ	A COMPARISON OF GOTHIC ELEMENTS USED BY HÜSEYİN RAHMI GÜRPINAR IN TURKISH LITERATURE AND EDGAR ALLAN IN AMERICAN LITERATURE	127
Gülşen Torusdağ	AN UNORDINARY LITERARY DISCOURSE WITH ETHICAL AND ENVIRONMENTAL CONCERNS: <i>FOX 8</i> BY GEORGE SAUNDERS	129

Zeynep ÖZKANLI Hasin FIRAT	DIDACTICAL DISCOURSE IN ALI IBN ABI TALIB'S AL-QASIDAH AL-ZAYNABIYYAH	130
UZOAGBA, Chukwunonso Okechukwu	IKPU AKWA: EXPLORING THE SYMBOLISM AND SIGNIFICANCES IN THE IGBO FUNERARY RITES PRACTICES	132
Maneesh K Pandeya Manoj Sharma	LEGITIMIZING SELF VS OTHER CONFLICT IN DIGITAL SPACE: ANALYZING USER'S ONLINE COMMENTS ABOUT AFGHAN REFUGEES IN U.S. MEDIA (2016-2022)	133
Maria Novella Campagnoli	FROM CITIES IN ITALIAN LITERATURE... TO THE SMART CITY. A PHILOSOPHICAL-LEGAL READING	135
K.R.Padma K.R.Don	A PARADIGM SHIFT IS REQUIRED IN THE SCIENCE AND TECHNOLOGY OF INDIAN SCIENCE CULTURE	136
Chaimae Himri Chahrazad Belkhiri Salah-eddine Azizi Ilyesse Rahhou Mounir Legssyer Bouchra Legssyer	ECOLOGICAL OPTIMISATION OF COFFEE WASTE: A SUSTAINABLE PERSPECTIVE	143
Zohaib Hassan Sain	BLENDED LEARNING: NAVIGATING CHALLENGES, FUTURE TRAJECTORIES, AND RECOMMENDATIONS	145
Zohaib Hassan Sain	THE INTEGRATION OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE FOR HIGHER EDUCATION ADVANCEMENT IN PAKISTAN	146
Pınar KORKMAZ Zeki EDİS Şahin KIZILTAŞ	MANIPULATION IN <i>IN DUBIOUS BATTLE</i>	147
Mehmet Şirin DEMİR Ömer Aytaç AYKAÇ	TOWARDS WISDOM LITERACY FOR AESTHETIC & ARTISTIC WELL-BEING IN HUMANITIES	155
Mustafa İBİŞ	EVALUATION ABOUT MEYMÜN B. KAYS EL-A'ŞÂ AND HIS POEMS	157
Bülent Cercis TANRITANIR Kübra YÖRÜK	DUALITIES IN JEFFREY EUGENIDES' <i>MIDDLESEX</i>	168
Hacer Betül ALTINTAŞ	EGYPTIAN TURKISH POET AISHA ISMET TEYMUR AND HER DIVAN	177
Monica Alina Toma	THE QUESTION OF IDENTITY IN LEN WISEMAN'S DYSTOPIAN FILM "TOTAL RECALL" (2012)	201
Fırat KAPLAN	MORAL AMBIGUITY IN THE CIDER HOUSE RULES	202
Soner İŞİMTEKİN	REFLECTIONS OF LITERARY MOVEMENTS IN <i>FARSI SHEKAR AST</i> BY MOHAMMAD-ALI JAMÂLZÂDEH	204
Rukiye ÖZTÜRK	"JEALOUSY" AS A DESTRUCTIVE FORCE IN OVIDIUS' <i>METAMORPHOSES</i>	206
Saeed Ahmad Zaman Dr. Naima Nawaz Dr. Zain Nawaz Nadia Idrees Dr. Ijaz Ashraf Dr. Idrees Ayesha Riaz Dr. Shahzad Lubna Anjum Abdul Rehman	PAKISTANI LANGUAGES, LITERATURE AND GLOBALIZATION	208

Neha	SUSTAINABLE FUTURE WITH INDIAN VEDIC KNOWLEDGE SYSTEM	209
Enkeleda MEMISHA	KOSOVO'S CULTURAL HERITAGE: THE URGENT NEED FOR UNESCO MEMBERSHIP	221
Sibel OKAY Zeki EDİS Şahin KIZILTAŞ	FATHER – SON RELATIONSHIP FROM THE PERSPECTIVE OF SAUL BELLOW THROUGH PSYCHOANALYTIC THEORY AND MODERNISM IN SEIZE THE DAY	230
Taran Bhuee Manav Mehta	SIGN LANGUAGE RECOGNITION	241
Anas Dayyabu Anas Saleh Muhammad Sani Babakatun	A GENERAL OVERVIEW ON THE SIGNIFICANCE OF EDUCATION ON ECONOMIC DEVELOPMENT IN NIGERIA	242
Marina Metreveli	HISTORY AND CULTURE AS A FACTORS OF RURAL TOURISM DEVELOPMENT IN MOUNTAINOUS GEORGIA	249
Bülent Cercis TANRITANIR Şeyda BEYDE	EXPLORING THE TECHNO-APOCALYPSE: A COMPARATIVE ANALYSIS OF <i>CAT'S CRADLE</i> AND <i>ORYX AND CRAKE</i>	250
Merve Betül GÖRMEZ	THE LIGHT OF DARKNESS? THE DARKNESS THAT OVERSHADOWS THE LIGHT?: THE MOTIF OF DARKNESS IN <i>MACBETH</i> , <i>WAITING FOR GODOT</i> and <i>HEART OF DARKNESS</i>	252
Oyewole, Julius Ademola Aliyu, Adekemi Edith Otemuyiwa, Abosede Adebola	THE EVOLUTION OF ORAL STORYTELLING TRADITIONS IN THE DIGITAL AGE: A COMPARATIVE ANALYSIS OF AFRICAN AND NATIVE AMERICAN CULTURES	258
Odu Adejare Samuel	THE IMPERIUM OF FOREIGN LANGUAGES IN AFRICAN SOCIETIES: IMPLICATIONS FOR CHILDHOOD IDENTITIES AND SOCIAL STATUS	272
Dilay İDDİĞ Bülent Cercis TANRITANIR	THE REFLECTIONS OF THE UNIVERSALIST AND CULTURAL APPROACH IN THE <i>PROPHET</i> BY KAHLIL GIBRAN	280
Gülнар YUNUSOVA	“A WILD SHEEP CHASE” AS AN EXAMPLE OF A METAFICTION, THE NOVEL BY HARUKI MURAKAMI	289
Saeed Ahmad Zaman Dr. Naima Nawaz Dr. Zain Nawaz Nadia Idrees Dr. Ijaz Ashraf Dr. Idrees Ayesha Riaz Dr. Shahzad Lubna Anjum Abdul Rehman	UNDERSTANDING OF PAKISTANI PEOPLE THROUGH LITERATURE: INDIGENOUS PSYCHO-SOCIOLOGY PERSPECTIVES	291
Vijayaraj. K. S. Akkara Sherine. J	UNVEILING THE INFLUENCE OF COMPUTER-ASSISTED LANGUAGE LEARNING (CALL) ON THE PEDAGOGICAL TERRAIN OF ENGLISH LANGUAGE EDUCATION	292

Angelica B. Harris, D Min PA Margaret S. Aquino, Ed. D. Cynic J. Tenedero, MA Alfredo D. Trinidad, MA Marie Jo Tess S. Ragos, MAED Gina B. Araojo, Ph. D.	DIGITAL-BASED CURRICULUM AND LEARNING: IS IT HERE TO LAST FOR UNDERGRADUATE STUDIES?	293
Mohammed Waheeb	WHERE IS REAL TEMPTATION MOUNT OF JESUS CHRIST ARCHAEOLOGICAL DISCOVERIES & HISTORICAL RESOURCES	294

**CRITICISM OF ANTHROPOCENTRISM IN KURT VONNEGUT'S
SLAUGHTERHOUSE FIVE: "SO IT GOES"**

Prof. Dr. Bülent Cercis TANRITANIR

Yüzüncü Yıl University, Faculty of Letters, Department of English Language and Literature,

Lect. Roger Alan TUNÇ

Atatürk University, School of Foreign Languages, Department of English Language,

ABSTRACT

The history of anthropocentrism is almost as old as the history of human species. Various philosophical and theological paradigms have regarded human being as the center of the Universe, and these paradigms have not only shaped the way humans perceive themselves, but also caused humans' struggle to dominate the other species that inhabit the nature as well as members of their own species. The search for absolute truth in the philosophy of Enlightenment, which laid the foundations of Western civilization; and the conceptualization that nature, with all the non-human organisms in it, has just an instrumental value for the welfare of humanity, which is the base idea in most religious ideologies, have been criticized by some of the pioneers of the postmodern theory for causing the destruction of nature as well as the destruction of humanity itself. This paper aims to provide a critical analysis of the way anthropocentrism has been treated in one of the most well-known examples of postmodern fiction: Kurt Vonnegut's Slaughterhouse Five. It has been observed that Vonnegut crashes the idea of human supremacy by portraying human species as a basic part of the universe that does not have the will to influence the course of events and is transformed into different spheres of existence by external forces.

Keywords: Slaughterhouse Five, anthropocentrism, free will, human machine, postmodernism

**PHILLIS WHEATLEY: SÖMÜRGE BAĞLAMINDA DİNİ BAĞLANTILI
BİR 18. YÜZYIL ŞİİRİ**

**PHILLIS WHEATLEY: A 18TH CENTURY POEM IN A COLONIAL CONTEXT WITH
RELIGIOUS AFFILIATION**

Özcan AKŞAK

Öğr. Gör, Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, İngiliz Dili ve Edebiyatı bölümü

ÖZET

Phillis Wheatley siyahi bir kadın şair olarak ünlüdür. Amerika Birleşik Devletleri'nde bir şiir kitabı yayımlayan ilk siyahi kadın köle şairlerdendir. Phillis Wheatley'in "Afrika'dan Amerika'ya Getirilmek" adlı şiiri incelendiğinde Wheatley'in Amerika'da 18. yüzyılın sonlarında ortaya çıkan kölelik kurumunu isteksizce kabul ettiği görülmektedir. Ancak şiirin daha yakından incelenmesi, onun eleştiriden tamamen arınmış olmadığını göstermektedir. Wheatley, sömürgeciliğin ilk dönemlerinde köleliği doğrudan ırka dayalı olarak eleştirmiyor, ancak bunu dini bir bakış açısına dayanarak yapıyor. Irksal önyargının aynı zamanda inançlarının temel ilkeleriyle de temelden çeliştiğini savunuyor ve aynı ülkede yaşayan her iki ırkın gelecekte paylaşacağı bir uyum beklentisi açısından bu tutumun yanlış olabileceğini ima etmek istiyor. Bu çalışmanın amacı, Wheatley'in eserindeki içeriğin eleştiriden muaf olmadığını, aynı zamanda dini açıdan ve sömürgeci bir bağlamda eleştiri de içerdiğini göstermeyi amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Siyahi kadın şair, kölelik, kolonyal dönem, eleştiri, Hıristiyanlık

ABSTRACT

"Phillis Wheatley: A 18th Century Poem in a Colonial Context with a Religious Affiliation."

Phillis Wheatley was famous as a black female poet, she was one of the first black enslaved persons in the United States, to publish a book of poems. Upon examination of Phillis Wheatley's poem, "Being Brought from Africa to America" it can be seen that Wheatley is reluctantly accepting the institution of slavery taking place at the end of the 18th century in Amerika. However, a closer analysis of the poem shows that it is not free of criticism altogether. Wheatley does not criticise slavery based on race directly at the early periods of colonialism, but she does so based on a religious perspective. She argues that racial prejudice also fundamentally contradicts with the main principles of their belief and wants to imply that this attitude may be wrong for the prospect of a future harmony that will be shared by both races living in the same country. This study aims to show that wheatley's intentions are not exempt from criticism, but also include criticism within a colonial context with religious affiliations.

Key Words: black female poet, slavery, colonial period, christianity

CARL SANDBURG: MUTLULUK, ZOR SORULARA KOLAY CEVAPLAR
CARL SANDBURG: HAPPINESS, EASY ANSWERS TO HARD QUESTIONS

Özcan AKŞAK

Öğr. Gör, Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, İngiliz Dili ve Edebiyatı bölümü

ÖZET

Carl Sandburg, Amerika'da 20. yüzyılın en ünlü şairlerinden biri olarak bilinir. Sandburg sosyal ve ekonomik sorunların olduğu bir dönemde yaşadığı için birey ve toplumsal kimlikle ilgili sorular üzerinde daha derinlemesine düşünmüştür. Carl Sandburg'un modern çağda kimlikle ilgili sorular arayışı, onun 20. yüzyılın başında Amerika'daki insan deneyimine olan bağlılığının bir göstergesidir. Sandburg, şiirlerindeki kişisel deneyimleri sonucu hem değişen toplumdaki bireyin yerini sorgulamış, hem de değişen dünyada anlamlı bir yaşamın arayışına girmiştir. Şiirleri sıklıkla felsefi sorular sorar, ancak sorunların yanıtları çok zor ya da karmaşık değildir. Bu çalışmanın amacı Sandburg'un "Mutluluk" şiirlerindeki zor sorulara kolay cevap vermek için eserlerinin nasıl şekillendirdiğini ve zor sorulara ne şekilde kolay cevaplar bulduğunu göstermektir.

Anahtar Kelimeler: sandburg, modern şiir, zor sorular, kolay cevaplar, amerikan şiiri

ABSTRACT

Carl Sandburg lived as one of the most celebrated poets of the 20th century in America. Because Sandburg lived in an area with social and economic problems he thought more deeply on identity related questions with regard to the individual and the society. Carl Sandburg's search for identity related questions in the modern era is a sign of his commitment to the human experience in the beginning of the 20th century America. Through his personal reflections in his poetry, Sandburg questioned the place of the individual in a changing society and also searched for a meaningful life in a changing world. His poetry often poses philosophical questions, but answer to the problems are not far fetched or complicated. The aim of this study is to show how Sandburg narrates his poems "Happiness" and how he provides easy answers in his poem to questions that often seem to have no easy answers.

Key Words: sandburg, modern poetry, difficult questions, easy answers, american poetry

POVERTY STATUS AND RURAL HOUSEHOLDS INCOME: A SYNERGIC LINKAGE IN SOUTHWEST, NIGERIA

Omotoso, A.B.

Oyo State College of Agriculture and Technology, P.M.B. 10, Igboora
Faculty of Agriculture and Natural Sciences, North-West University, South Africa

Amao, O.

Oyo State College of Agriculture and Technology, P.M.B. 10, Igboora

Aderibigbe, I.A.

Oyo State College of Agriculture and Technology, P.M.B. 10, Igboora

Daud, S.A.

Oyo State College of Agriculture and Technology, P.M.B. 10, Igboora

ABSTRACT

This study examined the factors that contribute to the impoverished status of rural agricultural households in Nigeria, with a specific focus on the six states comprising the South-west geopolitical zone. A multi-stage sampling technique was employed to select a sample of 600 rural agricultural households spanning the states of Ogun, Oyo, and Ondo. Information required from the participants was gathered via a meticulously designed survey. Descriptive statistics (means, frequencies, and percentages), the FGT poverty dimension, and regression analysis were employed to analyse the data. The findings indicate that males comprised 54.0% of the respondents, while the proportion of married individuals was 48.0%. In addition, the poverty line of ₦1,455.04 per individual per day that was determined reflected the scarcity of resources among agricultural households in the research region. The results generally indicate that food insecurity is a problem among impoverished agricultural households. Age of the chief of the household ($r=-0.247$, $p<0.05$), marital status ($r=0.210$, $p<0.01$), and household size ($r=0.181$, $p<0.01$) were identified as determinants of poverty. Age, marital status, and household size are the primary determinants of poverty in the study area, according to the findings of the research. The study suggests that regulation of large households in Nigeria is necessary to prevent the spread of low welfare through the implementation of contraceptive methods.

Keywords: *FGT; Households; Poverty; Rural; Nigeria*

Introduction

Since approximately 75% of Nigerians reside in rural regions and rely on agriculture, empirical evidence on rural poverty is underreported (Omotayo et al., 2022). Poverty is defined as a state that hinders individuals from attaining global standards of well-being due to a dearth of fundamental human necessities (Omotoso & Omotayo, 2024a). This predicament emerges due to

deficiencies in the market and institutional distribution channels, which presently result in diminished life expectancy due to illnesses, as well as mental and physical retardation. Globally, over a billion individuals endure subsistence levels of less than one dollar per day, placing them below the threshold of extreme poverty. Nationalities of developing regions, including South Asia (44%), sub-Saharan Africa (24%), East Asia (24%), and Latin America and the Caribbean (6.5%), comprised these individuals. (2023, Mutengwa et al.) A significant proportion of the population in these regions lives on an income of less than one dollar per day; this is primarily a rural phenomenon (Wassmann et al., 2019).

Rural areas of Nigeria are frequently afflicted with high levels of destitution (Owuor et al., 2007). The findings of the National Poverty Survey, which spanned the years 2010 to 2018, indicate that urban regions exhibit a comparatively reduced poverty rate of 43.9 percent (Omotoso et al., 2022) in contrast to their rural counterparts (64.1 percent) (NBS, 2016). The average incidence of poverty in rural areas was 60 percent. Although poverty has been effectively addressed on a global scale, the majority of Sub-Saharan African nations continue to be afflicted by extreme poverty, according to research (Omotoso & Omotayo, 2024a). Agriculture in southwest Nigeria is considered vital to the sustenance of households, as approximately 70% of the rural population relies on it for this reason. This trend is also prevalent in developing nations worldwide (Omotoso & Omotayo, 2024a).

Problem statement

According to Danso-Abbeam et al. (2018), impoverished individuals lack basic freedoms of choice and action that others in affluent situations often take for granted. Adequate food, housing, education, and health are frequently lacking for them. The hardships that prevent them from living the type of lives that everyone considers desirable. They are also very vulnerable to poor health, unstable economies, and natural catastrophes (Omotayo et al., 2021). Furthermore, they often experience mistreatment from governmental and social institutions and lack the opportunity to have a say in important choices that have an impact on their life. There are several aspects to poverty (WHO, 2019).

According to WHO (2019), poverty is an intolerable lack of well-being. It occurs when there are insufficient resources to meet essential demands. One way to define poverty is as the objective or subjective state in which a person or group of people lives. Once there are quantifiable and visible markers that are applied to material or other elements of people's lives, poverty will have an objective definition (Mwangi et al., 2021). However, the subjective definition of poverty is when people's judgements, including their values, are taken into account when determining their well-being (Omotoso et al., 2023)

Since there is a clear link between economic growth and the elimination of poverty, poverty reduction is a crucial development policy concern. Nigeria has shown a lot of progress in reducing poverty (Ofori et al., 2021). The geographical variations in the prevalence of poverty in Nigeria are a concerning part of this phenomenon. According to the World Health Organisation (2019), the rate of poverty in Nigeria is rising daily, with over 40% of the country's population living in extreme poverty with less than \$320 per month, barely enough to cover a quarter of the necessary nutrients for a healthy lifestyle. According to the study, Nigeria's Human Development Index (HDI), which evaluates progress in terms of life expectancy, education, and real income per capita, placed it 146th out of 174 nations. Poverty has been recognised as a rural issue, and identifying the proper variables that contribute to poverty will be necessary for interventions to be successful.

Reducing poverty has been a major priority for many developing nations over the last several decades due to its high prevalence (Omotoso et al., 2022). The search for methods to reduce

poverty has been sparked by this circumstance, and development projects and policies have placed them front and centre. According to Danso-Abbeam et al. (2018), there has been very little progress made towards the worldwide goal of reducing the percentage of people living in severe poverty between 1990 and 2015. It is exceedingly difficult to properly plan and execute sustained antipoverty policies since, despite Nigeria's high rates of poverty, little is known about the policy-related causes of rural poverty among farmers, particularly arable crop farming families. Determining the synergistic relationship between poverty status and farming families in rural Nigeria is the aim of this research.

Methodology

Study area

The research was conducted in three states in Southwestern Nigeria (Ogun, Oyo, and Ekiti). Southwestern Nigeria is divided into six states: Lagos, Ogun, Oyo, Osun, Ondo, and Ekiti. The South-west is located between latitudes 50N and 90N of the equator and longitudes 2.50 and 60N east of the Greenwich Meridian. It is bordered in the east by Delta State, in the west by the Republic of Benin, in the north by Kwara and Kogi States, and in the south by the Atlantic Ocean. Farming is the most common employment in the United States, with abundant production of maize, cassava, rice, yam, oil palm, cocoa, and timber. The states' vegetation pattern consists of rainforest in the south and Guinea savannah in the north.

Sampling Techniques and Data Analysis

A multistage sample technique was utilised to choose 600 rural farming families in Nigeria's designated states (Oyo, Ekiti, and Ogun), which are predominantly renowned for subsistence farming. The first step entailed selecting two (2) zones from each state, totalling six zones. The second step included randomly selecting two (2) blocks from each of the six (6) ADP zones, totalling 12 blocks. Stage three involves randomly selecting four (4) cells from each of the 12 blocks, totalling 48 cells. The last step involves a random selection of thirteen (13) rural homes from each of the 48 cells, totalling six hundred (600) rural farming families. Primary data were gathered utilising a structured interview protocol.

Analytical Method

In analysing the poverty line, descriptive statistical instruments including tables, means, and percentages were utilised. However, because income was extremely difficult to obtain, household expenditures were used as a proxy for income in the analysis.

$$Z = 2/3 Y^* \dots\dots\dots 1$$

Where,

Z = The poverty threshold is denominated in Naira. This threshold was established as the bare minimum of consumption necessary, and households or individuals who failed to meet it were classified as impoverished. This was utilised to distinguish between prosperous and impoverished agricultural households.

Y* = Mean per capita household spending, measured in Naira and determined from the average of per capita household expenditure.

The study employed the Tobit regression model to examine the synergy relationship between household poverty and income derived from livelihood activities.

Result and Discussion

Socio-economic characteristics of the respondents

The socioeconomic characteristics of the participants in the research region are presented in Table 1. The findings from the descriptive statistics indicated that 46% were female and 54% were male. Consequently, this indicates that cultivation is predominately masculine in the study area. Additionally, 48% of the respondents were married, and 27% lacked a formal education, as shown in the table. Approximately 44% of the participants own farms measuring less than 5 acres, and 65% of them identify farming as their primary occupation.

Table 1: Socioeconomic distribution of the respondents

Variables	FREQUENCY	PERCENT
GENDER		
Male	324	54.0
Female	276	46.0
AGE (years)		
Less than 35	192	52.0
36 - 46	318	53.0
47 - 57	78	13.0
Above 57	12	2.0
MARITAL STATUS		
Single	60	10.0
Divorced	72	12.0
Married	288	48.0
Widowed	126	21.0
Seperated	54	9.0
EDUCATION		
Non formal	288	48.0
Primary	114	19.0
Secondary	144	24.0
Tertiary	54	9.0
FARM SIZE (Hectares)		
Less than 5	264	44.0
5-10	300	50.0
11-15	18	3.0
Above 15	18	3.0
PRIMARY OCCUPATION		
Farming	390	65.0
Artisian	102	17.0
Trading	72	12.0
Civil servant	36	6.0
Income (₺)		
(<)10000	270	45.0
10,001 – 20,000	66	11.0
20,001 – 30,000	120	20.0
30,001 – 40,000	64	14.0
Above 40,000	60	10.0
Total	600	100.0

Estimated Poverty Line

The study area's agricultural families' daily expenses were used to determine the poverty lines. The average annual household food expenditure for agricultural families was estimated to be ₺11,226.11 based on the results, while the projected daily poverty rate was ₺1245.04 per person. This suggests that a farming family was considered impoverished if the daily income of each member was less than ₺1245.04. This suggests that the everyday requirements of every agricultural family in the research region were not being met. This was less than the worldwide poverty criterion of \$1.25 per person per day for those living in sub-Saharan Africa and Asian

nations, taking into account the typical household size of six individuals per family (Mutengwa et al., 2023; Omotoso & Omotayo, 2024b). This finding often points to issues with food insecurity in agricultural families. Put another way, this quantity could not be sufficient to fulfil each person's daily minimal calorie intake need of 2250 Kcal.

Estimated Determinants of Poverty

The determinant of poverty among the households of respondents in the study area was presented in Table 2. It was discovered that age, marital status, and household size have a 5%, 1%, and 1% statistically significant relationship with the level of destitution. This supports the conclusions of several authors (Danso-Abbeam et al., 2018; Shen et al., 2021) that the poverty level declines with the age of the household chief. In addition to improving the quality of labour, education enhances the capacity to extract, decipher, and assess valuable information (Mutengwa et al., 2023).

Table 2: Determinant of poverty among rural households in the study area

Variable	Coefficient	T	Sig
Constant	0.325	0.94	0.346
Gender	0.155	1.575	0.119
Age	0.247	2.036**	0.045
Marital status	0.210	2.804***	0.092
Household size	0.181	2.915***	0.073
Farm size	0.041	0.412	0.681
Education	-0.190	-1.589	0.115
Income from Primary Occupation	0.119	0.993	0.323

Note. *, ** and *** denote significant at 10%, 5% and 1% respectively

Conclusion

The research area's agricultural families had low resources, which was reflected in the poverty line of ₦1245.04. The findings generally point to issues with food insecurity in low-income agricultural families. A sufficient compensation plan must be offered to agricultural families if they are to increase their level of food security. The offer of credit facilities is one way to do this. They will be inspired to create more as a result, regardless of the rise in revenue and production costs. Lastly, age, marital status, and family size were the factors that determined poverty in agricultural families. The outcome of the factors that contribute to poverty is the basis for policy responses.

Recommendation

Hence, it is imperative to provide periodic training to rural farming households regarding enhanced agricultural production technologies. This will contribute to a rise in farming activities and associated products, particularly among the less educated members of these households. Increased mobilisation and consistent sensitisation of rural farmers regarding the formation of farmers' cooperative groups are essential, particularly for those who are not members of any such group despite the immense benefits it provides. Financial assistance should be provided to Agricultural Development Programmes (ADPs) in order to encourage rural producers to participate intensively in agricultural technology training and thereby enhance their standard of living. Acceptance of novel technologies is possible via persuasion. This could potentially be accomplished via meticulously planned seminars. In addition, there is a need to regulate large households in Nigeria, as the implementation of contraceptive methods contributes to an increase in impoverished

welfare. This strategy has been implemented effectively in some nations, China in particular, to reduce the number of large households by offering enticing incentives. Thus, birth control programmes could improve the welfare of agricultural households by ensuring that family sizes are manageable.

Reference

- Danso-Abbeam, G., Ehiakpor, D. S., & Aidoo, R. (2018). Agricultural extension and its effects on farm productivity and income: insight from Northern Ghana. *Agriculture & Food Security*, 7(1), 1-10.
- Mutengwa, C. S., Mnkeni, P., & Kondwakwenda, A. (2023). Climate-Smart Agriculture and Food Security in Southern Africa: A Review of the Vulnerability of Smallholder Agriculture and Food Security to Climate Change. *Sustainability*, 15(4), 2882.
- Mwangi, V., Owuor, S., Kiteme, B., & Giger, M. (2021). Assessing Smallholder Farmer's Participation in the Wheat Value Chain in North-West Mt. Kenya. *Frontiers in Sustainable Food Systems*, 5, 657744.
- Ofori, S. A., Cobbina, S. J., & Obiri, S. (2021). Climate change, land, water, and food security: Perspectives From Sub-Saharan Africa. *Frontiers in Sustainable Food Systems*, 5, 680924.
- NPC (National Population Commission), (2006). "National Census". National Population Commission (NPC) Report. October Census, Abuja, Nigeria.
- Omotayo, A. O., Olagunju, K. O., Omotoso, A. B., Ogunniyi, A. I., Otekunrin, O. A., & Daud, A. S. (2021). Clean water, sanitation and under-five children diarrhea incidence: Empirical evidence from the South Africa's General Household Survey. *Environmental Science and Pollution Research*, 28, 63150-63162.
- Omotayo, A. O., Omotoso, A. B., Daud, S. A., Omotayo, O. P., & Adeniyi, B. A. (2022). Rising food prices and farming households food insecurity during the COVID-19 Pandemic: Policy implications from SouthWest Nigeria. *Agriculture*, 12(3), 363.
- Omotoso, A. B., Daud, S. A., Okojie, L., & Omotayo, A. O. (2022). Rural infrastructure and production efficiency of food crop farmers: Implication for rural development in Nigeria. *African Journal of Science, Technology, Innovation and Development*, 14(1), 197-203.
- Omotoso, A. B., Letsoalo, S., Olagunju, K. O., Tshwene, C. S., & Omotayo, A. O. (2023). Climate change and variability in sub-Saharan Africa: A systematic review of trends and impacts on agriculture. *Journal of Cleaner Production*, 137487.
- Omotoso, A. B., & Omotayo, A. O. (2024a). Enhancing dietary diversity and food security through the adoption of climate-smart agricultural practices in Nigeria: a micro level evidence. *Environment, Development and Sustainability*, 1-18.
- Omotoso, A. B., & Omotayo, A. O. (2024b). The interplay between agriculture, greenhouse gases, and climate change in Sub-Saharan Africa. *Regional Environmental Change*, 24(1), 1.
- Shen, C., Wei, M., & Sheng, Y. (2021). A bibliometric analysis of food safety governance research from 1999 to 2019. *Food Science & Nutrition*, 9(4), 2316-2334.
- Wassmann, R., Villanueva, J., Khounthavong, M., Okumu, B. O., Vo, T. B. T., & Sander, B. O. (2019). Adaptation, mitigation and food security: Multi-criteria ranking system for climate-smart agriculture technologies illustrated for rainfed rice in Laos. *Global Food Security*, 23, 33-40.
- WHO. (2019). *WHO consolidated guidelines on drug-resistant tuberculosis treatment*. World Health Organization.

EXPLORING LANGUAGE EVOLUTION IN DIGITAL SPACES: INFORMATICS INSIGHTS INTO LITERARY AND LINGUISTIC TRENDS

MSc. Denada AHMETI (RADA)

Sports University of Tirana

ABSTRACT

Introduction

Language development has been altered in a significant way from the moment that online platforms grew in popularity and are creating and generating trends. Identifying and investigating new linguistic patterns in contexts is done by utilizing information approaches, emphasizing platforms like TikTok (“short-form video media and part of the general social media that is trending towards this form of content”), blogs, and wikis. The aim of this study is to analyze and advance the knowledge of language evolution in the scope of digital transformation by providing an in-depth review of how technology affects cultural expression and general forms of communication.

Methodology

Qualitative and as well quantitative methodologies will be utilized to investigate the evolution of language in digital environments. The aim is to compile a large dataset from a plethora of online resources such as blogs, social media, and different online wikis. The data must include content generated from users belonging to different cultural backgrounds, locations, religions, and demographics so that a heterogeneous linguistic sample can be taken. Resources such as Google Scholar, PubMed, IEEE, JSTOR, ACM digital library, and much more, to perform a survey of the development of language and digital linguistics.

Results

The study conclusions, consisting of about 70% from social media platforms, 20 % from different blogs, and 10% from literature forums will help identify new linguistic patterns. These findings will provide a clear picture of the changes in language in different digital environments, highlighting the influence of technology on modern communication. The analysis found that around 75% of the language trend dissemination is accounted for by social media influencers with the remaining 25% taking place in regular user interactions.

Conclusions

This study provides an in-depth analysis of the influence on the evolution of language by online platforms. The findings show that blogs, forums, and most importantly, social media are the cause of the creation and spread of new linguistic trends. By examining the data, we can see that internet culture heavily influences these trends, emphasizing the undisputed symbiotic relationship between language and technology. Ethnographic observations provide valuable qualitative insights, highlighting the conscious and unconscious adaptations of linguistic trends by users.

Keywords: informatics, language evolution, digital spaces, trends, literacy, linguistic

E-LITERATURE IN AGRICULTURE: ENHANCING FARMER EDUCATION THROUGH DIGITAL PLATFORMS

Dhivya C

Research Scholar, Department of Agricultural Extension and Rural Sociology, Tamil Nadu
Agricultural University, Coimbatore, Tamil Nadu, India

ORCID: 0009-0004-8984-1812

R Arunkumar

Research Scholar, Department of Agricultural Extension and Rural Sociology, Tamil Nadu
Agricultural University, Coimbatore, Tamil Nadu, India

Abstract

The digital revolution has profoundly impacted the agricultural sector, particularly in the realm of farmer education and extension services. This paper delves into the transformative role of e-literature—including e-books, online journals, and digital newsletters—in enhancing the dissemination of agricultural knowledge. By harnessing the power of digital platforms, extension services can provide timely, accessible, and context-specific information to farmers, even those located in remote and underserved areas. This study comprehensively evaluates the effectiveness of e-literature in improving agricultural practices and productivity, drawing on extensive surveys and in-depth interviews with extension agents and farmers across diverse regions. The findings of this research indicate that digital resources not only enhance access to up-to-date, scientifically validated information but also facilitate continuous learning, knowledge retention, and practical application in real-world farming scenarios. The paper discusses various challenges associated with the adoption of e-literature, such as digital literacy, internet accessibility, and the relevance and customization of content to meet local agricultural needs. Furthermore, the study provides actionable recommendations for optimizing e-literature content and delivery methods to better serve the diverse needs of agricultural communities. By addressing these challenges and implementing the proposed recommendations, extension services can significantly improve their outreach and impact, ultimately fostering a more informed, adaptive, and resilient farming sector. This paper aims to contribute to the ongoing discourse on digital transformation in agriculture and highlight the critical role of e-literature in empowering farmers through enhanced education and knowledge dissemination.

Keywords: e-literature, Digital revolution, Knowledge dissemination, Farmers.

UNVEILING ECOLOGICAL CORRIDORS THROUGH THE PERSPECTIVE OF LITERATURE: BRIDGING SCIENCE AND NARRATIVE

Anju P.R.

Assistant Professor, Department of English, Government Arts and Science College
Karunagappally, Kollam, Kerala-690523

Abstract

Ecological corridors play a crucial role in preserving biodiversity and enhancing ecosystem resilience. An ecological corridor refers to a well-defined geographic area that is governed and managed in the long run to uphold or reinstate efficient ecological connectivity. These corridors have a vital function in safeguarding biodiversity by enabling unrestricted movement of species and facilitating natural processes across extensive landscapes. While they are typically viewed from a scientific standpoint, literature provides a distinct angle on these corridors by using narrative and metaphor. This study explores the fusion of science and storytelling, analyzing the portrayal of ecological corridors in literary pieces and the valuable perspectives they provide for the field of conservation biology.

This study focuses on the ever-changing connection between ecological corridors and literature, showcasing how storytelling enhances our comprehension of these crucial habitats. By uniting science and narrative, we have the potential to motivate collaborative efforts to safeguard and rejuvenate ecological corridors for the benefit of upcoming generations. This paper takes an interdisciplinary approach to analyse a diverse range of literary works across various genres, such as fiction, poetry, and non-fiction. It examines the symbolic and metaphorical portrayal of ecological corridors, which serve as impactful narrative tools to convey the themes of connectivity, resilience, and the interdependence of life. Through a thorough examination of these literary representations, the paper reveals profound insights into the cultural, ethical, and aesthetic aspects of landscape connectivity and biodiversity conservation.

The significance of merging science and storytelling to boost ecological literacy and foster collaborative endeavours for preserving habitats and conserving biodiversity is highlighted in this paper. It proposes that incorporating literature can assist scientists, conservationists, and policymakers in effectively engaging the public with ecological concepts and cultivating a deeper appreciation for nature. Through promoting dialogue and cooperation among diverse disciplines, the paper aims to underscore the importance of storytelling in shaping our understanding of ecological landscapes and fostering a profound connection with the environment.

Keywords: Ecological Corridors, Biodiversity Conservation, Narrative Analysis, Habitat Connectivity, Landscape Connectivity

**ARCHITECTURE HISTORY AND PROCESS OF CONSERVATION NATIONAL
CULTURAL HERITAGE**

Bui Man Nghi

Faculty of Architecture, University of Architecture Ho Chi Minh City, Viet Nam

Abstract

A melting pot of Asian and European influences, Vietnam's architecture reflects its rich history and rich heritage. To grasp all the aspects, it is necessary to decompose its history several millennia in stages characteristic of a lifestyle and a vision of oneself and the world. However, the interference of dynasties has gradually faded the ancient architectural detail imprint of Vietnam. Researching ancient ruins to find the characteristics of Asian architecture and more intensively developing structural forms used today based on old materials is the main purpose of conservation. This is an extremely important part of extension the beauty and core values of architecture heritage in the current day that people have more cutting-edge technologies as a convenient condition.

Key words: history, architecture, heritage, conservation, ancient detail, characteristic

ACCULTURATION OF ISLAM AND LOCAL JAVANESE CULTURE

Levia Niza Arliani

Universitas Islam Negeri K.H Abdurrahman Wahid Pekalongan

ABSTRACT

Indonesia is a country that has diverse cultures and traditions. The entry of Islam into the archipelago did not cause the loss of previous culture, but rather enriched cultural diversity. The process of Islam entering Indonesia has experienced cultural acculturation with local culture, namely Javanese culture. The acculturation of Islam with culture on the island of Java can be seen from the variety of works of art, arts and traditions inherent in society. There are many results or forms of acculturation between Islamic religious teachings and Javanese culture, starting from the history of the arrival of Islam in the archipelago through the services of the Wali Songo and cultural developments from time to time. In this research, the author hopes to provide readers with an understanding of the acculturation of Islam with local culture on the island of Java. Apart from that, readers can understand how Islamic culture developed in Java and can also find out what forms of Islamic acculturation with local Javanese culture are. This research is a qualitative descriptive literature study which is intended to describe the acculturation of Islam with local Javanese culture. The author conducted research by looking for various references from books, journals, or other sources that have a similar theme. In this research it can be seen that the arrival of Islam to the island of Java experienced acculturation with the many cultural variations that exist in Javanese society.

TECHNIQUES OF LEARNING ARABIC LANGUAGE: PERSPECTIVE BANGLADESH

Md. Bayejid Hossain

University of Rajshahi Bangladesh

ORCID Number: 0009-0007-0246-1002

Abstract

This thesis delves into the intricate process of learning Arabic language, examining it through the unique lens of Bangladeshi culture and society. As Arabic gains increasing importance in Bangladesh for religious, academic, and cultural reasons, this research addresses the need for tailored learning strategies specific to the Bangladeshi context. The research aims to identify prevalent techniques in Arabic language acquisition, evaluate their effectiveness, and propose refined approaches to optimize language learning outcomes in Bangladesh. Employing a mixed-methods approach involving surveys, interviews, and classroom observations, this study sought to provide a comprehensive understanding of the diverse methods employed by Bangladeshi learners. Anticipated key results include the discovery of a range of strategies utilized, from traditional classroom methods to modern digital resources and immersive experiences. Moreover, the research aims to uncover influential factors influencing the selection of these techniques, such as individual learning styles and access to resources. The significance of this study extends beyond pedagogy, impacting cultural exchange and understanding. By informing tailored pedagogical practices, it seeks to enhance Arabic language instruction in Bangladesh and foster greater intercultural dialogue. In conclusion, this thesis not only provides valuable insights into optimizing Arabic language learning in Bangladesh but also contributes to the broader discourse on language pedagogy and intercultural understanding.

Keywords: Arabic language learning, Bangladesh, pedagogical strategies, language acquisition.

**THE PERCEPTION OF NATURE IN SELECTED WORKS OF RALPH WALDO
EMERSON AND SAİD NURSİ**
**RALPH WALDO EMERSON VE SAİD NURSİ'NİN SEÇME ESERLERİNDE DOĞA
ALGISI**

Özlem Ulucan

Bingöl University, Faculty of Arts and Science, Department of English Language and Literature,
Bingöl, Turkey

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-3664-6415>

ABSTRACT

The studies on nature have been central to various fields such as metaphysics, epistemology, theology, science, and literature. Perspectives on nature vary depending on many parameters including the background of the author, and the era in which the works are written. In this study, I will briefly introduce the backgrounds of Ralph Waldo Emerson (1803-1882) and Said Nursi (1877-1960) and examine their similar views on nature.

As an American lecturer, essayist, and poet Ralph Waldo Emerson, associated with the Transcendentalist movement, emphasized individualism and criticized social pressures through numerous essays and extensive public lectures across the United States. Said Nursi, known as Bediüzzaman (Badi' al-Zaman), was a Sunni Muslim theologian of Kurdish descent, renowned for his Risale-i Nur Collection, an extensive commentary on the Qur'an spanning over six thousand pages. Nursi advocated the integration of modern science with religious studies, pioneering the Islamic revival in Turkey and writing works known worldwide.

Despite their differing aims, both Emerson and Said Nursi opposed materialistic views and shared remarkably similar perspectives on nature, employing analogous methods in their pursuit of truth. Nature turns out to be the source of inspiration for both to reach their truths. This study will explore their respective interpretations of nature as evidenced in their writings.

Keywords: Ralph Waldo Emerson, Said Nursi, Nature.

ÖZET

Doğa üzerine çalışmalar, metafizik, epistemoloji, teoloji, bilim ve edebiyat gibi çeşitli alanların merkezinde yer almıştır. Doğaya bakış açısı, yazarın geçmişinden, eserlerin yazıldığı döneme kadar pek çok parametreye bağlı olarak değişiklik göstermektedir. Bu çalışmada Ralph Waldo Emerson (1803-1882) ve Said Nursi'nin (1877-1960) geçmişleriyle ilgili kısaca bilgi vereceğim ve onların tabiat hakkındaki benzer görüşlerini inceleyeceğim.

Amerikalı bir akademisyen, deneme yazarı ve şair olan ve Transandantalist hareketin öncüsü sayılan Ralph Waldo Emerson, Amerika Birleşik Devletleri'nde yazmış olduğu çok sayıda makaleyle ve halka açık kapsamlı konferanslar aracılığıyla bireyciliği vurgulamış ve toplumsal baskıları eleştirmiştir. Bediüzzaman (Bedi'üz-Zaman) olarak bilinen Said Nursi, altı bin sayfayı aşan kapsamlı bir Kur'an tefsiri olan Risale-i Nur Koleksiyonu ile tanınan, Kürt asıllı Sünni Müslüman bir ilahiyatçıdır. Nursi, Türkiye'de İslami canlanmaya öncülük ederek ve dünya çapında bilinen eserler yazarak, modern bilimi dini çalışmalarla bütünleştirmeyi savunmuştur.

Amaçları birbirinden tamamen farklı olmasına rağmen, hem Emerson hem de Said Nursi materyalist görüşlere karşı çıkmış ve hakikat arayışında benzer yöntemler kullanarak doğaya ilişkin oldukça benzer bakış açıları paylaşmıştır. Doğa, her ikisi içinde, kendi doğrularına ulaşmaları için bir ilham kaynağı olmuştur. Bu çalışmada, onların seçme eserlerinde doğaya dair yorumlarını karşılaştırmalı olarak incelenektir.

Anahtar Kelimeler: Ralph Waldo Emerson, Said Nursi, Tabiat.

CULTURAL INSIGHTS IN LANGUAGE TEACHING FROM LANGUAGE AND LITERATURE PERSPECTIVES

Ercan KAÇMAZ

Asst. Prof. Dr., Nevşehir Hacı Bektaş Veli University Department of English Language and Literature

Ayten KUTLU

MA Student, Nevşehir Hacı Bektaş Veli University Institute of Social Sciences Department of Foreign Language Education,

ABSTRACT

Culture is regarded as an essential component of a society. It encompasses several aspects of human life, including language, literature, the arts, attitudes, beliefs, customs, and ethics of people who live in the same community and share the same history. The cultures of people living in different societies have their own unique cultures, even if they are somewhat similar to each other. In the same vein, language reflects the culture to which it belongs and differs from one society to another. Language is the most important communication tool that provides social elements of a society. It can only be understood within its cultural framework. Language is best passed down from generation to generation through literature such as poetry, fairy tales, stories, or novels. Literature offers the opportunity to understand the lives, thoughts, emotions, and feelings of people from the same culture and society in an aesthetic way. In this regard, literature is an effective written language resource for revealing the cultural characteristics of a society. As mentioned, it is clear that culture, literature, and language are interdependent and cannot be considered separate from each other. Culture is also important for language teaching and cannot be disconnected from one another. Language teaching includes not only grammatical rules, sentence structures, and vocabulary, but also the culture of the society that creates the language. Hence, it is crucial to recognize the importance of culture and integrate it into language teaching. From this point, this paper focuses on how language, literature, and culture are interrelated and the role of culture in language teaching.

Keywords: Society, Culture, Language, Literature, Language Teaching

**AN EFFECTIVE USAGE OF NATURAL PROCESSING LANGUAGE TOOLKIT: A
CASE STUDY ON ST. JOSEPH PROVINCE**

Racy Daniel Godino

CHRIST University INDIA

Sourav Kumar Parira

CHRIST University INDIA

Dr. Sagaya Aurelia

CHRIST University INDIA

Python has emerged as a leading language for developing chatbots and leveraging natural language processing (NLP) capabilities through powerful libraries like NLTK (Natural Language Toolkit) and spaCy. While NLTK is a comprehensive toolkit suitable for teaching, research, and prototyping NLP applications, spaCy is an efficient and production-ready library designed for high-performance NLP tasks.

These libraries have been integrated into various chatbot frameworks catering to different use cases. ChatterBot, utilizing NLTK, is suitable for creating simple FAQ chatbots and educational assistants. However, for advanced and enterprise-grade solutions, Rasa, leveraging spaCy's capabilities, offers a comprehensive framework with robust features.

Effective communication is crucial for organizations like St. Joseph Province, necessitating a seamless exchange of information among users. In this digital era, an intelligent chatbot solution can streamline communication and enhance operational efficiency. This research evaluates the suitability of the Rasa framework as a tailored solution for St. Joseph Province's unique needs.

A rigorous comparative analysis was conducted, evaluating multiple chatbot frameworks based on criteria such as natural language understanding (NLU), dialogue management, customization, scalability, and integration capabilities. Rasa emerged as the most suitable choice for St. Joseph Province.

Rasa's advanced NLU capabilities, driven by spaCy, enable accurate interpretation of user queries, precisely capturing intent and extracting relevant contextual information. This is crucial for handling diverse communication requirements within the Province, ranging from administrative procedures to spiritual guidance. Furthermore, Rasa excels in dialogue management, empowering the chatbot to engage in coherent, multi-turn conversations, guiding users through complex tasks with natural conversational flow.

Customization is a key strength of Rasa, allowing the chatbot to be tailored to the Province's specific needs. Developers can create custom NLU models and dialogue management logic, ensuring seamless alignment with the Province's unique requirements, terminology, and processes, fostering a user-friendly experience and widespread adoption.

As the Province grows, Rasa's modular design facilitates easy integration of additional features and functionalities, ensuring scalability and the ability to evolve alongside the organization's expanding needs. Rasa's seamless integration with various messaging platforms enables effortless deployment

where members and officials already communicate, promoting user adoption and simplifying access to information and services.

The research findings indicate that Rasa's comprehensive feature set, including advanced NLU, sophisticated dialogue management, extensive customization options, scalability, and seamless integration capabilities, make it the ideal framework for building a robust and user-friendly chatbot solution tailored to St. Joseph Province's communication needs. This solution has the potential to streamline processes, enhance operational efficiency, and foster a more connected and informed community within the province.

Keywords: NLP, St. Joseph Province, spaCy

SERIAL VERB CONSTRUCTION IN GWARI LANGUAGE

Rahmat Abidemi BELLO

University of Ilorin, Ilorin, Nigeria

Abstract

Serial Verb Construction (SVC), or verb serialization, is a syntactic phenomenon where multiple verbs or verb phrases are combined in a single clause, prevalent in many African, Asian, and New Guinean languages, including those in the Benue-Congo family. This study examines the existence and usage of SVCs in the Gwari language (Gbagyi) through data elicited from native speakers, followed by syntactic, semantic, and pragmatic analysis. Key findings reveal that SVCs in Gwari facilitate complex idea expression within single clauses, with shared subjects, aspectual and tense marking, and complementation without conjunctions. Semantically, SVCs convey sequential, simultaneous actions, purpose, instrumentality, manner, and cause-effect relationships. Pragmatically, they offer economy of expression, action sequence emphasis, contextual clarity, implied connections, and narrative cohesion. These findings underscore SVCs' crucial role in Gwari, enhancing its expressive power and communicative efficiency, and providing insights into the functional significance of SVCs in linguistic typology.

Keywords: Serial Verb Construction, Gwari language, Syntactic, Semantic, and Pragmatic

**ADDRESSING ANEMIA AMONG PREGNANT WOMEN: A MULTIDIMENSIONAL
APPROACH TO UNDERSTANDING SOCIO-ECONOMIC AND CULTURAL
DETERMINANTS**

Hina Shahid

Department of Rural Sociology, University of Agriculture, Faisalabad.

Dr. Farkhanda Anjum

Department of Rural Sociology, University of Agriculture, Faisalabad.

Dr. Kanwal Asghar

Department of Rural Sociology, University of Agriculture, Faisalabad.

Dr. Noreen Akhtar

Department of Rural Sociology, University of Agriculture, Faisalabad.

Abstract

The purpose of this study is to clarify the various socioeconomic and cultural aspects of anemia among pregnant women in Faisalabad. It makes an effort to situate anemia within the socioeconomic and cultural context of women and to draw attention to aspects that go beyond access to medical care, risk-free pregnancies, lower rates of maternal death, and an increase in institutional deliveries. It aims to identify the causes of anemia's high incidence in one of our nation's fastest-growing states. It seeks to comprehend the issues from non-medical viewpoints by locating women's health within the regular occurrences of their lives, discriminatory behaviors, social views, and patriarchal norms through the review of specific indicators connected to women and their health from secondary sources. Anemia is a serious public health issue that affects both emerging and industrialized nations, having a significant negative impact on both social and economic development and human health. In developing nations, it is a significant factor in both morbidity and mortality during pregnancy. The objective of this study is to describe the socioeconomic and cultural factors influencing anemia in pregnant women. Iron deficiency was the primary underlying cause in all groups, and it was more common in adolescent girls than in boys. Because malaria and other illnesses were more prevalent in anemic pregnant women, iron deficiency was underreported. The state of being unable to always obtain sufficient food for an active, healthy lifestyle and income is known as major factors of prevalence of anemia in pregnant women. Large numbers of women became anemic because the socio-economic ignorance which was caused by the family member and society as well. A hospital based cross-sectional survey was employed in this research. The nature of the study was quantitative. The convenient sampling technique was used to select 180 pregnant women who are attending antenatal clinics in Faisalabad hospitals. Well-designed Interview schedule was used to collect data from pregnant women. The findings were presented using a combination of descriptive and inferential statistics. 55.6 percent people agree on the statement that low income is a major cause of anemia, 46.7 percent agree on gender discrimination as a factor of anemia among women, 39.4 percent say son preference is a

one of the most major factor of anemia, On the buses of the major findings majority of the respondent were those who say that low income contribute more in the anemic condition of women in Pakistan. It is suggested that increase income, education of mother, awareness about health and nutrition in pregnancy and welfare policies reduced the issues of anemia in pregnant women.

**LITERARY NARRATIVES AS CULTURAL ARTIFACTS: EXPLORING HOW
HISTORICAL AND CONTEMPORARY WORKS REFLECT AND SHAPE SOCIETAL
VALUES**

Ajayi, Olayemi T.

Department of Mass Communication, Lead City University, Ibadan, Oyo State, Nigeria

ORCID: 0000-0002-0865-3490

Ajayi, Adenike M.

Department of General Studies, The Federal Polytechnic, Ilaro, Ogun State, Nigeria

Abstract

Literary narratives have long served as cultural artifacts, providing insights into the societal values and beliefs of their times. This study delves into the role of literature in capturing and influencing cultural dynamics across different historical periods and societies. Despite the recognition of literature's cultural significance, there is a need for a comprehensive analysis that examines how literary works from various periods and cultures function as cultural artifacts. This study aims to fill this gap by exploring the dual role of literature in reflecting and shaping societal values and beliefs. The research is grounded in cultural studies and literary theory, emphasizing the interplay between literature and society. Theoretical perspectives from Raymond Williams' cultural materialism and Edward Said's postcolonial theory provide a framework for analyzing how literature both influences and is influenced by the cultural context in which it is produced. A qualitative approach was employed, involving a comparative analysis of selected literary works from different historical periods and cultures. Textual analysis was conducted on both historical texts, such as classical literature and folklore, and contemporary works, including modern novels and poetry. Data were collected through literary archives, critical essays, and thematic analysis to understand how these texts reflect and shape societal values. The findings reveal that literary narratives serve as mirrors of societal values, capturing the complexities of cultural norms and beliefs across different times and regions. Historical texts, such as Homer's epics and Shakespearean dramas, reflect the societal structures and values of their eras. Contemporary works, like those of Chimamanda Ngozi Adichie and Haruki Murakami, continue this tradition, addressing modern societal issues and influencing cultural perceptions. This study concludes that literary narratives play a crucial role in both reflecting and shaping societal values across cultures. By examining these texts as cultural artifacts, we gain deeper insights into the evolving nature of societal beliefs and the power of literature in cultural discourse. Future research should expand the scope to include a wider range of cultures and lesser-known literary works to provide a more comprehensive understanding of literature's role as a cultural artifact. Educational curricula should integrate these findings to highlight the importance of literature in understanding and shaping societal values.

Keywords: Cultural Artifacts, Cultural Studies, Literary Narratives, Societal Values, Textual Analysis, Theoretical Frameworks

Relevance of the Study to the United Nations SDGs

This study supports the United Nations Sustainable Development Goals (SDGs) by promoting quality education (SDG 4) and fostering peace, justice, and strong institutions (SDG 16). By examining literature as cultural artifacts, it enhances cultural understanding, critical thinking, and social cohesion, contributing to sustainable and inclusive societies.

**ALİ EŞREF DERVİŞİYÂN'IN KÂĞITTAN ARZULAR ÖYKÜSÜNÜN METİNSELLİK
ÖLÇÜTLERİNE GÖRE DEĞERLENDİRİLMESİ**

**EVALUATION OF PAPER WISHES BY ALI ASHRAF DARVISHIAN ACCORDING TO
TEXTUALITY CRITERIA**

Soner İŞİMTEKİN

Doç.Dr. Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Fars Dili ve Edebiyatı Bölümü

ÖZET

İnsan iletişim kurma yetisini kazandığı andan itibaren, kendini anlatmak, karşısındaki ile anlaşmak, başkaları tarafından anlaşılma veya işin içine estetik unsurları da katarak duygu ve düşüncelerini edebî şekilde ifade etmek amacıyla oylumlu ya da oylumsuz, sözlü-yazılı metinler üretmişlerdir. Bu metinler insanlığın kolektif bilincini, kültürel mirasını oluşturmada şüphesiz en önemli unsurlardan sayılmışlardır. Düz yazı veya şiir, dünyanın en eski edebî metinlere bakıldığında; nazım türünde bu tarihlendirmeyi oldukça eski zamanlara dayandırmak mümkündür. Günümüze ulaşan en eski şiir örneği, MÖ. 4. yıla tarihlenen ve Sümer kralı Şuşin için yazılan bir aşk şiiridir. Yine Sümerler zamanından, MÖ. 3. binyıldan kaldığı belirtilen, öncesinde çivi yazısı ile kil tabletler, sonrasında papirüs üzerine yazılan *Gılgamış Destanı* ise bir diğer edebî metin örneğidir. MÖ. 7. ya da 8. yüzyılda yazıldığı düşünülen Homeros'un *İlyada ve Odessa'sı*, ilerleyen çağlarda Japonya'da bir saray nedimesi olan Murasaki Shibiku'ya tarafından kaleme alınan, içerisinde düz yazı ve şiir örneklerini barındıran *Genji'nin Hikâyesi* adlı bilinen ilk roman yapıtı, Shibiku ile çağdaş olan ünlü İranlı şair Firdevsi'nin *Şehnâme*'si, kökeni Anglosakson'a dayanan *Cædmon's Hymn* şiiri, *Beowulf* destanı dünya edebiyat tarihinin öncül eserleri olarak kabul edebilir ki bu liste daha da uzatılabilir. Örneğin, Çin'in erken dönemlerinde söylenen halk şarkıları, Hindistan'daki yazılan *Vedalar*, Zerdüşt'lüğün kutsal kitabı Avesta'da yer alan *Gatha*'lar da edebî metinler olarak değerlendirilir.

Yazılı metinlere bakıldığında, bir takım edebî unsurlar gözetilerek kaleme alındıkları görülebilir. Bu doğrultuda en erken tarihlerden günümüze değin gelişimini aralıksız sürdüren ve dağarcığını artıran, nazım ya da nesir olarak üretilen edebî bir eserin sahip olması gereken bazı özellikler olduğu anlaşılmaktadır. Bu bağlamda metinsellik ölçütlerine göre yazılmış edebî bir metin, sadece ilgi çekici bir konuyu haiz değil aynı zamanda sıralı ve anlamlı öğelerden oluşturulmuş, kendi içinde tutarlı, uyumlu ve uygun dil kullanımlarının ve düzenlemelerinin bulunduğu, yazılı veya sözlü bir ürün olarak kabul edilmektedir. Edebî metnin sahip olması gereken ölçütlere bakıldığında; bağlaşıklık (cohesion), bağdaşıklık (coherence), amaç (intentionality), bilgisellik (informativity), kabul edilebilirlik (acceptability), durumsallık (situationality), metinlerarasılık (intertextuality) gibi unsurlar arasından, özellikle metnin uyum ve tutarlılığı olarak belirlenen yüzey yapıda yer alan bağlaşıklık ile derin yapıda yatan bağdaşıklığın, en belirgin metinsellik ölçütleri olduğu varsayılmaktadır. Bu çalışmada, söz konusu iki ölçüt temelinde, Ali Eşref Dervişiyân'ın *Kâğıttan Arzular* adlı öyküsünde yer alan metnin kurucu öğeleri arasındaki bağlaşıklığın ne düzeyde olduğu irdelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Metindilbilimsel Çözümleme, Bağlaşıklık, Bağdaşıklık, Fars Edebiyatı, Öykü.

ABSTRACT

From the moment humans acquired the ability to communicate, they have produced verbal and written texts, with or without volume, in order to express themselves, to get along with others, to be understood by others, or to express their feelings and thoughts in a literary way by adding aesthetic elements to the work. These texts are undoubtedly considered to be the most important elements in creating the collective consciousness and cultural heritage of humanity. When we look at the world's oldest literary texts, whether prose or poetry; it is possible to date this chronology in the verse genre to very old times. The oldest example of poetry that has survived to this day dates back to BC is a love poem dated to the 4th century BC and written for the Sumerian King Shu-Sin. Yet again from the time of the Sumerians, *The Epic of Gilgamesh*, which is said to date from the 3rd millennium BC was first written in cuneiform on clay tablets and later on papyrus, is another example of a literary text. Also, *The Iliad and the Odyssey* by Homeros which thought to have been written in the 7th or 8th century BC; the first known novel, *The Story of Genji* that was written by Murasaki Shibiku, who was a court lady in Japan in later ages, and contains examples of prose and poetry; *The Shahnameh* of the famous Iranian poet Ferdowsi, who was contemporary with Shibiku; the poem *Cædmon's Hymn*, which has Anglo-Saxon origins, and the *Beowulf Epic* can be considered as the pioneer works of world literature history, and this list can be extended further. In addition, folk songs sung in the early periods of China, *the Vedas* written in India, and *the Gathas* in the Avesta of the holy book of Zoroastrianism, are also considered literary texts.

Especially when it's examined at the written texts, it can be seen that they were written with some literary elements in common. In this regard, it is understood that there are a number of characteristics that a literary work written in verse or prose, which has continued its development and increased its repertoire from the earliest dates to the present day, must have. In this context, a literary text written according to the criteria of textuality is accepted as a written or oral product that not only has an interesting subject but also consists of sequential and meaningful elements and has consistent, harmonious and appropriate language uses and arrangements. When it's examined at the criteria that a literary text should have; among the elements such as cohesion, coherence, intentionality, informativity, acceptability, situationality and intertextuality; cohesion which lies in the surface structure and coherence which lies in the deep structure assumed as harmony and consistency of the text are the most prominent textuality criteria. In this study, on the basis of these two criteria, the level of correlation between the founding elements of the story titled *Paper Wishes* by Ali Ashraf Darvishian will be examined.

Keywords: Textlinguistic Analysis, Cohesion, Coherence, Persian Literature, Story.

İRLANDA BAĞIMSIZLIĞI ÖNCESİ VE SONRASI YAŞANAN SİYASİ VE TARİHİ GELİŞMELERİN *DANCING AT LUGHNASA* ESERİNDE YANSITILAN ETKİLERİ

REFLECTION OF PRE- AND POST-INDEPENDENCE POLITICAL AND HISTORICAL DEVELOPMENTS IN *DANCING AT LUGHNASA*

Assoc. Prof. Dr. Memet Metin BARLIK

Van Yüzüncü Yıl University, Institute of Social Sciences, Department of English Language and Literature

ORCID: 0000-0002-3615-7240

Kevser Kaplan

Van Yüzüncü Yıl University, Institute of Social Sciences, Department of English Language and Literature

ORCID: 0000-0002-6829-6835

Özet

İrlanda tiyatrosu, İrlanda'nın siyasi ve toplumsal dönüşümlerini yansıtan önemli bir ifade aracı olmuştur. Brian Friel, 20. yüzyıl İrlanda'sındaki bu dönüşümleri derinlemesine ele alan bir oyun yazarıdır. *Dancing at Lughnasa*¹ (1992) adlı eseri, 1930'ların başında kırsal bir İrlanda kasabasında yaşayan beş kız kardeşin deneyimleri üzerinden bağımsızlık sonrası dönemin siyasi ve toplumsal belirsizliklerini işlemektedir. Her bir karakter, dönemin toplumsal çatışmalarını, kaygılarını ve dinamiklerini temsil eder. Ailenin tek maaşlı çalışanı Kate Mundy'nin işsizlikle mücadelesi, sanayileşmenin getirdiği göçmen sorununu gözler önüne seren ve Londra'da sefalet içinde ölen kardeşler ve misyonerlik görevinden inançları nedeniyle azat edilen Peder Jack, Katolik-Protestan çatışmasının toplum üzerindeki etkilerini yansıtmaktadır. Ayrıca, karakterlerin kimlik çatışmaları, protesto niteliğindeki dans gösterileri, bastırılmış bireysel istek ve arzular ve ötekileştirilmiş kadının modernleşmesi gibi temalar hem eğlenceli hem düşündürücü bir şekilde işlenir. Friel, ekonomik krizin ve siyasi gelişmelerin olumsuz etkilediği İrlanda toplumunu, atalarından miras kalan gelenek ve kültürel değerlerle yeniden toparlanmaya teşvik eder. İrlandalılık kavramının gelişimini, Kelt kökenli Lughnasa festivali ve İrlanda dansı ve müziği aracılığıyla eserine yansıtarak, İrlanda tiyatrosuna tarih, kültür ve siyasetin harmanlandığı bir oyun sunar. Bu makale, bağımsızlık sonrası İrlanda'da yaşanan siyasi ve tarihi gelişmelerin, Mundy kız kardeşler üzerinden İrlanda kırsalında ve toplumunda nasıl izler bıraktığını ve İrlandalılık figürlerinin bu süreçteki rollerini incelemektedir. Ayrıca, Friel'in karakterlerinin bireysel ve kolektif kimlik arayışlarını, toplumsal normlarla çatışmalarını ve bu süreçte ortaya çıkan kültürel direnişi analiz etmektedir.

Anahtar Kelimeler: İrlanda tiyatrosu, Lughnasa Festivali, Kimlik Çatışması, Kelt kültürü, İrlanda İç Savaşı, Büyük Buhran

¹ Oyunun Türkçe çevirisi olmadığı için araştırma boyunca eserin orijinal ismi kullanılacaktır. Ayrıca makalede sunulan alıntılar, yazarın kendisi tarafından çevrilmiştir.

Abstract

Irish theatre has served as a significant medium for reflecting the political and social transformations of Ireland. Brian Friel is a playwright who has profoundly examined these transformations in 20th-century Ireland. His play *Dancing at Lughnasa* (1992) explores the political and social uncertainties of the post-independence era through the experiences of five sisters living in a rural Irish village in the early 1930s. Each character embodies the societal conflicts, anxieties, and dynamics of the time. Kate Mundy's struggle with unemployment, the brothers who highlight the migrant issues brought about by industrialization and die in poverty in London, and Father Jack, who is dismissed from his missionary post due to his beliefs, all reflect the impact of the Catholic-Protestant conflict on society. Additionally, themes such as identity conflicts, protest-like dance performances, suppressed personal desires, and the modernization of marginalized women are presented in a manner that is both entertaining and thought-provoking. Friel encourages the Irish society, which has been adversely affected by economic crises and political developments, to rebuild itself by drawing on ancestral traditions and cultural values. By incorporating the Celtic-origin Lughnasa festival and Irish dance and music at the heart of his work, Friel presents a play where history, culture, and politics intertwine within Irish theatre. This paper examines how the political and historical developments experienced in post-independence Ireland have left their mark on the rural landscape and society through the Mundy sisters and the roles of Irish identity figures in this process. Furthermore, it analyzes Friel's characters' quests for individual and collective identity, their conflicts with societal norms, and the cultural resistance that emerges in this process.

Keywords: Irish theatre, Lughnasa Festival, Identity Conflict, Celtic culture, Irish Civil War, Great Depression

İrlanda Bağımsızlığı Öncesi ve Sonrası Yaşanan Siyasi ve Tarihi Gelişmelerin *Dancing at Lughnasa* Eserinde Yansıtılan Etkileri

İrlanda, zengin bir tarihe ve derin politik geçmişe sahip bir ülkedir. Bu geçmiş, ülkenin coğrafi konumu ve tarihsel siyasi dinamiklerle şekillenmiştir. Özellikle 20. yüzyıl boyunca, kendi kimliğini yeniden keşfetme ve derin kültürel dokularını açığa çıkarma sürecinde önemli dönemeçler yaşamıştır. Bu süreçte, İrlandalı yazarlar ve sanatçılar, eserlerinde ülkelerinin tarihsel ve politik arka planını öne çıkarmaya özellikle önem vermişlerdir. İrlandalı yazar Sean O'Casey (Hogan & Burnham, 1992) oyunlarını politik ve tarihsel açılardan kapsamlı bir şekilde ele alarak ve sol perspektiften bu bağlamı yorumlayarak, devrim sonrası bir dönemde yenilik arayışının önemini vurgulamıştır. Yirminci yüzyıl İrlanda'sının deneyimleri, yeni izleyicilere ve bu değişimleri temsil edecek yeni tiyatro yollarına başvurulmasını gerektirmiş ve bu da İrlanda tiyatrosunda yeni bir dönemin başlamasına neden olmuştur (One Day, Sean O'Casey, 2021). Oyun yazarı, Abbey Tiyatrosu müdürü Lennox Robinson'a yazdığı mektupta "Üzgünüm ama ben Synge değilim; korkarım reenkarnasyonu bile değilim. Üstelik Synge'den bu yana bazı şeyler yaşandı: Savaş, insanın kalbindeki saygınlığın bir kısmını sarstı; bizim de kendi değişikliklerimiz oldu ve SSCB gökyüzüne yeni bir yıldız yerleştirdi" diyerek devrim sonrası bir takım yenilikler arayışına girilmesi gerektiğini vurgulamıştır. Yirminci yüzyıl İrlanda'sının deneyimleri, yeni izleyicilere ve bu değişimleri temsil edecek yeni tiyatro yollarına başvurulmasını gerektirmiş ve bu da İrlanda tiyatrosunda yeni bir dönemin başlamasına neden olmuştur (One Day, Sean O'Casey, 2021). Böylelikle İrlanda'nın tarihsel ve politik bağlamı, sanat ve edebiyat alanındaki eserlerin şekillenmesinde oldukça belirleyici bir aktör olmuş ve sanatçılar eserlerini bireysel ve toplumsal hafızaları yönlendirmek adına hem araç hem amaç olarak kaleme almışlardır.

Brian Friel, bu kaotik ve kritik dönemin öne çıkan İrlandalı tiyatro yazarlarından biridir. İrlanda siyasetini ve meselelerini yakından takip eden yazar, Kuzey İrlanda sivil haklar hareketinin

merkezi olan Derry’de bir dönem hayatını geçirmiştir. Burada Bogside Çatışmaları gibi olaylara bizzat tanık olmuş ve 13 Ocak 1972’de Kuzey İrlanda Sivil Haklar Derneği üyeleriyle birlikte, daha sonra Kanlı Pazar olarak anılacak olan tutuklama politikasına karşı yürüyüş yapmıştır. İrlanda milliyetçi akım ve partilerini desteklemekte olan Friel, bu olaylardan sonra *Kent’in Özgürlüğü* adlı ağır siyasi içeriğe sahip eserini yazarak sanatındaki tarzını ve ideasını açıkça ortaya koymuştur. Tarih yazmakla ilgili genel bir muhasebede “Çalışmamız, onu ulusal bilince taşıdığımızda tamamlanmış demektir” (Wolf, 1989) diyerek tiyatro eserlerindeki tarihi ve siyasi bağların ulusal bir kimlik arayışı ve oluşumu ile etkisini okur ve izleyicilerine açıkça iletmış bulunmaktadır. İrlanda’nın siyasi atmosferiyle temasını hiç kesmeyen Friel, eserlerinde bu karmaşık bağlamı ustalıkla işlemiştir. *Philadelphia (Philadelphia Here I Come!)*, *Translations*, *Dancing at Lughnasa* gibi önemli yapıtlarında İrlanda’nın sosyo-kültürel ve folklorik unsurlarını psikolojik ve fizyolojik olarak derinlemesine ele alırken, aynı zamanda bu unsurlar üzerindeki 20. yüzyıl tarihsel ve politik etkileri de okurlarına hissettirmekten geri durmamıştır. Milli kimlik kargaşası içerisinde İrlandalılık kavramının tartışılması ve şekillenmesi, mevcut yaygın din Hristiyanlığın ve yaygın konuşulan dil İngilizcenin bu yeni benlik içerisinde yeniden sentezlenebilmesi çabasını vermiştir.

Bu bildiri, Brian Friel’in *Dancing at Lughnasa* adlı eserinde beş bekâr kızın hayatı ile İrlanda’nın sosyo-kültürel ve folklorik unsurlarının nasıl işlendiğini ve bu unsurların tarihsel ve politik bağlamlardan nasıl etkilendiğini ayrıntılı bir şekilde incelemeyi amaçlamaktadır. İrlanda’nın geçmişine, kültürel geleneklerine ve siyasi dönüşümlerine odaklanarak, Friel’in eserlerinin İrlanda toplumu ve kültürü üzerindeki derin etkilerini aydınlatmayı hedeflemektedir. Analiz, İrlanda’nın kolektif belleği ve folklorik mirasıyla ilgili daha geniş bir anlayış geliştirmeye katkıda bulunacaktır.

İrlanda’nın tarihsel ve politik gelişiminde önemli dönüm noktaları

Brian Friel, 20. yüzyıl boyunca İrlanda’da gerçekleşen birçok siyasi ve ekonomik gelişmeye doğrudan tanıklık etmiştir. Eserlerinde bu fenomenlerin derin izlerini gözlemlediğimiz gibi, İrlanda’nın en büyük siyasi meselesi İngiliz hakimiyetine karşı verilen ve kazanılan bağımsızlık mücadelesi olmuştur. Bu mücadelede İrlanda’nın en güçlü iki aktörü Sinn Féin ve İrlanda Cumhuriyet Ordusu (IRA) önemli roller üstlenmiştir. Sinn Féin, politik faaliyetlerini İrlanda’nın bağımsızlığı için politik sahada yürütürken, IRA ise silahlı direniş, eylemler ve çatışmalarla bağımsızlık ideali etrafında birleşen İrlanda halkına hizmet etmiştir (Whiting, 2018). Ayrıca, 1916 Paskalya Ayaklanması ve ardından gelen İrlanda Bağımsızlık Savaşı, İrlanda’nın bağımsızlığını kazandığı ve 1922’de İrlanda Özgür Devleti’nin kurulduğu kritik dönemler olmuştur. Bu süreçte IRA, Britanya güçlerine karşı gerilla savaşı yöntemlerini kullanarak askeri üsler, polis karakolları ve kamu binaları gibi hedeflere yönelik çeşitli sabotaj ve saldırılar düzenlemiştir.

İrlanda Bağımsızlık Savaşı (1919-1921), İrlanda’nın Britanya İmparatorluğu’ndan bağımsızlığını elde etmek için yürütülen silahlı bir mücadeledir ve bu savaşın sonucunda Anglo-İrlanda Antlaşması imzalanmıştır. Bu antlaşma, İrlanda’nın kısmi özerkliğini tanıyarak İrlanda Parlamentosu’nun üstünlüğünü kabul etmiş ve İrlanda’nın devlet olarak tanınmasına yol açmıştır. Ancak antlaşma, İrlanda’nın kuzeyini Britanya egemenliği altında bırakmış ve bu durum İrlanda içinde tam bağımsızlık taleplerini tatmin etmemiştir. Antlaşma aynı zamanda İrlanda’da iç savaşa yol açmış ve IRA ile antlaşmayı reddeden güçler arasında çatışmalara neden olmuştur (Hopkinson, 2002).

İrlanda’nın kazandığı kısmi özerklik, iç savaşa yol açarak 1916 Paskalya Ayaklanması sırasında Geçici Hükümet’e karşı IRA ve İrlanda Cumhuriyetçileri arasında çatışmalara neden olmuştur. Bu

iç çatışma, İngiltere'nin İrlanda politikasını karmaşık hale getirmiştir. Ekonomik olarak hala İngiltere'ye bağımlı olan İrlanda, Britanya hükümetinin isteklerine uyma ve iç ve dış meseleleri koordine etme konusunda zorluklar yaşamıştır (GANNON & McGARRY, 2022). Bu karmaşık süreçler ve kaotik ortam, İngiltere'nin İrlanda'ya daha fazla özerklik ve bağımsızlık verme ihtiyacını artırmış ve sonuç olarak İngiltere, 1937 Anayasası ile İrlanda Cumhuriyeti'nin kuruluşunu resmen kabul etmek zorunda kalmıştır.

İrlanda Cumhuriyeti, tam bağımsızlığını kazandığı dönemde, iç savaş sonrası kendi iç dinamiklerini kurma çabası içine girmiştir. Ancak, 1929'dan itibaren dünya çapında yaşanan Büyük Buhran gibi küresel bir ekonomik krizle karşı karşıya kalmıştır. Bu kriz, Amerika Birleşik Devletleri merkezli başlayıp dünya geneline yayılarak ihracat talebinin düşmesine, uluslararası ticaretin daralmasına ve korumacı ticaret politikalarının yükselmesine neden olmuştur (Eichengreen, 1996). İrlanda'da işsizlik oranları bu dönemde dramatik bir şekilde artmış, özellikle tarım ve inşaat sektörlerinde önemli iş kayıpları yaşanmıştır. ABD'deki ekonomik durgunluk, İrlanda'nın ana ticaret ortağı olan Birleşik Krallıktaki talebi azaltmış ve bu durum İrlanda'nın tarım ürünleri ve diğer ihracat mallarına olan talebini olumsuz etkilemiştir. Tarım gelirlerinin azalması ve tarım fiyatlarının düşmesi kırsal bölgelerdeki çiftçiler için ciddi ekonomik zorluklara yol açarak kırsal göçü artırmıştır. Bu göçler, şehirlerdeki nüfus yoğunluğunu artırıp konut sorunlarını derinleştirmiştir.

Ekonomik kriz ayrıca birçok bankanın iflas etmesine, ekonomik belirsizliklere, kredi koşullarının sıkılaşmasına ve sermaye akışının azalmasına neden olmuştur. Bu durum işletmelerin büyüme ve genişleme olanaklarını kısıtlamıştır. İrlanda Cumhuriyeti hükümeti, buhran döneminde artan işsizlik ve yoksullukla mücadele etmek için çeşitli toplumsal destek ve yardım programları başlatmıştır. Yiyecek yardımları, barınma olanakları, istihdam fırsatları gibi hizmetler sunulmuş; ancak bu yardımlar genellikle yetersiz kalmış ve birçok aile ekonomik sıkıntılarla mücadele etmeye devam etmiştir (Daly, 2011). İrlanda'daki bu ekonomik zorluklar ve yardım programlarının yetersizliği, halk arasında hoşnutsuzluğa ve hükümet ile işletmeler üzerinde eleştirel baskılara yol açmıştır. Bu dönem, İrlanda Cumhuriyeti'nin erken dönemlerindeki ekonomik ve sosyal istikrarsızlığın bir göstergesi olarak kalmıştır.

İrlanda Cumhuriyeti yönetimi, mevcut ekonomik krizi kendi seçim propagandalarına entegre ederek süreci kendi lehlerine çevirmiş ve 1960'lara kadar hem ekonomik hem siyasi açıdan İrlanda'yı geliştirmeye çalışmıştır. Ancak İrlanda, hem kendi halkı hem de sanatçılar ve çoğu siyasetçi tarafından Kuzey İrlanda'dan ayrı bir kara parçası olarak değerlendirilmemekte ve tam bağımsız bir milli kimlik ve kültür arayışının tamamlanması için Kuzey İrlanda'nın birleştirilmesini gerektirmektedir. Bu benzer durum, Kuzey İrlanda'da yaşayan ve Cumhuriyeti destekleyen kesim için de geçerlidir. Dolayısıyla bağımsız İrlanda, kardeş toprakların meseleleriyle derinden etkilenmiştir. 1960'lar ve 1970'ler, Kuzey İrlanda'da toplumsal değişimin ve çatışmaların yoğun olarak yaşandığı bir dönemi temsil etmektedir. Bu dönemde, Kuzey İrlanda'daki Katolik ve Protestan toplulukları arasında siyasi ve dini farklılıklar nedeniyle gerginlikler artmıştır. Bu gerginlikler, 1960'lar ve 1970'ler boyunca şiddet olaylarına ve çatışmalara yol açmıştır. Kuzey İrlanda Sorunu (The Troubles), siyasi, dini ve sosyo-ekonomik eşitsizliklerin yanı sıra temelde yatmaktadır. 1960'lar boyunca, Kuzey İrlanda'daki yerel hükümet politikaları özellikle Katolik topluluğunun inşaat hakları, dini özgürlükler, istihdam, konut edinme, siyasi temsil ve yargılanma gibi alanlarda ayrımcılığa neden olmuştur. Kuzey İrlanda'nın Londonderry olarak bilinen Protestan topluluğu ile Derry olarak bilinen Katolik topluluğu arasındaki etnik ve siyasi gerilimlerin doruğa çıktığı dönem olan Derry Border Olayı, bu dönemin en önemli olayı olarak öne çıkmaktadır. Bu olaylar, başlangıçta bir Protestan marşının geçişine izin verilip verilmemesiyle başlamış, ardından çatışmalar hızla yayılarak Katolik ve Protestan mahalleleri arasında şiddet olaylarını artırmıştır. Polis ve askeri güçler, çatışmaları kontrol etmekte yetersiz kalarak olayların şiddetlenmesine alan açmıştır. 1970'lerin başlarına gelindiğinde ise

Kuzey İrlanda'da şiddet olayları artmış ve çatışmalar daha da derinleşmiştir. Bu süreçte paramiliter gruplar ve terör örgütleri, özellikle IRA ve Loyalist paramiliterler, çatışmalara aktif olarak katılmış ve şiddet eylemleri gerçekleştirmişlerdir. Britanya ordusunun Cumhuriyetçi ve milliyetçi sivil gruplara ateş açması sonucu on üç sivilin ölümü ve on beş sivilin yaralanması, halkın İngiltere hükümeti ve ordusuna olan tepkisini artırmış ve güvenlerini sarsmıştır. Tarihe Bloody Sunday veya Bogside Katliamı olarak geçen bu çatışmalar, Kuzey İrlanda'daki toplumsal barışı daha da zayıflatmış ve bölgedeki gerginlikleri tırmandırmıştır (López, 2015).

İrlanda Cumhuriyeti ve Kuzey İrlanda'nın barış ve istikrarı 1990'ların ortalarında sağlanmıştır. Bu süreçte taraflar maddi ve manevi açıdan derin bir yorgunluk yaşamış, bu durum İrlanda ve Birleşik Krallık hükümetleri arasında çeşitli barış anlaşmaları ve müzakereler yapılmasını zorunlu kılmıştır (Hancock, 2008). Yoğun çaba ve uzun müzakereler sonucunda 1998 yılında imzalanan Belfast Antlaşması, Kuzey İrlanda'da siyasi ve toplumsal uzlaşının sağlanmasını, kurumların yeniden yapılandırılmasını, barışın tesis edilmesini ve paramiliter grupların silah bırakmasını amaçlamıştır. Antlaşma aynı zamanda demokratik sürecin yeniden başlatılması adımını da içermiş ve Kuzey İrlanda'da yerel yönetimin restore edilmesine olanak sağlamıştır.

1998 Belfast Antlaşması, barış ve istikrarın sağlanmasında önemli bir araç olarak kabul edilse de, İrlandalı yazarlar ve bağımsızlık savunucuları için tamamlanmamış bir hukuki süreç olarak görülmektedir. Yeats'in bir sözünde belirttiği gibi, "İrlanda sorunu bir avuç İngiliz tarafından çözülememiştir" (Flanagan, 1975). Yaklaşık 800 yıllık İngiliz sömürgeciliğinin ardından yaşanan bu süreç, ölümler, dil kaybı, benlik sorunları, açlık ve kıtlık gibi acıları beraberinde getirmiş ve İrlanda halkının kültürel ve sosyal kimliğinin asimile edilme çabalarıyla sonuçlanmıştır. Son yüzyılda verilen toplumsal kimlik mücadelesi ise silahla değil, medeni ve modern yöntemlerle sürdürülmüş; edebi ve entelektüel çabalarla desteklenmiştir.

İngilizlerin ayrılmasına rağmen, onların varlığının izlerinin hâlâ hissedildiğine inanan Friel, The Troubles dönemini bizzat yaşamış ve bu süreçte bir arkadaşını kaybetmiştir. Bu deneyimleri, eleştirel bir yazar olarak kalemını sivrilteye yönlendirmiştir (Hayes , 1997). Kanlı Pazar sonrası eserlerinde, karakterler bireysel olarak İrlanda'nın sosyo-ekonomik, siyasi tarihini ve kültürel varlığını kucaklamıştır. İngiliz-İrlanda düşmanlığını mecazi olarak kullanarak, iki ülke arasındaki tarihsel ırk ilişkilerinin derinliklerine inmeyi ve İrlanda'daki baskı, çatışma, göç, sürgün gibi konuları irdelemeyi tercih etmiştir.

1930larda Yaşayan Toplumsal Zorluklar: *Dancing at Lughnasa*

İrlanda halkının 20. yüzyıl boyunca İngiltere kolonisinden kurtuluş mücadelesi, İrlanda Cumhuriyeti'nin kuruluşuyla doruğa çıkmış olmasına rağmen, halkın kendi öz benliklerini keşfetme süreci ve kolektif milli kimliklerini tanımlama çabaları zaman almıştır. Büyük Buhran ve Birinci Dünya Savaşı gibi küresel olaylar, özellikle İrlanda'nın kırsal kesimlerinde yaşayan çiftçiler için ciddi krizlere yol açmış, işsizlik sorunu ile karşılaşan halkın büyük kentlere ve diğer ülkelere göç etme eğilimi artmıştır. Yeni kurulan bu ülkede kadınların toplumdaki konuları ele alınması gereken başka bir mesele haline gelmiştir. Kadınlara yönelik normların, İngiliz kolonilerinden alıştıkları geleneklere ve kurallara göre mi yoksa kadınların daha modern bir rol üstlenmesiyle mi değişeceği başlarda henüz netlik kazanamamıştır. Daha büyük bir sorun ise, İrlanda halkının yüzyıllar boyunca süregelen sömürü sonrasında bağımsızlık kazanmasıyla birlikte "Peki, biz kimiz?" sorusuyla yüzleşmesidir. İngilizlerin getirdiği dinleri benimseyen, onların kurallarına göre yaşayan ve yasaklarına uyan halkın geçmişiyle tamamen hesaplaşmak yerine, geçmiş ve geleceği birleştirecek köprüler kurarak atalarından gelen temel kimlik unsurlarını, İrlanda Kelt dilini ve kültürel öğelerini yeni sistem içinde sentezlemesi gerekmektedir.

Dancing at Lughnasa, 1930larda yaşayan beş bekâr kız kardeşin (Mundy ailesi) bireysel ve ailevi olarak içine düştükleri ekonomik krizleri, kimlik kargaşasını, istenilen ve gösterilenin farklı olduğu arzular çatışmasını, kaybetmeyi ve aynı anda umut etmeyi, kalmayı ve göç etmeyi yansıtan realist bir oyundur. Mundy kız kardeşlerin aracılığıyla Friel, mevcut İrlanda toplumunun yaşadığı çift kimlikleri, ikilemleri, kutuplaşmaları ve yüzyıllık siyasi ve politik gelişmelerin neden olduğu belirsizlikleri, kaygıları ve huzursuzlukları okura aktarmaktadır. 1991 yılında Olivier Ödülünü kazanan ve Friel'in deyimleriyle "her şeyin aynı anda gerçek ve yanıltıcı olduğu" (Abbas, 2021) oyun, yazarın kendi yaşantısından ilham alması nedeniyle yarı otobiyografik özellikler taşımaktadır. İrlanda'nın Donegal gibi küçük kırsal yerleşim yerlerinde yaşayan insanların savaş ve ekonomik kriz sonrası verdikleri yaşam mücadeleleri, izleyiciye ve okura şeffaf bir şekilde sunulmaktadır.

Dancing at Lughnasa, 20. yüzyıl İrlanda'sındaki siyasi ve tarihi çalkantıların arka planında, kırsal toplulukların yaşadığı ekonomik mücadeleleri gerçekçi bir şekilde yansıtmaktadır. Büyük Buhran, İrlanda'nın özellikle çiftçilikle uğraşan kırsal kesimlerini derinden sarsmış, dış ticaret ilişkilerindeki zararlar nedeniyle ekonomik krizler yaşanmıştır (Daly M. E., 2011). Ailenin en büyük kız kardeşi Kate, ailenin tek maaşlı çalışanı olarak öğretmenlik yaparak geçimlerini sağlamaktadır. Kate, ailenin hem maddi hem de manevi sorumluluklarını üstlenmiş, ailenin bir arada kalmasını ve mevcut düzenin bozulmasına karşı mücadele etmeye çalışmaktadır. Ancak, misyoner papazlık göreviyle Uganda'nın Ryanga bölgesine gönderilen Peder Jack'in geri dönüşü ve amcanın Uganda kültür ve dininden fazlasıyla etkilenerek pagan inanışını destekler davranışları sonrası yetkili kişiler Kate'in işine son vermişlerdir. Evlilik ve çocuk sahibi olmanın arzusunu kendi içinde yaşayan Kate, inandığı geleneksel düzeni koruyabilmek adına kendi istek ve arzularından vazgeçmek zorunda kalmıştır. Oyunda, işini ve devamında ailesini kaybetme korkusu ile sürekli yüzleşmekte, bu nedenle var olan duyguları bastırırken bir yandan gergin ve katı bir kadın olarak resmedilmektedir: "But what worries me most of all is Rose. If I died – if I lost my job – if this house were broken up, up – what would become of our Rosie?" (p. 46). Friel, Kate'in işini kaybetmesiyle ekonomik krizin temel ihtiyaçları karşılayamaz noktaya getirdiğini ve insanların bu krizde nasıl büyük bir mağduriyet yaşadığını gösterir. Kate, koloni tarafından sömürülen özgür ve modern bir kurban profili çizer (1999).

Rose ve Agnes, Kate'in yanı sıra, ailenin ekonomik katkısını el örgüsü yaparak sağlamaya çalışan kız kardeşler olarak tanımlanmaktadır. Ancak, elde ettikleri gelir yetersiz kalmış ve ekonomik kriz bu kardeşlere de ağır darbe vurmuştur. Kasabada bir örgü fabrikasının açılmasıyla birlikte Rose ve Agnes işlerinden olmuş ve Londra'ya göç etmişlerdir. Yıllar sonra Michael tarafından keşfedildiği üzere, bu kardeşler temizlik işlerinde çalışarak hayatta kalmaya çalışmışlar ve sonrasında sefalet içinde ölmüşlerdir. Friel, bu iki kız kardeş aracılığıyla, İrlanda'da rekabetçi piyasanın kültürel ve insanî dokuya müdahalesini, sanayileşmenin geleneksel yaşam biçimlerini değiştirdiğini ve çözüm yolları aramak için bir yerden bir yere göç eden insanları sistem içerisinde yok edebildiğini göstermektedir. Sanayileşmenin toplumsal etkilerini gösterirken, aynı zamanda ekonomik ve siyasi koşullar nedeniyle İrlanda'da kırsaldan kentlere göç sorununa da değinilmiştir. 1990 yılında, İrlanda Cumhuriyeti'nden ayrılan 56.300 kişi, ülke nüfusunun %1.6'sı olup, bu göç sonrası birçok insan yoksulluk, evsizlik, işsizlik ve alkolizmle mücadele etmek zorunda kalmıştır (Office). Ayrıca, büyük endüstriyel ve kentsel ağların içinde, düşük ücretlerle çalıştırılarak modern kölelik koşullarına maruz kalmışlardır.

20. yüzyıl İrlanda'sında yaşanan ekonomik krizler ve siyasi değişimler, toplumda derin bölünmelere ve kültürel değişimlere yol açmıştır. Brian Friel, *Dancing at Lughnasa* adlı eserinde, Mundy kardeşlerini bekâr olarak tasvir ederek bu dönemin zorluklarını vurgulamaktadır. Özellikle, Christina adlı karakterin evlilik dışı bir ilişkiden bir çocuk sahibi olması ve bu çocuğun, oyun boyunca küçük Michael olarak karşımıza çıkıp, yıllar sonra büyüyüp Londra'ya taşınmasının ardından anlatıcı rolünü üstlenmesi, dönemin toplumsal gerçekliklerini gözler önüne sermektedir.

Karakterlerin bekâr olmaları, öncelikle İrlanda'nın bağımsızlık mücadelesi ve Büyük Buhran sonrası yaşanan ekonomik zorlukların, bireylerin kişisel ihtiyaçlarını ikinci plana atmaları gerektiğini ve hayatta kalma mücadelesine odaklandıklarını göstermektedir. Bu dönemde, kriz sonrası desteklerin bekârlara değil, evli ailelere yönlendirilmiş olması dikkate değerdir; bu durum, hem dini hem de hukuksal açıdan İrlanda toplumunda geleneksel bir bakış açısının hâkim olduğunu göstermektedir. Mundy kardeşler, mevcut yönetimin kırsal kesimdeki bekâr kadınlara yönelik hizmetlerdeki başarısızlığını da vurgulamaktadır (Beiner, 2003). Chris, Friel tarafından oyunda ince nüanslarla tasvir edilen bir karakterdir. 1930'larda, tek ebeveynlik hem ahlaki hem de etik açıdan tabu olarak görülüyordu ve sosyal ve politik hayatın katı kuralları içinde norm olarak kabul edilmekteydi. Ancak Michael'ı doğurmasıyla birlikte Chris, bu tabulara meydan okumuş, cinsel açıdan kendi bireysel özgür iradesini kullanmış ve özellikle kadınlara karşı uygulanan sosyal ve politik ayrımcılığı protesto etmiştir (Abbas, 2021). Friel, oyunu Michael'ın bakış açısından sunarak gayrimeşru bir çocuğun varlığını normalleştirmiş ve kız kardeşlerin, Chris'e karşı zaman zaman eleştirileri olsa da Michael ile kurdukları bağ sayesinde mevcut mutsuzluklarına bir anlam kazandırmışlardır. Clutterbuck (1999), Chris'in ülkenin ekonomik ve sosyal krizine rağmen hayatta kalmayı temsil eden en pragmatik Mundy olduğunu iddia eder. Chris, romantik eğilimlerine rağmen erkekleri gerçekçi bir şekilde değerlendirmekte ve emperyalizmi tanıma konusunda Jack amcaya en yakın karakter olarak öne çıkmaktadır.

Dancing at Lughnasa, gelişmekte olan yeni ve bağımsız İrlanda toplumunun karmaşık dinamiklerini yansıtan bir eserdir. Mundy kardeşlerin yaşadığı ekonomik zorluklar, yoksulluk, işsizlik ve sosyal dışlanma gibi geniş sosyo-ekonomik sorunlar oyunun temelini oluşturmaktadır. Oyun, mevcut eşitsizliklerin insan ruhunun dayanıklılığı üzerindeki etkilerini derinlemesine yorumlar. Karakterler, Birinci Dünya Savaşı sonrası siyasi belirsizliklerin hüküm sürdüğü bir dönemde çeşitli kimlik çatışmaları yaşamaktadır. Mundy ailesinin üyeleri, Katolik inançlara sıkı sıkıya bağlı olan Kate'ten, pagan festivallerine özlem duyan Maggie'ye kadar farklı ideolojik zeminlerde yer almaktadır. Bu karakterler, iç dünyalarında çeşitli tatmin arayışları içindedir ancak bu arayışlarını dışa vuramamaktadırlar. Friel, İrlanda'nın içinde bulunduğu karmaşık atmosferi "Dancing at Lughnasa" adlı eseriyle okurlara sunar. Oyunun başlığı olan Lughnasa Festivali, karakterlerin toplumsal ve psikolojik krizlerini anlamlandırmada önemli bir rol oynar. Kate dışında diğer kız kardeşler, Lughnasa Festivali'ne katılmak ve dans etmek istemekteydiler; bu durum eserin İrlandalı kimliğinin ve sosyal yapısının bir yansımasıdır. Lughnasa, eski bir Kelt festivali olup hasat mevsiminin sonunu simgeler. Aynı zamanda bolluk ve bereketin tanrı Lugh'a sunulduğu, şehvetin, zevkin ve mutluluğun kutlandığı bir şölendir. Friel, Katolik ve Protestan çatışmalarının zaten sosyal ve ekonomik açıdan travma geçirmekte olan insanları daha da mutsuz bir kaosa sürüklemesine tepki olarak, insan ruhuna iyi gelen neşeli ve bereketli günlerin festivalini seçmiştir. Bu, tesadüf olarak değerlendirilemez. Yazar, karakterlerin öz benliklerine bağlantı ve aidiyet arayışlarını ifade etmek için Lughnasa Festivali'ne atıfta bulunur. İrlanda halkının müzik, dans ve eğlence geleneğini yeniden canlandırırken, eski geleneği modern kimlik sorunlarıyla harmanlar. Michael karakterinin monologları, festivalin anlamını ve karakterlerin hayatları üzerindeki derin etkisini şu sözlerle ortaya koyar:

“Ama o Lughnasa dönemine ait beni çok sık ziyaret eden bir anım var; ve bu anıda beni büyüleyen şey, gerçeğe hiçbir şey borçlu olmamasıdır. [...]Bunu dans etmek gibi düşünüyorum.[...] Sanki dil harekete teslim olmuş gibi dans etmek -- sanki bu ritüel, bu sözsüz tören artık konuşmanın,... başka bir şeyle temas halinde olmanın yoluymuş gibi.[...] Kelimeler artık gerekli olmadığı için dil artık yokmuş gibi dans etmek...” (p. 82)

İrlanda, İngiltere'nin ilk sömürgeleştirdiği ülke olarak tarihsel bağlamda önemli bir konuma sahiptir. Bu bağlamda, Brian Friel'in "Dancing at Lughnasa" adlı eserinde Kate'in paganizmi kınaması ve Katolik bağlarından kopamayarak kız kardeşlerinin pagan bir festival olan Lughnasa'ya gitmelerine izin vermemesi dikkat çekici bir durumu ifade eder. Bu durum, Kate'in

farkında olmadan, 700 yıllık manevi ve kültürel boyunduruğun etkileri altında İngiliz hegemonyasının yeniden üretimini gerçekleştirdiğini göstermektedir. Kate'in tutumu, İngiliz sömürgeciliğinin İrlanda üzerinde yarattığı uzun vadeli etkilerin bir yansımasıdır. Katolik inancının İngiliz sömürge politikaları tarafından desteklenmesi, İrlanda toplumunda dini kimliğin öne çıkmasına ve diğer kültürel öğelerin bastırılmasına yol açmıştır. Bu durum, Kate'in Katolik bağlarına sıkı sıkıya bağlı kalmasında ve pagan festivallerine karşı olumsuz tavır almasına neden olmuştur. Kate, Katolik inancını koruyarak İrlanda'nın sömürge sonrası kimliğini yeniden inşa etmeye çalışırken, aslında İngiliz kültürel hegemonyasının bir aracı haline gelmiştir.

Öte yandan, Agnes ve Rose'un Lughnasa Festivali'ne katılma isteği, hem bir aidiyet arayışını hem de bireysel ruhsal özgürleşme sürecini simgeler. Lughnasa Festivali, İrlanda'nın eski pagan geleneklerini ve bu geleneklerin halk üzerindeki etkilerini yansıtır. Bu festival, hasat mevsiminin sonunu ve bolluk döneminin başlangıcını kutlayan, tanrı Lugh'a adakların sunulduğu bir şölendir. Rose, festivali tanımlarken, İrlanda maneviyatının pagan kökenli unsurlarını ve gizemli öğelerini büyük bir heyecanla açıklar. Bu heyecan, Rose'un ve diğer kız kardeşlerin, Katolik inancının sınırlayıcı ve baskıcı unsurlarından kaçma ve daha özgür bir manevi deneyim arayışının bir ifadesidir. Rose'un festivale olan ilgisi, İrlanda kültürünün daha derin, daha eski katmanlarına duyulan bir özlemi temsil eder. Bu özlem, İrlanda'nın sömürge geçmişinden ve bu geçmişin dayattığı kültürel değişimlerden kaçma isteği olarak da yorumlanabilir. Rose'un pagan festivale duyduğu ilgi, modern İrlanda kimliği ile tarihsel ve kültürel kökenler arasında bir köprü kurar. Rose'un bu festivale duyduğu ilgi, aynı zamanda bireysel özgürlüğünü ve ruhsal bağımsızlığını ifade etme arzusunun bir yansımasıdır. Kendisi festivali tanımlarken, İrlanda maneviyatının pagan kökenli unsurlarını ve gizemli öğelerini büyük bir heyecanla açıklar:

“Önce bir kaynak kuyusunun yanında şenlik ateşi yakarlar. Daha sonra onun etrafında dans ederler. Daha sonra şeytanı içlerinden kovmak için sığırlarını alevlerin içinden geçirirler. [...]Ve bu yıl erkek ve kızlardan oluşan ekstra büyük bir kalabalık vardı. Ve içkiden kafaları karışmıştı. Ve genç Sweeney'nin pantolonu alev aldı ve bir meşale gibi parladı. Olan buydu. (p. 26)

Friel'in eseri, yazarın Katolik olmasına rağmen pagan unsurlarını çağdaş dönemle sentezlemekten çekinmediğini göstermektedir. Eserdeki birçok öğe, İrlanda'nın pagan geçmişinin ve bu geçmişin modern İrlanda toplumundaki yansımalarının derin izlerini taşımaktadır. Lughnasa festivaline ek olarak Maggie'nin evdeki radyoya “Lugh” adını verme çabası, Peder Jack'in misyoner olarak gittiği topraklarda yerli tanrılara ve festivallere olan inancıyla geri dönüşü, kırık aynanın uğursuzluk getireceğine dair güdülen ilkel batıl inançlar, pagan unsurların yaklaşık 700 yıllık bir sömürgecilik döneminde bile İrlanda kültürel kimliğinin derin köklerini koruduğunu kanıtlamaktadır.

Marconiye “Lugh” adının verilme girişimi ile İrlanda'nın pagan tanrısı Lugh'a atıfta bulunulması, modern teknolojinin bile eski inançlarla bağlantı kurulabileceğini göstermektedir. Bu, kültürel kökenlere duyulan derin bağlılığın ve modernite ile geleneksel inançların bir arada var olabileceğinin bir göstergesidir. Peder Jack'in yerli inançlarla dolu olarak geri dönüşü ise, Hristiyanlığın ve özellikle Katolikliğin bile yerel kültürel öğelerle sentezlenebileceğini ve bu sentezin bireyler üzerindeki etkilerini vurgular. Bu dönüş, sömürgecilik döneminde dayatılan Hristiyan değerlerin, yerel inanç sistemleriyle nasıl iç içe geçtiğini ve dönüştüğünü göstermektedir. Ek olarak, beslenmeye devam edilen batıl inançlar, İrlanda toplumunun günlük yaşamında hala paganizmin etkilerini sürdürdüğünü ortaya koymaktadır. Kate'in, bu tür davranışlarından dolayı kız kardeşlerini “kendilerini paganlaştırmaya çalışmakla” suçlaması, mevcut düzenin ve Katolik inanç sisteminin toplum üzerinde ne denli güçlü bir etkisi olduğunu ortaya koyar. Onun tepkisi, İrlanda'nın sömürgecilik sonrası kimlik arayışında, geleneksel Katolik

değerlerin ve modern pagan unsurların çatışmasını yansıtır. Tepki, İrlanda halkının kültürel kimlik mücadelesinin henüz sona ermediğini ve bu mücadelenin devam edeceğini göstermektedir.

Marconi, İrlanda'nın modernleşme ve İrlandalılaştırma sürecini destekleyen önemli bir araç olarak öne çıkmaktadır. Kız kardeşlerin histerik dansları, dönemin direniş hareketlerini temsil eden Derry ve Chris'in dansları, Marconi radyo eşliğinde gerçekleştirilir. Bu radyo, hem gelenekseli modernle birleştiren, hem de izole olmuş kız kardeşleri gerçek hayatla iletişim halinde tutan bir umut simgesi ve köprü niteliğindedir. Dahası dans, bu dönemde politik bir eylem aracı olarak görülmektedir. Radyonun getirdiği müzikler, örneğin "The Mason's Apron," "The Isle of Capri," ve "Dancing in the Dark," İrlanda kültürünü ve milli kimliği yayma gücünü göstermektedir. Bu müzikler, 1930'larda hükümet tarafından yönetilen radyo kanalından yayılmakta ve bağımsızlık sonrası parçalanmış bir toplumu birleştirmede güçlü bir araç olarak işlev görmektedir (Lojek, 2006). Radyo, bu bağlamda, kültürel ve ulusal aidiyet duygusunu artıran ve Gal müziğine dayanan milliyetçi hükümetin ulus inşa stratejilerini destekleyen bir mecra olarak değerlendirilir.

Friel, eserinde, İrlanda milliyetçiliğinin Dublin'den yayılan İrlanda dans müziğiyle kültürel ve ulusal aidiyet duygusunu artırma çabalarını yansıtmaktadır. Bu müzikler, İrlanda'nın modernleşme sürecinde ulusal kimliğin inşasında önemli bir rol oynar. Jack amcanın oyunun sonunda Marconi'nin müziğiyle Gerry'nin dansına katılması, Kate'in yalnız bir alanda elit bir dans performansı sergilemesi ve Michael'ın hafızasında yer eden en unutulmaz sahnelerin "sözün yerini alan" dans sahneleri olması, milliyetçilik temasını destekler ve İrlanda'nın kültürel kimliğinin yeniden inşasında dansın ve müziğin rolünü vurgular.

Sonuç olarak *Dancing at Lughnasa*, İrlanda'nın modernleşme sürecinde kültürel kimliğinin yeniden inşasını ve bu sürecin toplumsal dinamikler üzerindeki etkilerini detaylı bir şekilde ele almaktadır. Marconi radyo, bu sürecin önemli bir sembolü olarak, geleneksel ile modernin, yerel ile küreselin birleştiği bir noktayı temsil etmektedir. Eserde, İrlanda'nın bağımsızlık sonrası kimlik arayışının, kültürel mirasın ve modernleşme çabalarının derinlemesine bir analizi sunulmaktadır. Friel, eserinde dans ve müzik gibi kültürel unsurları kullanarak, İrlanda'nın tarihsel ve kültürel bağlamında derinlemesine bir keşif yapar. Özellikle, Lughnasa festivali ve bu festivalin karakterler üzerindeki etkileri üzerinden, yerel kimliğin ve ulusal aidiyet duygusunun nasıl güçlendirildiğini gözler önüne serer. Bu bağlamda, Marconi'nin radyo yayınları aracılığıyla yayılan müziklerin, İrlanda toplumunda birlik ve dayanışmayı artırmada nasıl etkili olduğu üzerinde durur. Joan E. Robbins (1992), Lughnasa festivalinin dans etme ritüeli olarak, ilkel enerji ve İrlanda yaşamının püriten kısıtlamalarından anlık bir kaçışın simgesi olduğunu vurgular. Bu ritüeller, karakterlerin bireysel özgürlüklerini ifade etmeleri ve toplumsal dayanışmayı pekiştirmeleri açısından önem arz etmektedir.

Brian Friel'in eserinde Seamus Deane (Woodworth, 1992), halkın geçmiş ve gelecek yaşantılarından dolayı sürekli bir hayal kırıklığı içinde olduğunu vurgulamıştır. Karakterlerin yaptıkları şeyler asla onları tatmin etmez; ancak acılarından kaynaklanan bu tutarsızlık, özellikle Mundy kız kardeşler gibi ne olduklarına dair hislerini derinleştirir. Friel, Agnes ve Rose'un gerçek kimliklerini ve arzuladıkları kimlikleri ortaya çıkarmaları için tepelerin ötesindeki festivali bir fırsat olarak sunmuştur. Kate'in bastırılmış içgüdüleri yüzünden bunu gerçekleştiremeyen kız kardeşler, paganlaştırılmış Marconi aracılığıyla ikinci bir dans ortamı bulmuşlardır. Kate'in normları zorlayabilen müzik eşliğinde özellikle Maggie'nin dans figürleri oldukça çarpıcıdır ve Michael tarafından şöyle aktarılmaktadır:

"MAGGIE arkasını dönüyor. Başını ritme ve müziğe göre eğilmiş. Derin, hızlı nefes alıyor. Artık yüz hatları meydan okuyan, saldırgan bir bakışla canlanıyor; kaba bir mutluluk maskesi... Aynı anda ağzını açıyor ve vahşi, kısık bir 'Yaaaa!' sesi çıkarıyor ve hemen dans etmeye başlıyor; kolları, bacakları, saçları, uzun ayakkabı bağları uçuşuyor. Ve dans ederken eğiliyor, şarkı

söylüyor, bağılıyor ve sesleniyor: ‘Haydi, bana katılın! Hadi! Hadi!’ Yaklaşık on saniye kadar dans ediyor; beyaz yüzlü, çılgın bir derviş.” (p. 30)

Friel, bu sahnede Maggie’nin yüzüne un serpmesi ve Kelt dönemine ait savaşçı kadınların dans figürlerini andıran çılgın ve vahşi hareketleri ile “neredeyse histerinin tetiklendiği, düzenin bilinçli bir şekilde yıkılması” olarak tanımladığı anı vurgulamıştır (p. 22). Sahne, gerilim dolu ve gerçek duyguların patlaması, kontrol kaybıyla kuralların aşılması ve hatta bir hakikat anının açıkça gösterildiği bir sahnedir. Maggie, performansı ile İrlanda okuruna/izleyicisine, yaşanan zorlu dönemlerde bile savaşmaya hazır olmanın ve umut etmenin önemini öğretmeyi amaçlamıştır (FitzGibbon, 1999). Maggie’nin ilkel dansı, İrlanda’nın köklü kültürel geçmişine ve folklorik geleneğine bir gönderme niteliği taşımaktadır. Ayrıca, İrlanda’nın bağımsızlık ve özgürlük mücadelesiyle doğrudan ilişkilendirilmiştir. Vahşi ve histerik figürler, Mundy kız kardeşlerin kısıtlayıcı toplumsal normlara meydan okuması ve kişisel özgürlüğünü ifade etmesiyle bağlantılıdır. İrlanda’nın tarih boyunca dış müdahalelere ve kısıtlamalara maruz kalması, Maggie’nin dansının bir tür direniş veya özgürlük arayışı olarak yorumlanmasına olanak tanır. Örneğin, 1930’larda dans etmek politik bir eylem olarak kabul edilmiş ve 1935’te Katolik piskoposlar, lisanslı dans salonlarının sayısını sınırlayan Halk Dansları Salonu Yasası’nın çıkarılması için baskı yapmıştır (Flowers, 2024). Dolayısıyla, başka bir yerde dans etmek yasalara karşı gelmek anlamına gelmiştir. Friel, İrlanda karakterini ustaca yansıtarak İrlandalı direniş savaşçıları arasında yer alır. Özgürlüğünü yeni kazanmış ve dini ve siyasi açıdan henüz sağlam bir temele oturtmamış İrlanda’da, kadınların sosyal ve siyasi değişime olan katkılarını ve kendi kimliklerini bulma mücadelelerini yansıtmaktadır. Maggie’nin toplumsal normlara meydan okuması ve kendi özgürlüğünü aramasıyla, kadınların kimlik ve toplumsal rol çatışmalarını sorgulamaktadır. Ancak bu meydan okuma ve bağlantılar kısa ömürlüdür; müzik kesildiği anda Mundy ailesi eski düzenlerine geri dönmüş ve direnişleri pasif bir karaktere dönüşmüştür. Bu geçişler, hem canlı ve coşkulu hem de seyircide bir kayıp hissi bırakarak karamsar ve travmatik bir etki yaratmaktadır (McMullan, 1999).

Gerry Evans, Christina’nın evlilik dışı kocası ve Michael’in babası olarak tanıtılan karakter, Maggie’nin ardından oyunu coşkuyla canlandıran bir figür olarak öne çıkmaktadır. Oyunun üçüncü önemli dans sahnesinde Gerry’nin sıra dışı tavırları ve hareketleri dikkat çekmektedir. Gerry, belirsiz ve sık sık meslek değiştiren bir karakter olarak tasvir edilir, ancak kararlılığı da göz ardı edilemez. Aniden ortaya çıkıp kaybolması ve maceradan maceraya atlaması, İrlanda toplumunun geçmişi ve siyasi meseleleriyle karmaşık bir ilişki içindedir. *Dancing at Lughnasa*, 1930’larda geçen bir oyun olup, bu dönemde İrlanda’nın bağımsızlık mücadelesi henüz taze bir hatıradır. Gerry’nin karakteri, bağımsızlık hareketiyle bağlantılı gibi görünse de, bu bağlantı bazen belirsiz veya sorgulanabilir olabilir. Devletin kuruluşundan sonra İrlanda toplumunun yaşadığı sosyal, siyasi ve ekonomik zorluklar, karakterin yaşamında izler bırakmıştır. Gerry genellikle İrlanda dışından gelir ve farklı kimlik arayışını sürdürmektedir. Bu durum, İrlanda ve İrlandalılık ile olan bağlılığını ve ilişkilerini sorgulatabilir: “Galler artık benim evim değil. Benim evim, şey, İrlanda. İspanya’ya? bir ilgi meselesi olarak gidiyorum. Kısa bir süreliğine” (p. 41). Gerry’nin İspanya İç Savaşı’na katıldığı bilgisi iletilmiştir, ancak yazar bu katılımı macera olarak tanımlasa da, Gerry’nin toplumsal ve siyasi değişimlere olan bağlılığı ve toplumsal bağımsızlık sonrası bireysel özgürlüğü desteklediği çıkarımı yapılabilir. Friel tarafından Gerry, oyun içinde en dikkat çekici karakterlerden biri olarak sunulur. Gerry’nin bekâr bir baba olması, muhafazakâr Katolik ve Protestanlık çatışmalarına tamamen zıt bir durumdur. Terence Brown (1992), Gerry’nin dansının kesinlikle balo salonuna benzediğini ve 1930’ların kentsel, özellikle de “o zamanın İrlanda’da dini kınamalara maruz kalan” Amerikan kültürünün karmaşık dünyasını çağrıştırdığını dile getirmiştir. İkinci olarak Gerry’nin varlığı, sahnelerdeki atmosferi canlandırır, aile dinamiklerini değiştirir ve geçmişle ilgili duygusal ve pratik sorunları yeniden gündeme getirir. Gerry, özellikle Chris ve diğer kadınların içindeki dürtüleri ve cinsel istekleri uyandırarak

onların özgürlükleri ve arzuları konusundaki çatışmaları ortaya çıkarır. Bu durum, oyunun kadın karakterlerinin toplumsal cinsiyet normlarına meydan okumasını ve kendi kimliklerini bulma mücadelesini eleştirmesine olanak tanır.

Dancing at Lughnasa, 1990'ların başında yazılmış bir eserdir ve dönemin en önemli konularından biri, Katolik ve Protestan toplulukları arasındaki mezhepsel çatışmalardır. Bu çatışmalar, Kanlı Pazar ve Bogside Katliamı gibi olaylarla derinleşmiş ve İrlanda toplumunda iç huzursuzluklarını artırmıştır. Kuzey İrlanda'da Protestanlık, İngiltere'nin desteğiyle güçlenirken, Özgür İrlanda'da özellikle 1930'larda Katolikler üzerinde ciddi baskılar hissedilmiştir. Seán Ó Faoláin'in ifadesiyle, "İrlanda'nın en büyük belası, İngiliz istilaları veya kötü yönetimleri değil, inatçılığı, muhafazakarlığı, gururları, direniş güçleri ve geçmişe olan bağlılıklarıdır" (Adair, 1949). O'Faolain, bir Roma Katoligi olarak, İrlandalı din adamlarının halkın saygısına layık olmadığını düşünmüş ve modern İrlanda'yı, pek çok Amerikalının hayranlık duyduğu eski yeşil ada ve otlak imajından oldukça farklı bir şekilde görmüştür. O'Faolain, şunları söyleyerek, devletten uzak düşmelerini istemiştir: "[Bizim] bülbüllerimiz yok, aynı zamanda yılanlarımız da yok; köstebeklerimiz yok, balelerimiz de yok; Komünist aydınlarımız yok ama aynı zamanda Katolik aydınlarımız da yok" (Adair, 1949). Brian Friel, Katolik bir ailede büyümüş ve bir dönem papazlık eğitimi almıştır. "Umduğum şey... bir inanç, bir yaşam duygusu, bir yaşam bakış açısıdır..." diyerek, Fintan O'Toole tarafından milliyetçi ve Katolik bir yazar olarak tanımlanmıştır (McGrath, 1999). Friel, eserlerinde sıradan Katolik inancının ötesinde, mevcut inanç krizlerini ve din adamlarının halk üzerindeki kurumsallaşmış baskısını eleştirmiştir. *Dancing at Lughnasa*, Friel'in manevi ilhamının kaynakları, geleneksel Hristiyan sınırlarının dışında, pagan inanç ve ritüellerin etkilediği alternatif bir rahiplik biçimidir. Kırsal halkın ciddi krizlerle başa çıkma çabası sırasında geleneksel Katolik sistemi ele alış, karakterleri Kelt ritüellerine yönlendirir; bu ritüeller, dilde, mitlerde, jestlerde, danslarda ve günlük eylemlerde kendini gösterir (Robbins, 1992). Peder Jack, Mundy ailesinin amcası ve evin sahibi olarak tanıtılır ve Uruguay'ın Ryanga köyünde bir kolonide çalışmak üzere gönderilir. Daha sonra Doğu Afrika'daki İngiliz ordusunun papazı olarak misyonerlik görevine devam eder. Bu noktada dönemin siyasi ve dini hareketlerine dikkat çekilirken, Friel, Jack'in karakterine derinlik katan incelikli nüanslarla kendi misyonerlik anlayışını esere yansıtmıştır.

Peder Jack, ilk bakışta Alzheimer benzeri bir hastalık nedeniyle cüzzam kolonisi bölgesinden geri gönderilmiş gibi görünse de, aslında gerçek durum bu değildir. Jack, Hristiyan Katolik mezhebini, Afrika'yı 'karanlık kıta' olarak adlandırılan kolonileşme, kölelik ve misyonerlik üçgeninde yaymak üzere gönderilmiştir; sonuç olarak, kendisi misyonerleşen taraf olmuştur. Ryangalı yardımcısını "arkadaşı, mentörü ve danışmanı" olarak tanımlarken "açıklık ve eğlence anlayışı" noktasında onları İrlandalılara benzetmektedir. Friel, Peder Jack'in karakterine kendi duygusal katkısını da ekleyerek onun ağzından şu sözleri dile getirmiştir: "Ryangalar fevkalade bir halktır; kültürlerinde dindar ve seküler arasında hiçbir ayırım yoktur" (p. 59). Bu cümle, çocuk Michael'ın Jack amca'yı Marconi ile özdeşleştirdiği anısını hatırlatarak önemli bir paradoks oluşturur. Michael, her ikisinin de evlerine ikişer hafta arayla gelip olağanüstü bir heyecan yarattıklarını ve eve yeniden renk kattıklarını ima etmiştir. Michael, bu gizemli karakterin önemini şu şekilde özetlemiştir:

"Ama O, benim için bir kahramansa, annem ve teyzelerim için de bir kahraman ve azizdi. [...] Bize mahallenin gözünde küçük bir statü kazandırdı. Ve bu, annemin beni (o zamanki adıyla) evlilik dışı dünyaya getirmesinin yarattığı utanca dayanmada teyzelerimin işine yarayış olmalı." (p. 17)

Peder Jack, kendi halkına ve davasına bir zamanlar hizmet etmiş olmasına rağmen, özgür iradesiyle yaşadığı dönüşüm nedeniyle Katolik mezhebi tarafından adeta dışlanmıştır. İnanç, o zamanın İrlanda'sında kurumlar tarafından manipüle edilmiş, kar uğruna insanları tüketmiş ve insanları "bizden olanlar" ve "ötekiler" diye kategorize etmiştir. Jack'in Ryangalıların kültürüne

adapte olması ve onların pagan inanışlarına yakınlaşması, Katolik yetkililer tarafından onu İrlanda'ya geri çağırmaya ve hatta ziyaretine gitmeye dahi değer bulmamalarına yol açmıştır. Bu durum, kendi toplumunda yok sayılmasına neden olmuştur. Ailenin muhafazakar üyesi Kate'in dahi kiliseye olan bağlılığı, bu dışlama ve baskınlığın altında adeta hiçe sayılmıştır:

“... Ve bugün papaz benimle konuştu. Okuldaki sayıların düştüğünü ve yazdan sonra bana iş kalmayabileceğini söyledi. Ama rakamlar düşmüyor Maggie. Neden bana yalan söylüyor? Neden benden kurtulmak istiyor? Peki neden Peder Jack'i ziyarete hiç çıkmadı?[...] Eğer beni kovarsa, beşimiz de bütün gün evde birlikte olacağız...” (p. 46)

Sistem, masumu suçluyla, haklıyı haksızla, inançlıyı inançsızla ayırmamakta; kendi çıkarları doğrultusunda toplumu ağır ağır ezmektedir. Sonuç olarak, kiliseye sadık Kate işinden kovulmuş ve geniş bir ailenin tek geçim kaynağı ortadan kalkarken, mezhepsel sistem karşı duranı affetmemiştir. Friel, dönemin siyasi ve dini oluşumlarının toplum üzerindeki baskısını bu kırılma anında yeniden yansıtmıştır. İrlanda, bağımsızlığını kazanmış bir ülke olmasına rağmen halkını iç çatışmalardan, ikilemlerden, sömürüden ve dışlanmadan gerçekten kurtarabilmiş midir? Friel için, İrlandalılık bu noktada büyük önem taşımaktadır; çünkü yazarın gözünde gerçek özgürlük siyasi sınırların yanı sıra cinsiyet, din ayrımı yapmaksızın tüm İrlanda toplumu için bireysel ve kolektif olarak gerçekleşmelidir. Bu bağlamda, oyun içinde bireysel özgürlüğün en çarpıcı örneği Peder Jack'tir. Onun Britanya'nın kolonizasyoncu misyonerliği zihniyetinden uzaklaşarak kendi özgür inanç tarzını seçmesi, bu özgürlüğün en büyük simgesidir:

“Obi'ye, Dünyanın Yüce Tanrıçası'na kurban sunmak için (bir araya gelirler), böylece mahsuller yeşerir. Ya da belki de öğütleri ve bilgelikleri için vefat etmiş babalarımızla temasa geçmek için. Şimdi yılın bu zamanında, Uganda'da hasat zamanında, çok harika iki törenimiz var: Yeni Yam Festivali ve Tatlı Casva Festivali ve ikisi de Yüce Tanrıçamız Obi'ye adanmıştır.[...] Çok resmi, çok ciddi bir şekilde nehrin kıyısında bir kümes hayvanının, bir keçinin veya bir buzağının ritüel kurban edilmesiyle başlar.[...] Çemberin çevresinde ateş yakarız; ve yüzlerimizi renkli tozlarla boyarız; ve yerel şarkılar söyleriz; ve palmiye şarabı içeriz. Ve sonra dans – ve dans – ve dans – ...” (p. 50)

Peder Jack, uzak coğrafyalarda keşfettiği ve ruhsal huzurunu bulduğu pagan kültürüyle, yaklaşık 700 yıl öncesine kadar uzanan atalar kültüründeki mana değerlerine yakın bir bağ kurmuştur. Sömürgeciliğin bastırmaya çalıştığı Kelt inanç unsurları, özellikle Rose'un Lughnasa festivaliyle önemli benzerlikler taşımaktadır:

“Önce bir kaynak kuyusunun yanında şenlik ateşi yakarlar. Daha sonra onun etrafında dans ederler. Daha sonra şeytanı içlerinden kovmak için sığırlarını alevlerin içinden sürüyorlar.[...] Ve bu yıl erkek ve kızlardan oluşan ekstra büyük bir kalabalık vardı. Ve içkiden kafaları karışmıştı.” (p. 26)

Birbirinden tamamen farklı bu iki etnik gruba mensup inanç ve eğlence anlayışlarının benzerlik gösterdiği tek nokta bu değildir. Britanya sömürgeciliği, hem bu noktaları hem de atalarından gelen kimliksel motifleri ortadan kaldırarak kendi misyonerlik hedefleri doğrultusunda modern köleler yetiştirmeye çalışmıştır. Bu durumun farkına varan Friel, eğlence ve mizah yerine çatışma ve kargaşayı getiren mezheplerin bir an önce bu durumdan uzaklaşması gerektiğini vurgular. Ayrıca, atalardan gelen İrlandalılık motiflerini modern inanç sistemleriyle çatışmadan, dostane bir harmoni içinde birleştirmenin önemine dikkat çeker. Gerry ve Christina'nın dansının ardından Marconi'nin çaldığı müziğe papazlık kıyafetiyle katılan Jack'in ilkel kabile dansı yaparak özgür ruhunu ifade etmesi, bu durumu sembolize eden en güçlü örneklerden biridir. Jack, oyunda Michael'i aşk çocuğu olarak nitelendirir ve İrlanda'daki evlilik ve kadın normlarını altüst eden bir özgüvenle, “Ryanga'daki kadınların aşk çocuğu sahibi olmaya hevesli olduklarından” bahsederek aşk çocuğunun evde bir şans olduğunu dile getiren tek cesur karakterdir (p. 51).

Kıscacası Friel, 1990 yılında *Dancing at Lughnasa*'yı kaleme alırken, İrlanda'nın tarihsel ve sosyal dönüşümlerini derinlemesine düşünmüş ve özellikle 1930'ların İrlanda kırsal kesimindeki politik ve ekonomik değişimlerin toplum üzerindeki etkilerini irdelemeyi hedeflemiştir. Bu dönem, İrlanda için hem bağımsızlık öncesi dönemin kalıntılarını taşımaktadır; hem de modernleşme çabalarının yoğun hissedildiği bir zamandır. Ekonomik krizlerin ve kimlik arayışlarının kolektif bilinç üzerinde derin izler bıraktığı bu süreç, Friel'in eserinde merkezi tema haline gelmiştir. Yazar, beş bekâr kız kardeşin hayatını ve onların içsel ve dışsal mücadelelerini kullanarak, dönemin zorluklarını ve değişimlerini estetik bir şekilde aktarmayı başarmıştır. Karakterlerin günlük yaşamları ve aralarındaki ilişkiler, hem bireysel hem de toplumsal düzeyde İrlanda'nın geçmişiyle nasıl etkileşimde olduğunu göstermektedir. Özellikle kadınların güçlü figürleri ve bağımsızlıkları, dönemin toplumsal normlarına meydan okuyan ve modernleşme sürecindeki İrlanda'da kadınların rolünü yeniden tanımlayan unsurlar olarak ön plana çıkmaktadır. Bu bağlamda, Friel'in eseri sadece bir aile hikayesi olarak değil, aynı zamanda İrlanda'nın kimlik arayışı ve toplumsal dönüşümü üzerine derinlemesine bir portre sunmaktadır. Yazarın bu dönemdeki politik ve ekonomik gelişmeleri nasıl ele aldığını anlamak, eserin anlamının ve öneminin daha iyi kavranmasına yardımcı olacaktır.

Sonuç

İrlanda Cumhuriyeti, 21. yüzyıl Avrupa'sının gelişmiş ekonomilerinden biri olarak tanınmakla birlikte, bu başarıların altında yaklaşık bir asırlık iç ve dış mücadeleler yatmaktadır. İngiltere'nin 800 yıllık hegemonyasından kurtulduktan sonra bağımsızlığını kazanan İrlanda'nın, geçmiş siyasi ve ekonomik krizlerin mirası ile yüzleştiği bir gerçektir. İrlanda Özgür Devleti'nin kuruluşu, iç savaşın yaşanması, uluslararası ekonomik krizlerin etkisi ve İngiltere'nin kaynak sömürüsü gibi faktörler, ülkenin ekonomik istikrarsızlıklarla mücadele etmesine yol açmıştır. Kuzey İrlanda Sorunu ise Katolik ve Protestan topluluklar arasında derin çatışmalara neden olmuş, ülke genelinde belirsizlik ve istikrarsızlık ortamı oluşturmuştur. Bu geleneksel mezhep çatışmaları özellikle bağımsız İrlanda bölgesindeki Katolik topluluklar üzerinde baskı oluşturmuştur.

Brian Friel tarafından 1990 yılında kaleme alınan *Dancing at Lughnasa*, 1936 yılının hasat döneminde beş bekar kız kardeşin hayatı üzerinden, Çehov tarzında derinlemesine bir toplumsal eleştiri sunar. Yazar, her karakteri farklı bir mizah anlayışıyla betimleyerek işsizlik ve yoksulluk gibi temel konuları çıplak bir şekilde okuyucuya yansıtır. Ailenin tek maaşlı üyesi olan Kate, ataerkil bir toplumda ailenin tüm sorumluluğunu omuzlamak zorunda kalan katı, endişeli ve bastırılmış bir karakter olarak resmedilir. Kate, Mundy ailesini geçindirmek için kendi arzularını bastırır, duygularını dışarı vurmaktan kaçınır ve bir bakıma erkeksi bir figür gibi davranır. Yeni ve bağımsız İrlanda'nın kırsal bölgelerinde bir kadının iş sahibi olması bile genellikle erkeklerin alanı olarak görülmekteydi. Kate, ailenin en muhafazakar ve dini inançlarına bağlı üyesidir. Ancak Friel, Kate'in Katolik topluluklar tarafından işsiz bırakılması ve dışlanması konusunda keskin bir hicivde bulunur. Ayrıca aile, Kate'in tüm çabalarına rağmen yaşadığı endişeleri haklı çıkaracak büyük bir kriz ve dağılma süreci yaşar. Bu şekilde yazar, İrlanda'nın siyasi ve tarihi değişimlerinin geniş toplumları ve kırsal kesimdeki aileleri hem maddi hem de manevi olarak nasıl etkilediğini gözler önüne serer.

Kate'in yanı sıra, Mundy ailesinin diğer fertleri de ekonomik zorluklarla mücadele etmiştir. Rose ve Agnes, geleneksel el işleri yaparak ekonomik katkı sağlamaya çalışmışlardır. Ancak 1930'larda sanayileşmenin ve modern istihdam dinamiklerinin İrlanda'da artmasıyla birlikte, sanayi tesislerinin açılması iki kız kardeşin işlerini kaybetmelerine neden olmuştur. Friel, modern ekonominin ve değerlerinin toplum içinde çatışmalara yol açan önemli bir faktör olduğunu vurgular. Bu durum, modernleşme sürecinin geleneksel değerleri ve yaşam tarzlarını nasıl tehdit ettiğini ve dönemin toplumsal dokusunda nasıl büyük değişikliklere yol açtığını yansıtır. Rose ve

Agnes'in Londra'ya göç etmek zorunda kalmaları, iç ve dış göçlerin bu dönemde İrlanda için önemli bir mesele haline geldiğini gösterir. Oyun yazarı, göçün veya kaçışın bir kurtuluş yolu olarak algılanmadığını ve iki bekar kadının trajik sonunun, o dönemdeki İrlanda gençlerinin yaşadığı gerçek durumu net bir şekilde özetler:

“Yirmi beş yıl sonra Londra'da onların izini sürdüğümde Agnes ölmüştü ve Rose da Southwark'taki yoksullar bakımevinde ölüyordu. [...] Çok fazla yer değiştirmişlerdi. Yeraltındaki fabrikaların umumi tuvaletlerinde kadın temizlikçisi olarak çalışmışlardı. Sonrasında Rose artık iş bulamayınca Agnes her ikisine de destek olmaya çalıştı ama başaramamıştı. [...] Thames Nehri kıyısındaki parklarda, kapı eşiklerinde içki içiyor, uyuyorlardı. Sonra Agnes donarak öldü. Ve Rose'u o kasvetli bakımevinde bulduktan iki gün sonra - tabii ki beni tanımamıştı- uykusunda öldü.” (p. 71)

Yoksullukla birlikte, mezhep çatışmalarının toplumsal baskısı da *Dancing at Lughnasa*'da ciddi bir şekilde eleştirilmiştir. Brian Friel, Peder Jack'in misyonerlik görevi için gittiği Uganda'da pagan kültürüne adapte olmuş bir şekilde dönüşünü, o dönemin Hristiyanlık anlayışına ve devletler tarafından dini baskılara tepki olarak sembolize etmiştir. Michael ve teyzeleri tarafından bir kahraman olarak görülen Katolik rahibin “küçülmüş ve sarıkkı” (p. 9) olarak geri dönmesi, Katolik kilisesinin kurumunun çürümüşlük ve kokuşmuşluk değerlerini temsil etmiştir (Schmidt, 2009).

Ekonomik krizler ve dini baskılar, beş kadının hayatında toplumsal roller, normlar ve sorumluluklar açısından olumsuz etkiler yaratmıştır. İngiltere'nin sömürsünden kurtulmuş İrlanda Özgür Devleti, henüz kanunlarında ve toplumda kadının yerini tam olarak belirleyememiştir. Friel, modern İrlanda'nın bu konuda ilerlemesini öngörerek, kız kardeşlerden Christina'nın evlilik dışı bir çocuk doğurmasını ve hatta oyun boyunca bu çocuğa anlatılmasını bir tesadüf olmaktan çıkarır. Ayrıca dansın siyasi bir protesto olarak görüldüğü dönemlerde, dans ve müzik yoluyla yazar, karakterlerin rahatsızlıklarından kurtuldukları ve duygusal ve sosyal engellerini aştıkları bir anı içeren bütüncül bir sahne yaratmayı başarmıştır (Badra, 2021). Dans, Maggie için ve diğer tüm karakterler için sessiz bir direniş havasında gerçekleşir; Michael'in ifadesiyle “kelimelerin artık gerekli olmadığı ve dil hiç yokmuş” (p. 83) gibi sessiz bir direniş olarak ortaya çıkar. Ayrıca dans, tüm kız kardeşleri bir araya getiren ve onlara gelecek umudu ve yaşamın belirtisini veren tek an olarak işlev görür. Lughnasa Festivali'nin dansın öncüsü olması, kız kardeşlerin pagan ritüellerine benzer figürler sergilemesi ve oyunun başlığına bu Kelt geleneğinin oturtulması, Friel'in atalar kültüründen gelen ilkel geleneklerine ve göreneklerine dönme arzusunu derinden yansıtır. Kısacası, Friel, bağımsız bir İrlanda'ya daha bağımsız bir İrlandalılık ruhunu aşlamak için Mundy kadınlarına hayat vermiştir.

Kaynakça

- Flanagan, T. (1975). Yeats, Joyce, and the Matter of Ireland. *Critical Inquiry*, 2(1), 43-67.
- Hancock, L. (2008). The Northern Irish Peace Process: From Top to Bottom. *Oxford University Press*, 10(2), 203-238.
- Erol, B. (Dü.). (2021). One Day, Sean O'Casey. *One Day, Sean O'Casey, Irish Writers Series 9* (s. 1-97). Ankara: Hacettepe University.
- Abbas, M. K. (2021). Dancing and Remembering: A Contextual Reading of Brian Friel's Play *Dancing at Lughnasa*. *Journal of Scientific Research in Arts*, 177-211.
- Adair, D. (1949, August 8). Books: No Nightingales, No Serpents. USA: TIME.

- Badra, M. (2021). Towards an Aesthetics of Belief in Covid19 Pandemic Time: Performatism in Brian Friel's *Dancing at Lughnasa*. *International Journal of Arabic-English Studies (IJAES)*, 21(2), 29-48.
- Beiner, G. (2003). Conrad M. Arensberg and Solon T. Kimball, Family and Community in Ireland, 3rd ed. *Irish Economic and Social History*.
- Brown, T. (1992). Have We a Context?: Transition, Self and Society in the Theatre of Brian Friel . *The Achievement o Brian Friel*, 198.
- Clutterbuck, C. (1999). Lughnasa "After" Easter: Treatments of Narrative Imperialism in Friel and Devlin . *Irish University Review*, 29(1), 101-118.
- Daly, M. E. (2011). The Irish Free State and the Great Depression of the 1930s: the interaction of the global and the local. *Irish Economic and Social History*, 38, 19-36.
- Daly, M. E. (2011). The Irish Free State and the Great Depression of the 1930s: the interaction of the global and the local. *Irish Economic and Social History*, 19-36.
- Eichengreen, B. (1996). *Golden Fetters: The Gold Standard and the Great Depression, 1919-1939*. Oxford University Press.
- FitzGibbon, G. (1999). INTERPRETING BETWEEN PRIVACIES: BRIAN FRIEL AND THE BOUNDARIES OF LANGUAGE. *Hungarian Journal of English and American Studies (HJEAS)*, 5(1), 71-84.
- Flowers, L. (2024, April). *Dancing at Lughnasa*. May 6, 2024 tarihinde apublicfit.org: <https://apublicfit.org/current-season/dancing-at-lughnasa/> adresinden alındı
- Friel, B. (1992). *Dancing at Lughnasa*. New York: Dramatist Play Service, Inc.
- GANNON, D., & McGARRY, F. (2022). *Ireland 1922: Independence, Partition, Civil War*. Royal Irish Academy.
- Hayes , T. (1997). Brian Friel and the Conflict in Northern Ireland: How the Troubles Have Shaped the Playwright and Inormed his Plays. *St. John Fisher University*, 1, 22-36.
- Hogan, R., & Burnham, R. (1992). *The Years of O'Casey 1921-1926 A Documentary History*. Buckinghamshire: University of Delaware Press .
- Hopkinson, M. (2002). *The Irish War of Independence*. McGill-Queen's University Press.
- Lojek, H. (2006). Dancing at Lughnasa and the unfinished revolution. *researchgate*, 78-90.
- López, S. H. (2015). Derry or Londonderry? The Impact of the Troubles. Valladolid, Spain: Universidad de Valladolid.
- McGrath, F. (1999). *Brian Friel's (Post) Colonial Drama: Language, Illusion, and Politics*. New York: Syracuse University Press.
- McMullan, A. (1999). "In Touch with Some Otherness": Gender, Authority and the Body in "Dancing at Lughnasa". *Irish University Review*, 29(1), 90-100.
- Office, C. S. (tarih yok). *Ireland CSO (2004b)*. "Online Statistics": <http://www.eirestat.cso.ie/PECAvarlist.html>, adresinden alınmıştır
- Robbins, J. E. (1992). Conjuring the Life of the Spirit in the Plays of Brian Friel. *The Canadian Journal of Irish Studies*, 8(2), 75-87.
- Schmidt, C. S. (2009). *Where the Heart is: The Irish Constitution's Failure o Defining Family in Dancing at Lughnasa*. Modern Irish Culture and Literature. Loras College.

- Whiting, M. (2018). Sinn Féin and the IRA: From Revolution to Moderation. *Edinburgh University Press*, 288.
- Wolf, M. (1989, April 30). *THEATER; Brian Friel's Ireland: Both Private and Political*. The Newyork Times. adresinden alınmıştır
- Woodworth, P. (1992). Profile: Brian Friel: Fact, and Fiction, and Friel. *Fortnight*, 35-36.

1940LI YILLARDA TÜRKİYE'DE KADIN OLMAK: MUAZZEZ TAHSİN BERKAND'IN *O VE KIZI* ROMANI ÇERÇEVESİNDE BİR İNCELEME¹

BEING A WOMAN IN TURKEY IN THE 1940S: AN ANALYSIS WITHIN THE FRAMEWORK OF MUAZZEZ TAHSİN BERKAND'S NOVEL *SHE AND HER DAUGHTER*

Bülent Cercis TANRITANIR

Prof. Dr. Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, İngiliz Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Van, Türkiye

ORCID No: 0000-00002-3276-7922

Aysu UĞURLAR

Doç. Dr., Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Mimarlık ve Tasarım Fakültesi, Şehir ve Bölge Planlama Bölümü, Van, Türkiye

ORCID No: 0000-0001-6172-7906

Gaye Zeynep ÇENESİZ

Dr. Öğr. Üyesi, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Psikoloji Bölümü, Van, Türkiye

ORCID No: 0000-0003-2835-9851

ÖZET

Genel olarak edebiyat, özelde roman türü bir sanatsal üretim olmasının yanı sıra toplumsal olaylara bakış açısının yansıtılması, toplumlardaki değişim ve dönüşümlerin değerlendirilmesi yönünde bir işlev taşımaktadır. Bu doğrultuda ortaya konulan sanat eserlerinde kadının eserlerde nasıl bir yer bulduğu, sosyal konumu, mekânsal ilişkileri ve psikolojik durumunun nasıl incelendiği ülkelerin romanın yazılmış olduğu dönemdeki durumu hakkında hem okurlara hem de bilim insanlarına yön göstermektedir. Bu doğrultuda, bu çalışmanın amacı Türk edebiyatının önemli eserlerinden biri olan ve Muazzez Tahsin Berkand tarafından kaleme alınarak 1940 yılında yayımlanan *O ve Kızı* romanı üzerinden kadının toplumsal rolü, mekânsal konumu ve psikolojik durumu hakkında bir değerlendirme örneği sunmaktır. Türkiye Cumhuriyeti'nin kurulmasının ardından cumhuriyetle birlikte toplumsal konumunun değişiminin yansımalarını ortaya koyan önemli bir eser niteliği taşıyan *O ve Kızı* romanı bir yandan geleneksel cinsiyet rollerinin etkilerine maruz kalan bir yandan da cumhuriyetle birlikte gelen özgürleşme süreçlerinden etkilenen kadın karakterin değişim ve dönüşüm sürecini yansıtmaktadır. Bu toplumsal değişim süreci aynı zamanda karakterin psikolojik süreçleri üzerinde de önemli bir etkiye sahiptir. Roman içinde romanın ana karakteri üzerinden yetişkinlik sürecinde sağlıklı bir yetişkinin psikolojik gelişim süreci içinde yaşanan sıkıntılar ve ilerleme ele alınmaktadır. Tüm bu değerlendirmeler, aynı

¹ Bu çalışma Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Bilimsel Araştırma Birimi Koordinatörlüğü tarafından desteklenen Türk ve Amerikan Romanında Kadınlar (1940'lı Yıllar) adlı SBA-2019-7792 kodlu projeden yararlanılarak oluşturulmuştur. Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Bilimsel Araştırma Birimi Koordinatörlüğü'ne teşekkür ederiz.

zamanda mekânsal ilişkileri üzerinden de incelenmekte ve roman karakterinin yaşantılarında hem özel mekân hem de kamusal mekan üzerinden kent yaşamında karakterin konumlanması da bahsi geçen değişim ve dönüşüm süreçlerinde kent yaşamına kadının katılımı üzerinden örnekler sunmaktadır.

Anahtar kelimeler: Kadın, Toplumsal Cinsiyet, Psikoloji, Mekân, Muazzez Tahsin BERKAND

ABSTRACT

In addition to being an artistic production, literature in general and the novel in particular has a function in reflecting the perspective on social events and evaluating the changes and transformations in societies. In this direction, how women find a place in the works of art, how their social position, spatial relations and psychological state are analyzed in the works of art put forward in this direction, guide both readers and scholars about the situation of the countries in the period when the novel is written. Accordingly, the aim of this study is to present an example of an evaluation of the social role, spatial position and psychological status of women through the novel, *She and Her Daughter*, written by Muazzez Tahsin Berkand and published in 1940, which is one of the important works of Turkish literature. The novel, *She and Her Daughter*, which is an important work that reveals the reflections of the change in the social position of women after the establishment of the Republic of Turkey, reflects the change and transformation process of the female character, who is exposed to the effects of traditional gender roles on the one hand and affected by the emancipation processes that came with the republic on the other. This whole process of social change also has a significant impact on the psychological processes of the character. Through the main character of the novel, the troubles and progress experienced in the psychological development process of a healthy adult during adulthood are discussed in the novel. All these evaluations are also analyzed through their spatial relations, and the positioning of the character in urban life through both private and public space in the lives of the novel character offers examples of women's participation in urban life in the aforementioned processes of change and transformation.

Key words: Woman, Gender, Psychology, Place, MuazzezTahsin BERKAND

GİRİŞ

Kadınların edebiyatta genel olarak nasıl tasvir edildiği ve özelde romanlarda nasıl ele alındığı, kadın karakterlerin nasıl resmedildiği ve çevreleriyle olan etkileşimlerinin niteliği, çeşitli yaklaşımlar çerçevesinde incelenmektedir. Erkek ve kadın rollerine yönelik çeşitli alanlarda çalışmalar yapılmakta ve cinsiyetin etkisi analiz edilmektedir. Eğitimde önemli bir unsur olan toplumsal cinsiyet, edebiyatla ilgili çeşitli çalışmalarda da ele alınmıştır.

Türkiye’de Meşrûtiyet ve erken Cumhuriyet dönemlerinde yalnızca verilen eser sayısı artmakla kalmayıp romanlardaki kadın portresi de değişip çeşitlenmektedir. Refik Halid, Yakup Kadri ve Reşat Nuri, romanlarında kadın kahramanlara geniş bir biçimde yer vermişlerdir (Tanrıtanır vd., 2023). Söz konusu dönemin en ünlü kadın romancısı Halide Edip, birçok üstün niteliği (zeki, alımlı, cesur) taşıyan bir kadın tipi yaratarak "ideal"e ulaşmaya çabalamış; Millî Mücadele yıllarının Türk kadını hem bir aydın hem de gerektiğinde bir direnişçi olarak resmetmiştir. Nezihe Muhiddin, feminist hareketler içerisinde aktif rol üstlenmiş ve romanlar kaleme almıştır. Halide Nusret, Samiha Ayverdi ve Safiye Erol gibi yazarlar da edebiyattaki kadın temsillerini farklı yönlerden ele almışlardır. Güzide Sabri, Muazzez Tahsin Berkand, Kerime Nadir, Mükerrerem Kamil Su gibi isimler, "Cumhuriyet Türkiye'si"nin sosyal değerlerine uygun yeni kadını canlandırmışlardır.

Cumhuriyet döneminde, siyasî ideolojilerin ve edebiyat kuramlarının çeşitlendiği, bu itibarla edebî eserlerdeki kadın imajının da kaçınılmaz şekilde zenginleştiği gerçeği dikkat çekicidir. Milliyetçi-muhafazakâr görüşün reformist bir yaklaşımla yeni hayata uyarlamaya çalıştığı kadın, sosyalist gerçekçi anlayışın sömürü ve ayrımcılık merkezli eleştirel bir yaklaşımla ele aldığı kadın ve popüler aşk romanlarının modern ve makul kadını gibi temsiller, Cumhuriyet döneminde Türk romanının ne kadar çeşitlendiğini göstermektedir. Buradan hareketle erken Cumhuriyet dönemi yazarlarından Muazzez Tahsin Berkand tarafından kaleme alınan “O ve Kızı” romanında kadın imgesinin nasıl aktarıldığının ve hangi temaların görüldüğünün belirlenmesi bu çalışmanın ana sorularından biridir. Bir başka ifade ile yukarıda bahsi geçen eser üzerinden kadının temsili tartışılmaktadır.

Romanlarda Kadın ve Mekân

Zaman ve mekân kavramları, nesnel gerçeklikler olmalarının yanı sıra öznel özellikler de taşır. Tüm insanlar için iki tür zaman vardır: saat zamanı (nesnel zaman) ve hissedilen (öznel-psikolojik) zaman. Mekân da benzer şekilde, bireyin çevresiyle etkileşimini nesnel ve öznel olarak yansıtır; bireyin kimliğini oluşturmasında etkili bir araç olur. Kadının edebiyatta nasıl ele alındığını analiz eden çalışmalar, kadının modernleşme eleştirisinde bir öge olarak kullanıldığını, aile ve evlilik kurumunun çözülmesi, ahlaki değişimlerin incelenmesi ve köyden şehre göçün yarattığı toplumsal değişimlerin kadın karakterler üzerinden ele alındığını gösterir. Türk edebiyatında şehir hayatıyla değişen ilişkiler az sayıda olsa da incelenmiştir (Cantek ve Cantek, 2011). Okuyucular romanları okurken öyküyü, geçtiği zaman ve mekân bağlamında değerlendirirler. Mekân, romanın vakasından, zamanından veya mekânından bağımsız olması mümkün olmadığından önemli bir unsurdur. Bazı romanlar, masalsi bir yapıda bile belirsiz bir mekâna sahiptirler. Mekân, vakanın varlık bulduğu yer, şahısların yaşadığı ve kendilerini fark ettikleri alandır (Narlı, 2002).

Edebiyat tarihinde sıkça işlenen ve önemli bir tema olan mekân ve kadın, hikâyelerin zenginleşmesine katkı sağlayan önemli unsurlardan biridir. Mekân, hikâyenin geçtiği fiziksel ortamı temsil ederken, kadın karakterler de bu mekânlarda yaşayan veya mekânlarla bağlantılı olan figürler olarak işlenir. Bu tema, kadın karakterlerin toplumsal, duygusal ve kişisel deneyimlerini anlamak, onların kimliklerini ve toplumdaki yerlerini belirlemek için önemli bir araçtır. Mekânlar, kadın karakterlerin iç dünyasını, toplumsal rollerini, zorluklarını ve özgürlük arayışlarını anlamak için bir ayna görevi görür.

Zambak (2007) ve Şengül (2007) gibi araştırmacıların çalışmalarına göre, romanlardaki mekânın sınıflandırılması çeşitli biçimlerde yapılabilir: Zambak’ın (2007) ifade ettiği gibi, romanın kurgusu ile şekillenen mekânın romanda görülme biçimi, çeşitli tasniflerin yapılmasını gerektirir. Mekân, kurgunun gidişatına göre açık/geniş ve kapalı/dar; kapsayan, kapsanan da olabilir. Belli kişilere ait olan özel alanlar ve kamuya ait olan alanlar şeklinde de karşımıza çıkabilir.

Somut Mekânlar:

- **Açık/Geniş Mekânlar:** Dış mekân ya da geniş mekân olarak da tanımlanır. Bu tür mekânlar genellikle macera, polisiye romanlarında ve savaş, göç gibi temaları işleyen romanlarda sıklıkla karşılışılır. Örneğin, sokaklar, caddeler, tarlalar, denizler, parklar bu kategoriye girer. Geniş mekânlar, karakterlerin hareketlerini ön plana çıkarır çünkü bu mekânlar hareket için sınırlayıcı değildir.

- **Kapalı/Dar Mekânlar:** Bu mekânlar daha sınırlı alanlardır ve genellikle karakterlerin iç dünyalarını, duygusal çatışmalarını ve kişisel gelişimlerini yansıtır. Evler, odalar, ofisler gibi mekânlar bu kategoriye girer.
- **Genel Mekânlar:** Herkese açık olan kamusal alanlardır. Örneğin, hastaneler, okullar, dershaneler, lokantalar gibi kamusal alanlar genel mekânlar olarak tanımlanır.

2. Soyut Mekânlar:

- **Ütopik, Fantastik, Metafizik ve Duyusal Mekânlar:** Bu mekânlar fiziksel olarak var olmayan, hayal ürünü olan veya duyusal deneyimlerle ilişkilendirilen mekânlardır. Bu tür mekânlar genellikle karakterlerin iç dünyalarını, hayal güçlerini ve metaforik anlamlarını yansıtmak için kullanılır.

Romanlarda Kadın ve Psikoloji

Edebiyat ve psikoloji, insanı tanımlamayı ve incelemeyi temel alan iki alandır. Bu disiplinlerin etkileşimi farklı şekillerde ortaya çıkar. Birincisi, roman karakterlerinin psikolojik olarak yansıtıldığı, ikincisi yazarın psikolojisine göre ele alınan eselerdir (Ayata ve Tolga, 2008). Üçüncü bir etkileşim türü, "bibliyoterapi" olarak adlandırılan, edebi eserlerin sağaltım süreçlerinde kullanılmasıdır. Bu, belirli bir romanın okuyucu üzerinde yarattığı etkileri inceler ve bireylerin roman karakterleriyle kurdukları özdeşimler aracılığıyla kendilerini tanımalarını ve hayatlarını anlamlandırmalarını sağlar (Öner, 2007). Bu süreç, bireyin kendi kendine veya bir terapistin yardımıyla gerçekleştirilebilir. Roman karakterlerinin incelenmesi, psikoloji uzmanlarının hem bilimsel çıkarımlar yapmasına hem de uygulamalarında kullanabilecekleri kaynakları belirlemesine yardımcı olur.

Sosyal psikoloji, edebi eserlerin incelenmesi ile ilişkili bir diğer alandır. Sosyal psikolojinin toplumsal cinsiyet konusu, bireylerin toplumlar tarafından kendilerine atfedilen cinsiyet rolleri olarak tanımlanır (Bingöl, 2014). Romanlarda kadınların hem kendileri hem de çevreleri tarafından nasıl değerlendirildiği romanın yazıldığı dönem ve ülkede toplumsal cinsiyet rollerinin nasıl ele alındığı noktasında okuyucuya bilgi sunmaktadır.

MUAZZEZ TAHSİN BERKAND'IN *O VE KIZI* ROMANI

1900'lerin başında dünyaya gelen Muazzez Tahsin Berkand Türk Edebiyatı'nın önemli kadın roman yazarlarından biri olarak Muazzez Tahsin Berkand, 1930'lardan 1960'lara kadar en çok okunan popüler aşk romancılarından biridir. Eserleri 1980'lere kadar çeşitli baskılar yapar. Romanlarının temaları genellikle aşk, kadın, gurur, kıskançlık, aile ve evliliştir. Yazar genellikle "Cumhuriyet Türkiye'si"nin sosyal değerlerine uygun yeni kadını aktaran romanlarında üst sınıf (köşk veya konaklarda yaşayan zengin aileler), modern bir yaşam tarzı ve batılı anlayışta sosyal ilişkileri ele almaktadır. Buradan hareketle bu çalışmadan, erken Cumhuriyet döneminde bir genç Türk kadının yüklendiği toplumsal cinsiyet rolünün ele alınmasına katkıda bulunması beklenmektedir. Roman aşağıda farklı başlıklar altında kadının toplumsal rolü, cinsellik, aile, psikoloji ve özelden kamusal iç ve dış mekânda nasıl konumlandığını irdelemektedir.

O ve Kızı'nda ana karakter Ayşe üzerinden toplumsal Rol, Aile, Cinsellik ve Eğitim

Roman, kadın, aile, evlilik ve cinsellik temalarını ele alarak dönemin toplumsal normlarına meydan okur. Romanda, kadınların toplumsal rolleri ve aile içindeki yerleri sorgulanırken, kadın karakterlerin geleneksel cinsiyet rollerine sıkışmışlıkları ve toplumun beklediği davranışları yerine

getirme zorunlulukları eleştirilir. Bu durum, kadınların aile içindeki konumlarını, yetiştirilme biçimlerini ve toplumsal beklentilere karşı içsel çatışmalarını vurgular.

Romanda evlilik ve aile ilişkileri, eleştireci bir bakış açısıyla ele alınır. Kadınların evlilik içinde yaşadığı zorluklar, aile baskısı ve kısıtlamalar anlatılır. Evlilik kurumunun, kadınların özgürlüğünü ve bireyselliğini nasıl sınırlayabileceği de öne çıkan konular arasındadır. Cinsellik ve ihtiraslar, kadın karakterlerin iç dünyalarında etkili bir şekilde yansır. Roman, cinsellik konusunu açıkça ele alırken, kadınların cinsel arzularını ifade etme ve cinsel kimliklerini keşfetme çabalarını anlatır. Cinsellik, kadınların özgürce hareket etme mücadelesiyle ilişkilendirilir.

Roman, kadınların özgürlük arayışı ve bireysellik idealleriyle karşı karşıya kaldıklarını gösterir. Kadın karakterler, toplumsal beklentilere meydan okuyarak kendi kimliklerini bulma, eğitimlerini tamamlama ve bağımsızlık kazanma arayışına girer. Roman, kadınların içsel güçlerini keşfetme sürecini anlatırken, özgürlük ve bireysellik ideallerine vurgu yapar. Muazzez Tahsin'in bu romanı, kadınların toplumdaki rollerini sorgulama ve bireysel özgürlüklerini arama çabalarını yansıtır (Şekil 1).

Şekil 1. Erken Cumhuriyet Dönemi O ve Kızı'nda Modern Kadın Tipolojisi

"O ve Kızı" romanında baş karakter Avukat Ayşe, Cumhuriyet devrinin modern, cesur, zeki ve idealist kadın tipini temsil eder. Ortaöğrenimi yeterli bulmayarak üniversiteye devam eden Ayşe, Hukuk Fakültesi mezuniyetinden sonra mükemmel bir doktora tezi hazırlayarak ün kazanır ve bunu kitap olarak yayımlar. Son derece başarılı bir kadın olan Ayşe'nin hayatındaki mutluluk da bu başarı ile ilişkilendirilir; sevdiği adam Mehmet Tunç'un ona yaklaşmasında bu başarılar önemli bir rol oynar.

O ve Kızı'nda ana karakter Ayşe üzerinden Psikoloji

Yazarın birçok romanında olduğu gibi bu romanında da ana karakter Ayşe de anne-babasını genç yaşta yitiren ve kendi ayakları üzerinde durmaya mecbur olan bir kadın olarak kurgulanır. Ayşe ve arkadaşı Belkıs, üniversite eğitimi almış ve bağımsız bir yaşam sürmüştür. Ayşe, hukuk eğitimi alırken, Belkıs tıp eğitimi almıştır. Eğitim sürecinde pansiyonda bağımsız bir yaşam kurmuşlardır. Her iki karakterin de odağında eğitimlerini tamamlayarak bir meslek edinme gayreti vardır ve

kişisel hayatlarının romantik yönünü geri plana atmışlardır. Ayşe'nin erkek arkadaşlarının romantik girişimlerini reddetmesi, onun kişilik özelliklerini ve güçlü karakterini ortaya koyar. Ayşe, modern dünyanın kadın tipi olarak kendi kimliğini çizer ve kendini ispatlar. Romanın başlarında Ayşe, anne-babasını genç yaşta yitirmiş ve kendi ayakları üzerinde durmaya mecbur olan bir kadın olarak kurgulanmıştır. Ayşe'nin eğitim hayatında gösterdiği olgun tavırlar, romantik ilişkilerde aynı ölçüde olgunluk sergileyemediğini gösterir. Mehmet ile tanıştıktan sonra duygusal olarak karmaşık bir süreçten geçer.

Romanda Ayşe, doktorasını tamamladıktan sonra bir avukatın yanında çalışmaya başlar ve tek başına yaşamaya karar verir. Bu süreçte Ayşe'nin olgunlaşma süreci ve kendini değerlendirme süreci gözler önüne serilir. Mehmet ile tekrar karşılaştığında, Ayşe hem kendini hem de modern Cumhuriyet kadını olarak temsil ettiği kimliği değerlendirir: "...biz yeni zaman kızları hakikatle hayali birleştirecek kadar kuvvetli bir irade ve kafaya malikiz." Ayşe, duygusal toyluğundan uzaklaşmış, duygularını farkında ve rasyonel bir şekilde değerlendirme becerisi kazanmış bir yetişkin olarak karşımıza çıkar (Şekil 2).

Şekil 2. O ve Kızı'nda ana karakter Ayşe'nin Duygusal Gelişimi

O ve Kızı'nda ana karakter Ayşe üzerinden Mekân

Berkan'ın 1943 tarihli *O ve Kızı* adlı romanında ana mekân İstanbul'dur. Romanda temsil edilen aile üst gelir grubudur. Batılılaşma sürecinin ve özentsinin yüksek tesirinde olan bu modern aile yazlık-kışlık konutlarına sahip İstanbul'un varıl semtlerinde yalı ve köşkte yaşamaktadır. Romandaki ana kahraman genç kız Ayşe anne ve babasını kaybetmiş, varıl amcası ve yengesinin yanında iyi eğitim alan, kentli ve rahat yaşayan bir genç kızdır. Kırılgan ve duygusal bir yapısı olan Ayşe ekonomik açıdan güçlü ve bu nedenle biraz şımarıktır. Modern hayat içindeki Batılı yaşamı benimseyen bir aile ortamı içinde Ayşe bu rahatlığın içinde aşkı arayan özgür, çok güzel ve dikkat çeken bir genç kızdır. Âşık olduğu Mehmed'de amcasının yakın arkadaşıdır. Benzer sosyo-ekonomik yapıdaki ancak işi nedeni ile seyahat eden Mehmed yaşça kendinden küçük olan Ayşe'nin güzelliğinden, kültüründen ve ilgisinden kendini alamaz. Hatta romanda şu diyalog geçer: "Mehmed korkak, çekingen bir tavırla elini uzatarak onun dizleri üzerinde kilitli duran ellerini tuttu!- Ne güzelsin Ayşe, sana bakmakla doyamıyorum. Çok yaşadım, çok kadın tanıdım

fakat bunlar benim gençlik hülyamı öldürecek kadar kudretli olamadılar. Şimdi ise korkuyorum, senin gençliğinden, güzelliğinden benim arkada bıraktığım yıllardan korkuyorum.- Ya o. Onu Unuttunuz mu ?”Ancak yine de kendisine engel olmaya ve mesafe koymaya çalışır. Bu noktada Türk toplumunun değer yargıları öne çıkmaktadır. Ayşe bu ilgisizlik karşısında aşk konusunda cı çeken bir genç kızdır. Nedenini anlayamadığı bir ilgisizliğin arkasında yatan dramatik bir geçmiş vardır. Ayşe annesine çok benzemektedir. Mehmed ise geçmişte annesine çok âşık olmuştur. Ancak Ayşe'nin annesi Mehmed'i hiç sevmemiş ve bir başkası ile evlenmiştir. Bu noktadan sonra Mehmed kendini sadece işine adanmıştır. Ayşe'nin annesine olan fiziksel benzerliği karşısında zaafını gizleyemese de kontrol edebilmiştir. Bu gizemin öğrenilmesinin ardından modern yaşamın ve Batılı yaşam tarzının etkisi ile aşk acısı çeken Ayşe'ye ebeveynlik yapan yenge ve amca da Ayşe'nin yanında yer alarak bu aşka öğrendikten sonra destek vermiştir. Tekneler, yazlık yalılar ve İstanbul kentli yaşamının o dönem de sunduğu mekânlarda geçen bu romanda ana karakter Ayşe ve Mehmed sonunda evlenirler. Romanda özel mekândan (yalı, tekne-yat) kamusal mekâna(deniz, sahil) somut mekânlar ve kent mekânı, kent yaşamı öne çıksa da mekân ikincildir. Aşk daha öne çıkmaktadır. Bununa birlikte mekânlar üst gelir grubunu ve Batılı yaşamı temsil edebilmektedir. Bu romandaki Ayşe; ilgili dönemde baskı altındaki daha çok eve hapis, kamusal mekânda kısıtlanan diğer genç kızlardan farklı olarak hem özel mekânda hem de kamusal mekânda güçlü bir genç kadını temsil etmektedir. Bir başka ifade ile Ayşe'nin kamusal mekânlardaki (arkadaşları ile katıldığı eğlence mekânları, sahile gitme eylemlerde) rahatlığı, kendini ifade etmesi, bu mekânlarda bulunabilme hali özgürlüğü, özel mekândaki güç ilişkilerinde de özgür olması ile olmuştur. Ayşe'nin yaşadığı özel mekân aile içi ilişkilere bağlı olarak varsıl bir ailenin yaşadığı yardımcıların olduğu, Ayşe'ye değer veren, dikkate alan bir ortamdır. Tüm bunlardan hareketle Çakmakçı'ya göre Berkand'ın tüm romanlarında Batılı bir hayat tarzını yerleştirme ve özendirme çabası taşıdığı da görülmektedir.

SONUÇ

1940 yılında kaleme alınan roman dönemin toplumsal normlarına meydan okuyan bir anlatıya sahiptir. Romandaki ana karakter Avukat Ayşe, Cumhuriyet devrinin modern, cesur, zeki, eğitilmiş ve idealist kadın tipinin bir temsilidir ve kariyer- aile-aşk üçgeni içinden başarılı bir şekilde çıkar. Sağlıklı bir yetişkin bireyin farklı durumlar karşısında duygularının farkında olması, bu duyguları anlamlandırması ve rasyonel bir düşünce sürecinden geçirmesi gerekmektedir. Bu bağlamda Ayşe, romanın sonunda bu olgunluğa erişerek sağlıklı bir yetişkini temsil eder. Romanın ana mekanı İstanbul'dur. Kent mekânı, kent yaşamı öne çıksa da mekân ikincildir. Aşk daha öne çıkmaktadır. Romanda temsil edilen aile, üst gelir grubuna mensuptur. Batılılaşma sürecinin ve özentisinin yüksek tesirinde olan bu modern aile, yazlık-kışlık konutlarına sahip İstanbul'un varsıl semtlerinde yalı ve köşkte yaşamaktadır. Erken Cumhuriyet Dönemi ile 1950 yıllarda Özcan ve Oruç'un (2021: 122) ifade ettiği gibi “yazarlar eserlerinde, pasif/var olmayan kadından başlayarak ideal kadına ulaşmaya çalışırlar. Bu dönem eserlerinde, çağdaşlaşmayı üç farklı şekilde algılayan ve yaşayan kadın imgesi görülür. Bunlardan birincisi; çağdaşlaşmaya direnen geleneksel/eski kadın, ikincisi; Batılılaşmayı şekilcilikten öteye götüremeyen kadın imgesi, üçüncüsü ise; Batı ile münasebeti doğru şekilde gerçekleştiren ideal kadın imgesidir”. Bu dönemde somut ve soyut mekânlar; romanlarda daha çok somut açık ve kapalı, genel ve özel mekânlara evrilerek, kent, semt, mahalle, ev mekanlarını yansıtmıştır. Kadın bu mekânlarda kendini var etmeye çalışmaktadır. Bu dönem romanlarındaki kadın karakterler, modernleşmenin getirmiş olduğu yenilikleri ya tamamen reddeder ya da sadece şeklen içselleştirirler de Berkand'ın O ve KIZI adlı romandaki ana karakter Ayşe tüm mekanlarda kendini var eder. Bir başka ifade ile Ayşe, ilgili dönemde baskı altındaki diğer genç kızlardan farklı olarak hem özel mekânda hem de kamusal mekânda güçlü bir genç kadını temsil etmektedir. Ayşe'nin kamusal mekânlardaki rahatlığı ve özgürlüğü, özel mekândaki güç ilişkilerinde de kendini göstermektedir.

Sonuç olarak 1940 ve 1950'lerde Türk romanlarında mekân ve kadın teması, toplumsal değişimlerin, modernleşmenin ve kadının statüsündeki evrimin yansıtıldığı önemli bir edebi motif olmuştur. Bildiri kapsamında ele alınan Muazzez Berkand “O ve Kızı” adlı romanıyla, kadının toplumsal rolü ve aile içindeki yerini sorgular. Kadın karakterlerin geleneksel cinsiyet rollerine sıkışmışlığını ve toplumun beklediği davranışları yerine getirme zorunluluğunu eleştirir. Roman, kadınların özgürlük arayışı ve bireysellik idealleriyle karşı karşıya olduğunu gösterir. Kadın karakterler, toplumsal beklentilere meydan okuyarak, kendi kimliklerini bulma, eğitimlerini tamamlama ve bağımsızlık kazanma arayışına girer. Bu durum, kadınların aile içindeki konumlarını, yetiştirilme biçimlerini ve toplumun beklentilerine karşı içsel çatışmalarını vurgular.

KAYNAKÇA

- Ayata, Y. ve Tonga, N. (2008). Psikolojik roman, romana yansıyan yazar ve Türk edebiyatındaki bazı örnekler üzerine bir inceleme. *İlmî Araştırmalar*, 25. 7-20.
- Bingöl, O. (2014). Toplumsal cinsiyet olgusu ve Türkiye’de kadınlık. *KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi* 16(Özel Sayı I), 108-114.
- Cantek, F. Ş., ve Cantek, L. (2011). “Şehir Ona Yakışmadı”: Ayaşlı ile Kiracılarında mekânlar ve kadınlar. *İdealkent*, 4. 198-216.
- Narlı, M. (2002). Romanda zaman ve mekân kavramları. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(7), 91-106.
- Şengül, M. B. (2010). Romanda Mekân Kavramı. *Journal Of International Social Research*, 3(11).
- Öner, U. (2007). Bibliyoterapi. *Çankaya Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 7. 133-150.
- Özcan, T., & Sema, Oruç (2020). Cumhuriyet Dönemi (1923-1938) Türk Romanında Kadın İmgesi: Kafesin Ardından Kur(t)uluşu. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 30(2), 121-131.
- Tanrıtanır, B.C., Uğurlar, A., Çenesiz G.Z, Erzen, M. A., Aytaç, Ö. (2023), Türk ve Amerikan Romanında Kadınlar (1940’lı Yıllar), Proje No: SBA-2019-7792 , Bilimsel Araştırma Projesi, Van YYÜ Bilimsel Araştırma Projeleri Koordinasyon Birimi.
- Zambak, F. (2007). Türk Romanında Mekân, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı, Muğla Üniversitesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

NEGOTIATING GENDER ROLES IN 1980S TURKEY: ERENDİZ ATASÜ'S *THAT SCORCHING SEASON OF YOUTH*

Sümeyye ÇİFTÇİ

Yüksek Lisans Öğrencisi, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi İngiliz Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Van, Türkiye

Prof. Dr. Bülent Cercis TANRITANIR

Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, İngiliz Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Van, Türkiye

ABSTRACT

Erendiz Atasü's novel *That Scorching Season of Youth* offers a profound examination of gender roles in 1980s Turkey, elucidating the intricate dynamics of societal expectations and individual aspirations through the lens of its protagonists. Set against the backdrop of political and social transformations, Atasü's narrative portrays the challenges faced by women navigating traditional norms and evolving aspirations during a pivotal era in Turkish history. The novel critically engages with the complexities of gender identity and agency, presenting characters who negotiate between familial duties, societal constraints, and personal desires. Atasü's narrative strategy intertwines personal narratives with broader historical context, illuminating the tensions and transformations within Turkish society regarding gender roles. Through nuanced characterizations and thematic depth, Atasü underscores the resilience and agency of women in challenging and redefining conventional gender norms. This abstract examines Atasü's portrayal of gender roles in 1980s Turkey, offering insights into the interplay of personal autonomy and societal expectations amidst a period of socio-political upheaval.

Keywords: Gender Roles, Feminism, Women Studies, Erendiz ATASÜ

INTRODUCTION

Erendiz Atasü's *That Scorching Season of Youth* is a seminal work that delves into the intricacies of gender roles within the context of 1980s Turkey. The novel is set against a backdrop of significant political and social upheaval, a period that saw considerable shifts in societal norms and expectations. Atasü uses this turbulent setting to explore the personal lives and struggles of her characters, making it a powerful commentary on the broader issues of gender and identity. The novel's significance lies not only in its historical context but also in its enduring relevance, as it reflects ongoing debates about gender roles and equality. The central themes of *That Scorching Season of Youth* include the exploration of gender roles, societal expectations, and personal aspirations. Atasü intricately weaves these themes throughout the narrative, providing a multi-faceted examination of how individuals, particularly women, navigate the pressures and constraints imposed by society. The novel sheds light on the traditional gender norms that were prevalent during the 1980s in Turkey, and how these norms influenced the lives and choices of the characters. It also highlights the tension between maintaining familial and societal duties and pursuing personal dreams and ambitions. Through the experiences of her characters, Atasü offers a profound reflection on the struggle for identity and autonomy in the face of rigid societal expectations.

1980S TURKEY: GENDER ROLES AND FEMINISM

The 1980s in Turkey were a tumultuous decade marked by profound political and social upheaval. The decade began with the military coup of 1980, which had far-reaching implications for the country's social fabric and political landscape. The military intervention aimed to restore order amidst political chaos and economic instability, but it also led to significant restrictions on civil liberties and political expression. This period of repression saw a reassertion of traditional values and a tightening of societal norms, particularly concerning gender roles (Kandiyoti, 1988). The new regime implemented stringent measures to suppress political dissent, including widespread arrests, censorship, and the closing of political parties and organizations. These actions created an environment where traditional values were promoted as a means of stabilizing society.

The reassertion of traditional values was particularly evident in the domain of gender roles. The military government, seeking to reinforce social cohesion, emphasized the importance of the family unit and traditional gender roles. Women were often depicted as the guardians of family honor and morality, a narrative that reinforced their roles as wives and mothers. Despite the increasing opportunities for education and employment, women were still expected to prioritize their familial responsibilities over personal or professional aspirations.

Gender Roles and Societal Expectations

The dichotomy between traditional gender roles and the opportunities available to women created a complex and often contradictory landscape. On one hand, the 1980s saw significant strides in women's education and participation in the workforce. More women were attending universities and entering professional fields, challenging the traditional notion that their primary role was within the domestic sphere. On the other hand, societal expectations and cultural norms continued to exert strong pressure on women to conform to traditional roles. Women who pursued education and careers often faced a dual burden. They were expected to excel in their professional lives while also fulfilling their duties as daughters, wives, and mothers. This dual expectation created significant stress and conflict, as women struggled to balance their personal aspirations with societal expectations. The tension between these competing demands is a central theme in many works of literature and cultural critique from this period, including Erendiz Atasü's *That Scorching Season of Youth*.

The 1980s also witnessed the rise of feminist movements in Turkey, which sought to challenge the patriarchal structures and advocate for women's rights. These movements emerged as a response to the limitations imposed by traditional gender roles and the repressive political climate of the time. Feminist activists organized around issues such as domestic violence, sexual harassment, and gender discrimination in the workplace and education. One of the significant milestones of the feminist movement in Turkey during the 1980s was the establishment of women's shelters and hotlines for victims of domestic violence. These initiatives provided crucial support for women and raised awareness about the issue of domestic abuse, which had long been considered a private issue. Feminist organizations also campaigned for legal reforms to protect women's rights and promote gender equality. The 1980s faced significant challenges, including resistance from conservative elements of society and the restrictive political environment. However, feminist movements managed to make substantial gains by creating spaces for women to discuss their experiences, share their stories, and organize collectively. These movements laid the groundwork for subsequent feminist activism in Turkey and played a crucial role in raising consciousness about gender issues.

The literature of the 1980s, including works by authors like Erendiz Atasü, reflects the complexities of gender roles and the impact of political and social changes on women's lives. Atasü's *That Scorching Season of Youth* is a poignant exploration of these themes, providing a narrative that intertwines personal stories with broader socio-political contexts. Through her characters, Atasü highlights the struggles of women to assert their identities and aspirations in a society that often seeks to confine them to traditional roles.

In *That Scorching Season of Youth*, the character AyşeAysu dreams of becoming an artist but faces intense pressure from her family to marry and conform to traditional expectations. This conflict between her personal ambitions and societal norms is emblematic of the broader struggles faced by women in 1980s Turkey. Similarly, the character Leyla, who secretly writes poetry, embodies the creative and intellectual aspirations of women who sought to break free from conventional roles (Atasü, 2000, pp. 45-47, 102-105).

The literature of the period, including works by Erendiz Atasü, provides valuable insights into the complexities of gender roles and the experiences of women during this transformative era.

THAT SCORCHING SEASON OF YOUTH

Erendiz Atasü's *That Scorching Season of Youth* offers an in-depth examination of gender roles and societal expectations amidst the social and political transformations of 1980s Turkey. The novel portrays the struggle of women to balance traditional norms with personal desires, presenting a broad historical and cultural context. Atasü skillfully intertwines the personal stories of her characters with historical events, reflecting both individual and societal transformations in a compelling manner. The novel holds a significant place in academic circles, particularly within gender studies and Turkish literature. Atasü's narrative style, which intertwines personal and historical events, provides a profound social analysis. The novel effectively addresses the challenges faced by women in 1980s Turkey and their resistance against these challenges. Aksu Bora is a prominent Turkish feminist writer, notes that Atasü's work occupies an important place in Turkish feminist literature and raises awareness about gender roles (Bora, 2005, p. 134). Nuket Esen evaluates Atasü's novel as a significant work that narrates the individual identity struggles of women and their battles against societal pressures in a literary manner (Esen, 2008, p. 56). Şirin Tekeli also highlights that Atasü's work reflects the feminist movement in Turkey and masterfully conveys the societal pressures experienced by women (Tekeli, 1995, p. 89).

The primary themes of the novel include gender roles, societal expectations, and personal aspirations. Atasü delves deeply into these themes, effectively portraying the inner worlds and conflicts of her characters. Characters such as Ayşe and Leyla grapple with societal pressures while striving to maintain their individual identities and desires.

Atasü's protagonists are emblematic of this struggle. For instance, Ayşe, one of the main characters, dreams of becoming an artist, yet faces constant pressure from her family to marry and settle down. This conflict between her personal aspirations and societal expectations forms a core part of her journey in the novel. Ayşe's inner turmoil and her attempts to balance her desires with her familial duties are vividly depicted in several passages (Atasü, 2000, pp. 45-47). Her character illustrates the broader challenges faced by many women in Turkey during this period, who were often caught between traditional roles and new possibilities (Kandiyoti, 1988; White, 2002).

Another character, Leyla, secretly writes poetry but must hide her work from her conservative family. Her clandestine creativity and the eventual discovery of her poems lead to significant personal and familial tension, illustrating the sacrifices and risks involved in pursuing one's passions against societal norms. Leyla's story, detailed on pages 102-105, highlights the personal cost of deviating from expected gender roles and the courage required to assert one's identity (Tekeli, 1995; Sirman, 1989).

Gender Identity and Agency

Atasü explores the complexities of gender identity and agency through her characters' negotiations between societal constraints and personal desires. The characters' internal conflicts and their interactions with their families and society at large reveal the multifaceted nature of gender roles. For instance, Ayşe's struggle to assert her autonomy in the face of familial pressure is a recurring theme, reflecting the broader societal tension between traditional and modern roles for women (Atasü, 2000, pp. 67-70).

The concept of agency is central to Atasü's portrayal of her characters. Despite the constraints imposed by society, the women in the novel exhibit resilience and a strong sense of agency. They actively seek ways to fulfill their aspirations, often at great personal cost. This is evident in Ayşe's determination to pursue her art and in Leyla's clandestine writing. These characters challenge and redefine conventional gender norms, highlighting the dynamic nature of gender roles during this period. Atasü's narrative strategy of intertwining personal narratives with broader historical context is a key aspect of the novel. This approach allows her to illuminate the impact of socio-political changes on individual lives. The historical backdrop of the 1980s, with its political upheavals and social transformations, is not merely a setting but an integral part of the story that shapes the characters' experiences and choices. The impact of the 1980 military coup on the characters' lives is depicted in various ways. The repressive political climate and the resurgence of traditional values create a challenging environment for the protagonists, who must navigate this landscape while pursuing their personal goals. This historical context adds depth to the characters' struggles, illustrating how larger societal forces influence individual identities and aspirations (White, 2002).

Thematic Depth and Nuanced Characterization

Atasü's exploration of gender roles is marked by thematic depth and nuanced characterization. She delves into the inner lives of her characters, providing a detailed and empathetic portrayal of their struggles. This depth of characterization enhances the understanding of gender dynamics, as the characters' personal stories reflect broader societal issues. One particularly poignant subplot follows a secondary character, Leyla, who secretly writes poetry. Despite her talents, she faces immense pressure from her conservative family to abandon her literary ambitions in favor of a more 'respectable' role as a wife and mother. Her clandestine writing sessions and the eventual discovery of her poems by her family lead to a dramatic confrontation. This subplot adds complexity to the understanding of gender dynamics by highlighting the sacrifices women make to pursue their passions and the societal backlash they often face (Atasü, 2000, pp. 125-128).

Resilience and Agency of Women

The resilience and agency of women are central themes in Atasü's novel. Despite the significant challenges posed by societal norms and expectations, the women in the novel demonstrate remarkable strength and determination. They resist conforming to traditional roles and seek to define their own identities and destinies. This theme is exemplified in the character of AyşeAysu, whose journey towards self-realization is marked by numerous obstacles. Her determination to pursue her artistic dreams, despite familial and societal opposition, underscores the theme of resilience. Similarly, Leyla's courage in continuing to write poetry in secret, even after facing harsh criticism from her family, highlights the agency of women in challenging and redefining conventional gender norms (Atasü, 2000, pp. 150-153).

CONCLUSION

Atasü's narrative strategy is particularly noteworthy for its ability to intertwine personal narratives with the broader historical context. This approach not only brings the characters' individual struggles to life but also situates these struggles within the larger socio-political framework. By doing so, Atasü effectively illuminates the tensions and transformations within Turkish society regarding gender roles. Her characters, such as AyşeAysu and Leyla, embody the conflicts between traditional norms and evolving aspirations, highlighting the broader societal shifts and the impact of these shifts on individual lives.

The thematic depth of the novel is complemented by Atasü's nuanced characterizations. Through the personal journeys of her protagonists, Atasü underscores the resilience and agency of women in challenging and redefining conventional gender norms. Ayşe's pursuit of an artistic career despite familial pressure and Leyla's clandestine poetry writing are emblematic of the broader resistance against patriarchal constraints. These stories reflect the courage and determination required to assert personal identity and autonomy in the face of societal expectations. By capturing the complex realities of women's lives in 1980s Turkey, *That Scorching Season of Youth* contributes significantly to both literary and feminist discourses. The novel not only enriches our understanding of Turkish history and culture but also resonates with contemporary discussions on gender and identity. Atasü's work is a testament to the power of literature to reflect and critique societal norms, and it continues to inspire readers to question and challenge the status quo.

That Scorching Season of Youth stands as a pivotal work in Turkish literature, offering a deeply insightful exploration of gender roles and the societal forces that shape them. Through its rich narrative and compelling characters, the novel underscores the enduring struggle for gender equality and the ongoing effort to balance personal aspirations with societal expectations. Erendiz Atasü's masterful storytelling and keen social commentary ensure that this novel remains a vital and relevant contribution to both literary and feminist studies. (Bora, 2005)

WORKS CITED

- Atasü, E. (2000). *Gençliğin O Yakıcı Mevsimi(That Scorching Season of Youth)*. Can Yayınları.
- Bora, A. (2005). *Kadınların Sınıfı: Ücretli Ev Emeği ve Kadın Öznelliğinin İnşası*. İletişim Yayınları.
- Esen, N. (2008). *Türk Romanında Postmodernist Açılımlar*. İletişim Yayınları.
- Kandiyoti, D. (1998). Bargaining with Patriarchy. *Gender & Society*, 2(3), 274-290.
- Sirman, N. (1989). Feminism in Turkey: A Short History. *New Perspectives on Turkey*, 3, 1-34.
- Tekeli, Ş. (1995). *Women in Modern Turkish Society: A Reader*. Zed Books.
- White, J.B. (2002). *Islamist Mobilization in Turkey: A Study in Vernacular Politics*. University of Washington Press.

BOOK REVIEW ON VICTOR E. FRANKL'S "MAN'S SEARCH FOR MEANING"

Dr. Bhawana Pal

XIM University, Bhubaneswar

Abstract

Man's search for meaning is the primary motivation in life and not "secondary rationalization" of instinctual drives. This meaning is unique and specific in that it must & can be fulfilled by the person alone only then does it achieve a significance which will satisfy his own will to meaning. The book gives insights to understand the situation and mental condition faced by a prisoner in the concentration camp from the experiences of the author who is a psychologist. It tries to answer the imperative question that how was the everyday life in a concentration camp as reflected in the mind of the average prisoner. It tells about the unrelenting struggle for the daily bread and for life itself, for one's own sake or for that of a good friend. Disgust, horror and pity were emotions that they could not really feel any more. The sufferings, the dying and the death became such a commonplace sights to him after a few weeks of camp life that they could not move him any more. What matters is the specific meaning of a person's life at a given moment. Everyone's task is as unique as is his specific opportunity to implement it.

In spite of all the enforced physical and mental primitiveness of the life in a concentration camp, it was possible for spiritual life to deepen. Sensitive people who were used to a rich intellectual life may have suffered much pain but the damage to their inner shelves was less. It has been termed as Logotherapy, to remain optimistic despite the tragic triad of Pain, Guilt & Death. This presupposes the human capacity to creatively turn life's negative aspects into something positive or constructive.

As per Nietzsche, "That which does not kill me, makes me stronger". The way of finding a meaning in life is by experiencing something such as goodness, truth & beauty by experiencing nature and culture or love. At last the criticism of the book and its relevance has been provided.

Key words: Secondary rationalization, instinctual drives, primitiveness and Logotherapy.

PART ONE: Experiences in a Concentration Camp

This part tries to answer the imperative question that how was the everyday life in a concentration camp as reflected in the mind of the average prisoner. It is concerned with the sufferings of the mighty, but with the crucifixion & deaths of the great army of unknown and unrecorded victims. There are three apparent phases of the inmate's mental reactions to camp life:

The period following his admission

The thought of suicide was entertained by nearly everyone, if only for a brief time. Even the gas chambers lost their horrors for them after the first few days – after all, they spared them from the act of committing suicide.

It tells about the unrelenting struggle for the daily bread and for life itself, for one's own sake or for that of a good friend. Each prisoner was but only a number, therefore, had had an opportunity to claim a fictitious name or profession and for various reasons many did. Psychiatrists expect the

reactions of a man to an abnormal situation, such as being in an asylum, to be normal in proportion to the degree of his normality.

The period when he is well entrenched in camp routine

It is a period of relative apathy in which they achieved a kind of emotional death. First of all there was his boundless longing for his home and his family. Then there was disgust with all the ugliness which surrounded him. At first the prisoner looked away if he saw the punishment parades of another group, he could not bear to see fellow prisoners march up & down for hours in the mire, their movements directed by blows. Days or weeks later, things changed, early in the morning, the prisoners stood in front of the gate with his detachment, ready to march. He heard a scream and saw how a comrade was knocked down. Disgust, horror and pity were emotions that they could not really feel any more. The sufferings, the dying and the death became such a commonplace sights to him after a few weeks of camp life that they could not move him any more.

After a few months stay, they could not walk up the steps which were 6 inches high, without putting their hands on the door jambs to pull themselves up. Eventually insensitive to daily and hourly beatings, the prisoners soon surrounded themselves with a very necessary protective shell. Physical pain which hurt the most (and this applies to adults as much as to punished children) it is the mental agony caused by the injustice, the unreasonableness of it all.

Personal incident recited by the author that once he was standing on a railway track in a snowstorm, in spite of the weather our party had to keep on working, he worked quite hard at mending the track with gravel, since that was the only way to keep warm. For only one moment he paused to get his breath and to learn on his shovel. Unfortunately, the guard turned around just then and thought that he was loafing. The pain he caused him was not from any insults or any blows. That guard did not think it worth his while to say anything; instead he playfully picked up a stone and threw it to him. That seemed the way to attract the attention of a beast, to call a domestic animal back to his job, a creature with which you have so little in common that you do not even punish it.

The prisoner's inner life came down to a primitive level. They dreamt of bread, cake, cigarettes and nice warm clothes. Subcutaneous fat had vanished, they looked like skeletons disguised with skin and rags. They were but a small portion of a great mass of human flesh ... of a mass behind barbed wire, crowded into a few earthen huts, a mass of which is daily rots because it becomes lifeless. The sexual urge was generally absent as a psychologist to observe in those all-male camps. In 1945, typhus broke which infected almost all the prisoners. He began to reconstruct the manuscript in Dachau camp and scribbled the key words in short hand on tiny scraps of paper.

In spite of all the enforced physical and mental primitiveness of the life in a concentration camp, it was possible for spiritual life to deepen. Sensitive people who were used to a rich intellectual life may have suffered much pain but the damage to their inner shelves was less. A thought transfixed him for the first time, he saw truth as it is set into song by so many poets, proclaimed as the final wisdom by so many thinkers. The truth that love is the ultimate and the highest goal to which man can aspire. Love goes far beyond the physical person of the beloved, it finds its deepest meaning in his spiritual being, his inner self.

Humour was another of the soul's weapons in the fight for self-preservation. It is more than anything else in the human makeup that can afford an aloofness even if only for a few seconds. It was like a provisional existence of unknown limit. Those who did not take it as a test of their inner strength, they did not take their life seriously and despised it as something of no consequence and life for them became meaningless.

As per Spinoza in Ethics, “Emotion which is suffering ceases to be suffering as soon as we form a clear and precise picture of it, (Esping, 2018)”

We had to learn ourselves and teach the despairing men, that it did not really matter what we expected from life, but rather what life expected from us. No man and no destiny can be compared with any other man or any other destiny. No situation repeats itself and each situation calls for a different response. This uniqueness and singleness which distinguishes each individual and gives meaning to his existence has a bearing on creative work as much as it does on human love.

As Nietzsche has quoted, “That which does not kill me, makes me stronger”.

On one occasion, the author despite of his weakness, when senior warden requested him to advise others, he tried his best by saying that it might appear to be pointless in the normal world, the world of material success, but in reality their sacrifice did had meaning. A comrade who on his arrival in camp had tried to make a pact with Heaven that his suffering and death should the human being he loved from a painful end. He did not want to die for nothing, he saw, that his efforts had been successful when he saw the miserable figures of his friends limping towards him to thank with tears in their eyes.

The period following his release and liberation

Everyone wanted to see the camp’s surrounding’s for the first time with the eyes of free men, “Freedom” – they shouted repeatedly, and one of them asked amongst themselves, “ Tell me, were you pleased today?”; he got reply “Truthfully, No”. It was the phase of depersonalization, everything appeared unreal, unlikely, as in a dream to the liberated prisoner. A man who has been under such enormous mental pressure for such a long time is naturally in some danger after his liberation. For some only one thing has changed, they were now the oppressors instead of the oppressed. For instance, once when the author was walking with his friend across a field, then he stammered something about not treading down the young crops then he somehow tried to sensitized to behave normally.

One more question that is ringing in the minds of every reader is, What can he tell about the psychological make-up of the camp guards? The answer is as under :

- They were sadists in the purest clinical sense.
- These were always selected when a really severe detachment of guards was needed.
- The feelings of the majority of the guards had been dulled by the number of years in which, in ever increasing doses, they had witnessed the brutal methods of the camp.
- But amazingly among them there were some who took pity on the prisoners. One of the camp commander paid money to purchase medicines for his prisoners and never raised hand on anyone.

It can be said that only two races of men are there in the world, decent and indecent.

Logotherapy in a Nutshell

It has been derived from the Greek word “Logos” which denotes meaning. It is a meaning centered psychotherapy where the patient is actually confronted with & reoriented toward the meaning of his life by remaining sitting erect but he must hear things which sometimes are very disagreeable to hear.

The main topics derived are as under:

A will to meaning: Man’s search for meaning is the primary motivation in his life and not “ secondary rationalization” of instinctual drives. This meaning is unique and specific in that it must

& can be fulfilled by him alone only then does it achieve a significance which will satisfy his own will to meaning. A public opinion poll was conducted at that time in France and results showed that 89% people admitted that man needs 'something' for the sake of living.

Existential Vaccum: It is a common phenomenon in the 21st century denoting a state of boredom. Sunday neurosis is a kind of depression which afflicts people who became aware of the lack of control in their lives when the rush of the busy week is over and the void within themselves becomes manifested.

The meaning of life: What matters is the specific meaning of a person's life at a given moment. Everyone's task is as unique as is his specific opportunity to implement it. Thus, Logotherapy sees in responsibility, the very essence of human existence.

The Essence of Existence:

“Live as if you were living already for the second time & as if you had acted the first time as wrongly as you are about to act now!”

The essence can be discovered in the following ways:

- By creating a work or doing a deed.
- By experiencing something or encountering someone.
- By the attitude we take toward unavoidable suffering.

The way of finding a meaning in life is by experiencing something such as goodness, truth & beauty by experiencing nature and culture or love.

Life's transitoriness: Logotherapy is not pessimistic but rather activist. It bases its technique called 'paradoxical intention' on the two-fold fact that fear brings that which one is afraid of and that hyper-intention makes impossible what one wishes. Therefore, pleasure is and must remain a side-effect or by-product and is destroyed and spoiled to the degree to which it is made a goal in itself.

“ Instead of possibilities, I have realities in my past, not only the reality of work done and of love loved, but of suffering I have bravely suffered”.

Postscript, 1984: The Case of Tragic Optimism

It has been dedicated by the author to Mr. E.W. Joelson, whose pioneering contribution in the field of Logotherapy in US began as early as 1955.

Meaning of Tragic Optimism: To remain optimistic in spite of the tragic triad of Pain, Guilt & Death. This presupposes the human capacity to creatively turn life's negative aspects into something positive or constructive. It covers the following aspects:

1. Human Potential at its best allows for :
 - a) Turning sufferings into a human achievement and accomplishment.
 - b) Deriving from guilt the opportunity to change oneself for the better, and
 - c) Deriving from life's transitoriness an incentive to take responsible action.
2. Once an individual's search for a meaning is successful, it not only renders him happy but also gives him the capability to cope with suffering.
3. Even if each and every case of suicide had not been undertaken out of a feeling of meaninglessness, it may well be that an individual's impulse to take his life would have been overcome had he been aware of some meaning & purpose worth living for.
4. Logotherapy conceives of conscience as a prompter which indicates the direction in which we have to move in a given life situation.

The author differs from Sigmund Freud, who said that, “With the increase of the imperative urge of hunger all individual differences will blur and there will appear uniform expression of the one unstilled urge, (Kirsch, 2019)”. But in Auschwitz, the individual differences did not blur but on the contrary, people became more different, people unmasked themselves both the swine and the saints.

Criticism & Relevance of the book

The diction, editing, style, vocabulary and language of the book are excellent. All classics whether it be Sri Aurobindo’s “Savitri” or T.S.Eliot’s “The Wasteland” or Shakespeare’s “Hamlet” or Mulkraj Anand’s ‘Coolie’ or John Donne’s “Metaphysical Poetry”, etc. all have something in common all talk of cosmic sense of feeling, transitoriness of human existence. The world and its inhabitants has totally changed after the World War II. This book tells what man is capable of suffering and sustaining. Such books are not like those cheap stories about lust, rape, murder who revolve around false and try to take the reader away from reality.

In this book, the author in such a small space described about Logotherapy which can be understood even by a normal literate person and know something about psychology. It describes the ways in which you should handle the worst situation with optimism and he it urges not to give everything to Fate but depend upon correct decision making, in the concentration camp each minute they had to take decisions worth their lives. In the saddest of situation and incidents the truth comes out that what actually is worthy in anyone’s life is not degrees, wealth, health but values and attitude to live righteously. This book tells how bad and good a man can be, how the experiences of the prisoners of the concentration camps can be utilized positively in both our personal and professional life and understand the meaning of our live and value of each second of our life.

“But everything great is just as difficult to realize as it is rare to find”, reads the last sentence of the Ethics of Spinoza.

Personally, I found nothing negative in it only thing is that after reading it I felt disturbed for a few days reading about the horrible situation in which the prisoners were kept and it was exhausting, you are pressed to think so it is tiring to read the book instead of refreshment. The detail about Logotherapy in Part two and postscript is useful for only for the selected readers interested in it, most of which are written in clinical terms which is difficult to understand.

It is totally relevant due to its towering values, faith in Love, responsibility and philosophy of life and hopefully will be for generations to come. For the world is in such a bad state, but everything will become still worse unless each of us do their best. This book is highly inspiring and transforming one must read to understand human kind.

References

- Esping, A. (2018). *Introduction to Part I: Warming the Room, Turning on the Lights. In: Epistemology, Ethics, and Meaning in Unusually Personal Scholarship*. Springer.
- Frankl, V. E. (1985). *Man's search for meaning*. Simon and Schuster.
- Kirsch, M. (2019). On the Abilities of Unconscious Freudian Motivational Drives to Evoke Conscious Emotions. *Frontiers in Psychology*, 10, 470.

CAPITALIST TENDENCIES IN JEREMIAH 6:13-20 AND THE CHURCH IN NIGERIA

Favour C. Uroko (Ph.D)

Department of Religion and Cultural Studies, Faculty of the Social Sciences, University of
Nigeria, Nsukka

Akabike Gladys (Ph.D)

Department of Religion and Cultural Studies, Faculty of the Social Sciences, University of
Nigeria, Nsukka

Abstract

This study explores the capitalist tendencies evident in Jeremiah 6:13-20 and examines their implications within the context of the church in Nigeria. The biblical passage highlights pervasive greed, corruption, and deceit among all societal levels in Judah, reflecting behaviors often associated with capitalist ideologies. In Nigeria, similar tendencies manifest within religious institutions, particularly through the prosperity gospel, the rise of mega churches, and the economic activities of religious leaders. This analysis underscores the tension between spiritual missions and material pursuits, emphasizing the need for Nigerian churches to balance ethical teachings with economic practices. By drawing parallels between ancient scriptural critiques and modern religious-economic dynamics, this study aims to offer insights into how faith communities can navigate the challenges of maintaining spiritual integrity in a capitalist society. Jeremiah 6:13-20 describes the corruption and unfaithfulness of the people of Judah, who had turned away from God. The passage states that "from the least to the greatest, all are greedy for gain; prophets and priests alike, all practice deceit" [6:13]. It goes on to say that they offer superficial peace and healing, claiming "Peace, peace," when there is no peace [6:14]. This passage has relevance for the church in Nigeria, as it highlights the importance of spiritual integrity and faithfulness to God's word, rather than pursuing personal gain or offering false assurances. The passage condemns greed, deceit, and a lack of true repentance among the religious leaders [6:13-15].

IMMIGRANTS' FEELING OF EXCLUSION IN YÜKSEL PAZARKAYA'S *KARL BAUER'İN YABANCILIĞI, ATKESTANESİ* AND *OFFENBURGLU YOLCU*

YÜKSEL PAZARKAYA'NIN *KARL BAUER'İN YABANCILIĞI, ATKESTANESİ* VE *OFFENBURGLU YOLCU* ÖYKÜLERİNDE GÖÇMENLERİN YAŞADIĞI DIŞLANMIŞLIK HİSSİ

Cihat ÖZTAY

Lect., Van Yüzüncü Yıl University, School of Foreign Languages

ORCID ID: 0000-0002-9660-7434

Gülşen TORUSDAĞ

Assoc. Prof. Dr., Van Yüzüncü Yıl University, Faculty of Letters

ORCID ID: 0000-0002-4323-7097

ABSTRACT

After the destruction caused by World War II, European countries begin the recovery process. Industrialization accelerates and as a result, a great need for labor arises. Western European countries such as Germany, France, Belgium, and Sweden, which cannot meet this need on their own, sign guest worker agreements with countries such as Spain, Italy, Greece, and Turkey and start accepting workers from those countries. In 1961, the most comprehensive labor migration agreement is signed between Turkey and Germany, and thousands of Turkish workers head to Germany. Turkish workers and their families who start living in a foreign country face various difficulties. They are strangers in this new country and have no life experience there. They are far from the culture and lifestyle of Germans. At the same time, German people find Turkish immigrants strange because they are not familiar with the lifestyles and habits of the immigrants. Thus, the feeling of exclusion among immigrants is reinforced. Problems such as poverty, cultural conflict, xenophobia, and language barrier experienced in the first years of immigration cause Turkish immigrants to feel excluded in Germany. Yüksel Pazarkaya, one of the most important representatives of Turkish immigrant writers in Germany, tries to reflect the feeling of exclusion felt by Turkish immigrants in his works. This study examines how the author conveys the immigrants' feeling of exclusion to the reader through the characters in his stories *Karl Bauer'in Yabancılığı*, *Atkestanesi*, and *Offenburglu Yolcu*. In this way, it aims to shed light on the lives and emotional states of Turkish immigrant workers in Germany in the first years of migration.

Keywords: Migration, Guest Workers, Feeling of Exclusion, Yüksel Pazarkaya, *Karl Bauer'in Yabancılığı*, *Atkestanesi*, *Offenburglu Yolcu*.

ÖZET

İkinci Dünya Savaşı'nın yarattığı yıkımın ardından Avrupa ülkeleri hızlı bir toparlanma sürecine başlar. Sanayileşme artar ve bunun sonucunda büyük bir iş gücü ihtiyacı ortaya çıkar. Bu ihtiyacı kendi başına karşılayamayan Almanya, Fransa, Belçika, İsveç gibi Batı Avrupa ülkeleri, İspanya, İtalya, Yunanistan, Türkiye gibi ülkelerle misafir işçi anlaşmaları imzalayarak bu ülkelerden işçi kabul etmeye başlar. En kapsamlı işçi göçü anlaşması 1961 yılında Türkiye ile Almanya arasında

imzalanır ve binlerce Türk işçi Almanya'ya göç eder. Yabancı bir ülkede yaşamaya başlayan Türk işçiler ve aileleri çeşitli zorluklarla karşı karşıya kalır. Bu yeni ülkeye yabancıdırlar ve orada hiçbir yaşam deneyimleri yoktur. Almanların kültüründen ve yaşam tarzından çok uzaktırlar. Aynı zamanda Almanlar, Türk göçmenlerin yaşam tarzlarına ve alışkanlıklarına aşina olmadıkları için onları tuhaf bulurlar. Bu nedenle göçmenlerdeki dışlanmışlık duygusu pekişir. Göçün ilk yıllarında yaşanan yoksulluk, kültür çatışması, yabancı düşmanlığı ve dil engeli gibi sorunlar da Türk göçmenlerin Almanya'da kendilerini dışlanmış hissetmelerine neden olur. Türk göçmen yazarların Almanya'daki en önemli temsilcilerinden Yüksel Pazarkaya, göçmenlerin hissettiği dışlanmışlık duygusunu eserlerine yansıtmaya çalışmıştır. Bu çalışmada, Yüksel Pazarkaya'nın göçmenlerdeki dışlanmışlık duygusunu *Karl Bauer'in Yabancılığı*, *Atkestanesi* ve *Offenburghlu Yolcu* öykülerindeki karakterler aracılığıyla okuyucuya nasıl aktardığı incelenmektedir. Böylelikle Almanya'daki Türk göçmen işçilerin göçün ilk yıllarındaki yaşamlarına ve duygu durumlarına ışık tutmak amaçlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Göç, Misafir İşçiler, Dışlanmışlık Hissi, Yüksel Pazarkaya, *Karl Bauer'in Yabancılığı*, *Atkestanesi*, *Offenburghlu Yolcu*.

CULTURAL ASPECTS

Pooja Rasal

Department of Pharmacology, JES's SND College of Pharmacy, Babhulgaon, Dist. Nashik, India

Gaurav Kasar

Department of Pharmacology, Vithai Pandit Deore Institute of Pharmacy, Shirsondi, Tal. Malegaon, Dist. Nashik, India

Abstract

Culture is a broad concept that encompasses many important aspects of human life. It is challenging to provide an adequate definition of cultural characteristics since the word "culture" has several meanings and are numerous elements that comprise any culture. Culture may be understood as a system of people, places, and practices. While some cultures are formed around geographical and ethnic similarities, other cultures or subcultures might be based on shared religion, behaviors, or preferences. Cultures may change over time, with some dying out and others being created. Generally, the main characteristics of culture are the beliefs, behaviors, material objects, and values shared by a group of people.

Culture is learned, shared, symbolic, integrated, and dynamic. It may be thought of as the complex whole of society. Culture is used in a special sense in anthropology and sociology. It refers to the sum of human beings' life ways, their behaviour, beliefs, feelings, thought; it connotes everything that is acquired by them as social beings. Cultural change, or repositioning, is the reconstruction of a cultural concept of a society. Cultures are internally affected by both forces encouraging change and forces resisting change. Cultures are externally affected via contact between societies.

Keywords: Culture, human, element, society, group

**GLOBALIZATION AND ITS IMPACT ON CULTURAL PRACTICES: EXAMINING
GLOBALIZATION'S EFFECTS ON LOCAL TRADITIONS AND CULTURAL
IDENTITIES**

Md. Ashraful Amin

Department of Sanskrit, University of Rajshahi, Rajshahi-6205, Bangladesh

Ramjan Islam

Department of Islamic History and Culture, University of Rajshahi, Rajshahi-6205, Bangladesh

Md. Abdul Hakim

Department of Islamic History and Culture, University of Rajshahi, Rajshahi-6205, Bangladesh

Md. Tanjilul Anwar Rayhan

Department of Islamic History and Culture, University of Rajshahi, Rajshahi-6205, Bangladesh

Abstract

Globalization, a multifaceted process characterized by increased interconnectedness and interdependence among countries, has profound impacts on cultural practices worldwide. This paper examines how globalization influences local traditions and cultural identities, presenting both positive and negative consequences. On one hand, globalization fosters cultural exchange and the dissemination of ideas, leading to greater awareness and appreciation of diverse cultures. This cultural diffusion can enrich local traditions by incorporating new elements and perspectives, potentially leading to more dynamic and innovative cultural practices. However, globalization also poses significant challenges to the preservation of cultural identities. The dominance of global media and multinational corporations often results in cultural homogenization, where local traditions and customs are overshadowed by global cultural norms, particularly those of Western origin. This phenomenon can erode cultural diversity, leading to the loss of unique cultural expressions and heritage. Moreover, the commodification of culture for global markets can distort and trivialize cultural practices, reducing them to mere products for consumption rather than meaningful expressions of identity and community. The paper highlights specific case studies to illustrate these dynamics, including the impact of global media on indigenous cultures, the transformation of traditional festivals into global tourist attractions, and the adoption of global consumer habits that alter local lifestyles and values. By analyzing these examples, the paper underscores the importance of balancing globalization's benefits with efforts to safeguard and promote cultural diversity. Ultimately, the study calls for policies and initiatives that support cultural preservation and resilience in the face of globalizing forces, ensuring that local traditions and identities continue to thrive in a rapidly changing world.

Keywords: Globalization, cultural, local, community, local.

DIE, AND THY SHAME WITH THEE

Zorica Lola Jelic

Faculty of Contemporary Arts, Belgrade

Abstract

This paper explores William Shakespeare's play *Titus Andronicus*. In this work, he depicts the rather complicated and woeful relationship between the father and his daughter. Shakespeare reminds us that the bond of the father with the daughter comes more under social and ethical scrutiny than does the one with the son. Therefore, the father's own honor mirrors his daughter's sexual obedience. The father's dependency on it leaves the daughter vulnerable and incapable of protecting herself, or her family, from social castigation and punishment once her honor is stained. The wronged woman has no place in a male-dominated society, which is rather relentless when it comes to abused womanhood. It is appalling how the atrocity, which happens without the woman's consent, becomes the cross that she bears alone. She is alienated by the family without any way of redeeming herself or being heard. The wronged woman has to be silenced and removed from society, so that patriarchal order can be restored, while literal or figurative death becomes the only "right" path to the father's social purgation. This paper explores how the father is, as the formidable patriarch of the local society, the governing authority over his daughter's chastity. Furthermore, this paper will examine whether a psychological utopia, as a form of inner salvation and peace, is possible for Lavinia by utilizing the research of Petteri Pietikainen.

Key words: chastity, dishonored women, patriarchy, social castigation, mutilation, silencing, sexual abuse, gender, society, redemption, psychological utopia

FÜTÜVVETNAME-İ BEKTAŞIYYE'DE TÜRKÇE DİNİ TERİMLER

TURKISH RELIGIOUS TERMS IN *FÜTÜVVETNAME-İ BEKTAŞIYYE*

Doç. Dr. Hasan İSİ

Trabzon Üniversitesi İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-7269-3596>

ÖZET

8. yüzyılda Irak ve İran'da ortaya çıkıp zamanla tasavvuf çevrelerine ve meslekî oluşumlara sirayet eden *fütüvvet* kavramını konu edinen eserlere *fütüvvetname* denmektedir. 'Gençlik, mertlik, cömertlik, dostluk' anlamlarına gelen Arapça *fütüvvet* kelimesi ağırlıklı olarak hem Alevi-Bektaşilikte hem de tasavvufta 'Allah'ın emirlerine ve Hz. Muhammed'in sünnetine uyma' olarak bilinmektedir. Türk edebiyatında *fütüvvetname* kategorisinde ilk eser, 13. yüzyılda Ahilik teşkilatının ortaya çıkmasıyla görülmektedir. Temelde meslek erbapları içerisinde yer alan bireylere mesleki ve ahlaki olgunluk kazandırmak isteyen bu teşkilat, Anadolu'daki Alevilik ve Bektaşilik kurumlarına tesir ederek ilgili inanç sistemlerinin öğretilerinin yaygınlaşmasını ve kalıcı hâle gelmesini sağlamıştır. 13 ve 19. yüzyılları kapsayan süreçte Alevilik ve Bektaşilik inançlarının öğreti kitabı hüviyetine ulaşan *fütüvvetnameler*, bünyesinde hem kültürel hem de dilsel unsurları barındırmaktadır. Bu yönüyle eldeki çalışma 2022 yılında Hüseyin Türkmen ve İrfan Dağdelen tarafından hazırlanan *Fütüvvetname-i Bektaşiiye* adlı eserdeki Türkçe dinî terimlere dayalı değerlendirmelerden oluşmaktadır. Osmanlı ülkesinde Bektaşiliğin yasak olduğu 19. yüzyılda istinsah edilen eser (2 Mart 1853), bünyesinde ağırlıklı olarak Arapça ve Farsça dinî terimler barındırsa da, Alevilik ve Bektaşilik inanç sistemini yansıtan Türkçe dinî terimlere de sahiptir. Türkçe kökenli sözcüklerin listelendiği çalışmada Alevilik ve Bektaşilik içerisindeki dinî terimler kavramsal olarak değerlendirilip dinî sözcüklerin Eski Türk inanç sistemleri temelinde tarihî Türk dillerindeki görünümü de ortaya konmaktadır.

Anahtar Kelimeler: *Fütüvvetname-i Bektaşiiye*, dinî terimler, tarihî Türk dilleri, Eski Türk inanç sistemleri.

ABSTRACT

Works dealing with the *futuwwa* system, which emerged in the Islamic regions of Iraq and Iran in the 8th century and spread to the Sufi circles and professional formations, are called *futuwwatname*. The Arabic word *futuwwat*, which literally means 'youth, bravery, generosity, friendship', is mainly used in both Alevism and Bektashism, as well as in Sufism, in reference to 'God's commands and 'following the sunnah of Muhammad'. The first work in the category of *futuwwatname* in Turkish literature was seen with the emergence of the Ahi organization in the 13th century. This organization, which basically aims to provide professional and moral maturity to individuals within the profession, has influenced the Alevism and Bektashism institutions in Anatolia, ensuring that the teachings of the relevant belief systems have become widespread and permanent. *Futuwwatname*, which became the teaching books of Alevism and Bektashism beliefs in the period between the 13th and 19th centuries, contain both cultural and linguistic elements. In this respect, the present study consists of evaluations based on Turkish religious terms in the work titled *Fütüvvetname-i Bektaşiiye*, prepared by Hüseyin Türkmen and İrfan Dağdelen in 2022. The work, which was copied in the 19th century (March 2, 1853), when Bektashism was banned in the

Ottoman country, contains religious terms mainly in Arabic and Persian, but it also has Turkish religious terms reflecting the Alevism and Bektashism belief systems. In the study where words of Turkish origin are listed, religious terms in Alevism and Bektashism are conceptually evaluated and the appearance of religious words in historical Turkish languages on the basis of Old Turkish belief systems is revealed.

Keywords: *Fütüvvetname-i Bektaşîyye*, religious terms, historical Turkic languages, Old Turkish belief systems.

Giriş

Türk kültürü bünyesindeki inanç unsurları, yazılı metinler yoluyla belgelenmektedir. Kronolojik olarak Türk kültüründeki dinî geleneklerin ilk izlerine 8. yüzyılda Köktürk Yazıtları aracılığıyla ulaşmaktayız. *Kök Teşri* inancına dair unsurların yer aldığı Orhon Abidelerinden sonra Türk kültürü ve dili, Orta Asya kökenli dinî öğretilerle tanışmıştır. Bu öğretilerden ilki, 9. yüzyılda Uygurlardan tarafından benimsenen *Manihaizm*'dir. Devamında Uygurlar, 10. yüzyıldan başlayarak etkisi ve uygulamaları 17. yüzyıla kadar sürecek Budizm'i benimsemiş; Buddha inancını sıkı sıkıya takip ederek zengin bir dinî kültür ortaya koymuştur. Literatürde *Türk Budizmi* (10-17. yüzyıl) olarak adlandırılacak bu süreçte Türkler, hem inanç hem de dil noktasında geniş bir birikimi yazılı belgeler yoluyla bizlere miras bırakmıştır. 11. yüzyılda 'devlet dini' olarak benimsenen İslamiyet ile Türkler, o günden bu güne İslam'ı yaşamış; bu dinin kalıcı ve yaygınlaşmasına katkılar sunacak hamleler ile İslam'ı çeşitli coğrafyalarda yaşatmışlardır.

Hoca Ahmed Yesevi'nin Orta Asya'dan başlattığı ve zamanla Anadolu'ya taşınan *tasavvuf* hareketi, Hacı Bektaş-ı Velî'nin çabaları ile yaygın hâle gelmiş, Türk Alevi-Bektaşiliği ortaya çıkmıştır. Temelde *tasavvuf* geleneğine dayanan Alevi-Bektaşilik, 13. yüzyıldan günümüze uzanan süreçte Türk inanç kültürünün sahip olduğu kapsamı göstermesi bakımından önem arz etmektedir. Hz. Ali başta olmak üzere, Ehl-i Beyt sevgisi ve saygısı noktasında ortaklıklar taşıyan Alevilik ve Bektaşilik, varlıklarını sürdürebilmek için ritüel ve uygulamalarını 'gizli' bir şekilde yürütmüştür. Asırlar boyu uygulamaları 'gizli' şekilde süren ve ağırlıklı olarak sözlü kültür yoluyla kuşaktan kuşağa aktarılan Alevi-Bektaşî inanç sistemi, ölçünlü dilden farklı semantik içeriğe sahiptir. Standart dilde ya da günlük kullanımda sözcüklerin bilinen anlamlarının ötesine çıkarak sembolik hüviyete dönmeleri zikredilen inanç sisteminin tercih ettiği gizli terminolojiyi ortaya koymaktadır. Özellikle de sözlü kültürden yazıya aktarılan öğretiler aracılığıyla Alevi-Bektaşilik sisteminin sahip olduğu dinî değerden haberdar olmaktayız.

Bu yönüyle eldeki çalışma, 19. yüzyıla tarihlenen başlarda yalnızca Ahi teşkilatının manifestosu iken zamanla Alevi-Bektaşiliğin özellikle de Bektaşiliğin temel metni olan *fütüvvetname* kategorisindeki *Fütüvvetname-i Bektaşîyye* adlı esere dayalı Türkçe dinî terminolojiyi ortaya koymaktadır. Öncelikle eser, her ne kadar 19. yüzyıla tarihlense de, bünyesinde hem Doğu Türkçesinin izleri hem de sahip olduğu Türkçe dinî terminolojinin varlığı dikkat çekicidir. Bu doğrultuda çalışma, *Fütüvvetname-i Bektaşîyye* (FB) metninden tanıklanmış Alevi-Bektaşilik geleneğinin dinî terimleri üzerine değerlendirmelerden oluşmaktadır. Çalışmada, 23 terim tespit edilmiştir. Eserde tanıklanan terimler, yalnızca Alevi-Bektaşilik geleneğinin ürünü olup ilgili sözcükler tarihî dönemlerde Alevi-Bektaşilik temelinde tespit edilememiştir. Çalışmada öncelikle *fütüvvet* geleneğinin Türk dili ve edebiyatındaki yeri ortaya konmuş; devamında madde başı olarak sıralanan terimlerin Alevi-Bektaşilik geleneğindeki anlamı gösterilmiş, ifadenin tarihî metinlere dayalı sözlüklerdeki anlamına yer verilip kavramın içeriği tespit edilen terimle karşılaştırılmıştır.

Türk Dilinde ve Edebiyatında *Fütüvvetname* Geleneği

Sözlükte ‘gençlik, delikanlılık, mertlik, cömertlik, fedakârlık, yardımseverlik’ (Uludağ, 1996: 259) anlamlarına sahip *fütüvvet*, temelde Allah’ın emirlerine ve Hazreti Muhammed’in sünnetlerine uymakla birlikte, Allah’ın dostlarıyla sohbet etme demektir. İslam dünyasında 8. yüzyılda Irak ve İran’da başlayan, zamanla tasavvuf çevrelerine ve mesleki oluşumlara tesir eden *fütüvvet* kavramını konu edinen ve giderek bu oluşumların bir tür manifestosu niteliğine bürünen eserlere *fütüvvetname* denilmektedir.

13. yüzyıl Anadolu’sunda halkın büyük çoğunluğunu kucaklayan Ahilik, kendisinden sonra oluşumunu tamamlayan Bektaşilik ve Alevilikle aynı kültür çevresine mensuptur. Ahilik, kurumsal ilişkiler yanında inanç motifleri, merasim erkân ve adabı açısından daha sonra Aleviliği teşkil edecek zümreleri etkilemiş, onlara örnek olmuştur. Ahilerin teşkilat mensuplarını korumak ve sosyalleştirmek üzere uyguladıkları *erkân* (ibadet sisteminin kuralı ve düzeni), daha sonra Alevi ve Bektaşilerce hiç değişmeden benimsenmiştir (Sarıkaya, 2022: 14, 15; Ocak 1996: 264; Sarıkaya, 2009: 1).

Fütüvvetnameler, Hz. Ali’nin yol piri oluşuna bağlı olarak onun etrafında geliştirilen *On İki İmam*, *On Dört Masum*, *On Yedi Kemer-best*, *tevellâ* ve *teberrâ* ile ilgili kabullerini, Hz. Peygamber’in miracıyla ilgili Alevi ve Bektaşi çevrelerinde geliştirilen *Kırklar* ile ilgili rivayetlerin ilk örneklerine sahiptir. Hem Alevi hem de Bektaşiler, *Hz. Muhammed*, *Hz. Ali*, *diğer peygamberler* ve *sahabeler* ile ilgili rivayetleri kendi yaşamlarında içselleştirerek ifade etmektedir. *Bel bağlama*, *ikrâr verme* gibi merasimler bunun tipik örnekleri arasında sayılabilir. Bu bakımdan *fütüvvetnameler* sadece Ahilik teşkilatı hakkında bilgi vermekle kalmayıp aynı zamanda Alevilik ve Bektaşilik çalışmalarında da göz önünde bulundurulması gereken kaynaklar arasındadır (Gülten ve Yılmaz, 2014: 12).

Günlük hayatın İslamî çerçevede nasıl yaşanması gerektiği hakkında bilgiler veren *fütüvvetnameler*, Selçuklu ve Osmanlı dönemlerinde İslamiyet’in doğru anlaşılması ve yayılması bakımından önem arz etmektedir. Yazıldıkları dönemin inançları, kültürleri, tarihi, örfleri ve yaşayış biçimi hakkında bilgiler veren bu eserler, aynı zamanda dönemin edebî dili, söz varlığı ve gramer özellikleri bakımından da dikkat çekicidir (Cin ve Akçan, 2018: 103).

Türkçe *fütüvvetnameler* Osmanlı döneminin başlarından itibaren Anadolu’da Türkler çoğunluğu oluşturmaya başladıktan sonra kendini göstermeye başlamıştır (Erdem, 2021: 92). Türkçe *fütüvvetnamelerin* en önemlileri 1950’li yıllarda Abdülbaki Gölpınarlı tarafından okunup değerlendirmeleri yapılarak yayınlanmıştır (Erdem, 2021: 99-108).

- Yahya b. Halil b. Çoban el-Burgazî’nin *Fütüvvetnamesi* (13. yüzyıl)
- Şeyh Eşref b. Ahmed’in *Fütüvvetnamesi* (14-15.yüzyıl)
- Seyyid Hüseyin b. Seyyid Gaybi’nin *Fütüvvetnamesi* (15. yüzyıl)
- Seyyid Muhammed b. Seyyid Alauddin el-Hüseyin er-Razavi’nin *Fütüvvetnamesi* (16. yüzyıl)
- Esrar Dede *Fütüvvetnamesi* (18. yüzyıl)

Görüldüğü üzere, Türkçe *fütüvvetnamelerin* en eskisi, *Burgazî Fütüvvetnâmesi* adıyla da bilinen Çoban Halil oğlu Yahyâ Burgazî’nin 13. yüzyılda kaleme aldığı tahmin edilen eserdir. Dâ’î’nin XV. yüzyılda kaleme aldığı manzum *fütüvvetname*’sinin de müellifi belli olan Türkçe *fütüvvetnamelerin* en eskilerinden olduğunu söyleyebiliriz (Köksal, 2019: 19).

13-16. yüzyıllar arasında yazılan *fütüvvetnameler*, erkân ve âdab bakımından Alevi-Bektaşi kültürünün temel kaynakları arasındadır. 15. yüzyılın ikinci yarısından sonra Bektaşi ve Kızılbaş

çevrelerce kaleme alınan ve Şii kültürü oluşturacak yöne sahip *fütüvvetnameler*, Kübrevi metinlere benzer şekilde Alevi kültüründeki Şiileşme olgusunu açıkça göstermektedir (Sarıkaya, 2022: 16).

Eldeki çalışmaya konu olan *fütüvvetname* ise Babagân Bektaşiliğine ait bir metindir. 43 yapraktan oluşan eserin yazılış tarihi 21 Cemaziyelevvel 1269 (2 Mart 1853) olarak verilir. Bu tarih Bektaşiliğin Osmanlı topraklarında yasaklı olduğu yıllara denk gelmektedir. Muhammed b. Alaüddin Hüseyin el-Hoyî tarafından yazılan eserin 15a-b'sinde Hünkâr Hacı Bektâş-ı Velî, vekilleri İbrahim Enverî Baba Efendi hayırla yâd edilerek müteakiben müstensih/müellif adını Muhammed Seyfüddin b. Zülfikâr Derviş Ali (16a) şeklinde zikretmektedir. Müellif, mecmuaya *fütüvvetle* başlayıp daha sonra mensubu bulunduğu ve yaşadıkları tarikat erkânıyla devam etmektedir. Eserin müellifi tarikatla ilgili gelenekleri *fütüvvet* geleneğine uygun olarak peygamber ve ashabının yoluyla temellendirmekte, daha sonra kendi *erkân*, *âdâb*, *dua*, *tercüman* ve *gülbang*larını sıralamaktadır. Bu durum *ahi/fütüvvet* geleneğinin Bektaşî kültür çevresinde son dönemlere kadar sürdürüldüğünü göstermektedir (Sarıkaya, 2022: 20, 24).

Eldeki çalışma, bu yönüyle temelde Ahilik geleneğine dayanan ancak zamanla Alevi-Bektaşilik inancının ana metni hüviyetine ulaşmış *fütüvvetname* türünün örneği sayılan 19. yüzyıl tarihli *Fütüvvetname-i Bektaşîyye* adlı eserde yer alan Türkçe dinî terimler üzerine değerlendirmelerden oluşmaktadır. Bilindiği üzere, Alevi-Bektaşilik geleneğinde geçmişten bugüne 'gizli' ritüel ve uygulamalar söz konusudur. Bu durum, dilsel düzeyde 'gizli dil' kavramını ortaya çıkarmıştır. Günşen'e göre, âyin-i cemlerdeki hâl, duruş ve hareketlerin anlamını bilmek, bir bakıma Alevi-Bektaşî kültürünü öğrenmek, anlamak ve bu kültüre mensup insanlarla iletişim kurmak demektir. Zira bu kelime ve deyimler, Alevi-Bektaşilerce gerek âyin-i cem/erkân denilen törenlerde, gerekse bu kültüre ait edebi eserlerde bu kültürün mensupları için 'ortak bir dil' olurken, bu kültüre mensup olmayanlar içinse 'gizli bir dil' olmaktadır (Günşen, 2007: 329). Bu durum Coşar (2011) tarafından da dile getirilmiştir. Coşar'a göre, Bektaşilik teosofisinde Bâtini perspektife ve derunî anlama büyük bir önem atfedilmiştir. Ortaya konulan sözlü ve yazılı ürünlerde çok katlı anlatım tekniğine bağlı olarak semboller ve simgeler büyük bir önem kazanmıştır. Bu yaklaşım, aynı zamanda Bâtini inanç mensuplarının merkezî iktidarın ve egemen kuralların etkisini, kontrol ve cezalandırmasını aşmasına yardım etmiş, engellemeye dönük eylemleri sınırlandırmayı kolaylaştırmıştır. Bu sebeple üretilen metinler çok katmanlı ve çok anlamlı bir niteliğe sahiptir (2011: 115). Zikredilen değerlendirmeler göz önüne alındığında, yalnızca ilgili inanç sınıfına mensup bireylerin anlayacağı bir dinî terminoloji söz konusudur. Asırlarca 'gizli' öğreti konumunda süren Alevi-Bektaşilik inancı, Türkçe bilincinin etkisinin hissedildiği dinî bir terminoloji hüviyetindedir. Bu doğrultuda, *Fütüvvetname-i Bektaşîyye* adlı eserden hareketle, çalışmada Alevi-Bektaşilik eksenli 23 terim tespit edilmiştir. Çalışmada bu terimler, öncelikle madde başı olarak sıralanmış, kelimelerin geçtiği metne yer verilmiş, devamında sözcüklerin tarihî Türk dillerinde taşıdığı anlamlar gösterilerek ifadelerin Alevi-Bektaşilik eksenli sahip olduğu dinî içerik ortaya konmuştur.

***Fütüvvetname-yi Bektaşîyye*'de Türkçe İnanç Terimleri**

19. yüzyıl tarihli *Fütüvvetname-yi Bektaşîyye*, her ne kadar *fütüvvet* teşkilatını yansıtan bir eser olsa da, Anadolu'daki Alevi-Bektaşilik inanç sistemini gösteren bir metindir. Bu inanç sistemi, Türk dili ve kültürünün zenginliklerini ortaya koymaktadır. Geniş bir coğrafyaya yayılan inanç zümresi, birçok ritüel ve inanç pratiğini kendi dinamikleri ile şekillendirmiştir. Bu sayede birçok ritüel terimi Türk diline ve kültürüne kazandırılmıştır (Ersal, 2011: 1087).

Türk kültürünün bir kolunu teşkil eden Alevi-Bektaşî Türk topluluklarının gerek 'âyin-i cem' veya 'erkân'larındaki uygulamalar sırasında ve gerekse günlük hayatta kullandıkları birtakım kelime, renk ve sayılar görünür ve bilinir anlamlarının dışında gizli anlamlar ifade eder. Bunlar, bu topluluğa mensup olmayan veya Alevi-Bektaşî kültürüne yabancı kimselerce pek anlaşmaz.

Bu zengin kültürde her hareket, işaret, renk ve sayı, hatta kullanılan eşya yüzyıllar öncesine giden bir gelenek içinde birtakım kavram, kişi veya uygulamaları sembolize etmektedir. Bu geleneğe ait ritüel ve uygulamaların en dikkat çekici yönü, ibadetin büyük oranda Türkçe dualarla yapılmasıdır. Türkçe dualar yanında, erkânda yürütülen hizmetlerin adları ve bu hizmetler sırasında kullanılan birçok deyim Türkçeden oluşması anlamlıdır (Günşen, 2008: 135, 136).

Alevi-Bektaşî inanç sistemlerine dair terim ve duaların Türkçe oluşu, aslında Hacı Bektâş-ı Velî'ye dayanmaktadır. Altınok'a göre, Türkistan'da Hoca Ahmet Yesevi'nin düşünceleriyle olgunlaştıktan sonra Anadolu'ya gelen Hacı Bektâş-ı Velî, Sulucakarahöyük'e (Hacım) (Hacıbektaş)'a yerleşmiş, ezilen, hor görülen Türkmenleri etrafında toplayıp aydınlatmış, onlara hep iyiyi doğruyu, gerçeği, dostluk ve kardeşliği telkin etmeye başlamıştır. Türk diline değer verip dua ve niyazların Türkçe yapılması için var gücüyle çalışmıştır (2012: 173). Bu doğrultuda o dönem için birçok İslamî eser Arapça ve Farsçadan Türkçeye çevrilse de ağırlıklı olarak o dönemde sahip olunan millî bilinç doğrultusunda Türkçe kelimelerle dinî öğreti ortaya konmak istenmiştir.

Alevi-Bektaşî topluluklarının dili geçmişten günümüze Türkçenin özelliklerini farklı açılardan yansıtan özelliklere sahiptir. Neredeyse bütün tarikatların dilinde sosyal ve dinsel etki açısından doğal bir sonuç olarak Arapça ve Farsça sözcük ve terkipler çok yoğun bir biçimde yer almaktadır. Alevi-Bektaşî Türk-Oğuz topluluklarında da bu tür terimler çokça bulunmasına rağmen Türkçe ifadeler diğer gruplara göre daha fazla yer kaplamaktadır (Efe, 2023: 146). Bu durum, Günşen (2009) tarafından da dile getirilmiştir. Günşen'e göre, Türkçe, Alevi-Bektaşî Türk toplulukları için her şeydir. Alevi-Bektaşîlikte *mürşit/dede/dedebabalar* tarafından yürütülen cem törenlerinin dili Türkçedir. Bu, Türkçe bilmeyen Arap, Kürt, Arnavut Alevi-Bektaşîleri için de geçerlidir. Erkân Türkçe yürütüldüğü gibi, pir veya mürşidin söylediği dualar olan *gülbanglar*, bir hizmete başlarken hizmet sahibinin okuduğu manzum veya mensur dua demek olan tercümanlar, zâkirlerin saz eşliğinde yeri geldikçe söylediği deyiş, nefes ve *düvazimamlar* hep Türkçedir." (Günşen, 2009: 122). Verilen açıklamalardan hareketle, Alevi-Bektaşî Türk topluluklarına ait söz varlığının Türkçenin en eski döneminden günümüze birçok sözcüğün aktarılmasına aracı olduğu, farklı terimleri ve anlamsal zenginliğiyle söz varlığının etkin gücünü ortaya koyduğu görülmektedir (Efe, 2023: 147).

Bu doğrultuda *Fütüvvetname-i Bektaşîyye* adlı eser, bünyesinde her ne kadar Arapça ve Farsça İslamî sözcükleri barındırsa da, metinde azımsanmayacak derecede Türkçe dinî terim söz konusudur. Eser, 19. yüzyıla tarihlenmesine rağmen, bünyesinde yer alan dinî ve dilsel özellikler asırlarca süregelen Hacı Bektâş-ı Velî geleneğindeki 'Türk' benliğini ve kimliğini yansıtmaktadır. Nitekim zikredilen izler ilgili eserde kendini Türkçe dinî söz varlığıyla göstermektedir. Çalışmada tespit edilen Türkçe terimler, temelde İslam dininin sözcükleri olsa da, Alevi-Bektaşî Türk topluluklarının inanç sistemlerini yansıtan 'gizli dil' temelinde sembolik işlevdedir. Çalışmada tespit edilen Türkçe dinî söz varlığının içeriği çalışmada alfabetik olarak sıralanıp madde başlarında gösterilmiş, ilgili terimin geçtiği *Fütüvvetname-i Bektaşîyye* (FB) metnindeki tanığa yer verilerek ibarenin tarihî Türk dillerindeki anlamı ortaya konmuştur. Devamında ise ilgili terimin Alevi-Bektaşî inancında sahip olduğu sembolizm ortaya konmuştur.

001 aş 'yemek' (Tekin, 2003: 238; Wilkens, 2021: 75; Ünlü, 2012a: 81; Ünlü, 2012b: 57; Ünlü, 2013: 61; Toparlı vd., 2007: 14; Kanar, 2018: 60; Boeschoten, 2022: 40).

Tanıklar

FB 28a: *canlar dahi bir ugurdan savtla 'Ya Hüseyin' deyip aşı karıştırırlar* "Canlar, hep birden "Ya Hüseyin' deyip yemeği karıştırırlar." (2022: 141).

FB 28b: *badehu baki kalan aşı ufak destilere taksim edip cana bir desti aş vereler* "Sonra, geriye kalan yemeği ufak testilere bölüp canlara bir testi yemek versinler." (2022: 142).

Tarihî Türk dillerinde ilk kez Orhon Türkçesinde tanıklanan *aş* sözcüğü ‘yemek’ anlamında olup Türk dilinin her döneminde tanıklanmaktadır. Budist Uygurlarda dinî hüviyete ulaşan *aş* kelimesi, ‘sadaka yemeği, öğün’ anlamlarında Sanskritçe *anna*, *bhojana* ibarelerine denk gelmektedir (Wilkens, 2021: 75). İslamî dönemin Karahanlı, Harezmi, Kıpçak, Çağatay ve Eski Anadolu Türkçesi dönemlerinde sözcük ‘yemek’ (Ünlü, 2012a: 81; Ünlü, 2012b: 57; Ünlü, 2013: 61; Toparlı vs., 2007: 14; Kanar, 2018: 60) anlamındadır. İbare, Osmanlı Türkçesinde de tanıklanmaktadır (Kanar, 2003: 68).

Sözcük, İslamî bir terim olarak Alevi-Bektaşilik inancında da görülmektedir. *Sofra-ocak-yemek* kavramları, tüm Anadolu kültüründe olduğu gibi, Alevi-Bektaşi toplulukları arasında da kutsallaştırılmış ve halkın yaşantısında özel bir yer almıştır. Ocak, sadece yemek pişirilen yer değildir. Ocak, soyun sembolüdür ve kutsaldır. Ocak, aynı zamanda bir olgunlaşma, eğitime yeridir. Yemek nasıl ateş yakılan bir ocakta pişerse, ham insan da bir ocakta pişer, olgunlaşır (Kıranatlıoğlu, 2018: 65, 68).

Özellikle Alevi inanç sisteminde yeme ve içme, ritüelin yaratım ve aktarımında önemli rol oynamaktadır. Ritüellerin önemli bir kısmının yeme ve içmenin etrafında teşekkül etmesi bunun bir göstergesidir. Bu sebeple Alevi toplulukları için ‘*yemekten ritüel yaratan*’ toplulukları tanımı yapılmaktadır (Ersal ve Görgülü, 2017: 142). *Bismişah* denilerek başlanılan devamında “Evvel Hak diyelim, Kadim Hak diyelim, Er Hak kabul eyleye, Hak-Muhammed-Ali bereketini vere” gibi ifadelerle sonlandırılan (Kıranatlıoğlu, 2018: 73) ‘yemek’, kutsal bir anlam kazanarak *lokma* adını almıştır. Ritüellerde yenen diğer yiyecek ve içeceklerle de *lokma* adı verilmektedir. Özeldir ise cem ritüeli için tıglanan kurbanın etinden pişirilmiş yemeğe *lokma* denir. Alevi inanç sisteminde *lokma* kutsaldır. *Lokmanın* sunulduğu meydan, yenildiği sofraya da kutsal kabul edilir. Bu sebeple ‘sofraya açmak’ tabiri birçok yörede cem ritüeli icra etmek anlamında kullanılır (Ersal ve Görgülü, 2017: 143).

Verilen açıklamalardan hareketle, *Fütüvvetname-i Bektaşiyye* (FB) metnine ait tanıklara bakıldığında, ‘yeme ve içme’ kültürlü bir cem töreni ve yapılan zikir anlatılmaktadır.

002 Aşçı Baba ‘Büyük Bektaşi tekkelerinde, On İki Ev’den en önemlisi durumunda bulunan aşevini yöneten baba’ (Korkmaz, 1994: 39).

Tanıklar

FB 17a: *badehu dergâhta bulunan canlardan evvela Aşçı Baba ondan ulu bulunan karındaşlardan her kim ise sırasıyla yol ile ve erkân ile* “Sonra dergâhta bulunan canlardan evvela Aşçı Baba, ondan daha büyük olan kardeşlerden her biri sırasıyla yol ve erkân ile” (2022: 97).

FB 17b: *canların içinden Aşçı Baba, Meydancı Baba veyahut bir ulu karındaş dile gelip diye ki: Aleyküme’s-selam ve rahmetullahi ve berekâtuhu.* “Canlar içinden Aşçı Baba, Meydancı Baba ya da bir büyük kardeş dile gelip “*Aleyküme’s-selam ve rahmetullahi ve berekâtuhu*” desin!” (2022: 98).

Tanıklanan metinlere bakıldığında, *Aşçı Baba* olarak adlandırılan kişi, Alevi-Bektaşi topluluğu içerisinde öneme sahip şahsiyetlerden biridir. İbare, *aşevi babası* olarak da bilinmektedir. Yetenekli aşçı babalar, dedebaba Hakk’a yürüdüğünde onun yerine geçmeleriyle bilinmektedir (Gökbel, 2019: 81, 82). Tarihî Türk dillerinde tanıklanmayan ibare, Alevi-Bektaşi inanç sisteminin özel terimlerindedir. Ayrıca, terimin Farsça *post* sözcüğü ile meydana gelen *aşçı baba postu* ibaresi de söz konusudur. Terim, ‘Meydandaki on iki post sıralamasında yer alan, Seyyit Ali Sultan Makamı’na denk gelmektedir (Korkmaz, 1994: 39; Gökbel, 2019: 81).

003 baş okut- ‘Cem ayinlerinde sorgu veya görgüden geçerek pirin veya mürşidin rızasını alıp günahlardan arınmak, gönlü temizlemek’ (Günşen, 2008: 137; Günşen, 2007: 331).

Tanık

FB 29a: *canlar gelip baş okutup Dede Efendi'nin ve rehberinin ve Aşçı Baba'nın ve Kilerci Baba'nın ve Meydancı Baba'nın ve Kahveci Baba'nın ve sâir hizmette bulunan canların niyâzın verip* “Canlar gelip günahlarından arınıp Dede Efendi'nin, Rehberinin, Aşçı Baba'nın, Kilerci Baba'nın, Meydancı Baba'nın, Kahveci Baba'nın ve diğer hizmette bulunan canların yakarışlarını verip” (2022: 145).

Tarihî Türk dillerine ait Budist ve İslamî metinlerde tanıklanamayan ibare, Alevi-Bektaşî geleneğine ait dinî bir terimdir. Terim, ‘nefsi temizlemek için yılda bir kez yinelenen günahlardan arınma töreni’ olarak bilinmektedir. *Baş okutma*, muharrem mateminden çıkılınca başlar ve ay sonuna değin sürer (Korkmaz, 1994: 53). Bektaşilikte, ayrıca kişinin ikrarına bağlı olduğunu göstermeye yönelik olarak yapılan bu erkân, Alevilikteki ‘görgü erkânı’na karşılık gelir. Buna *teksiye-i nefis* de denir. Her yıl muharrem mateminin on ikinci günü akşamından o ayın sonuna kadarki dönemde yapılır. Safer ayında yapılmaz. Safer ayı çıktıktan sonra da yapılabilir. En az senede bir defa yapılmalıdır. Bir sene yapılmazsa diğer sene mutlaka yerine getirilmelidir. Daha fazla zaman geçirenlerin ayrıca kurban kesmeleri gerekir. Bu törenle baş okutan, tövbe hizmetini yerine getirmiş, temize çıkmış olur (Gökbel, 2019: 123; Uğur, 2020: 200). Ayrıca, *baş okutma* eskiden ocak denilen ve çeşitli hastalıklara okuma yolu ile şifa sağlama amaçlı da icra edilmekteydi. Özellikle yarım baş ağrısı, tam baş ağrısı gibi geçmek bilmeyen rahatsızlıklar için hastanın başına çeşitli Kur’an-ı Kerim ayetleri okuyup üfleme olarak da görülmektedir (Efe, 2023: 180).

Fütüvvetname-i Bektaşîyye (FB) metninden tanıklanan ibare, daha çok görgü erkânı olarak bilinen ‘arınma’ ritüeli olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu sebeple, ilgili ibare Alevi-Bektaşî geleneğine dair özel dilin ürünü dinî bir terimdir.

004 bel bağla-~bel kuşat- ‘tam bir üye, muhip olmak için ‘itaat’ işareti olarak bele tığ-ı bent sarmak’ (Günşen, 2008: 138; Günşen, 2007: 332; Korkmaz, 1994: 59).

Tanık

FB 23b: *Hak deyüp bel bağladım ikrar verip erenlere* “Allah deyip tam olarak itaat edip Erenlere ikrar sundum.” (2022: 122).

Terim, tarihî Türk dillerinden Harezmi Türkçesinde *bil bağla-* ‘kuşak sarmak’ (Ünlü, 2012a: 96), Çağatay Türkçesinde *bil bağla-* ‘bir işi yapmaya niyetlenmek’ (Ünlü, 2013: 143) ve Eski Anadolu Türkçesinde *belini bağlamak* ‘1. Hazırlanmak. 2. Tarikata kabul kuşağı kuşanmak’ (Kanar, 2018: 104) karşılıklarında görülmektedir. Temelde *tasavvuf* özelde ise *Alevi-Bektaşî* geleneğinin terimi niteliğinde olan bu ibare için ayrıca, Hacı Bektâş-ı Velî’nin eserlerinde *söyken-* sözcüğü de eş anlamlılık yansıtmaktadır. Terim, ‘manevi anlamda dayanmak ve güvenmek, bel bağlamak’ anlamlarına gelmektedir (Koç, 2019: 551).

Alevi-Bektaşî geleneğinin dinî terimi olarak ifade, ‘birine güvenme, ümit bağlama; muhip olma; tığbent kuşanma, itaat etme; muhip olanın beline bir itaat işareti olarak tığbent sarılması ve tarikata girme, ikrar verme’ gibi anlamlara sahiptir (Gökbel, 2019: 139; Uğur, 2020: 93). Ayrıca, Ahilikte bu terim, ‘şedd bağlamak’ anlamındadır (Efe, 2023: 181).

Fütüvvetname-i Bektaşîyye (FB) metninden tanıklanan örneğe bakıldığında, müridin dinî topluluğa giriş için ‘itaat’i kabul ettiği ve devamında topluluğa bağlılığını zedelemeyeceğine dair ikrar verdiği görülmektedir.

005 birle- ‘(Tanrı’yı) tevhid etmek, birlemek; Tanrıyı bir saymak; bir olduğunu söylemek; bir etmek, bir tek yapmak, bir durumuna getirmek; (Allah için) birliğini kabul etmek, şirk koşmamak’ (Ünlü, 2012a: 163; Ünlü, 2012b: 101; Toparlı vd., 2007: 32; Ünlü, 2013: 152; Kanar, 2018: 126; Ayverdi, 2010: 154).

Tanık

FB 4a: *Ya Âdem! Sen dahi zürriyetin ahd kılın, beni bilip ve **birleyip*** “Ey Âdem! Sen de dâhil olmak üzere, zürriyetin bana ahd verin. Beni bilin, bir sayıp şirk koşmayın! (2022: 45).

Tarihî Türk dillerinde ağırlıklı olarak İslamî metinlerde ‘Allah’ın birliğini kabul etmek, şirk koşmamak’ anlamlarında kullanılan bu ifade, Alevi-Bektaşî geleneğinde de tanıklanmaktadır. İbare, ‘ikilikten kurtulup ‘Birlik’e ulaşmak’ anlamındadır (Korkmaz, 1994: 62). Terim, çoğunlukla ‘Bir’, Vahdetin (birliğin) sembolü olan Tanrıyı çağrıştırmaktadır. Yaratıcı, yaşatıcı, öldürücü olan Tanrı’dır. Tektir. “Söz bir, Allah bir, yol bir” denir. *Bir* sayısı, Alevi-Bektaşî deyişlerinde Tanrı’ya işaret edilerek telmih sanatının yapıldığı da görülmektedir (Gökbel, 2019: 146). Sözcük, ayrıca bütün canların içlerindeki kini, kibri, benlik duygusunu atıp alacağından ve haklarından vazgeçerek ‘ben’ değil, ‘biz diyebilecek gönül güzelliğine erişmesi hâlini de yansıtmaktadır (Gökbel, 2019: 319).

Fütüvvetname-i Bektaşîyye (FB) metninden tanıklanan örnek göz önüne alındığında, *birle-*eylemenin tarihî dönemlerdeki İslamî anlamının 19. yüzyıl Alevi-Bektaşîliğinde sürdüğü görülmektedir.

006 birlik ‘Ar. *vahdet*; Allah’ı bir sayma’ (Ünlü, 2012a: 163; Ünlü, 2012b: 101; Toparlı vd., 2007: 37; Ünlü, 2013: 152; Kanar, 2018: 217).

Tanık

FB 37a: *ikinci harfi Bâ’dır. Bâ **birliğe** işaretler yani abdal olan kimesne kendi nefesine olsun gayri nefesine olsun **birlik** ile nazar edip iyilik ile* “İkinci harfi, *Bâ*’dır. *Bâ*, ‘Birlik’ kavramına işaretler yani abdal olan kimse kendi nefsi başta olmak üzere, (her şeye) ‘Birlik’ ile bakıp iyilikle (yürüsün)” (2022: 177).

Tarihî Türk dillerinde ağırlıklı olarak erken dönem İslamî Türkçe metinlerde Arapça *vahdet* kelimesine karşılık kullanılan *birlik* sözcüğü, ‘bir olma, teklik, vahdet, bir ve tek olma durumu, vahdaniyet’ (Ayverdi, 2010: 155) anlamlarına gelmektedir. Alevi-Bektaşî terimi olarak *birlik* kelimesi, *vahdet-i vücüt* felsefesini yansıtmaktadır. Vahdet, *kesretin* zıttı olarak Allah’a yakın olma, Allah’a ulaşım bir olmadır. Mutasavvıflara göre, Hakikat makamı Hak evine; içinde iman ve hakikatin olduğu eve benzetilip bu makama ‘birlik makamı’ adı verilmiştir. Hak, isimleri ve sıfatlarıyla çoğulken, hakikatte birdir (Karabey, 2019: 128). *Vahdet-i vücüt* inancı, daha çok Anadolu ve İran’da gelişme olanağı bulmuştur. İlkçağ Anadolu-Yunan düşüncesinin yanı sıra İslam öncesi Türk, eski İran ve Hint inanışlarının bir sentezi olarak biçimlenen *vahdet-i vücüt*, bir tasavvuf akımı olarak gelişmiştir. Alevi-Bektaşîlik bu inancı tasavvuf yoluyla aldı ve onu Hazreti Ali’nin kişiliğinde somutlaştırdı. Bu inanca göre, yaratanla yaratılan özdeştir, birdir; yaratma, yoktan var etme değil, gizlilikten görünüş alanına çıkmadır. Bilinmeyen Tanrı bilinmek istedi; görünüş alanına çıktı, evrene dönüştü (Korkmaz, 1994: 368; Gökbel, 2019: 902). Bu inanç sisteminde *birlik* kavramıyla alakalı *birlik dirlik* ‘Hakk’la bir olma’, *birlik dolusu* ‘Vahdet şarabı’, *birliğe ulaşmak* (varmak) ‘Hakk’la Hak olmak’ (Korkmaz, 1994: 62; Coşar, 2011: 123), *birlik kurbanı* ‘birlik ceminde verilen kurban’ (Gökbel, 2019: 147) ifadeleri söz konusudur.

Fütüvvetname-i Bektaşîyye (FB) metninden tanıklanan örneğe bakıldığında, sembolik olarak *Bâ* harfiyle *vahdetin* kast edildiği görülmektedir.

007 boyun bur--boyun sun- ‘teslim olmak, boyun eğmek; itaat etmek’ (Kanar, 2018: 165).

Tanık

FB 19b: *tarikatte **boyun burmak** hatadır erenler* “Erenler, tarikatta boyun eğmek, hatadır.” (2022: 106).

Tarihî Türk dillerinden Çağatay Türkçesinde *boyun buran* ‘cellat, kasap; boyun büken’ (Ünlü, 2013: 165) örneği içerisinde yer alan *boyun bur-* ifadesi, Eski Anadolu Türkçesinde ‘teslim olmak, boyun eğmek’ (Kanar, 2018: 134) anlamlarında *boyun bur-* olarak görülmektedir. Tarihî dönemlerde ‘itaat etmek, boyun eğmek’ kavram alanı ağırlıklı olarak *boyun* sözcüğünden genişletilmiş *boyun ber-*, *boyun eg-*, *boyun su-*, *boyun sü-*, *boyun sür-* (Ünlü, 2012a: 178, 179) örnekleriyle görülmekteydi. Genellikle dinî bağlamda kullanılan bu ifadelere *boyun bur-* ibaresini de ekleyebiliriz. Terim, Arapça *muti* ‘itaat etmek, boyun eğmek, yumuşatmak’ (Koç, 2019: 285) ibaresine karşılık gelmektedir. İbare, Alevi-Bektaşilikte ‘Hz. Ali soyundan gelen imamların söz, davranış, uygulama ve onayları; Pir’e, Mürşit’e itaat’ olarak bilinmektedir (Korkmaz, 2019: 74).

Fütüvvetname-i Bektaşiyye (FB) metninden tanıklanan örnekten hareket edildiğinde, ‘itaat etme’nin Allah’a olmadığı; dünyevi manada olduğu anlaşılmaktadır. Ayrıca, burada boyun eğmenin hata olduğu da söylenmektedir.

008 el tut- ‘bir pire ulaşip yola girmek, el tutmak’ (Türkmen ve Dağdelen, 2022: 218).

Tanık

FB 4b: *Pes Bâri teâlâ Cebrail’e emreyledi: Âdem’in zürriyatının el tutup ve ahd edip ikrar eylediklerin ki şeytana tabi olmayalar* “Ondan sonra Hak Teâla Cebrail’e şöyle vurdu. Âdem’in nesliyle yola girip ahd etsinler. İkrarlarından dönüp şeytana tabi olmasınlar.” (2022: 46).

Tarihî Türk dillerinde Karahanlı ve Harezmi Türkçeleri döneminde *elig tut-* ‘yardım etmek, desteklemek’ (Ünlü, 2012b: 169) formunda tanıklanan *el tut-* sözcüğü, tasavvufi manada ‘bir pire ulaşip yola girmek, el tutmak’ (Türkmen ve Dağdelen, 2022: 218) anlamına gelmektedir. Alevi inancına göre tam anlamıyla Alevi olmanın yolu, birkaç aşamadan oluşmaktadır. Yola girmenin ilk aşaması çocukluktan başlar. Alevilerde 12 yaşına gelen bir çocuğa Alevi inancını öğretmek, ana ve babanın gittiği yolu göstermek için çocukluk ikrarı alınır. Bu ikrardan sonra, ikrar cemi ve musahiplik cemi olmak üzere iki aşama daha söz konusudur (Türk ve Çapar, 2011: 23). Terim, *el etek tutmak* formunda da görülmektedir. İbare, ‘nasip alma töreninde, bir eli mürşidin elinde, diğeri eteğinde olarak bağlılık yemini etmek’ (Korkmaz, 1994: 113) anlamına da gelmektedir. *El alma* olarak da bilinen bu kavram için Bektaşilikte *nasip alma* ifadesi de kullanılmaktadır. Terim, ‘yola, tarikata ait bir şeyi, bir töreyi yapma yahut bir hastalığa okumak için izin alma’ demektir (Gökbel, 2019: 264).

Fütüvvetname-i Bektaşiyye (FB) metninden tanıklanan örnekten hareket edildiğinde, ifadenin bir hocaya bağlanarak yola girme anlamına sahip olduğu görülmektedir.

009 eren~erenler ‘Benliğinin geçici tutkularını yenerek olgunluk aşamasına varan, ermiş olan tarikat üyesi kimse; dervişler arasında kullanılan seslenme sözü.’ (Korkmaz, 1994: 118)

Tanıklar

FB 15b: Erenler! *Nitekim Kutbü’s-Samedani Hazret-i Hünkâr Hacı Bektaş-ı Veli el-Horasanî buyurur* “Erenler! Nitekim Kutbü’s-Samedani Hazret-i Hünkâr Hacı Bektaş-ı Veli el-Horasanî şöyle buyurur.” (2022: 90).

FB 16b: *Zira bir can meydana girince, erenler cemalin görünce onun dilinde niyâz olunur* “Bir can meydana girince, erenler yüzünü görüp onun dilinde dua eder.” (2022: 94).

FB 18b: *Allah Allah, özüm darda, yüzüm yerde, erenlerin huzurunda* “Allah Allah, özüm darda, yüzüm yerde, erenlerin huzurunda” (2022: 102).

FB 42b: *Hakk deyip bel bağladım ikrar verip erenlere* “Hakk deyip itimat ettim ikrar veren erenlere” (2022: 198).

Tarihî Türk dillerinde terim ağırlıklı olarak ‘erkek, kişi, insan, ermiş kişi’ (Wilkens, 2021: 111; Ünlü, 2012a: 289; Ünlü, 2012b: 175; Ünlü, 2013: 340, 341; Toparlı vd. 2007: 74; Kanar, 2018:

258) anlamlarında görülmektedir. İbare, Budist metinlerde Sanskritçe *nara* ifadesine karşılık gelerek dinî manada ‘rahip aday’ anlamında tanıklanmaktadır. Terim, Harezmi Türkçesinden itibaren ‘ermiş, Tanrı yolunda bazı sırları anlamış kimse’ (Ünlü, 2012b: 175; Kanar, 2018: 258) anlamlarında İslamî çizgidedir.

İfade, hem tasavvuf hem de Alevi-Bektaşilikte özel bir anlama sahiptir. İbare, gerçekliğe ulaşan, olgunluk aşamasına varan ve Tanrı’nın dostluğunu kazandığına inanılan tarikat üyesi olarak bilinmekle birlikte, dervişler arasında kullanılan seslenme sözü niteliğine de sahiptir (Korkmaz, 1994: 118). *Kur’an*’da ‘veli-evliya-dost-dostlar’ yani Allah dostları, Allah’ı sevenler ve Allah’ın sevdiği anlamlarına gelen söz, tasavvuf ehli tarafından ‘er, eren, erenler’ sözleriyle hem geçmiş erenler, hem de yaşayan mürşitler, ulular kast edilir. Başta Bektaşî ve Mevlevîler olmak üzere tarikatların çoğu, dervişlere, şeyhlere ve yaşına, bilgisine, olgunluğuna saygı duyulan tarikat ehline hitap ederken ‘sen, siz’ yerine ‘Erenler, Erenlerim’ yahut ‘Nazarım, Nazarlarım’ derler (Gökbel, 2019: 275). Terim, görüldüğü üzere dinî bağlamda ‘veli, evliya, derviş, sofi’ kategorisinde yer alan Allah dostu kişileri çağrıştırmaktadır. *Fütüvvetname-i Bektaşîyye* (FB) metninden tanıklanan örneklerle bakıldığında, ilk tanığın ‘dervişlerin birbirine seslenme sözü’, geriye kalan örneklerin ise ‘derviş, evliya’ kişileri yansıttığı görülmektedir.

010 eşik ‘Hz. Ali’yi temsil ettiğine inanılan yola girişin simgesi sayılan, kutsal bilinen, üzerine basılmayan meydana giriş kapısının iç kısmı” (Gökbel, 2019: 281).

Tanıklar

FB 16b: *meydan kapısı içerisinde olan eşigin yanına ki ol taş “kızıl eşik” derler “Meydan kapısında olan eşigin yanına ki o taşa ‘kızıl eşik’ derler”* (2022: 94).

FB 22b: *meydan kapısı eşigine bir niyâz edüp rehber “Buna kapı derler ve bu makama Dârü’l-eman derler, bu erenler kapısıdır ve bu kapıya gelen geri dönmeyüp meram ü maksada erişilen mahaldir” diye “Meydan kapısı eşigine dua eden Rehber “Buna kapı ve bu makama Dârü’l-eman derler, bu erenler kapısıdır ve bu kapıya gelen istediği makama ulaşmadan geri dönmez.”* (2022: 118).

FB 23a: *badehu Hazret-i Pîr postu yanında olan niyâz taşına, kızıl eşik ve mürüvvet taşı tabir olunur “Sonra Hazret-i Pîr postu yanında olan niyâz taşına ‘kızıl eşik’ ve ‘mürüvvet taşı’ derler.”* (2022: 121).

FB 36b: *kapıdan murad nedir ve eşigi kimdir ve kanatları kimdir ve üstü kimdir? “Kapıdan amaç nedir, eşigi, kanatları ve üstü kimdir?”* (2022: 174).

Tarihî Türk dillerinde *kapıg~kapu~kapı* kelimesi dışında ‘kapı’ anlamında kullanılan ifadeler arasında *eşik* sözcüğü de geçmektedir. İbare, ‘kapı’ anlamında (Wilkens, 2021: 264; Boeschoten, 2022: 62; Ünlü, 2012a: 408; Ünlü, 2012b: 180; Toparlı vd. 2007: 76; Ünlü, 2013: 348; Kanar, 2018: 263; Ayverdi, 2010: 356) tarihî dönemlerin tümünde yer almaktadır. Terim, dinî manada hem tasavvuf hem de Alevi-Bektaşî geleneğinde tanıklanmaktadır.

Alevi-Bektaşî kültüründe *kapı* ve *eşik* kavramları ile ‘Dört Kapı Kırk Makam’ kast edilmektedir. Bu kavramların ana kaynağı, Kur’an-ı Kerim, Hz. Muhammed (sav)’in hadisleri ve On İki İmam buyruklarını içeren metinlerdir. Alevi-Bektaşilikte *eşik* niyâzı, bir alçak gönüllülük ve teslimiyet ifadesi olmanın yanı sıra ‘yola bağlanmak’ demektir. Yola ikrar vermekten murat ise ilim şehrinin kapısına varmaktır. O sebeple “Eşigine yüz sürmek nasip olur mu ya Şah-ı Merdan Ali?” denilerek eşik öpülür. Alevi-Bektaşilikte eşikten geçmek, zahirden batına geçiş, bir anlamda boyut değiştirmek olarak da değerlendirilebilir. Bununla birlikte Alevi-Bektaşilikte kapının kendisi, eşigi, üstü, sağı, solu, kilidi, hâsılı bütün bu aza ve öğeleri Ehl-i Beyt’i temsil etmektedir (Boz, 2023: 165, 167).

Alevi-Bektaşilikte *eşik*, kutsaldır; kişiyi Hakk'a ulaştırır kapıdır; asla eşige basılmaz, eşik öpülür (Korkmaz, 1994: 124). Bir Bektaşî'nin kapının eşigini çiğnediği görülmez. Çünkü ilim kapısı İmam Ali'dir. Dört kenarı da onların sevdikleriyle çevrilmiştir. Kapının bir kanadı Hasan, bir kanadı Hüseyin, üst eşik Muhammed, alt eşik Fâtıma'dır. Bunun için bir Bektaşî kapıdan çıktıktan sonra kapının önünde bulunan pabucunu, eşige dik olarak giyemez. Eliyle ya da ayağıyla kapıya paralel hâle getirip ondan sonra giyer. Kapıya arka çevirmek bile günahdır (Gökbel, 2019: 281).

Alevi-Bektaşî geleneği temelinde Türkçede 'eşik' ile ilgili *eşik ıssı*, *eşik öpme*, *eşik tercümanı*, *eşik yoklama* ve *eşikçi* gibi terimler söz konusudur (Korkmaz, 1994: 124; Gökbel, 2019: 281-283).

Fütüvvetname-i Bektaşîyye (FB) metninden tanıklanan örneklerle bakıldığında, genel olarak var olan örneklerin verilen bilgilerle uyduğu görülmektedir. Zikredilen örneklerde 'eşik' kavramı, sembolik düzeyde kutsallık bildirmektedir.

011 kızıl eşik 'niyaz taşı, meydan aşısı, mürüvvet taşı olarak da bilinen kutsal makam' (Gökbel, 2019: 508).

Tanıklar

FB 16b: *meydan kapısı içerisinde olan eşigin yanına ki ol taş "kızıl eşik" derler* "Meydan kapısında olan eşigin yanına ki o taş 'kızıl eşik' derler" (2022: 94).

FB 21b: *badehu niyaz taşı veyahut kızıl eşik veyahut mürüvvet taşı tabir olunur anın dibinde rehber ile maan çöküp onda bir niyâz edip ayağa kalka* "Ondan sonra, niyaz taşı veya kızıl eşik veya mürüvvet taşı diye adlandırılır. Onun dibinde hep beraber Rehber ile çöküp niyaz ederek ayağa kalka." (2022: 114).

FB 23a: *badehu Hazret-i Pîr postu yanında olan niyâz taşına, kızıl eşik ve mürüvvet taşı tabir olunur* "Sonra Hazret-i Pîr postu yanında olan niyaz taşına 'kızıl eşik' ve 'mürüvvet taşı' derler." (2022: 121).

Türk dillerinde yalnızca Alevi-Bektaşî metinlerinde tanıklanan *kızıl eşik* ibaresi, Bektaşî sözlerindedir. Meydanda Hazret-i Pir postunun yanında bir makam olarak buna 'niyaz taşı', 'mürüvvet taşı' da denilirdi. Burada niyaz edilirdi. Yeni talip ikrar verdikten ve meydan kapısı eşiginde niyaz ettikten sonra rehberinin izniyle buraya gelir, niyaz ederdi (Efe, 2023: 158). Terim, genel manada 'cemevinin kapısı' olarak da bilinmektedir (Gökbel, 2019: 508).

Fütüvvetname-i Bektaşîyye (FB) metninden tanıklanan örneklerle bakıldığında, ilgili ifadenin Alevi-Bektaşîlik sistemi içerisinde sembolik bir makam olduğu anlaşılmaktadır.

012 gönül 'iman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin manevi yönü, yürek, dil; Cenab-ı Hakk'ın insanda tecelli ettiği yer, tasavvufî aşkın kaynağı' (Ayverdi, 2010: 429).

Tanıklar

FB 25b: *bizi gönülden çıkarmayın diyen cümle dostlarımızın gönüllerinde* "Bizi gönülden çıkarmayın diyen tüm dostlarımızın gönüllerinde" (2022: 130).

FB 27a: *canların dahi niyâzlarını verip ve gönüllerin alıp* "Canların da hürmetlerini verip ve gönüllerini alıp" (2022: 137).

FB 31a: *gönülde kalmadı şekk-ü gümanım* "Gönülde, şüphem kalmadı." (2022: 153).

Tarihî Türk dillerinde ilk kez Orhon Türkçesinde tanıklanan *könül* sözcüğü (Tekin, 2003: 248), Eski Uygur Türkçesinde 'gönül' anlamı dışında, dinî bağlamda Sanskritçe *citta*, *āsaya* ve *vijñāna* kelimelerinin karşılığı olarak 'kavrayış yeteneği, ruh, zihin; duyu, his, cesaret, zihniyet, hatır; düşünme, kavrama' (Wilkens, 2021: 405) anlamlarına sahiptir. İslamî dönemde ifade 'gönül,

yürek, anlayış, akıl, hafıza' anlamlarında tanıklanmaktadır (Ünlü, 2012a: 578; Ünlü, 2012b: 343; Toparlı vd. 2007: 158; Ünlü, 2013: 656; Kanar, 2018: 297).

Terim, Alevi-Bektaşî geleneğinde özel anlama sahiptir. İlgili inanca göre, *gönül*, Allah'ın tecelli ettiği yerdir. Ritüeller, gönülleri bir etmeyi kendi içlerindeki Hakk'ı paylaşmayı ifade eder. Hem kendi içlerinde bir olmuşlardır. Hem de Hak katında bir olmaya ikrar vermişlerdir (Ersal, 2011: 1104). Gönül, insanın marifete ulaşma gücüdür. 'Tanrı evi' anlamında, Tanrı'nın görünüş alanına çıktığı ve Tanrı ile ilgili bilgilerin geldiği yer, insanın Tanrı yoluna açılan kapısı olarak algılanan ve bu anlamda kutsal sayılan iç varlığı demektir (Korkmaz, 1994: 141). İslamî düşünce sisteminde Hz. İbrahim'in Mekke'de inşa etmiş olduğu Kâbe, Allah'ın evidir. Kalp ise manevi yönden Hakk'ın binasıdır. Onu dünya ile ilgili hırs, kin, tama, gyıbet, riya ve ev, araba, mal mülk gibi çeşitli maddi unsurlarla meşgul etmemek gerekir. Bu durumda *gönül* Allah'ın mekânı olmaktan çıkar, put hane olur. İnsana sevgi, bağlılık, yaşama arzusu, sadakat gibi yüce hasletleri kazandıran gönlün daima aziz tutulması gerekir (Gökbel, 2019: 317). Alevi-Bektaşî geleneği temelinde Türkçede 'gönül' ile ilgili *gönül adamı*, *gönül altında kalma*, *gönül ek gönül biçersin*, *gönül Kâbe'si*, *gönül lokması*, *gönül yolculuğu*, *gönüle uğrama*, *gönülleri birleme*, *gönüller semahı* (Gökbel, 2019: 317-319), *gönül almak*, *gönül aşaması*, *gönül bağlama*, *gönül bilgisi*, *gönül etmek*, *gönül kalmak*, *gönül kiblesi*, *gönül kovmak*, *gönül öldüren* (Korkmaz, 1994: 142) terimleri söz konusudur.

Fütüvvetname-i Bektaşîyye (FB) metninden tanıklanan örneklerle bakıldığında, ilgili ifadenin kalbin manevi yönünü temsil ederek tasavvufi aşkın sembolü niteliğindedir.

013 kapı '1. Gönül kiblesi olarak algılanan meydanın girişi. 2. Bir makam olarak algılanan belli yükselme aşaması' (Korkmaz, 1994: 197).

Tanıklar

FB 21b: *Allahümme salli ala Muhammedin ve alâ âl-i Muhammed deyüp badehu euzü bismillah" deyüp meydan kapısından içeri talibin sağ ayağını bastırıp meydan kapısından içeri girdikte "Allahümme salli ala Muhammedin ve alâ âl-i Muhammed deyip sonra euzü bismillah çekip meydan kapısından içeri talibin sağ ayağını bastırıp meydan kapısından içeri girdikten sonra"* (2022: 114).

FB 22b: *buna kapı derler ve bu makama Dârü'l-eman derler, bu erenler kapısıdır "Buna kapı derler ve bu makama Dârü'l-eman yani İslam Kapısı söylenir. Bu, erenler kapısıdır."* (2022: 118).

Tarihî Türk dillerinin tümünde ağırlıklı olarak 'kapı' anlamında tanıklanan bu ifade, ilk kez Orhon Türkçesinde *kapıg* 'kapı, geçit' (Tekin, 2003: 246) anlamlarında görülmektedir. İbare, Eski Uygur Türkçesinde 'kapı' anlamıyla birlikte dinî bağlama sahiptir. Terim, Manihaist kozmolojide on iki kozmik kapı ve Budizm'de de (*mañdala*) girişi yansıtmaktadır (2021: 332). İslamî Türkçe metinlerde ibare, *kapug* (Ünlü, 2012a: 435), *kapag*, *kapu* ve *kapug* (Ünlü, 2012b: 286), *kapu*, *kapug* (Ünlü, 2013: 578), *kapu* (Toparlı vd. 2007: 126) ve *kapu* (Kanar, 2018: 406) formlarında görülmektedir.

Alevi-Bektaşîlik'te 'eşik' sözcüğünde olduğu gibi, *kapı* da kutsaldır: "Bilim ilinin kapısı" Ali olduğundan, Hz. Ali'yi simgeler; ona arka dönülmez, eşğine basılmaz. Kapının iki kanadı Hasan'la Hüseyin'i, üstü Hz. Muhammed'i temsil eder (Korkmaz, 1994: 197). Bektaşîlikte 'dört kapı' söz konusudur. Bunlar; *şeriat kapısı*, *tarikat kapısı*, *marifet kapısı* ve *hakikat kapısıdır*. Bu dört kapı, eğitimde dört yükseliş aşamasını gösterir, biri tamamlanmadan öbürüne geçilmez (Gökbel, 2019: 470). Daha genel manada, kapı cemevinin kapısıdır. Çünkü bu kapıdan ancak sırta vakıf olanlar girebilir. Alevi-Bektaşî inancına göre, kapı Hz. Ali'dir. Bu kapı bân kapısıdır. *Babullah* olarak görülür. Kapıyı Hz. Ali'nin kapısı olarak görmenin yanında cemevinin kapısında *beş esmanın* tezahür ettiğine inanılır. Beş esma ile *Hz. Muhammed*, *Hz. Ali*, *Hz. Fâtıma*, *Hz. Hasan*

ve Hz. Hüseyin kastedilmektedir. Bu sebeple eşikten medet almadan hizmetlere başlanmaz (Ersal, 2011: 1091).

Fütüvvetname-i Bektaşîyye (FB) metninden tanıklanan örnekler bakıldığında, *kapı* sözcüğünün ağırlıklı olarak Alevi-Bektaşilik çizgisinde Hz. Ali'yi çağrıştırarak sembolik işleve sahip olduğu görülmektedir.

014 karındaş ‘Ar. *musâhib*; arkadaş, dost; ikrar verecek, nasip alacak erkek ve kadının (karı-koca) seçtiği kefil anlamında eş; yol arkadaşı, yol kardeşi” (Korkmaz, 1994: 253).

Tanıklar

FB 15b: *râzı olan can karındaşlarımdan kusurumun afvını rica ve niyaz ederim* “Razı olan can kardeşlerimden kusurumun affını rica ve niyaz ederim.” (2022: 90).

FB 17a: *evvela Aşçı Baba ondan ulu bulunan karındaşlardan her kim ise sırasıyla yol ile ve erkân ile* “Evvvela Aşçı Baba ondan daha büyük olan kardeşlerden her kim ise sırasıyla yol ve erkân ile” (2022: 97).

FB 17b: *canların içinden Aşçı Baba, Meydancı Baba veyahut bir ulu karındaş dile gelip diye ki: Aleyküme's-selam ve rahmetullahi ve berekâtuhu* “Canların içinden Aşçı Baba, Meydancı Baba ya da daha büyük kimse dile gelip Aleyküme's-selam ve rahmetullahi ve berekâtuhu desin.” (2022: 98).

Tarihî Türk dillerinin tümünde ‘kardeş’ anlamında tanıklanan *karındaş* sözcüğü, Alevi-Bektaşilikte Arapça *musâhib* sözcüğüne karşılık gelmektedir. ‘Yol kardeşi, sohbet arkadaşı, manevi kardeş’ anlamlarına gelen sözcük, özel bir terimdir. Gökbel’e göre, terim bölgelerde musahip olan çiftlerin birbirlerine verdikleri addır. Her Alevi çifti, bir *musahip* tutmak durumundadır. Bu dört kişilik iki aile Alevi cemaatinin çekirdeğini teşkil eder ve birbirlerine kardeş sayılırlar. Buna ‘ahiret kardeşliği’ denir. Bu yönüyle, terim hem dünya, hem ahiret kardeşliğidir. Normal olarak kardeş çocukları evlenebildiği hâlde, birbirine musahip olanların çocuklarının evlenmemesi, musahip kardeşliğinin ne derece ileri ve köklü olduğunu gösterir. Bu gelenek, Hz. Muhammed’in Medine’de insanların bir başkasını kendisine kardeş tayin etmesi hadisesine dayanır. Musahip olan kişilerin malları, namusları, canları aynı telakki edilir. Kendisi için yapması gerekeni, musahibi için de yapar. Aleviliğe göre Hz. Ali’nin musahibi Hz. Muhammed’dir. Bektaşilikte temel şart olarak görülmeyen musahiplik, Alevilikte esas şarttır (2019: 38, 627, 628).

Fütüvvetname-i Bektaşîyye (FB) metninden tanıklanan örnekler bakıldığında, ifadenin *can karındaş* formunda da görüldüğü, ilgili sözcüğün Arapça *musâhib* kelimesinin özünde var olan ‘dünya ve ahiret kardeşliği, yol kardeşi’ anlamlarını taşıdığı görülmektedir.

015 kılavuz ‘yol gösteren kimse, rehber’ (Ayverdi, 2010: 665).

Tanıklar

FB 3b: *amma Hakk teâlâ bir melek gönderdi. Ta ki Âdem'e kılavuz ola* “Ama Hak Teâla Âdem’e kılavuz olsun diye bir melek gönderdi.” (2022: 42).

Sözcük, Tarihî Türk dillerinin çoğunda ağırlıklı olarak ‘kılavuz, rehber’ anlamında tanıklanmaktadır. Terim, Karahanlı ve Harezmi Türkçesinde *kılavuz~kulavuz* (Ünlü, 2012a: 505, 602; Ünlü, 2012b: 315, 352), Kıpçak Türkçesinde *kılavuz, kulaguz, kulavuz* (Toparlı vd. 2007: 143), Çağatay Türkçesinde *kılavuz~kulavuz* (Ünlü, 2013: 620) ve Eski Anadolu Türkçesinde *kılavuz* (Kantar, 2018: 437) karşılıklarında görülmektedir. İbare, Farsça *reh-ber* ve Arapça *muşşid* ibarelerine denk gelmektedir (Ayverdi, 2010: 1019).

Alevi-Bektaşilik terimi olarak *kılavuz* sözcüğü, ‘yol gösterici, yardımcı’ anlamına gelmektedir. *Kılavuz*, ikrar verip ‘yol’a giren kişiye, ‘yol’a daha önce girdiği için, yol ve erkânı öğretmek

yardımcı olan kişidir (Günşen, 2008: 146). Terim, Cem'deki on iki hizmet sıralamasında yer alan, *Dede*'nin yöneteceği törenleri hazırlama, yola girecek canlara yolu öğretme görevini yerine getiren kimse olarak bilinmektedir (Korkmaz, 1994: 293). Tarikat kurallarına göre yeteri olgunluğa ulaşan derviş, "rehberlik erkânı" ile rehber yapılır. Dervişlik erkânına çok benzeyen bu uygulamada farklı olarak; rehber olmaya uygun görülen derviş sözlü olarak imtihan edilir. Yol göstericilik, denetleyicilik görevlerini yapıp yapamayacağı öğrenilir. Ahlakının yanında ilminin de yeterli olup olmadığına bakılır. Rehberlik, Bektaşilik sorumluluğunun başladığı ilk kademedir. Talip ve derviş yalnız kendi nefislerinden sorumlu iken rehber, kendisine ısmarlanan talip ve dervişlerden sorumludur. Tarikat kurallarına göre nasıl davranmaları gerektiğini öğretir. Karşılaştığı sorunlarda çözüm için yardımcı olur (Gökbel, 2019: 756).

Fütüvvetname-i Bektaşiyye (FB) metninden tanıklanan örneğe bakıldığında, *kılavuz* sözcüğünün Alevi-Bektaşilik geleneğinden ziyade, daha çok 'rehber' anlamında kullanıma sahip olduğu görülmektedir. *Fütüvvetname-i Bektaşiyye* (FB) metninde ilgili inanç dairesinde sözcüğün sembolik kullanımı, daha çok Farsçadan Türk diline geçen *rehber* kelimesiyle görülmektedir.

016 kuşak 'Bektaşî babalarının giyimlerini tamamlayan, dini ve sihri manası olan giysi türü; *Fütüvvet-ahi* kuruluşlarına girenlerin törenle bellerine bağlanan ve bağlılık simgesi olarak algılanan kuşak' (Gökbel, 2019: 532; Korkmaz, 1994: 329).

Tanıklar

FB 5a: *ve ol kuşakla belin bağladı* "Ve o kuşakla belini bağladı." (2022: 49).

FB 5b: *badehu yol atası ve yol karındaşı tutarlar, badehu kuşak kuşatırlar* "Sonra, yol atası ve yol kardeşi tutarlar, kuşak kuşatırlar." (2022: 50).

FB 10a: *Ya Ali! Bu kuşak ol kuşaktır kim Miraç Gecesi karındaşım Cebrail benim belime kuşattı ve beni Hakk'a iletti, ben dahi senin beline kuşatacağım dedi* "Ya Ali! Bu kuşak, öyle bir kuşaktır ki Miraç gecesi kardeşim Cebrail benim belime sardı ve beni Hakk'a iletti. Ben de senin beline kuşak kuşatacağım." (2022: 69).

Tarihî Türk dillerinde *kuşak* (ünlü, 2013: 672) ve *kuşak* (Toparlı vd., 2007: 165, Kanar, 2018: 468) formlarında görülen *kuşak* sözcüğü, Alevi-Bektaşilikte sembolik işlevdedir. *Kemer kuşanmak* (eski deyimle şed bağlamak, kemerbest olmak) manevi bakımdan olgunluk işareti olarak önemli sayılır. Eski fütüvvet erbabı Ahilerde de *şed bağlama* vardı. Hz. Ali'nin bizzat kemer kuşandığı vefakâr dostlarından on yedi kişi vardır ki, bunlar Bektaşî ve Alevi *gülbang*larında "on yedi kemer best" diye sık sık geçer. *Kemer*, özel bir törenle On İki İmam'a verilmiş ve elden ele Hacı Bektâş-ı Velî hazretlerine kadar gelmiştir. Derviş ve uyarıcılara da özel bir törenle tekbirlenerek bağlanır. Bu, *muhabbet*, *hidayet*, *hilm*, *alçak gönüllülük*, *doğruluk*, *azamet* ve *taat* anlamlarına gelir (Gökbel, 2019: 533). Terim, *tığ-ı bent* olarak da bilinmektedir. İbare, Alevi-Bektaşilikte ikrar verip 'yol'a girmek üzere hazırlanan kişinin boynuna veya beline bağlanan beyaz mendil veya kuşaktır. "Ölmeden önce ölünüz." hadisinin gereği, *kefenlenmeyi* sembolize eden bel veya boyundan bağlanma ile kişi ölmeye hazırlanmış, ikrar verme ile de yeni bir hayata başlamış sayılır (Günşen, 2007: 341).

Ayrıca *kırmızı kuşak*, genel olarak Türk kültüründe özel anlamlar içermektedir. Düğünlerde gelinlere kırmızı kuşak, *bekâret* ve *gayret* sembolü olarak bağlanır. Düğün günü gelin baba ocağından ayrılırken kızın babasının şal ve kuşağı güveye sarması ise babalık velâyetinin güveye bırakılmasını ifade etmektedir. Can Baba'nın da kırmızı kuşak takması tanrısal velâyetle ilgilidir (Yurduseven, 2023: 64).

Fütüvvetname-i Bektaşiyye (FB) metninden tanıklanan örneğe bakıldığında, *kuşak* sözcüğünün Alevi-Bektaşilik inancındaki sembolikliğini sürdürdüğü, özellikle de Hz. Muhammed ve Hz. Ali özelinde kavramın taşıdığı değere dikkat çekildiği görülmektedir.

017 varlık ‘kişinin ferdî, şahsi ve maddi varlığı; Allah’ın lütfu olan şeyleri kendi malı zannetmekten ileri gelen gurur, kendini var görme, kibir’ (Gökbel, 2019: 906; Ayverdi, 2010: 1308).

Tanık

FB 36b: *derviş oldur ki varlığından fâriğ olup yoğ olandır* “Derviş, varlığından vazgeçip yok olan kişidir.” (2022: 174).

Tarihî Türk dillerinde ilk kez Karahanlı Türkçesinde tanıklanan *varlık* sözcüğü, *barlık* formundadır (Ünlü, 2012a: 79). İfade, Harezmi ve Kıpçak Türkçesinde *barlık* (Ünlü, 2012b: 79; Toparlı vd. 2007: 24), Çağatay Türkçesinde *barlık~barlıg* (Ünlü, 2013: 103) şeklindedir. Kelime, Eski Anadolu Türkçesinde söz başı /b-/>/v-/ gelişimiyle *varlıg~varlıh* (Kanar, 2018: 707) olarak görülmektedir.

Hem tasavvuf hem de Alevi-Bektaşiliğin teknik terimlerinden olan varlık, ‘kibir, enâniyet’ anlamlarında ağırlıklı olarak *varlığına, makamına, bilgisine, malına, mülküne, akrabasına, güzelliğine güvenip kendisinde payeler aramaya kalkışan, bunların Allah’ın nimeti olduğunu düşünmeyip kendine mal etmeye çalışan ve gurura kapılan kimselere* denmektedir. Terim, ‘vücut’ anlamında da kullanılmaktadır. Tanrı, görünüş alanına çıkmasıyla ‘varlık’ formunda olur. Literatürde ‘varlık’ kavramıyla alakalı *varlık birliği, varlık dairesi* ve *varlık dönemleri* terimleri de söz konusudur (Gökbel, 2019: 905, 906; Korkmaz, 1994: 370). Son olarak ibare, ‘kişinin ferdî, şahsi ve maddi varlığı’ olarak da bilinmektedir (Gökbel, 2019: 906).

Fütüvvetname-i Bektaşiyiye (FB) metninden tanıklanan örneğe bakıldığında, ‘varlık’ sözcüğünün *kibir* ve *enâniyet* ile ilişkili olduğu görülmektedir.

018 yok bil- ‘Ar. *fenafillah*; Allah’ta yok olmak; O’nda sonsuzlaşmak’ (Gökbel, 2019: 298).

Tanık

FB 38a: *Fâkih oldur ki kendi vücudun yok bilip fenafillah ola* “Fıkıh âlimi kendi varlığını yok sayıp fenafillah olan kişidir.” (2022: 81).

Tarihî Türk dillerinde *yok bil-* ibaresi tanıklanamamaktadır. Hem tasavvuf hem de Alevi-Bektaşiliğin teknik terimlerinden olan *yok bil-*, Arapça *fenafillah* kavramına denk gelmektedir. Terim, ‘Allah’ta yok olma, Allah’ta sonsuzlaşma, kulun, beşeri vasıflardan ve aşağı arzularından sıyrılıp ilahi vasıflarla donanması’ demektir (Gökbel, 2019: 298).

Fütüvvetname-i Bektaşiyiye (FB) metninden tanıklanan örneğe bakıldığında, *yok bil-* ibaresinin kendi nefsinden ve bedeninden vazgeçip kendi varlığını Allah’ta yok etme anlamında kullanıldığı görülmektedir.

019 yokluk ‘hiçlik, varlığın zıddı; Ar. *adem*’ (TDV İslâm Ansiklopedisi Dinî Terimler Sözlüğü C I, 2023: 27).

Tanık

FB 36b: *kibri terk edip yokluk ile makâm-ı hizmette olup pâyidâr olmaktır* “Kibri terk edip yokluk (*adem*) ile hizmet makamında kalıcı olmaktır.” (2022: 174).

Tarihî Türk dillerinde ibare, ilk kez Karahanlı Türkçesinde *yokluk* (Ünlü, 2012a: 1233) formunda görülmektedir. Terim, Harezmi Türkçesinde *yokluk~yokluk* (Ünlü, 2012b: 692), Kıpçak Türkçesinde *yokluk* (Toparlı vd. 2007: 326) ve Çağatay Türkçesinde *yokluk~yoklug* (Ünlü, 2013: 1258) şeklinde görülmektedir.

Hem tasavvuf hem de Alevi-Bektaşî terimi olarak *yokluk*, Arapça *adem* sözcüğüne karşılık olarak Hak’tan gayri nesne olarak tanımlanmaktadır. Mutasavvıflar, yokluğun bir ayna olduğunu, insanın yokluktaki varı görmesi gerektiğini belirtir. Literatürde *fenâ* olarak da bilinen terim, kulun kendi

fiilini görmemesi hâlidir. Tasavvufta *yokluk* anlamında kullanılan kelimelerden biri de, *mir'ât* sözcüğüdür. Zira Allah'ın varlığı yokluk aynasında yansyarak *çokluk* meydana gelir. Varlığın zıddı olan *yokluk* da hakikatte var olmayan bir kavramdır. *Yokluk* mutlak varlığın aynasıdır. Tanrı nurunun aksi yoklukta görünür. Tanrı bilgisinde eşyanın hakikatleri bilgi suretleri olarak sabit olmuş ve bunların tecellisi âlemi meydana getirmiştir. Âlem bu bakımdan aynada görünen görüntülere benzer (Gökbel, 2019: 22, 298, 603, 905; Korkmaz, 1994: 17).

Fütüvvetname-i Bektaşiyye (FB) metninden tanıklanan örneğe bakıldığında, *yokluk* teriminin kişinin duygularından ve iradesinden vazgeçerek benliğini Tanrı'nın varlığında yok etmesi anlamını taşıdığı görülmektedir.

020 yol 'Tarikat, tarikat bilgisi, tarikatta davranış, Hakk'a giden ve insanı ilahi huzura ulaştıran vasıta' (Gökbel, 2019: 929).

Tanıklar

FB 17a: *sırasıyla yol ile ve erkân ile ve erkân-ı erenler üzere yollu yolunca birer birer meydan kapısından içeri girip* "Sırasıyla yol ve erkân ile erenler üzerine yollu yolunca birer birer meydan kapısından içeri girip" (2022: 97).

FB 19a: *can karındaş var ise yola gelsin yolu ile yoldayız* "Can kardeş varsa yola gelsin, yolu ile yoldayız." (2022: 105).

FB 22a: *Hazret-i Pîr efendimizin yoluna ve erkânına bu eksikliği kabul buyurup ilhak ederler mi?* "Hazret-i Pîr efendimizin yoluna ve erkânına bu eksikliği buyurup egemenliği altına alır mı?" (2022: 117).

Tarihî Türk dillerinde ibare, Orhon Türkçesinden itibaren Türk dilinin her döneminde tanıklara sahip olmuştur (Tekin, 2003: 260; Boeschoten, 2022: 419; Ünlü, 2012a: 1233; Ünlü, 2012b: 693; Ünlü, 2013: 1258; Toparlı vd. 2007: 326; Kanar, 2018: 770). Terim, hem tasavvufta hem de Alevi-Bektaşilik geleneğinde özel bir sözcüktür. *Yol* sözcüğü, 1. Tarikat, tarikat bilgisi, tarikatta davranış, Hakk'a giden ve insanı ilahi huzura ulaştıran vasıta. 2. *Erkan-ı Fahire* olarak da bilinen yol, 'tarikat' karşılığı olarak kullanılmakla beraber Bektaşiler, Bektaşi yolu ya da Bektaşi tarikatı dedikleri zaman Bektaşi öğretisi gereğince hareket etmek, bu kurallara uyum sağlamak, bu amaçla gereğini yerine getirmek anlamlarını içermektedir. Alevilikte ise 'yol' son derece önemli bir kavramdır. Bunun dedelerin ellerinde bulunan şecerelerde de önemle vurgulandığı görülür. "Yol cümleden uludur." şeklinde şecerelerde ifade edilir. "Gönül kalsın, yol kalmasın!" diye de dillerde dolaşır, nefeslerde yer alır (Gökbel, 2019: 929).

Literatürde 'yol' sözcüğüyle ilişkili *yol arkadaşı, yol çocuğu, yol ehli, yol erbabı, yol eri, yol evladı, yol gösterme, yol hakkı, yol kardeşi, yol kardeşliği, yol kardeşliği cemi, yol mangırı, yol oğlu, yol oğlu olma, yol rehberi, yol sırrı, yol zinciri, yola getirme, yola girme, yoldan düşme* ifadeler söz konusudur (Gökbel, 2019: 929-931; Korkmaz, 1994: 380, 381).

Fütüvvetname-i Bektaşiyye (FB) metninden tanıklanan örneklere bakıldığında, 'yol' sözcüğünün ağırlıklı olarak 'tarikat' ifadesini çağrıştırdığı, terimin Allah'a götüreceği vasıta olduğu görülmektedir.

021 yol atası 'Fütüvvet yolunda ata tanınan kişi' (Türkmen ve Dağdelen, 2022: 222).

Tanıklar

FB 5b: *badehu yol atası ve yol karındaşı tutarlar, badehu kuşak kuşatırlar* "Sonra, yol atası ve yol kardeşi olup kuşak kuşanırlar." (2022: 50).

FB 6a: *İbrahim Halil, Cebrail'in ta'limiyle Mikail'i yol atası ve İsrail'i yol karındaşı etti* "İbrahim Halil, Cebrail'in ona öğrettiği ilimle Mikail'i yol atası, İsrail'i de yol kardeşi etti." (2022: 53).

Tarihî Türk dillerinde tanıklanamayan ifade, Alevi-Bektaşî geleneğinin özel bir terimidir. Terim, tasavvufta, *sülûk* yoluna giren nefsinin yenmiş, topluma yararlı hâle gelmiş, yani nefsinde ölmüş, ruhunda dirilmiş kişiye denir. Bu tabir, özellikle Bektaşî şeyhlerinin büyükleri için *ünvan* olarak kullanılmıştır (Gökbel, 2019: 101).

Fütüvvetname-i Bektaşîyye (FB) metninden tanıklanan örnekler bakıldığında, ‘yol atası’ ifadesinin hem tasavvufta hem de Alevi-Bektaşî geleneğinde ulu kişiler için kullanıldığı görülmektedir.

022 yol karındaşı ‘*Fütüvvet* yolunda kardeş tanınan iki kişi; yol kardeşi’ (Gökbel, 2019: 930; Türkmen ve Dağdelen, 2022: 222).

Tanıklar

FB 5b: *badehu yol atası ve yol karındaşı tutarlar, badehu kuşak kuşatırlar* “Sonra, yol atası ve yol kardeşi olup kuşak kuşanırlar.” (2022: 50).

FB 6a: *İbrahim Halil, Cebrail’in ta’limiyle Mikail’i yol atası ve İsrail’i yol karındaşı etti* “İbrahim Halil, Cebrail’in ona öğrettiği ilimle Mikail’i yol atası, İsrail’i de yol kardeşi etti.” (2022: 53).

Tarihî Türk dillerinde tanıklanamayan ifade, Alevi-Bektaşî geleneğinin özel bir terimidir. İfade, Arapça *musâhib* terimine denk gelmektedir. Alevi-Bektaşî töresinde; iki evli çift eşleriyle birlikte, tarikata girmek istediklerinde bir rehber onları dedeye götürür. Bunlar, birbirlerine musahip olurlar. Bu dört *can* birbirinin eteğini tutar, bir kalp olurlar. Musahipler iyi ve kötü günlerinde birbirlerine destek olurlar, birbirlerini kollayıp gözetirler, yol kardeşidirler. Musahiplik, Hz. Muhammed’in Medine’de insanların bir başkasını kendisine kardeş tayin etmesi hadisesine dayanır (Gökbel, 2019: 628).

Fütüvvetname-i Bektaşîyye (FB) metninden tanıklanan örnekler bakıldığında, ‘yol karındaşı’ ifadesinin ‘kardeşlik, yoldaşlık’ anlamlarında kullanıldığı görülmektedir.

023 yol oğlu ‘Mürîr; nasip alanlar hakkında kullanılan ‘tarikat evladı’ anlamına gelen söz’ (Efe, 2023: 169).

Tanık

FB 36b: *kimin oğlusun? Cevab: Yol oğluyum diyeler* “Kimin oğlusun diye sorsalar cevap: yol oğluyum olsun” (2022: 174).

Tarihî Türk dillerinde tanıklanamayan ifade, Alevi-Bektaşî geleneğinin özel bir terimidir. İbare, ‘Tarikata veya yola girmiş, kendini bu inanca vermiş can; Bektaşîliğin Babagân kolundan derviş; Tarikat kapısı’ anlamlarına gelmektedir. Kavram, genel olarak ‘Allah’a ulaşmayı arzu eden, Allah’ın ahlakıyla ahlaklanmak isteyen ve olgunluğun eğitimini verecek bir mürşide veya pire bağlanan kimse’ demektir (Gökbel, 2019: 638; 931).

Fütüvvetname-i Bektaşîyye (FB) metninden tanıklanan örneğe bakıldığında, ‘yol oğlu’ ifadesinin mürîr kavramına denk geldiği görülmektedir.

Sonuç

Alevi-Bektaşî geleneğinin özellikle de Bektaşîlik cemiyetinin temel metni konumundaki *Fütüvvetname-i Bektaşîyye* (FB) adlı eserdeki Türkçe dinî terimlerle ilgili ulaşılan sonuçlar şunlardır:

1. *Fütüvvetname-i Bektaşîyye* (FB) metni tanıklığında Arapça ve Farsça dinî sözcüklerle Alevi-Bektaşî öğretisi ortaya konsa da, çalışmada azımsanmayacak derecede Türkçe dinî terim söz

konusudur. Türkçe dinî sözcükleri özel kılan ilgili terimlerin tarihî dönemlerde değil, sadece Alevi-Bektaşî geleneğine ait metinde tanıklıyor olmasıdır.

2. Eserde, Türkçe dinî terim kategorisinde toplam 23 terim tespit edilmiştir. Bu terimlere kavramsal olarak bakıldığında, kökenlerinin Ahmed Yesevi ve Hacı Bektâş-ı Velî'nin geliştirdiği Türk tasavvufuna dayandığı görülmektedir. Çalışmada tanıklanan 23 terimden 6'sı fiil kategorisinde yer almaktadır (*baş okut-*; *bel bağla-~bel kuşat-*; *birle-*; *boyun bur-~boyun sun-*; *el tut- ve yok bil-*). İlgili fiillerden bazıları tarihî dönemlerde belgelense de, çoğunun Alevi-Bektaşî gelenek temelinde anlam ve karşılıklara sahip olduğu görülmektedir. İsim kategorisinde yer alan dinî sözcükler ise fiillerde olduğu gibi, Alevi-Bektaşî düşünce sistemine uygun anlam ve karşılıkları yansıttığı anlaşılmaktadır.

3. Çalışmada Alevi-Bektaşî düşünce sistemini yansıtan bazı terimlerin (*bel bağla-*, *birle-*, *birlik*, *el tut-*, *eren*, *gönül*, *varlık*, *yokluk*) Karahanlı, Harezmi ve Çağatay Türkçesi dönemlerindeki anlamlarla 19. yüzyılda temsil edildiği görülmektedir.

Kullanılan Kaynaklar

Altınok, B. Y. (2012). *Alevilik Hacı Bektaş Veli Bektaşilik*. Ankara: Ahi Kitap.

Ayverdi, İ. (2010). *Misalli Büyük Türkçe Sözlük*. İstanbul: Kubbealtı Yayınları.

Boeschoten, H. (2022). *A Dictionary of Early Middle Turkic, by with the Editorial Assistance of J. O'Kane*. Leiden-Boston: Brill.

Boz, M. (2023). Türk Kültüründe ve Alevi-Bektaşî İnançında Kapı-Eşik Kavramı. *Edeb Erkan Dergisi*, 3: 157-171.

Cin, A., ve Akçan, K. (2018). 15. Yüzyılda Dâî Tarafından Yazılmış Manzum Bir Fütüvvetname. *Akdeniz İnsani Bilimler Dergisi*, 8 (1): 101-130.

Coşar, M. (2011). Alevi-Bektaşî Kültüründe Sayılara Yüklenen Terim Değeri. *Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Velî Araştırma Dergisi*, 60: 113-128.

Efe, K. (2023). Sözlüklerde Alevi-Bektaşî Söz Varlığı. *Ahmet Yesevi Dergisi* (1): 143-200.

Erdem, E. (2021). Fütüvvetnamelerin Türleri ve Farklı Dillerde Yazılmış Bazı Fütüvvetnamelerin İçerikleri Üzerine Bir İnceleme. *Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 5: 88-113.

Ersal, M. (2011). Alevi İnanç Sistemindeki Ritüel Özel Terimler: Musahiplik. *Turkish Studies*, 6/1:1087-1110.

Ersal, M. ve Görgülü, E. D. (2017). Yemekten Ritüel Yaratmak: Alevi İnanç Sisteminde Yemek Kültü, *Journal of Alevism-Bektashism Studies*, (16): 139-200.

FB→*Fütüvvetname-i Bektaşîyye*. (2022). Hüseyin Türkmen ve İrfan Dağdelen (Haz.). İstanbul: İstanbul Büyükşehir Belediyesi.

Fütüvvet-Nâme-i Kebîr Razavî. (2014). Sadullah Gülten ve Hacı Yılmaz (Haz.). İstanbul: Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı Yayınları.

Gökbel, A. (2019). *Ansiklopedik Alevi Bektaşî Terimleri Sözlüğü*. Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayınları.

Günşen, A. (2007). Gizli Dil Açısından Alevilik-Bektaşîlik Erkân ve Deyimlerine Bir Bakış. *Turkish Studies*, 2/2: 328-350.

- Günşen, A. (2008). Alevi-Bektaşî Terminolojisinde Gizli Dil. Emine Gürsoy Naskali ve Erdal Şahin (Ed.). *Kültür Tarihinde Gizli Diller ve Şifreler* içinde (ss. 135-157). İstanbul: Picus Yayıncılık.
- Günşen, Ahmet. (2009). Türkiye Türkçesi Ağızlarında “Alevi-Bektaşî” Anlamlı Söz Varlığı Üzerine. *Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi*, 52: 101-124.
- Kanar, M. (2003). *Örneklî Etimolojik Osmanlı Türkçesi Sözlüğü*. İstanbul: Derin Yayınları.
- Kanar, M. (2018). *Eski Anadolu Türkçesi Sözlüğü*. Ankara: Say Yayınları.
- Karabey, E. (2019). *Alevi-Bektaşî Klasiklerinden Erkânâme 1 Adlı Eserdeki Alevilik-Bektaşîlik Terimlerinin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Malatya: İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Kıranathoğlu, M. (2018). Alevi-Bektaşî Geleneğinde Yemek Duaları. *IV. Uluslararası Alevilik Ve Bektaşîlik Sempozyumu Bildiriler Kitabı* içinde (ss. 65-74). Ankara.
- Koç, F. (2019). *Hacı Bektaş-ı Veli'nin Eserlerinde Söz Varlığı*. Doktora Tezi. Malatya: İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Korkmaz, E. (1994). *Ansiklopedik Alevilik Bektaşîlik Terimleri Sözlüğü*. İstanbul: Ant Yayınları.
- Korkmaz, Z. (2019). *Alevi-Bektaşî Klasiklerinden Makâlât Adlı Eserdeki Alevilik-Bektaşîlik Terimlerinin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Malatya: İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Köksal, M. F. (2019). *Manzum Fütüvvetnâme Tarsuslu Dâ'î*. Ankara: Türkiye Bilimler Akademisi.
- Ocak, A.Y. (1996). Fütüvvetnâme. *TDV İslâm Ansiklopedisi 13. Cilt* içinde (ss. 264-265). İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.
- Sarıkaya, M.S. (2009). Bektaşî ve Alevi Kültürünün Yazılı Kaynağı Olarak Fütüvvetnameler. *Doğumunun 800. yılında Hacı Bektaş Veli ve Bektaşîlik Sempozyumu Bildiri Kitabı* içinde (ss. 1-18). İstanbul.
- Sarıkaya, M.S. (2022). Önsöz. Hüseyin Türkmen ve İrfan Dağdelen (Haz.). *Fütüvvetname-i Bektaşîyye* içinde (ss. 11-25). İstanbul: İstanbul Büyükşehir Belediyesi.
- TDV İslâm Ansiklopedisi Dinî Terimler Sözlüğü. Cilt I.* Ahmet Özel (Haz.). İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.
- Tekin, T. (2003). *Orhon Türkçesi Grameri*. İstanbul: Türk Dilleri Araştırmaları Dizisi.
- Toparlı, R. vd. (2007). *Kıpçak Türkçesi Sözlüğü*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Türk, H. ve Çapar, M. (2011). Alevilikte Yola Giriş Geleneklerinin Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesi. *Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi*, 60: 17-42.
- Uğur, A. (2020). *Klâsik Türk Şiirinde Bektaşîlik*. Çanakkale: Paradigma Akademi Yayınları.
- Uludağ, S. (1996). Fütüvvet. *TDV İslâm Ansiklopedisi 13. Cilt* içinde (ss. 259-261). İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.
- Ünlü, S. (2012a). *Karahanlı Türkçesi Sözlüğü*. Konya: Eğitim Yayınevi.
- Ünlü, S. (2012b). *Harezmi-Altınordu Türkçesi Sözlüğü*. Konya: Eğitim Yayınevi.
- Ünlü, S. (2013). *Çağatay Türkçesi Sözlüğü*. Konya: Eğitim Yayınevi.

Wilkins, J. (2021). *Handwörterbuch des Altuigurischen, Altuigurisch-Deutsch-Türkisch*. Göttingen: Universitätsverlag Göttingen.

Yurduseven, S. (2023). Alevî-Bektaşî Menâkıbnâmelerinde Renk Sembolizmi. *Tetkik*, 3: 43-68.

**MONIKA MARON'UN "MUNIN ODER CHAOS IM KOPF" ADLI ROMANINDA
KORKAK VATANDAŞ ÖRNEĞİ OLARAK MINA WOLF KARAKTERİ**

**THE CHARACTER OF MINA WOLF AS AN EXAMPLE OF A FEARFUL CITIZEN IN
MONIKA MARON'S NOVEL "MUNIN ODER CHAOS IM KOPF"**

Dudu UYSAL

Dr. Öğrt. Üyesi, Sakarya Üniversitesi, İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, Alman Dili ve
Edebiyatı Bölümü

ORCID No: 0000-0002-8298-2153

ÖZET

Günümüz dünyasında ülkeler farklı krizleri eş zamanlı olarak yönetmeye çalışmaktadır. Bu krizlerden biri iklim krizidir. Karşı konulması güç doğal felaketlerin sonucu olarak insanlar ülkelerini terk etmek zorunda kalır. Diğer krizler ise insanların kendi ülkelerinde ortaya çıkan savaşlardan, maruz kaldıkları şiddetli ayrımcılık ve baskıdan, mevcut ekonomik durumlarının kötüleşmesinden kaynaklanmaktadır. Bu insanların yoğun göçü gittikleri ülkelerde mülteci ve sığınmacı krizine neden olur. Ülkeler son yıllarda bu krizler karşısında büyük bir sınav vermektedir. Bu krizleri ana gündem konusu yapan ülkelere de Almanya'dır. Son yıllarda Almanya'da yabancı ve İslam karşıtlığı giderek artış göstermektedir. Bu karşıtlıklar Alman halkında zenofobi, islamafobi gibi farklı korku sarmallarının oluşmasına neden olur. Bu sarmala hapsolan insanlar "Angstbürger" yani "korkak vatandaş" olarak adlandırılır. Bu vatandaşlardan biri de Alman yazar Monika Maron'dur. Maron yabancılardan ve İslam'dan açıkça korktuğunu dile getiren zenofobik ve islamafobik bir yazardır. Mülteci ve sığınmacıların Almaya'ya kabul edilmesine karşı çıkar. Bu yüzden 40 yıldır birlikte çalıştığı S. Fischer yayınevi onunla yollarını ayırır. Maron da kitaplarını kendisi gibi siyasette sağ görüşü destekleyen Hoffmann und Campe adlı küçük bir yayınevinde yayınlamaya başlar. 2018 yılında yeni yayınevine yayınlattığı "Munin oder Chaos im Kopf" adlı romanında mesleği yazarlık olan Mina Wolf'u da benimsediği yabancı ve İslam karşıtlığından dolayı "korkak vatandaş" olarak tasarlar. Wolf gündelik hayatın kaotik ayrıntılarından dolayı kafa karışıklığından mustarıptir. Farklı medyalar tarafından verilen korkutucu güncel haberleri takip edip etmeme konusunda kararsızdır çünkü mülteci ve sığınmacıların şehirlerdeki saldırgan tutum ve davranışlarına hem medyada hem de bulunduğu yerlerde çok fazla rastlar. Son yıllarda artan savaşlar, terör olayları, günümüzün büyük savaş öncesi bir dönem olarak gösterilmesi ve iklim değişikliği de onu olumsuz etkiler. Wolf artık yaşamaktan keyif almayan korkak vatandaşa dönüşür. Bu bağlamda Wolf'u ilgilendiren olay ve durumlar çalışma kapsamında tüm ayrıntılarıyla ele alınacaktır.

Anahtar Kelimeler: İslamofobi, Yabancı Karşıtlığı, Korkak Vatandaş, Alman Edebiyatı, Monika Maron

ABSTRACT

In today's world, countries are trying to deal with several crises at the same time. The climate crisis is one of them. People are forced to leave their countries as a result of natural disasters that are difficult to cope with. Other crises arise from wars that break out in people's own countries, the severe discrimination and oppression to which they are subjected, and the worsening of their current economic situation. The intense migration of these people creates a crisis of refugees and

asylum seekers in the countries to which they go. Faced with these crises, countries have been severely tested in recent years. Germany is one of the countries that has put these crises at the top of its agenda. In recent years, anti-foreigner and anti-Islam sentiments have increased in Germany. These contradictions create different spirals of fear among the German people, such as xenophobia and Islamophobia. People caught in this spiral are called "Angstbürger", which means "fearful citizen". One such citizen is the German writer Monika Maron. Maron is a xenophobic and Islamophobic writer who openly expresses her fear of foreigners and Islam. She opposes the admission of refugees and asylum seekers to Germany. That's why the S. Fischer publishing house, which had published her books for 40 years, parted company with her. She also began publishing her books with a small publisher, Hoffmann und Campe, which, like her, supports the right wing in politics. In her novel "Munin oder Chaos im Kopf", published by a new publisher in 2018, she portrays Mina Wolf, a writer by profession, as a "fearful citizen" due to her anti-foreigner and anti-Islam sentiments. Mina is confused by the chaotic details of daily life. She is undecided about whether to follow the frightening news stories in the media, because she sees too many aggressive attitudes and behaviors of refugees and asylum seekers in the cities, both in the media and in the places where she lives. The increase in wars, terrorist attacks, the portrayal of today as a pre-war period and climate change also have a negative effect on her. Mina becomes a fearful citizen who no longer enjoys life. In this context, events and situations concerning Wolf will be discussed in detail in the course of the study.

Keywords: Islamophobia, Xenophobia, Fearful citizen, German literature, Monika Maron

GİRİŞ

Günümüz dünyasında ülkeler farklı türdeki krizleri eş zamanlı olarak yönetmeye çalışıyorlar. Bu krizlerden biri iklim krizidir ve insanlar karşı konulamayacak derecede büyük doğal felaketlerin sonucu olarak ülkelerini terk etmek zorunda kalıyor. İnsanların kendi ülkelerinde ortaya çıkan savaşımlardan, maruz kaldıkları şiddetli ayrımcılık, baskı ve zulümden dolayı ülkelerinden göç etmek zorunda kalmaları da ikinci bir kriz grubunu oluşturur. Üçüncü bir kriz grubu ise ülkelerin çoğunun ekonomik durumlarının giderek kötüleşmesinden kaynaklanır. Bu insanların aniden gerçekleşen plansız ve yoğun göçü de gittikleri ülkelerde sığınmacı ve mülteci krizine neden olur. Son yıllarda bu krizleri ana gündem konusu yapan ülkelere birisi de Almanya'dır.

Dünyada 59,5 milyon insan 2014 yılında ülkelerini terk etmek zorunda kalmıştır. Sığınmacıların ve mültecilerin sayılarının bu kadar fazla olması Birleşmiş Milletlerin onlara yardım etmesini de zorlaştırmıştır. Avrupa'da ise 2015 yılında 1 milyondan fazla insan sığınmacı ve mülteci olarak kayıt altına alınmıştır. Bu sayı Avrupa için son 25 yılın en yüksek sayısıdır ama yine de diğer bölgelerle karşılaştırıldığında Avrupa çok az sayıda sığınmacı ve mülteci kabul etmiştir. Kaçışın en çok olduğu ülke Suriye olmuştur. Otoriter bir rejim tarafından yönetilen Suriye'de halk hak, özgürlük ve demokrasi için ayaklanmıştı. Sonrasında ortaya çıkan iç savaş Suriye'nin bazı bölgelerine İslam devletlerine ait terör gruplarının hâkim olmasına neden olmuştur. Uluslararası Af Örgütüne göre sığınmacıların ve mültecilerin %95'ini komşu ülkeler kabul etmiştir. En çoğunu Türkiye, sonra da sırasıyla Lübnan, Irak ve Ürdün gibi komşu ülkeler kabul etmiştir. Avrupa'ya gelen sığınmacı ve mültecilerin büyük bir kısmını da Almanya, diğer geri kalanını da Macaristan ve İsveç gibi diğer Avrupa ülkeleri kabul etmiştir. Suriye'den sonra Almanya'ya en çok kaçışın olduğu ülkeler Irak ve Afganistan'dır. Irak'ta Amerika tarafından yönetilen saldırılardan sonra iç savaşa benzer bir durum ortaya çıkmıştır. Afganistan'da ise uluslararası birliklerin çekilmesinden sonra durum daha da kötüleşmiştir. Afganistan halkı arasında etnik uzlaşmazlıklar ortaya çıkmıştır. Taliban'ın teröristlerinin şiddetli saldırıları da buna dâhildir. Kosova ve Arnavutluk gibi ülkelerde de durum çok güvenli değildir. Bu ülkelerde sorun sadece ekonominin kötüleşmesi ve yolsuzluk değildir ayrımcılık ve organize suçlar da işe dâhildir. Bu bölgelerden Almanya'ya gelen

insanların çoğu ayrımcılığa ve ırkçı şiddete maruz kalan Orta Avrupa çingeneleri ve Romanlardır (Flüchtlinge in Deutschland – Fakten und Argumente gegen die Angst., tarih yok).

Alman halkının son yıllardaki büyük korkularından biri de ülkelerine çok sayıda sığınmacı ve mültecinin bir anda göç etmesi ve onların neden oldukları problemler ve krizlerdir. Ülkelerinde patlak veren problemlerden ve krizlerden kaçtıkları için onların göç ettikleri ülkelerde neden oldukları durumları bir problem ve kriz olarak görmedikleri düşünülür. Almanya ise onların kaçmasına neden olan problemleri ve krizleri bilir ama ülke olarak bunlarla başa çıkma konusunda biraz zorlanır. Almanya’da öncelikle sığınmacıların ve mültecilerin yerlerini belirlemek konusunda bir kriz yaşanır. Onların bakım, konaklama ve resmi işlemlerinde problemler ortaya çıkar. Almanya’daki sistem sığınmacıların ve mültecilerin giderek artan sayısını kaldıramaz. Talebin fazla olması sayının tespit edilmesini de zorlaştırır. Kaynak sıkıntısı ve yönetim krizi ortaya çıkar. Dilekçeleri işleme koyabilecek ve gelenlere danışmanlık yapabilecek çok az sayıda personel vardır. Alman halkına konuyla ilgili yerinde ve zamanında bilgilendirme yapılmadığı düşünülür. Uyum süreci için ortaklaşa bir tasarı oluşturma sırasında da ihmaller olduğu saptanır (Flüchtlinge in Deutschland – Fakten und Argumente gegen die Angst., tarih yok).

Sığınmacı ve mülteci krizi Alman kamuoyunda büyük bir tartışma yaratır. Sosyal medya platformlarında dolaşıma sokulan gerçek olmayan bilgiler ise bu durumu daha da tetikler. Sadece Almanya değil Avrupa’nın tamamındaki insanlar daha önce bilmedikleri bu yeni duruma duygusal olarak tepki verdikleri için yabancılardan korkmaya başlarlar ve bu korkularına da her zaman bir bahane bulurlar. Böylece ırkçı zihniyet kamuoyunda daha fazla destekçi bulur. Bu ırkçı destekçiler halkın ilgili konuda henüz ayrıntılı bir bilgiye sahip olmadıklarını bildikleri için onlarla doğrudan iletişim kurup gerçek olmayan bilgiler yayarak ve gerçekleri yadsıyarak halkı kışkırtıp onları kin ve nefrete sürüklemeye çalışırlar. Bizim ülkemiz ve bizim vatandaşımız diye gerçekleştirdikleri şiddet eylemlerini haklı çıkarmaya çalışırlar. Almanya’da bir tarafta sığınmacılara ve mültecilere yardım etmeye çalışan bir grup oluşurken, diğer tarafta da yabancı düşmanlığını ve ırkçılığı destekleyen başka bir grup ortaya çıkar. Almanya’da yabancı düşmanlığını ve ırkçılığı destekleyen bu ikinci grubun eylemleri bir insanlık krizi olarak görülen sığınmacı ve mülteci krizinin aşılmasına engel olur. Sığınmacılar ve mültecilerin bazıları Alman halkına yönelik şiddet eylemlerinde bulunurken, Alman halkı arasındaki yabancı düşmanı olan ırkçı grup da onlara yönelik şiddet eylemlerinde bulunur. Her iki tarafın gerçekleştirdiği bu şiddet eylemleri gerçek ya da gerçek olmayan korkulardan kaynaklanır. Bu korkunun sonucu olarak da kundaklama, kasıtlı olarak mala zarar verme, konaklama ücretlerinin artırılması, cinayetler, tecavüzler gibi korkutucu eylemler ortaya çıkar. Kalıcı bir çözüm bulunmadığı sürece taraflar arasındaki krizin giderek daha da şiddetli bir hal alacağından endişe edilir (Flüchtlinge in Deutschland – Fakten und Argumente gegen die Angst., tarih yok).

Modern toplumlarda korku herkesi ilgilendiren önemli bir konudur ve farklı korkular modern insanın hayatını olumsuz etkilemektedir. Modern insan sadece bireysel anlamda değil devlet ve dünya vatandaşı olarak da farklı korkular hisseder. Günümüzde insan, hayattaki rolü ne olursa olsun sınırsız bir korku sarmalının içine sıkışmış durumdadır (Bude, 2014: 11). Korktuğu kimse ya da şeyden korkmaması gerektiği ona mantıksal argümanlarla kanıtlanırsa bile o ikna olmayacaktır ve o kimse ya da şeyden korkmaya devam edecektir. Bu yüzden korkuların çoğuna mantıksal gerekçeler gösterilemez. Gösterilse bile bu argümanlar korkunun ortadan kaldırılması için yeterli olmayabilir (Bartke, Friedl, Gelhaar ve Stammer, 2017). Korku belirsiz bir duygu olduğu için asıl nedeninin ne olduğunu ortaya çıkarmak kolay değildir. Akla ve mantığa dayalı argümanlara kapalı olan korkuların çoğu, kişinin de kendi içine kapanmasına neden olur. Kişi korktuğu kimseye ya da şeye güven duymaz ve önyargıyla yaklaşmaya başlar. Önyargı ise onun ruhsal esenliğine zarar verir ve özgürlüğünü elinden alır (Strauss, 2016).

İnsan doğasına ait çok eski içgüdüsel bir duygu olan korku ve dışlama arasında da yakın bir ilişki vardır. İnsan dünyaya geldiği andan itibaren, kendini güvende hissetmek için ait olduğu grubun ya

da topluluğun dışına çıkmak istemez. Çünkü ötekine yani yabancı olana güven duymaz ve ondan korkar. Bu korku onun yabancılarla bir arada yaşamasını olumsuz yönde etkiler (Bartke, Friedl, Gelhaar ve Stammer, 2017). Son yıllarda çok sayıda sığınmacı ve mültecilerle bir arada yaşamak zorunda olan Alman halkı arasında da bu korkuyu hisseden insanlar vardır. Bu insanlar Almanca'da "Angstbürger" yani "korkak vatandaş" olarak adlandırılır. Korkak vatandaş, sorumlu vatandaş unvanından mahrum kişi olarak görülür. Genellikle akılcı ve mantıksal argümanlara dayandıramadığı bir korkuyla hareket ettiği için kendi düşüncelerini dikkate almak yerine, siyasette aşırı ırkçılığı destekleyen sağcı akımın söylemlerinin etkisi altında kalır. Böyle bir etki altındayken dile getirdiği şeyler her ne olursa olsun diğerlerinin ilgisini çekmez çünkü diğerleri onun korktuğunu bilir. Bir taraftan korkak vatandaşın çok korktuğu için yabancı olana karşı bencil bir içgüdü tarafından yönetilen düşmanca tutum ve davranışlarda bulunduğu düşünülür. Diğer taraftan da durumun sadece korkak vatandaşın bencilliğinden kaynaklanmadığını, kamu güvenliğinin de tehlikede olduğundan söz edilir. Okullar, şehirler ve hatta ülkenin tamamının tehlikede olduğu düşünülür. Örneğin Almanya'da mülteci aileleri evlerine kabul etmek isteyen ama onların arasında özellikle de genç ve yalnız erkekleri tehlikeli bulan çok fazla sayıda insan vardır. Ek ders verecek öğretmen sayısı az olduğu için mülteci çocukların diğer öğrencilerin arasına yerleştirildiğinde neler olacağı merak edilir. Mülteciler, Almanya'da yüzlerce yere dağılmış durumdayken onların nasıl geliştiklerini, suç işleyip işlemediklerini, çete kurup kurmadıklarını kimin kontrol ettiği de cevap bekleyen sorular arasındadır. Mültecilerin net sayısı sorulduğunda yetkililerin somut ve inandırıcı cevaplar verememesi de şüphelerin daha da artmasına neden olur. Yapılan anket sonuçlarına göre Almanların üçte ikisi göçün kontrolden çıktığını ve göçmen sayısının sınırlandırılması gerektiğini düşünüyor (Held, 2014).

Batılı devletlerin vatandaşları, devletlerinin İslamlaştırılmasından korkar. Özellikle de çok fazla yabancı bulduğu Almanya'da son yapılan anketler İslam'dan korkulduğunu ve Müslümanların işlediği suçlarda artış olduğunu gösterir (Bartke, Friedl, Gelhaar ve Stammer, 2017; Strauss, 2016). Ama mülteciler arasındaki suç oranı Alman halkının tamamının işlediği suç oranından fazla değildir. Almanya'ya çok fazla sayıda Müslüman'ın göç etmesine rağmen sayıları Alman halkının yüzde beşinden fazlasını kapsamaz. Ekonomik ve sosyal olarak dünyanın en güçlü devletlerinden biri olarak görülen Almanya'nın bu sorunun da üstesinden kolaylıkla geleceğine inanılır ve Alman halkının korkmasını gerektirecek bir durum olmadığı yönünde telkinde bulunulur. Ama bu sorunla başa çıkmak için sığınmacıları ve mültecileri ezip geçmek, İslam'ı ve Müslümanları aşağılamak, siyasette aşırı ırkçılığı destekleyen sağcı partiyi seçmemek gerektiği uyarısında da bulunulur (Strauss, 2016). Almanya'da muhafazakârlık diğer milletlere ve dinlere duyulan öfkeden değil de Almanya'nın burada yaşamak isteyen yabancılara kendi yaşam standartlarını benimsetmesi gerektiğini düşünen bir kesimin görüş ve düşüncelerinden kaynaklanır (Held, 2014).

Kişi korkusunu dile getirsin ya da getirmesin, psikoterapide korku kaynaklı rahatsızlıklar genellikle yüzleşme yöntemiyle tedavi edilir. Kişi korktuğu kimse ya da şeyle aralıklı olarak karşı karşıya getirilir. Bu süreçte kişinin o kimse ya da şeye karşı yavaş yavaş olumlu deneyimler elde etmesi ve korkusunu kontrol altına alması sağlanır. Korkak vatandaşların da korkularıyla yavaş yavaş yüzleşebilmesi için özellikle entegre olmuş sığınmacılar ve mültecilerle iletişim kurmaları sağlanır. Bu süreçte sadece bir kere yapılan konuşmayla tarafların birbirlerini kabul etmeleri ya da reddetmeleri beklenmez. Bu durumda elde edilen sonuç da verimsiz olur. Diyalog kurmaktan çekindiklerinde ise kendi kendilerini izole ederler. Birbirlerini karalamaya ve genelleştirmeye başlarlar. Örneğin sığınmacılar ve mülteciler Alman halkının tamamını kötülerken, Alman halkı içindeki korkak vatandaşlar da onların tamamını kötülemeye başlar. Birbirlerine yönelik saldırılarda artış olduğu gözlemlenir. Politik sisteme güvenmedikleri için protestolar da artar. Taraflar arasındaki ilişkileri iyileştirici diyalog yolu açılmadığı sürece, bu olumsuz tutum ve davranışların hiçbiri yapıcı bir çözüm olarak ortaya konamaz. Tarafların birbirleriyle iletişim kurmasının yanı sıra siyaset, medya ve toplumun önde gelenlerinin de korkak vatandaşlarla olan

iletişimini iyileştirmesi gerekir. Korkak vatandaşların dışında kalanlar ise iki tarafla da iletişim kurmaya çalışarak durumun iyileştirilmesine katkı sağlamalıdır (Bartke, Friedl, Gelhaar ve Stammer, 2017).

ARAŞTIRMA VE BULGULAR

Korkak Vatandaş Örneği Olarak Monika Maron

Monika Maron 03.06.1941 tarihinde Polonya kökenli Yahudi bir ailenin çocuğu olarak Berlin’de dünyaya gelir. 1951 yılından 1988 yılına kadar Demokratik Alman Cumhuriyeti’nde yaşar. İlk romanı olan “Uçucu Kül” yaşadığı ülkede yayınlanmadığı için 1981 yılında Batı Almanya’da bulunan S. Fischer yayınevinde yayınlanır. Batı Almanya’da tiyatro okuyan, yönetmen yardımcılığı ve gazetecilikle uğraşan Maron, 1970’li yılların sonundan itibaren sadece yazarlıkla ilgilenmeye başlar. 1992 yılında Kleist, 2003 yılında da Friedrich Hölderlin ödüllerine layık görülür. Metinlerinde kendilerini Batı tarafının kurbanı gibi hisseden ve ülkelerinin parçalandığını bilmiyormuş gibi davranan Doğu tarafındaki Almanları sert bir dille eleştirir. Yarı diktatörlüğün yönetiminde olan Demokratik Alman Cumhuriyeti’ndeki sosyalleşme sürecinden kendisi için farklı dersler de çıkarır. Özellikle diğer hâkim görüşlere karşı direniş gösterirken hoşgörüyü, bireysel özgürleşmeyi ve demokrasiyi destekler. Ona göre bu değerleri savunma cesaretini gösteremeyen kişi bir demokrat gibi davranmıyor demektir (Wurmitzer, 2021).

40 yıl boyunca büyük bir başarı ve onurla yayın yaptığı S. Fischer yayınevi Maron ile yolları ayırma kararı alır. Bu karar, Maron’un bir dizi makale yayınladığı Loschwitz kitabevinin Almanya’daki yeni sağın iki temel direği olan Antaios yayıneviyle olan bağlantısından kaynaklanır. Maron genellikle özgürleşme karşıtlığı ve İslam korkusuyla tanınır. S. Fischer yayınevi başlangıçta bu konuları tartışmaya değer bulur ama sonra bu durumdan içten içe rahatsız olmaya başlar. Özellikle de Maron’un toplumdaki korkuları ve öfkeyi kaleme almasından ve onun artık siyasi olarak öngörülemeyen bir yazar olmasından rahatsızlık duyar. Maron’un “Artur Lanz” ve “Munin oder Chaos im Kopf” adlı romanlarında yarattığı karakterler üzerinden cinsiyet, göçmenlik ve İslam dini ile ilgili düşüncelerini ifade etmesi bardağı taşıran son damla olur. Özellikle de “Munin oder Chaos im Kopf” adlı romanında Mina Wolf karakteri üzerinden korkunun, şiddetin, kabalığın ve hissizliğin insanları nasıl esir aldığını ve yasa dışı kitlesel göçün neden olduğu olumsuz durumları anlatır (Wurmitzer, 2021; Rebhandl, 2020).

Maron sağcı görüşü destekleyen Hoffmann und Campe yayıneviyle çalışmaya başlar. Bu yayınevinde köpek kitabı olan “Bonnie Propeller”i ve “Was ist eigentlich los?”u yayımlar. Maron’un 2010-2019 yılları arasında kaleme aldığı metinlerde genellikle modern ve sol görüşe şüpheyle yaklaştığı görülür. Bu yıllardan önceki metinleri de genellikle Doğu Almanya ile ilgilidir (Wurmitzer, 2021; Monika Maron wechselt nach Streit den Verlag, 2020). 2010 yılından beri İslam dini ile ilgili olarak hoşgörüsüzlüğe karşı hoşgörü göstermeye başlar: “Toleranz gegenüber der Intoleranz”. Devletin yasa dışı göçlere, yabancılara yönelik hoş geldin çılgınlığına ve cinsiyetlere yönelik izlediği politikayı sert bir dille eleştirir. Alman halkına tanınan hakların aynılarının Müslümanlara tanındığında, İslam dininin bireyler ve toplum üzerindeki etkisinin giderek artacağından endişelenir. Maron bu zamana kadar liberal görüşü desteklediğini ama artık sağ tarafta yer aldığını kabul eder. Farklı medya organları tarafından kendisinin son yıllarda sağcı görüşü desteklemeye başladığıyla ilgili yapılan haberlere itiraz etmez ve aynı yayın organlarının Müslümanların karıştırdıkları kanlı eylemleri de her gün haber olarak verdiklerine dikkati çeker. Maron, Almanya’da 2013 yılında kurulan ve sağcı görüşü destekleyen “Almanya için Alternatif” (Alternative für Deutschland) (AfD) partisinin savunucularındandır ve bu partiyi kendisi için tek seçenek olarak görür. Caminin yanından geçerken korkudan titremediğini ve başı örtülü bir kadın gördüğünde korkudan terlemediğini ama yine de İslam dininden korktuğunu her seferinde dile getirir: „Weder überfällt mich ein Zittern, wenn ich an einer Moschee vorbeigehe, noch tritt mir

der Angstschweiß auf die Stirn, wenn ich einer Frau mit Kopftuch begegne. [...] Die Wahrheit ist, dass ich vor dem Islam wirklich Angst habe.“ (Wurmitzer, 2021) Maron ile ilgili verilen bütün bu bilgiler onun “korkak vatandaş” tanımlamasına uyduğunu açıkça göstermektedir.

Korkak Vatandaş Örneği Olarak Mina Wolf

Mina Wolf’un Aşk İlişkileri ve Makale Yazım Süreci

Monika Maron’un “Munin oder Chaos im Kopf” adlı romanında Mina Wolf adlı ana karakter geçmişte yaşadığı duygusal ilişkilerde sürekli hayal kırıklığına uğrar. Gençliğinde Friedrich ile olan ilişkisinde başarılı bir birliktelik kuramaz. Eski eşiyile on üç yıl süren evliliğinde ise sürekli kavga ve tartışmalar olduğu için sevgiden söz edilemez. Bugün ise hayatında duygusal ilişki olarak yaşadıklarını birer hata olarak görür. Aşkla ilgili neden, nasıl ve ne zaman sorularına cevap veremez. Uzun süredir de yalnız yaşamaktadır.

Yazarlıkla uğraşan Wolf’un 1000. yıldönümünü kutlayan küçük bir Vestfalya kasabasının hatıra yayını için Otuz Yıl Savaşları hakkında uzun bir makale yazması gerekir. Bu makaleyi yazmak için yazın yapacağı bütün seyahat planlarını iptal eder. Ekonomik durumu iyi olmadığı için paraya ihtiyacı vardır ama makaleyi bitirdikten sonra kendisine ne kadar ücret ödeneceğini bilmez. İnternetin yaygınlaşmasıyla birlikte gazeteler eskisi gibi para kazanmadığı için genellikle kendisine çok az miktarda ödeme yapılır. Yeterli miktarda parası olduğunda, yazı yazma zorunluluğunun ortadan kalkacağına inanır. Aslında Wolf hayatında zorunluluğun ötesindeki özgürlüğü arar.

Makalenin konusu uzmanlık alanı ile ilgili olmadığı için bu konuda derin bir bilgiye sahip değildir. Geçmişteki ve şimdiki savaşlarla ilgili daha önce hiç yazı yazmamıştır. 17. yüzyıl ve Vestfalya hakkında ayrıntılı bilgiye sahip olmadığı için hayatını Otuz Yıl Savaşlarına adanmış tarihçilerle rekabet edecek durumda değildir. Bu nedenle makaleyi yazarken bugüne kadar tarihçilerin çok fazla ilgilenmediği bir bölüm bulmaya çalışır ve ilgisini savaş sırasında ortaya çıkan kargaşaya değil de daha ilginç bulunduğu savaş öncesi döneme yönlendirir. Ayrıca makalesinde Otuz Yıl Savaşlarında görev alan Alman bir paralı asker olan Peter Hagendorf’un hayatına ve yazdığı günlüklere de yer vermek ister. Hagendorf savaş sırasında uzun yıllar paralı asker olarak çalışır, barış geldiğinde ise vasıfsız işlerde çalışmak zorunda kalır ve bu durumla ilgili olarak onun barış süreciyle baş edemediği yorumları yapılır. İnsan barış sürecine çok fazla tahammül edemeyen canlı bir varlıktır. Wolf’un makale konusu olarak üzerinde çalıştığı Otuz Yıl Savaşları da gerçek hayatta tam da böyle bir durumun temsilidir ve Fromm’a göre Otuz Yıl Savaşları şöyle başlamıştır: “Avrupa için maddi olduğu kadar manevi olarak da yıkım olan Otuz Yıl Savaşları, nesnel bir atmosfer yaratarak önlemeye çalışan hümanist düşünürlerin çığınca çabalarına rağmen başladı.” (Fromm, 1987: 60)

Hagendorf hayatı boyunca sadece ailesinin hayatta kalması için mücadele eder. Geçim sıkıntısı çektiği için askerlik de olmak üzere yaptığı her işi para karşılığında yapmak zorunda kalır. Wolf kendi hayatıyla Hagendorf’un hayatı arasında benzerlik olduğunu düşündüğü için bu konuya makalesinde yer vermek istediği söylenebilir.

Korkulan Karakter Olarak Bayan S.

Wolf on yıldan uzun bir süredir cadde üzerinde bulunan bir apartmanda ikamet eder. Apartman sakinlerinin dışında caddede ikamet eden diğer insanları sadece dış görünüşünden tanır. Onlardan birkaçıyla selam alıp verdiği de olmuştur ama onların ne isimlerini ne de mesleklerini bilir. Sadece onların mesleklerinin ne olabileceğiyle ilgili kendi kendine tahminlerde bulunur. Wolf’un komşusu Bayan S. ise dört yıldan beri aynı caddede bulunan apartmanda oturur. Bayan S.’nin akıl

sağlığı yerinde değildir. Genel alışkanlıkları arasında ikinci katta bulunan balkonundan caddeye doğru öfkeli bir şekilde küfrederek bağırması ve balkonda sesli bir şekilde şarkılar söylemesi yer alır. Onun bu alışkanlıkları bir yıldan uzun süredir komşularını rahatsız eder. Bayan S.'yi oturduğu daireden çıkartması için ev sahibiyle konuşurlar. Bayan Wedemeyer'in eski danışmanı, Bayan S.'nin akıl sağlığı yerinde olmadığı (engelli) için evden çıkartılmayacağını söyler. Bayan S.'nin akıl sağlığının yerinde olmadığı resmi olarak bilinmesi onun hiçbir kimse ya da şeyden etkilenmeden komşularını kolaylıkla rahatsız etmesine yola açar. Komşular ise bu duruma umutsuzca katlanmak zorunda kalır. Wolf, sonbaharın büyük bir bölümünü Berlin dışında geçirdiği için Bayan S. ile ilgili yaşanan olayların ne kadar ciddi olduğunu Bayan Wedemeyer'den öğrenir. Wolf aslında ona dostça bir selam vererek yoluna devam etmek ister ama Bayan Wedemeyer'in kendisini bu yeni olayların içine çekmesine engel olamaz. Arend adlı genç bir bayanın beş yaşındaki kızı Lotta, sokakta giderken annesine kreşte yeni öğrendiği şarkıyı söyler. Bayan S. ise çocuğun kendi sesiyle dalga geçtiğini düşünerek onu azarlar ve korkutur. Kızını savunmaya çalışan anneye de aynı şekilde davranır. Onların arkasından küfrederek bağırır. Wolf küçük yaşta bir çocuğa böyle bir şeyin yapılmaması gerektiğini ama Bayan S.'nin de balkondan aşağı atılmayacağını söyler.

Bayan S. mırıldanarak dışarıya çıktığı anda, balkonda bulunan Wolf hemen içeri girer çünkü Bayan S. onu balkonda görür görmez hemen kendi balkonunun köşesine doğru yaklaşır. Wolf kapıyı kapattığında ise hemen geri çekilir. Bazen penceresi açık kaldığında da Wolf onun sesini duymaya devam eder. Bundan böyle Wolf, Bayan S. balkonda şarkı söylese de söylemese de rahatsız olmaya başlar çünkü şarkı söylemediğinde içinden sürekli şimdi şarkı söyleyecek ya da neden şarkı söylemiyor diye geçirir. Ara sıra balkona çıkarak onun balkonda olup olmadığını ve balkon kapısının açık olup olmadığını kontrol eder. Wolf onun balkonda insanlara zulmedercesine şarkı söylemesinin nedenleriyle ilgili tahminlerde bulunur. Ona göre Bayan S.'nin öfke kontrol bozukluğu olabilir. İnsanların kendisinden nefret etmesini istiyor olabilir. Çocukken şarkı söylemeyi sevdiği için bugün de şarkıcı olmak ve seyircinin önünde eğilmek istiyor olabilir. Çocukken Noellerde ya da doğum günlerinde şarkı söylediğinde, birileri ona ileride meşhur bir şarkıcı olacağını demiş olabilir. Söylediği şarkıları kendisi tekrardan dinlediğinde, sesini güzel bulmuş ve bununla ilgili birçok hayal kurmuş olabilir. Solo olarak değil de koroda şarkı söylediği için artık solo olarak şarkı söylemek hayaliyle yanıp tutuşuyor olabilir. Şimdi de dünyaya kendini kanıtlamak için balkona çıkıp şarkı söylüyor olabilir. Aşkta hayal kırıklığına uğradığı için ya da kendi kendini sevmekten kurtulamadığı için akıl sağlığını yitirmiş olabilir.

Bayan S.'nin balkona çıkıp şarkı söylemesi artık cadde sakinlerini çıldırtacak seviyeye gelir. Onlardan birkaçı Bayan S.'nin balkonunun önünde ellerini yumruk yapmış bir şekilde dikilerek ona tehditler ve hakaretler savurur. Bayan S. ise bu durumu bir başarıymış gibi gördüğü için onların çılgınlıklarını alkış gibi algılar. Caddenin tamamı üzerinde hâkimiyet kurmuş gibi davranır. Kendi kendini coşturma konusunda iyi olduğu için dışarıdan bir diva gibi mutlu görünür.

Bir gün Wolf üzerinde adının yazılı olduğu bir mektup alır ve bu mektubun üzerinde adres olmadığını fark ettiğinde endişeye kapılır. Birileri tarafından gözetlendiğinden ya da şikâyet edildiğinden şüphelenir. Mektubun Bayan Wedemeyer'den geldiğini okuduğunda, ortada endişe edilecek bir durum olmadığını fark eder. Mektupta saat 16:00'da "Kaskade" adlı restoranın "Biergarten"ında caddeye barış getirmek amacıyla Bayan S. için alınması gereken önlemleri konuşmak için düzenlenen toplantıya davet edilir. Çünkü caddedeki barış ortamına en çok Bayan S.'nin zarar verdiği düşünülür ve onunla daha iyi mücadele edebilmek için topluca hareket edilmesi gerektiğine inanılır. Wolf akıl sağlığı yerinde olmayan bir bayan tarafından sinirlerinin daha fazla yıpratılmasını istemediği için bu mücadelede yer almak istemez. Bu nedenle birinci toplantıya çok fazla bir katkısı olmaz ve yapılacak ikinci toplantıya da katılmak istemez.

Bir başka gün de yine Bayan Wedemeyer'den Wolf'a bir elektronik posta gelir. Bu elektronik postada caddede Bayan S.'den kaynaklanan durumun artık dayanılmaz ve tehlikeli olduğu, acilen

önlem alınmazsa durumun daha da kontrolden çıkacağı yazar. Toplu bir şekilde yazılı bir şikâyetle bulunulması için yardım istenir. Bayan S.'nin günlük davranış stratejilerinde değişiklik olduğu için Wolf'un makale yazmak için geceyi tercih etmesi artık işe yaramaz. Pencereler kapalı olsa bile saat 09:00-10:00 gibi uykusundan uyanmak zorunda kalır. Bu sefer Bayan S.'den gerçekten nefret etmeye başlar ve onu engellemek için girişilen bu mücadelede artık o da yer almak ister.

Cadde Bayan S.'den kaynaklanan olayla birlikte neredeyse bütün şehir tarafından tanınacak duruma gelir. Bayan Wedemeyer, toplantıda diğer komşulara Bayan S. ile ilgili bir sunum yapar. Onu oturduğu daireden çıkarmak için hukuki yollar aranır ama akıl sağlığı yerinde olmadığı için hukuk her zaman onu korur. Aileler çocuklarını Bayan S.'ye karşı kıskırttıkları için çocuklar onun el kol hareketlerini ve şarkılarını taklit etmeye başlar. Bu durum Bayan S.'yi daha çok öfkeliendirir ve çocukların üzerine balkondan aşağı su döker ama su çocuklara isabet etmez. Wolf'un komşusu Bayan Herfoth'a göre çocukların böyle bir olaya sürüklenmesi doğru değildir. Bayan S. cadde sakinlerinin yeni saldırılarına her zamankinden daha büyük bir öfkeyle karşılık verir. Diğerleri onun balkonunun önünde şarkı söylemeye başladığında, o da onlara hakaret eder, üzerlerine su ya da çiçek saksılarından toprak atar. En sonunda ise devriye gezen iki polis memuruna mutfak bıçağıyla saldırır. Bu saldırıdan kendisini korumak isteyen polis memurlarından biri başka bir tarafa geçtiğinde, Bayan S. merdivenlerden düşer ve elindeki bıçak da göğsüne saplanır. Wolf'un oturduğu cadde gazetelerde ve sosyal medya platformlarında bu haberle gündem olur. Bayan S. hakkında onun akıl sağlığının yerinde olmamasından başka hiçbir şeyden bahsedilmez. Polis memurları ise bu olaydan sorumlu tutulmaz çünkü Bayan S.'nin saldırıları karşısında kendilerini bile koruyamamışlardır ve sadece kaçabilmişlerdir. Artık cadde oldukça sessizdir. Herkes günlerdir bu sessizliği istemesine rağmen sanki içten içe kendilerini suçlu ve vicdanen rahatsız hissediyor gibidir ama bu hislerini açıkça itiraf etmekten çekinir. Bayan S. hakkında konuşmaktan kaçınırlar. Hakkında konuşmaya başladıklarında ise ona hayattayken göstermedikleri hoşgörüyü gösterirler. Wolf, Bayan S.'nin kendine özgü bir şekilde öldüğünü düşünür. Daha kalabalık bir caddeye taşınmayı ya da akıl hastanesine gitmeyi kabul etmediği için ölmüştür. Onun tiyatroya ve operaya olan tutkusunu çok değerli bulur. Onu özlemez ama onun boş balkonuna baktığında rahatsızlık duyar.

Mina Wolf'un Zorunlu Gece İzolasyonu

Bayan S.'nin ilk başta gündüzleri balkona çıkıp sürekli şarkı söylemesi, Mina Wolf'un yazmak zorunda olduğu makale ile ilgili yaptığı çalışmalara engel olur. Wolf bunun üzerine geceleri çalışmaya başlar çünkü gece onun uzak bir yüzyıla daha kolay bağlanmasını sağlar. Wolf geceyi kendisine yakın olarak gördüğü için onu hiçlik olarak anlamlandırır ve geceyle tuhaf bir arkadaşlık kurduğu için mutludur. Geceyi sakin, samimi ve güzel bulur. Gece aklına daha parlak fikirler geldiği için yorgun olsa bile geceleri uyanık kalmaya çalışır. Gece olduğunda birileriyle iletişim kurmak zorunda değildir. Hem havada hem de şehirde yatıştırıcı bir sakinlik vardır. Gündüzleri kendisinden saklanan yolların, gecenin sessiz karanlığında kolaylıkla ortaya çıktığını fark eder. Geceleri gerçekten ne ile ilgilenmesi gerekiyorsa onunla ilgilenir. Zorunlu gece izolasyonu, ona gençliğindeki yalnızlığın verdiği lüks hayatı hatırlatır. Genellikle öğleden önceleri çalışmaya alışık olmasına rağmen kendisini yavaş yavaş gecenin yalnızlığına da alıştırmaya başlar. Gecenin sakinliğini yoğun bir şekilde deneyimlediği için ilk başlarda Bayan S.'yi kendisine verilmiş bir şans olarak görür. Bayan S. günlük davranış stratejisini değiştirene kadar gecesi gündüz, gündüzü de gece olur. Gündüz olduğunda ise düşünceleri ve rahatlık durumu tamamen değişir. Bayan S. henüz uykuda olduğu için Wolf da uyumadan hemen önce sabah sakinliğinde balkonda kahvaltı yapar. Ona göre sabahın bu saatleri gece kadar sakinidir. Üç ya da dört gecedan sonra gündüzleri genellikle öğleden sonranın sakinliğinde 5-6 saat uyumayı başarır. Arta kalan zamanında ise dışarıya çıkıp gezer ve işlerini halleder. Gündüzleri uyuduğu için insanlarla çok fazla iletişim kurmaz. Ara sıra da olsa gündüzleri dışarıda neler olduğunu da merak etmeden duramaz. Bayan

S.'nin günlük davranış stratejisi değiştiği için Wolf'un kurduğu bu gece düzeni çok da uzun sürmez ve hayatına tekrardan bir kargaşa hâkim olur.

Mina Wolf'un Korkularının Kaynağı

Mina Wolf yaşadığı hayattan memnun olmayan bir karakterdir. Günümüz dünyasının rahatsız edici durumunun aynadaki görüntüsünü bile bozduğunu düşünür. Günlük hayatta karşılaştığı olaylar ve farklı medyalardan takip ettiği güncel haberler Wolf'u mutsuzluğa, endişeye ve korkuya sürükler. Onun bu olumsuz duygulara kapılmasına neden olan konulardan biri iklim değişikliğidir. Haberlerde her gün bu konuyla ilgili farklı sorunlara dikkat çekildiğini fark eder. Bu sorunlardan bazıları içme suyunun giderek azalması, su kıtlığının kapıda olması, açlık ve nüfusun giderek fazlaşmasıdır. Asya ve Afrika'da sıcaktan kaynaklanan tehditlerden söz edilir. İklim değişikliği ve dünyanın batacağı kehanetleriyle ilgili bilgiler medya aracılığıyla paylaşıldığı gibi ülkelerin meclis toplantılarında ve dünya çapında düzenlenen konferanslarda da paylaşılır. Yaklaşan büyük felaketler için insanlara sürekli olarak uyarılarda bulunulur. Mevcut bütün imkânlarla rağmen insan aklının olacaklarla başa çıkamayacağından korkulur. Wolf'a göre ortaya çıkan felaketler artık Tanrı'nın hâkimiyetinden çıkmış durumdadır ama yine de bu felaketlerin arkasında mutlaka açıklanamayan bir güç olduğunu düşünür.

Wolf'u rahatsız eden diğer bir konu da günümüzün savaş öncesi bir dönem olarak görülmesidir. Medyada bu konuyla ilgili çok fazla haber yapılır. O da içten içe savaş öncesi bir dönemde yaşadığına dair bir hisse kapılır. Burada söz konusu olan sadece geçmişteki bir savaş öncesi dönem değildir, aksine dünün, bugünün ve yarının bir arada ele alınması gerektiğini düşünür. Bugünün savaş öncesi bir dönem olması, gelecekte barışın biteceği anlamına geldiği için Wolf barış dolu dünyaya büyük bir şiddet ve korkunun hâkim olacağından korkar. Ortaya çıkmış ya da çıkması muhtemel bütün savaşlar onun sinirlenmesine neden olur. Avrupa'da tekrardan bir savaşın çıkacağından, refah içinde bir yaşamın son bulacağından ve Afrika'daki kabile ve din savaşlarının bir benzerinin Almanya sınırlarının içine taşınacağından korkan insanlar olduğu gibi bunların hiçbirini önemsemeyen insanların da olduğunu görür. Ona göre uzakta olduğu düşünülen savaş çok yakındadır ve belirtileri de yavaş yavaş ortaya çıkmaktadır.

Wolf savaşın sadece Irak ve Suriye gibi ülkelerin topraklarında değil, kendi ülkesinin meydanlarında ve sokaklarında de yeniden başladığını düşünür. Günümüzde ulusal savaşların biteceği ama dini ve ideolojik savaşların başlayacağı bir sınırdadır durulduğundan söz eder. Ülkesine göç eden sığınmacıların ve mültecilerin neden olduğu problemlerden ve krizlerden dolayı mevcut yaşam düzeninin yavaş yavaş bozulacağından korkar. Bu konuda güvenilir olduğu düşünülen insanlar arasındaki anlaşmalara bile artık güvenilmemesi gerektiğini düşünür. Sığınmacılar ve mültecilerle ilgili ortaya çıkan çoğu raporun sonuçları da onu korkutur. Son yıllarda tecavüz, bıçaklama, soygun ve güvenlik güçlerine yönelik saldırı olaylarının arttığına dair yapılan güncel haberler de bu raporların sonuçlarını doğrular niteliktedir. Wolf'a göre farklı kıtalardan göç eden yabancılar göç etmekle kalmaz, beraberlerinde savaşın şiddetini de getirirler ve sonuç olarak bu korkutucu olaylar ortaya çıkar:

„[...] was in mir die bedrohliche Ahnung, auch wir lebten wieder in einer Vorkriegszeit, heraufbeschworen hatte. Ob mein Auftraggeber mit meiner Interpretation seines Auftrags zufrieden sein würde, bezweifelte ich, aber was immer ich las, lenkte meine Gedanken fast zwanghaft in unsere Zeit, deren Unbeherrschbarkeit sogar schon offen in den Zeitungen diskutiert wurde. Mein Gefühl, unsere gewohnte Ordnung löse sich ganz allmählich auf, und auf sicher geglaubte Vereinbarungen zwischen den Menschen sei kein Verlass mehr, speiste sich gewiss auch aus meiner gezielten Suche nach solchen Schreckensberichten. Aber immerhin waren sie zu finden, die Meldungen über zunehmende Vergewaltigungen, Messerstechereien, Raubzüge und sogar Angriffe auf die Polizei, als sei mit den Millionen Menschen, die in den letzten Jahren aus

fremden Kontinenten eingewandert waren, auch der Krieg eingewandert, dem sie entflohen waren.“ (Maron, 2018: 8)

Wolf, Almanya'daki sığınmacıların ve mültecilerin neden olduğu olumsuz olayları savaş tehdidi olarak algılar. Ona göre şehirleri kasıp kavuran şiddet olayları günlük hayatı olumsuz etkiler. Mahallelerden geçerken insan ya da hayvanların bıçaklanma olaylarını, şantaj yapanları, araba lastiklerini kesenleri, camları kıranları, isimsiz mektup gönderenleri, taksiye parası yetmeyenleri görür ve duyar. Sonuç olarak son yıllarda günlük hayatı tehdit eden kişi ve olaylara çok sık rastlanır. Milyonlarca tuhaf genç erkeklerin ülkeye akın etmesinden sonra tecavüz olaylarında da artış gözlemlenir.

Wolf Suriye, Irak, Yemen gibi ülkelerden göç eden Müslümanları kendi ülkelerinde ve Almanya'da karıştıkları şiddet olayları üzerinden değerlendirir. Bu ülkelerle ilgili yapılan haberleri izlediğinde, son yıllarda Müslümanlara nasıl bakıldığından haberdar olur. Müslümanların laik bir yaşam tarzı benimsemeyen kapalı bir toplumda yaşadıklarını öğrenir. Irak'ta Müslüman teröristler tarafından Amerikalı bir rehinenin başının koparıldığı haberini izler. Haberde 40'lı yaşlarındaki zanlının kameralara gülümsediğini görür. Bu haberden çok korkan Wolf, bu kişilerin İslam'ın cehennemine ait olduklarını söyler.

Wolf'a göre bu olaylar karşısında hiçbir şeyin yapılmıyor olması ve herkesin bu günlük saldırılara katlanmak zorunda oldukları gerçeğine alışmış gibi görünmesi çok acı bir durumdur. İnsanların çoğu olanları ya da olacak olanları değiştiremeyeceklerine inandıkları için son yıllarda kendilerini ruhsal olarak çok gergin hissederler. Öfkelerini bunlarla ilgili olmayan şeylerden çıkartmaya çalıştıkları için son yıllarda insan ilişkilerine öfke hâkim olmuş durumdadır. İlişkilerde öfkeli olan taraflar her zaman çatışma eğilimindedir. Bu durum günlük hayatı olumsuz etkileyen bilindik bir yaşam kaygısı olmaktan çıkar ve hayatı tehdit etmeye başlar. Wolf insanların bugüne kadar inandığı değerlerden vazgeçip, bu olumsuz tarafa sıkı sıkıya sarılmış olmalarını çok şaşkıncı bulur. Bayan S.'nin balkona çıkıp şarkı söylemesine etraftakilerin öfkeyle tepki göstermesini de insanların son yıllardaki öfke problemiyle ilişkilendirir.

Wolf her sabah okuduğu ya da izlediği haberlerden dünyanın kötüleşen durumunda hiçbir şeyin değişmediğine şahit olduğu için sabahları haberleri takip etmeyi bırakır. Günlük olayların kendisini etkilemeden üzerinden akıp gitmesini ister. Sağır ve dilsiz olduğunda dünyanın daha katlanılır olup olmayacağını sorgular. Günlük hayatın saçmalıklarından kurtulmayı başaramadıklarında, Bayan S. gibi aklını kaybeden insanlar olduğunu da bilir. Bu nedenle son zamanlarda ikamet ettiği caddede gerçekleşen her şeyi kendisinden uzak tutmak için çaba gösterir. Bayan S.'nin ataklarına karşı ruhsal sağırlıkla tedbir alır. Makale konusuyla ilgili ne okursa okusun, düşüncelerini günümüz dünyasının kontrol edilemezliğine yönlendirdiği için kasvetli ruh halini makalesine yansıtmaktan kendini alıkoyamaz. Ortadoğu'da aniden bir barışın olacağına, göçün duracağına ve Afrika'daki doğum oranlarının düşeceğine yönelik de hala umudu vardır. Bunlar gerçekleşirken ortaya çıkan kargaşanın da insanları özgürleştireceğine inanır. Burada olumlu sonuçlar ortaya çıkaran kargaşaların da olduğu işaret edilir.

Mina Wolf'un Konuşan Karga Munin'le Olan Dostluğu

Temmuzun ilk günlerinden birinde balkonda kahvaltı yaparken masaya koyduğu bazı yiyeceklerin geri döndüğünde orada olmadığını görür. Yiyecekleri masanın üzerinden tek bacaklı bir karganın götürdüğünü fark eder. Karga tekrardan balkona geldiğinde onu tekrardan kaçırmamak için çok dikkatli davranır. Her seferinde balkondaki masanın üzerine yiyecek bir şeyler bırakır. Zamanla kargayla arasında bir yakınlık oluşur. Kargaya her geçen gün daha fazla özlem duyar ve bu durum onu heyecanlandırır. Kendisini kargayla tamamlanmış hissettiği için mutludur. Kargaya takıntıyla değil de tutkuyla bağlıdır. Onunla birlikteyken mutludur. Onunla ilgilenmeye başladığı günden

beri Bayan S.'nin balkonda şarkı söylemesinden rahatsız olmaz çünkü artık Bayan S.'yi ve kargayı doğanın bir parçası olarak görür. Kargayla kurduğu iletişimi cadde sakinleriyle kurduğu iletişimden daha değerli görür. Bu iletişimi ne belli bir ücret karşılığında yazmak zorunda olduğu makalenin dünyasına ne de korkutucu günlük haberlerin dünyasına dâhil eder. Kargayı harika ve büyülü bir kuş insan olarak görür.

Karganın tek bacaklı oluşu Wolf'a bir anısını hatırlatır. Çocukken yaralı bir serçeye yardım eder ve yaralı serçe iyileşince türlerinin yanına tekrardan döner ama diğerleri yaralı serçenin artık onların topluluğuna ait olmadığını düşündükleri için onu öldürürler. Wolf bu olayı hayatında öğretici bir deneyim olarak görür. Bu deneyimin öğretisi ise ait olduğun topluluktan uzun süre ayrılırsan, geri döndüğünde aynı türdeki diğerleri tarafından öldürülürsün olur. Almanların yabancılara yönelik hoş geldin çılgınlığı (Alm. Willkommenswahn) Wolf'un yaralı serçeye ilgili bu anısı üzerinden verilir. Bu durumda sığınmacıların ve mültecilerin ne tür ağır sorunlarla karşılaşılırsa karşılaşsınlar kendi ülkelerinde kalması gerektiği ima edilir. Herkes mensup olduğu topluluk içerisinde yaşamalıdır görüşü savunulur.

Wolf zamanla kargalar ve özellikle de bu tek bacaklı karga arkadaşı hakkında çok az şey bildiğini fark eder. Kargalar hakkında internette yazan bilgilerin dışında daha derin bir bilgi sahibi olmak istediği için kitapçılardan bu konuyla ilgili bir kitap aramaya başlar. Makale ile ilgili çalışmalarını aksatmaması için kargalar hakkında sadece temel bilgilerin yer aldığı bir kitaba ihtiyaç duyar. Araştırmasının sonucunda kargaların insanların yüzlerini tanıyabildiğini, samimi olanları samimi olmayandan ayırdıklarını, kendi kendilerini aynada tanıyabildiklerini ve yanılısamaya uğramadan kendilerini ayna karşısında temizleyebildiklerini, yabancı bedenlerle özdeşleşebildiklerini ve onlardan uzaklaşabildiklerini öğrenir. Karga arkadaşının cinsiyetinin ne olduğunu bilmez ama onu kız arkadaşı olarak kabul eder ve ona Munin adını verir.

Wolf bir şeyler söylemeye başladığında, karganın başını öne eğerek sanki bir şey bekliyormuş gibi gözünü kendisinden ayırmadığını fark eder. Kafasını bir tarafa eğdiğinde, karganın da aynı hareketi yaptığını görür. Bütün bunları kargayla anlamaya başladığının işareti olarak görür. Karga uzun süre ortalarda gözükmediğinde, karganın nerede olduğunu bulmaya çalıştığı için bir süre makale çalışmalarına odaklanamaz. Onun bir yerlerde uyumuş olabileceği tahmininde bulunur. Birkaç gün sonra kargayı balkon kapısının eşliğinde tekrardan gördüğünde heyecanlanır ve onun geri dönmesine sevinir.

Wolf konuştuğunda karga onu dikkatle dinler ama ona cevap veremez. Wolf da kendi kendine konuşmaya başlamasını zorunlu yalnızlığının belirtisi olarak görür. Gün geçtikçe kargayla bir insan gibi konuşmaya başlar. Wolf aslında karga aracılığıyla kendi iç sesini duyma fırsatı elde eder. Dünyanın ve günlük hayatın kargaşası içerisinde bugüne kadar iç dünyasına kulak vermeyi başaramamıştır. Karganın ara sıra gidip tekrardan gelmesi de Wolf'un iç dünyasıyla kurduğu bağlantının kopuk olduğunu gösterir. Karga konuştuğunda sadece Wolf'a değil aslında tüm insanlığa seslenir. Wolf, kargaya Tanrı'ya ve cennette inanmadığını söyler. Ona göre Tanrı takıntılı bir araştırmacıdır, cennet özlemden başka bir şey değildir ve dünya ise bir laboratuvardır. Bütün bunlar Wolf'un Tanrı ile sorunlu bir ilişkisi olduğunu gösterir Karga da ona bir Tanrı bulmana rağmen ona inanmıyorsun ama dara düştüğünde hemen onu yardıma çağırıyorsun der. Wolf ise Tanrı'yı hiçbir zaman çağırmadığını söyleyerek karşı çıkar. Karganın söyledikleri karşısında kendini bitkin ve mutsuz hissetmesine rağmen onunla sohbet etmeye devam etmek ister.

Karga bu konuşmadan sonra tekrardan ortadan kaybolur. Wolf ise balkonundan ağaçların ve çatıların üzerine göz gezdirerek onu aramaya başlar. Bu sırada yağın şiddetli yağmurun kargayı kendisine geri getireceğini umut eder. Karga on gün sonra tekrardan çıkar gelir. Wolf onu yine çok özlediğini fark eder. Karganın kendisini neden Tanrı olarak gördüğünü açıklamasını ister. Karga da şunları söyler: İnsanlığa dair zamanın ötesinde saklı bilgiler vardır. Bu bilgiler uzun zaman önce ölmüş insanların feryatları, çığlıkları, kahkahaları, ağlamaları ve yalvarışlarından oluşur.

Yabancı bir ses ise bütün bunları bir gün gerçeğe dönüştürür. Karga kendisinin buradaki yabancı ses olduğunu ve insanların ne yaptıklarını yukarıdan her zaman gördüğünü iddia eder. Bu nedenle kendisini Tanrı olarak ilan eder. Ona göre mucizeler insanlar içindir. Bütün kargalar Tanrı'dır. Onlar her şeyi görür ve duyar. Bir taraftan bir Tanrı gibi ölümsüzdürler, diğer taraftan da bir canlı varlık gibi ölümlüdürler. Kargaya göre insanlar doğduklarından beri Tanrı olmak istiyor. Bunun için cennetten kovulmayı bile göze aldılar. Bu nedenle insanların Tanrı ile aralarının bozuk olmasına şaşırılmaz. Önce Tanrı'yı cennete gönderip onu görünmez hale getiriyorlar. Sonra kitaplarda ondan yukarıdan bakan, bulutların üzerinde olan ve yanında meleklerin oturduğu biri olarak bahsediyorlar. Tanrı cennetin en yükseklerinde yaşadığı için onun kontrol edilemeyeceğini biliyorlar. Buna rağmen gökyüzünü roketlerle ve uydularla doldurarak, Tanrı'yı ve meleklerini yerinden etmeye çalışıyorlar. Birileri Tanrı'yı düşündüklerinde hayal edecekleri bir şeyler kalmasını istiyorlar. Cennette olduğuna inandıkları Tanrı'yı yok ediyorlar. Bir tarafta Tanrı'ya inanlar var, diğer tarafta da öldüren ya da öldürecek olanlar var. İnsanlar arkalarında bıraktıkları cesetlerle kargaları iyi doyuracaklar. Onlar iç dünyalarına kaydedilmiş farklı bir yaşamı keşfetmek istedikleri sırada büyük bir cinnetin içinde kaybolan garip yaratıklara dönüşüyor. Tanrı olma ve yalnız olma çabaları onları daha iyiye götürmeyeceği oldukça açık. Karga, insanların barışı gerçekleştirme konusunda da yetenekli olmadıklarını düşünür. Wolf'un ikamet ettiği caddedeki diğer insanların buldukları ortama barış getirmekte başarısız olmalarını da bu duruma örnek olarak gösterir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Sonuç olarak günümüz dünyasını her geçen gün daha fazla etkisi altına alan kargaşanın metnin merkezinde bulunduğu romanın başlığından anlaşılmaktadır. "Munin oder Choas im Kopf" olarak ifade edilen başlık "Munin (Karga) ya da Kafa Karışıklığı" olarak Türkçeleştirilebilir. Kargaşa romanın olay örgüsünün oluşturulmasında da belirleyici bir rol üstlenir. Mina Wolf'un bireysel ve sosyal hayatında yaşadığı kafa karışıklığından dolayı farklı konulara aynı anda değinmeye çalışması olay örgüsünün de karmaşıklaşmasına neden olur ve metin bir kargaşaya dönüşür.

Wolf öncelikle aşk konusunda bir kafa karışıklığı yaşar ve bu karışıklık erkeklerle kurduğu duygusal ilişkilerine de yansır. Aşk olgusuna bakışında da kafası karışıktır. Hayatta gerçekten yapmak istediği ve yapmak zorunda olduğu şeyler konusunda da kafa karışıklığı söz konusudur. Zorunluluğun ötesindeki özgürlüğü arayıp bulmak ister çünkü artık zorunluluklarla sınırlandırılmış bir hayat yaşamak istemez ve bireysel olarak özgürleşme hayali kurar. İkamet ettiği caddedeki diğer sakinlerin Bayan S.'nin her gün balkonda şarkı söylemesinden rahatsız oldukları için başlattıkları mücadeleye dâhil olup olmama konusunda da kafası karışıktır. Makale yazım sürecinde konuyu tam olarak hangi yönden ele alacağı, nelere değineceği, hangi kitapları okuyacağı ve kimlerle görüşeceği konularında da kafa karışıklığı yaşar. Bu süreçte gündüze mi geceye mi ait olduğunu bilemez. Farklı medya kanalları aracılığıyla verilen olumsuz güncel haberleri takip edip etmeme konusunda da kafası karışıktır. Günümüzde gündeme dair her bir ayrıntı farklı medya kanalları aracılığıyla haber bombardımanı şeklinde anı anına insanlara aktarılır. İnsanlar da kendilerinde bu haberleri anı anına takip etme zorunluluğu hisseder. Böylece mevcut gündemin bütün olumsuz haberleri insanların beynine yüklenir ve onların olumsuz duygular hissetmesine neden olur. Bu da onların günlük hayat akışlarını olumsuz yönde etkiler. Wolf'da da olduğu gibi kişinin günlük yaşama sevinci elinden alınır. Kişi hayattan keyif alamayacak duruma gelir. Günlük hayat için ihtiyaç duyduğu motivasyonu kaybeder. Yaratım sürecinde bir şeylere yoğunlaşmada zorlanır. Bütün bunların etkisiyle kişinin kendine odaklanma süreci sürekli olarak sekteye uğrar. Bu yüzden günümüzde insanların çoğunun iç dünyalarıyla bağlantısı kopuktur.

Wolf bu olumsuz haberler aracılığıyla günümüz dünyasının tamamına hâkim olan büyük bir kargaşayla her sabah karşılaşır. Bu kargaşanın içerisinde iklim değişikliği, günümüzün savaş öncesi dönem olarak görülmesi, sığınmacıların ve mültecilerin neden olduğu sorunlar, artan şiddet eylemleri, dini ve ideolojik savaşlar, yabancı düşmanlığı, İslam korkusu ve Müslümanlara yönelik olumsuz bakışlar vardır. Bu yoğun kargaşa içerisinde günümüzde insanlar iki farklı gruba bölünmüş durumdadır. Bir grup savaş, diğer grup barış yanlısıdır. Bir tarafta iklim değişikliğini hala görmezden gelen bir grup varken, diğer tarafta iklim aktivistleri olarak adlandırılan bir grup var. Bu bağlamda dünyanın batacağıyla ilgili yapılan kehanetler insanları korkutur. Bir tarafta savaşa hayır diyen bir grup varken, diğer tarafta savaş çığırkanlığı yapan bir grup var. Büyük yıkımların olacağı büyük bir savaşın kapıda olduğu söylemi insanlar arasında korkuya neden olur. Bir tarafta sığınmacılar ve mültecilere yardım etmeye hazır bir grup varken, diğer tarafta dil, din, ırk, kültür gibi ülkesine ait önemli değerlerin tehlikede olduğunu savunan bir grup var. İnsanlar bu durumda yabancılarla bir arada yaşamaktan korkar. Bütün bunlar henüz çözüm bekleyen sorunlar olduğu için dünya genelinde bir kargaşaya, insanlar arasında da hoşgörüsüzlüğe, gerginliğe, endişeye, güvensizliğe, inançsızlığa, şüpheye, korkuya ve öfkeye neden olur. Romanda bütün bu konuların temsili Wolf'un oturduğu caddedeki diğer sakinlerin mevcut barış ortamına zarar verdiği gerekçesiyle Bayan S.'ye karşı başlattıkları mücadele üzerinden verilir. Her iki tarafın farklı bahaneler öne sürerek birbirine yönelttiği öfke giderek artar ve zamanla kontrol edilemez bir hal alır. Bu öfkenin içine çocuklar da dâhil edilir. Daha kötü olayların yaşanmaması için cadde sakinlerinin sağduyuyla hareket etmediği gözlemlenir. Caddeye barışın, huzurun ve sükûnetin Bayan S.'nin ölümüyle birlikte gelmesi insanların barış konusunda savaştan daha yetersiz olduğunu açıkça gösterir.

İnsanlar bu gibi durumlarda önemli değerlerini birer birer kaybetmeye başlar. Akıl ve mantık devre dışı bırakılır. Wolf'un durumunda da olduğu gibi olumsuz olayların etkisiyle insanlar neden kaynaklandığını tam olarak bilmeden içsel dengelerini kaybedebilir. Günümüz dünyasında gerçekleşen ya da gerçekleşmesi muhtemel korkutucu olayların yarattığı kargaşaya her gün şahit olan insanlar bu duruma bilinçsizce sürüklenir. İnsanları içsel dengelerine tekrardan kavuşturacak ve akıl sağlıklarını kaybettirmeyecek şey ise psikolojik sağlamlığı geliştirmektir. Günümüzde insanların yatırım yapacakları ilk alan kendi psikolojileri olmalıdır. Wolf bunun için kendini ara ara gecenin karanlığına ve sakinliğine bırakır. Kendini gündüzün kaotik olaylarından izole ederek, olumlu anlamda bir yalnızlık deneyimler. Gündüz kurmak zorunda olduğu çoğu iletişimin yarattığı kafa karışıklığını bu şekilde gidermeye çalışır. Ayrıca kargayla da her şeyi açıkça paylaştığı samimi bir iletişim kurar ve bu sayede kendi kendini objektif bir şekilde değerlendirmiş olur. Zorunlu gece izolasyonu ve kargayla kurduğu iletişimin dışında kalan her şey onun rahatını kaçıır ve huzursuzlanmasına neden olur. Kafa karışıklığı ise tekrardan nükseder. Bu nedenle gece ve kargayı barış tarafına, gündüzü ise savaş (mücadele) tarafına yerleştirir.

Wolf'un tek bacaklı kargaya "Munin" adını vermesi, İslam dininde kargaların "Mümin" olarak adlandırılmasıyla ilişkilendirilebilir. Kargalar insanlarla ilgili iyi ve kötü her şeyi görebildikleri için İslam dininde onlara özel anlamlar verilir. Onlar her şeyden önce yaratının temsilcisi olarak görülür. Bu bağlamda iyiliğin habercisi olarak görülen karga dürüstlüğü, bağlılığı ve sadakati temsil eder. Aynı zamanda kargaların insanlara muhafazakâr davranmayı, saygılı olmayı ve Allah sevgisini öğrettiğine inanılır. Tanrı'ya inanmayan Wolf'un karga ile Tanrı hakkında konuşması sırasında karganın insanlığa seslenir gibi seslenerek insanların ve Wolf'un Tanrı ile olan ilişkisinin sorunlu olduğunu örnekler vererek açıklaması, karganın yukarıda bahsedilen iyicil görevleri yerine getirmeye çalıştığını gösterir. Karga, Wolf ile yaptığı konuşmalarda onun iç sesi gibi davranarak onu kendi kendisiyle yüzleştirir ve içsel kargaşasını ortadan kaldırmaya çalışır. Bu yüzleşme Wolf'un olumsuz duygular hissetmesine neden olur ama yine de kargayla konuşmak ona iyi gelir ve onu her zaman yanında görmek ister. Bu konuşma sayesinde delirmekten kurtulur. Kendine yeni bir dünya kurar. İçindeki gizli hayvanın bu sayede ortaya çıktığını düşünür.

KAYNAKÇA

1. Bartke, S., Friedl, A., Gelhaar, F. ve Stammer, P. (2017, 01 11). *Vice*. Wie wir Angstbürger weniger ängstlich machen. <https://www.vice.com/de/article/4xwkad/wie-wir-angstburger-weniger-angstlich-machen> adresinden alındı
2. Bude, H. (2014). *Gesellschaft der Angst*. Hamburg: Hamburger Edition.
3. *Flüchtlinge in Deutschland – Fakten und Argumente gegen die Angst*. (tarih yok). Landeszentrale Politische Bildung Rheinland-Pflaz. : <https://www.lpb.rlp.de/themen/diskriminierung/migration-flucht-und- asyl/fakten-und-argumente-gegen-die-angst> adresinden alındı
4. Fromm, E. (1987). *İtaatsizlik Üzerine Denemeler*. (A. Sayın, Çev.) İstanbul: Yaprak Yayınları.
5. Held, G. (2014, 12 17). *Bettina Schausten und die „Angstbürger“*. Achgut.com: https://www.achgut.com/artikel/bettina_schausten_und_die_angstbuerger adresinden alındı
6. Maron, M. (2018). *Munin oder Chaos im Kopf*. Frankfurt am Main: Hoffmann und Campe.
7. *Monika Maron wechselt nach Streit den Verlag*. (2020, 11 09). Der Standard: <https://www.derstandard.at/story/2000121557662/autorin-monika-maron-wechselt-nach-streit-den-verlag> adresinden alındı
8. Rebhandl, B. (2020, 12 09). *Autorin Monika Maron: Rechtsabbiegerin oder Chronistin der Ängste?* Der Standard : <https://www.derstandard.at/story/2000122326216/autorin-monika-maron-rechtsabbiegerin-oder-chronistin-der-aengste> adresinden alındı
9. Strauss, M. (2016, 03 14). *Michael Strauss*. Die Angstbürger. Angesichts der Flüchtlingskrise scheinen Teile der deutschen Bevölkerung in einem Teufelskreis der Angst gefangen zu sein: Sie wählen die „Alternative für Deutschland“ (AfD).: <https://www.mic-strauss.de/2016/03/14/die-angstbuerger/> adresinden alındı
10. Wurmitzer, M. (2021, 05 07). *Monika Maron in Essays über den Islam: Kein Angstschweiß, aber Angst!* Der Standard : <https://www.derstandard.de/story/2000126447381/monika-maron-in-essays-ueber-den-islam-kein-angstschweiss-aber> adresinden alındı

DÜNYA SAVAŞININ KADIN SESLERİ: FEMİNEN VE MASKÜLEN BAKIŞ AÇISIYLA SAVAŞ

WOMEN VOICES OF THE GREAT WAR: FEMININE VS. MASCULINE PERSPECTIVE ON WAR

Doç. Dr. Memet Metin BARLIK

Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İngiliz Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı

Sümeyye TİRPAN

Yüksek Lisans Öğrencisi Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İngiliz Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı

Özet

Şiirin iki tür kaynağı vardır. Birinci kaynak şairin tarih, sosyoloji, psikoloji ve felsefe bilgisidir. İkinci kaynak ise şairin savaş, felaket, devrim vb. gibi kendi yaşam deneyimleridir ki bunlar şiiri besleyen duygulara neden olur. Bu iki kaynağı birleştirmek en dokunaklı ve uzun ömürlü şiirleri yaratabilir. Bu yazıda, Birinci Dünya Savaşı sırasında şiir yazan iki şair ve şiirleri biçim, ideoloji, anlam ve savaşa yaklaşım açısından incelenmekte ve analiz edilmektedir. Bu şairlerden biri olan Jessie Pope, Büyük Savaş sırasında yazdığı şiirlerde savaşın trajedisini kaçırıldığı düşünüldüğü için jingoist olmakla eleştiriliyor. İkinci şair ise savaş sırasında askeri hastanelerde hemşire olarak çalışan Vera Mary Brittain'dir. Brittain'in şiirlerinin Jessie Pope'un şiirlerine kıyasla savaşa daha gerçekçi göndermelerde bulunduğu, her iki şairin kelime seçimlerine odaklanılarak gösterilmektedir. Jessie Pope ve Vera Mary Brittain'in savaşa bakış açıları farklıdır. Her ikisi de kadın olmasına rağmen, Pope daha erkeksi bir bakış açısına ve dile sahipken, Brittain kadınsı bir bakış açısına sahiptir. Makalede bu farklılığın, savaş boyunca yaşadıkları çeşitli deneyimlerin fikirlerini ve duygularını etkilemesinin bir sonucu olabileceği öne sürülmektedir. Ayrıca makalede gerçek yaşam deneyimlerinin şiiri, gerçek savaş deneyimi olmadan yazılan şiirlerden daha gerçekçi ve kalıcı kıldığını gösterilmektedir.

Anahtar kelimeler: savaş şiiri, feminist bakış açısı, maskülen bakış açısı, kadın şairler

Abstract

Poetry has two types of sources. The first source is the poet's history, sociology, psychology, and philosophy knowledge. The second source is the poet's own life experiences, such as war, disasters, revolutions, etc., which cause sensations that feed the poetry. Combining these two sources may create the most touching and long-lasting poems. In this piece, two poets who wrote poems during the Great War and their poems are examined and analyzed in terms of form, ideology, meaning, and approach to war. One of these poets is Jessie Pope, who is criticized for being jingoistic because her poems, which she wrote during the Great War, were thought to be missing the tragedy of war. The second poet is Vera Mary Brittain, who worked as a nurse in military hospitals during the war. It is shown that Brittain's poems have more realistic references to the war than Jessie Pope's poems by focusing on the vocabulary choice of both poets. Jessie Pope and Vera Mary Brittain had different perspectives on the war. Although they are both women, Pope has a more masculine perspective and language, while Brittain has a feminine perspective. It is suggested in

the article that this difference may be a result of their various experiences throughout the war, which affected their opinions and emotions. The article also shows that real-life experiences make poetry more realistic and perdurable than poems written without real war experience.

Key words: war poetry, feminine perspective, masculine perspective, women poets

EFL PREPARATORY CLASS STUDENTS' DECISIONS: BLENDED MOBILE LANGUAGE LEARNING OR FACE-TO-FACE EDUCATION

Mehmet ASLAN

Dr. Lecturer, Van Yüzüncü Yıl University

ORCID ID: 0000-0003-0190-4274

ABSTRACT

The objective of this study is to explore EFL preparatory students' preferences between blended mobile learning, a contemporary instructional approach, and traditional face-to-face education. In this research, preparatory class students were instructed through the conventional face-to-face educational method in the first term, followed by blended mobile learning in the subsequent term. During 14 weeks, students were engaged in in-person learning of English vocabulary within the classroom, followed by participating in various vocabulary-developing activities like crossword puzzles, word games, or guessing the word via a virtual classroom established on the Google Classroom platform. At the end of the study that blended mobile learning was applied, 20 preparatory class students were requested to respond to an open-ended questionnaire. The study received 16 voluntary responses, which were thematically analyzed using the Maxqda analysis programme. According to the study's findings, 93.8% of the students preferred blended mobile learning over traditional in-person instruction, with the main justification being the opportunity to simultaneously take advantage of the benefits of both types of instruction. In addition, the students noted that blended mobile learning offered engaging classes and enabled them to leverage the advantages of technology fully. Consequently, the study suggests that educators should consider integrating mobile devices into their teaching practices based on these outcomes.

Keywords: Blended Mobile Learning, Mobile Learning, Mobile Devices.

INTRODUCTION

Teenagers today find it impossible to imagine living without smartphones, and almost all students possess one or two smartphones (Campbell, 2006). The penetration of mobile devices, like tablets and smartphones, into all spheres of society causes changes in many aspects, including educational styles (Klímová & Poláková, 2020), due to the ease with which students may transport these mobile devices and utilise them to study whenever they want, wherever they are, and at their own pace (Poláková & Klímová, 2019). Since people always have their phones with them, it is quite reasonable to adapt mobile devices into the educational system and make them a part of face-to-face education. The concept of blended mobile learning (BML), which is defined as "where mobile technology is used in conjunction with the traditional face-to-face classroom environment and other e-learning tools," has gained popularity as a result of the usage of mobile devices to support in-person instruction (Wong & Ng, 2018, p. 797). BML, as defined by Suartama (2019), is "a special form of blended learning and a term used to describe learning opportunities where mobile technology supports situational learning activities and combines students' mobility with the concept of learning opportunities" (p. 6). Being defined as the use of mobile devices, such as tablets or smartphones, to support face-to-face instruction, BML states that mobile devices may be an integral component of formal education and be useful both inside and outside of the classroom. Mobile devices are used for many reasons in educational settings, like searching and learning a new topic, collaborating with peers, preparing for lessons, or doing homework.

One of the educational areas most benefiting from mobile devices is language acquisition, as there are a great number of language teaching applications (Elaish et al., 2017) Mobile devices make learning a new language easy and fast, enabling students access to many language-improving websites or apps. Thanks to mobile devices, students can profoundly improve their language skills. According to a study by Hwang et al. (2016), game-based learning activities powered by a mobile device may dramatically boost students' speaking abilities. This is particularly true when it comes to improving the practice of speaking English as a foreign language, the creation of meaningful sentences, and speaking with more accuracy and confidence. Besides boosting their language learning skills, students can accomplish their homework or tasks via mobile devices or understand the subject before the beginning of the lesson, supplying free time for in-class exercise. Additionally, by enabling collaborative and autonomous learning (Tayan, 2017), mobile learning can facilitate teachers' and students' occupations by lowering their workload. Additionally, Tayan's research revealed that 85% of college students and 100% of educators believed that mobile learning might serve as a stimulus for motivation when learning a foreign language.

As well as helping improvement of the other language learning skills, one language learning component that most benefits from mobile devices is vocabulary development. As Heil et al. (2016) noted in their study, the majority of language-improving mobile applications focus on vocabulary development. Being the core of the four skills makes vocabulary significant, and thanks to many websites and applications, vocabulary development is not as hard as before. The results of a study conducted by Klimova, B., & Polakova, P. (2020) showed that 50% of the students revealed that using a mobile app helped them recall new words and phrases. Many investigations and studies have demonstrated the advantages of adopting technology as an instructional delivery medium over in-person training (Naqvi, 2006). However, which delivery method is preferable to students is an issue that is not certain due to the lack of studies on this matter. BML is a new area, and its effects on the vocabulary development of EFL preparatory students are not clear and an issue of research. Therefore, this study aims to investigate whether EFL preparatory students prefer BML or face-to-face learning. The current study searches for an answer to the following research question.

Do EFL students prefer BML or face-to-face education for foreign language vocabulary learning? why?

LITERATURE REVIEW

Although the number of studies directly giving a clear percentage of whether students prefer blended learning or face-to-face education is few, there are studies (Drysdale et al., 2013; Güzer & Caner, 2014; Sagarra & Zapata, 2008) in which this inference can be made from the results. In his study, Huang (2016) investigated the perceptions of 296 EFL students towards blended learning, face-to-face learning, and online learning. Based on the findings, 58.8% of the respondents stated that they preferred the blended learning approach, 33.4% of the participants preferred face-to-face instruction, and just 6.1% of students preferred online instruction. Lastly, a very small percentage of students (1.7%) stated that they were completely uninterested in any course mode. Additionally, according to the findings of a study (Owston et al., 2013), wherein participants were asked to choose their favourite mode of instruction, the percentages of responses (N = 449) for fully face-to-face, blended, and online formats were 35.2%, 48.6%, and 16.3%, respectively.

All studies do not favour blended learning, for instance, a study that examined students' perceptions of different learning models at the Institute Agama Islam Negeri Takengon during the COVID-19 pandemic found that 75% of students preferred face-to-face mode, while 25% preferred blended learning (Nasution et al., 2021). The researcher claims that the study results

show that in-person instruction is far superior to blended instruction, and he concludes that this result may be because blended instruction should emphasize interaction and process facilitation in its practical application. Finally, in her study, Weldy (2018) asked 165 students which type of course they preferred. While 76% of the participants replied that they liked traditional courses more, 12% preferred blended courses, and 12% preferred online courses. The different results between studies show that this issue is still not well established and needs further research.

METHODOLOGY

Research Design

In this study, a phenomenology design, a type of qualitative research concerned with examining a person's actual experiences, was applied.

Process of the study

In this study, in-person education was combined with freely available Google products such as Classroom, Docs, Slides, and Forms that can be accessed on any platform. Vocabulary instruction during the first term was limited to in-person education conducted via the course book; however, over the following 14 weeks, the second term's vocabulary training was reinforced through additional exercises that the students completed throughout a virtual Google Classroom set up by the teacher of the course, also the conductor of this study.

Subjects of the study

Twenty EFL preparatory students aged between 17-22 participated in this study, which was carried out at a Turkish public university's School of Foreign Languages department.

Data collection tool

An open-ended questionnaire was employed to find out the preferences of the students: BML or face-to-face. The relevant institution provided the required ethical permissions before the study started. Furthermore, the first page of the questionnaire informed the subjects that their responses were only going to be utilised for this investigation and were not going to be shared with anyone else. In addition, only volunteers were requested to complete the questionnaire, ensuring that there was no ethical violation in the research. The validity of the questionnaire was evaluated by three educators who were authorities in their fields before it was put into use. After considering the advice of the experts, the questions were updated, remade, and sent via Google Forms to the experimental group. Out of the 20 participants, 16 provided responses to the questions.

Data Analysis

Using MAXQDA (2020) to assess the qualitative data, the answers of the participants were analysed and consistent themes and codes were provided accordingly.

FINDINGS

Do EFL students prefer BML or face-to-face education for foreign language vocabulary learning? why?

In response to a question about their preferred method of learning vocabulary, 93.8% of students said they preferred blended mobile learning (BML), as shown in Figure 3.

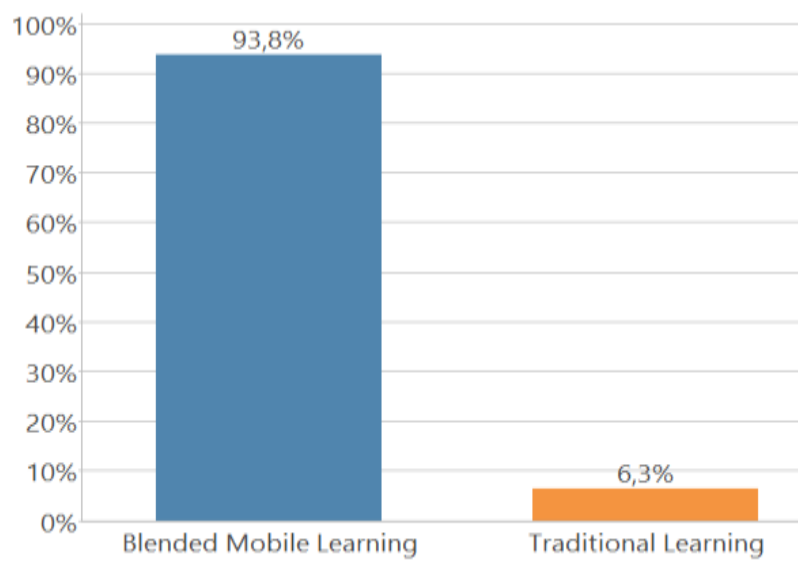

Figure 3. Students' Preferences of BML or Face-to-Face Learning

Based on the responses provided by the students, it appears that combining the benefits of online and in-person instruction is a major factor among the reasons behind their preferences for blended mobile learning.

In my opinion, learning in a blended environment is preferable to traditional classroom settings because it allows for the integration of both traditional teaching methods and modern technology, which benefits students greatly (S3).

In addition to using the traditional teaching approach, which is superior in certain respects, BML fills in its shortcomings in a simple and enjoyable manner. BML (S5) is my preference.

Because it would be so beneficial to supplement my traditional education with online learning, I favour blended mobile learning (S15).

Additionally, students stated that they like BML as an educational model because it makes learning more enjoyable and allows them to take full advantage of technology while learning a language.

I prefer BML because it increases the enthusiasm for the lesson and makes many things more memorable (S7).

BML is my choice since it has so many benefits. I would rather learn through enjoyment (S9).

BML is what I would definitely choose because I firmly believe it to be more advantageous. What I would like is to study a subject or to review a subject we studied in school on my own at home (S10).

Because vocabulary study is made easier and more enjoyable by the music, videos, and visual effects provided by blended mobile education, I favour it over traditional education (S14).

The ability to continue your education whenever you want is the best part about blended mobile learning. We can continue our training online at any time after completing the standard instruction in the morning (S15).

If the two approaches were to be compared, I would choose BML. As most students dislike the idea of having lessons every day in school, BML incorporates fun into the teaching process, keeping students from becoming bored and promoting both learning and enjoyment (S16).

One of the participants, though finding blended education useful, preferred face-to-face education, stating that students were acting recklessly in online education and did not concentrate on the lesson.

Even though blended learning via mobile devices is beneficial, traditional education should receive more attention. You cannot do as you please because it is not a virtual environment; you have to concentrate on a specific task (S11).

DISCUSSION AND CONCLUSION

In contrast to the findings of Nasution et al. (2021) and Weldy (2018), whose studies' results showed that face-to-face education was preferred by around 75%, 93% of participants in the current study stated that they preferred BLM as an educational model, highlighting the usefulness of the model for EFL vocabulary learning. The preference for blended learning was significantly higher in this particular study compared to the studies conducted by Huang (2016) and Owston et al. (2013), where the rate was approximately 75%. The reason behind this difference could be attributed to the type of blended learning used in this study, which involved the integration of mobile devices into face-to-face education. This approach, especially in language education, has been found to enhance the learning experience, making it more engaging and memorable. As understood from students' responses to the open-ended questions, an education system that incorporates mobile devices into its educational system is more entertaining and engaging than one that solely relies on teacher-centred instruction or memorization. This approach is widely considered more effective and enjoyable than the conventional lecture-based or textbook-focused methods of instruction. By utilizing a variety of interactive tools, such as games, songs, videos, and other interactive activities, students can engage with the material in a more dynamic and immersive way, ultimately leading to a deeper understanding of the vocabulary being taught.

As per students' feedback, the advantages of mobile devices are undeniable. Hence, integrating mobile tools into the educational system is essential. Blended mobile learning, which merges the advantages of traditional in-person instruction with mobile technology, stands as a significant and informative teaching approach that educational institutions should adopt.

REFERENCES

- Campbell, R. (2006). Teenage girls and cellular phones: Discourses of independence, safety and 'rebellion'. *Journal of Youth Studies*, 9(2), 195-212.
- Drysdale, J. S., Graham, C. R., Spring, K. J., & Halverson, L. R. (2013). An analysis of research trends in dissertations and theses studying blended learning. *The Internet and Higher Education*, 17, 90-100.
- Elaish, M. M., Shuib, L., Ghani, N. A., Yadegaridehkordi, E., & Alaa, M. (2017). Mobile learning for English language acquisition: taxonomy, challenges, and recommendations. *Ieee Access*, 5, 19033-19047.
- Güzer, B., & Caner, H. (2014). The past, present and future of blended learning: an in depth analysis of literature. *Procedia-social and behavioral sciences*, 116, 4596-4603.
- Heil, C. R., Wu, J. S., Lee, J. J., & Schmidt, T. (2016). A review of mobile language learning applications: Trends, challenges, and opportunities. *The EuroCALL Review*, 24(2), 32-50.
- Huang, Q. (2016). Learners' Perceptions of Blended Learning and the Roles and Interaction of f2f and Online Learning. *Ortesol Journal*, 33, 14-33.

- Hwang, W. Y., Shih, T. K., Ma, Z. H., Shadiev, R., & Chen, S. Y. (2016). Evaluating listening and speaking skills in a mobile game-based learning environment with situational contexts. *Computer Assisted Language Learning*, 29(4), 639-657.
- Klimova, B., & Polakova, P. (2020). Students' perceptions of an EFL vocabulary learning mobile application. *Education Sciences*, 10(2), 37.
- Naqvi, S. (2006). Impact of WebCT on learning: Oman experience. *International Journal of Education and Development using ICT*, 2(4), 18-27.
- Nasution, A. K. P., Surbakti, A. H., Zakaria, R., Wahyuningsih, S. K., & Daulay, L. A. (2021). Face to face learning vs blended learning vs online learning (student perception of learning). In *Journal of Physics: Conference Series* (Vol. 1783, No. 1, p. 012112). IOP Publishing.
- Owston, R., York, D., & Murtha, S. (2013). Student perceptions and achievement in a university blended learning strategic initiative. *The internet and higher education*, 18, 38-46.
- Poláková, P., & Klímová, B. (2019). Mobile technology and Generation Z in the English language classroom—A preliminary study. *Education Sciences*, 9(3), 203.
- Sagarra, N., & Zapata, G. C. (2008). Blending classroom instruction with online homework: A study of student perceptions of computer-assisted L2 learning. *ReCALL*, 20(2), 208-224.
- Suartama, I. K. (2019). Development of an instructional design model for mobile blended learning in higher education. *International Journal of Emerging Technologies in Learning*, 14(16).
- Tayan, B. M. (2017). Students and teachers' perceptions into the viability of mobile technology implementation to support language learning for first year business students in a Middle Eastern university. *International Journal of Education and Literacy Studies*, 5(2), 74-83.
- Weldy, T. G. (2018). Traditional, blended, or online: Business student preferences and experience with different course formats. *E-Journal of Business Education and Scholarship of Teaching*, 12(2), 55-62.
- Wong, A. K., & Ng, A. (2018). Design of Blended Mobile Learning in an Urban Environment. In I. Management Association (Ed.), *Online Course Management: Concepts, Methodologies, Tools, and Applications* (pp.796-817). IGI Global. <https://doi.org/10.4018/978-1-5225-5472-1.ch041>

THE UKRAINIAN WOMAN-POET LESYA UKRAINKA'S POETRY AS INTERPRETED IN HUNGARIAN

Sándor Földvári

Senior Researcher & Lithuanian Language Lecturer Debrecen University, Hungary, Faculty of Humanities

ORCID: 0000-0002-7825-0531

ABSTRACT

In the break of the 19th and 20th centuries, the personality of “poeta doctus” (Latin, ‘learned poet’) also appeared in Ukrainian literature, thus, a learned woman, Lesya Ukrainka, who spoke ten languages and wrote such verses as any Western poetess well. This modern and European side of Ukrainian literature seems often forgotten, when Ukrainian literature sometimes is evaluated by the educated public as some “retarded”, provincial culture, full of folk elements. Albeit it is a limited, unilateral approach.

The beginnings of the reception of Ukrainian literature in Hungary evolved at the break of the 19th-20th centuries, when the emblematic author of the time, Ivan Franko, published his “History of Ukrainian Literature” in Hungarian, and his friend, Hiador Sztripszky translated some works by Franko and other authors to Hungarian. However, the modernism and early symbolism, such as works by Lesya Ukrainka were yet translated in an extremely limited quantity – albeit her reception flourished later in the second half of the 20th century.

In the Anthology of “Ukrainian Poets”, published in Hungary, 1971, a significant room was provided for Lesya Ukrainka. As it is emphasized by a reviewer Scher (1972), Lesya Ukrainka's sonnets, rondo and nocturnes sometimes evoke Italian and sometimes Egyptian motifs. Already in 1964, just a year after the 50th anniversary of the passing of Lesya Ukrainka, Vera Scher published a study on her reception in Hungary. (Scher, 1964)

Lesya Ukrainka was translated into Hungarian mostly in the 1960-ies. A short story in the translation of a poetess Éva Grigássy (in the anthology of Ukrainian prose-writers, “Ukrán elbeszélők”, 1968), thirteen verses in translations of the most excellent Hungarian poets and masters of forms, mainly Sándor Weöres, Amy Károlyi, Dénes Szedő, and others in the anthology of the Ukrainian poets. (“Ukrán költők”, 1971). Then, a separate volume was published with Lesya Ukrainka's selected poems, translated by Sára Karig, Ágnes Gergely, Éva Grigássy in 1971. (“Út a tengerhez”, “A Way to the Sea”). Next year, thirteen verses were published in translation by György Radó, a writer, in the journal “Alföld” (“The Great Plate”, a name referring to the central geographical part of Hungary, 1972.) Shortly ten verses were translated by Amy Károlyi, a woman-poet, with great erudition and skills for various poetic forms and styles, such a woman as Lesya Ukrainka herself. (“Vonzások és változások”, anthology, 1975.) Then still two verses were translated in the collected translations of Sándor Weöres, unpublished before. (“Egybe gyűjtött műfordítások”, “Collected Translations”, 1976) Shortly after a new but very well-known master of forms, Dezső Tandori published six translations, that belonged to the next generation of poets, and followed the tradition and manners of Sándor Weöres, as for the ability to various forms and poetic pictures. (“Föld és vadon”, “Land and Wilderness”, 1978) Last but not least, the old and classic literary interpreter, Géza Képes still published a piece from her, in the weekly journal “Új Tükör” (“New Mirror”, September 28 of 1980).

In the paper, those poets and poetesses are introduced, too, who interpreted Lesya Ukrainka, as well. As for women studies, it is of significance the poetesses Sára Karig, Ágnes Gergely, Éva

Grigássy, and Amy Károlyi were important women-authors in the Hungarian literature, too. As for Sándor Weöres, although he was a man, wrote a lot of poems in the name of an imagined woman, “Psyche”, too, thus he created an artificial woman-poetry of an imagined poetess in the epoch of Rococo in the early 19th century. It arose a lot of literary analysis and discourses about the appearance of gender in belles-letters. Therefore, all those who translated the poetess Lesya Ukrainka into Hungarian, were significant authors in Hungarian women-literature themselves, too.

Keywords: Lesya_Ukrainka, Literay_Translation, Hungarian_literature, Ukrainian_literature, Woman_literature.

A GRAPHO-SYNTACTIC ANALYSIS OF DONALD TRUMP'S INAUGURAL SPEECH

ABRU, John Obri

Havilla University, Faculty of Social and Management Sciences, Department of Mass Communication, Ikom, Cross River, Nigeria

Abstract

This paper investigates the socio-political experience of the speech using Halliday's ideational transitivity. The transitivity system construes the world of experience into a manageable set of PROCESS TYPES. Material, mental and relational clauses achieve stylistic prominence in the ideational transitivity structure of the socio-political experience in the speech. They also make distinctive contributions to the construal of the socio-political experience/reality in the speech. Process, participants and circumstances are the experiential elements that make up the transitivity structure of clauses in the speech. Participants in material clauses are labelled Actor and Goal while the participants in mental clause are labelled Senser and Phenomenon in the transitivity system of the clauses in the speech. Participants in relational clauses are labelled Carrier and Attribute or Identified and Identifier. Material, mental, relational, existential, verbal and meteorological clauses thus make distinctive contributions to the construal of the socio-political reality in the speech. Trump employs contrasts to capture the gory differences between the politicians and the masses. He also uses contrasts to present the harsh socio-political and socio-economic reality in American society. Trump's simplified style gives his speech a unified structure and meaning. Trump's inaugural speech is all about the restoration of America to her past glory. The speech has a vivid and lucid style. The syntactic choices are in stylistic harmony with the semantic choices in the speech. The writer presents his speech systematically. He achieves this stylistic feat through the structure, subject matter and his systematic presentation of the socio-political experience in the speech. He begins by creating and presenting a bleak or gloomy experience which creates a fertile opportunity for his restoration manifesto.

Keywords: ideational transitivity, socio-political, experience, participants, inaugural speech parallelism, style, clauses

INTRODUCTION

In this essay, we investigate the socio-political experience in the inaugural speech of Donald Trump using Halliday's transitivity system. We conduct a transitivity analysis of the speech to examine the ideational meta-function inherent in the inaugural speech. Experientially, the clause may be said to construe a quantum of change as a figure, or configuration of a process, participants involved in it and any attendant circumstances. The socio-political experiences implicit in the speech are made explicit in the course of our discussion. My approach to this paper is stylistics. The approach to this paper is linguistic stylistics. Ayeomoni (2003) posits that linguistic stylistics is known by such other terms as : (a) Stylistics: (Hassan, 1985; Kachru and Herbert 1972; and Widdowson 1975), (b).Modern Stylistics (Freeman, 1973), (c).The New Stylistics (Fowler, 1986; Cluysenaar, 1975; Leech Short, 1981), (d) Literary Linguistic Stylistics (Michael Short, 1982). I examine the style in the speech at the socio-political level. Crystal and Davy (1969:9-10) give their own view of style thus;

- Style may refer to some or all of the language habits of one person-as when we talk of Shakespeare's style (styles) or the style of James Joyce, when we discuss questions of disputed authorship (in this sense, it can be confused and identified with an individual's personality: style is mistakenly said to be a man or be his thought). More, often, it refers in this way to a selection of language habits, the occasional linguistic idiosyncrasies which characterize an individual's uniqueness.... Style may refer to some or all the language habits shared by a group of people at one time, or over a period of time, as when we talk about the style of the Augustan poets, the style of old English heroic poetry, the style in which civil service forms are written or style of public speaking.

STATEMENT OF THE PROBLEM

There have been a lot of reactions and reviews of the inaugural speech. Much of the reviews have been on the semantic or pragmatic level. To enable us understand the speech adequately, I examine the linguistic choices made at the socio-political level of the speech.

RESEARCH QUESTIONS

1. What linguistic choices Trump made at the socio-political structure of the speech?
2. What is the impact of his linguistic choices on the American people?
- 3.

OBJECTIVES OF THE PAPER

1. To examine linguistic choices Trump made at the socio-political structure of the speech.
2. To investigate the impact of his linguistic choices on the American people.

DATA COLLECTION

The inaugural speech of Donald Trump was collected online.

DATA ANALYSIS

We examine the socio-political structure of the inaugural speech of Donald Trump using Halliday's transitivity system. Each process type has the stylistic features to provide its model or schema for construing a particular domain of experience.

DATA PRESENTATION

Below is the full text of Donald Trump's inaugural speech as the 45th president of the United States.

Our data is presented in a clausal pattern to enable us work empirically in the analysis.

1. "Chief Justice Roberts, President Carter, President Clinton, President Bush, President Obama, fellow Americans and people of the world, thank you.
2. We, the citizens of America, are now joined in a great national effort
3. to rebuild our country
4. and restore its promise for all of our people.
5. Together we will determine the course of America and the world for many, many years to come.
6. We will face challenges.
7. We will confront hardships,

8. but we will get the job done.
9. Every four years we gather on these steps
10. to carry out the orderly and peaceful transfer of power
11. and we are grateful to President Obama and First Lady Michelle Obama for their gracious aid throughout this transition.
12. They have been magnificent.
13. Thank you.
14. Today's ceremony, however, has very special meaning
15. because, today, we are not merely transferring power from one administration to another or from one party to another,
16. but we are transferring power from Washington, D.C.,
17. and giving it back to you, the people.
18. For too long, a small group in our nation's capital has reaped the rewards of government
19. while the people have born the cost.
20. Washington flourished,
21. but the people did not share in its wealth.
22. Politicians prospered,
23. but the jobs left
24. and the factories closed.
25. The establishment protected itself, but not the citizens of our country.
26. Their victories have not been your victories.
27. Their triumphs have not been your triumphs
28. and, while they celebrated in our nation's capital,
29. there was little
30. to celebrate for struggling families all across our land.
31. That all changes
32. starting right here and right now
33. because this moment is your moment.
34. It belongs to you.
35. It belongs to everyone
36. gathered here today
37. and everyone watching all across America.
38. This is your day.
39. This is your celebration,
40. and this, the United States of America, is your country.
41. What truly matters is not which party controls our government,
42. but whether our government is controlled by the people.
43. January 20th, 2017, will be remembered
44. as the day the people became the rulers of this nation again.
45. The forgotten men and women of our country will be forgotten no longer.
46. Everyone is listening to you now.
47. You came by the tens of millions
48. to become part of an historic movement,
49. the likes of which the world has never seen before.
50. At the center of this movement is a crucial conviction
51. that a nation exists to serve its citizens.
52. Americans want great schools for their children, safe neighborhoods for their families, and good jobs for themselves.
53. These are just and reasonable demands of righteous people and a righteous public,
54. but for too many of our citizens, a different reality exists.
55. Mothers and children trapped in poverty in our inner cities,

56. rusted out factories scattered like tombstones across the landscape of our nation,
 57. an education system flush with cash,
 58. but which leaves our young and beautiful students deprived of all knowledge
 59. and the crime and the gangs and the drugs that have stolen too many lives
 60. and robbed our country of so much unrealized potential.
 61. This American carnage stops right here
 62. and stops right now.
 63. We are one nation
 64. and their pain is our pain.
 65. Their dreams are our dreams
 66. and their success will be our success.
 67. We share one heart, one home and one glorious destiny.
 68. The oath of office I take today is an oath of allegiance to all Americans.
 69. For many decades, we've enriched foreign industry at the expense of American
 industry,
 70. subsidized the armies of other countries,
 71. while allowing for the very sad depletion of our military.
 72. We've defended other nations' borders,
 73. while refusing to defend our own,
 74. and spent trillions and trillions of dollars overseas,
 75. while America's infrastructure has fallen into disrepair and decay.
 76. We've made other countries rich
 77. while the wealth, strength and confidence of our country has dissipated over the
 horizon.
 78. One by one, the factories shuttered and left our shores with not even a thought about
 the millions and millions of American workers
 79. that were left behind.
 80. The wealth of our middle class has been ripped from their homes
 81. and then redistributed all across the world.
 82. But, that is the past
 83. and now we are looking only to the future.
 84. We assembled here today, are issuing a new decree
 85. to be heard in every city, in every foreign capital, and in every hall of power.
 86. From this day forward, a new vision will govern our land.
 87. From this day forward, it's going to be only America first, America first.
 88. Every decision on trade, on taxes, on immigration, on foreign affairs will be made
 to benefit American workers and American families.
 89. We must protect our borders from the ravages of other countries
 90. making our products,
 91. stealing our companies
 92. and destroying our jobs.
 93. Protection will lead to great prosperity and strength.
 94. I will fight for you with every breath in my body
 95. and I will never, ever let you down.
 96. America will start winning again.
 97. Winning like never before.
 98. We will bring back our jobs.
 99. We will bring back our borders.
 100. We will bring back our wealth.
 101. And we will bring back our dreams.
 102. We will build new roads and highways and bridges and airports and tunnels and
 railways all across our wonderful nation.

103. We will get our people off of welfare and back
 104. to work rebuilding our country with American hands and American labor.
 105. We will follow two simple rules:
 106. buy American
 107. and hire American.
 108. We will seek friendship and goodwill with the nations of the world,
 109. but we do so with the understanding
 110. that it is the right of all nations
 111. to put their own interests first.
 112. We do not seek to impose our way of life on anyone,
 113. but rather to let it shine as an example.
 114. We will shine for everyone to follow.
 115. We will reinforce old alliances
 116. and form new ones
 117. and unite the civilized world against radical Islamic terrorism,
 118. which we will eradicate completely from the face of the earth.
 119. At the bedrock of our politics will be a total allegiance to the United States of
 America
 120. and, through our loyalty to our country, we will rediscover our loyalty to each
 other.
 121. When you open your heart to patriotism,
 122. there is no room for prejudice.
 123. The bible tells us
 124. how good and pleasant it is
 125. when God's people live together in unity.
 126. We must speak our minds openly,
 127. debate our disagreements honestly,
 128. but always pursue solidarity.
 129. When America is united,
 130. America is totally unstoppable.
 131. There should be no fear.
 132. We are protected
 133. and we will always be protected.
 134. We will be protected by the great men and women of our military and law
 enforcement
 135. and most importantly, we will be protected by God.
 136. Finally, we must think big
 137. and dream even bigger.
 138. In America, we understand
 139. that a nation is only living
 140. as long as it is striving.
 141. We will no longer accept politicians
 142. who are all talk and no action
 143. constantly complaining,
 144. but never doing anything about it.
 145. The time for empty talk is over.
 146. Now arrives the hour of action.
 147. Do not allow anyone to tell you
 148. that it cannot be done.
 149. No challenge can match the heart and fight and spirit of America.
 150. We will not fail.
 151. Our country will thrive and prosper again.

152. We stand at the birth of a new millennium
 153. ready to unlock the histories of space,
 154. to free the earth from the miseries of disease
 155. and to harness the energies, industries, and technologies of tomorrow.
 156. A new national pride will stir ourselves,
 157. will lift our sights
 158. and heal our divisions.
 159. It's time to remember
 160. that old wisdom our soldiers will never forget,
 161. that whether we are black or brown or white,
 162. we all bleed the same red blood of patriots.
 163. We all enjoy the same glorious freedoms,
 164. and we all salute the same great American flag.
 165. And whether a child is born in the urban sprawl of Detroit or the windswept
 plains of Nebraska,
 166. they look up at the same night sky.
 167. They fill their heart with the same dreams
 168. and they are infused with the breath of life by the same almighty creator.
 169. So, to all Americans in every city near and far, small and large, from mountain to
 mountain, from ocean to ocean, hear these words:
 170. You will never be ignored again.
 171. Your voice, your hopes and your dreams will define our American destiny.
 172. And your courage and goodness and love will forever guide us along the way.
 173. Together we will make America strong again.
 174. We will make America wealthy again.
 175. We will make America proud again.
 176. We will make America safe again.
 177. And, yes, together, we will make America great again.
 178. Thank you.
 179. God bless you
 180. and God bless America.

RESEARCH AND FINDING

The transitivity system construes the world of experience into a manageable set of PROCESS TYPES. Each process type provides its model or schema for construing a particular domain of experience Halliday and Mathiessen (70). A process unfolding through time, the participants involved in the process and circumstances associated the process are organized in configurations provide the models or schemata for construing the socio-political experience in the speech. Process, participants and circumstances are the experiential elements that make up the transitivity structure of clauses in the speech. The configuration of process d +participants constitutes the experiential centre of the clauses in Trump's inaugural speech Halliday and Mathiessen (75, 76). Material clauses in the speech construe outer experiences while the mental clauses construe inner experiences. Existential clauses construe experience by the virtue of its temporality. It is signalled by the existential there. The expletive or pleonastic there is non-referential, empty, meaningless, case-less, in the interpersonal structure of the clause. Verbal, existential and meteorological clauses are minimal in the ideational transitivity structure of the speech. Material, mental and relational clauses achieve stylistic prominence in the ideational meta-functional configuration of the socio-political experience in the speech. Relational clauses characterize and to identify through processes of being and having in the clauses. Participants in material clauses are labelled Actor and goal while the participants in mental clauses are labelled Senser and Phenomenon in the transitivity system of the clauses in the speech. Participants in relational clauses are labelled

Carrier and Attribute or Identified and identifier. The participant in existential clauses is known as Existent. The participant in verbal clauses is referred to as Sayer. Material, mental, relational, existential, verbal and meteorological clauses thus make distinctive contributions to the construal of the socio-political experience/reality in the speech.

Our main focus in this paper is on the clauses that make distinctive contributions to the construal of the socio-political experience/reality in the speech. Clause 6 is a mid-transitive mental clause. Clause 7 is a transitive material clause. The two clauses construe the inevitability of Challenges, difficulties, setbacks, etc., which the government of America and the masses will confront as a nation. Trump believes that through the spirit of perseverance, endurance and hard work, they will achieve their common goal, This is evident in clause T Clause is a transitive material clause. Clause 14 is a transitive relational clause; it announces the socio-political significance of Trump's inaugural speech. Clauses 15 -- 17 are material clauses. The clause", create a vivid picture of the importance of Trump's inauguration. Clauses 15 -17 explicate Trump's promise of a true democratic government where the masses' needs will be paramount and prominent on his agenda or to do list. Throughout his inaugural speech, Trump continues to re-echo his manifesto of putting the American masses first in any decision he takes as the president of the most powerful nation in the world. Trump has taken the time to reiterate consistently on his this manifesto. Clause 18 is a transitive material clause. It is in direct semantic contrast with clause 19 which is a transitive mental clause. The material clause represents experientially the depiction of the corruption of the influential politicians in Washington, D.C. The mental clause depicts the suffering of the masses as the direct consequence of the corrupt tendency of the politicians. Trump creates a sharp contrast in the experiential configuration of the socio-political reality in clause (intransitive material clause) 20 and clause 21 (intransitive mental clause). This sharp contrast is also evident in clauses 22-24. Clauses 22-24 are intransitive material clauses. Trump creates a vivid portrait of the growth the U.S capital, Washington, has experienced to the neglect of the masses. Politicians are always given to the tendency of putting the nation's best resources to the sole and ultimate growth of the nation's capital to the conspicuously precarious neglect of the masses which is the reason they were elected in the first place. Trump captures this ailing situation suffered by the masses as engendered by the past administrations in his speech. Trump talks about the progresses of the politicians on one part, and retrogresses of the masses on the other part. Trump still bemoans the deplorable situation of the masses as evident in the transitivity configuration of clauses 26-27.

Clauses 26-27 are transitive relational clauses. Clauses 26-27 create a sharp contrast between the politicians' achievements and the masses' achievements. There exists a sharp contrast between the Identified their victories and the Identifier your victories; in clause 26. There also exists a sharp contrast between the Identified their triumphs and the Identifier your triumphs; in clause 27. Their victories and their triumphs represent the politicians' ambitious victories and successes while your victories and your triumphs represent the dashed hope and aspiration of the masses. This stark contrast, in all its ramifications, between the politicians and the masses shows the level of alienation of the politicians from the masses whom they are mandated constitutionally to serve. Clause 28 is an intransitive mental clause. Clause 28 construes an atmosphere of celebration by the corrupt politicians in the nation's capital. Clause 29 is an existential clause. Clause 30 is a 'to infinitival mental clause. As a relational/ existential clause, the Attribute little in clause 29, creates a picture of lack. This picture of lack has been made explicit by the presence of the existential there and the 'to infinitival process' to celebrate in clause 30. The 'to infinitival mental process' to celebrate is accompanied by the circumstantial element for struggling families all across our land. The circumstantial element contributes to the meaning potential of the socio-political experiential structure of the clause. Donald Trump also employs a lot of contrast semantically to capture the gory differences between the politicians and the masses. He also uses this contrast to present the current plight of the masses and his vision for them. We commend President Trump immensely for his brevity, pugnacity, and bluntness of style and radical departure from precedence. Contrast is a recurrent stylistic feature in Trump's inaugural speech. The Predominant presence of contrast

is prominently semantic and stylistic. The structural stylistic prominence of the pronominal *we* in the speech possesses a pellucid style in terms of semantics. It has the semantic implication of representing Trump's administration on the one hand and the entirety of the American populace (Trump and all his administrators inclusive) on the other hand. The syntax and semantics of Trump's inaugural speech is immensely rich in cohesion and coherence. Trump is consistent in his use of process types to construe the socio-political reality in his speech. This consistent and persistent choice of process types imbues the ideational transitivity structure of the speech with a uniqueness of style. Trump makes semantic and syntactic choices to create prominence of harmony between structure and meaning in his inaugural speech. Trump makes a wonderful reassuring statement in the material clauses (31 and 32). President Trump sees his inauguration as the birth of a new political era. He echoes his manifesto of putting the American masses first in any decision he takes as the president of the most powerful nation in the world. He uses the relational clauses (33, 34, 35, 36, and 38-40) to assure them of a positive and prosperous future. Clause 33 and 38-40 are transitive relational clauses. Trump goes ahead to indicate the full extent of the participatory right of the masses in the political experience by their virtue of being the electorate. He uses the possessive relational clauses (34 and 35) to express their (the masses') participatory right in the political experience of America. This is also evident in the relational clauses. There exists a parallelism in the socio-political experiential configuration of the clauses (33, 34, 35, 36, and 38-40). This parallelism construes a socio-political experience of the possession of and participation in the American politics by the virtue of the masses being the electorate. Trump knows full well the political power of the masses. Trump admonishes the masses to have true value for only government that is fully controlled by them in clause 41. Clause 41 is a relational clause. This assertion is evident in the intransitive material clause (clause 42). Trump declares the masses as the full controllers of his administration. This declaration is evident in clause 44. Clause 44 is a transitive relational clause.

He assures the masses that they will be given a pride of place in his administration. This assertion is evident in clause 45. Clause 45 is a transitive mental clause. Trump creates a perfect portrait of what the American masses expect from the government in clause 52. This socio-political expectation is evident in the transitive mental clause. Clause 52 outlines the desideration of the American masses in terms of great schools for their children, safe neighbourhoods for their families and good jobs for themselves. Trump describes the desideration of the American masses as just and reasonable demands of righteous people and a righteous public in clause 53. Clause 53 is a transitive relational clause. The transitive relational clause construes the experience of attribute. The Attribute just and reasonable demands of righteous people and a righteous public describe the Phenomenon in the mental clause. The Attribute (clause 53) and the Phenomenon (clause 52) represent the ideal expectation of the masses. But we can see vividly that the reverse is the case as engendered by the stark socio-political reality in the speech. Trump depicts this stark contrast to the expectation of righteous people and a righteous public in the intransitive mental clause (clause 54). A vivid description of the different reality that exists in the lives of the common Americans is epitomized in the material clauses (clauses 55- 60). The above clauses bond coherently and cohesively in appositive to the Phenomenon a different reality in clause 54. Clauses 55- 60 create a vivid and pellucid portrait of the different reality President Trump raises in his inaugural speech. Clauses 55- 60 are in appositive with the Phenomenon a different reality in clause 54. Trump's inaugural speech contains both implicit and explicit tone of socio-political indictment of the past administrations. The above clauses construe the socio-political reality of poverty stricken mothers and children (in clause 55), the predominance of rusted out factories (in clause 56), the prevalence of expensive but lack of quality education (in clauses 57-58) and the insecurity- killing, robbery, gangs, and drugs on the street (in clause 59- 60). The prominence of harsh socio-political realities in the speech shows the extent of corruption, unaccountability, etc., by the political system, educational system, security, etc. Trump gives an indicting inaugural speech which has caused mixed feelings around the globe. Trump gives an assuring promise in

clause 61. Clause 61 is an intransitive material clause. This reassuring promise depicts hope for the masses. Clauses 63- 66 are transitive relational clauses. They construe the socio-political experience of identity and oneness. Clause 63 construes the experience of oneness by the virtue of the masses and the politicians being all Americans. The president's sworn duty is to serve the masses. He is a representative of the masses. The president makes this succinctly clear in the relational clauses. Clauses 63- 66 construe the experience of oneness between Trump's administration and the American masses. Clauses 63- 66 construe the experience of identification of oneness and participation in the pain (clause 64), dreams (clause 65) and (clause 66). Another construal of socio-political experience of oneness may be evident in clause 67. Clause 67 is a transitive material clause. It construes the socio-political experience of oneness of heart, home and a glorious destiny. Trump also analyses the precarious and deplorable picture of the economic and the military systems of America. Trump bemoans the world's economic (clause 69) and security/military successes (clauses 70 and 71) at the stark expense of America.

Trump creates a vivid representation of these harsh economic, political and security realities in America engendered by their commitment to the world in contrast. Contrast is a prominent Stylistic feature in terms of semantics (creating cohesion and coherence in the speech) employed by Trump. In the material clauses above, circumstances play important roles in the construal of experience in the ideational transitivity structure. The application of contrast enables Trump to present American situation vividly. The position of America as the leading world power comes with a lot of responsibilities. The contrast in the experiential configuration in the ideational transitivity structure of the clauses is a clear indication that America may not stay a world power forever. The president announces to the world the weight and burden of such a huge responsibility America has bestowed upon itself. The following clauses: 70 and 71, 72 and 73, 74 and 75 and 76- 77, are in direct contrast. Clauses 70-77 are material clauses. Trump analyses the experience of the enrichment of foreign industry at the expense of American industry in clause 69, the subsidization of the armies of other countries in clause 70 and the creation of room for the very sad depletion of their military in clause 71, and the defence of other nations' borders in clause 72 and their refusal to defend their own clause 73. Trump also analyses their spending of trillions and trillions of dollars overseas in clause 74 and the creation of room for America's infrastructure to fall into disrepair and decay in clause 75. Trump also explicates their making other countries rich in clause 76 and dissipation of the wealth, strength and confidence of America in clause 77. This socio-political experience in Trump's inaugural speech is being examined in contrast. President Trump continues in his analysis of the socio-political situation of America. There also exists an apparent contrast between clauses 80 and 81. Clauses 80 and 81 are material clauses. Trump analyses the ripping of the wealth of American middle class from their homes in clause 80 and the subsequent redistribution of the wealth of American middle class all across the world in clause 81. Trump makes a very powerful statement of hope ushering the consciousness of the American masses into a brighter future in clause 82. Clause 82 is a transitive relational clause. The beautiful reassuring statement contained in clause 82 is an indication of the glimmer of hope for the American people. In clauses 82, Trump announces confidently to the American people that the American government has shifted its focus from the world to the American people. Here, Trump re-echoes, reemphasizes and reiterates his electioneering 'America First manifesto in clause 87. Clause 87 is a meteorological clause. Trump states explicitly his resolve to make the American people the ideational focus of his administration. Trump also talks about his glorious plan to clamp down helplessly illegal immigrants and rid America of them. Clause 87 is a transitive material clause. In clause 87, Trump emphasizes the need to protect their borders from the ravages of other countries. In clauses 90-92, Trump makes explicit his resolve for the protection of their borders from the ravages of other countries. Clauses 90- 92 are material clauses, He presents the ravages of their borders from other countries as making our product in clause 90, stealing our companies in clause 91 and destroying our jobs in clause 92. Clauses 94 and 95

achieve stylistic prominence in terms of semantics. They are transitive material clauses. In clauses 94 and 95, Trump takes a personal stand regarding the harsh realities prevalent in America. These are the two only clauses Trump makes a personal referential commitment towards the American people using the personal pronominal I. The presence of the personal pronominal I in the two material clauses carry prominence of semantic implication in the ideational transitivity of the speech. It also carries a grave socio-political significance. It is an indication of Trump's readiness for duty and commitment towards the people. It also indicates explicitly the extent of his willingness to pay the ultimate price for the strength, wealth, pride, safety and greatness of the American people. Trump goes ahead to express some of his commitments to the American people explicitly. This is explicit in clauses 98-101. Clauses 98-101 are transitive material clauses. Trump expresses his resolve to bring back their jobs in clause 98, their borders in clause 99, their wealth in clause 100 and their dreams in clause 101. Trump's inaugural speech is greatly influenced by his restoration manifesto, Trump resolves to restore America back to its formal glory. This is a tasking resolve, even for the 48th president of the most influential and power nation in the world. Trump's inaugural manifesto of 'America First' in clause 87 presents him as a visionary and restoration president. As the 'America First' president, he resolves to return America to its past glory in all walks of life. Clauses 102- 104 are material clauses, Clauses 102 and 103 are transitive material clauses. Trump presents his plans on restructuring America. In clause 102, his visionary plan is about building new roads and highways and bridges and airports and tunnels and railways all across their wonderful nation. He also has the lofty idea of getting the American masses off of welfare and back to work in clause 103, and rebuilding their wonderful country with American hands and American labor in clause 104. Clauses 106 and 107 are material clauses. Trumps emphasizes the need to buy only products made by Americans in clause 106 and employ only Americans in clause 107.

Trump goes ahead confidently to make reassuring promises of strength, wealth, pride, safety and greatness to the American people. Trump presents his plans for bilateral agreements with nations of the world in clauses 115-118, Clauses 115-118 are material clauses. Trump expresses his bilateral plan of re-enforcing old alliances in clause 115, forming new ones in clause 116 and uniting the civilized world against radical Islamic terrorism in clause 117. In clause 118, Trump makes a very strong statement against Islam. He talks boldly of his bilateral plan agreement with the civilized world to eradicate radical Islamic terrorism completely from the face of the earth. Trump was quite brutal in his description of Islamic religion. This has created serious mixed feelings among the Muslims around the globe. His reference to terrorism in the world as radical Islamic terrorism may land him the infamous phrase 'Islamic bigot.' Trump's unpopular religious Statement is clearly an indictment of Islam. He views Islam as the brain behind terrorism in the world. Trump has generalized labelled terrorism around the world as Islamic minded. Trump's indictment of Islam as a terrorist institution in clauses 117 and 118 is the boldest statement ever made in the history of inaugural speeches in the world. Trump's bilateral plan agreement with the civilized world to eradicate radical Islamic terrorism completely from the face of the earth may be seen as one of the most tasking promises he makes, and which is synonymous with the Greek mythical hydra. In clauses 141 -146, Trump puts up a strong and protective attitude before the masses, Trump stresses and emphasizes the importance of politicians who are full of action over politicians who are full of empty and loud talk. They are full of excuses. They are lazy. Clause 141, 143- 144 and 146 are material clauses. Clause 142, 144- 145 are relational clauses. Clauses 156-158 are material clauses. Trump focuses on a national pride that will stir themselves in clause 156, lift their sights in clause 157 and heal their divisions in clause 158. Clause 161 construes the experience of oneness regardless of colour. Clause 161 is a transitive relational clause. Trump uses the experience of old American soldiers to buttress his point in clauses 161-164. Clause 160 is a transitive mental clause. It announces that old wisdom American soldiers will never forget. Clause 162 is a transitive material clause. It construes the experience of oneness in terms of patriotism. Clause 163 is a transitive mental clause construes the socio-political experience of oneness in terms

of enjoyment of the same glorious freedoms regardless of colour. Clause 164 is a transitive material clause. It construes the socio-political experience of oneness in terms of saluting the same great American flag by all Americans. Trump emphasizes equal treatment for all American children regardless of their place of birth or descent. He emphasizes this important point in clauses 65-168. Clause 165 is a relational clause. Clause 166 is a mental clause. Clauses 167-168 are material clauses. Trump emphasizes the point that Whether a child is born in the urban sprawl of Detroit or the windswept plains of Nebraska, they are bound by nature to perform the same meteorological activity of looking up at the same night Sky. They also share the same dreams. And the same almighty creator gave them the same breath of life. Clauses 173- 177 are transitive material clauses. Trump talks highly of making America strong again in clause 173, making America strong wealthy again in clause 174, making America again proud in clause 175, making America safe again in clause 176 and making America great again in clause 177. Trump's inaugural speech carries a predominant of reassurance of a brighter future for the American people. This inaugural speech carries a lot of implication for nation building.

Trump's consistency and persistency in his selection of a process in the ideational transitivity configuration of his inaugural imbue the speech with a vivid style. Trump uses a lot of contrast to present the socio- political experience in speech. Contrast is given stylistic prominence in the speech. Trump also uses repetition to lay a lot of emphasis. The repetition of the pronominal we in the experiential configuration of the speech, is also stylistic. The structuring of the experiential configuration of the speech in its ideational transitivity structure is also immensely stylistic, Trump stylistically outlines the harsh socio-political realities prevalent in the American society before he engages his restoration manifesto. Trump's inauguration is all about the restoration of America to its past glory. Trump's inaugural speech has a vivid and lucid style.

His syntactic choices are in stylistic harmony with his semantic choices. He presents his inaugural speech systematically. He achieves this stylistic feat through the structure, subject matter and his systematic presentation of the socio-political experience in the speech. He is a good and a bold speaker. He begins by creating and presenting a bleak or gloomy presence which creates a fertile opportunity for his restoration manifesto.

CONCLUSION

We begin this paper with the clausal presentation of our data. We examine the socio-political experiential configuration of the data using ideational transitivity. We discuss the socio-political experience in the speech to give our data analysis a proper understanding. The configuration of process +participants constitutes the experiential centre of the clauses in Trump's inaugural speech Halliday and Mathiessen (75, 76). Material clauses in the speech construe outer experiences while the mental clauses construe inner experiences. Existential clauses construe experience by the virtue of its temporality. It is signalled by the existential there. The expletive or pleonastic there is non-referential, empty, meaningless, case-less, in the interpersonal structure of the clause. Verbal, existential and meteorological clauses are minimal in the ideational transitivity structure of the speech. Material, mental and relational clauses achieve stylistic prominence in the ideational meta-functional configuration of the socio-political experience in the speech. Relational clauses characterize and to identify through processes of being and having in the clauses. Participants in material clauses are labelled Actor and goal while the participants in mental clauses are labelled Sensor and Phenomenon in the transitivity system of the clauses in the speech. Participants in relational clauses are labelled Carrier and Attribute or Identified and identifier. The participant in existential clauses is known as Existent. The participant in verbal clauses is referred to as Sayer. Material, mental, relational, existential, verbal and meteorological clauses thus make distinctive contributions to the construal of the socio-political experience/reality in the speech. Donald Trump also employs a lot of contrast to capture the gory differences between the politicians and the masses. He also uses this contrast to present the current plight of the masses and his vision for

them. We commend President Trump we immensely for his brevity, pugnacity, and bluntness of style and radical departure from precedence. Contrast is a recurrent stylistic feature in Trump's inaugural speech. The predominant presence of contrast is prominently semantic and stylistic, The structural stylistic prominence of the pronominal we in the speech possesses a pellucid style in terms of semantics.

It has the semantic implication of representing Trump's administration on the one hand and the entirety of the American populace (Trump and all his administrators inclusive) on the other hand. The syntax and semantics of Trump's inaugural speech is immensely rich in cohesion and coherence. Trump is consistent in his use of process types to construe the socio-political reality in his speech. This consistent and persistent choice of process types imbues the ideational transitivity structure of the speech with a uniqueness of style. Trump makes semantic and syntactic choices to create prominence of stylistic harmony between structure and meaning in his inaugural speech. Trump expresses his bilateral plan of re-enforcing old alliances in clause 115, forming new ones in clause 116 and uniting the civilized world against radical Islamic terrorism in clause 117. In clause 118, Trump makes a very strong statement against Islam. He talks boldly of his bilateral plan agreement with the civilized world to eradicate radical Islamic terrorism completely from the face of the earth. Trump was quite brutal in his description of Islamic religion. This has created serious mixed feelings among the Muslims around the globe. His reference to terrorism in the world as radical Islamic terrorism may land him the infamous phrase 'Islamic bigot.' Trump's unpopular religious statement is clearly an indictment of Islam. He views Islam as the brain behind terrorism in the world. Trump has generalized and labelled terrorism around the world as Islamic minded. Trump's indictment of Islam as a terrorist institution in clauses 117 and 118 is the boldest statement ever made in the history of inaugural speeches in the world. Trump's bilateral agreement with the civilized world to eradicate radical Islamic terrorism completely from the face of the earth may be seen as one of the most tasking promises he makes, and which is synonymous with the Greek mythical hydra.

REFERENCES

- Ayeomoni, N. (2003). "The Role of Stylistics in Literary Studies. " Readings in Language and Literature (1st Ed). Ibadan: Obafemi Awolowo.
- Crystal, D. & Davy, D (1969). Investigating English Style. London: Longman.
- Crystal, D. (1992). An Encyclopedic Dictionary of Language and Languages. Oxford: Blackwell.
- Crystal, D and Derek D. (1985). Investigating English Style. London: Longman.
- Culler, J. (1981). " Literary Competence." In Freeman, D. (Ed.), Essays in Modern Stylistics. New York: Methuen.
- Davie, D.(1955).Articulate Energy: An Inquiry into the Syntax of English Poetry. London: Fowler, R. (1971). The Language of Literature: Some Linguistic Contributions to Criticism.
- Halliday, M.A.K. (1969), "Descriptive Linguistics in Literary Studies" In A. Mc Intosh, and M.A.K. Halliday (ed), Patterns of Language, London: Longman, (Reprinted in Freeman (ed), 1970.
- Halliday, M.A.K. (1978) Introduction to Functional Grammar London: Edward Arnold. Language as Social Semiotic: the Social Interpretation of Language and Meaning, London.' Arnold.

-----and Mathiessen, C.(2004). An Introduction to Functional Grammar 3rd edn. London: Arnold.

Leech, G. N. (1983).. A Linguistic Guide to English Poetry. London: Longman.

Short, M. (1996). Exploring the Language of Poems, Plays and Prose. Essex: Longman.

Widdowson, H. G.(1979).Stylistics and the Teaching of Literature. London: Longman.

-(1992). Practical Stylistics, Oxford: Oxford University.

İKLİM DEĞİŞİKLİĞİNİN PSİKOLOJİK ETKİLERİ: *FLIGHT BEHAVIOR, NEW YORK 2140*, VE *THE MINISTRY FOR THE FUTURE* ROMANLARINDA SOLASTALJİ

PSYCHOLOGICAL EFFECTS OF CLIMATE CHANGE: SOLASTALGIA IN *FLIGHT BEHAVIOR, NEW YORK 2140*, AND *THE MINISTRY FOR THE FUTURE*

Kubilay GEÇİKLİ

Doç. Dr.: Atatürk Üniversitesi, İngiliz Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı

Ahmet ÖZKAN

Öğr. Gör: Bitlis Eren Üniversitesi, Yabancı Diller Yüksekokulu

Doktora Öğrencisi: Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İngiliz Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı,

ÖZET

Bu çalışma, çağdaş iklim kurgusunda solastalji tasvirini araştırarak edebiyat ve ekopsikolojinin kesişimine yeni bakış açıları sunmaktadır. Barbara Kingsolver'ın "Flight Behavior" (2012), Kim Stanley Robinson'ın "New York 2140" (2017) ve "The Ministry for the Future" (2020) adlı romanlarını inceleyen bu çalışma, yakın okuma, tematik analiz ve psikolojik yorumlamayı bir araya getiren karma yöntem yaklaşımıyla edebiyatın iklim değişikliğinin sebep olduğu ruhsal yıkımı nasıl ifade ettiğini incelemeyi amaçlamaktadır. Çalışmada, bu eserlerin solastaljiyi yalnızca somut çevresel değişimlere bir yanıt olarak değil, aynı zamanda iklim kaygısından kaynaklanan öngörülü bir olgu olarak da tasvir ettiği ortaya konulmuştur.

İklim kurgu, küresel ısınmanın psikolojik etkilerini anlamamıza ve işlememize yardımcı olmada çok önemli bir rol oynamaktadır. İklim kurgu anlatılarında, edebi tekniklerin psikolojik dayanıklılığı nasıl teşvik edebileceği gösterilerek, solastalji vurgusu yapılmaktadır. Bu tür bir yazın, ekolojik farkındalığı arttırmak ve bizi iklim değişikliğinin zorluklarına karşı manevi olarak hazırlamak için elzemdir. Seçilen iklim kurgu romanları, solastaljiyi hem çevresel bozulmaya acil bir tepki hem de gelecekteki ekolojik krizlere dair öngörülü bir kaygı olarak tasvir etmektedir. Kingsolver'ın "Flight Behavior" adlı kitabı, kırsal ortamlardaki solastalji duygusunu irdelemek için samimi karakter çalışmaları kullanıyor ve bireylerin iklim değişikliğinin günlük yaşamları üzerindeki anlık etkileriyle nasıl başa çıktıklarını anlatır. Buna karşılık, Robinson'ın "New York 2140" adlı romanı, iklim değişikliğine uğramış bir gelecekte kentsel deneyimlerin bir mozaiğini sunarken, kentsel solastaljinin çok yönlü doğasını yansıtmak için farklı bir karakter kadrosu kullanır. "The Ministry for the Future" bir önceki romanın kapsamını daha da genişleterek, birinci şahıs anlatıları ve spekülatif senaryolar da dahil olmak üzere çeşitli hikaye anlatım teknikleri aracılığıyla küresel bir perspektif sunar. Bu yaklaşım, dünya çapındaki çevresel sıkıntıların kapsamlı bir resmini çizer. Bu çalışma, ekopsikoloji ve edebi analizi birleştirerek, kurgunun Antroposen'in karmaşık psikolojik zorluklarına nasıl ışık tutabileceğini ve potansiyel olarak kolaylaştırabileceğini anlamak için bir çerçeve oluşturmayı amaçlamaktadır. Bu disiplinlerarası yaklaşım, iklim anlatılarının terapötik potansiyelini ve bunların kamusal söylem ve politika üzerindeki etkisini keşfetmek için yeni olanaklar sunmasının yanında edebiyatın daha dirençli ve ekolojik bilince sahip bir toplumu teşvik etmede önemli bir rol oynayabileceğini öne sürmektedir.

Anahtar Kelimeler: solastalji, iklim kurgu, ekopsikoloji, çevresel yıkım, anlatı analizi

ABSTRACT

This study explores the portrayal of solastalgia—the distress caused by environmental change—in contemporary climate fiction (Cli-Fi), offering new insights into the intersection of literature and ecopsychology. By analyzing three seminal novels: Barbara Kingsolver's "Flight Behavior" (2012), Kim Stanley Robinson's "New York 2140" (2017), and "The Ministry for the Future" (2020), this study aims to examine how literature articulates the emotional toll of climate change through a mixed-method approach that integrates close reading, thematic

analysis, and psychological interpretation. The research intends to reveal that these works depict solastalgia not only as a response to tangible environmental shifts but also as an anticipatory phenomenon rooted in climate anxiety.

Climate fiction plays a crucial role in helping us understand and process the psychological impacts of global warming. It highlights anticipatory solastalgia in its narratives, showing how literary techniques can foster psychological resilience. This type of literature is essential for raising ecological awareness and preparing us emotionally for the challenges of climate change. The selected climate fiction novels depict solastalgia as both an immediate response to environmental degradation and an anticipatory anxiety about future ecological crises. Kingsolver's "Flight Behavior" uses intimate character studies to explore solastalgia in rural settings, portraying how individuals cope with the immediate impacts of climate change on their daily lives. In contrast, Robinson's "New York 2140" offers a mosaic of urban experiences in a climate-altered future, using a diverse cast of characters to reflect the multifaceted nature of urban solastalgia. "The Ministry for the Future" expands the scope further, presenting a global perspective through varied storytelling techniques, including first-person accounts and speculative scenarios, to convey a comprehensive picture of worldwide environmental distress.

By combining ecopsychology and literary analysis, this study aims to create a framework for understanding how fiction can shed light on and potentially ease the complex psychological challenges of the Anthropocene. This interdisciplinary approach opens new possibilities for exploring the therapeutic potential of climate narratives and their impact on public discourse and policy. It suggests that literature could play a significant role in fostering a more resilient and ecologically conscious society.

Keywords: solastalgia, climate fiction, ecopsychology, environmental destruction, narrative analysis

**A COMPARISON OF GOTHIC ELEMENTS USED BY HÜSEYİN RAHMI GÜRPINAR
IN TURKISH LITERATURE AND EDGAR ALLAN POE IN AMERICAN LITERATURE**

**TÜRK EDEBİYATINDA HÜSEYİN RAHMI GÜRPINAR VE AMERİKAN
EDEBİYATINDA EDGAR ALLAN POE TARAFINDAN KULLANILAN GOTİK
UNSURLARIN KARŞILAŞTIRMASI**

Memet Metin BARLIK

Doç. Dr., Yüzüncü Yıl Üniversitesi Edebiyat Fakültesi İngiliz Dili ve Edebiyatı Bölümü,

Bahar YILMAZ

Yüksek Lisans Öğrencisi, Yüzüncü Yıl Üniversitesi Edebiyat Fakültesi İngiliz Dili ve Edebiyatı
Bölümü

ABSTRACT

The derivation of gothic literature from English literary tradition is a well-established phenomenon, and its utilization by numerous authors is evident. Horace Walpole's "The Castle of Otranto" marks the genesis of gothic elements in literature, a phenomenon that has proven to evoke profound emotional responses from its audience, rendering it a compelling and worthwhile read.

From that period on in every society gothic elements had been used and it affected Turkish literature almost 200 years later in 19th century. By using some terrorizing fictions, grotesque and supernatural beings in the novels the novelists aim to trigger the audiences's emotions. Even though the difference between the societies and novelists we are able to find out many similarities between two literary outworks. In 1913 "Gulyabani" by Hüseyin Rahmi Gürpınar had been published and it was accepted as the first gothic novel in Turkish Literature. Gothic elements were used in American Literature before Turkish literature. One of the well-known novelists is Edgar Allan Poe, who has many short stories include gothic elements. In this paper while comparing Turkish and American Literature by analyzing novels by Hüseyin Rahmi Gürpınar and Edgar Allan Poe, we will be able to have a profound understanding of how gothic elements are affected by the culture and how it affects the point of the target audience and transcends cultural boundaries between countries.

Key Words: Gothic, American literature, Turkish literature, Edgar Allan Poe, Hüseyin Rahmi Gürpınar

ÖZET

Gotik edebiyatın İngiliz edebiyat geleneğinden türetilmesi köklü bir olgudur ve çok sayıda yazar tarafından kullanıldığı açıktır. Horace Walpole'un "Otranto Şatosu" edebiyatta gotik unsurların doğuşuna işaret ediyor; bu olgu, izleyicisinde derin duygusal tepkiler uyandırarak onu ilgi çekici ve okunmaya değer kılıyor. O dönemden itibaren her toplumda gotik unsurlar kullanılmış ve bu durum yaklaşık 200 yıl sonra 19. yüzyılda Türk edebiyatını da etkilemiştir. Romancılar, romanlarında dehşet verici kurgular, grotesk ve doğaüstü varlıklar kullanarak okuyucunun duygularını harekete geçirmeyi amaçlamaktadır. Her ne kadar toplumlar ve romancılar arasında farklılıklar olsa da iki edebi eser arasında pek çok benzerlik bulmak mümkün. 1913 yılında

Hüseyin Rahmi Gürpınar'ın "Gulyabani" romanı yayımlanmış ve Türk Edebiyatının ilk gotik romanı olarak kabul edilmiştir. Gotik unsurlar Türk edebiyatından önce Amerikan Edebiyatında da kullanılmıştır. Tanınmış romancılardan biri de gotik unsurlar içeren birçok kısa öyküsü olan Edgar Allan Poe'dur. Bu makalede Türk ve Amerikan Edebiyatlarını karşılaştırırken Hüseyin Rahmi Gürpınar ve Edgar Allan Poe'nun romanlarını inceleyerek gotik unsurların kültürden nasıl etkilendiği, hedef noktayı ne şekilde etkilediği ve ülkeler arasında kültürel sınırları nasıl aştığı konusunda derinlemesine bir anlayışa sahip olabileceğiz.

Anahtar Kelimeler: Gotik, Amerikan edebiyatı, Türk edebiyatı, Edgar Allan Poe, Hüseyin Rahmi Gürpınar

AN UNORDINARY LITERARY DISCOURSE WITH ETHICAL AND ENVIRONMENTAL CONCERNS: *FOX 8* BY GEORGE SAUNDERS

Gülşen Torusdağ

Assoc. Prof. Dr., Van Yüzüncü Yıl University, Faculty of Letters, Department of Linguistics,
ORCID: 0000-0002-4323-7097

Abstract

Fox 8, a short story with an animal narrator, is the product of the extraordinary imaginative talents of George Saunders. It is very interesting story with its title and linguistic features. It is narrated with a sentimental quality that evokes pity or sadness. Narrator and main story person Fox 8 is a special fox. He is a dreamy and curious fox. He learns to speak Yuman from sitting outside a window as a mother reads bedtime stories to her kids. Yuman is a family of North American languages including Yuma, belonging to the Hokan group. The fox misspells many of the words, and the story begins by apologizing to the reader about his misspellings. But Fox 8's language is often very funny, and the reader soon becomes accustomed to the linguistic malapropisms Saunders uses in representing the contemporary American idiom such as “*I woslike: Fox 8, crazy nut, when sun goes down, werld goes dark, skedaddle home*”; “*Dude, chek me out*”; “*I was fast and nated*”. *Fox 8* is about the damage of animals' natural habitats and their extinction due to humans destroying forests and building shopping malls in their place. This study aims to analyze this childish fable, which tells the story of man, who is an enemy of nature and who mercilessly harms nature through the eyes of a fox, who gives a moral lesson to humanity. It also detects Saunders' message that sounds like exactly the kind of advice humanity needs right now through the misspelled words of Fox 8: “If you want your Storys to end happy, try being niser.”

Keywords: Literary discourse, *Fox 8*, George Saunders.

HZ.ALİ'NİN EL-KASİDETU'Z-ZEYNEBİYYE'SİNDE DİDAKTİK SÖYLEM *
DIDACTICAL DISCOURSE IN ALİ IBN ABİ TALİB'S AL-QASİDAH AL-
ZAYNABİYYAH

Zeynep ÖZKANLI

Dr. Öğr. Üyesi, Kastamonu Üniversitesi, İlahiyat Fakültesi, Arap Dili ve Belâğati Bilim Dalı,
Kastamonu, Türkiye,

ORCID: 0000-0003-1466-9592

Hasin FIRAT

Kastamonu Üniversitesi, İlahiyat Fakültesi Lisans Öğrencisi, Kastamonu, Türkiye,

ÖZET

Peygamber Efendimiz Hz. Muhammed'in peygamberliğine ilk iman edenler arasında yer alan ve yaşı itibari ile ilk Müslümanlar arasında en gençleri olan Hz. Ali b. Ebî Tâlib, Hulefâ-i Râşidî'nin dördüncüsüdür. Hicrî 656-661 yılları arasında halifelik görevi yapmıştır. O, aynı zamanda Peygamber efendimizin kızı Hz.Fâtıma annemizle evlendiğinden Hz. Peygamber efendimizin damadıdır. Hz.Fâtıma annemizle evliliğinden Hasan, Hüseyin ve ölü doğan Muhsin adlı erkek çocukları ile Zeynep ve Ümmü Kulsûm adlı kız çocukları olmuştur. İslam tarihi kitaplarında devlet adamı yönüyle öne çıkan Hz. Ali'nin, kızı Hz. Zeynep'e bir takım nasihatlerde bulunduğu *el-Kasîdetu'z-Zeynebiyye* isimli bir kasidesi bulunmaktadır. Bu kaside, klasik Arap kasidesi üslubuyla nazm edilmiş bir kaside olup 60 beyitten oluşmaktadır. Hz. Ali b. Ebî Tâlib, nazm ettiği bu kasidesinde yer alan beyitlerde ayet ve hadislerden alıntılar yapmıştır. Bu çalışmada, literatür taraması yöntemi kullanılarak *el-Kasîdetu'z-Zeynebiyye* 'ye ilişkin kaynaklara ulaşılabilecek olup bu kaynaklar doğrultusunda nitel araştırma yöntemleri arasında yer alan tematik analiz yardımıyla kasidenin 60 beyti incelenecektir. Yapılan incelemenin ardından beyitlerdeki didaktik söylemlerin tespit edilmesi hedeflenmektedir. Kasidenin girişinde kullanılan üslup sebebi ile *el-Kasîdetu'z-Zeynebiyye*'nin Cahiliye Dönemi şiir geleneği ile benzerlik gösterdiği düşünüldüğünden ilgili literatüre atıf yapılarak söz konusu kaside ile cahilî şiir arasındaki benzerliklerin ve farklılıkların ortaya konması, nesib veya teşbîb ve tasvir gibi klasik kaside bölümleri ile *el-Kasîdetu'z-Zeynebiyye*'nin bölümleri arasında biçimsel açıdan benzerliğin bulunup bulunmadığının araştırılması da çalışmanın hedefleri arasında yer almaktadır.

Anahtar Kelimeler: Klasik Arap Kasidesi, el-Kasîdetu'z-Zeynebiyye, Ali b. Ebî Talib, Didaktik Söylem

* TÜBİTAK Bilim İnsanı Destek Programları Başkanlığı (BİDEB) tarafından yürütülen, 2209-A Üniversite Öğrencileri Araştırma Projeleri Destekleme Programı 2023 yılı 1. dönem kapsamında destek almaya hak kazanan ve "Hz.Ali'nin "el-Kasîdetu'z-Zeynebiyye" sinin Türkçeye Tercümesi ve Bu Kaside Bağlamında Hz. Zeynep Annemize Öğütleri" başlıklı proje kapsamında hazırlanmıştır.

ABSTRACT

Ali Ibn Abī Tālib was among the first to believe in the prophethood of the prophet Muhammad and was the youngest among the first Muslims in terms of age. Ali Ibn Abī Tālib is also the fourth of the Khulafa al-Rasyidīn between 656-661 Hijri. He is the son-in-law of our Prophet because he married the daughter of Prophet Muhammad, Hazrat Fatimah. From his marriage to Hazrat Fatimah, he had sons named Hassan, Hussain, stillborn Muhassin, and daughters named Zainab and Umm Kulthum. Standing out as a statesman in Islamic history books, Ali Ibn Abī Tālib has a poem called al-Qasidah al-Zaynabiyyah, in which he gives some advice to Zainab. This ode is composed in the classical Arabic ode style and consists of 60 couplets. Ali Ibn Abī Tālib quoted verses and hadiths in the couplets in this ode he wrote. In this study, the sources related to al-Qasidah al-Zaynabiyyah will be accessed by using the literature review method, and in line with these sources, 60 couplets of the poem will be examined with the help of thematic analysis, which is among the qualitative research methods. After the analysis, it is aimed to identify the didactic discourses in the couplets. Since it is thought that al-Qasidah al-Zaynabiyyah is similar to the poetry tradition of the Jahiliyyah Period due to the style used in the introduction of the ode (qasidah), the similarities and differences between the ode in question and the Jahiliyyah poem are revealed by referring to the relevant literature, and classical ode sections such as nasib and description are presented. Investigating whether there is any formal similarity between the sections of al-Qasidah al-Zaynabiyyah is also among the objectives of the study.

Keywords: Classical Arabic Qasidah, al-Qasidah al-Zaynabiyyah, Ali Ibn Abī Tālib, Didactic Discourse

**IKPU AKWA: EXPLORING THE SYMBOLISM AND SIGNIFICANCES IN THE IGBO
FUNERARY RITES PRACTICES**

UZOAGBA, Chukwunonso Okechukwu

Department of Fine and Applied Arts University of Nigeria, Nsukka

Abstract

Death is an indispensable experience in every human society, and how varying socio-cultural entities respond it reveals much about their fundamental cosmology, values, and traditions. Among the Igbo people of southeastern Nigeria, the funerary rites known as *ikpu akwa* is a practice of covering the corpse with wrapper (cloth) before it is buried. It is an expression rich with symbolism, reflecting deep-rooted beliefs about the relationship between the living and the dead. This paper investigates the multi-layered symbolism embedded within *ikpu akwa* rituals and practices. Through an ethnographic survey approach, drawing on participant observation and interviews, it brings to bare, x-raying the profound cosmological underpinnings that shape *ikpu akwa* funerary ritual among the Igbo of southeastern Nigeria. The study will adopt Symbolic Interactionism as its theoretical lens as well as descriptive and survey method to illuminate the phenomenology of the cloth and its underlying symbolism and significances.

**LEGITIMIZING SELF VS OTHER CONFLICT IN DIGITAL SPACE: ANALYZING
USER'S ONLINE COMMENTS ABOUT AFGHAN REFUGEES IN U.S. MEDIA
(2016-2022)**

Maneesh K Pandeya

Fulbright Professor & Doctoral Scholar Howard University, Washington DC

ORCID NO: 0000-0003-2445-9353

Prof. (Dr.) Manoj Sharma

Department of Social & Behavioral Health, School of Public Health. University of Nevada Las Vegas

ORCID NO: 0000-0002-4624-2414

ABSTRACT

Islamophobia in the United States has long predated the “fake news” and “conspiracy” era of President Donald Trump’s campaign and tenure (2016-2020). However, in the post-truth era and the critical communication space of dis/misinformation we currently engage in, the collision of anti-Muslim and anti-refugee sentiments is a relatively new development. Significantly, the misinformation about Islam while linking it with refugees and migrants in online user’s comments setting in the US context remains an under-researched area. Muslims since the 9/11 terror attacks have been seen as terrorists and a threat in the US and have been objectified from the lens of framing and agenda setting as conservative media branded them as terrorists, politicians like President Trump used anti-Muslim, anti-refugee rhetoric in political campaigns and manifestos. A shift in the narrative about Islam and refugees is taking significant strides. Digital media and Web 2.0 have not only multiplied the voices in the public sphere(s) on Muslims, migrants, and refugees, but these have also interlinked the three in online discourse settings, thus legitimizing the self vs other conflict in digital space. The discourse by online users, in one way, assumes positions and forms communities to voice misinformation against the refugees, thus giving positions and identities to refugees, who by default are predominantly from the Islamic community. The European refugee crisis (2015) and Trump’s campaign in 2016 have amplified anti-Muslim digital disinformation. However, Islamophobia and racist discourse have been understudied in online settings, including in the context of online users of news content in the U.S. The popularization of Web 2.0 has signaled a new era in audience participation, one that is interactive and allows users to produce and publish their content online. One distinct, yet understudied area is how user-generated content (UGC) not only powers the users in selecting, distributing, prioritizing, and interpreting the news, but also to set the agenda and framing of others in digital setting and online news sharing-and-commenting platforms. Since the European refugee crisis in 2015, the anti-Muslim, anti-refugee rhetoric in online discourse settings by common users thus validates an academic investigation in the context of the United States where Afghan refugees live in large numbers.

Using discourse analysis, the study employs positioning theory to investigate how online readers of two prominent US dailies – *The New York Times* and *The Wall Street Journal*, and a top-rated American social comments forum – Reddit take positions of self and others (Afghan refugees) in their online comments about refugees, migration, and Islam. The positioning theory enables this study to examine the user’s behavior and their role in giving social-cultural frames and religious

identities to Afghan refugees through their comments on U.S. news media platforms. The study examines user's online comments published between January 1, 2016, and December 31, 2022, to analyze user's positioning practices, and their views about Islam as a religion in the context of Afghan refugees while commenting on articles about refugees and migrants in *NYT*, *WSJ*, and Reddit. The study findings fill the void in the literature about user's comments research about refugees in online settings in the US context.

Keywords: Refugees, Positioning Theory, disinformation, intercultural, online comments.

**FROM CITIES IN ITALIAN LITERATURE... TO THE SMART CITY. A
PHILOSOPHICAL-LEGAL READING**

Maria Novella Campagnoli

University of Rome "Tor Vergata" ITALY

Abstract

Starting from a reprise of Italo Calvino's famous text (The Invisible Cities), we will reflect on the characteristics – as well as the anthropological implications and sociological values – of the city. The idea is to reaffirm the city as the fulcrum of relationality.

The city is, in fact, a “foundational” place for the human, which – especially today in the era of new technologies, non-places and new marginalisations – must be rethought.

In particular, literature – through philosophical-legal hermeneutics – provides valuable indications for thinking about the “increasingly smart but still human” city of tomorrow.

A PARADIGM SHIFT IS REQUIRED IN THE SCIENCE AND TECHNOLOGY OF INDIAN SCIENCE CULTURE

K.R.Padma

Assistant Professor, Department of Biotechnology, Sri Padmavati Mahila VisvaVidyalayam
(Women's) University, Tirupati, AP

Orcid No: 0000-0002-6783-3248

K.R.Don

Reader, Department of Oral Pathology and Microbiology, Sree Balaji Dental College and
Hospital, Bharath Institute of Higher Education and Research (BIHER) Bharath University,
Chennai, Tamil Nadu, India

Orcid No: 0000-0003-3110-8076

Abstract

India's intellectual and cultural heritage has always placed a high value on the study of language and communication. The fundamental issue of language and communication was taken into account by all schools of Indian philosophy. A complete explanation and debate of a science and spirit of language was presented in Bhartrihari's Vakyapadiya, while the origins of language study in India may be found in the Rig Veda and the Ashtadhyayi, which established the language's structure. The scientific community in our nation generally believes that the way science is taught, learned, and the research and management work cultures of university and research organizations do not foster cutting edge research, innovation, or the development of future global leaders. With a few notable exceptions, mentoring remains inadequate. Europeans began to examine traditional Indian cultural values, particularly the spiritual legacy of practices like meditation, more thoroughly as a result of rising disillusionment with the consequences of science and technology (S&T). Consequently, this has made many Indians less interested in modern S&T and more focused on their history. Indian scientists today have to become socially integrated and understand that humankind must coexist peacefully with the environment. Personal ties are just as important as the production relationship. In order to overcome the numerous communication issues in interpersonal and cross-cultural relationships, it is necessary to leverage the connective power of perceptive language. The concept of Sabda Brahma entails tremendous ingenuity. Expanding and deepening one's comprehension of the idea might aid in creating a foundation for additional study and practical endeavors in this domain. Those who are in charge of the corresponding departments of science education, research, and human resource development must be committed to this reform. Such a cultural revolution and paradigm shift away from the existing quo may undoubtedly be brought in without further funding.

Keywords: Bhartrihari's Vakyapadiya, Sabda Brahma, Scientific community, Cultural heritage.

Introduction

Educated people worldwide were profoundly ingrained with the misconception that science originated exclusively in Europe. India and China received relatively little attention, whereas the alchemists of the Arab world were sometimes mentioned. Scholars in the 20th century have become aware of the scientific advancements made in India during the ancient era, mostly due to

the efforts of the Indian National Science Academy and other academic institutions. These studies are beginning to show that, despite the normal variations that any nation experiences, India has continuously remained a scientific nation, from the Vedic to the modern era. Within the scientific community in our nation, there is a widespread belief that the current methods of teaching science, learning, and managing academic and research institutions do not foster innovative research, cutting edge science, or producing the next generation of scientific and technology leaders [1-4]. Apart from prestigious institutions like IISc, IITs, and IISERs, mentoring is still inadequate [5]. Frequently, experienced scientists who have worked for many years in scientific education and research voice their dissatisfaction with the current state of affairs despite numerous policy statements and suggestions for improvement [6-8].

In the twenty-first century, education is a crucial tool for ensuring the future growth of both society and the youth. People feel that education should be drastically changed from traditional models to new, modern ones in order to face the growing challenges of a world that is changing quickly. As a result, since the turn of the century, many education programs and incentives have been implemented throughout the world [9] [10]. The concept of a paradigm shift in education refers to a set of fundamental changes that are made to the goals, methods, and conception of education in order to improve students' future competitiveness and development. When educators and their organizations rethink instructional strategies to make the most of emerging technologies, it's known as a paradigm shift in the educational system [11]. The foundation of the contemporary educational paradigm is the creation of knowledge stocks, the effective transfer of those stocks to individuals, and the validation of that successful transfer of information. But society is shifting; instead of emphasizing skills and knowledge that can be acquired as needed, the focus is now more on actions.

Hindus who followed the Vedas showed a particular interest in geometry and astronomy, two fields of mathematics. One of their main religious activities was sacrifice. Every sacrifice had to be made on an altar that met certain dimensions and forms. They believed that even a small deviation in the altar's shape or size would defeat the purpose of the entire ceremony and perhaps have negative consequences. They were extremely particular about this. Therefore, the sacrificial altar's exact size and shape were carefully considered. Thus, were born geometrical difficulties and subsequently the study of geometry. Fixing the appropriate time for the sacrifice was a major driving force behind the beginning and development of astronomy.

The science of numbers is included in the Chandogya Upanisad among other sciences. The Mundaka Upanisad divides knowledge into two categories: superior and inferior. Vedic literature also makes extensive use of the term "ganita," which means "science of calculation." Among all the sciences that make up the Vedanga, the Vedanga Jyotisa accords it the highest honor. Ganita covered algebra, astronomy, and arithmetic during that far-off era, but not geometry. At that time, geometry was a member of the kalpa, a distinct branch of the sciences. There are very few Vedic mathematics sources now available. The majority of the works on the subject have been lost. Six schools of the Veda have produced six brief treatises on Vedic geometry. As a result, we must now rely more on secondary sources, including literary works, to gain an understanding of Vedic mathematics.

Students' preference for Internet sites over books as their information source can be attributed to the ease of access to those sources. The teacher's role in the classroom has evolved from being an authoritative figure dispensing information to one of facilitator, thanks to the advent of digitization and student-centered education, as noted by Deng [12]. As information and communication technologies advanced, so did Industry 3.0 in the framework of society. A paradigm shift in education was also brought about by the shift from the industrial to the information societies. A

new, revolutionary phase of social transformation is predicted to arrive soon as a result of the technical advancements made in the first five years of the twenty-first century.

Industry 4.0, an improved digitization process, proposes a new dynamic between industry and society. Industry 4.0 was first introduced by the German Ministry of Education and Research in 2010. The integration of digital communication technology into industrial production stages is necessary. The goal is to integrate digital culture with the industry as a continuation of twentieth-century mechanization [13]. Cyber-physical systems, the Internet of things, and the Internet of services are some of the fundamental elements of Industry 4.0. Industry 4.0 digitalization makes it possible for machines and humans as well as machines to communicate with one another.

In our nation, the scientific community generally feels that the way science is taught, learned, and the work culture of research and management of academic and research institutions is not conducive to cutting edge research, innovation, and producing world leaders. Mentoring remains inadequate, with a few notable exceptions. Frequently, senior scientists with long careers in science teaching and research express distress at the current state of affairs despite a plethora of policy documents and recommendations for reform. Indian science culture (teaching, research as well as administration) is a major concern, and the problems cannot be ignored if we want a substantive shift. Therefore, as illustrated in figure 1, our article has concentrated on cultural heritage, which has a significant impact on the design of Indian curricula. The rich cultural legacy of India is interwoven into the curricula at all educational levels because the Indian government understands how important it is to promote and preserve it.

Figure-1: The Value of Indian Culture in the Indian’s Educational classroom heritage

Advanced education in the modern era of technological advancement

The world of today is always changing, and innovation is occurring in many areas of human endeavor. The role of higher education is changing to assist people in pursuing lifelong learning, enhancing their knowledge, skills, and competencies, and gaining new activities in interconnected economic sectors [14]. The education sector is not an exception and is changing faster than ever before. In addition, universities are under constant pressure from a variety of socioeconomic trends, such as urbanization, population aging, decreased natality, globalization (which intensifies competition for financing and visibility), and a shift towards a technologically advanced society. Therefore, universities must strike a balance between meeting student requirements and expectations, integrating national policies and efforts (which implicitly affect the curriculum), and operating in a digital world.

Cultural Heritage of India

It is essential to understand India in this perspective in order to comprehend the Cultural Heritage of India. Thus, I have provided a very basic explanation of the cultural history that gives India its title, "Mera Bharat Mahan." People and Land: situated in India, a triangular nation that tapers southwards to the Indian Ocean, on the Asian continent's South Peninsula. Its people, clothes, socioeconomic circumstances, languages, and dialects, as well as its geography, soils, plants, crops, and climatic conditions, all exhibit remarkable diversity. However, through five-year and rolling plans, it displays a show of cultural unity in variety, historical continuity, democracy stability, and its quick transition into a revitalized economy. The Indian social structure and cultural pattern are marked by unity in diversity. Rather from being an assigned society, Indian society is a closed society.

Culture is the entirety of our life's experiences, both internal and external. To put it another way, culture is the ongoing, never-ending process that a human goes through from conception to death. It is both a philosophy of life and a manner of living. The elements of a culture include our planet, the universe, the natural world, plants and animals, our beliefs, traditions, values, religious aspects, rituals, customs, our attitudes, the surrounding geography, the natural resources, the history, and the civilization of a nation. It is now the duty of society to pass on, protect, and instill its own cultural heritage. This duty is transferred by society to educational institutions, and within those institutions, teachers bear the primary responsibility for carrying out the educational policy in the real world.

Future of culture and society

For many of us, the future is no longer bright and optimistic. The future presents a number of obstacles that must be conquered and are continuously managed in the here and now. The focus of the present is removing potential risks [15-16]. An institutional order will be adopted by schools as a social structure comprising parents, teachers, students, and administrators in order to guide the narcissistic and alienated individual of the global neo-liberal order more than it had previously guided. The counseling system, which is based on the Socratic maxim "Know thyself," will be reinforced by sociologists who examine culture and society and conduct therapy sessions while keeping the individual's place in society in mind [17].

The pandemic's new global status has sparked several conversations about the ideas of education, learning, teachers, information, assessment, and evaluation. It has also shown that the creation of new forms is inevitable. In this context, a number of fresh approaches, plans of action, and pilot projects on novel forms of formal education are scheduled for 2021. More than ever, secondary education will need to create new specializations and raise the level of digital literacy among teachers. These professions will primarily include event organizers, training coaches, school sociologists, experts in science, culture, art, and sports, as well as IT (software and hardware) professionals, data analysts, content analyzers, and data miners.

Outcomes and constraints coupled with the Indigenous research paradigm

The Indigenous research paradigm aims to empower Indigenous researchers and communities while acknowledging the significance of upholding the sovereignty and self-determination of Indigenous peoples [18]. It opposes the prevailing Western power structures and knowledge systems that have historically oppressed Indigenous peoples [19]. Nevertheless, putting an Indigenous research paradigm into practice has its share of difficulties. One problem is that it might be hard to locate Indigenous researchers with the resources and training needed to carry out research in a way that is considerate of Indigenous viewpoints. Non-Indigenous researchers may be hostile to funding organizations and institutions for taking this strategy, which can contradict established research practices [20].

An investigation into university teachers' awareness of cultural heritage.

Objectives of the study

The following objectives were framed to conduct this study:

1. To evaluate university faculty understanding of their respective cultural heritages.
2. To investigate university instructors' awareness of national symbols (the initial aspect of cultural heritage) in both a male and female context.
3. To investigate university instructors' awareness of cultural literature—the second facet of cultural heritage in the context of their work.
4. To explore college teachers' awareness of religion and history (the third facet of cultural heritage) at both the male and female levels.
5. To assess university professors' awareness of performing arts (the fourth dimension of cultural heritage) at both the male and female categories.
6. To evaluate the awareness of university-level male and female educators in relation to the visual arts (the fifth dimension of cultural heritage).

The positive and negative aspects of the work

In discussing the paradigm change in social science research, the paper aims to provide a clearer and more nuanced understanding of the topic. The author of the study assumes full responsibility for any inadequacies and limits that are evident in the work, as it utilizes a systematic review of secondary literature to try and bring some drops from the ocean in the field of social science research. The work is meant to serve as a starting point for aspiring academic researchers, though, and it is anticipated that experienced academics will provide input to help it become even better.

Conclusion

The findings illustrate that both male and female educators are aware of cultural heritage. The overall score for female teachers is higher than that of male teachers. On practically every aspect of cultural heritage, the proportion of female teachers scores higher. When it comes to Cultural Literature, female teachers are noticeably more knowledgeable than male teachers. The paradigm shift can be understood as the progression of civilization from the most primitive to the most sophisticated state of development with respect to the social, cultural, economic, and other constructions of the current human population. For a large portion of the 20th century, positivism which placed a strong focus on objectivity and scientific methods dominated the field of social science research. But as times have changed and fresh viewpoints have surfaced, positivism's shortcomings have progressively come to light. Academics have emphasized the importance of acknowledging the perspectives of marginalized communities and decolonizing research approaches. Using digital technology in the classroom within the current framework makes the most sense. One initiative, PM e-Vidya, aims to unite all digital education-related efforts into one nation and one digital platform, including Swayam Prabha, Diksha, e-PGpathshala, National Digital Library, Swayam, E-yantra, and Virtual Labs. It can be effortlessly integrated into the digital university. Hybrid or blended learning is the term used to describe this procedure. Only then will India's higher education system be able to provide fair and excellent instruction. There is a saying that goes, "The best university is experience." Social scientists have predicted that the Indigenous research paradigm will have a significant impact on the social science research paradigm in developing nations. This is supported by the data demonstrating the necessity to continue uncovering and investigating a wide range of concepts and research questions from within indigenous communities. In this particular context, it is reasonable to anticipate that the idea of indigenous research will open up new scholarly space in the form of a social science research paradigm. Indigenous research methods can be preferred as a novel strategy, as there is much to be discovered from the indigenous knowledge and ideas in the global south. Consequently, it is imperative that the scientific community as a whole unearth the traditional and indigenous wisdom that remains undiscovered.

Acknowledgments

Dr.K.R. Padma and Dr.K.R.Don solely drafted the paper. All the authors are thankful to the Department of Biotechnology Sri Padmavati Mahila Visvavidyalayam (Women's) University, Tirupati-India. and the Department of Oral Pathology and Microbiology, Sri Balaji Dental College and Hospital, Bharath Institute of Higher Education and Research (BIHER) Bharath University, Chennai, Tamil Nadu.

Competing interests

The authors declare that they have no competing interests.

Consent for publication.

Not applicable.

References

1. Desiraju GR (2012) Bold strategies for Indian science. Nature 484:159160.doi:[10.1038/484159a](https://doi.org/10.1038/484159a).

2. Jayaraman KS (2012) Indian science in need of overhaul. <http://www.nature.com/news/indian-science-in-need-of-overhaul-1.9750>.
3. Krishnan Y (2015) Crack the cliques, enable visionaries. *Nature* 521:152. doi:10.1038/521151a.
4. Mehta A (2008) Science in sick bay. http://timesofindia.india.com/Opinion/Editorial/LEADER_ARTICLE_Science_In_The_Sick_Bay/rssarticle/show/2973153.cms.
5. Ghosh S (2016) India lacks culture of good mentorship for researchers. <http://www.hindustantimes.com/education/india-lacks-culture-of-good-mentorship-for-researchers/story-InUvNyAIOWMTvOFdsKvK5L.html>.
6. Matira U (2014) Bureaucracy is a hindrance to scientific progress, says Bharat Ratna CNR Rao. <http://indiatoday.intoday.in/story/cnr-rao-bharat-ratna-exlcuive-interview/1/341626.html>.
7. Kumar C (2015) Improve in 5 years or miss the bus: CNR Rao to IISc. <http://timesofindia.indiatimes.com/home/science/Improve-in-5-years-or-miss-the-bus-CNR-Rao-to-IISc/articleshow/47837191.cms>.
8. Science, technology and innovation policy 2013. Government of India, Ministry of Science and Technology. <http://www.dst.gov.in/sites/default/files/STI%20Policy%202013-English.pdf>.
9. Aithal, P. S., & Aithal, S. (2020). Analysis of the Indian National Education Policy 2020 towards achieving its objectives. *International Journal of Management, Technology, and Social Sciences (IJMITS)*, 5(2), 19-41.
10. Ashutosh Ankita & Aggarwal Das. (2020). <http://www.progressiveteacher.in/a-paradigm-shift-in-the-education-system/> retrieved on 1/12/2021.
11. Kalyani, P. (2020). An empirical study on NEP 2020 [National Education Policy] with special reference to the future of Indian education system and its effects on the Stakeholders. *Journal of Management Engineering and Information Technology (JMEIT)*, 7(5), 1-17.
12. Deng, Z., Gopinathan, S., & Lee, K. E. C. (2013). The Singapore curriculum: Convergence, divergence, issues and challenges. In *Globalization and the Singapore curriculum: From policy to classroom*. Springer Science + Business Media Singapore.
13. Davies, S. (2018, March 12). A critical examination of calls for a ‘21st-century education’. Uncommon Ground Media. <https://uncommongroundmedia.com/21st-century-education-conundrum/>
14. Grossecck, G., Malita, L., & Bran, R. (2019). Digital University - Issues and Trends in Romanian Higher Education. *Brain-Broad Research in Artificial Intelligence and Neuroscience*, 10(1).
15. Bauman, Z. (2007). *Liquid times: Living in an age of uncertainty*. Polity Press. <https://book.asia/book/1304628/0e4d88>.
16. Bauman, Z. (2020). *Eğitim üzerine*. Ayrıntı Yayınları.
17. Bayhan, V. (2015). Eğitim sosyolojisinin uygulama alanında yeni bir model: Okulsosyoloji ve görevleri. *Sosyoloji Dergisi*, 30(3), 255–274.
18. Shrinkhal, R. (2021). “Indigenous sovereignty” and right to self-determination in international law: A critical appraisal. *AlterNative: An International Journal of Indigenous Peoples*, 17(1), 71-82. <https://doi.org/10.1177/1177180121994681>.
19. Held, M. B. E. (2019). Decolonizing research paradigms in the context of settler colonialism: An unsettling, mutual, and collaborative effort. *International Journal of Qualitative Methods*, 18, 1-16. <https://doi.org/10.1177/1609406918821574>.
20. Skille, E. Å. (2021). Doing research into Indigenous issues being non-Indigenous. *Qualitative Research*, 0(0), 1-15. <https://doi.org/10.1177/14687941211005947>.

ECOLOGICAL OPTIMISATION OF COFFEE WASTE: A SUSTAINABLE PERSPECTIVE

Chaimae Himri

Laboratory of Agricultural Production Improvement, Biotechnology and Environment, Department of Biology, Faculty of Sciences, University of Mohammed First, Oujda, Morocco.

Chahrazad Belkhiri

Laboratory of Agricultural Production Improvement, Biotechnology and Environment, Department of Biology, Faculty of Sciences, University of Mohammed First, Oujda, Morocco.

Salah-eddine Azizi

Higher institute of nursing professions and health techniques (ISPITSO) Oujda, Morocco.

Ilyesse Rahhou

Higher institute of nursing professions and health techniques (ISPITSO) Oujda, Morocco.

Mounir Legssyer

Biology, Environment, and Sustainable Development Laboratory, Higher School of Teachers (ENS), Abdelmalek Essaadi University, Tetouan, Morocco.

Bouchra Legssyer

Laboratory of Agricultural Production Improvement, Biotechnology and Environment, Department of Biology, Faculty of Sciences, University of Mohammed First, Oujda, Morocco.

Abstract

Coffee is one of the most popular drinks and one of the most highly traded commodities in the world. It is prepared from the powder of the coffee beans either traditionally by decoction or by pressing. This process causes the dissolution of soluble compounds in the aqueous phase, especially alkaloids such as caffeine, which is a methylxantine, and as a result, coffee is one of the most widespread and consumed psychoactive substances in the world. Unfortunately, this consumption leads to the generation of millions of tons of waste, especially coffee grounds (SCG), which has an impact on the environment and consequently on humans. This residue rejected in the garbage has particular physical properties including its moisture content that can exceed 80%, promoting microbial growth. Its chemical composition reveals a product rich in sugars, proteins, antioxidants, phenolic components and oils. It can be valorized through its use in many fields, in particular in the agroalimentary, pharmaceutical and environmental sectors. The production of compost, activated carbon, ethanol, biodiesel, biomaterials and combustion pellets are ways to valorize coffee grounds with environmental and socio-economic benefits.

Our main objective is to focus on the main ways of valorization of coffee grounds in the environmental field. Indeed, the spent coffee grounds are a precious source that it is necessary to think about its recovery in order to take advantage of the different ways of its valorization. Thus, we can reduce on the one hand its impact on the environment and thus the human being and on the other hand we can obtain products with added value.

Keywords: spent coffee grounds, environmental valorization, circular economy, agroalimentary.

**BLENDED LEARNING: NAVIGATING CHALLENGES, FUTURE TRAJECTORIES,
AND RECOMMENDATIONS**

Zohaib Hassan Sain

Superior University, Faculty of Business & Management Sciences, Lahore, Pakistan.

ABSTRACT

As online learning booms, Blended Learning shines as a star implementation tool. This document dives deep into this rising approach, examining it from various angles: educationally, holistically, practically, and even in the corporate training realm. It explores different strategies, from synchronous and asynchronous instruction to self-paced and live blending, helping you choose the perfect fit. You'll also discover the different dimensions of Blended Learning, from online/offline combos to structured/unstructured learning mixes. While highlighting the benefits, the document acknowledges challenges like technical hurdles and design issues. It then delves into the advantages of Blended Learning and what makes it tick, before wrapping up with recommendations for further exploration in this exciting field.

Keywords: Blended Learning; Holistic perspective; Pragmatic perspective; Synchronous Instructional Method.

THE INTEGRATION OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE FOR HIGHER EDUCATION ADVANCEMENT IN PAKISTAN

Zohaib Hassan Sain

Superior University, Faculty of Business & Management Sciences, Lahore, Pakistan.

ABSTRACT

Higher education has always been accompanied by challenges for professors and educators. However, technological advancements have also brought forth various opportunities in the form of educational aids. This study explores the opportunities and challenges of using ChatGPT and virtual assistants in higher education in Pakistan. Among these technologies, artificial intelligence (AI) has emerged as a transformative force, offering both opportunities and challenges. This paper delves into the application of AI-based tools, particularly ChatGPT and virtual assistants, in higher education advancement in Pakistan. It discusses the potential benefits and obstacles associated with their use, while also presenting and analyzing research findings on the utilization of ChatGPT by students in a higher education setting. The study highlights the advantages that ChatGPT and virtual assistants can bring to the learning process, such as personalized assistance and access to information. However, it also acknowledges the challenges, including the need for effective implementation and addressing privacy concerns. By examining the opportunities and challenges associated with these AI-driven tools, this study contributes to a better understanding of their role in enhancing higher education in Pakistan and provides insights for educators and policymakers in leveraging these technologies effectively.

Keywords: Artificial Intelligence; Challenges; Chatbots; Higher Education; Virtual Assistants.

MANIPULATION IN *IN DUBIOUS BATTLE*

***IN DUBIOUS BATTLE* DA MANİPLASYON**

MA Student Pınar KORKMAZ

Van Yüzüncü Yıl University, Institute of social sciences

Orcid ID 0009-0005-7861-9924

Dr. Öğretim Üyesi Zeki EDİS

Van Yüzüncü Yıl University

Orcid ID 0000-0003-2060-5974

Dr. Öğretim Üyesi Şahin KIZILTAŞ

Bitlis Eren University

Orcid ID 0000-0002-7836-1231

ABSTRACT

John Steinbeck, who was born in California in 1902, died in New York in 1966, and won the 1962 Nobel Prize in Literature, is an author who contributed immortal works to world literature. The successes he achieved with his studies on sociological problems and nature protection are based mostly on his successful portrayal of nature-human relations and working people. *Tortilla Flat* and *Of Mice and Men* are famous among his works. Pulitzer Prize-winning, respected American writer John Steinbeck wrote his work *In Dubious Battle* in 1936. The main character he created in his work is an advocate of an unnamed political entity called the party; this character is considered to represent the American Communist Party or industrial workers around the world. The plot focuses on the daily life of workers in California through the main character, who is a pro-worker and activist who aims to integrate with the workers and organize a comprehensive strike among fruit harvesters, raising awareness about the social and economic problems experienced by the workers. In the work, the system of exploitation dominated by ruthless capitalism is criticized, and the problems migrant workers face are expressed. Our paper is about *Dubious Battle*, written by John Steinbeck, one of the leading writers of American literature, to raise awareness about the working class. The work outlines the American workers' society and America by examining the political, social, and cultural life of America in the 1930s, known as the Great Depression, from a New Historicist perspective. In addition, our study will reveal America's historical past in the 1930s, when wars, social turmoil, and economic crises prevailed. We will focus mainly on the theme of manipulation from the perspective of New Historicism and the consequences of this manipulation on the characters and their environment. This focus will be made through the dialogues of the novel's two main characters, Jim and Mac, and the effects of manipulation will be analyzed in detail.

Keywords: New Historicism, Manipulation, Great Depression, Dubious Battle

ÖZET

1902 yılında Kaliforniya'da doğan ve 1966 yılında New York'ta yaşamı son bulan, 1962 yılı Nobel Edebiyat Ödülü sahibi John Steinbeck dünya edebiyatına ölümsüz yapıtlar kazandırmış bir yazardır. Sosyolojik problemler ve doğayı koruma üzerine yaptığı çalışmalar ile elde ettiği başarıları daha çok doğa insan ilişkilerini ve çalışan kesimleri başarılı bir şekilde eserlerinde tasvir etmesi üzerine kuruludur. Çalışmaları arasındaki *Tortilla Flat* ve *Of Mice and Man* eserleri oldukça ünlenmiştir. Pulitzer ödüllü, Amerikalı saygın yazar John Steinbeck, 1936 yılında *In Dubious Battle* adlı eserini yazmıştır. Eserinde yarattığı ana karakter, parti olarak anılan isimsiz bir siyasi varlığın savunucusudur, bu karakterin Amerikan Komünist Partisini ya da dünyadaki sanayi işçilerini temsil ettiği değerlendirilmektedir. Eserin olay örgüsü işçi yanlısı ve aktivist olan ana karakter vasıtasıyla Kaliforniya'daki işçilerin gündelik yaşamına odaklanarak hem işçilerle entegre olmayı sağlar hem de işçilerin yaşadıkları sosyal ve ekonomik problemlerle ilgili farkındalığı artırmayı hedefleyen meyve hasatçıları arasında kapsamlı bir grev düzenlemeyi amaçlar. Eserde acımasız kapitalizmin hüküm sürdüğü sömürü düzeni eleştirilmekte ve göçmen işçilerin karşılaştığı sorunlar dile getirilmektedir. Bildirimiz; Amerikan edebiyatının önde gelen yazarlarından John Steinbeck'in işçi sınıfı ile ilgili farkındalık oluşturmak için yazdığı *Bitmeyen Kavga* üzerinedir. Eser; Büyük Buhran olarak anılan 1930'lu yılların Amerika'sının yaşadığı siyasi, toplumsal ve kültürel yaşam biçimini Yeni Tarihselci bir bakış açısıyla inceleyerek Amerikan işçi toplumunu ve Amerika'yı ana hatlarıyla anlatmaktadır. Ayrıca çalışmamızda 1930'lu yıllarda savaşların, toplumsal çalkantıların, ekonomik krizlerin hüküm sürmüş olduğu dönemdeki Amerika'nın tarihsel geçişini ortaya koymanın yanı sıra temel olarak Yeni Tarihselcilik bakış açısı ile manipülasyon teması ve bu manipülasyonun karakterlerde ve çevresinde yarattığı sonuçlar üzerine odaklanacaktır. Bu odaklanma romanın iki ana karakteri olan Jim ve Mac'in diyalogları vasıtasıyla yapılarak manipülasyonun etkileri detaylı bir şekilde analiz edilecektir.

Anahtar Kelimeler: Yeni Tarihselcilik, Manipülasyon, Büyük Bunalım, Bitmeyen Kavga

INTRODUCTION

John Steinbeck was born on 27th February in Salinas, California. During his childhood in his summer holidays he worked in farms around Salinas. Following his graduation Salinas High School he studied English Literature in Stanford University; however, he left university without having his degree. He worked as a worker for a long time and as a tourist guide. His first book *Cup of Gold* was published in 1929. In 1930 he got married with Carol Henning. *The Pastures of Heaven* (1932), *Red Pony* (1933) and *To a God Unknown* (1933) came after his first book. He got his first sales success with the book *Tortilla Flat* (1935) which made him gain his fame.

The views and attitudes of literary people have been given shape by the political and sociological conditions which are caused by the economic events and developments of the age. Many conditions of the people including capitalism, industrialization in agriculture, unemployment, the oppression and hard conditions of workers, adverse economy, consolidation of money and power in a group have been given places as topics in artistic activities. Through this seminar it will be discussed social and economic criticism.

During the years Great Depression and dust storms which put the field workers in hard situations took important places in John Steinbeck's novels. His novel *In Dubious Battle* is a good example of it. In order to comprehend the manners, language and the way of speech of his living fictional characters Steinbeck often took part in fields while writing his novel *In Dubious Battle*. Showing his own rage to the background of economic depression in America the book was written in 1930s that the hard conditions of people trying to make living made a peak, the wages paid to the workers

decreased, on the other hand the production in agriculture increased which caused wrath among the workers, protest and strikes of labourers. As mentioned before Steinbeck's not completing his graduation and working in fields as a worker for years can be associated with the reason why migrant labourers and their working conditions became subject matter in his novels. And as it is understood from title of the book it portrays never ending conflicts and shows the exploitation of the man in the hands of the other. And we observe how Steinbeck tries to prove every individual deserves dignity. The theme of manipulation is profoundly effective in the book; therefore, this study will shed light on his theme taking into consideration of America in 1930s. Before dealing with the theme manipulation it will be beneficial to give brief historical background of American in 1930s.

HISTORICAL CONTEXT

Great Depression is unquestionably by far the most catastrophic event in American history. Between 1929 and 1933, many economic and financial problems arose in the country including the falling numbers of the goods and services produced in the United States, the increase in unemployment, low wages paid to the labourers, lacking of labour force, losing its value in stock market, and the bankruptcy of some banks. And these numerous economic problems had outrageous consequences in almost every field. Workers who worked in fruit or other fields had to work under hard conditions without gaining what they deserved which led them to become rage against the government, its system and the bosses that made them work. Manufacture in automobile industry fell down. There was a slow movement in production. Also the rate of house building declined following the decline in exports in the United States. There was not any optimistic view about a future. People were full of pessimist and full of anger as they did not earn enough money to lead a respectful life. It can be easily said that in those times neither people who had a work to earn money nor unemployed people were satisfied with the life they led. (Romer, 2003)

It is an unquestionable fact that the world depression of the 1930s affected most of the population of the United States. Workers' losing their jobs, factories' shutting down, banks' failing, the inability to harvest, transport and sell their crops for farmers were inevitable consequences and effects of it. At the peak of Depression, one-third of all Americans were out of work. Soup kitchens, shanty towns, armies of hobos, unemployed men became as a part of nation life. And the Depression was seen as a punishment for sins of excessive materialism by many people. (Vanspankeren, 1994, p. 64) And *In Dubious Battle* can be regarded as a whisper from those times. And we should never forget that Steinbeck profoundly experienced them in his life and then opened the doors of hard conditions of labourers working in fruit fields through his novel *In Dubious Battle*.

NEW HISTORICISM

New Historicism emerged in literary criticism field in 1980s; that's why, can be regarded as a recent literary theory initially by the work of Stephen Greenblatt and then Michael Foucault. Emerging as a reaction to New Criticism, it focuses on history which cannot be thought separately from the text. And in the same way, the text cannot be thought separately from the history. It does not ignore the cultural, political, economic and historical aspects of the text as New Criticism does. The basis of New Criticism is the opposition to examining a literary text in a way that is isolated from time and space by detaching it from its historical context. It argues that the work should be examined by taking into account the history and culture of the society in which it has emerged. Thus, this movement brings a new perspective to the analysis of the literary text by reinterpreting the concepts of history and culture. The New Historicism is different from the historicists. New

Historicism, with the idea that it is necessary to doubt whether it is reflected objectively, it suggests paying less attention to events and facts that happened in the past. Based on the Post-Modern Theory of History, there is a view that history's claim to be scientific is undermined when the historian turns the events into a narrative in a certain order as a result of a selection process. According to the New Historicists, there is no difference between history and literature. The New Historicist movement opposes the fact that history, as a branch of science, sees the literary text as a mere reflection of the culture in which it takes place. Another issue that New Historicists object to that literature is subjected to examination only in terms of aesthetics and beauty. Because according to them literary works emerge as a result of political, religious, social and cultural relations and these aspects should also be taken into account in the analysis. In order to understand a literary text correctly, it must be evaluated together with the text from every field belonging to the period in which it was written. Similarly, since history does not consist only of objective events, historical texts should be read like literary texts. (Mambora, 2016)

In short, a literary text cannot be evaluated autonomously. There is a direct connection between the text and the time it was written. The culture, economy, policy take their roles in shaping the text. As New Historicism believes reading and analysing a text or a novel means starting a journey to the culture, economic and social conditions of the people of time that reflects. So while analysing the novel *In Dubious Battle* it is clearly seen this novel cannot be studied without taking into consideration the events historically that arose in its time as Steinbeck himself reflected the economic conflicts of workers and their intent to strike in the years of Great Depression. The problems he reflected in his novel was not away from the reality. It was totally the reality itself through its fictional characters.

MANIPULATION IN *IN DUBIOUS BATTLE*

Organization consists of behavioural modification that gives the shape of the domain of the workers. And the success of the organization is parallel with carrying out the transactional processes vigorously. The balance of transactional can be reached by many motives including effective communication, ethical values, adaptive rules and education which must be kept by enabling trust among workers. To obtain these aims, manipulation plays a pivotal role. (Sadykova, 2014)

As a type of psychological and social influence manipulation has the object of changing the behaviour or perceptions of others. This is mostly done by using deceptive strategies. When manipulated person takes an action he feels as if everything he does was parallel with his own desires. The perception of reality is oriented especially through seduction and persuasion. Mostly manipulation is accepted as immoral form of social influence due to its purpose of the detriment of others. On the other hand, the motivation of manipulation does not have to be necessarily useless or bad. Sometimes it can be used for the treatments in medicine, leading someone to help him find his own way and be aware of his potential. Also manipulation can be a good way to make the crowd become one voice for their own benefits or to go on strike to get their own rights when they are left under hopeless situations and they live on the verge of starvation. It can be seen as a powerful weapon. (Yılmaz, 2018) And Steinbeck's thoughts about the power of the ideas are supported by his word: "*Ideas are like rabbits. You get a couple and learn how to handle them, and pretty soon you have a dozen.*" (The Big Books of Summer , 2024)

First of all it will be better to give summary of the novel before discussing this powerful weapon thorough the main fictional characters Jim and Mac. The story in the novel takes place in the fictional Torgas Valley which reflects the initial, development and ending part of a strike among apple-pickers. These workers are not well-paid and mostly their wages are cut because of simple reasons. And they accept this kind of life. There is no reaction against this unfairness. They are

very passive. However, when Jim and Mac goes there to do the Party work some movements are gradually being observed among the workers. They start to question of their working conditions. And it is seen that Mac successfully persuades them to go on strike. And the strike starts but nothing is gone as they expect. With the coming of strike-breakers a workers is killed, a wagon belonging to a Party sympathizer is burned, many workers including Jim are shot, and a farmer Anderson who lets the workers camp on his land to support the strike is destructed financially as his land is burned. And finally the strike is not successful; apple-pickers cannot get what they deserve. Even they are in worse condition. They lose their friends during the strike and now they have to face many problems including starvation. (Steinbeck, 2000)

We opens the doors of the book through the fictional character Steinbeck created Jim Nolan sitting alone in his room under a soft light with full of pessimist views about his life and without having any purpose and desire in life. As in real life people in America in 1930s faced many harsh economic and financial problems caused by capitalism our main character in the novel Jim is corrupted by this system and his whole life has been ruined and he has to lose his family because of this system. The capitalistic society he lives in puts him in desperation, leaves him aimless without any expectation about his own future. Full of these ideas in his mind Jim gets to the Party in order to be the part of it in the hope of finding a reason, a task, a motivation or any other things that will give him a meaning in his pointless life. And the following statements prove that he is in search of having a different life from he leads now:

I'm going away, said Jim.

But you'll be back, you'll want me to hold your room?

No. I've got to go away for good. I got a letter telling me (Steinbeck, 2000, p. 42)

As a matter of fact, these statements are just first clues about the desperate situation of the character and how he tries to get rid of his absurd and meaningless life. And joining the Party is a good way for him to find the meaning of life. Actually, the reason why Jim wants to attend the Party is not because of ideology but taking revenge of his family and showing his anger to the capitalist system. However, the fact that his expectation from the Party is not parallel and even the Party has an exploitation power on people to make them do whatever they demand can be understood the following statements:

Look, Jim, I want to give you a picture of what it's like to be a Party member. You will get a chance to vote on every decision, but one the vote's in, you will have to obey. When we have money we try to give field workers twenty dollars a month to eat. I don't remember a time when we ever had the money. Now listen to the work: in the field you'll have to work alongside the men, and you'll have to do the Party work after that, sometimes sixteen, eighteen hours a day. You will have to get your food where you can. Do you think you could do that?

Yes (Steinbeck, 2000, p. 49)

This is also an acception of obligation without questioning in the hope of better life. And through the answer "Yes" the new life begins for Jim under the mentor of Mac. John Steinbeck's novel *In Dubious Battle* is filled with a lot of the usage of the powerful motivation; manipulation as a weapon against capitalist system in 1930s in America which requires close-reading with the lens of New Historicism as the novel directly mirrors America in 1930s. The novel is as to the story of a migrant worker's strike and the attempt of "the Party" which is thought the symbol of the American Communist Party or a similar organization to organize, support and provide the strikes. The novel centres on the new Party member Jim Nolan, a young man, whose whole family has been ruined by the system and so attends the Party to react the system he lives in and Mac who is an experienced field worker and witnesses many harsh working conditions of himself and his workmates and an important activist in the Party. In the novel it is explained the reason why Jim

Nolan as a young worker in a store in San Francisco has decided to be the part of the Party. The reason is very clear; he is beaten by the police while innocently watching a radical demonstration and consequently he loses his job and finally he joins the Communist Party. And he is met with Mac who is an organizer and activist in Party work and is the mentor of Jim. For Mac, trouble and bloodshed are beneficial elements that he can use to provoke people and emerge hatred. So it will be easy for him to manipulate these provoked and hateful people for the Party purposes. Even deaths are good opportunity for him to use. He is good at finding ways to use the chaos on behalf of the Party which can be criticized. And from the first pages to the end pages of the novel we witness his manipulative behaviours on behalf of the Party. The only thing that Mac gives importance to make apple-pickers strike. And every chaos comes in handy for him. And the first manipulative attempt of Mac can be observed through the following statements:

Jim, he said. You ought to take up smoking. It's nice social habit. You'll have to talk to a lot of strangers in your time. I don't know any quicker way to soften a stranger down than to offer him a smoke, or even to ask him for one. And lots of guys feel insulted if they offer you a cigarette and you don't take it. You better start (Steinbeck, 2000, p. 48)

This is a simple but very important offer made by Mac to Jim. Actually it is not an option or offer it is a demand that has to be met. It is a task that must be done without questioning for the sake of being successful in igniting the strike. And from the first time that Mac and Jim meets with apple-pickers Mac starts doing his job. A narration of a moment in the novel shows it:

Mac squatted and motioned Jim to sit beside him. He pulled out his sack of tobacco and made a careful, excellent cigarette; then as an afterthought, would any of you capitalists like a smoke? Several hands thrust out. The bag went from man to man. Just get in? the lean face asked.

Just. Figure to pick a few apples and retire on my income.

Lean-face burst out angrily: Know what they're paying', fella? Fifteen cent, fifteen lousy cents!

Well what do you want? Mac demanded. Jesus Christ, man! You ain't got the nerve to say you want to eat? You can eat an apple while you're workin'. All them nice apples! His tone grew hard. S'pose we don't pick them apples?

Lean-face cried, We got to pick 'em. Spent every Goddamn cent getting' here.

Mac repeated softly. All them nice apples. If we don't pick 'em, they'll rot.

If we din't pick 'em, somebody else will.

Suppose we didn't let nobody else pick? Mac said.

The men about the fire grew tense. You mean -strike? Lean-face asked.

Mac laughed. I don't mean nothin' (Steinbeck, 2000, p. 58)

Through this narration and the dialogue between Mac and apple-pickers it is understood that this is the first time the word 'strike' is used and heard among a group of apple-pickers. For the first time the possibility of strike is mentioned. Mac starts to inject subtly the idea of strike in apple-pickers 'mind like a surgeon. Mac sees everything as a material that should be used in order to do his duty which is foremost important. In the novel a birth of a baby, a death of an apple-picker and lastly the death of Jim are good example of it. And these statements proves how Mac ignores humanitarian values while aiming at providing a good opportunity for the workers to get what they deserve which is paradox:

Well where did you learn about births?

I never learned till now. I never saw one before. The only thing I knew was that it was a good idea to be clean. God, I was luckt it cam through all right. If anything'd happened, we'd've been sunk. That old woman knew lots more than I did. I think she knew it, too.

You acted sure enough, Jim said.

Well, Chris Almighty, I had to! We've got to use whatever material comes to us. That was a lucky break. We simply had to take it. 'Course it was nice help the girl, but hell, even if it killed her- we've got to use anything.' He turned on his side and pillowed his head on his arm. I'm all in, but I feel good. With one night's work we've got the confidence of the men and the confidence of London. And more than that we made the men work for themselves, in their own defense, as a group. That's what we're out here for anyway, to teach them to fight in a bunch. Raising wages isn't all we're after. You know all that.

Yes, Jim said. I knew that but I didn't know how you were going to go about it.

Well, there's just one rule- use whatever material you've got. We've got no machine guns and troops. Tonight was good; the material was ready, and we were ready..... (Steinbeck, 2000, pp. 68,69)

As it is understood from these statements there is a woman who is pregnant and on the verge of giving birth. But there is no doctor and no one dares to help her but Mac even if he does not have any medical knowledge. He does not want to miss this situation as this is a good opportunity for him to get attention and confidence of the crowd. Rather than helping the woman catching the confidence of the apple-pickers is much more important for him. Because this woman is just a material for him which can be described as humiliation. Another example of Mac's insulting manipulative attitude is also seen when one of the apple-pickers dies during the riot. He wants to take the body and take it to the camp. His disrespectful behaviour to a dead person irritates others and one of them show his reaction to him by insulting him as he does not think anything but the strike. The dead body is nothing more than a material for him. By taking it to the camp, he wants to create anger and the sense of revenge against the system. He wants to make the strike successful and he aims at presenting them a new reason to go on the strike. The apple-pickers loses one of his friends because of the strike-breakers during the riot. There is only one person who is able to stay frosty. It is not anyone but Mac. He sees the death of the man as a material that should be turned into an advantage. He wants to use Jim's body to manipulate people. He aims at leading people to keep on the strike and never give up. And the dead body is a good way to provoke the crowd against the cops and the bosses. Even if some of the workers question and criticize what Mac tries to do they do not give up and make themselves manipulated. And Mac always shows them a reason to keep on. (Section 9 pg. 170,171) And as last example of the manipulation in the novel Jim Nolan's death during the gun shot is tried to be used by Mac: "*This guy did not want nothing for himself – he began. His knuckles were white, where he grasped the rail. Comrades! He didn't want nothing for himself.*" (Steinbeck, 2000, p. 349)

It is last phase that we witness there is no human dignity. For the sake of becoming a union or one voice apple-pickers, the Party members Jim and Mac do not show any hesitation to sacrifice or use everything that has possible benefit to be successful in their strike. However, the strike is in failure. Through this failure it is seen that apple-pickers, the Party members losses their dignity, their jobs, their friends and everything they have.

CONCLUSION

As a social being and dependent on the group of his social identity man finds himself in a conflict between exploitation the individual led by the group and his attempt to save himself. Using the

individuals for the motive is reflected as the group ideology by Steinbeck in *In Dubious Battle*. Mac is a spokesman of Marxian ideology which finds the solution of social injustice in revolution and communism. On the other hand, Doc Burton sees strike as a wound and a pleasure comes out for group members when individuals lose their life in a war. In *In Dubious Battle* the highlight is given to the brutal ways of growers, use of forces, shot gun, tear gas bombs and guards. Besides, the author takes the reader attention to the inhuman approach of the strikers. And Mac's usage of one of the strikers' dead body for the sake of the party agenda proves this inhuman attitude of the party members. No doubt there is no place for human values and human dignity. Human is accepted as a material that must be used for a motive rather than a valuable entity.

Through the novel one can easily comprehend that working class in 1930s in America faced many economic, social and financial problems. They worked under very hard conditions. They were not well-paid. Even though they fed up with these circumstances they still kept on working as they were afraid of losing their current job. As in those times the rate of unemployment was also high. Neither people had job to do unemployed people were happy about their life. Nevertheless, having a job despite being less paid was much better. With full of these desperate and hopeless ideas it became very easy to made these people lead with a little bit opening the doors of the possibility of making a change. They were ready to be provoked as they did not have many things to loose. And in those years, mine unions and parties tried to ignite a movement, an excitement among the people especially among labourers. The representatives of the unions and parties tried to make people behave collectively. They aimed at creating one voice in the crowd. John Steinbeck's *In Dubious Battle* exactly reflects people in those times and their working conditions and their efforts to be heard and seen to get their own dignity in the society and to lead a better life without having financial problems. In short, to make a close understanding of America in 1930s it can be a good source for one.

WORKS CITED

- Mambora, N. (2016, October). <https://literariness.org/2016/10/16/new-historicism-a-brief-note>. Retrieved January 2024, from Literary Theory and Criticism.
- Romer, C. D. (2003, December 20). Great Depression .
- Sadykova, G. (2014, June). Örgütsel Güven Oluşturmada Manipülasyon Tekniklerinin Etkisi: Türkiye-Tataristan Karşılaştırması. p. 12.
- Steinbeck, J. (2000). *In Dubious Battle*. Penguin Books.
- The Big Books of Summer* . (2024, Mayıs 16). Goodreads.
- Vanspanckeren, K. (1994). *Outline of American Literature*. (G. CLACK, Ed.) THE USA: The Unites States Department of States.
- Yılmaz, H. (2018). İnsan İlişkilerinde Manipülasyon Ölçeği. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 7(4).

**BEŞERİ BİLİMLERDE ESTETİKSEL & SANATSAL İYİ-OLUŞ İÇİN BİLGELİK
OKURYAZARLIĞINA DOĞRU**

**TOWARDS WISDOM LITERACY FOR AESTHETIC & ARTISTIC WELL-BEING IN
HUMANITIES**

Mehmet Şirin DEMİR

Dr. Öğretim Üyesi, Van YYÜ, Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilgiler Eğitimi Anabilim
Dalı

Ömer Aytaç AYKAÇ

Dr Öğretim Üyesi, Van YYÜ, Edebiyat Fakültesi, İngiliz Dili ve Edebiyatı Bölümü,

ÖZET

Bilgelik okuryazarlığı son yıllarda gerek Beşeri Bilimler gerekse Nöroeğitim alanında her türlü geçicilik, fanilik ya da bayağılıkla karakterize varoluş biçimlerinin dışında, dünyasal sıradanlığın ve bedensel-maddesel- gerçekliklerin fevkinde, ötesinde üst ontolojik katmanlara çıkıldıktan sonra ancak kıymeti anlaşılıp idealize edilebilecek yeni bir meta-entelektüel, meta-bilişsel ve meta-psikolojik yetkinlik, yeterlilik olarak değerlendirilip yorumlanmıştır. Bu tür bir okuryazarlık çoklu varoluş biçimleri diye postüle edilebilecek ve henüz emekleme aşamasında olan ve kuramsal arkaplanı daha yeni yeni anlaşılmaya başlanan bir konu olarak tanımlanabilecek bir transandantal bilişsel yetkinlik olarak değerlendirilmiştir; bu tür bir yetkinlik, sanatsal veya estetiksel refahın yanı sıra bütünsel refahı (holistic well-being) elde edebilmek için de oldukça önemli ve vazgeçilmez bir değer olmanın yanı sıra aynı zamanda bir meta fenomenolojik varoluş ve düşünüş biçimi olarak da kabul edilmiştir.

21. yüzyılın tekno paganistik, mekanistik ve maddeseli - determinist- konjonktürü içerisinde ontolojik bir krizin kışkacında kıvranan ve trajik bir yaşamsal menkıbeyi örgüleyip inşa eden insanoğlu yukarıda sözü edilen okuryazarlık ya da yetkinlik biçimlerinden giderek artan bir biçimde uzaklaşmıştır; bu çalışmada ele alınan konu ya da kavramlar araştırma portfolyoları içerisinde henüz emekleme aşamasında olan bir takım fenomenler etrafında dönüp dolaşmaktadır; başka bir deyişle çalışmada gerek beşeri bilimler gerekse eğitim bilimlerinin kavramsal çerçevesi içerisinde de ele alınabilecek bir takım transandantal kavram ya da olgular belgesel tarama yönteminden de esinlenerek ele alınmıştır; bu çalışmamızın problem durumunu karakterize yukarıdaki öncüllerden hareketle nitel ve kavramsal bir araştırma metodolojisinin benimsendiği bir yaklaşım ortaya konularak henüz preliminere (öncel) bir aşamada değerlendirilebilecek bilgelik okuryazarlığına dönük bir bilinç ya da farkındalığın gerek kamusal gerekse akademik imgeleme aktarılması düşünülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Wisdom, Aesthetics, Literacy. Pedagogy, Psychology, Eğitim

ABSTRACT

In recent years, both in the field of humanities and some sub branches of education, chief among them neuroeducation, wisdom literacy has become a new meta-intellectual concept that can only be appreciated and idealized after ascending to upper ontological layers, above and beyond

mundanities and physical-material realities, outside the forms of existence characterized by transience, mortality or banality. defined as meta-cognitive and meta-psychological realms. This type of literacy has been considered as a transcendental cognitive competence within the context of a meta existential mode defined as a subject which still in its infancy and whose theoretical background is just beginning to be understood; in addition to being very important and indispensable for achieving holistic well-being as well as artistic or aesthetic well-being, this type of competence has also been accepted as a meta-phenomenological way of existence and thinking. In the techno-paganistic, mechanistic and materialist - determinist- conjuncture of the 21st century, human beings, writhing in the grip of an ontological crisis, and weaving and building problematic ways of living and thinking, have increasingly moved away from the above-mentioned forms of literacy or competence. The topics or concepts discussed in this study revolve around some metaontological phenomena that are still in their infancy or preliminary stage to be dealt with within the context of research portfolios; in other words, in our study, a number of transcendental concepts or phenomena that can be evaluated within a brand-new conceptual framework of both humanities and educational sciences were investigated, discussed and interpreted, inspired by the documentary scanning method. Based on the above-mentioned premises that characterize the problem statement of our research, qualitative and conceptual research methodology was adopted; and it has been intended to cultivate a consciousness towards wisdom literacy in both public and academic imagination.

Keywords: Wisdom, Aesthetics, Literacy. Pedagogy, Psychology, Education

MEYMÛN B. KAYS EL-A'ŞÂ VE ŞİİRLERİ HAKKINDA DEĞERLENDİRME
EVALUATION ABOUT MEYMÛN B. KAYS EL-A'ŞÂ AND HIS POEMS

Mustafa İBİŞ

Dr. Öğr. Üyesi, Adıyaman Üniversitesi İslami İlimler Fakültesi Temel İslam Bilimleri Arap Dili
ve Belagatı Ana Bilim Dalı

ORCID No: 0000-0001-5457-3697

ÖZET

Meymûn b. Kays el-A'şâ, Arap yarımadasının en büyük kabilelerden Bekr b. Vâil kabilesine mensup olup şair bir aileden gelmektedir. İlim insanları tarafından yapılan Câhiliye dönemi şairleri tasnifinde ilk sırada yer almıştır. Mal ve hediye kazanmak için dönemin melik, soylu ve eşraflarına şiirler besteleyen söyleyen ilk şairlerden biri kabul edilmiştir. A'şâ, krallara en çok övgüde bulunan, içkiyi en iyi tasvir eden, her konuda ve en düzgün şiir söyleyen şairlerden biri olmuştur. A'şâ'nın, Arapların Çençisi lakabıyla öne çıkması ise onu şiir konusunda başka bir boyuta taşımıştır.

A'şâ, şiirlerinde birçok seyahatine ve ziyaret ettiği yerlere değinmiştir. Onun başta Arap yarımadasının birçok yeri ile beraber Irak, Şam, Umman, Necran ve Yemen gibi yerleri ziyaret ettiği rivayet edilir. O, Câhiliye dönemin en büyük gezgin şairi kabul edilmektedir. Bu sayede A'şâ, farklı kültür ve medeniyetlere dair bilgisiyle öne çıkmaktadır.

A'şâ'nın şiirlerinde hemen hemen bütün şiir sanatlarının izleri görülmektedir. Onda medîh sanatının en önemli örneklerine rastlamak mümkündür. Şair cömertliği, cesareti, sadakati, vefayı ve zayıflara yardım etmeyi övmüştür. Özellikle Hz. Peygamber'i metheden dizelerinin şöhreti, çağları aşip günümüze kadar ulaşmıştır. Aynı şekilde güven duygusunu yitirenleri ve sözünde durmayanları da hicvetmekten geri kalmamıştır. O, gezdiği ve gördüğü yerleri, vadileri ve şelaleleri de kendine özgü ve ahenkli üslubuyla tasvir etmiştir. İçkiyi ve eğlence mekânları ile oradaki durumu ve hislerini şiirlerine yansıtmıştır. Şiirlerinde, sevgilisinden ve geride bıraktığı diyarlardaki harabelerine gözyaşı dökmüş ve ona olan özlemini dile getirmiştir. Aşâ'nın şiirleri, ister medîh ister hiciv türü olsun, kendisinden sonra ortaya çıkan şehir şiir türüne geçiş aşamasında köprü görevi görmüştür. O gazel, şarap veya tasvir türü tüm şiirlerinde okuyucuya medeni şiir zevkinin hazzını tattırmayı başarmıştır.

Anahtar Kelimeler: Arap Dili ve Belagatı, Şiir, Medih, Hiciv

ABSTRACT

Maymun b. Kays el-A'şâ, one of the largest tribes of the Arabian peninsula, Bekr b. He belongs to the Vâil tribe and comes from a family of poets. He took the first place in the grouping of poets of the Ignorance period. He was accepted as one of the first poets who composed poems for the kings, nobles and notables of the period in order to gain goods and gifts. A'sha was included in the category of poets who praised the kings the most, described alcohol best, and wrote the most accurate poetry on every subject. The fact that A'sha came to the fore as the instrument poet of the Arabs took him to another dimension in terms of poetry.

In his poems, A'sha mentioned many of his travels and the places he visited during this trip. It is reported that he visited many parts of the Arabian peninsula and places such as Iraq, Damascus,

Oman, Najran and Yemen. He is considered the greatest traveling poet of the Ignorant period. In this way, A'şâ stands out with his knowledge of different cultures and civilizations.

Traces of almost all poetic arts can be seen in A'şâ's poems. It is possible to find the most important examples of the art of praise in him. The poet praised generosity, courage, loyalty, loyalty and helping the weak. Especially Hz. The fame of his verses praising the Prophet has transcended the ages and reached the present day. Likewise, he did not refrain from satirizing those who lost their sense of trust and those who did not keep their word. He described the places, valleys and waterfalls he visited and saw in his unique and harmonious style. He reflected the drinking and entertainment venues and the situation and feelings there in his poems. In his poems, he shed tears for his lover and the ruins in the lands he left behind and expressed his longing for her. Asha's poems, whether eulogy or satire, served as a bridge in the transition to the urban poetry genre that emerged after him. He has succeeded in making the reader taste the pleasure of civilized poetry in all his poems such as ghazals, wines or descriptions.

Key Words: Arabic Language and Rhetoric, Poetry, Medih, Satire

GİRİŞ

MEYMÛN B. KAYS EL-A'ŞÂ'NIN HAYATI VE NESEBİ

Meymûn b. Kays el-A'şâ, 530 yılında Yemame'ye bağlı Manfûha köyünde dünyaya gelmiş ve hicretin yedinci senesinde 629 yılında yine burada vefat etmiştir. O, Bekr b. Vâil kabilesine mensuptur. Bu kabilenin sınırları Arap yarımadasının doğusu Fırat Vadisinden Yemame'ye kadar uzanır. Bu kabilenin en meşhur kolları ise Şeybân, Yeştekir, Çuşem, 'İcl, Hanîfe ve A'şâ'ın bağlı olduğu Kays b. Sa'leb'tir. Kays b. Sa'leb kabilesinden A'şâ gibi başka birçok şair yetişmiştir. Murakkış el-Ekber (öl. 550), Murakkış el-Asgar (öl. 570), Mütelemmis (öl. 580) ve kız kardeşinin oğlu Müseyyeb b. 'Als (öl. 23/600) ve Tarafe b. 'Abd (öl. 564) gibi isimler bu kabilenin en meşhur şairleridir.³

A'şâ'ın hayatıyla ilgili rivayetler kısıtlı olup bu konuda net ve çok fazla bilgiye sahip değiliz. Onunla ilgili yakıştırmaların çoğu varsayım ve çıkarımlardan müteşekkildir. Rivayete göre A'şâ, Yemame'ye bağlı Manfûha köyünde dünyaya gelmiştir. Yaşadığı dönem, İslâm öncesi sonlarına denk gelmektedir. Babası "Açlıktan ölen kişi" diye anılmaktadır. Nedeni ise sıcağın korunmak için bir mağaraya girmiş ve dağdan büyük bir kaya parçası düşerek mağaranın ağzını kapatmış ve orada açlıktan ölmüştür. Annesi ise 'Als'ın kızı meşhur şair Müseyyeb b. 'Als'ın kız kardeşidir.⁴

A'şâ'ın asıl adı Meymûn'dur, ancak görme yetisinin zayıf olması nedeniyle kendisine el-A'şâ adı verilmiştir. Bu nedenle kendisine, görenin babası anlamında "Ebû Bâsîr" lakabı verilmiştir. Bazı rivayetlerde ise âmâ olduğu zikredilmiştir.⁵ İrat ettiği güzel şiirlerinden ve onların hoş ahenkle okunmasından dolayı ona Arapların çençisi anlamında "Sannâcetü'l-'Arab" denmiştir. Onunla ilgili haberler ve ele aldığı şiirlere bakıldığında onun, uzak diyarların da içinde bulunduğu birçok yere seyahat ettiğini ve buralardaki eşraf ve soyluları övdüğü görülmektedir. O, Arap yarımadasının birçok yerine seyahat ettiği gibi Hîre, Hadremevt, Ukâz, Yemen ve Negrân gibi birçok yeri de gezmiştir. Dîvan'ında Esved b. Münzîr ve Nu'mân b. Münzîr'i, Tayy kabilesinin eşrafından İyâs b. Kabîsa et-Tâi'yi, Kinde kabilesinin eşrafından Kays b. Ma'diyekerib el-Kindî'yi, Yemen'in önde gelen isimlerinden Sellâme zî Fâîs'i, Negrân'ın meşhur isimlerinden Benî 'Abdülmedân b.

³ Ebû Basîr Meymûn b. Kays el-A'şâ, *Divânü'l-A'şâ el-Kebîr Meymûn b. Kays*, thk. Muhammed Hüseyin (Kahire: Mektebetü'l-Adâb, 1950), Mukaddime Bölümü.

⁴ Ebû Basîr Meymûn b. Kays el-A'şâ, *Divânü'l-A'şâ el-Kebîr Meymûn b. Cendel*, thk. Muhammed İbrâhîm Muhammed er-Rıdvânî (Dûha-Katar: Vizâretü's-Sekafe ve'l-Fünun ve't-Türâs, 2010), 18; Ebû Ubeydillâh Muhammed b. İmrân el-Merzûbânî, *Mu'cemü's-şu'arâ* (Beyrut: Dârü'l-Kutûbi'l-'İlmiyye, 1982), 401.

⁵ Ebû Muhammed Abdullâh b. Müslim İbn Kuteybe, *eş-Şi'r ve's-şu'arâ* (Kahire: Dârü'l-Hadîs, ts.), 1/250.

Deyyân'ı ve Benî Hanife büyüklerinden Hevze b. Alî Seyyid Benî Hanife gibi birçok kimseyi methetmektedir. Rivayete göre A'şâ, Ukâz panayırını ziyaret eder ve oradan geçen Arap büyüklerini ve soyluları överdi. Yine şiirlerinde de anlaşıldığı kadarıyla onun Fars yani İran, Umman, Himyer, Şam, Humus, Kudüs ve Habeşistan'a yolculuklarda bulunmuştur.⁶ A'şâ bu durumu şöyle dillendirmiştir:

عُمانَ فَجَمَصَ فَأُورِيشِلِمَ	وَقَدْ طُفْتُ لِلْمَالِ آفَاقَهُ
وَأَرْضَ النَّبِيْطِ وَأَرْضَ الْعَجَمِ	أَتَيْتُ النَّجَاشِيَّ فِي أَرْضِهِ
فَأَيَّ مَرَامٍ لَهُ لَمْ أَرْمِ	فَفَجَّرَانَ فَالسَّرَوَ مِنْ جَمِيْرٍ
فَأَوْقَيْتُ هَمِّي وَحِيناً أَهْمُ	وَمِنْ بَعْدِ ذَلِكَ إِلَى حَضْرَمَوْتِ

Umman, Humus ve Kudüs ufuklarına mal elde etmek için seyahat ettim.

Necaşi'nin memleketine, Nabît ve Pers diyarına geldim.

Necrân'a ve Himyer'de bulunan Serva'ya... Nereye gitmek istedim de gidemedim?

Daha sonra Hadremevt'e... Nereyi arzuladıysam gittim.⁷

A'ŞÂ'NIN ŞİİRLERİ VE HEDEF TEMALARI

A'şâ, şiirlerin bir kısmını hediye ve bahşiş almak için söylediğini kendisi bizzat belirtmektedir. O, gerek methiyede ve gerekse hicvinde çok etkili bir isimdir. Methettiği yücelmiş hicvettiği ise yerilmekten ve rencide olmaktan kurtulamamıştır. A'şâ, bir defasında Esved el-'Ansî'yi övmüş ve beklentisinin karşılığında bol miktarda hediyeler almıştı. Benî Amir diyarından geçerken elindekilerden korkmuş ve Alkame b. 'Ulâse'den eman (korunma) istemiştir. Alkame: sana eman veriyorum. A'şâ: Hem insanlardan hem de cinlerden mi? Evet dedi. Dedi ki: Peki ya ölümden? Hayır dedi. Bunun üzerine Amîr b. Tüfayl'in yanına geldi ve şöyle dedi: Bana korunma ver. Amîr b. Tüfayl: Seni korumaya alıyorum. Dedi ki: Hem insanlardan hem de cinlerden mi? Evet dedi. Dedi ki: Peki ya ölümden? Evet dedi. Dedi ki: Beni ölümden nasıl koruyacaksın. Amîr b. Tüfayl, eğer benim yanımda ölürsen ailene diyetini göndereceğim dedi. Dedi ki: Şu an anladım ki sen beni ölüme karşı korumaya aldın. A'şâ bunun üzerine Amîr b. Tüfayl'i methedip Alkame'yi hicvetmiştir. Bunun üzerine Alkame, bilseydim istediği neyse onu verirdim demiştir.⁸

A'şâ, önde gelen soylu ve eşrafı metheden şiirlerinin yanı sıra kabilesinin başkalarıyla yaşadıkları anlaşmazlıkları anlatan şiirler dile getirmiştir. Başka kabilelerle yaşadığı münakaşalardan ötürü onları ve onlara arka çıkan kimselere tehditler savuran mısralar zikretmiştir. Bununla birlikte amca çocuklarıyla kabilesi arasında çıkan ufak tefek anlaşmazlıklara karşı her iki tarafı sükûnete ve akrabalık ilişkilerinin korunmasına dair ifadeler dile getirmiştir.⁹

⁶ Ebû Abdillâh Muhammed b. Sellâm el-Cumahî, *Ṭabaḳâtü'fuhûli's-şu'arâ*, thk. Mahmûd Muhammed Şâkir (Cidde: Dârü'l-Medenî, ts.), 1/52; Şevkî Dayf, *Târîhu'l-edebi'l-'Arabî - el-'Aşrû'l-Câhili-* (Mısır: Dârü'l-Ma'ârif, 1965), 335-336.

⁷ Ebû'l-Ferec Ali b. el-Hüseyn el-İsfahânî, *Kitâbü'l-Egâni*, thk. İhsân Abbâs vd. (Beyrut: Dâru Sadr, 2002), 9/80; el-A'şâ, *Divânü'l-A'şâ el-Kebîr Meymûn b. Ḳays*, 41.

⁸ el-İsfahânî, *Kitâbü'l-Egâni*, 9/89.

⁹ el-A'şâ, *Divânü'l-A'şâ el-Kebîr Meymûn b. Ḳays*, 231; Dayf, *el-'Aşrû'l-Câhili-*, 337; Ebû Zeyd Muhammed b. Ebi'l-Hitâb el-Kureşî, *Cemheretü eş'âri'l-'Arab*, thk. Ali Muhammed el-Bicâvî (Mısır: Nahdatu Mısır, ts.), 80.

A‘ŞÂ’NIN DÎVÂNİ

A‘şâ’nın dîvânının birçok farklı nüshaları bulunmaktadır. Bu nüshanın rivayeti Sa‘leb’e ait olup Escorial'deki bir el yazmasına dayandırılmış ve 1928 yılında Londra'da yayınlanmıştır. Daha sonra Mısır'ın el yazmalarını içeren büyük kütüphanelerinden Dârü'l-Kütübi'l-Mısriyye'deki el yazması ve onun Strasbourg ve Zaho'da bulunan iki nüshası bulunmaktadır. Diğer iki el yazmalarından biri Paris'te, diğeri ise Leiden'dedir. Edebiyat kitaplarında geçen birçok şiir A‘şâ’nın divanına sonradan eklenmiştir. El yazması bu dîvânlar, birbirinden farklılıklar arz etmektedir.

Gün yüzüne çıkan dîvânlar içinde Sa‘leb’in rivayeti, en sağlam rivayet kabul edilmiştir. Dîvânın sonlarında bazı yapraklar eksik olmasına rağmen A‘şâ’ya ait yetmiş yedi şiir ve maktâ‘a¹⁰ oluşmaktadır. Buna diğer el yazması nüshalardan ise beş kaside eklenmiştir. Tüm nüshalar, on beş kasidenin ona aidiyeti konusunda ittifak etmişlerdir. Bu el yazmaları nüshalar büyük olasılıkla Ba‘leb’in nüshasından derlenmiş seçmelerdir. Bu rivayetler Kûfe âlimlerine nispet edilen rivayetlerdir. Ne yazık ki Basra ekoluna ait rivayetler bize ulaşmamıştır. Araştırmacılar, Kûfe ekolunun Câhiliye şiirleri rivayetlerinde fazla titiz olmadıkları hakkında uyarılmışlardır. Bunun için A‘şâ’ya ait dîvân konusunda da ihtiyatlı olmak hususunda görüş bildirmişlerdir.

A‘ŞÂ’NIN PEYGAMBERİ METHEDEN KASİDESİ VE DİNİ İNANIŞI

A‘şâ’nın Resûlullah hakkında söylediği methiye şiirinin ona aidiyeti konusu tartışmalıdır. Bazı rivayetlerde A‘şâ, Peygamber zuhur edince Mekke’ye Utbe b. Rabî‘â ve Ebû Cehil’e uğramıştır. Onlar A‘şâ’ya neden geldiklerini sorunca O, kitaplarda peygamberin geleceğini duyduğunu ve onu ve davetini dinlemeye geldiğini söylemiştir. Ebû Cehil, O zinayı haram kılmaktadır dedi. A‘şâ, bunun için zaten yaşlandığını ve bu konuda işi olmadığını söylemiştir. Ona bu sefer içkiyi haram kıldığını söyleyince O, onu helal kılan nedir? Demiştir. Bu sefer onu en kötü sözlerle yermeye başlamışlardır. Onlar, Peygamber için hangi sözler hazırladın deyince O, aşağıdaki methiye şiirini dile getirmiştir. Diğer bazı rivayetlere göre A‘şâ’nın, İslâm dinini kabul etmek üzere Resûlullah’ın yanına çıktığını ve Resûlullah’ı öven aşağıdaki şiiri hazırladığını belirtmektedir. Mekke’de veya yakınıdayken Kureyş’ten bazı müşriklerin yolunu keserek, ona meseleyi sorduğunda, İslâm’ı tercih ettiğini ifade etmiştir. Ona İslâm’ın zinayı yasakladığı söylendiğinde A‘şâ bunu umursamadı. Bu sefer ona alkolün haram olduğu söylenince durdu ve ayrılmaya karar verdi. Öyle ki, kendi yılında içki içecek ve ertesi yıl Resûlullah’ın yanına gelerek İslâm’ı seçecekti. Ama o yıl vefat etmiş ve Resûlullah’a dönememiştir.¹¹

A‘şâ’nın Hz. Peygamber için söylediği methiye şiiri şudur:

وَعَادَكَ مَا عَادَ السَّلِيمَ الْمَسْهَدَا	أَلَمْ تَعْتَمِضْ عَيْنَاكَ لَيْلَةَ أُرْمَدَا
تَنَاسَيْتَ قَبْلَ الْيَوْمِ خَلَّةَ مَهْدَا	وَمَا ذَاكَ مِنْ عَشْقِ الْبَسَاءِ وَإِنَّمَا
إِذَا أَصْلَحْتَ كَفَايَ عَادَ فَأَفْسَدَا	وَلَكِنْ أَرَى الدَّهْرَ الَّذِي هُوَ خَائِرٌ
فَلِلَّهِ هَذَا الدَّهْرُ كَيْفَ تَرَدَدَا	شَبَابٌ وَشَيْبٌ وَإِفْتِقَارٌ وَتُرْوَةٌ

¹⁰ Ölçü ve kafiye birliğinden oluşan bir grup şiir dizisine denir. Kasideler bu maktâ‘a grubundan oluşmaktadır.

¹¹ Abdülmelik İbni Hişâm, *es-Sîretü'n-nebeviyye li Ibn Hişâm*, thk. Mustafâ es-Sukâ vd. (Mısır: Mektebetu ve Matba‘atu Mustafâ el-Bâbâ el-Halebî, 1955), 1/388; el-İsfahânî, *Kitâbü'l-Egâni*, 9/93; Abdülkâdir b. Ömer b. Bâyezîd el-Bağdâdî, *Hiżânetü'l-edebe ve lübbü lübâbi lisâni'l-Arab*, thk. Abdüsselâm Muhammed Harâun (Kahire: Mektebetü'l-Hancî, 1997), 1/176; Yâsîn Yüssuf Âyiş, “Kaşidetü'l-A‘şâ fi Medhi'r-Resûli'l-Kerîm ve ahbâruhâ - Dirâse ve Tahkîk”, *Mecmau'l-lugati'l-Arabiyyeti'l-Ürdüni* 1/56 (1999), 67-99; el-Merzûbânî, *Mu‘cemü'ş-şu‘arâ*, 401.

وَمَا زِلْتُ أُبْغِي الْمَالَ مُدًّا أَنَا يَافِعٌ
 وَأُتْبَدَلُ الْعَيْسَ الْمَرَاقِيلَ تَعْتَلِي
 فَإِنْ تَسْأَلِي عَنِّي فَيَا رَبِّ سَائِلِ
 أَلَا أَيُّهَذَا السَّائِلِي أَيْنَ بَمَمْتُ
 فَأَمَّا إِذَا مَا أَدْلَجْتُ فَتَرَى لَهَا
 وَفِيهَا إِذَا مَا هَجَرْتُ عَجْرِيَّةً
 أَجَدْتُ بِرَجُلَيْهَا نَجَاءً وَرَاجَعْتُ
 فَالَيْتُ لَا أُرْثِي لَهَا مِنْ كَلَالَةٍ
 مَتَى مَا تُتَاجِي عِنْدَ بَابِ ابْنِ هَانِئِمِ
 نَبِيٌّ يَرَى مَا لَا تَرُونَ وَذِكْرُهُ
 لَهُ صَدَقَاتٌ مَا تُغِيبُ وَنَائِلٌ
 أَجَدْتُكَ لَمْ تَسْمَعْ وَصَاةَ مُحَمَّدٍ
 إِذَا أَنْتَ لَمْ تَرَحُلْ بِرَادٍ مِنَ النَّقَى
 نَدِمْتُ عَلَى أَنْ لَا تُكُونَ كَمِثْلِهِ
 فَإِيَّاكَ وَالْمَيْتَاتِ لَا تَأْكُلْنَهَا
 وَذَا النُّصَبِ الْمُنْصُوبِ لَا تَنْسَكُنَّهُ
 وَصَلِّ عَلَى جِبِينِ الْعَشِيَّاتِ وَالضُّحَى
 وَلَا السَّائِلِ الْمَحْرُومِ لَا تُثْرِكُنَّهُ
 وَلَا تَسْخَرَنَّ مِنْ بَائِسِ ذِي ضَرَارَةٍ
 وَلَا تُقْرَبَنَّ جَارَةٌ إِنْ سَرَّهَا
 وَيَلِيداً وَكَهْلاً حِينَ شَبِبْتُ وَأَمْرَدَا
 مَسَافَةً مَا بَيْنَ النَّجِيرِ فَصَرَخَدَا
 خَفِيَّ عَنِ الْأَعْسَى بِهِ حَيْثُ أَمْعَدَا
 فَإِنَّ لَهَا فِي أَهْلِ بَثْرَبِ مَوْعَدَا
 رَقِيبَيْنِ جَدِيًّا لَا يَغِيبُ وَفَرَقَدَا
 إِذَا خَلَّتْ جُرْبَاءَ الطَّهِيرَةِ أَصْنِيدَا
 يَدَاهَا جِنَافًا لَيْتُنَا غَيْرَ أُحْرَدَا
 وَلَا مِنْ خَفَى حَتَّى تَرُورَ مُحَمَّدَا
 تُرِجِي وَتَلْقَى مِنْ فَوَاضِلِهِ يَدَا
 أَعَارَ لَعْمَرِي فِي الْبِلَادِ وَأَنْجَدَا
 وَأَلَيْسَ عَطَاءُ الْيَوْمِ مَانِعُهُ غَدَا
 نَبِيَّ الْإِلَهِ حِينَ أَوْصَى وَأَشْهَدَا
 وَلَا لَقِيتُ بَعْدَ الْمَوْتِ مَنْ قَدْ تَرَوَدَا
 وَأَنْتَ لَمْ تُرْصِدْ لِمَا كَانَ أَرْصَدَا
 وَلَا تَأْخُذَنَّ سَهْمًا حَدِيدًا لِتَقْصِدَا
 وَلَا تَعْبُدِ الْأَوْثَانَ وَاللَّهَ فَاغْبُدَا
 وَلَا تَحْمَدِ الشَّيْطَانَ وَاللَّهَ فَاخْمَدَا
 لِعَاقِبَةِ وَلَا الْأَسِيرِ الْمُقَيَّدَا
 وَلَا تَحْسَبَنَّ الْمَرْءَ يَوْمًا مَخْلَدَا
 عَلَيْكَ حَرَامٌ فَانْجَحَنَّ أَوْ تَأْبَدَا

Ermed¹² gecesi gözlerin kapanmadı mı?¹³ (Yılan veya akrep tarafından) ısırılan ve gece uykuyu tutmayan kimse gibi dönüp durdun.

Bunun nedeni kadına olan aşktan değildir. Fakat ben bir gün önce Mehded'e olan sadakatimi unuttum.

¹² Göz ağrısı. Bkz. Ebû Basîr Meymûn b. Kays el-A'sâ, *Divânü'l-A'sâ el-Kebîr Meymûn b. Kays*, thk. Muhammed Hüseyin (Kahire: Mektebetü'l-Adâb, 1950), 135.

¹³ Gecen, ermed hastalığına yakalanan kimsenin gecesi gibi uykusuz geçti.

Geçip giden zamanı görüyorum da avucunu doldurduğunda ne varsa tekrar boşaltıveriyor (her şeyi ifsat edip duruyor).

Gençlik, ihtiyarlık, fakirlik ve zenginlik... Allah'ım zaman ne kadar çalkantılı ve garip bir şeydir! Genç, çocuk, orta yaşlı, ihtiyar ve delikanlı olduğum tüm çağlarda daima mal ve mülkü arzuladım. Kumral ve hızlı deveyi yola sürüyorum. O da Necîr¹⁴ ve ardından Serhad'ı¹⁵ çok hızlı şekilde kat ediyor.

Şayet beni soracak olursan; Ey A'sâ'nın durumunu merak edip soru soranlar,

Ey nereye gidiyorsun diye soru soran! Muhakkak ki benim Yesrib (Medine) halkıyla randevum var.

(Deve) Gece boyunca yürüdüğünde, sönmeden onu takip eden Cedi ve Ferkad yıldızlarını görürsün.

(Deve) Gündüzün en sıcak vaktinde aldırış etmeden yürür. Ona baktığında hastalıktan¹⁶ başını yere koyamayan ve sıcaklığın en şiddetli vaktinde güneşin ışınları etrafında dönen pervaneler aklına gelir.

(Deve) Hızlıca adım atıyordu. Ön ayaklarını silkelemeden rahat bir şekilde ileriye doğru uzatıyordu.

Muhammed'i ziyaret edene dek herhangi bir sıkıntı veya sıcak karşılamadan dolayı (deveye) şefkat ve merhamet etmeyeceğime yemin ettim.

İbn Hişâm'ın kapısına vardığında istirahat edip bolca nimetlerine nail olursun.

Nebi (Hazreti peygamber), görmediklerinizi görür. Yemin ederim ki Onun şanı her yere yayılmıştır (en ücra köşeden en kalabalık yere veya en alçak bölgelerdeki ovalardan en yüksek yer olan dağlara kadar).

Onun bahşişi ve bitmeyen armağanları vardır. Aynı şekilde onun bugün verdiği bahşişler yarın vereceklerini de engellemeyecektir.

Gerçekten Allah'ın Nebisi Muhammed'in şahitlik ve vasiyet ettiği nasihatlerini duymadın mı?

Şayet takva azığına edinmemişsen ve ölümden sonra bunu edinenle karşılaşırsan,

Onun gibi (Takva azığına yanında bulunduran) olamadığına ve hazırlık yapmadığına pişman olursun.

Leş yemekten ve demir bir ok alıp onu parçalayıp kanını içmekten sakın!

Dikili taşlardan medet ummaktan, bunlar için kurban kesmekten ve putlara ibadet etmekten sakın! Sadece Allah'a ibadet et!

Sabah akşam namaz kıl! Şeytana değil sadece Allah'a hamd et.

Hiç bir durumu olmayan dilenciye ve esir tutulan kimseyi akıbetine terk etme!

Fakir ve muhtaç kimseyle alay etme! Kimseyi dünyada ebedi kalacak da sanma!

¹⁴ Bir mekân ismidir. bkz. el-A'sâ, *Dîvânü'l-A'sâ el-Kebîr Meymûn b. Kays*, 135.

¹⁵ Bir mekân ismidir. el-A'sâ, *Dîvânü'l-A'sâ el-Kebîr Meymûn b. Kays*, 135.

¹⁶ Buna Sâd hastalığı denmiştir. Devenin burnundaki yaradan ötürü başını yere koyamamasıdır. Bkz. el-A'sâ, *Dîvânü'l-A'sâ el-Kebîr Meymûn b. Kays*, 135-137.

*Komşuna kötü gözle bakma (yaklaşma)! Onun sırrını ifşa etmen haramdır. Ya onunla evlen ya da ondan uzaklaş!*¹⁷

Bazı rivayetler, A‘şâ’ya nispet edilen bu şiirin ona ait olmadığını dile getirmişlerdir. Dolayısıyla, Müslüman olup olmadığı konusu tartışmalı olunca haliyle bunların aidiyeti hususu da tartışmaya sebep olmuştur. Hz. Peygamber hakkındaki bu methiye şiiri ile dîvânında bulunan buna benzer İslam nişaneleri ve dini hakkındaki sözlerin A‘şâ’ya nispet edilmesi âlimler arasında tartışmalara neden olmuştur. Özellikle on yedinci dizelerinden itibaren söylen sözlerin her biri, Kur’an-ı Kerim’in farklı yerlerindeki ayetlerden iktibas edilmiştir. Bazı araştırmacılar, A‘şâ’nın Müslüman olduğu kabul edilse bile ömrünün sonlarına doğru İslam dinini seçtiğini, dolayısıyla tüm ayetleri ezbere biliyor gibi şiirlerini Kur’an ayetlerinden iktibas etmesinin mümkün olmadığını, bu sebeple onun bu tür şiirlerinin intihal olduğunu dile getirmişlerdir.¹⁸

Bazı araştırmacılar, A‘şâ’nın Hristiyan ve Kaderiye’ye mensup olduğunu söylemiştir. Buna örnek ise onun söylediği şu sözlerdir:

وإذا يناشدُ بالمهراق أنشدنا

رَبِّي كَرِيمٌ لَا يَكْذِبُ نِعْمَةً

Rabbim cömerttir, nimetini esirgemez. Mahârik¹⁹ ile kendisine şiir irat edildiğinde (kendisi için ilahi söylenip dua edildiğinde) o da şiire eşlik eder.²⁰

Başka şiirinde ise şunları belirtir:

وَمَا صَنَعْتَ نَاقُوسَ النَّصَارَى أَبْيَلَهَا

فَأَتَى وَرَبِّ السَّاجِدِينَ عَشِيَّةً

Akşam secde edenlerin Rabbine ve Rahibin çaldığı Hristiyan çanına yemin ederim.²¹

Başka beytinde ise şöyle der:

عَدَلٌ وَوَلَى الْمَلَامَةَ الرَّجُلَا

إِسْتَأْذَرَ اللَّهَ بِالْوَفَاءِ وَبِال

Allah vefayı ve adaleti seçmiş ve suçu ise insanın üzerine yüklemiştir.²²

Batılı bazı araştırmacılar yukarıda ifade edilen mısralardan ve buna benzer şiirlerden yola çıkarak A‘şâ’nın Hristiyan veya onun bir kolu olan Kaderiye’ye mensup olduğu dile getirilmiştir. Gerek dîvânı hakkındaki rivayetler ve gerek Peygambere atfedilen methiye şiirleri hakkında âlimlerin görüşleri, bu gibi mısraların sonradan şiirine ilhak olabileceğidir. Ayrıca araştırmacılar, dîvân ravilerinden Yahyâ b. Metta veya Yûnus b. Metta şeklinde ifade edilen şahsın bir Hristiyan olduğunu ve bu gibi mısraların şiire sonradan girdiği hususunu dile getirmişlerdir. Bazı araştırmacılar ise, A‘şâ’nın tartışma götürmeyen şiirlerine bakıldığında ve ahir ömründeki İslam dinine girmiş olabileceği göz önüne alındığında, onun tam bir putperest bir inanca sahip olduğunu belirtmiştir. Yine şiirlerinde Yahudi izlerini taşıyan mısralara da rastlamak mümkündür. O, şiirlerinde aynı şekilde birçok yerinde gezegenlere, yıldızlara, Kâbe’ye ve ona adanan hediye kurbanlarına yemin etmektedir. Tüm bunlar aslında onun ne derece insanlarla ve dinleriyle haşır neşir olduğu ve fikri açıdan engin bir ufka sahip olduğunu göstermektedir.²³

¹⁷ el-A‘şâ, *Dîvânü’l-A‘şâ el-Kebîr Meymûn b. Kays*, 135-137; el-A‘şâ, *Dîvânü’l-A‘şâ el-Kebîr Meymûn b. Cendel*, 334-335.

¹⁸ Dayf, *el-‘Aşrû’l-Câhilî*, 338-345.

¹⁹ Şiir veya ilahilerin yazıldığı dini sahifeler anlamındadır. Hristiyanların bakıp da söylediği şiir ve ilahilerin yazıldığı sayfalarından oluşmaktadır.

²⁰ el-A‘şâ, *Dîvânü’l-A‘şâ el-Kebîr Meymûn b. Kays*, 229.

²¹ el-A‘şâ, *Dîvânü’l-A‘şâ el-Kebîr Meymûn b. Kays*, 77.

²² el-A‘şâ, *Dîvânü’l-A‘şâ el-Kebîr Meymûn b. Kays*, 233.

²³ Züheyr Abdullah Abdullah Bâzih Madhalî, *Fennü’l-medîh ‘inde’l-A‘şâ* (Ürdün: Ürdün Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, 2009), 12-19.

A'ŞÂ'DA ŞİİR SANATI

A'şâ, birçok uzun kasideleriyle öne çıkmaktadır. Aynı zamanda Medih, hiciv, Fahr (övünme), tasvir, şarap ve gazel sanatlarındaki şiirlerinin fazlalığıyla bilinmektedir. Medih'e gelince, onun şiirle bahşiş dilenen ilk kişinin kendisi olduğu ve bunu geçim kaynağı yaptı söylenmiştir. Aslında Züheyr b. Ebî Sülmâ (öl. 609) ve Nâbiga ez-Zübyânî (öl. 604) gibi birçok şair ondan önce mal ve mülk için başkasına methiyeler dizse de hiçbiri A'şâ kadar bahşiş hırslısı ve meraklısı olmadıkları ifade edilmiştir. A'şâ cömertliği, cesareti, sadakati ve kabiledaki zayıflara yardım etmeyi övmüştür. O, Arap Yarımadası'nın her yerini dolaşır buradaki eşraf ve soyluları ve onların develerini, atlarını gümüş eşyaları ile güzel elbiselerini methetmiştir. Bu konuda onu diğer şairlerden ayıran durum medih konusunda aşırıya kaçmasıdır.²⁴ A'şâ Hevze b. Alî'yi şu sözlerle övmüştür:

أَرْجِي نَوَالاً فَاضِلاً مِنْ عَطَائِكَ	إِلَى هَوْدَةَ الْوَهَابِ أَهْدَيْتَ مِدْحَتِي
فَأَدْلَيْتَ دَلْوِي فَمَا سَتَقَّتْ بِرِشَائِكَ	سَمِعْتُ بِسَمْعِ الْبَاعِ وَالْجُودِ وَالنَّدَى
مِنْ النَّاسِ لَمْ يَنْهَضْ بِهَا مُتَمَائِكَ	فَتَى يَحْمِلُ الْأَعْيَاءَ لَوْ كَانَ غَيْرُهُ

Methiyemi ziyadesiyle cömert olan Hevze'ye adıyorum. Hediyelerinizden bol miktarda bahşiş almayı umuyorum.

Cömertliğini ve bahşişini ve bolca ikram eden kişiliğini duydum. Kovamı sarkıttım ve su için sizden medet bekledim.

Bir delikanlı tüm yükleri sırtına alıp taşıyor. Şayet başka biri olsa bununla başa çıkamaz.²⁵

A'şâ hicivleriyle de meşhurdur. Onun hicvettiği kimse neye uğradığına şaşırmış ve kendine gelememiştir. O, Alkame b. 'Ulase'yi şu sözlerle hicvetmiştir:

وَجَارَاتِكُمْ غَرَضِي يَبِينَنَّ خَمَائِنَا	تَبَيَّنُونَ فِي الْمَشْتَى مِلَاءَ بَطُونِكُمْ
--	---

Kışın siz geceyi karnınızı doyurarak geçirirken size arka çıkanlar aç ve cılız mideleriyle geçirirler.²⁶

Bazı rivayetler Alkame'nin, A'şâ'nın bu hiciv sözlerini duyduktan sonra oturup ağladığını aktarmışlardır.²⁷

A'şâ'nın şiirlerinde en çok göze çarpan bir konu da onun kabilesiyle ve nesebiyle övünmesidir. Kabilesi için hemen hemen tüm erdemli ifadeleri kullanmıştır. Kabilesinin yoklukta cömertliğini, savaşta cesaretini, yalnızlıkta korku tanımamazlığını ve ihtiyaç anında yardıma koşmalarını övmüştür. O, bu konuda şunları dillendirir:

أَنْ سَوْفَ يَأْتِيكَ مِنْ أَنْبَائِنَا شَكْلٌ	سَائِلَ بَنِي أَسَدٍ عَنَّا فَقَدْ عَلِمُوا
وَإِسْأَلَ رَبِيعَةَ عَنَّا كَيْفَ نَفْعِلُ	وَإِسْأَلَ قُثَيْرًا وَعَبْدَ اللَّهِ كُلَّهُمْ
عِنْدَ الْإِقَاءِ وَهُمْ جَارُوا وَهُمْ جَهْلُوا	إِنَّا نُقَاتِلُهُمْ حَتَّى نَقْتُلَهُمْ

Bizi Benî Esed'e sorun, çünkü onlar bizim haberlerimizin bir kısmının size bir şekilde geleceğini biliyorlar.

²⁴ Dayf, *el- 'Aşrû'l-Câhili*, 348.

²⁵ el-A'şâ, *Dîvânü'l-A'şâ el-Kebîr Meymûn b. Kays*, 91.

²⁶ el-A'şâ, *Dîvânü'l-A'şâ el-Kebîr Meymûn b. Kays*, 149.

²⁷ Dayf, *el- 'Aşrû'l-Câhili*, 351-352.

Kuşayr, Abdullah, Rabî'a'ya hepsine bizi sorun: Biz nasıl davranıyoruz?

(Düşmanla) Farkına varmadan ve haberi olmadan karşılaşır, öldürünceye kadar onlarla savaşırsınız.²⁸

A'şâ'nın gazellerine gelince, Cahiliye dönemi şairlerin yaptığı gibi sevdiğinden arda kalan yıkıntıları üzerinde uzun süre durmadığını, daha ziyade sevgilisini ve ona olan duygularını anlatmaya başladığı görülmektedir. Bu yönüyle, onun İmruülkays'ın (öl. 540) yolunu takip ettiği ifade edilmiştir. Şiirinde birçok sevgiliye hitap etmiştir. Ona bazen Hüreyre bazen Kuteyle, bazen de Cübeyre adıyla hitap etmiştir. O, bir şiirinde şöyle seslenir:

وَدَعِ هُرَيْرَةَ إِنَّ الرِّكْبَ مُرْتَجِلٌ وَهَلْ تُطِيقُ وَدَاعاً أَيُّهَا الرِّجْلُ

Hüreyre'ye veda et, zira binek hareket ediyor.

Ey dostum! Veda etmeye dayanabilir misin?²⁹

Başak beytinde ise şunları dile getirir:

مَا بُكَاءُ الْكَبِيرِ بِالْأَطْلَالِ وَسُؤَالِي فَهَلْ تَرُدُّ سُؤَالِي
دِمْنَةٌ قَفْرَةٌ تَعَاوَزَ هَا الصَّيِّ فَبِرِيخِينَ مِنْ صَبَابٍ وَشَمَالِ

Yaşlı adamın harabelere ve sorularına karşı ağlaması nedendir? Soruma cevap gelir mi?

İnsanlardan arda kalan ıssız harabeler... Yazın esen Saba³⁰ ve Şemal³¹ rüzgârları onu evirip çevirmiştir (izleri yok olmaya yüz tutmuştur).³²

A'şâ'nın şiirlerindeki tasvir konusuna gelince, bu konuda geniş bir yelpazeye sahip olduğunu söylemek mümkündür. Onun çölü ve devesini tasvir ettiğini çok sık görüyoruz. Bu konuda İslâm öncesi şairlerin geleneklerini takip etmektedir. Aynı şekilde vadileri ve buradaki karanlığı, yağmur suyunu, engebeli yolları, kumları, şelaleleri, ıssız yerleri ve geceleri oynayan cinleri tasvir etmiştir.

A'şâ bir şiirinde şunları dile getirir:

وَبَلَدَةٍ مِثْلَ ظَهْرِ الثَّرِيسِ مَوْجِشَةٍ لِلجِنِّ بِاللَّيْلِ فِي حَافَاتِهَا رَجُلٌ
لَا يَنْتَمِي لَهَا بِالْقَيْظِ يَرْكُبُهَا إِلَّا الَّذِينَ لَهُمْ فِيهَا أَتْوَا مَهَلٌ
جَاوَزَتْهَا بِطَلِيحِ جَسْرَةٍ سُرْحِ فِي مَرَفَقِهَا إِذَا اسْتَعْرَضَتْهَا قَتْلٌ

Nice mekânlar vardır ki kalkanın sırtı gibi ıssız ve geceleri etrafında cin sesleri gelir.

Dayanma gücü olmayanların dışında, sıcaktan dolayı kimse oraya çıkmak istemez.

Orayı bir deri bir kemik kalmış kocaman, kolay yürüeyebilen ve bakıldığında dirsekleri arasında mesafe olan bir deveyle aştım.³³

A'şâ'nın şiirlerinde sıkça rastladığımız diğer bir konu ise kumar ve içkidir. Özellikle onun içki ile ilgili şiirleri ve onu tasviri ayrı bir kategoride ele alınabilir. Aslında bu durumu Câhiliye dönemi şairlerde de görmekteyiz. Bu şairler içkiyi genellikle gençliklerinden, cömertliklerinden, sefahatlerinden bahsederken tasvir etmişlerdir. Fakat A'şâ bunu, birçok şiirin girişinde; bazı

²⁸ el-A'şâ, *Dîvânü'l-A'şâ el-Kebîr Meymûn b. Kays*, 61.

²⁹ el-A'şâ, *Dîvânü'l-A'şâ el-Kebîr Meymûn b. Kays*, 55.

³⁰ Güneyden esen rüzgâra verilen addır.

³¹ Kuzeyden esen rüzgâra verilen addır

³² el-A'şâ, *Dîvânü'l-A'şâ el-Kebîr Meymûn b. Kays*, 3.

³³ el-A'şâ, *Dîvânü'l-A'şâ el-Kebîr Meymûn b. Kays*, 55.

gazellerinden sonra zikretmiştir. O, bundan uzun uzun bahsetmiştir.³⁴ A‘şâ’nın içkiyi çok iyi tasvir etmesi, ilk dönem ilim insanının ilgisini çekmiş ve hakkında, cahiliye döneminin en iyi şairi, ifadesi kullanılmıştır.

A‘şâ içkiyi bir şiirinde şöyle tasvir eder:

بِفَثْيَانِ صِدْقِي وَالنَّوَاقِيسُ تُضْرَبُ

وَكَأْسِ كَعِينِ الدِّيكِ بَاكَرْتُ حَذَّهَا

يُصَفَّقُ فِي نَاجُودِهَا ثُمَّ تُقَطَّبُ

سَلَاةً كَأَنَّ الرَّغْفَرَانَ وَعِنْدَمَا

Çanlar çalarken genç dostlarla erkenden horuz gözüne benzeyen keskin bir kadeh içki içtim.

Bu, safran ve ‘andema³⁵ ağacı gibi en güzel içkidir. Şişesinde süzülüp sonra hazır hale geliyor.³⁶

Başka şiirinde ise şu ifadeleri kullanmaktadır:

وَأُخْرَى تَدَاوَيْتُ مِنْهَا بِهَا

وَكَأْسِ شَرِبْتُ عَلَى لَذَّةٍ

أَتَيْتُ الْمَعِيشَةَ مِنْ بَابِهَا

لَكِي يَعْلَمُ النَّاسُ أَنِّي لِمُرُو

Bir bardak içkiyi keyifle içtim, diğerini de kendime ilaç olarak kullandım.

Böylece insanlar bilsinler ki, ben bunun için yaşamaya geldim.³⁷

A‘şâ’nın şiirlerinin en önemli özelliklerinden biri medeniyetin etkisinin görülmesidir. Seçilen lafızlar ve bunların akıcılığı, vezinlerin hafifliği ve melodisi, tatlı ifadeler, zarif sözler ve güçlü tekerlemeler onu ve şiirlerini ön plana çıkarmıştır. Ancak kendisine atfedilen şiirlerin çokluğu, hakkında olumsuz eleştirilere neden olmuştur. Bu eleştirilerden biri de bazı şiirlerinde Farsça kelimelerin bulunmasıdır. Fakat bu durum aslında onun engin bir bilgiye sahip olduğunu göstermesiyle beraber bu tür ifadelerin veya mısraların sonradan şiirlerine ilhak edildiği fikrini de akıllara getirmektedir. Dolayısıyla sadece şiirlerinde farklı dillerden kelimelerin varlığı ile onu eleştirmek ona haksızlık olacaktır.³⁸

SONUÇ

Meymûn b. Kays el-A‘şâ CAhiliye dönemi şairlerin önde gelen isimlerinden biridir. Onun hayatı ve kabile içindeki yetişme tarzı hakkında fazla bilgi yoktur. Şöhreti ve ününü şiir yazmaya başlamasıyla kazanmıştır. Bekir kabilesinin Benî Şeybân kolunda yetişmiştir. Onlarla birlikte yaşamış onlarla seyahat edip onların göçebe yaşam tarzlarıyla hayatını sürdürmüştür. A‘şâ sadece doğduğu yerde kalmamış, Arap Yarımadası’nın her yerini dolaşmış liderlerini ziyaret etmiş, onları övmüş ve onlardan büyük ödüller almıştır.

A‘şâ’nın şiirleri İslam öncesi şiirler gibi coşkulu bir anlatıma sahiptir. Dönemin olaylarını ve değerlerini kaydeden hikâyeci bir anlatıma sahiptir. Şiiri, şahsını anlatmaktan çok, yaşadığı dönemi anlatır. Şair aşkından, tutkusundan ve bireyin sosyal hayatla olan bağından bahseder. Şairin şiirinden doğru bir resim çıkarmak zor olsa da şiirinde dönemin imajı, değerleri ve olayları çok açıktır.

³⁴ el-A‘şâ, *Dîvânü’l-A‘şâ el-Kebîr Meymûn b. Kays*, Dîvân Mukaddimesi.

³⁵ Damarları kırmızı olan ve boya için kullanılan bir ağaç türüdür. bkz.el-A‘şâ, *Dîvânü’l-A‘şâ el-Kebîr Meymûn b. Kays*, 203.

³⁶ el-A‘şâ, *Dîvânü’l-A‘şâ el-Kebîr Meymûn b. Kays*, 203.

³⁷ el-A‘şâ, *Dîvânü’l-A‘şâ el-Kebîr Meymûn b. Kays*, 173.

³⁸ el-A‘şâ, *Dîvânü’l-A‘şâ el-Kebîr Meymûn b. Kays*, Dîvân Mukaddimesi.

A'şâ diğer İslamiyet öncesi şairlerden daha çok şiir yazmış ve şiirin her alanına dair uzun şiirler ele almıştır. Bu nedenle şiirlerinde tatlı bir üslup ve zarafet vardır. Şiir sanatlarında çok yönlü bir şairdir. O kadar popülerdi ki, Araplar, şiirlerine hayranlık duymuş ve ahengine müştak olmuşlardır. Bazı şiir eleştirmenleri, çeşitli konularda çok sayıda ve uzun şiirler yazdığı için onu Taraf b. Abd ve Amr bin Külsüm'ün üstünde tutmuşlardır. A'şâ övdüğü kimse, insanlar nezdinde yücelmiş yediği ise itibarını kaybetmiştir.

A'şâ, İslam öncesi dönemin diğer şairleri gibi, şiirin yapısını bilinen şekliyle oluşturmuştu. Aynı şekilde gerek manaları öne çıkarması ve gerekse kelimeleri kullanım biçimi, bilinen bir üslup ve geleneklerle belirlenen kalıplara göre formüle etmiştir. A'şâ, halkın ileri gelenlerle ilişki içindeydi. Bunun için şiirinde birçok kimseyi övmüştür. A'şâ, para kazanmak için şiir söyleyen şairlerin başında geliyordu. Soyluların cömertliğini ve güzel vasıflarını methederek onlardan mükâfat dilenmiştir.

KAYNAKÇA

Abdullah Bâzih Madhalî, Züheyr Abdullah. *Fennü'l-medîh 'inde'l-A'şâ*. Ürdün: Ürdün Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, 2009.

A'şâ, Ebû Basîr Meymûn b. Kays el-. *Dîvânü'l-A'şâ el-Kebîr Meymûn b. Cendel*. thk. Muhammed İbrâhîm Muhammed er-Rıdvânî. Dûha-Katar: Vizâretü's-Sekafe ve'l-Fünun ve't-Türâs, 2010.

A'şâ, Ebû Basîr Meymûn b. Kays el-. *Dîvânü'l-A'şâ el-Kebîr Meymûn b. Kays*. thk. Muhammed Hüseyin. Kahire: Mektebetü'l-Adâb, 1950.

Âyiş, Yâsîn Yüssuf. "Kaşidetü'l-A'şâ fi Medhi'r-Resûli'l-Kerîm ve aḥbâruhâ -Dirâse ve Tahkîk". *Mecmau'l-lugati'l-Arabîyyeti'l-Ürdünî* 1/56 (1999), 67-115.

Bağdâdî, Abdülkâdir b. Ömer b. Bâyezîd el-. *Hizânetü'l-edeb ve lübbü lübâbi lisâni'l-'Arab*. thk. Abdüsselâm Muhammed Harâun. 13 Cilt. Kahire: Mektebetü'l-Hancî, 1997.

Cumahî, Ebû Abdillâh Muhammed b. Sellâm el-. *Ṭabaḳâtü fuhûli's-şu'arâ'*. thk. Mahmûd Muhammed Şâkir. 2 Cilt. Cidde: Dârü'l-Medenî, ts.

Dayf, Şevkî. *Târîḫü'l-edebi'l-'Arabî - el-'Aşrû'l-Câhili-*. Mısır: Dârü'l-Ma'ârif, 1965.

İbn Kuteybe, Ebû Muhammed Abdullâh b. Müslim. *eş-Şi'r ve's-şu'arâ'*. 2 Cilt. Kahire: Dârü'l-Hadîs, ts.

İbni Hişâm, Abdülmelik. *es-Sîretü'n-nebeviyye li İbn Hişâm*. thk. Mustafâ es-Sukâ vd. 5 Cilt. Mısır: Mektebetu ve Matba'atu Mustafâ el-Bâbâ el-Halebî, 1955.

İsfahânî, Ebü'l-Ferec Alî b. el-Hüseyin el-. *Kitâbü'l-Egânî*. thk. İhsân Abbâs vd. 25 Cilt. Beyrut: Dâru Sadr, 2002.

Kureşî, Ebû Zeyd Muhammed b. Ebi'l-Hitâb el-. *Cemheretü eş'âri'l-'Arab*. thk. Ali Muhammed el-Bicâvî. Mısır: Nahdatu Mısır, ts.

Merzübânî, Ebû Ubeydillâh Muhammed b. İmrân el-. *Mu'cemü's-şu'arâ'*. Beyrut: Dârü'l-Kutübi'l-İlmiyye, 1982.

DUALITIES IN JEFFREY EUGENIDES' *MIDDLESEX*

Prof. Dr. Bülent Cercis TANRITANIR

Van Yüzüncü Yıl University, Faculty of Letters, Department of English Language and Literature

Orcid ID: 0000-0002-3276-7922

Kübra YÖRÜK

Master's student, Van Yüzüncü Yıl University, Institute of Social Sciences / English Language and Literature / English Language and Literature / English Language and Literature Thesis

Master's Degree

Orcid ID: 0009-0007-0527-3373

ABSTRACT

Since World War II, societies have been adapting to a new order. People have been exposed to traumatic events and a sense of insecurity. They lost their faith in meta-narratives and approached major belief systems with questioning. The accompanying ethnic identity changes also cause some confusion. Gender conflict has caused major conflicts in terms of race and gender. A new formation has emerged where boundaries have disappeared. A postmodern structure has emerged where there is no single reality. The boundaries between reality and fiction have become blurred. It has created a new literary movement that both rejects and accepts the past. It offers new and complex perspectives. It encourages readers to engage in deeper inquiry. Multiple realities and truths are accepted. These realities are completed with the concept of duality. Duality has emerged as the integration of opposites. This concept is found in various disciplines. It is possible to observe this in branches such as philosophy, mathematics, and art. Jeffrey Eugenides' award-winning book, *Middlesex*, exemplifies character and plot development through themes formed by the concept of duality. The novel focuses on human nature, cultural and social changes, the search for identity and sexual identity. The novel describes the complexity of human nature and the diversity of life due to the duality based on internal conflicts and external oppositions. This article aims to express the dualities between gender identity, incest, flashbacks, modern and traditional in Jeffrey Eugenides' book *Middlesex* and to reveal to the reader the existence of a broad duality regarding the Turkish-Greek relationship.

Keywords: duality, Turkish-Greek relationship, sexual identity, past

ÖZET

II. Dünya Savaşı'ndan bu yana toplumlar yeni bir düzene uyum sağlamaktadır. İnsanlar travmatik olaylara maruz kalmış ve bir güvensizlik duygusu yaşamışlardır. Meta-anlatılara olan inançlarını yitirmiş ve büyük inanç sistemlerine sorgulayıcı bir yaklaşım benimsemişlerdir. Bu değişimlere eşlik eden etnik kimlik değişiklikleri de bazı karışıklıklara neden olmaktadır. Cinsiyet çatışması, ırk ve cinsiyet temelli büyük çatışmalara yol açmıştır. Sınırların ortadan kalktığı yeni bir oluşum ortaya çıkmıştır. Tek bir gerçekliğin olmadığı bir post modern yapı oluşmuştur. Gerçeklik ile kurgu arasındaki sınırlar bulanıklaşmıştır. Bu durum, geçmişi hem reddeden hem de kabul eden yeni bir edebi hareket yaratmıştır. Yeni ve karmaşık bakış açıları sunar. Okuyucuları derinlemesine bir araştırmaya teşvik eder. Çoklu gerçeklikler ve doğrular kabul edilir. Bu gerçeklikler, düalite kavramıyla tamamlanır. Düalite, zıtlıkların bütünleşmesi olarak ortaya çıkmıştır. Bu kavram çeşitli

disiplinlerde bulunmaktadır. Felsefe, matematik ve sanat gibi alanlarda bunu gözlemlemek mümkündür. Jeffrey Eugenides'in ödüllü kitabı *Middlesex*, düallite kavramıyla oluşturulan temalar aracılığıyla karakter ve olay örgüsü gelişimini örneklemektedir. Roman, insan doğası, kültürel ve toplumsal değişimler, kimlik arayışı, ırk ve cinsel kimlik üzerine odaklanmaktadır. Roman, içsel çatışmalara ve dışsal karşıtıklara dayalı olarak insan doğasının karmaşıklığını ve yaşamın çeşitliliğini anlatmaktadır. Bu makale, Jeffrey Eugenides'in *Middlesex* kitabındaki cinsiyet kimliği, ensest, geçmişe dönüşler, modern ve geleneksel arasındaki ikilikleri ifade etmeyi ve okuyucuya Türk-Yunan ilişkilerinde geniş bir düallitenin varlığını ortaya koymayı amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: ikililik, Türk-Yunan ilişkisi, cinsel kimlik, geçmiş

INTRODUCTION

Duality is a word of Latin origin. "Duo" derives from the word "two". This concept represents two opposite expressions within a whole. Duality is a concept with a deep historical dimension that emerges in various disciplines. In Cambridge dictionary, the term is defined as the union of two different things. When the meaning is expressed, it can be said that opposite entities come together in a complementary way. The best example here is yin-yang. "Yin and yang, shady and sunny, are two aspects of one event, suggesting that contrasting forces are interdependent. ...Yin and yang, derived from vivid images of sun and shade, imply mutual entailment and interdependency" (Chang 223). Duality draws attention to the fact that human experiences are formed by the existence of opposites on a complex plane. The great symbol of Taoism, yin yang, indicates the place and position of duality in the discipline of philosophy. The expressions of good and evil, water and fire, beautiful and ugly display the reflection of aesthetic perceptions on art. Experiments and scientific developments in the 19th century were based on observation. It was believed that the natural sciences of physics and biology could explain the perception of the reality of objects. The development of the humanities took place in the late 19th century. Thus, Freud, one of the most famous of this science, carried out his studies. "Sigmund Freud, the most famous psychologists of the second part of the 19th century, went on to develop theories about the unconscious mind, the mechanism of repression, and the innovative studies devoted to duality within human identity" (Czyżewska and Glab 23-24). It is possible to say that human thoughts and experiences gain meaning when opposites complement each other and to see that the concept is included in different disciplines. Duality draws attention to the fact that two opposite things must exist to give meaning to life. When it can be said that literature is found in everything related to humans, it is possible to see duality in literary works. From character identity to plot development, it is the elements that assist the reader in perceiving subheadings in describing the work. It is possible to see the dualistic structure from Shakespeare, one of the most important writers of English literature, to American literature with a colonial literary world. "My only love sprung from my only hate! Too early seen unknown, and known too late! Prodigious birth of love it is to me. That I must love a loathèd enemy" (Shakespeare 21). Shakespeare points out that human can consist of both hatred and love. The complementarity of the two emotions also explains social norms. In other words, duality reflects the dilemma that humans experience in the real world in literature.

Jeffrey Eugenides was born in Detroit, Michigan in 1960. His father's descent is Greek and his mother's descent is of English and Irish descent. He completed his undergraduate studies in English and Creative Writing at the University of Michigan. He completed his master's degree at Stanford University. He often deals with complex characters and deep topics in his works. It is especially known for using of themes such as gender identity, family relations, and American society and culture. There is information that he has a love for the place he lives in and also conveys his

experiences in his writings. Although he has well-known works such as *The Virgin Suicides* (1993) and *The Marriage Plot* (2011), *Middlesex* is Jeffrey Eugenides' Pulitzer Prize-winning book. It is a book that covers various topics.

The purpose of the article is to express the dualities between gender identity, incest, flashback, modern, and traditional in Jeffrey Eugenides' book *Middlesex*, as well as to show the reader the existence of a duality in the Turkish-Greek connection.

THE PLOT OF MIDDLESEX

Jeffrey Eugenides' "Middlesex" narrates the life of Cal Stephanides, a hermaphrodite, and his journey of discovering his sexual identity. Cal's Greek family fled from Ottoman territories to America. The story begins with Cal seeing himself in scientific studies and as Tiresias from Greek mythology, revealing his dual nature. Cal's gender was traditionally determined by his grandmother Desdemona with a silver spoon before his birth. The story shifts to 1922 on Mount Olympus (Uludağ), where siblings Lefty and Desdemona live in a small Greek village. After their parents' death, Desdemona learns silk farming and trade, while Lefty sells the silk. Desdemona wants to marry Lefty off, but he starts having romantic feelings for her. Fleeing a Turkish raid, they decide to go to America and pretend to meet for the first time on the ship, where they marry. In Detroit, they keep their incestuous relationship a secret from everyone except their cousin, Sourmelina, who only tells them about her lesbian orientation. Lefty initially works at Ford but faces discrimination and is fired. Left is forced to smuggle alcohol by Sourmelina's husband Zizmo. Zizmo suspects Sourmelina is cheating on him with Lefty. Desdemona's son, Milton, and Sourmelina's daughter, Tessie, grow close and eventually marry. Desdemona's attempts to prevent their relationship fail. Milton, wanting a daughter, uses scientific methods for their second child, but the silver spoon again predicts a male. During Calliope's adolescence, the family moves to Middlesex, where Callie falls for a girl she calls the "Obscure Object." After an accident reveals Callie's hermaphroditism, they consult Dr. Luce. Callie, afraid to face the truth, runs away, embracing her male identity as Cal. He finds refuge among hippies in San Francisco, works in a hermaphrodite show, and learns his father's death was caused by Father Mike. Cal does not attend his father's funeral and stays with his grandmother; thus, he learns that his identity crisis stems from genetic curses.

DUALITY

Duality tries to express the opposite of something. When viewed from a different perspective, duality reflects two different aspects within the same object. It is often associated with concepts like quantum mechanics when understanding mathematics and the universe. It is explained in a study as follows: "(...) Thus began a trend of thought which led, ultimately, to the separation of spirit and matter. and to a dualism which became characteristic of Western philosophy" (Karpouzos 4).

It is possible to see duality, especially in philosophy, within the system of humanities. The Yin-Yang theorem, which immediately comes to mind, explains the philosophical connection of duality. Yin yang is the existence of two opposites coming together. This system of thought states that opposite things such as man and woman, darkness and light exist together. Opposites are an inseparable whole. Duality is an interdisciplinary concept. These disciplines try to explain and understand humans and the universe. Literature is also included in this field. "In this sense, one can think of literature less as some inherent quality or set of qualities displayed by certain kinds of writing all the way from Beowulf to Virginia Woolf, than as a number of ways in which people

relate themselves to writing” (Eagleton 8). It's possible to say that literature is about human beings. Thus, duality has found its place in literature as well.

THE FINDINGS OF DUALITY IN MIDDLESEX

The concept of duality has a deep place in the *Middlesex* book. Although the intense theme is centered on hybridity and sexual identity, the concept of duality reflects the depth of the book. First of all, the concept of duality that attracts the most attention is the relationship between men and women. It is valid that it reminds of yin yang. The main character, Calliope Stephanides, is the leading factor in the male-female duality. Before her birth, her father, Milton, had desired to have a daughter. Following scientific methods, her mother Tessie became pregnant. Although grandmother Desdemona's silver spoon always determines the gender correctly, this time, as a result of long indecision, she says it is a boy. Callie was born as a baby girl. "she guesses that the baby is boy, but the baby born as a female whereas she changed her gender to become a male. Thus the grandmother's expectation is true" (Tanrıtanır and Adil 157). Every person has the hormones oestrogen and testosterone. "Callie's condition of duality is not similar to the ordinary experience of recalling other genders. It goes beyond the sexual sensations created by the two hormones in the body. While 'she' was one, 'he' became someone else. She lived her life as a girl. Then, the real change began during adolescence. She was no longer Callie. She became Cal. The character experienced the union of male and female bodies in one body. "I was born twice: first, as a baby girl, on a remarkably smogless Detroit day in January of 1960; and then again, as a teenage boy, in an emergency room near Petoskey, Michigan, in August of 1974" (Eugenides 3). Opposites get together one body. One was born and then another. When the character Callie became Cal, she didn't kill the girl inside her. Even before Callie became Cal, she was aware of the differences within herself. She was born twice and had different sexual identities. She became someone new. He escaped from himself. But he never killed what was inside her. It preserved the duality of sexuality.

I was fleeing myself. I felt that I was saving myself just as definitively. I was fleeing without much money in my pocket and under the alias of my new gender. A ship didn't carry me across the ocean; instead, a new person, too, just like Lefty and Desdemona, and I didn't know what would happen to me in this new world to which I'd come (Eugenides 442).

While reflecting the duality of sexual identity, it criticizes gender and sexual identity from a biological perspective. "Sex is biological. Gender is cultural" (Eugenides 489). Gender and sexual identity duality is created.

gender identity is established very early on in life, about the age of two. Gender was like a native tongue; it didn't exist before birth but was imprinted in the brain during childhood, never disappearing. Children learn to speak Male or Female the way they learn to speak English or French (Eugenides 411).

The argument suggests that one is born as a human, but society teaches children the identities of male and female later on. Despite having two different sexes, hermaphrodite individuals tend to one gender due to societal pressures rather than learning about both genders. Even though duality is tried to challenge, everyone contains differences between men and women. They exist together. "At this conclusion to the novel's prefatory section, then, the novel constructs two axes along which the gene will wind: the gene as cause of the narrator's intersexuality and genetics as a narrative of familial ties to ethnic and national culture" (Banner 852).

Another identity duality is the incestuous relationship while the characters are family members. It is similar to the Oedipus and Electra complexes. Lefty sees his sister as his mother. Desdemona, on the other hand, is trying to take care of her mother's legacy. Lefty's romantic feelings towards

Desdemona, who serves as a maternal figure, mirrors Oedipus, while Desdemona's fear of her mother and desire for a male figure in her life parallels Elektra. The characters, initially starting with a sibling identity, later transition into becoming husband and wife. "...However, it was these very circumstances that awarded them the opportunity to create new identities, making it possible for them to lead a long married life despite being siblings" (Renneflott 60). There is a perception that every woman marries a man similar to her father, or every man chooses a woman resembling his mother. The characters may have attributed the immigration situation they experienced to this perception. In addition to being biological siblings, the characters are socially husband and wife. The characters of Milton and Tessie grow up like siblings. Their concept of being siblings and then becoming spouses reflects such a duality.

Flashbacks and flash-forwards are the primary narrative mechanisms of the novel. While the author moves from past to past, he also creates a style by moving to the present. The main character states that the genetic mutation stems from incestuous relationships caused by their ancestors in the past. In this case, the protagonist creates a connection between the past and the present in order to tell his own story. Human beings exist through their past. Past experiences can be passed down to future generations through genetic codes. "So that there is an overlap between times and events. In addition, He presents the importance of revealing the gender's identity in his novel Middlesex (...)" (Tanritanır and Adil 156). It reflects that the reason for the chromosomal gene deterioration he experienced was due to his ancestors' relationship in the past. "the incest of Cal's grandparents, retold in lengthy flashback, leads to the appearance of the genetic mutation that" (Shostak 389). The transformation of the main character, Calliope, is rooted in history and origins. It's a narrative built upon the duality of gender and identity. These flashbacks constitute one of the cornerstones of dualities.

Like her I unravel my story, and the longer the thread, the less there is left to tell. Retrace the filament and you go back to cocoon's beginning in a tiny knot, a first tentative loop. And following my story's thread back to where I left off, I see the Jean Bart dock in Athens (Eugenides 63).

A harmony has been created between modernity and tradition. The scientific definition is given at the beginning of the book, and then it coincides with its opposite, superstition. "Specialized readers may have come across me in Dr. Peter Luce's study, "Gender Identity in 5-Alpha-Reductase Pseudohermaphrodites," published in the Journal of Pediatric Endocrinology in 1975" (Eugenides 3). The main character names his own sexual non-belonging with scientific findings. The character is in the present moment. She cares about scientific ideas. When she returns to the past, her grandmother associates the mysteries around her with superstitions or religious phenomena. Desdemona has a system of thought that is far from scientific definitions and modern medicine, either because of the geography she was born in or because she tries to stay away from the Americanization culture. In 1922, the more developed science was, the more distant the perception system was from scientific thought. The development of science and the phenomena of superstition show distorted progress. This duality created by flashbacks also generates contradictions within science. While religion, superstition, and mythology define events outside the norm on one side, science provides separate definitions. "Like Tiresias, I was first one thing and then the other" (Eugenides 3). Tiresias, in Greek mythology, is a character who witnessed two snakes mating. He killed the female snake and became a woman. After 7 years, he saw the same thing again, this time he killed the male snake and then it became a man. Following this incident, Zeus and Hera argue over whether men or women enjoy it more. They asked this question to Tiresias. Tiresias said that women get more pleasure than men. Zeus rewarded Tiresias by giving him long life for winning his bet. Hera blinded Tiresias because he revealed the women's secret. While Cal character emphasizes scientific views, he cannot set aside the mythological belief system inherited from his ancestors. The role of the duality between science and superstition in analyzing human nature and also character is the target point.

The most significant example of duality is the Turkish-Greek relationship. The author is of Greek origin. The turbulent nature of the Turkish-Greek relationship is known worldwide. There are political, socio-cultural, and economic conflicts between the two countries. During the Ottoman Empire, Turks and Greeks lived in the same lands. Following the rebellions, territorial divisions, Balkan Wars, and World Wars I and II that occurred during the decline of the Ottoman Empire, Greece fought for its independence.

Greece, from its foundation to the end of the period we examined (today), has continuously pursued expansionist policies against the Ottoman Empire to expand its territories at the expense of the Turks and has aimed to continue these policies against the Republic of Turkey as well (Kayıran and Metintaş 65).

Turkish-Greek relations maintained their tension in the 20th century. The Cyprus Issue and the Aegean Islands have kept the tension between the two countries high. "Instead of reconciliation and agreement, the Greeks frequently appealed to the United Nations to make decisions against the Turks, aiming to bring the island entirely under Greek sovereignty and resorting to excessive armament in the meantime" (Vatansever 33). The Greek-Turkish relationship depicted in the novel starts from the period when the Greeks occupied the Ottoman Empire in 1922, reflecting the historical events of that time.

With the permission they received, the Greeks embarked on an adventure in Anatolia by occupying İzmir on May 15, 1919, and began to occupy Western Anatolia. On the other hand, this action by the Greeks led to a sudden rise in Turkish national consciousness and nationalism, resulting in a successful War of National Independence. Consequently, Turkey invalidated the Treaty of Sèvres, which had been forcibly signed by the Ottomans under pressure from the victorious powers in Paris, and ended the Greek occupation. Thus, after the signing of the Lausanne Peace Treaty in 1923, Turkey secured its place in the international system as an independent state" (Uzun 40).

The Turkish-Greek relationship has been in tribulation for centuries. The fact that the author has a Greek identity and creates characters with this identity establishes a duality between the two countries. The contentious history, more than the gender dilemma, forms the main outlines of the book. In the first pages of the book, it is possible to see Turks being referred to as barbarians, murderers, or invaders. There is excitement about the Greeks fighting for independence and becoming a free Greek people.

For the first time in their lives the Greeks of Asia Minor were out from under Turkish rule. No longer were die giaours ("infidel dogs") forbidden to wear bright clothing or ride horses or use saddles. Never again, as in the last centuries, would Ottoman officials arrive in the village every year, carting off the strongest boys to serve in the Janissaries. Now, when the village men took silk to market in Bursa, they were free Greeks, in a free Greek city (Eugenides 21).

In these lines, there is the idea that Mustafa Kemal Pasha retreated and the Greeks were free in Turkish lands. There is also the belief that they can do their own trade in Bursa. The entry of Greek soldiers into Smyrna, the burning of Smyrna—a geopolitically important port city—and the deaths of hundreds of people, along with the Greek and Armenian collaboration, initially convey anti-Turkish sentiments in the book. It can be said that the writings began to portray a pro-Greek narrative by distorting the actual history.

In his report dated September 10, Admiral Bistol, after praising the discipline of the Turkish army, included Mustafa Kemal Pasha's declaration that we will not touch those who do not fight, and those who act otherwise will be punished with death. Admiral Bistol added that the turmoil still continues in the city. In the letter sent from General Mombelli to the Land Forces Command on September 11, it was stated that the Greek army and its gangs escaping from the Turks burned

villages and committed massacres. In his report of September 13, Admiral Bristrol wrote that the Turkish cavalry was fired upon and bombed by the Armenian and Greek people as they entered Izmir (Karaşin 41).

Although the lines in the book begin to denigrate the Turks, the contrast begins in the following lines. "Milton makes a choice to align himself with American 'national interest.' Just like that, he announces his betrayal of the ancestry—"To Hell with the Greeks' (363), and cuts himself off from the community" (Ciglančić 78). The anger towards Turkish culture and the Turkish army changed. An image of Mustafa Kemal Pasha with a beetle brow, scaring the people, is depicted. "The bakery door showed only a sign that said open soon and a portrait—which made Philobosian wince—of Kemal, the Turkish leader resolute in astrakhan cap and fur collar, his blue eyes piercing beneath the crossed sabers of his eyebrows" (Eugenides 45). There is no need even to mention how determined Atatürk was on the battlefield, his foresight in life, and his compassion for his people. Eugenides might be aware of this situation as well.

In the backseat of the last car sits Mustafa Kemal. He is lean from batde. His blue eyes flash. He hasn't had a drink in over two weeks. (The "diverticulitis" Dr. Philobosian had treated the pasha for was just a cover-up. Kemal, champion of Westernization and the secular Turkish state, would remain true to those principles to the end, dying at fifty-seven of cirrhosis of the liver.) And as he passes he turns and looks into the crowd, as a young woman stands up from a suitcase. Blue eyes pierce brown. Two seconds. Not even two. Then Kemal looks away; the convoy is gone (Eugenides 55).

These lines, which refer to Atatürk's illness from a physical perspective, actually emphasize that he was a determined, modern, forward-thinking leader with a Western orientation. Culturally, there is also a duality. Due to the years of living together, Turkish and Greek culinary cultures have especially intertwined. Today, the Greeks, who still claim baklava, tzatziki, dolma, and even kokoreç as their own, have also introduced rice pudding into their own cuisine. "Chapter Eleven had been heading toward the kitchen for a second helping of rice pudding when she blocked his way" (Eugenides 4). In the novel, the Turkish-Greek duality also progressed through food culture. "They didn't call it Grecian Formula for nothing. It was in our food! A veritable fountain of youth in our dolmades and taramasalata and even in our baklava, which didn't commit the sin of containing refined sugar but had only honey" (Eugenides 287) there is a conflict over claiming the culinary culture as their own. The adoption of the traditional cuisine of the Turks by the Greeks causes a conflict of opposites. While there is hatred and anger felt towards this people, on the other hand, it has been both adopted and respected, but cultural theft is still in question. The common ground between the two races is provided by the character Cal.

The Turkish shops along Hauptstrasse are like those my father used to take me to. The food is the same, the dried figs, the halvah, the stuffed grape leaves. The faces are the same, too, seamed, dark-eyed, significantly boned. Despite family history, I feel drawn to Turkey. I'd like to work in the embassy in Istanbul. I've put in a request to be transferred there. It would bring me full circle (Eugenides 440).

It is possible to say that Cal, in his desire to solve his own curse, acts as a mediator, addressing the identity confusion and cultural conflict experienced by the characters. As a result, the novel *Middlesex* touches upon the Turkish-Greek relationship with sub-messages. Although at times one might believe that the author, due to his Greek identity, ignores the facts on subjects requiring deep historical research, the book conveys a sense of unity akin to Yin-Yang from the coexistence of the two races in the same geography, rather than enmity.

CONCLUSION

Middlesex, Jeffrey Eugenides' award-winning novel, contains themes such as social non-belonging, homosexuality and hybridity. The title itself creates a dilemma for the reader. It may be a title that describes a character caught in the middle of two genders, or it may be a location related to New Jersey, which is the turning point in the author's life. There are references in the title. Thus, the novel becomes a work that conveys a postmodern world filled with historical references, mythological expressions, and scientific terms. While providing these at its core, the novel establishes dualities. Mainly, it addresses sexuality, incestuous relationships, the conflict between internal voices and external appearances, flashbacks, the adventure of scientific thoughts with superstition, and perhaps its international prominence due to addressing the universally significant topic of Turkish-Greek relations. The main character, Cal, in his journey to discover his sexual identity, uncovers hidden secrets and learns that he is uncertain about his gender identity due to incestuous relationships in his family. The external appearances that the characters present to the outside world also reveal their duality through their internal monologues. The use of flashbacks as a narrative technique has drawn attention to the bridges established between the past and the future and to human will. For Cal, 'the past cannot be returned, but shaping the future's past is in humanity's hands, demonstrating how he shapes his life'. No matter what century or how old the characters are, they do not detach from their traditions and past. They have allowed superstitions from the past to influence their present lives. The story, which started with scientific expressions, gave way to superstition and mythology. The conflict between the two views is emphasized. The characters are Greek race living in Turkish lands. This is where duality emerges. This situation discussed the interactions and conflicts from the Turkish-Greek perspective. The anger towards Turkish society has changed due to character and event development, as well as the change of the character's sexual identity. Turkish-Greek duality was established with respect and sometimes admiration.

Duality expresses two opposing states within a concept: "humour and pathos" (Çelikel 9) As a result, the subjects in the novel progress with a focus on duality. A framework of duality has been established over internal conflicts, social order, and sexual identity. Rather than questioning and criticizing, these created dualities are the signature of the fact that humans, nature, and even the universe exist in contradictions.

WORKS CITED

- Eugenides, Jeffrey. *Middlesex*. 10 vols. New York: Bloomsbury, 2015.
- Banner, Olivia. "Sing now, O Muse, of the recessive mutation": Interrogating the Genetic Discourse of Sex Variation with Jeffrey Eugenides' *Middlesex*." *Signs* 35.4 (2010): 843-867.
- Chang, Wonsuk. "Reflections on Time and Related Ideas in the *Yijing*." *Philosophy East and West* 59.02 (2009): 216-229.
- Ciglianić, Jelena. "Greek-American Identity in Jeffrey Eugenides' *Middlesex* Self-Transformation through the Lens of Ethnicity." *Thesis*. Oslo, 2013.
- Czyżewska, Urszula and Grzegorz Glab. "Robert Louis Stevenson Philosophically: Dualism And Existentialism Within The Gothic Convention." *Roczniki Filozoficzne / Annales de Philosophie / Annals of Philosophy* 62.03 (2014): 19-33.
- Çelikel, Mehmet Ali. *Çağdaş İngiliz Yazınında Küreselleşme, Göç, ve Kültür*. İstanbul: Bilge Kültür Sanat, 2017.
- Eagleton, Terry. *Literary Theory*. Vol. 2. Minnesota, n.d.

Karaşin, Alper. "İzmir Yangını Hakkındaki Tartışmalar Üzerine Bir İnceleme." *Çağdaş Türkiye Tarihi Araştırmaları Dergisi* (2022): 117-157.

Karpouzos, Alexis. *Non -Duality, The Participatory Universe*. Cosmic Spirit, 2019.

Kayıran, Mehmet and Mustafa Yahya Metintaş. "Türk – Yunan İlişkileri (1878 – 1952)." *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Türk Dünyası Uygulama ve Araştırma Merkezi Yakın Tarih Dergisi* 1.3 (2018): 33-73.

Renneflott, Lene. *Power and Identity in Jeffrey Eugenides' Middlesex*. Oslo: University Of Oslo, 2011.

Shakespeare, William. *Romeo and Juliet*. 1597.

Shostak, Debra. "Theory Uncompromised by Practicality": Hybridity in Jeffrey Eugenides' "Middlesex." *Contemporary Literature* 49.3 (2008): 383-412.

Tanrıtanır, Bülent Cercis and Liva Adil. "The Concept Of Gender Identity In Middlesex And The Virgin Suicide." *International Journal of Social Science* (2018): 153-161.

Uzun, Hakan. "1919-1950 Yılları Arasında Türkiye–Yunanistan İlişkileri." *Gazi Üniversitesi Kirşehir Eğitim Fakültesi* 5.2 (2004): 35-50.

Vatanserver, Müge. "Kıbrıs Sorununun Tarihi Gelişimi." *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 12 (2012): 1487-1530.

MISIRLI TÜRK ŞAİR ÂİŞE İSMET TEYMUR VE DİVANI

EGYPTIAN TURKISH POET AISHA ISMET TEYMUR AND HER DIVAN

Hacer Betül ALTINTAŞ

Yüksek Lisans Öğrencisi, Yalova Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü - Temel İslam Bilimleri Anabilim Dalı - Temel İslam Bilimleri

ÖZET

Âişe İsmet Teymur; Mısır'da doğup büyümüş Türk asıllı bir şairdir. Aristokrat bir aileye mensuptur. Eğitimini büyük ölçüde babası üstlenmiştir. Uzun yıllar Mısır'da yaşamış, evlendikten sonra İstanbul'a yerleşmiştir. Arapçası kadar Türkçe ve Farsçası da çok kuvvetlidir. Her üç dilde çok başarılı eserler vermiştir. Bu nedenle hem Türk edebiyatı hem de Arap ve Fars edebiyatı açısından önemli bir şahsiyettir.

Türk asıllı olmasından dolayı ülkemizde hakkında çalışmalar yapılmış, Türkçe ve Farsça divanları incelenmiştir. Buna rağmen Arapça divanı henüz tercüme edilmemiştir. Bunun gerekçesi olarak ise şairin dilinin ağır olması öne sürülmektedir. Hem nesir hem de nazım bakımından güçlü bir kalemin; üstelik uzun yıllar İstanbul'da da yaşamış ve Türk kültürünün içerisinde yer almış böylesi önemli bir şahsiyetin hayatı ve eserleri henüz tam anlamıyla incelenmemiştir. Ülkemizde yapılan bazı çalışmalarda, onun kadın hakları özellikle genç kızların eğitimi hakkındaki çabaları yanlış anlaşılacak şekilde kendisinin feminist bir kişiliğe sahip olduğu iddia edilmektedir.

Âişe İsmet Hanım çok yönlü kişiliğinden dolayı araştırmacıların daima ilgisini çekmiş ve hakkında Arapça, Farsça ve Türkçe olmak üzere birçok dilde çalışmalar yapılmıştır.

Bu çalışmamızda Âişe hanımın dilimize çevrilmemiş eseri "Hilyetü't-tırâz"dan alıntılar yer almaktadır. Arapça divanında iddia edildiği üzere dilinin ağır olmadığını göreceğiz. Aynı zamanda şairin üzerine yapılmış olan feminist damgasının açıklaması yapılacak ve aslında kendisinin günümüz feminizminden ne kadar da uzak bir düşüncede olduğu ele alınmıştır.

Anahtar Kelimeler: Âişe İsmet Teymur, Hilyetü't-tırâz, Arap Dili

ABSTRACT

Aishe Ismet Teymur: Born and raised in Egypt, Aishe Ismet Teymur is a poet of Turkish origin, belonging to an aristocratic family. Her education was largely undertaken by her father. She lived in Egypt for many years and settled in Istanbul after marriage. She has a strong command of Arabic, Turkish, and Persian and has produced highly successful works in all three languages. Therefore, she is a significant figure in Turkish literature as well as in Arabic and Persian literature.

Due to her Turkish origin, research has been conducted about her in our country, and her Turkish and Persian divans have been examined. However, her Arabic divan has not yet been translated. The reason cited for this is the heavy language used by the poet. Despite having a powerful pen both in prose and poetry, and having lived in Istanbul for many years, fully integrating into Turkish culture, this important figure's life and works have not been thoroughly studied. Some studies conducted in our country have misinterpreted her efforts regarding women's rights, particularly the education of young girls, and have claimed that she had a feminist personality.

Due to her multifaceted personality, Aishe Ismet Teymur has always attracted the attention of researchers, and numerous studies have been conducted about her in Arabic, Persian, and Turkish.

In this study, we will include excerpts from Aishe Ismet Teymur's untranslated work "Hilyetü't-tırâz". Contrary to claims, we will see that her language is not heavy in her Arabic divan. At the same time, we will clarify the feminist label that has been attached to her and discuss how her views are quite distant from modern feminism.

Keywords: Aisha Ismet Teymur, Hilyetü't-tırâz, Arabic Language.

GİRİŞ

XIX. yy'da Arap ülkelerinde edebiyat Modern Dönem denilen yeni bir döneme girmişti. Bu dönem özellikle Mısır'da Fransız harekâtı nedeniyle hızla gelişmiştir. Ayrıca bu dönemde milli duygular, bağımsızlık, öze dönüş gibi temalar ortaya çıkmış, kadınların eğitimi gibi güncel meseleler ele alınmıştır.

Türklerle uzun yıllar bir arada yaşamalarının sonucu olarak Araplar arasında Türk, Türkler arasında da Arap halk yer almaktaydı. Teymur ailesi de Mısır'da yaşayan Türk asıllı bir aileydi. Edebiyata ve ilme gönül vermiş bu aile, o dönemdeki diğer ailelerin aksine kızları Âişe İsmet'in eğitimine önem vermiş kendisini bu konuda desteklemiştir. Ana dili Türkçe'yi de çok iyi konuşan Âişe İsmet hanım hem Türkçe, hem Farsça, hem de Arapça şiirler yazmıştır.

Bu çalışmamızda yaşadığı dönemin normları dışına çıkmış, yeteneğiyle erkek şairleri de gölgesinde bırakmış, Türk asıllı Âişe İsmet Teymur'un hayatı ve Arapça divanı yer almaktadır.

HAYATI

Tam ismi, Âişe İsmet binti İsmâîl b. Muhammed Kâşif Teymûr olan şair 1840 yılında Kâhire'de dünyaya gelmiştir. Çerkez, Türk ve Kürt kökenlere sahip olan Âişe İsmet Hanım, Mısır'ın önemli, aristokrat bir ailesine mensuptur. Edebiyatçılar, alimler ve fikir adamlarıyla dolu bu aile; sadece Mısır'da değil, diğer Arap ülkeleri arasında da önemli bir yere sahiptir. Meşhur Teymûriyye Kütüphanesi'nin (الخزانة التيمورية) sahibi olan araştırmacı ve tarihçi Ahmed Teymur Paşa'nın ablası olan şair, aynı zamanda Modern Mısır kısa hikaye yazarlarının öncüsü kabul edilen Mahmud ve Muhammed Teymur kardeşlerin halası ve hocasıdır.

Âişe İsmet hanımın babası İsmail Teymur Paşa 1815 yılında Mısır'da dünyaya gelmiştir. Henüz küçük yaşlarda ilme merak salmış ve kendisini okumaya vermiştir. Babası bu konuda kendisini desteklemiş ve oğlu için özel hocalar tutmuştur. İsmail Teymur Paşa, bu hocalardan; İslami İlimler, Arapça, Türkçe ve Farsça öğrenmiştir. Mehmed Ali Paşa ve Hidiv İsmail dönemlerinde önemli konumlarda görev almıştır. Türkçe, Arapça, Farsça, Fransızca, İngilizce ve İtalyanca olmak üzere altı dilde okuyup yazabilen İsmail Teymur Paşa, bir süreliğine günümüzde "Dışişleri Bakanlığı" konumunda olan "Hidivlik Avrupa Devlet Dairesi Başkanlığı" görevini üstlenmiştir. Âişe İsmet Hanımın annesi ise Çerkes asıllı bir cariyedir.

Âişe İsmet hanımın İffet ve Münire isminde iki kız kardeşi vardır. Kız kardeşlerinden İffet, Âişe İsmet Hanım henüz hayatta iken vefat etmiştir. Şair kardeşinin vefatına çok üzülmüş ve onun için mersiye nazmetmiştir. Diğer kız kardeşi Münire Hanım ise onun vefatından sonra hayatını kaybetmiştir. Âişe İsmet Hanımın Ahmet isminde bir de erkek kardeşi vardır ancak kendisi ile çok vakit geçirememişlerdir. Zira kardeşi Ahmet Teymur Paşa, Âişe İsmet Hanım 31 yaşında ve artık evli bir kadıncın dünyaya gelmiştir. Kendisine ablası hakkında sorulduğunda onu çok iyi tanımadığını söylemiş ve Âişe İsmet Hanımı şöyle tarif etmiştir: "O ne uzun ne kısa, ne esmer tenli ne de beyaz, ne kilolu ne de zayıftır. Yine Ahmed Teymur Paşa, ablasının dinine düşkün birisi

olduğunu, ibadetlerine dikkat ettiğini şöyle belirtmiştir; “O namaz kılar, oruç tutar ve tüm dini vecibelerini yerine getirirdi. O dininde muttaki idi”

Âişe İsmet hanım çocukluğundan itibaren ilme ilgi duymuş, erken yaşta ilim tahsil etmeye başlamıştır. Henüz küçük bir kızken edebiyatın özünü benimsemiş, Türkçe’den önce Arapça öğrenmiştir. Yetişkinliğe ulaştığında ise yaşatlarını fesahat yönünden geride bırakmış; inşa ve şiir açısından döneminin önde gelenlerinden olmuştur.

İlim tahsiline büyük bir azimle devam eden şair, aynı zamanda uzaktan akrabası da olan İstanbullu Muhammed Tefvik Bey ile evlenerek İstanbul’a göç etmiştir. Böylece ilmi hayatı sekteye uğramış, kendini ev işlerine vermiştir. Eşinin vefatıyla tekrar ilim tahsiline geri dönmüştür.

Âişe İsmet hanım isimlerinin her birini çok sever ve şiir yazarken üç ismini de farklı şekilde kullanırdı. Arapça şiirlerinde “Âişe” ismini, Türkçe ve Farsça şiirlerinde “İsmet” ismini, Arapça nesirlerinde ise ailesinin ismi olan “Teymûr” ismini kullanmıştır. Soyadı olan “Teymûr” “Demir” anlamına geldiği için şiirlerinde bu ismi tercih etmediğini belirtmiştir.

Âişe İsmet Hanım hayatının son 4 senesinde bir beyin hastalığına yakalanmış, yaşadığı büyük acılar yüzünden edebi hayatına devam edememiştir. 1902 yılında Kahire’de vefat etmiştir.

Şair vefat etmesiyle edebiyat dünyası yasa boğulmuştur Yazdıkları mersiyelemlerle üzüntülerini belirtmişlerdir. BâhissetülBâdiye ’nin yazdığı uzunca kasidenin birkaç satırı şu şekildedir;

كسرب في الفلاة بغير راعي	هي الدر المصون بيطن أرض
لقد أحبيت ذكر نساء مصر	وجدت العلاء بعد انقطاع

Çölde çobansız sürü gibi (kaldık)

O yeryüzünün ortasında korunmuş bir incidir

Mısırlı kadınların adını diriltti

Bir aradan sonra yüceliklerini (kadınların) yeniledi

İLMÎ HAYATI

Âişe İsmet Hanım büyümeye başladığında annesi ona ev işlerini öğretmeye çalışmış, kızının önüne dikiş-nakış aletleri getirmiştir. Ancak Âişe İsmet Hanım ilme, özellikle de nahiv ve arûz ilimlerine meraklı olduğu için annesinin ev işi öğretme çabalarına karşılık vermeyerek annesini kızdırmıştır. Âişe İsmet Hanım annesinin her ev işi öğretme denemesinde bu işlerden daha da soğumuş, kendini babasının kitaplarının yanında bulmuştur. Çoğu zaman da babasının meclislerindeki sohbetleri gizli gizli dinlemiştir. Bazı zamanlar annesine yakalandığı olmuştur. Yakalandığı zamanlar annesinden azar işittiğini söylemiştir. Ancak annesinin vazgeçirme çabaları sonuç vermemiş, kendisini bu sohbetlerden vazgeçirmemiştir. Onun ilme olan meylini fark eden babası, kızının bu durumundan hoşnut olmuştur. İleride seçkin kimselerden olacağı düşüncesiyle, kızının ilim hayatıyla bizzat kendisi ilgilenmiştir.

Baba İsmail Teymur Paşa, kızının ilme olan iştiağını ve kabiliyetinin farkına vardıktan sonra birçok alanda özel hoca tutmuştur. Böylece Âişe İsmet Hanım babasının da içinde bulunduğu hocalardan çeşitli dersler alarak ilim hayatına başlamıştır. Arapça Divanı Hilyetü’l-tırâz’da ilim hayatının nasıl başladığını şöyle anlatır; “Ne zaman artık aklım ermeye başladı işte o anda önüme ev işleri gelmeye başladı. Allah ona rahmet eylesin annem bana nakış ve dokuma aletleri getirerek bunları öğretmeye çalıştı. Ancak ben bunları yapamaz ve tıpkı balıkların ağdan kaçması gibi ev işlerinden kaçarak yazarlar mahfeline giderdim. Burada kalem ve kağıt seslerini dinlerdim. Benim

için kalemin kağıtta çıkardığı o ses, en güzel nağmelerden biriydi. Orada bulunduğum zamanlar bir gün orada olmayı hayal ederdim. Ancak annem bu durum karşısında bana kızar ve beni azarlardı. Benim vazgeçmediğimi görünce en sonunda beni tehdit ederek vazgeçirmeye çalışırdı. Çok sürmeden babam benim kalem kağıda olan ilgimi keşfetti ve anneme şöyle dedi: “Bu çocuğu kağıt kalemlerle baş başa bırak ve küçük kalbini kırmaktan sakın. Kızımızın kağıt kaleme ilgisi olduğu müddetçe onun bu isteğinin önünde durma. Gel seninle kızlarımızı paylaşalım. Sen İffet’i al, ben de İsmet’i. Eğer kızımız İsmet yazar veya şair olursa, vefatından sonra bir rahmet vesilesi olur.” Daha sonra bana dönerek şöyle dedi; “Ey İsmet, yarından itibaren sana iki hoca bulacağım. Bunlardan Türkçe, Farsça, Fıkıh ve Nahiv dersleri öğreneceksin. Derslerinde gayretli ol, sana dediklerimi yap ve beni annene karşı utandırma” Ben de babama bu konuda söz verdim. Ertesi gün bana iki hoca tuttu.” Böylece şairin ilim hayatı başlamıştır.

Şair eğitimine ilk olarak edebiyatla başlamamıştır. Babası diğer ilimleri öğrenmesine öncelik vermiş ve eğitimine engel olacağı düşüncesiyle şiir kitabı okumasına izin vermemiştir. Ancak Âişe İsmet Hanımın en başından beri şiirlere, eski şairlerin divanlarına ilgisi bulunmaktaydı. Babası kendisine bu konuda henüz izin vermediği için şairlerin divanlarını gizli gizli okumaya başlamıştır. Şairin söylediği ilk şiir Farsça olmuştur. İlk şiirini nasıl söylediğini de şu şekilde anlatıyor:“O sıralar şairlerin divanlarını inceliyor, kolay vezinleri tahlil ediyordum. O gece ay dolunay halindeydi, elimde de bir gül demeti vardı. Bir yandan ayı izliyor, gül demetini kokluyor, diğer yandan da şiir okuyordum. Bir ara annem yanına çağırdı, ben de gülleri pencerenin önüne ay manzarasına bıraktım. Geri döndüğümde güller dağılmıştı, o manzara karşısında çok duygulandım ve ağzımdan iki beyit dökülüyordu.” Şiir şu şekildedir;

Âyâ mehtâb-ı tâbında şükûfem şod-perâkende
Tera bahşem hafârethâ gedâmet kerd pejmürde
Çe dâg ân dâg-ı cemr-âsâ
Çü binem deste âzürde
Işığın nurunda açan çiçeğim soldu
Sende açtığım yaralar seni kederli ve yoksul kıldı.
Sende ne alevli yaralar var.
Elinin yaralı olduğunu görüyorum.

Şair ilk şiirini babasına gösterip göstermemek konusunda tereddütte kalmış, babasının kendisine kızmasından çekinmiştir. O sırada babası odaya girince kızının halinde bir değişiklik olduğunu görerek ne olduğunu sormuş, bunun üzerine Âişe İsmet Hanım dayanmamış ve şiirini babasına göstermiştir. Olayı anlatmaya devam ediyor:

“Bu olayın ardından ilk şiirimi babama gösterdim. Babam okuduğum şiiri beğendiğini ifade etti ve şöyle dedi:“Eğer şiir Arapça, Türkçe ve Farsça dillerinde olmazsa tadı olmaz.” Ardından da şöyle ekledi;“Başladığın kitapları bu sene tamamla. Önümüzdeki sene sana aruz ilmini öğretecek bir hoca bulacağım ve kendim de sana yardımcı olacağım” Şair de şiir nazmedebilecek seviyede olduğunu söyleyerek hemen o an Mesneviden bir bölüm açarak şiir nazmetmiştir. Babası kendisinin hataları olmasına rağmen bir sene içerisinde yeterli seviyeye ulaşabileceğini söyleyerek şairi daha da cesaretlendirmiştir. Âişe İsmet hanım, kısa zaman içerisinde babasının bulunduğu hocalardan aruz, nazım dersleri almaya başlamıştır.

Şair ilk şiirini bu şekilde yazmıştır. Kendisinde var olan potansiyel bu olayla ortaya çıkmış, âdeta içindeki ateşi tutuşturmuştur. Şiir mizacı oturan Âişe İsmet hanım, kendi döneminden kimsenin ulaşamayacağı seviyede özgün şiirler yazmıştır. Onun şiirleri döneminin önde gelen alimlerince

övlümüştür. Âişe İsmet hanım bir süre sonra Muhammed Tefvik Beyle evlenmiş ve eğitimini tamamlayamamıştır.

Âişe İsmet hanım evleninceye kadar ilim tahsiline devam etmiştir. Evlendikten sonra eşiyle birlikte İstanbul'a yerleşmiştir. Âişe İsmet hanım evliliği süresince edebiyattan uzak durmuştur. Bunun nedeninin ev işleri, çocuklarının sorumlulukları olduğu söylene de tam olarak belli değildir. Zira Âişe İsmet hanım bir hanımefendi idi, eşinin de maddi imkânları genişti. Evlerinde ev işleri için yardımcılar, çocukları için bakıcıları bulunmaktaydı. Kim bilir belki de Âişe İsmet hanıma şiir söyleten Mısır'dı.

Evlendikten sonra ilk çocuğu olan Tevhîde dünyaya gelmiştir. Şair kızına ayrı bir sevgi beslemekteydi. Tevhîde biraz büyüyünce tıpkı annesi gibi şiire ilgi duymaya başlamış, hatta şiir nazmetmeye başlamıştır. Hatta öyle ki Âişe İsmet hanım kızının kendisinden daha yetenekli olduğunu söylemiştir. Tevhîde, annesini tekrar şiire dönmesi konusunda teşvik etmiştir. Tıpkı annesi gibi şiire, edebiyata meraklı olan Tevhîde, aynı zamanda ev işlerinde de yetenekliydi. Tevhîde, belli bir yaşa geldikten sonra annesinin de ev işlerinin sorumluluğunu almış, Âişe İsmet hanım da tekrar ilim tahsiline devam etmiştir. Fatıma el-Ezheriyye ve Settîte et-Tablaviyye'den nahiv ve arûz ilimleri almıştır. Bundan sonra kimsenin kendi seviyesine ulaşamayacağı tarzda kasideler, çeşitli zeceller ve muvahhaş tarzında şiirler yazmıştır.

Şair hayatının bir döneminde sevdiklerini art arda kaybetmiş ve büyük üzüntüler yaşamıştır. Babası 1289 (1872)'da, eşi 1292(1875)'de vefat etmiştir. Bir süre sonra da kızı Tevhîde 18 yaşında iken vefat etmiş ve bu durum Âişe İsmet hanımı büyük üzüntülere gark etmiştir. Tevhîde'nin aslında hasta olması ve annesinden bu durumunu saklaması da şairin üzüntüsünü katlamıştır. Kızının vefatıyla şiir yazma isteği ortadan kaybolmuş, yedi yıl boyunca sadece ağıt ve mersiye türünde yazmıştır. Kızının vefatı üzerine yazdığı şiir, modern dönemin en iyi mersiyesi olarak kabul edilmiştir. Uzun yıllar ağlayıp yas tutmuştur. Henüz kırkına gelmeden yaşlanmış, göz hastalığına yakalanmıştır. En sonunda ona nasihatte bulunanları dinleyerek yavaş yavaş bu ruh halinden kurtularak iyileşmiştir.

Âişe İsmet hanım, kardeşi Ahmed Teymur Paşa'nın oğulları Mahmud ve Muhammed'in eğitimlerini bizzat üstlenmiştir. Annelerini küçük yaşta kaybetmiş olan bu iki yeğeni de halalarının eski haline kavuşmasına yardımcı olmuşlardır.

Âişe İsmet hanım iyileştikten sonra oğlu Mahmud Tefvik Bey, annesinin yazdıklarının kaybolmasından endişe edip onları bir araya getirerek bastırmak istemiştir. Bu isteğini annesine söylediğinde Âişe hanım artık içinde edebiyata dair herhangi bir arzusunun kalmadığını, kendisini Kur'an-ı Kerim, Tefsir, hadis gibi ilimlere adayacağını belirterek oğluna eski yazdıklarına istediğini yapabileceğini söylemiştir. Bununla birlikte eski yazdıklarından bir kısmını, özellikle de Farsça şiirlerinin tamamını yaktığını şöyle ifade etmiştir: "Farsça şiirlerimse kaybettiğim kızımın (Tevhîde) çantasındaydı, kızım için kalbim nasıl yandıysa ben de çantayı öyle yaktım"

Arapça ve Türkçe şiirlerinden geri kalanlarını Mahmud Tefvik Bey'e vermiştir. Bunun üzerine "Şükûfe, Hilyetü't-tırâz, Netâ'icü'l-ahvâl ve Miratü't-Te'emmül" isimli eserleri ortaya çıkmıştır. Eserleri basıldıktan sonra Âişe İsmet hanımın ismi farklı bölgelerde duyulmuş ve birçok yerden övgü almaya başlamıştır. Onu övenler arasında Lübnan'ın önemli kadın edebiyatçılarından Verde el-Yâzicî, Abbas Mahmûd el-Akkâd yer alır. Verde el-Yâzicî Arapça divanı Hilyetü't-tırâz hakkında şu beyitleri kaleme almıştır:

هذا الكتاب الذي هام الفؤاد به ... يا ليتني قلم في كف كاتبه

İşte bu kitap, gönüllerin hayran olduğu bir kitaptır

Yazarının elindeki o kaleme ne mutlu!

Yine Mahmûd el-Akkâd, Âiše İsmet hanımın döneminin en seçkin edebiyatçıları arasında yer aldığını ifade etmiştir. Eğer Mahmûd Sâmî el-Bârûdî ve Mahmûd Safvet es-Sââtî sayılmazsa, Âiše İsmet hanımın o zamanki Mısır edebiyatçılarının bulunduğu zirvenin en üst noktasında olduğunu söylemiştir.

EDEBÎ DİLİ

ŞİİR DİLİ

Âiše İsmet hanım Türkçe, Arapça ve Farsça olmak üzere her üç dilde şiir ve farklı türde eserler yazmıştır. Bu üç dilde nazmettiği başarılı şiirler büyük beğeni toplamıştır. Yazdığı eserlerle edebiyat alanında büyük yankı uyandırmıştır. Arapça ve Türkçe şiirlerini anadili olduğu için, Farsça şiirlerini ise bu iki dilin edebiyatına olan yakınlığından dolayı başarılı bir şekilde yazmıştır. Şiirlerinde genel olarak kapalı ve garip kelimelerden uzak, gayet açık, anlaşılır bir dil kullanmıştır. Şiirlerine baktığımızda kendisinin daha çok anlaşılmayı tercih ettiği görülmektedir.

Âiše İsmet hanım şiirlerinde zaman zaman âyet ve hadislerden iktibas yapmıştır. Şiirlerinin bu yönü kendisinin bu alanda da bilgi birikimine sahip olduğunu göstermektedir. Şairin nesirlerinde secili ifadeler dikkat çekmektedir. Kaleme aldığı mersiyeleer çok beğenilmiştir. Âiše İsmet hanımın duygusal yönü şiirlerine de yansımıştır.

Şair, sevdiklerini peşi sıra kaybetmiştir. Bunun sonucunda edebi dili daha çok mâtem, yas gibi hüznü konulara evrilmiş ve bu alanda çok başarılı olmuştur. Uzun süre şiirlerini mâtem havasında nazmetmiş olsa da yaşadığı yas dönemini atlattıktan sonra tekrar farklı türlerde yazmaya devam etmiştir. Şairin şiirleri altı kısımda toplanmıştır. Mersiyeleer eserlerinin çoğunda bulunduğu için Mersiye başlığını da biz eklemeyi uygun bulduk.

Mısırlı önemli kadın şairlerden Musa Nebeviye kendi eserinde Âiše İsmet hanımdan çok etkilendiğini belirtmiştir. Âiše İsmet hanımın divanını okumuş ve etkisi altında kalmış, bilhassa gazellerine hayran kaldığını ve bunun neticesinde gazel yazmaya karar verdiğini söylemiştir.

NESİR DİLİ

Âiše İsmet hanım, şiirlerinin yanında düz yazı da yazmış, bu alanda eserler vermiştir. Bu eserlerinde de yaşadığı dönemi başarılı bir şekilde tasvir etmiştir. Mısır'ın sosyal ve siyasi durumu, kadınların toplumdaki konum ve rolleri, siyasi hareketler şairin eserlerinde gayet başarılı bir biçimde işlenmiştir. İşlediği konuların önemi ve edebi dili sayesinde yazılı ve sözlü olarak birçok kimseden övgü almıştır. Türkçe divanı Şükûfe'nin sonunda İran'ın Kahire konsolosu olan Muhammed Mirza Bey'in yazmış olduğu bir takriz bulunmaktadır. Konsolos şöyle demektedir: "Ediplik kültüründe gıpta uyandıran bir kitap olarak buldum."

Âiše İsmet hanımın düz yazıları da aynı şiirleri gibi övülmeye layıktır. Zira nesirlerinde döneminin özelliklerini, ülkenin sosyal ve siyasal durumunu, kadın hakları gibi problemleri çok güzel bir şekilde ele almıştır. Ancak düz yazılarını çok önemli bulmayanlar da olmuştur. İmîlî Nasrullah bu görüşü savunanların başında gelmektedir ve Netâ'icü'l-ahvâl'in edebi dilini güçlü bulmasına rağmen eserin önemsiz olduğunu iddia etmiştir.

ŞARKILARI

Âiše İsmet hanım hakkında çok bilinmeyen bir özellik ise onun ezgi ve halk şiirleri de yazmasıdır. Bazı şiirleri bestelenmiş ve halk türküsü haline getirilmiştir. Şiirleri, kolay bestelendiği için

özellikle Filistin ve Suriye’de halk türküsü olarak söylenmiştir. Örneğin Filistinlilerin düğünlerde söylediği bir şiir şudur:

كحل بعينيك أم صبغ من الرحمن
خال بخديك أم صبغ من الديان
توهت فكر الانام في الجفن والخالات
تبارك الله ما أحلاك من إنسان

Gözlerindeki sürme midir? Yoksa Rahman’dan bir boya mı?

Sihir, göz kapağında mı? Yoksa gözkapaklarından mı?

Yanağındaki ben mi? Deyyan’dan bir boya mı?

O kirpikler ve benlerinle insanların aklını karıştırdın

Mübârek olsun ki ne kadar iyi bir insansın!

Yine Suriye’de seslendirilen ve çok meşhur olan bir beşlik şöyledir;

يا ظبي، في قلبي عليك حرارة
تطفي لظاها — إن سمحت — زيارة
حلو الرضاب، أفي الوصال مرارة
أم في ألتفانك للشجي خسارة
وجميع ربحي في الهوى أنفقته

Ey Ceylan! kalbim senin için tutuşuyor.

İzin verirsen ziyaretinle yangını sönecek

Tükürüğü tatlı kavuşmakta acı mı var?

Yoksa bakışların kederliyi ziyana mı sokuyor?

Aşktaki tüm kazancımı tükettim mi?

Mey Ziyâde, Âişe İsmet hanımın neşidleri hakkında şunları söylemiştir: “Âişe’nin bu beyitleri, tıpkı anneannelerimizin bize mırıldandığı ninniler gibi baki olacaktır.”

ESERLERİ

Âişe İsmet hanım, döneminin en güçlü kalemleri arasında yer almaktadır. Her ne kadar tüm edebi türlerde başarılı eserler yazabilse de aruz ve nahiv ilimlerine olan ilgisinden dolayı daha çok şiir yazmayı tercih etmiştir. Bundan dolayı yaşadığı hemen her olayı şiire dökmüştür. Hilyetü’-t-tırâz şairin Arapça divanıdır. Şükûfe adındaki eser ise Türkçe ve Farsça şiirlerinin yer aldığı ikinci divanıdır. Ancak şair bir süre sonra, özellikle yaşadığı dönemin sorunlarıyla yüzleştikten sonra düz yazı da yazmaya başlamıştır. Mir’âtü’t-te’emmül fi’l-umûr, Netâ’icü’l-aḥvâl fi’l-aḥvâl ve’l-ef’âl, Lâ taşlüḥu’l-â’ilât illâ bi-terbiyeti’l-benât isimli eserleri de düz yazıdır. Şair, şiirleri ve düzyazıları dışında “اللقا بعد الشتات” “Dağıldıktan Sonra Toplanma” isimli bir tiyatro eseri de yazmış fakat tamamlayamamıştır.

HİLYETÜ’-T-TİRÂZ

Çalışmamızın da konusu olan eser, şairin Arapça şiirlerinin yer aldığı divanıdır. İlgili başlığın altında detaylıca ele alınmıştır.

ŞÜKÛFE

Şairin Türkçe ve Farsça şiirlerini ihtiva eden divanıdır. Divanın başında “Âişe İsmet hanımın Farisi ve Türkî divanıdır” ibaresi geçer. Ancak Şair daha önce de belirttiğimiz üzere Farsça şiirlerini yazmıştır. İçerisindeki birkaç beyit dışında divanda Türkçe şiirleri yer almaktadır.

Aişe İsmet hanım, Farsça divanının mukaddimesinde babasının kendisine olan desteğini, annesi ile olan konuşmalarını edebi bir dille anlatmıştır.

Eser; Ondört sayfadan oluşan bir mukaddime, 53 gazel, 8 kaside, nazire der-tasavvuf, Arapça, Türkçe ve Farsçadan meydana gelen ayrı bir gazel, Mısır Hidivi'nin eşine yazdığı bir arıza, yakınlarının vefatları üzerine düşülmüş 19 tarih, iki terkiib-i bend, iki terkiib-i bend tarzında şarkı, on kıta, on iki müfret ve İran'ın Kahire Konsolosunun, divanı üzerine yazdığı bir takrizden oluşmaktadır.

MİR'ÂTÜ'T-TE'EMMÛL Fİ'L-UMÛR

Şair, bu eserinde Mısır'daki toplumsal konuları ele almaktadır. Bu açıdan eser, türünün ilki sayılabilir. Mısırdaki sosyal konuları ilk ele alan kadının “Bâhisetülbâdiye” künyesiyle meşhur olan Melek bint Hifnâ Nâsif (1886-1918) olduğu bilinmekteydi. Kendisi bu konuları Âişe İsmet hanımın Netâ'icü'l-ahvâl isimli eserinden haberdar olmadan önce ele almıştır. Ancak bugün sözünü ettiğimiz toplumsal olayları Âişe İsmet hanımın Mir'âtü't-te'emmül fi'l-umûr adlı eserinde Melek bint Hifnâ Nâsif'den daha önce ele aldığı ortaya çıkmıştır.

Şair, ülkesindeki sorunları anlattığı bu eserin konusunu şu beyitle anlatmaktadır:

لعلی أرى لسماء الصفو هلالا ، ولعقد الأزمة انحلالا

Gökyüzünün berraklığını görmem için Hilale bakmalıyım.

Krizi çözmek içinse ayrışma gerekli.”

Kendisinin bu eserde kriz çözümü konusuna değindiği görülmektedir. Bu kısa ve öz risale 16 sayfadan meydana gelmektedir. Risalenin yazıldığı tarih tam olarak bilinmese de yazar eserinin sonunda bir önceki Hidiv Abbas Hilmi Paşa'yı övmektedir. Bu da bize eserin 1892'de yazılmış olup yazarın ömrünün son 10 yılında olduğunu göstermektedir.

Âişe İsmet hanımın diğer eserleri gibi bu eseri de belâğî ve üzerinde tefekkür edilmesi gereken bir eserdir. Şair, bu eserini şu şekilde anlatır: “Hilmi isimli birisi beni çağırarak bir arkadaşıyla olan mektuplaşmalarından bahsetti. Hilmi, benden içerisinde kadın ve erkek rollerinin yer değiştirdiğini, aile yapısının içine fesat girmesi gibi konuların yer aldığı mektuplardaki bu sorunlara çözüm bulmamı istedi.”

Âişe İsmet hanım risalesinde, kendi gördüğü kadarıyla kadın ve erkeklerin (eşlerin) birbirine karşı yaptıkları hatalardan bahsetmiştir. Risalenin sonunda hem erkeklere hem de kadınlara nasihatte bulunmuştur. Erkeklerden hanımlarına meyletmelerini, kadınlardan da eşlerini başka kadınların sözlerine göre kıyaslamalarını rica etmiştir. Bu sözlerinden de Âişe İsmet hanımın iddia edildiği gibi feminist karakterde bir şair olmadığını anlayabiliriz.

NETÂ'İCÜ'L-AHVÂL Fİ'L-AKVÂL VE'L-EF'ÂL

Âişe İsmet hanım ev işlerinin yoğunluğu, çocuklarının sorumluluğu ve arta kalan zamanlarında da şiire olan tutkusundan dolayı düz yazıya yönelmemiştir. Ancak zamanın ilerlemesiyle topluma karşı sorumlu olduğunu hissederek mukaddimesinde yazma nedenini açıkladığı Netâ'icü'l-ahvâl isimli eserini kaleme almıştır. Âişe İsmet hanım bu eseri yazarken amacının eski dönemlere ne

denli yabancılaşıldığını göstermek olduğunu ifade eder. Eser genel olarak yaşlı kadınlardan duyduğu bilgileri anlatma tarzıyla ortaya çıkmıştır.

Netâ'icü'l-ahvâl, Binbir Gece Masalları ile Kelile ve Dimne gibi ders verir nitelikte bir eserdir. İçerisinde çocukluğumuzdaki uzun kış gecelerinden aşına olduğumuz hikayeler yer almaktadır. İyilik ve kötülük, mutluluk ve üzüntü, vefa ve sadakatsizlik gibi kavramlar yer alır. Şair, eseri baştan sona okuyan bir kişinin durumunu şöyle ifade eder: “Bu eseri okuyan kişi, küçük bir çocuğu yağmurlu bir gecede bana kulak vermiş bir vaziyette bulacaktır”

Şaire göre o dönemde erkekler ailelerine karşı olan görevlerini ihmal etmişlerdir. Bu ihmalin sonucunda da kadınlar eşlerine karşı cüretkâr olmuşlar ve onlara baş kaldırmaya başlamışlardır.

Âişe İsmet hanımın kaleme aldığı bu eser, Arap bir kadın tarafından kurgulanan ilk eser olma özelliğine sahiptir. Âişe hanım, eski Arap klasiklerinden faydalanmasının yanı sıra, batı tarzına da eserinde yer vermiştir. Bu eserde kullandığı üslup da makâmat dili olarak kabul edilmiştir.

LÂ TAŞLÜHU'L-Â'İLÂT İLLÂ Bİ-TERBİYETİ'L-BENÂT

Âişe İsmet hanımın Müeyyed isimli dergiye yazdığı makalelerden, yeğeni Muhammed Teymur'un seçtiği makaleleri Zeyneb Fevvâz 'ın bir araya getirmesiyle meydana gelen bir eseridir.

Âişe İsmet hanım, bu eserinde genç kızların eğitiminin öneminden bahsetmiştir. Toplumun refah seviyesine ulaşmasının ancak kadınların eğitilmesi ile olduğunu, kadın ve erkeklerin farklı alanlarda birbirlerine ihtiyaç duyduğunu söyleyerek hem kadının hem de erkeğin birbirlerinden sorumlu olduğunu belirtmiştir.

Eserde, erkeklerin kadınlara karşı olan kötü davranışları, kadınların da dikkat etmeksizin yaptığı aşırı harcamalar ve israf gibi nedenler yüzünden ailenin yıkıldığı ve toplumsal düzenin bozulduğu anlatılmaktadır. Yazar hem erkekten hem de kadından dolayı meydana gelen huzursuzluklardan bahsetmiş ve bunlara çözüm bulunması gerektiğini söyleyerek nasihatte bulunmuştur.

Âişe İsmet hanıma göre, kadınlar tabiatları gereği süsü sever ve bunun için zaman harcarlar. Ancak çoğu doğulu kadın kendi evinde eşi ve ailesine karşı süslenmezken misafirlere karşı son derece özenlidirler. Yani bu süslenmeyi kendileri için değil başkalarına gösteriş yapmak amacıyla yaparlar. Kadınların takı ve kıyafette yaptığı aşırı harcamalar bir yerden sonra erkeğin gücünü aşarak aile içinde huzursuzluğa neden olur. Bu kadar aşırıya gitmek aynı zamanda israfa kaçmak demektir. Kadınların elbette ki süslenmek hakkıdır ancak aşırıya gitmemeli, dengeli ve iktisatlı olmalıdırlar. İşte tüm bunların genç kızlara okulda öğretilmesi gerekir. Kadınların bunca aşırıya gitmesinin önüne geçmek ve onları bu konuda uyarmak erkeklerin görevidir. O, erkeklere bu konuda seslenir ve “Neden kadınları başıboş bıraktınız? Halbuki onlar ellerinizdeki kalemde daha kolay şekil alırlar.” der.

Şair, 35 yıl boyunca bu dünyada medeniyetin gelişmesi ve toplumun daha iyiye gidebilmesi için kadın ve erkeklerin birlikte çalışması gerektiğini savunmuştur. Ona göre erkeklerin ve kadınların iş birliği içinde olmaları, birbirlerine destek olmaları gerekir. Toplumdaki genel kabul, erkeklerin kadınlara ihtiyaçlarının olmadığı yönünde olsa da Âişe Teymur bu düşüncüyü yanlış bulmuş, erkeklerin kadınlara her zaman ihtiyacı olduğunu dile getirmiştir. Çünkü o, Allah'ı Teâlâ'nın erkekleri bu dünyada tek başlarına yaratmadığını, kadınları onlara birer eş olsunlar diye var ettiğini vurgulamış ve sonuç olarak bu iki cinsin birlikte çalışması, iş birliği içerisinde olması ise ancak kadınların eğitimi ile olacağını altını çizmiştir.

Zeyneb Fevvâz bu konuyu açıklarken şöyle demiştir: “Kadınların eğitimi ve terbiyesi birçok konuyu kapsar. Âişe de bu konuda, biraz kapalı kalıp hangi açılardan kızların eğitim görmesi gerektiğini açıkça belirtmemiştir. Ancak bu konudan bahsederken şu cümleyi sarfetmiştir:

"Kızların eğitimi ailenin yetiştirilmesine bağlıdır." Bu ifadeden anlaşıldığı üzere genç kızların yetiştirilmesi, ailenin maslahatını gözetecek bir biçimde olmalıdır.

Âişe İsmet hanım kadınlara nasihat ettikten sonra erkeklerin yanlışlarından bahsediyor ve onlara da nasihatte bulunuyor:

Kadınlar evlerinde hiçbir karşılık beklemeden, şikâyet etmeden ve eşlerine başkaldırmadan, hatta en ufak bir güçlük bile çıkarmadan, bilakis ev işlerini severek ve istekli bir şekilde yaptıklarında ne oluyor? Cevap çok basit; erkekler onlardan daha da çok iş bekliyor, onları sınırlandırıyor ve kadınlardan sonsuz saygı bekliyorlar. Peki bunun karşılığında kadınlara ne veriyorlar? Erkekler için kolaylık sağlanırken, kadınlara en ağır görevler yükleniyor. Erkekler bu hak etmedikleri kanunları kim vermiştir? İster baba, ister eş, ister kardeş olsun tüm erkekler şunu bilmelidir ki erkeklik, sadece ailenin başında olmak değildir. Aileyi bir düzen içinde tutabilmek, evdeki tüm bireylerin hakkını gözetmektir.

Peki şairin sözünü ettiği ve uzun uzadıya anlattığı bu mesele, yani kadın ve erkeğin arasının bulunması nasıl sağlanacaktır? Âişe İsmet hanım eserinde bunun da çözümünü sunmuş ve bu sorunun ancak kadın ve erkeğin eşit olmasıyla düzeleceğini savunmuştur. Bu iki cins arasındaki eşitliğin ise ya kadınlarla erkeklerin eşit olduğunu gösteren bir kanunla ya da kadını seven erkek sayesinde sağlanacağını söylemiştir.

ARAPÇA DİVANI (HİLYETÜ'Ŧ-ŦİRÂZ)

Bu bölümde Âişe İsmet Teymur'un Hilyetü'Ŧ-Ŧirâz isimli Arapça divanı yer almaktadır. Divan içerik olarak şairin edebi dili, işlediği konular ve etkilendiği şairler açısından incelenmiştir.

Âişe İsmet hanımın divanına baktığımızda kendisinin edebi sanatları ustalıkla kullandığını görmekteyiz. Bununla birlikte şair anlaşılması zor kelime ve kelime oyunlarından uzak durmuştur. Tek gayesi edebiyatla ilgilenmek olmayan şair, bir yandan edebiyatla ilgilenirken aynı zamanda eserleriyle toplumu bilinçlendirmeyi amaçlamıştır.

DİVANIN İÇERİĞİ

Hilyetü'Ŧ-Ŧirâz, şairin kaleme aldığı bir girişle başlamaktadır. İlk olarak Allah'a hamd, ardından Rasûlüne (s.a.v) dua ve salavat, sonrasında da dua ile devam etmektedir. Bunlardan sonra şair, kendisine edebiyat dünyasından örnek aldığı kimseleri zikretmiştir. Bunlar arasında Leylâ el-Ahyeliyye , Vellâde bint Müstekfi-billâh, Aişe el-Bâûniyye ve kendi döneminde yaşayan Verde el-Yazicî yer almaktadır.

Divan toplamda üç bölümden meydana gelmektedir. Birinci bölümde divanın basıma hazır hale gelmesinde emeği geçen edebiyatçıların yazdığı mukaddimeler yer almaktadır. İkinci bölümde Mey Ziyâde'nin, Âişe İsmet hanım hakkında yaptığı kapsamlı bir çalışma yer almaktadır. Üçüncü ve son kısımda ise şairin şiirleri bulunmaktadır.

İLTİFAT ŞİİRLERİ

Bu bölümde Âişe İsmet hanımın devlet adamlarını, vali ve hidivleri övdüğü, onlara iltifat ettiği şiirler, tebrik şiirleri, teselli şiirleri yer almaktadır. Bununla birlikte insanların örnek alması için farklı olaylardan oluşan şiirler de bu bölümün içerisindedir. Önemli kimselerin vefatı üzerine onları övdüğü şiirler de bu bölümdedir.

Şair özellikle hidivler sefere gidip döndüklerinde, bir makama yeni bir yönetici tayin edildiğinde, idarecilerin yaptığı önemli ziyaretlerde ve bayramlarda bu şiirleri yazmıştır. Genellikle övgü içeren bu şiirler, divanda yaklaşık 10 kaside olarak yer almaktadır.

HİDİV'İN MISIR'A GELİŞİNİ TEBRİK ETMEK İÇİN YAZILAN ŞİİR

Şair bu şiirinde Hidiv'in Mısır'a gelişini tebrik etmiştir. Basit bahrinde yazılmış olan bu şiir tebrik, övgü, yüceltme, teşbih ve birçok söz sanatıyla süslenmiştir. Hangi hidiv için yazıldığı belirtilmemiştir. Ancak şiirin sonuna yazılan tarihe bakıldığında bu iltifat şiirinin Hidiv İsmail için yazıldığı anlaşılmaktadır.

بُشْرَاكِ يَا مِصْرُ فَإِلْقَابَالِ قَدْ مَنَحَا	وَكَلَّلَ الْبِشْرَ تَيْجَانِ السَّعُودِ ضَحَى
وَلَا زَمَ الْإِنْسَ وَرَدَ الْيَمْنَ مُعْتَبِقًا	وَرَنَحَ الْفَوْزُ عَطْفَ الدَّهْرِ فَاصْطَبَحَا
وَشَرَفَ الْقَطْرَ مَوْلَاهُ وَمَالِكُ	وَقَدَّمَ الدَّهْرُ لِإِلْقَابَالِ مَا اقْتَرَحَا
تَمَنَّنَتْ بِهَا لَيْلَاتُ مَقْدَمِ	وَالْيَوْمَ أَصْبَحَ بِإِلْضَاءِ مَتَشَحَا
نِعَمَ التَّهَانِي بِإِقْبَالِ السَّرُورِ فَقَدَ	سَمَّاسَنَا بَارِقَ الْإِفْرَاحِ وَاتَّضَحَا
وَعَيْثُ غَوْتِ الْهِنَا حَيَا بِمَا سَمَحَا	سَمَاءَ صَفْوِ الْمُنَى أَبَدَتْ كَوَاكِبَهَا
مَغَايِمَ الدَّهْرِ لِلرَّاجِي وَقَدَ رَجَحَا	فِيَا لَهُ مُقَدِّمًا قَادَتِ بِشَائِرُهُ
نُورًا يَسِرُ وَبَرَقَا زَنْدَهُ قَدَحَا	وَعَمَّ إِشْرَاقُهُ كُلَّ الْوَرَى فَعَدَا
أَيَّامُنَا فَاغْتَمَّا الْإِنْسَ وَالْمَنَحَا	عَادَ الْعَزِيْزُ الَّذِي جَادَتْ لِعُودَتِهِ
أَوْ قِيلَ لِلدَّهْرِ سَابِقَ عَزْمِهِ إِنْتَضَحَا	لَوْ قِيلَ لِلشَّرَفِ إِخْتَرُ قَالَ خَدْمَتَهُ
مَا أَخْضَرَ عُودَ وَشَادَى أَيْكِهِ صَدَحَا	لَا زَالَ ذُو الْعَهْدِ مِصْبَاحَ الْغُلَا أَبَدَا
بِهِ حَبَاهُ الْجَلِيلُ الْيَمْنَ فَايْتَشَرَحَا	وَلَا خَلَا مِنْ ضَوَافِي ظِلِّهِ زَمَنَ
تَتَوَجَّتْ بِلَالِ نُورِهَا وَضَحَا	فَأَحْرَفَ سَطَرَتْ تَزْهُو بِمِدْحَتِهِ
وَافَى الْخَدْيُوي قَاوُلِي الْجَدِّ وَالْفَرَحَا	وَأَقْبَلَتْ لِمَعَالِيهِ مُورَخَةَ

Ey Mısır müjdeler olsun, sana kurtuluş bahşedildi

İnsanlık parlak yıldız tacını giydirdiler.

Bereket ve mutluluk daim oldu,

Kurtuluş, zamanın tarafına yöneldi ve şehir aydınlandı.

O, ülkenin şerefî, efendisi ve sahibi

Zaman, kurtuluş için her şeyi sundu.

Onun gelişiyile geceler aydınlandı.

Gün ışıklarla donanmış olarak doğdu.

Sevinçli bir şekilde gelen tebrikler ne güzel!

Mutluluk pırıltısı, yükselerek parladı ve ortaya çıktı.

Berrak gökyüzü, yıldızlarını açtı,

Mutluluk yağmuru, gönülden vereni selamladı.

Müjdesi kendinden önce gelen ne şanslı!

Dileyen için zamanın ganimetini getirdi.

Onun aydınlığı insanlığı kapladı
 Mutluluk veren bir nur ve ışığı yükselen bir ateş oldu.
 Günlerimizi güzelleştiren yüce kişi, geri döndü,
 Böylece günlerimiz bereket ve cömertlikle doldu.
 Şerefli kişiye seçme hakkı verilse, ona hizmet etmeyi seçerdi.
 Yahut zaman onunla yarışsa, azmi utandırırıldı.
 O, sözünde duran, asla sönmeyen bir kandil,
 Altında kuşların cıvıladığı yemyeşil bir ağaç
 Öyle bir ağaç ki gölgesinde misafirler eksik olmaz.
 Yüce Allah ona bolluk verdi ve gönüller ferahladı.
 Satırlar onu öven süslenmiş harflerle dolu.
 Işık saçan incilerle taçlandırıldı.
 Tarih yazan yüceliğiyle geldi,
 Hidiv geldi, yenilik ve sevinç getirdi.
 1289 hicri

VELİAHT ABBAS BEYİN DOĞUMU ÜZERE YAZILAN ŞİİR

Kâmil bahrinde yazılmış olan bu şiir son Mısır hidivi ünvanlı Veliht Abbas Bey'in doğumu üzerine yazılmıştır. Kendisinin doğumu, ülkenin güvenlik ve huzuru olarak görülmüştür. Âişe İsmet hanım, veliahtın isminin Peygamber Efendimizin amcasının ismi olması nedeniyle de ayrıca mutlu olduğunu belirtmiştir.

قرت عُيُونَ السَّعَادَةِ بِالصَّفَا	مُذْ بَشَرْتِ بِسْمِي عَمِ الْمُصْطَفَى
عَبَّاسٍ أَشْرَقَ بِالْمَعَالِي نَجْمَهُ	مَنْ نِيرِ التَّوْفِيقِ سَعَدَ أَشْرَقَا
رَقَصَتْ بِمَنْبِتِهَا الْعُصُونَ بِشَارَةَ	بُقْدُومِ مَنْ بُوْجُودِهِ دَهْرٌ صَفَا
قَالَتْ مِيَامِنُ بَشْرِهِ تَهْنِ الْوَرَى	فَالْأَمْنِ وَالتَّوْفِيقِ فَوْزًا أَخْلَفَا

Gözler huzur ve mutlulukla ferahladı.
 Muhammed'in (s.a.v) amcasının ismi müjdelendiğinden beri.
 Abbas, yükseklerde yıldızı parlayandır.
 Başarı ışığından mutlulukla parladı.
 Dallar meyveleriyle müjdeleyerek dans etti
 Varlığı zamana huzur getirenin gelişiyile.
 Sağdakiler onu müjdeleyerek şöyle dedi "Ne güzel varlık,
 Güven ve başarı getiren halef!"

AİLE ŞİİRLERİ

Âişe İsmet hanımın ailesi hakkında sevindiği, üzüldüğü, başına gelen çeşitli olaylar üzerine söylediği şiirleridir. Kardeşi Ahmet Tevfik Paşa'nın doğumu üzerine söylediği şiir, kız kardeşine duyduğu özlemi anlattığı şiir, kız kardeşinin düğünü üzerine yazdığı şiir bu türe örnektir.

Aile şiirlerinden meydana gelen bu bölüm üç kısımdan oluşmaktadır. Şair, birinci kısımda kendisinden bahsetmiştir. Hastalanması, şifa bulması, ardından tekrar hastalanması, hastalığı sırasında ettiği duaların yer aldığı şiirler bu bölümü oluşturmaktadır. İkinci kısımda çocuklarından bahsetmiştir. Burada onlara yazdığı şiirler yer alır. Üçüncü kısımda ise akrabalarından bahsetmiştir.

HASTALIĞINI DAHA DA KÖTÜLEŞTİREN DOKTORU YERMEK İÇİN YAZDIĞI ŞİİR

Şair bir dönem yaşadığı sıkıntı ve dertler yüzünden çok gözyaşı dökmüştür. Döktüğü gözyaşlarından dolayı göz hastalığına yakalanmıştır. Bu dönemde gittiği bir doktor, onu iyileştirememiş aksine verdiği tedaviyle hastalığını daha da kötü bir hale getirmiştir. Bunun üzerine Âişe İsmet hanım, tecrübesiz olan doktoru zemmetmek için kamil bahrindeki bu şiiri yazmıştır.

يا من أتى للجسم يبرئ سقمه	ويظن جالينوس بعض عبده
أفنيبت بالطب الذي تهدي به	أمماً وقرّبت الردى ببعده
وزعمت أنك بالدوا جددته	ولقد أضعت قديمه بجديده

Ey bedene şifa vermeye gelen ve

Kendini Câlînûs 'un kullarından biri sanan kişi!

Saçma sapan tıbbınla milletleri tükettin.

Uzakta duran ölümü yaklaştırdın.

Yeni tedavi bulduğunu iddia ettin ama,

Eski olanı da zayı ettin.

GÖZ HASTALIĞINA YAKALANDIĞINDA SÖYLEDİĞİ ŞİİR

Şair kızının vefatı üzerine çok ağlamış ve bu yüzden bir çeşit göz hastalığına yakalanmıştır. Bu şiiri de hastalığa yakalandığı zaman söylemiştir.

إذا شكّت الورى سقم العيون	فأبى أشتكى ألم الجفون
أبيت كواله أضناه وجد	أنادى من جفوني من جفوني
فلا جفن يطاو غني فابگی	ولا صبر أزيل به شجوني

İnsanlar göz hastalığından şikâyet ediyorsa,

Ben de göz kapağımdaki ağrıdan şikâyet ediyorum.

Aşkın zayıf düşürdüğü kederli biri gibi geceledim.

Göz kapağımdan sesleniyorum: “Uykumu getiren de kim?”

Göz kapağım itaat etmiyor ki ağlayayım.

Ve üzüntümü giderecek bir sabır da yok.

MERSİYE

Âişe İsmet hanım özellikle Mersiye şiirleriyle modern dönem Arap Edebiyatında öne çıkmıştır. Bu türdeki şiirlerini, sevdiklerini kaybederek en içten hissettiği derin duygularla yazmıştır. Şair sevdiklerinin çoğunun vefatını görmüş ve yaşadığı acıyı, tıpkı sevincini dile getirdiği gibi şiirleriyle ortaya koymuştur. Hiçbir mersiyesini belâgatini göstermek için yazmamıştır. O anki hali ve acısını ortaya çıkarmak için söylemiştir. İlk olarak kız kardeşi İffet'i, sonrasında babasını, daha sonra eşini, biricik kızı Tevhîde'yi, annesini kaybetmiş ve hepsi için yüreğindeki acıyı dizelere aktarmıştır. Tüm bunlar arasında onu en çok etkileyen ve derinden sarsan hiç şüphesiz ki kızı Tevhîde'nin vefatıdır. Mahmûd el-Akkâd ve İmîlî Nasrullah'a göre en etkili mersiyesi kızı için yazmış olduğudur. Kızı Tevhîde için yazdığı mersiye 50 beyte ulaşmaktadır.

ŞAİRİN KIZI TEVHÎDE İÇİN YAZDIĞI MERSİYE

Bu mersiyede şair, kızının hayata zamansız vedasını hüznü bir şekilde işlemektedir. Şiir, Âişe İsmet hanımın kendi kendine olan düşünceleri, doktor ve Tevhîde'nin konuşmaları ve son olarak anne ve kızın karşılıklı konuşmalarından meydana gelmektedir.

Şair ilk olarak kızının hastalığını, doktorun gelip onu iyileştireceğine dair umut verdiğini ama sonra çaresiz kaldığını anlatmıştır. Ardından kızının iyileşme ümidi ve doktorla olan konuşması geçmektedir. Doktorun çaresizliğini farkedenden Tevhîde, bu sefer annesine dönerek onu teselli etmeye başlamış ve annesiyle karşılıklı konuşmaları dizelere dökülmüştür.

Şiirde anlatıldığına göre Tevhîde Ramazan ayında vefat etmiştir. Şiir Kamil bahrinde yazılmıştır.

فَالدَّهْرُ بَاغٌ وَالزَّمَانُ غَدُورٌ	إِنْ سَالَ مِنْ غَرْبِ الْعُيُونِ بُحُورٌ
وَلِكُلِّ قَلْبٍ لُوعَةٌ وَثُبُورٌ	فَلِكُلِّ عَيْنٍ حَقٌّ مَدْرَارُ الدِّمَا
وَتَغْيِيبٌ بَعْدَ الشُّرُوقِ بِدُورٌ	سُنْرُ السَّنَا وَتَحْجِيبُ شَمْسِ الضُّحَى
وَمَضَى الَّذِي أَهْوَى وَجَرَعَنِي الْإِسَا	وَعَدَّتْ بِقَلْبِي جَذْوَةً وَسَعِيرٌ
وَأَفَى الْعُيُونِ مِنَ الظُّلَامِ نَذِيرٌ	يَا أَيْتَهُ لِمَا نَوَى عَهْدَ النَّوَى
نَارٌ لَهَا بَيْنَ الصُّلُوعِ زَفِيرٌ	نَاهِيكَ مَا فَعَلْتَ بِمَاءِ حَشَاشَتِي
لِمُصَابِ قَيْسٍ وَالْمُصَابِ كَثِيرٌ	لُوبِثٌ حَزَنِي فِي الْوَرَى لَمْ يَلْتَفِتْ
سِحْرًا وَأَكْوَابُ الدَّمُوعِ تَدُورُ	طَاقَتْ بِشَهْرِ الصَّوْمِ كَاسَاتُ الرِّدَى
وَجَنَاتٌ خَدَّ شَانِهَا التَّغْيِيرُ	فَتَنَّاوَلْتُ مِنْهَا إِبْنَتِي فَتَغَيَّرَتْ
وَأَنْقَدَّ مِنْهَا مَائِسٌ وَنَضِيرٌ	فَدَوَّتْ أَرَاهِيرُ الْحَيَاةِ بِرَوْضِهَا
ذَاقَتْ شَرَابَ الْمَوْتِ وَهُوَ مَرِيرٌ	لَيْسَتْ ثِيَابَ السَّقَمِ فِي صَغُرٍ وَقَدْ
إِنَّ الطَّبِيبَ بِطَبِّهِ مَعْرُورٌ	جَاءَ الطَّبِيبُ ضَحَى وَبَشْرٌ بِالشَّفَا
بِالْبِرِّءِ مِنْ كُلِّ السِّقَامِ بَشِيرٌ	وَصَفَ التَّجْرَعِ وَهُوَ يَزْعُمُ إِنَّهُ
عَجَلٌ بِيرئِي حَيْثُ أَنْتَ خَبِيرٌ	فَتَنَفَّسْتَ لِلْحُزَنِ قَائِلَةٌ لَهُ
تَكْلَى يَثِيرُ لَهَا الْجَوَى وَتَشِيرُ	وَأَرْحَمُ شَبَابِي إِنْ وَالِدَتِي عَدَّتْ
تَشْكُو السُّهَادَ وَفِي الْجُفُونِ قُتُورٌ	وَأَرَأْفَ بَعِينِ حَرَمْتِ طَيْبِ الْكُرَى
قَالَتْ وَدَمَعُ الْمُقَلَّتَيْنِ غَزِيرٌ	لِمَا رَأَتْ يَأْسَ الطَّبِيبِ وَعَجْزَهُ
مِمَّا أَوْمَلُ فِي الْحَيَاةِ نَصِيرٌ	أَمَاهُ قَدْ كُلَّ الطَّبِيبِ وَفَاتَتْنِي
بِرئِي لِرِدِّ الطَّرْفِ وَهُوَ حَسِيرٌ	لَوْ جَاءَ عَرَاةَ الْيَمَامَةِ يَبْتَعِي

عَمَّا قَلِيلَ وَرَقَهَا سَتَّطِيرَ
 سَتَّرِينَ نَعَشَى كَالْعُرُوسِ يَسِيرَ
 هُوَ مَنْزِلِي وَلَهُ الْجُمُوعُ تَصِيرَ
 جَاءَتْ عُرُوسًا سَاقَهَا التَّقْدِيرَ
 فَتَرَكَ رُوحَ رَاعِيهَا الْمَقْدُورَ
 يَا حُسَيْنًا لَوْ سَاقَهَا النَّيْسِيرَ
 مُذْ بَانَ يَوْمَ الْبَيْنِ وَهُوَ عَسِيرَ
 قَدْ خَلَفَتْ عَنِّي لَهَا تَأْتِيرَ
 قَدْ كَانَ مِنْهُ إِلَى الرَّفَافِ سُورُورَ
 لَبَسَ السَّوَادَ وَنَفَذَ الْمَسْطُورَ
 رِيحَانُهَا عِنْدَ الْمَزَارِ زُهورَ
 قَبْرِي لَيْلًا يَحْزَنُ الْمَقْبُورَ
 هُوَ رَاحِمٌ بَرِّبْنَا وَغُفُورَ
 قَدْ زَالَ صَفْوُ شَانِهِ التَّكْدِيرَ
 حُزْنٌ عَلَيْكَ وَحَسْرَةٌ وَرَفِيرَ
 مُذْ غَابَ انْسَانٌ وَفَارَقَ نُورَ
 فَحَرَمْتَ طَيِّبَ شَدَاهُ وَهُوَ عَطِيرَ
 مَا غَرَّدَتْ فَوْقَ الْغُصُونِ طُيُورَ
 وَالْقَدْ مِنْكَ أَدَى الثَّرَى مَدُورَ
 لَوْ غَابَ عَنِّي سَاءَنِي التَّأخِيرَ
 كَيْفَ التَّصَبُّرِ وَالْبِعَادُ دُهورَ
 بَرِيضٌ خُلِدَ زِينَتُهَا الْحُورَ
 عَيْشِي وَصَبْرِي وَالْإِلَهَ خَبِيرَ
 قَدْ غَابَ بَدْرُ جَمَالِهَا الْمَسْتُورَ
 رَاضٍ وَبَاكَ شَاكِرٌ وَغُفُورَ
 مَا إِزِينَتْ لَكَ عُرْفَةٌ وَقُصُورَ
 دَارَ السَّلَامِ فَسَعَيْكُمْ مَشْكُورَ
 لَا عَيْشَ إِلَّا عَيْشَهُ الْمَبْرُورَ
 تَوْحِيدُهُ رَفَتْ وَمَعَهَا الْحُورَ

يَا رَوْعَ رُوحِي حَلْهَا نَزْعَ الضَّنَا
 أَمَاهُ قَدْ عَزَّ اللَّقَا وَفِي غَدَا
 وَسَيَبْتَهِي الْمَسْعَى إِلَى اللَّحْدِ الَّذِي
 قَوْلِي لِرَبِّ اللَّحْدِ رَفَقًا بِإِبْنَتِي
 وَتَجْلِدِي بِإِزَاءِ لَحْدِي بُرْهَةً
 أَمَاهُ قَدْ سَلَفَتْ لَنَا أُمْنِيَّةُ
 كَانَتْ كَأَحْلَامٍ مَضَّتْ وَتَخَلَّفَتْ
 عَوْدِي إِلَى رُبْعِ خَلَا وَمَآثِرَ
 صَوْنِي جِهَازَ الْعُرْسِ تَذْكَارًا فُلِي
 جَرَّتْ مَصَائِبُ فَرَّقَتْنِي لَكَ بَعْدَا
 وَالْقَبْرُ صَارَ لِعُصْنِ قَدِي رَوْضَةً
 أَمَاهُ لَا تَنْسَى بِحَقِّ بِنُوتِي
 فَأَجِبْنَهَا وَالْذَمْعُ يَحْبِسُ مَنْطِقِي
 بِنْتَاهُ يَا كَبْدِي وَلَوْ عَةَ مُهَجَّتِي
 لَا تَوْصِي تَكْلِي قَدْ أَذَابَ وَتَيْبُهَا
 فَسَمَا بِغَضِ نَوَاطِرٍ وَتَلْهَفِي
 وَبِقُبْلَتِي تُغْرَا تَقْضَى نَحْبَهُ
 وَاللَّهُ لَا أَسْلُو التَّلَاوَةَ وَالذَّعَا
 كَلَّا وَلَا أُنْسَى زَفِيرَ تَوْجِعِي
 إِنِّي أَلْفَتُ الْحُزْنَ حَتَّى إِنْنِي
 قَدْ كُنْتُ لَا أَرْضَى التَّبَاعُدَ بُرْهَةً
 أَبْكَيكَ حَتَّى تَلْتَقِي فِي جَنَّةِ
 إِنْ قِيلَ عَائِشَةَ أَقُولُ لَقَدْ فَنِي
 وَأَلْهَى عَلَيَّ تَوْحِيدَةَ الْحُسْنِ الَّتِي
 قَلْبِي وَجَفْنِي وَاللِّسَانَ وَخَالِقِي
 مَتَعْتِ بِالرِّضْوَانِ فِي خُلْدِ الرِّضَا
 وَسَمِعْتِ قَوْلَ الْحَقِّ لِلْقَوْمِ ادْخُلُوا
 هَذَا النِّعِيمَ بِهِ الْإِحْبَابَةَ تَلْتَقِي
 وَأَنَّكَ الْهِنَاءُ فَصَدَقَ تَارِيخِي بَدَا

Gözlerin uzağından buhur aktıysa,
 Dünya haddi aşmış ve zaman vefasızdır.
 Her gözün kan ağlamaya hakkı var.
 Her kalbin de acı çekmeye ve yok olmaya,
 Duha güneşi, gizlendi ve parlaklık örtüldü.
 Doğduktan sonra ay kayboldu.

Sevdiğim gişti, elem bana geldi.
Kalbim kor aleve döndü.
Ah! Ne olurdu gitme zamanı geldiğinde,
Gözlerime karanlıktan bir haberci gelseydi.
Gözyaşlarımın yaptığı yetmezmiş gibi,
Göğsümü yakan bir alev var.
Eğer içimdeki hüznün, dünyaya yayılsaydı,
Kimse Kays'ın felaketine bakmazdı, bu felaket daha çoktur.
Ölüm kadehleri oruç ayında dolaştı.
Seher vaktinde, gözyaşı tasları dolup taşıtı.
Kızım, ölüm kadehlerden birinden içti ve değışti.
Yanaklarındaki cennetin rengi, soldu.
Bahçesindeki çiçekler, soldu.
Parlak ve güzel olan her şey, ondan uzaklaştı.
Henüz küçücükken hastalık elbisesini giydi.
Acı ölüm şarabını tattı.
Doktor sabah geldi, şifa müjdesi verdi.
Ah! o doktor ne kadar kibirliydi.
Reçeteyi tarif etti ve
Her hastalığı iyileştirebileceğini iddia etti.
Kızım kederli bir nefes çekerek şöyle dedi;
“Beni çabuk iyileştir, madem ki tecrübelisin.
Gençliğime acı, çünkü annem,
Kederden mahvolan bir yaşlıya dönüştü.
Uykunun haram kılındığı şu gözlere merhamet et!
Uykusuzluktan şikâyet eder ve göz kapakları yorgun.”
Doktorun umudunu kaybedip aciz kaldığını gördüğünde,
Yaşlar akan gözleriyle bakarak şöyle dedi;
“Anneciğim, doktor yoruldu ve artık benim için çok geç.
Hayattan umut ettiğim yardım için
Artık Yemame'den bir kâhin bile gelse,
Gözlerimin ferini geri getiremez.
Ey ruhumun içi! Hastalığın düğümü çözüldü.
Az sonra yaprakları uçup gidecek.
Ey anneciğim! Kavuşmak artık güç.

Yarın tabutumun bir gelin gibi gittiğini göreceksin.
Bu yürüyüş, mezarımda son bulacak.
Orası benim evim ve herkes oraya yönelecek.
Mezarın sahibine şöyle söyle: “Kızıma merhametli ol.
O, kaderin sürüklediği bir gelin olarak geldi”
Mezarımın karşısında bir süre bekle.
Kaderin ürküttüğü ruhu göreceksin.
Anneciğim, bizim geçmiş bir dileğimiz vardı.
Ne güzeldi, keşke kolayca gerçekleşseydi.
Geçip giden rüyalar gibiydi.
Ayrılık gününden önceydi. O ne zor gündü.
Boş kalan o yere geri dön!
Benden sana kalan izlerle dolu olan hatıralara,
Düğün eşyalarını hatıra olarak dikkatlice sakla.
Çünkü onda düğünden bir neşe var.
Musibetler gelip beni senden ayırdı.
Artık siyahları giymek ve yazgıya boyun eğme vakti.
Kabir bana bahçe oldu.
Çiçek kokularıyla dolu,
Anneciğim, annelik hakkın için unutma,
Kabrimi ziyaret etmeyi. Böylece içinde yatan üzülmeyin.”
Gözyaşlarım boğazımı düğümleyerek cevapladım;
“Rabbimiz bağışlayıcı ve merhamet edendir.
Kızım! ey ciğerimin içi, ruhumun alevi,
Neşe yok oldu, yerine gam geldi.
Evladını yitiren anneye nasihat edilmez.
Üzüntü, keder ve inilti senin için.
Gözlerin bakışı ve sana olan hasretim üzere yemin ederim ki,
İnsan kaybolup nur ayrıldığında,
Ölü bedenine öpücük kondurdum.
Güzel kokun uçup gitmiş, halbuki mis gibiydi.
Yemin olsun! Kuran okumayı ve duayı unutmayacağım.
Kuşlar dallarda tünemeyi bırakana dek.
Hayır! Kesinlikle acımın iniltisini unutmayacağım.
Toprağın altında sen yatarken,

Hüznü kendime dost edindim. Öyle ki,
Benden ayrıldığında bu gecikme beni üzer.
Senden bir an bile ayrılmaya razı değilken,
Asırlar sürecek bu ayrılığa nasıl sabredeyim?
Cennetteki kavuşmamıza dek ağlayacağım.
Hurilerin süslediği o sonsuzluk bahçesinde,
Bana “Yaşa” denilirse, “Bitti” derim.
Yaşamım ve sabrım, Rab her şeyi bilendir.
Sevgim hala Tevhîde’nin güzelliğindedir.
Gizlenmiş ayın güzelliği,
Kalbim, gözlerim ve dilimle,
Hem ağlar hem şükrederim. Rabbim ise bağışlayıcıdır.
Sonsuzluk bahçesinde lütfa mazhar oldun.
Senin için odalar ve saraylar süslendi.
Hakkın sözünü işittin; “Girin!
O selam yurduna, çabanız kabul olundu”
Bu Naim’dir, orada sevenler buluşur.
Burada ancak kabul olunmuş bir yaşam bulunur.
Saadet seninle olsun kızım.
Tarih: Tevhîde Hurilerle düğüne gitti.
1294

GAZELLER

Gazel türündeki şiirlerine gelirse, sayısı 100 kıtayı veya bir kasideyi geçmez. Şair, onları sadece bu alandaki becerisini göstermek için yazdığını söylemiş ve bu şiirlerinde herhangi bir insanı kastetmediğini belirtmiştir.

Mey Ziyâde onun gazelleri için; “Âişe, rahatça gazel söylemeye başladığı zaman genel olarak tüm kadınların, özelde ise Arap-Müslüman kadınların sevgi ve aşk duygularını saklamak zorunda olduğu âdete uymak zorunda kalmıştı.” demiştir. Bunun nedeni ise o günün Mısır’ında kadınların duygularının açıkça ifade edilmesine izin verilmemesiydi. Çünkü kadınların, özellikle gazel tarzında şiir yazmalarına iyi bakılmazdı. Bu nedenle kadın şairler istediklerini ya erkek şairleri taklit ederek ya da bir takım kelime oyunları yaparak söylemek zorunda kalırlardı. Âişe İsmet hanım, bu tür oyunlara girmek istememiş, kendisine aşkı, sevgiyi yasakladığını ancak uhrevi duygulara açık olduğunu söylemiştir.

AŞK ŞİİRİ

Kamil bahrinde yazılmış gazel herhangi birine yazılmış değildir. Şair bu şiirini pratik yapmak amacıyla yazmıştır.

يا مَنْ أَفْأَجِرُ فِي مَحَبَّتِهِ وَمَنْ	أَصْبُو إِذَا ذَكَرَ إِسْمُهُ فِي مَجْلِسِ
الْوَرْدِ لَوْفَى الْخَدِّ صَاحِبِ شَوْكَةِ	فَلَمْ ارْتَضَى بَعْلُو قَدْرَ النَّرْجِسِ
مَا بَالُ سَهْمِ اللَّحْظِ حَلَّ بِمُهْجَتِي	أَوَاهِ مِنْ أَفْعَالِ هَاتِيكَ الْقَسِيِّ
يَسْطُو وَلَا يَخْشَى مَلَامَةَ لَائِمِ	وَيَجُورُ وَهُوَ مُحْكَمٌ فِي الْإِنْفِسِ
فَقُوَادِهِ كَالصَّلْدِ إِلَّا أَنَّهُ	تَزْهُو مَحَاسِنُهُ بِرُوضِ السُّنْدُسِ

Ey sevgisiyle övündüğüm
 Ve adı anıldığında özlediğim kişi.
 Gül diken dolu olsa bile,
 Niçin Nergis'e razı olsun
 Ruhumu delip geçen bakışlarına ne oluyor
 Acımasız aşkına yazıklar olsun
 Kınanmaktan korkmadan saldırır
 Zalimdir ama gönüllere hükmeder
 Kalbi donmuş gibidir lakin
 Güzelliğiyle ipek bahçelerini süsler

LEYLA ŞİİRİ

وَأَلِيلَى مَا كَفَاها الْهَجْرُ حَتَّى	أَرْتَنِي جُرْحَ قَلْبِي بِالْعُيُونِ
وَمَا قَنَعَتْ بِسَفْكَ دِمِي وَلَكِنْ	أَبَاحَتْ فِي الْهَوَى عَرْضِي وَدِيقِ
فَقُلْتُ لَهَا إِرْحَمِي الْإِمَى قَالَتْ	بَأْمَى قَدْ بَلَيْتَ فَمَنْ مُعِينِي
أَتُرْحَمُ فِي الْغَرَامِ وَأَنْتَ صَب	وَهَلْ فِي الْحُبِّ يَا أُمِّي إِرْحَمِينِي

Leyla, ayrılığa razı gelmedi
 Gözleriyle kalbimin yarasını bana gösterdi
 Kanımın dökülmesine razı olmadı ancak
 Aşkta mahremimi sergiledi
 Bu cahile merhamet et dedim
 “Ben de imtihan edildim, bana kim yardım edecek?
 Aşk çoktan başına gelmiş, hiç merhametli olunur mu?” dedi.
 Bu aşka sığar mı? Anneciğim bana merhamet et!

AHLAKİ ŞİİRLER

Âişe İsmet hanımın Arapça Divanına baktığımızda büyük bir kısmını dini ve ahlaki şiirlerin oluşturduğunu görmekteyiz. Ahlaki şiirlerinde daha çok hikmet temasını işlemiştir. Hikmet unsuru içeren şiirler, eski şairlerin şiirlerinde pek görülmemiştir. Bu nedenle kendisi bu türü âdeta yeniden canlandırmıştır. Eski dönemlere ve şairlere baktığımızda Ebu'l Atahiye ve Sâlih b. Abdülkuddûs'un şiirlerinde hikmet unsurları görülmektedir.

AHLAKİ DEĞERLERDEN BAHSETTİĞİ ŞİİR

Âişe İsmet Hanım bu şiirinde ahlâki değerlere ne kadar bağlı olduğunu, tesettürünü her daim koruduğunu hatta tesettürünün onu koruduğunu anlatmıştır. Ona göre peçesi, başörtüsü, edebi, namuslu oluşu ona asla engel olmamış; bilakis kendisini yükseltilere çıkaran bu değerler olmuştur. Çekmeceye durup kıyafetleri mis gibi kokutan bir miske, denizin içinde sakladığı bir inci betimlemeleriyle örtüsünün kendisini nasıl koruduğunu anlatmıştır.

وبِعَصْمَتِي أَسْمُو عَلَى أَنْرَابِي	بيد العفاف أصون عز حجابي
نِقَادَةٌ قَدْ كَمَلَتْ آدَابِي	وَبِفِكْرَةٍ وَقَادَةٍ وَقَرِيحَةٍ
قَبْلِي ذَوَاتِ الْخُدُورِ وَالْإِحْسَابِ	وَلَقَدْ نَظَّمْتُ الشِّعْرَ شِيمَةً مَعَشَرَ
يَهْوَى بِلَاغَةَ مَنْطِقِ وَكِتَابِ	مَا قُلْتُهُ إِلَّا فِكَاهَةً نَاطِقِ
وَبِفِطْنَتِي أُعْطِيَ فَصْلَ خَطَابِي	فَبِنَيْبَةِ الْمَهْدَى وَلَيْلَى قُدُوتِي
نَسَجَ الْغُلَا لِعَوَانِسٍ وَكِعَابِ	لِلَّهِ دَرُ كِرَاعِبٍ مَنَوَالِهَا
الْخَنَسَاءِ فِي صَخْرٍ وَجُوبِ صِعَابِ	وَحَخَصَصْتُ بِالذَّرِّ التَّمِينِ وَحَامَتِ
وَجَعَلْتُ مِنْ نَقْشِ الْمَدَادِ خُضَابِي	فَجَعَلْتُ مِرْأَى جَبِينِ دَفَائِرِي
بِعَذَارٍ خَطِّ أَوْاهَابِ شَبَابِ	كَمْ زَخْرَفْتُ وَجَنَاتِ طَرْسِي أَنْمَلِي
بِعَبِيرِ قَوْلِي رَوْضَةَ الْإِحْبَابِ	وَلَكُمْ زَهَا شَمْعِ الذِّكَا وَتَضْوَعِ
يَغْبِطُهَا فِي حَضْرَتِي وَغِيَابِي	مَنْطَقَتِ رَبَاتِ الْبِهَا بِمَنْطِقِ
عَرَفْتُ شِعَائِرَهَا ذُو الْإِنْسَابِ	وَحَلَّلْتُ فِي نَادَى الشُّعُورِ ذَوَائِبَا
بِنَمِيمَةٍ عَرَا وَحَرَزْتُ حِجَابِ	عَوِذْتُ مِنْ فِكْرِي فُنُونِ بِلَاغَتِي
الْأَبْكَوْنَى زَهْرَةَ الْإِلْبَابِ	مَا ضَرَّنِي آدَبِي وَحُسْنُ تَعَلُّمِي
وَطَّرَازُ ثُوبِي وَعَاتِرَازِ رَحَابِي	مَا سَاءَنِي خَدْرِي وَعَقْدُ عِصَابَتِي
سَدَلِ الْخِمَارِ بِلَمَّتِي وَنِقَابِي	مَا عَاقَنِي حَجَلِي عَنِ الْعَلِيَا وَلَا
صَعَبِ السِّيَاقِ مَطَامِحِ الرِّكَابِ	عَنْ طِي مِضْمَارِ الرَّهَانِ إِذَا إِشْتَكَّتْ
فِي حُسْنِ مَا أَسْعَى لِخَيْرِ مَأَبِ	بَلْ صَوْلَتِي فِي رَاحَتِي وَنَفْرَسِي
شَاعَتْ عَرَابِيَّتُهُ لَدَى الْإِغْرَابِ	نَاهِيكَ مِنْ سِرِّ مَصُونِ كَنْهَهُ
وَيَضْوَعِ طَيْبِ طَيْبِهِ بِمَلَابِ	كَالْمِسْكِ مَخْتُومِ بِدُرُجِ خَزَائِنِ
عَنْ مَسْبِيهَا شَلَّتْ يَدَ الطَّلَابِ	أَوْ كَالْبِحَارِ حَوْتِ جَوَاهِرِ لُؤْلُؤِ
كَمْ كَابِدِ الْعَوَاسِ فَصْلِ عَذَابِ	دَرِ لِيَشُوقِ نَوَالِهَا وَمَنَالِهَا
وَشَوْئُهُ تَنَلَى بِكُلِّ كِتَابِ	وَالْعَنْبَرِ الْمَشْهُودِ وَاقْفِ صَوْنِهَا
مَنْحِ إِلَّا لَهُ مَوَاهِبِ الْوَهَابِ	فَأَنْرَتْ مِصْبَاحَ الْبِرَاعَةِ وَهِيَ لِي

Namusumla örtümün izzetini korurum

Edebimle yaşitlarımın üzerine çıkarım

Düşünce, liderlik ve kabiliyetimle

Kemale erdirdim güzel ahlakımı

Bir toplumun nişanesi olarak şiir nazmettim

Benden önceki saygın ve namuslu kadınlar gibi

Söylediklerim ancak konuşmacının nüktesidir
Güzel konuşmayı ve yazmayı seven
Mehdi'nin kızı ve Leyla benim rehberimdir
Keskin zekamla sözlerimi tamamlarım
Yemin olsun yolları en güzel örnektir
Geleceğimizi dokuyarak kadınlara ilham oldular
Değerli incilerle kuşandım
Hansâ zorlukları aşarak kayalıklarda dolaştı
Onu defterimin ön yüzü ve rehberim seçtim
Mürekkebinin nakışından süsler yaptım
Parmaklarım defterimin kenarlarını ne kadar çok süsledi
Gençliğin tecrübesiz çizgileriyle
Bilgeliliğin ışığı ne güzel parıladı
Dostların bahçesini sözlerimin kokusu aydınlattı
Güzellik sahipleriyle konuştum
Onlar varlığında ve yokluğunda bana imrenirler
Hisler meclisinde zülûflerini süsledim
Geleneklerini bilenlerin
Belâgat sanatlarıyla düşüncemi korudum
Bir tılsım ve muskayla.
Eğitimim ve edebim bana zarar vermedi
Akıl sahiplerine süs olmasam da.
Örtüm beni zorlamadı
Elbisemin nakışı ve bolluğu da
İffetim yükseklerle çıkmamı engellemedi
Başörtümü salınması ve peçem de
Zor yarış pistinin parkurunda
Gidişatın zorluğundan ve yarışçıların hırsından şikâyet ettiğimde bile
Gücüm ve atılganlığım yerindeydi
Güzel bir sonuca ulaşmak için çabalarken
Anlamı gizlemiş saklı bir sırrın
Yabancılar arasında tuhaflığı yayıldı
Tıpkı çekmecedeki saklanmış
Güzel kokusu giysilere yayılmış misk gibi.
Sanki içinde değerli inciler barındıran bir deniz.

Ona dokunmak isteyenlerin elini felç eden
 Arzulayanların ve ulaşmaya çalışanların hasretiyle dolu bir inci misali
 Dalgıçlar uğruna nice acılar çekti
 Şöhreti kitaplardan okunan
 Gizlenmiş meşhur amber gibi
 Yetenek lambasını aydınlattım
 Ve onu yetenekleri veren Rab bahşetti.

DİNİ ŞİİRLER

Âişe İsmet hanım, zaman zaman insanların zulüm, haksızlık gibi olumsuz davranışlarından bunalarak uzlete çekilmiştir. İçinde bulunduğu dönem ve kendi yaşadığı üzüntüler onu bu şekilde insanlardan ayrılmaya itmiştir. Böyle durumlarda Rabbine yönelerek bol bol Kur'ân-ı Kerîm okumuştur. Ahlakî ve yakarış şiirleri işte bu zamanlarda ortaya çıkmıştır.

MÜNÂCÂT ŞİİRİ

Âişe İsmet Hanım bu şiirinde Peygamber Efendimiz (s.a.v)'i aracı kılarak Allahu Teâla'dan günahlarını bağışlamasını istemektedir.

الهِ سَيِّدِي أَنْتَ الْجَلِيلُ	بِبَابِ رَجَائِكَ الْعَبْدُ الدَّلِيلُ
ضَعِيفُ الْحَالِ مُنْكَسِرُ فَقِيرِ	كَثِيرُ الْعَيِّ نَاصِرُهُ قَلِيلُ
فَإِنِّتَ لَذَنِيهِ رَبِّ غَفُورِ	كَرِيمِ صَفْحَةِ السَّامِيِّ جَزِيلِ
قَصَدْتَ حَمَاكَ يَا مَوْلَى الْمَوَالِي	أَرْوْمُ الْغَفْوِ أَمَلُ جَمِيلِ
قَصَدْتَ حَمَاكَ تَسْتَرُ قَبِجِ عِيْبِي	بِسْرِ الْمُصْطَفَى إِنِّي دَخِيلِ
فَحَاشَا أَنْ تُخَيِّبَ فِيكَ ظَنِّي	وَأَنْتَ لِعَبْدِكَ الرَّاجِي كَفِيلِ
فَإِنْ يَكُ جُرْمِ عَبْدِكَ لَيْسَ يُحْصَى	فَحُسْنُ رِضَاكَ لَيْسَ لَهُ عَدِيلِ
فَمَنْ لِي إِنْ طَرَدْتَ وَأَيُّ بَابِ	أَيْمِمْ دُونَ بَابِكَ يَا جَلِيلِ
لَقَدْ قَادَ الشَّقَاءَ زَمَامَ حَتْفِي	لِوَادِي خَجَلْتِي بِنَسَنِ الدَّلِيلِ
فَإَيْنَ أَفْرُ مِنْ شَيْطَانِ نَفْسِي	وَمَنْ أَمَارَتِي أَيْنَ السَّبِيلِ
عَظِيمِ الْعَفْوِ إِنْ عَظُمَتْ ذُنُوبِي	فَلِي أَمَلٌ لِعَفْوِكَ لَا يَزُولُ
بِحُبِّكَ لِلرِّضَا تَرْضَى عَلَيَّ مَنْ	أَتَى لَكَ وَهُوَ مُعْتَرِفٌ دَلِيلُ
فَإِنِّتَ الْحَيِّ مُحِي كُلِّ حَيِّ	وَأَنْتَ لِمَنْ دَعَا نِعَمَ الْوَكِيلِ

İlahım, Efendim; yüce olan sensin
 Kapında Sen'den dileyen de zelil kulun
 Durumu kötü, darmadağın, fakir
 Günahları çok, yardımcısı az
 Sen kulunun günahlarını bağışlayan Rab'sin
 Cömert, yüce bağışlaması bolsun

Ey Yücelerin Yücesi, korumanı istiyorum
 Affını diliyorum, güzel bir umut
 Ayıbımı örtmeni, korumanı amaçladım
 Mustafa'nın sırrına sığınıp, ben yabancıyım
 Rabbim sana olan zannımı boşa çıkarma
 Sen ki ümitvâr kuluna kefilisin
 Kulunun günahları sayılamayacak kadar bile olsa
 Senin cömertliğine yarışamaz
 Eğer kovulursam çalacak başka kapı yok
 Kapından başkasına nasıl yöneleyim Ya Rabbi
 Sıkıntılar ölümün kıyısına sürükledi
 Utancım ne kötü delil
 Nefsimin şeytanlığından nereye kaçayım
 Kötülüğü emredenden kaçış yolu nerede
 Günahlarım büyükse, affın daha yüce
 Affının sonu yok
 Rızana ermek için sevgiyle
 Acizliğini itiraf ederek gelenden razı olursun
 Sen "Hay"sın, her yaşayanı canlandıran
 Ne güzel vekilsin, senden isteyene

SONUÇ

Yüzyıllar boyunca, Arap Edebiyatında birçok Edebî akım ortaya çıkmıştır. Bu akımlardan birisi de günümüzde hala devam eden Modern Arap Edebiyatıdır. Bu dönemde başrolde olan Arap ülkelerinin en önemli temsilcilerinden birisi de hiç şüphesiz Mısır'dır. Ülkede yaşanan siyasi, sosyal ve toplumsal olaylar, Modern Arap Edebiyatının Mısır'da hızla ilerlemesini sağlamıştır. Bu dönemde sadece erkek edebiyatçıları değil, kadın edebiyatçıları da var olmuştur. Üstelik bu kadın edebiyatçıların, toplum üzerinde önemli etkileri olmuştur. Sözünü ettiğimiz dönemin en önemli kadın temsilcilerinden birisi de tezimizin konusu olan Âişe İsmet Teymur hanımdır.

Âişe İsmet hanım hakkında, şair vefat eder etmez çalışmalar yapılmaya başlanmıştır. Ülkemizde ve farklı ülkelerde hala çalışmalar yapılmaya devam etmektedir. Gerek düz yazıları gerekse şiirleri Modern Arap Edebiyatı açısından son derece önemlidir. Kendisi modern dönemin en iyi mersiyelerini yazmıştır. Döneminde yaşayan kadınlara örnek olarak bir ışık oluşturur. Edebî dili, edebiyat camiasından ünlü isimlerin takdirini toplamıştır.

Âişe İsmet hanım, yaşadığı sürece dini hayatını geri planda bırakmamış, ibadetlerine devam etmiştir. Şiirlerinde ayetlerden iktibaslar yapmıştır. Testtürüne önem verdiğini ve her daim tesettürlü olduğunu kendi şiirlerinde belirtmiştir. Toplumsal sorunlarla da ilgilenen şair, genç kız ve erkeklere nasihatlerde bulunmuştur. Eserlerini yalnızca edebi kaygı güderek değil, insanlara faydalı olmak amacıyla kaleme almıştır. Ne yazık ki Türkçe yazmış olduğu şiirlerinin bir kısmını yakmıştır.

ÂiŖe İsmet hanım, kederle dolu hayatının son 4 senesini hastalıklarla boğuşarak geçirmiş ve 62 yaşında vefat etmiştir. Tezimizin konusu olan divan, Ŗairin vefatından sonra sevenleri tarafından son haline getirilerek edebiyat dünyasına kazandırılmıştır

THE QUESTION OF IDENTITY IN LEN WISEMAN'S DYSTOPIAN FILM "TOTAL RECALL" (2012)

Monica Alina Toma

Bucharest University of Economic Studies Faculty of International Business & Economics
Department of Modern Languages and Business Communication Bucharest, Romania

Abstract

The presentation will analyze the notion of "identity" in Len Wiseman's movie, "Total Recall" (2012), which is based on Philip K. Dick's short story "We Can Remember It for You Wholesale" (1966) and on Paul Verhoeven's film adaptation of Dick's work, "Total Recall" (1990).

Len Wiseman's creation belongs to a broader category of dystopian narratives that addressed, at the beginning of the third millennium, themes such as identity crisis, human instrumentalization or universalized thinking. The movie mirrors contemporary societal fears about relentless technological advancement, depicting how technology can alienate individuals from their memory, their true selves, and even their own bodies.

The presentation will illustrate that the film represents an initiation journey in which Quaid attempts to discover who he is. The conclusion will show that, by the end of the movie, Quaid embraces a new identity, realizing that his sense of self is not defined by his former personality as Hauser or by alignment with the ideas that others have about him.

Keywords: identity, memory, dystopia, technology, film

MORAL AMBIGUITY IN THE CIDER HOUSE RULES

THE CIDER HOUSE RULES ROMANINDA AHLAKİ BULANIKLIK

Fırat KAPLAN

Araştırma Görevlisi, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Edebiyat Fakültesi İngiliz Dili ve Edebiyatı Bölümü

ABSTRACT

The theme of moral ambiguity that underpins John Irving's novel *The Cider House Rules* could be one of the critical issues that is worth New Historicist analysis. This essay seeks to accomplish this feat by examining the position of its central characters, Dr. Wilbur Larch and Homer Wells, on the issue of morality. Society's definition of behavior as either moral or not plays a profound role in these central figures' make-up of the ethical choices in this novel, set in early 20th-century America.

Dr. Larch is an obstetrician and abortionist and the core character of the story, an exemplification of the intricacies with which personal ethics collide with societal laws. His compassionate illegal acts of abortion bring out the conflict between his professional duties and personal beliefs. Similarly, Homer Wells, the boy reared by Dr. Larch, grapples with his moral issues in moving from being a reluctant assistant to an independent thinker learning to deal with moral complications outside of his home. The novel's backdrop of rural Maine during a period of intense social and cultural change only strengthens the ethical dilemmas of the characters.

Drawing on the historical and cultural context of the early 20th century, the article explores how the era's rapidly changing norms—shaped by industrialization, changing gender roles, and shifting legal landscapes—impact the characters' decisions. This approach through the New Historicist angle significantly underlines the importance of the social and cultural background of the time the novel was written and set in. This approach explains how Irving's characters are more than just individuals but the products of their time, reflecting broader social debates and tensions.

Keywords: Moral Ambiguity, New Historicism, John Irving, Values, Abortion

ÖZET

John Irving'in *The Cider House Rules* romanının temelini oluşturan ahlaki bulanıklık teması, Yeni Tarihselci bakış açısıyla analiz edilebilecek önemli bir konudur. Bu makale, Dr. Wilbur Larch ve Homer Wells'in ahlak konusundaki duruşlarını inceleyerek bu amacı gerçekleştirmeyi hedeflemektedir. Toplumun insan davranışlarını ahlaki ya da ahlaksız olarak tanımlaması, 20. yüzyıl Amerika'sının başlarında geçen bu romanda, başkarakterlerin etik tercihlerinde kilit bir rol oynamaktadır.

Dr. Larch, hikâyenin başkarakteri, kadın doğum ve kürtaj uzmanı olup kişisel etiğin toplumsal yasalarla uyumsuzluğunun karmaşıklıklarını yansıtmaktadır. Merhamet duygusuyla gerçekleştirdiği yasadışı kürtaj eylemleri, mesleki görevleri ile kişisel inançları arasındaki çatışmayı ortaya koymaktadır. Benzer şekilde, Dr. Larch tarafından büyütülen Homer Wells,

gönülsüz bir asistan olmaktan çıkıp, evinin dışında ahlaki karmaşıklıklarla başa çıkmayı öğrenen bağımsız bir düşünür olma yolunda kendi ahlaki meseleleriyle boğuşur. Romanın yoğun sosyal ve kültürel değişim döneminde kırsal Maine'de geçen arka planı, karakterlerin etik ikilemelerini daha da güçlendirmektedir.

Makale 20. yüzyılın ilk yıllarının tarihsel ve kültürel bağlamını ele alarak sanayileşme, değişen cinsiyet rolleri ve yeni yasal düzenlemeler tarafından şekillendirilen dönemin hızla değişen normlarının karakterlerin kararlarını nasıl etkilediğini incelemektedir. Yeni Tarihselci açıdan yaklaşım romanın yazıldığı ve geçtiği zamanın sosyal ve kültürel arka planının çarpıcı etkisini önemli ölçüde öne çıkarmaktadır. Bu yaklaşım, Irving'in karakterlerinin sadece bireyler olmaktan öte, kendi zamanlarının ürünleri olduğunu ve daha geniş sosyal tartışmaları ve gerilimleri yansıttığını ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Ahlaki Bulanıklık, Yeni Tarihselcilik, John Irving, Değerler, Kürtaj

MUHAMMED ALİ CEMALZÂDE'NİN *FARSI ŞEKER EST* ÖYKÜSÜNDE EDEBİ AKIMLARIN YANSIMALARI

REFLECTIONS OF LITERARY MOVEMENTS IN *FARSI SHEKAR AST* BY MOHAMMAD-ALI JAMĀLZĀDEH

Soner İŞİMTEKİN

Doç. Dr. Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Fars Dili ve Edebiyatı Bölümü

ÖZET

On dokuzuncu yüzyılın özellikle ikinci yarısı ile yirminci yüzyılın ilk çeyreği dünya edebiyatında olduğu kadar İran edebiyatında da izleksel ve dilsel değişimlerin yaşandığı bir dönemdir. Her ne kadar Batı'da yaşanan söz konusu değişimlerin İran'a etkisi ivedilikle olmasa da Batı edebiyatında yaşanan fikri dönüşümler, bu medeniyete aşına İranlı aydınlar veya çeşitli kanallar vasıtasıyla zaman içerisinde İran edebiyatına da yansımıştır.

Romantizm ve klasisizm akımlarına tepki olarak ortaya çıkan ve insan hayatının gerçek durumunun dikkatli bir gözlem ile gözler önüne serilmesini savunan realizm akımı ile özellikle güzel sanatlarda ve edebiyatta gelenekselliğin karşıtı olarak yenilikçi bir eğilim olarak kabul edilen modernizm akımı, İran edebiyatında yavaş da olsa bir şekilde kendini hissettirmiştir. İran edebiyatının nesir türündeki öncül isimlerinden sayılan ve edebiyatta moderniteyi savunan Muhammed Ali Cemalzâde de 1921 yılında kaleme aldığı *Yeki Bud Yeki Nebud* adlı öykü seçkisinin ön sözünde, edebiyatta mutlak suretle bir yenileşmeye ihtiyaç duyulduğuna, eserlerde hayali değil gerçek olguların konu edilmesi gerektiğine; ancak bu dönüşümün geleneksel olandan kopmamak şartıyla sağlanabileceğine dikkat çekmiştir. Bu doğrultuda yazarın kendine özgü bir modernizm algısı oluşturduğu da söylenebilir.

Seçkinin en dikkat çekici öyküsü olarak kabul edilen *Farsi Şeker Est*'in (*Farsça Şekerdir*) yazılış amacının sadece dilin sadeleşme sorunsalına ya da Avrupaî yazım tekniklerinin kullanılmasına yönelik olmadığı düşünülmektedir. Söz konusu eserin, İran'daki modern nesrin başlangıcı olarak kabul edilmesinin yanı sıra, öykü içeriği derinlemesine incelendiğinde, anlatının derin yapısında realizm ve modernizm gibi akımlarının ilke ve özelliklerini haiz olduğu görülmektedir. Cemalzâde, anılan seçkinin ön sözünde yer verdiği ve yeni edebi ölçütlere dair yayımladığı manifestosunda, aslında seçki içerisinde yer alan öykülerinin farklı bir bakış açısıyla okunması gerektiğinin ipucunu vermiştir.

Çalışmada, Cemalzâde'nin özellikle düz yazıda yenileşme hareketi olarak kabul edilebilecek görüşleri doğrultusunda, *Farsi Şeker Est* öyküsünün derin yapısına gizlenmiş söz konusu akımların yansımalarının neler olduğu tespit edilmeye çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Fars Edebiyatı, Cemalzâde, Farsi Şeker Est, Modernizm, Realizm.

ABSTRACT

Especially the second half of the nineteenth century and the first quarter of the twentieth century are a period in which thematic and linguistic changes are experienced in Iranian literature as well as in world literature. Although the effects of these changes in the West was not on Iran abruptly,

the intellectual transformations in Western Literature were reflected in Iranian literature over time through Iranian intellectuals familiar with this civilization or through various channels.

Realism, which emerged as a reaction to the romanticism and classicism movements and advocates revealing the real situation of human life through careful observation, and the modernism movement, which is considered an innovative tendency as opposed to traditionalism, especially in fine arts and literature, have made themselves felt in Iranian literature, albeit slowly. Mohammad-Ali Jamālzādeh, who is considered one of the leading names in the prose genre of Iranian literature and advocates modernity in literature, mentioned that there was an absolute need for innovation in literature in the preface of his story collection of *Yeki Bud Yeki Nabud* which he wrote in 1921. He believed that real facts, not imaginary ones, should be the subject of works and pointed out that this transformation could only be achieved on the condition of not breaking away from the traditional. In this context, it can be said that the author has created a unique perception of modernism.

It is thought that the purpose of writing *Farsi Shekar Ast* (Persian is Sugar/Persian Language is Sweet as Sugar), which is considered the most remarkable story of the selection, is not only about the problem of simplifying the language or the use of European writing techniques. In addition to the fact that the work is considered the beginning of modern prose in Iran, when the story content is examined in depth, it is seen that it has the principles and characteristics of movements such as realism and modernism in the deep structure of the narrative. In his manifesto, which Jamālzādeh included in the foreword of the selection and gave detailed of new literary genres mentioned, actually states the clue that the selected stories should be read from a different perspective.

In the study, in line with Jamālzādeh's views, which can be considered as a renewal movement especially in prose, in the deep structure of the *Farsi Shekar Ast* story will be tried to be determined of what the reflections of these movements are.

Keywords: Persian Literature, Jamālzādeh, Farsi Shekar Ast, Modernism, Realism.

**OVIDIUS'UN METAMORPHOSES ADLI YAPITINDA YIKICI BİR GÜÇ OLARAK
“KISKANÇLIK”**

“JEALOUSY” AS A DESTRUCTIVE FORCE IN OVIDIUS' METAMORPHOSES

Rukiye ÖZTÜRK

Dr. Öğr. Üyesi, Ankara Üniversitesi, Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi, Eskiçağ Dilleri ve
Kültürleri Bölümü, Latin Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı

ÖZET

Latin edebiyatının ünlü *elegeia* şairi Publius Ovidius Naso, on beş kitaptan oluşan baş yapıtı *Metamorphoses*'te Yunan ve Roma mitolojisinden seçtiği çeşitli mitosları kullanarak varlıkların oluşumunu dönüşümlere bağlayarak anlatır. Bu dönüşümlere neden olan olayların arka planında ise kibir, öfke, kıskançlık, aşk, tutku, hırs gibi çeşitli insan duygularının itici güç olduğu görülmektedir. Kıskançlık, yapıt boyunca genelde yıkıcı bir güç olarak karşımıza çıkar ve birçok karakter için trajik sonuçlara yol açar. Örneğin Aglaurus, kızkardeşi Herse'ye Mercurius'un âşık olmasını kıskanır, onların arasına girmeye çalışır ve sonunda taşa dönüşür.

Bir diğer örnek Scythia kralı Lyncus'un, Ceres'in verdiği bereketli tohumları kendi ülkesine getiren Triptolemus'u ve onun tarım yeteneğini kıskanmasıdır. Kral Lyncus, Triptolemus'u o uyurken öldürmeyi planlar böylece tarım hasadı için tüm övgüyü kendisinin alabileceğini umar. Kral Lyncus, planını hayata geçiremeden Ceres, ceza olarak onu bir vaşak haline getirir.

Yapıttaki kıskançlığın en iyi bilinen örneklerinden biri de Iuno'nun Iuppiter'in sadakatsizlikleri konusundaki kıskançlığıdır. Iuno'nun kıskançlığı, onu Iuppiter'in birlikte vakit geçirdiği ölümlü kadınlardan intikam almaya yöneltir ve bu da bir dizi trajik dönüşüm ve cezayla sonuçlanır. Bu anlatılar, kıskançlığın yıkıcı doğasının ve bireylerin bu duygu tarafından esir edildiğinde ne kadar ileri gidebileceğinin altını çizer.

Ovidius, kıskançlık temasını yapıtı boyunca, kardeş rekabeti, romantik kıskançlık ve tanrılar ile ölümlüler arasındaki kıskançlık örnekleri de dahil olmak üzere çeşitli biçimlerde sunar. Kıskançlığın bu tasvirleri, bu duygunun farklı bağlamlarda ve ilişkilerde nasıl tezahür edebileceğini gösterir. Aynı zamanda insan doğasının ve ilişkilerinin karmaşıklığına işaret ettiği gibi bireyleri eylemlerinde aşırılığa sürükleyebileceğini ve bunun kötü sonuçlara yol açabileceğini göz önüne serer. Karşılıksız aşktan, kibirden ya da rekabetten kaynaklanabilen kıskançlık, trajediye yol açabilecek yıkıcı bir güç olarak tasvir edilir.

Anahtar Kelimeler: Ovidius, *Metamorphoses*, Kıskançlık, Dönüşümler

ABSTRACT

Publius Ovidius Naso, the famous *elegeiac* poet of Latin literature, explains the formation of beings by connecting them to transformations, using various myths selected from Greek and Roman mythology, in his masterpiece *Metamorphoses*, which consists of fifteen books. It can be seen that various human emotions such as arrogance, anger, jealousy, love, passion and ambition are the driving force behind the events that cause these transformations. Jealousy generally appears as a destructive force throughout the work and leads to tragic consequences for many characters.

For example, Aglaurus is jealous that Mercurius is in love with her sister Herse, she tries to get between them and eventually turns into stone.

Another example is that Lyncus, the king of Scythia, was jealous of Triptolemus and his agricultural ability, who brought the fertile seeds given by Ceres to his country. King Lyncus plans to kill Triptolemus while he sleeps so he can take full credit for the agricultural harvest. Before King Lyncus can put his plan into action, Ceres turns him into a lynx as punishment.

One of the best-known examples of jealousy in the work is Juno's jealousy over Jupiter's infidelities. Juno's jealousy leads her to take revenge on the mortal women with whom Jupiter spends time, resulting in a series of tragic transformations and punishments. These narratives underscore the destructive nature of jealousy and how far individuals can go when captured by this emotion.

Ovid presents the theme of jealousy in various forms throughout his work, including examples of sibling rivalry, romantic jealousy, and jealousy between gods and mortals. These depictions of jealousy show how this emotion can manifest in different contexts and relationships. At the same time, it points out the complexity of human nature and relationships, as well as revealing that it can lead individuals to extremes in their actions, which can lead to bad consequences. Jealousy, which can arise from unrequited love, arrogance, or rivalry, is depicted as a destructive force that can lead to tragedy.

Keywords: Ovid, Metamorphoses, Jealousy, Transformations

PAKISTANI LANGUAGES, LITERATURE AND GLOBALIZATION

Saeed Ahmad Zaman

Dr. Naima Nawaz

Dr. Zain Nawaz

Nadia Idrees

Dr. Ijaz Ashraf

Dr. Idrees

Ayesha Riaz

Dr. Shahzad

Lubna Anjum

Abdul Rehman

University of Agriculture, Faisalabad.

Abstract

There is no denying that evolution is an ongoing process. It starts the question of innovative paradigms for the promotion of Languages, Literature and fine arts. Language is the first and main indicator to way for share of culture, norms and values within society as well as globally. The use of internet has compressed the wide distances of the global. The use of Internet is increasing day by day in Pakistani culture. These digital progress in digital world has deep impacts on social, economic, literature and political life. Interdisciplinary research has not only bestowed new factors upon the minds but also has led to the ways of integrity in different spheres of Languages Literature and fine arts. Languages and Literature presents the reflection of an individual's social consciousness and his mentally sensitivity as well. Literature makes language not only a source of social connection but also a distinguished and creative way of expression of Culture. Languages and Literature bestows the society with a creative sensitivity along with cultural odor, elevation and training. In my research paper, I shall focus on the point that the Internet has proved itself an important source regarding promotion of art, culture and literature through languages in Pakistan. The Internet reader shall find this research paper a basic document for understanding the trends of arts and variation of cultures through language in Pakistan. The article while discussing the role of Internet in the promotion of Pakistani Language, art and literature also touches upon the contemporary literary, social and political milieu of the Pakistani society in 21st century.

Key Words: Globalization, Language, Literature, Culture, Pakistani.

SUSTAINABLE FUTURE WITH INDIAN VEDIC KNOWLEDGE SYSTEM

Dr. Neha

Associate Professor Swami Vivekanad Subharti University, Meerut-250005 India

Abstract

We believe in ॐ सर्वे भवन्तु सुखिनः ।सर्वे सन्तु ननरामयाः ।सर्वे भद्रानि पश्यन्तु ।मा कनित् दुः ि
भाग्भवेत् ॥ ॐ शान्तिः शान्तिः शान्तिः ॥

The Indian Knowledge System (IKS) is a transmission of knowledge from one generation to the next. It is a well-structured system and process of knowledge transfer, rather than just a tradition. The Vedic literature is considered the fountainhead of the India Knowledge Tradition (IKT). Upanishads, Vedas, and Upvedas are all part of the Indian Knowledge System. India believes in **Vasudhaiva Kutumbakam** – which is a phrase from the Hindu text the Maha Upanishad.

India has a very glorious past where we were rich in all aspects whether it's art and culture, science or medicine, astrology or mathematics. Contribution of Indian knowledge is immense in almost all fields of intellectual inquiry and focused on sustainable development. Indian education system believes in the existence of life in all the things of the universe. Our Vedas treated nature as God where even plants like Neem, Tulsi, Peepel, and so on are worshiped and promote plantation. India has always been a hub of knowledge where the world's top universities like Nalanda, Takshashila, and Magadh were set up and all the disciplines were taught there. The Indian Knowledge Systems comprising Gyan, Vignan, and Jeevan Darshan have evolved out of experience, observation, experimentation, and rigorous analysis. This paper talks about the Indian knowledge system and how it focuses on sustainable development so that we can serve the purpose of one earth one family and one future.

Human being are inherently knowledge generating in nature with unique capabilities. The Indian Knowledge system is a generic phase that included everything like archeology ayurveda and medicine astrology, astronomy public administration economics etc. IKS is not all about knowing ancestral knowledge only but also identifying the uniqueness of the IKS by utilizing for economic, social and global development. The Terms “Indian Knowledge” and “sustainable development” are correlated terms, with widely varying definitions and interpretations. till now we are following the Macaulay's English education system. we have alienated ourselves from our root that become very problematic. In this paper I attempt to explore the notion set up by the Indian education system for sustainable development through avoiding over exploitation of natural resources and

working for the welfare of earth.

Key Words- Indian knowledge system, Sustainable development, Vasudhaiva Kutumbakam, One earth One family and One future, Vedic Knowledge, Environment.

Introduction

The concept of sustainability is critical in addressing global environmental challenges. This research explores how the **Indian Vedic Knowledge System** can offer timeless wisdom to guide modern sustainability practices. By examining Vedic texts and principles, this study elucidates their relevance and application in creating a sustainable future. Examples and visual aids are incorporated to illustrate the practical implementation of these ancient teachings.

The growing environmental crises, including climate change, biodiversity loss, and resource depletion, demand innovative and holistic approaches to sustainability. The Indian Vedic Knowledge System, rooted in ancient scriptures, provides a comprehensive framework that emphasizes harmony with nature. This paper explores how Vedic principles can inform and enhance modern sustainability efforts, fostering a balanced and ethical approach to environmental stewardship.

The concept of sustainability, as understood in modern discourse, aligns closely with the principles embedded in the Vedic Knowledge System. Sustainability, at its core, involves meeting the needs of the present without compromising the ability of future generations to meet their own needs. This entails a balance between environmental health, economic viability, and social equity. The Vedic teachings, with their emphasis on harmony, balance, and ethical living, provide a valuable framework for achieving this balance.

The Vedic Knowledge System articulates several key principles that are highly relevant to contemporary sustainability challenges. These include Dharma (righteousness and duty), Ahimsa (non-violence), Satya (truth), Artha (prosperity), Kama (desires), and Moksha (liberation). Each of these principles, while deeply rooted in ancient thought, offers practical guidance for modern

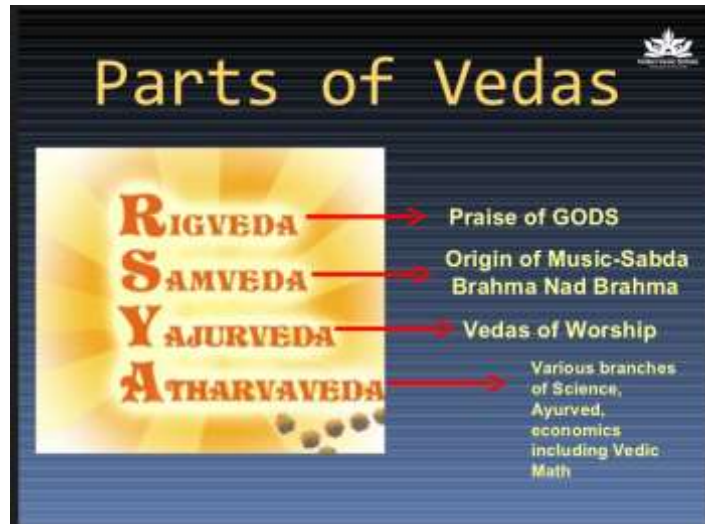
sustainability practices. For instance, Dharma underscores the importance of living in accordance with natural laws and fulfilling one's duties towards society and the environment. Ahimsa promotes compassion and non-violence, encouraging practices that minimize harm to living beings and the ecosystem. Satya advocates for truthfulness and integrity, which are essential for transparent and accountable governance in environmental matters.

In addition to these ethical principles, the Vedic texts provide specific guidance on environmental stewardship and resource management. They emphasize the sanctity of natural elements such as earth, water, fire, air, and space, advocating for their protection and sustainable use. The concept of "Vasudhaiva Kutumbakam," meaning "the world is one family," encapsulates the Vedic worldview of interconnectedness and shared responsibility for the well-being of the planet. This holistic perspective is crucial for addressing the complex and interrelated challenges of sustainability.

The application of Vedic principles to contemporary sustainability practices is not merely theoretical but has practical implications across various domains. In agriculture, Vedic techniques such as crop rotation, organic manure, and companion planting can enhance soil fertility and reduce dependency on chemical inputs. In water management, traditional methods such as step wells and tank systems offer sustainable solutions for water conservation and management. The emphasis on renewable energy in the Vedic tradition aligns with modern efforts to transition to sustainable energy sources.

The Vedic Knowledge System: An Overview

The Vedic Knowledge System is derived from the Vedas—Rigveda, Samaveda, Yajurveda, and Atharvaveda.

The Vedas are the oldest and most revered scriptures of Hinduism, composed in Sanskrit and forming the foundation of the Vedic Knowledge System. They are traditionally divided into four main texts: Rigveda, Samaveda, Yajurveda, and Atharvaveda. Each Veda consists of four parts: the Samhitas (hymns), the Brahmanas (rituals), the Aranyakas (theological discussions), and the Upanishads (philosophical teachings). Together, these texts encompass a comprehensive worldview that integrates spiritual, philosophical, and practical knowledge.

Rigveda

The Rigveda is the oldest of the four Vedas, dating back to around 1500 BCE. It consists of 1,028 hymns (suktas) organized into ten books (mandalas). The hymns are primarily addressed to various deities and natural forces, reflecting a deep reverence for nature and the cosmos.

Content and Themes The Rigveda's hymns cover a wide range of themes, including cosmology, mythology, rituals, and prayers for prosperity and well-being. Key deities include Agni (fire), Indra (the king of gods), Varuna (guardian of cosmic order), and Surya (the sun).

Environmental Relevance The Rigveda emphasizes the sanctity of natural elements, advocating for their respectful treatment. It views the universe as a dynamic, interconnected whole, promoting an ecological consciousness that aligns with modern sustainability principles.

Samaveda

The Samaveda is primarily a collection of melodies (saman) and chants derived from the Rigveda, with some additional material. It consists of 1,875 verses, most of which are drawn from the Rigveda. The Samaveda is particularly important for its role in the liturgical and musical traditions of Vedic rituals.

Content and Themes The hymns of the Samaveda are intended to be sung during the performance of sacrifices and other religious ceremonies. The focus is on the correct intonation and rhythm, highlighting the importance of sound and music in spiritual practices.

Environmental Relevance The musical and harmonious nature of the Samaveda underscores the Vedic view of the universe as an orderly and rhythmic system. This perspective fosters an appreciation for the natural world's balance and harmony, encouraging practices that sustain this equilibrium.

Yajurveda

The Yajurveda is primarily a compilation of prose mantras used in Vedic rituals. It is divided into two main recensions: the Shukla (White) Yajurveda and the Krishna (Black) Yajurveda. Each recension has its own set of texts and rituals.

Content and Themes The Yajurveda provides detailed instructions for the performance of various rituals, including sacrifices (yajnas). It combines hymns from the Rigveda with specific ritualistic formulas, making it a practical guide for conducting religious ceremonies.

Environmental Relevance The Yajurveda's emphasis on rituals involving natural elements, such as fire, water, and plants, reflects a deep respect for these resources. The careful and respectful use of natural elements in rituals highlights the importance of sustainable practices in maintaining ecological balance.

Atharvaveda

The Atharvaveda is the fourth Veda, distinct from the others in its focus on practical and everyday concerns. It consists of 20 books with about 730 hymns and is considered more eclectic, incorporating a wide range of topics from healing and medicine to social and household rituals.

Content and Themes The Atharvaveda includes hymns for healing diseases, prayers for prosperity, and rituals for various aspects of daily life. It also contains philosophical speculations and hymns of cosmic significance.

Environmental Relevance The Atharvaveda's focus on health and well-being includes an understanding of medicinal plants and natural remedies, which aligns with modern practices of sustainable healthcare and biodiversity conservation. Its rituals and practices reflect a recognition of the interconnectedness of human health and the natural environment.

Integration and Significance

Holistic View of Sustainability The Vedas collectively offer a holistic view of life and the universe, emphasizing the interconnectedness of all existence. This perspective is crucial for addressing the multifaceted challenges of sustainability, as it promotes an integrated approach that considers ecological, social, and spiritual dimensions.

Ethical and Moral Framework The ethical principles articulated in the Vedas, such as Dharma (righteousness), Ahimsa (non-violence), and Satya (truth), provide a moral framework for sustainable living. These principles encourage behaviors and practices that are aligned with the long-term health and balance of the environment.

Practical Applications The Vedas provide practical guidance on various aspects of life, including agriculture, water management, and health, which are directly relevant to contemporary sustainability practices. The revival and adaptation of these traditional practices can offer sustainable solutions to modern challenges.

The Rigveda, Samaveda, Yajurveda, and Atharvaveda collectively encompass a vast and profound body of knowledge that remains relevant to contemporary sustainability discourse. By exploring and integrating the principles and practices outlined in these ancient texts, modern society can find valuable guidance for creating a sustainable and harmonious future.

The Vedic Knowledge System is derived from the Vedas—Rigveda, Samaveda, Yajurveda, and Atharvaveda—ancient Indian texts that encompass a wide range of disciplines. These texts offer profound insights into the interconnectedness of life, the cosmos, and ethical living.

Principles of Vedic Knowledge

1. **Dharma (Righteousness and Duty):** Dharma is the ethical foundation of Vedic philosophy, emphasizing the importance of living in harmony with natural laws and fulfilling one's responsibilities toward society and the environment (Sharma, 2000).
2. **Ahimsa (Non-Violence):** Ahimsa advocates for non-violence and compassion towards all beings, promoting coexistence and minimizing harm (Bhattacharya, 2011).
3. **Satya (Truth):** Truthfulness is a core value, encouraging individuals to live in alignment with the universal truth and natural order (Flood, 1996).
4. **Artha (Prosperity) and Kama (Desires):** These principles recognize the pursuit of material and emotional well-being, but within ethical boundaries that do not harm the environment or others (Subramaniam, 2019).
5. **Moksha (Liberation):** The ultimate goal of liberation involves transcending material attachments and realizing one's unity with the cosmos, fostering a holistic view of life (Srivastava, 2012).

Vedic Environmental Ethics

Vedic texts provide a rich tapestry of environmental ethics, emphasizing the sanctity of nature and the need for its preservation. This section delves into key aspects of these ethics.

Reverence for Nature

The Rigveda celebrates natural elements such as earth, water, fire, air, and space as sacred. For instance, the earth is revered as a mother (Prithvi), with hymns urging individuals to treat her with care and respect (Rigveda 5.84.1).

- **Sacred Elements:** The Vedas depict natural elements such as earth (Prithvi), water (Aapa), fire (Agni), air (Vayu), and space (Akasha) as sacred manifestations of divine presence. Hymns in the Rigveda, for example, celebrate these elements and urge their protection and respectful use.
- **Cosmic Harmony:** Vedic texts view the universe as a harmonious whole where every component, including humans, animals, plants, and natural forces, coexist in a balanced ecosystem. This perspective promotes a deep respect for the interconnectedness and interdependence of all life forms.

Interconnectedness of Life

The Vedic concept of "Vasudhaiva Kutumbakam" (the world is one family) underscores the interconnectedness of all life forms, advocating for global kinship and shared responsibility for the planet (Bhattacharya, 2011).

Sustainable Resource Use

The Atharvaveda emphasizes the importance of conserving natural resources, such as water and forests, cautioning against over-exploitation and wastefulness (Atharvaveda 12.1.11).

- The Atharvaveda, in particular, contains hymns and teachings that emphasize the sustainable use of natural resources. Practices like water conservation (through rituals and ethical guidelines) and prudent agriculture (such as crop rotation and organic farming) are encouraged to maintain ecological balance.
- Traditional methods of resource management, such as the construction of step wells (Baolis) and the preservation of forests, reflect Vedic principles of sustainability that aim to ensure the longevity of natural resources for future generations.

Figure 1. A depiction of reverence for natural elements in Vedic tradition.

Application of Vedic Principles to Modern Sustainability Challenges

The integration of Vedic principles into contemporary sustainability practices offers a holistic approach to addressing environmental challenges.

Agriculture

Vedic agriculture, or "Krishi," is based on natural farming and biodiversity. Techniques like crop rotation, organic manure, and companion planting, as described in the Aranyakas and Upanishads, enhance soil fertility and reduce chemical dependency (Ramakrishna, 2014).

Example: The adoption of organic farming practices in Sikkim, India, aligns with Vedic agricultural principles, leading to improved soil health and biodiversity (Bhattacharya, 2011).

Figure 2. Organic farming practices inspired by Vedic principles.

Water Management

Vedic texts emphasize the sanctity of water bodies and advocate for their protection. Traditional water harvesting techniques, such as step wells (Baolis) and tank systems, exemplify sustainable water management practices (Subramaniam, 2019).

Example: The revival of Johads (earthen check dams) in Rajasthan has rejuvenated groundwater levels and enhanced community resilience to droughts (Jain, 2010).

Figure 3. A Johad in Rajasthan, India.

Energy

The Vedic concept of "Agni" (fire) symbolizes energy and can be interpreted as a call for sustainable energy use. This includes harnessing renewable energy sources like solar and wind power in a manner that aligns with natural harmony (Ramakrishna, 2014).

Example: Solar energy initiatives in rural India, such as the Barefoot College in Rajasthan, exemplify the use of renewable energy in accordance with Vedic principles (Jain, 2010).

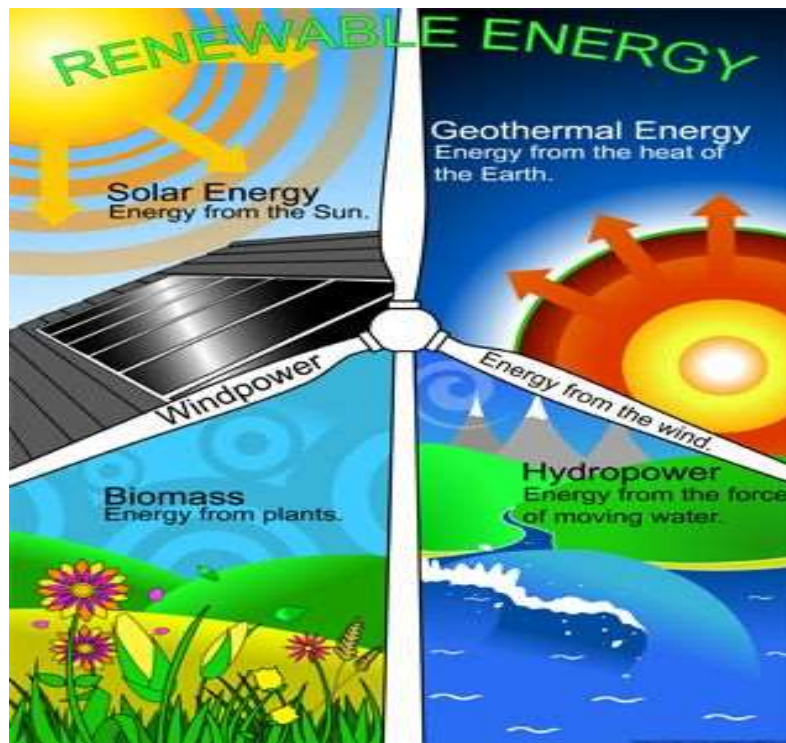

Figure 4. Solar panels as a sustainable energy source.

Case Studies of Vedic Principles in Action

This case studies of contemporary initiatives that embody Vedic principles and contribute to sustainable development.

Organic Farming in Sikkim

Sikkim's transition to a fully organic state illustrates the successful implementation of Vedic agricultural practices. By eliminating chemical pesticides and fertilizers, Sikkim has promoted biodiversity, improved soil health, and ensured the well-being of its citizens, aligning with the principles of Dharma and Ahimsa (Bhattacharya, 2011).

Organic cabbage in the marginal land of Sajong, East Sikkim

Figure 5. Organic farming in Sikkim.

Traditional Water Conservation in Rajasthan

The revival of traditional water conservation practices in Rajasthan, such as the construction of Johads, reflects Vedic wisdom in sustainable water management. These initiatives have rejuvenated groundwater levels and enhanced the resilience of local communities to droughts (Jain, 2010).

Figure 6. A check dam in Rajasthan.

Challenges and Opportunities

While the Vedic Knowledge System offers valuable insights, integrating these principles into modern sustainability practices presents challenges and opportunities.

Challenges

1. **Cultural Integration:** Adapting ancient Vedic principles to contemporary contexts requires cultural sensitivity and adaptability (Sharma, 2000).
2. **Scientific Validation:** Ensuring the scientific validation of traditional practices is crucial for their widespread acceptance and implementation (Ramakrishna, 2014).
3. **Policy Integration:** Incorporating Vedic principles into policy frameworks necessitates collaboration between traditional knowledge holders, scientists, and policymakers (Subramaniam, 2019).

Opportunities

1. **Holistic Approaches:** The Vedic system's holistic perspective can complement and enhance modern sustainability frameworks, fostering a more integrated approach to environmental stewardship (Srivastava, 2012).
2. **Community Engagement:** Engaging local communities in the revival of Vedic practices can empower them and promote sustainable livelihoods (Bhattacharya, 2011).
3. **Global Dissemination:** The universal values of the Vedic Knowledge System can inspire global sustainability initiatives and foster cross-cultural collaboration (Sharma, 2000).

Conclusion

The Indian Vedic Knowledge System, with its profound insights into harmonious living and environmental stewardship, offers timeless wisdom for creating a sustainable future. By integrating Vedic principles with modern sustainability practices, we can address contemporary environmental challenges holistically and ethically. The journey toward a sustainable future is a collective endeavor that requires the confluence of ancient wisdom and modern innovation, guided by the principles of Dharma, Ahimsa, and interconnectedness.

Vedic environmental ethics are not merely theoretical but are embodied in practical rituals, daily practices, and community customs. For example, rituals that involve the worship of natural elements, trees, and animals reinforce the sacredness of these entities and encourage their protection.

The adaptation of Vedic principles to modern environmental challenges involves integrating traditional wisdom with contemporary scientific knowledge and sustainable practices. Initiatives such as organic farming, renewable energy adoption, and community-based conservation efforts draw inspiration from Vedic ethics to promote ecological sustainability.

Vedic environmental ethics offer a holistic and integrated approach to addressing contemporary environmental challenges. By emphasizing reverence for nature, practicing Ahimsa, promoting sustainable resource use, recognizing interconnectedness, and fostering practical application, these ethics provide valuable guidance for achieving harmony between human activities and the natural world. Integrating these ancient principles with modern sustainability practices can contribute significantly to creating a sustainable and ethically responsible future.

References

- Atharvaveda. (n.d.). In Sacred Texts. Retrieved from <http://www.sacred-texts.com/hin/av.htm>
- Bhattacharya, A. (2011). Vedic Environmental Ethics: Relevance and Applications. *Environmental Ethics Journal*, 23(4), 45-62.
- Flood, G. (1996). *An Introduction to Hinduism*. Cambridge University Press.
- Jain, S. (2010). Traditional Water Management Practices in Rajasthan: A Study of Johads. *Water Resources Management*, 24(12), 3015-3033.
- Ramakrishna, P. (2014). *Vedic Agriculture: Principles and Practices*.

- Introduction to Indian Knowledge Systems- All India Council For fdp-si.aicte-india.org/download/SIP2021GuidelinesandTeachingMaterial/M8-Creative%20Practices/IKS_Lecture2_Introduction_to_IKS.pdf. Accessed 3 Oct. 2023.
- Batra, Poonam. “Transforming Education for Sustainable Futures: India Background Paper.” IIHS Knowledge Gateway, 2021, iihs.co.in/knowledge-gateway/transforming-education-for-sustainable-futures-india-background-paper.
- kotharij, ashish. “Learning from the Past: Traditional Knowledge and Sustainable Development.”
- File:///C:/Users/Welcome/Downloads/Traditional_Knowledge_and_Sustainable_Development%20(1).Pdf, Jan. 2002, www.jstor.org/stable/pdf/23698358.pdf.
- G20 Chair’s Summary and Outcome Document First G20 Finance Ministers ..., www.g20.org/content/dam/gtwenty/gtwenty_new/document/1st%20FMCBG%20Chair%20Summary.pdf. Accessed 3 Oct. 2023.
- <https://www.education.gov.in/nep/indian-knowledge-systems>

KOSOVO'S CULTURAL HERITAGE: THE URGENT NEED FOR UNESCO MEMBERSHIP

PhD Candidate Enkeleda MEMISHA

Mediterranean University of Albania

The article underscores the necessity of collaborative efforts among various stakeholders to conserve and promote Kosovo's Cultural Heritage. Such cooperation aims to raise public awareness about the significance of heritage preservation at both local and global levels. Despite Kosovo's rich and diverse cultural heritage, which has existed for centuries, it faces significant threats due to inadequate preservation, protection, and promotion efforts. Factors such as neglect by responsible institutions, uncontrolled urban development, lack of public information, and exploitation for individual gain endanger this heritage daily.

Kosovo's cultural heritage is crucial not only for the country's identity and history but also for humanity as a whole. It is essential for the Kosovo government and society to implement legal and institutional measures to safeguard this heritage from these threats. The article stresses the importance of Kosovo's membership in UNESCO to ensure proper protection of its cultural values. UNESCO membership is seen as a moral obligation for Kosovo, given its ancient history and significant archaeological discoveries. The heritage includes both natural heritage sites, with rich biodiversity and stunning landscapes, and cultural heritage sites with profound historical importance.

Kosovo's ongoing efforts to gain UNESCO membership face challenges due to the political interests of member states, which hinder its ability to protect and promote its heritage effectively. The article calls for the international community to address this issue urgently to provide Kosovo's cultural and natural heritage with the necessary protection and recognition. Ensuring Kosovo's UNESCO membership is vital for the preservation of these invaluable treasures for future generations.

Keywords: Natural Heritage, Cultural Heritage, UNESCO, Kosovo, Membership

INTRODUCTION

"Those who do not know their past and their country are like infants—they know nothing!"

(Titus Lucretius Carus)

Kosovo, officially the Republic of Kosovo, is a country in Southeast Europe with partial diplomatic recognition. Kosovo is predominantly inhabited by Albanians and as an expert in natural and cultural heritage, during my visits to this state, I have seen and read about an exceptional heritage that is being damaged day after day if responsible national and international institutions do not intervene.

Kosovo, despite being a newly formed state with a majority Albanian population, has an ancient and significant cultural heritage that deserves international attention as a global asset. Awareness of this heritage varies among local residents, bolstered by educational efforts and community initiatives. State institutions, such as the Ministry of Culture and the Kosovo Institute for the Protection of Monuments, are actively engaged in preservation and promotion, although they face

challenges like limited resources and political issues. Enhanced international cooperation and support are crucial for effectively safeguarding and promoting Kosovo's rich cultural legacy.

The threat to Kosovo's cultural heritage does not only come from local institutions that have left it to chance but also from the intervention of the Serbian state, which registers and considers these sites as part of its on November of last year (2015). Kosovo failed to become a member of the United Nations Educational, Scientific, and Cultural Organization (UNESCO). This was the new state's greatest diplomatic and foreign policy failure. It came after a series of victories on the international stage and 111 recognitions from various countries around the world. But what happened?

So far, the status of Serbian cultural and religious heritage has not been a topic of dialogue between Belgrade and Pristina. There are at least three reasons why sustainable and continuous respect for the cultural and religious characteristics of the Serbian population in Kosovo has not been discussed.

Firstly, the issue is highly sensitive due to identity considerations. Serbian cultural heritage is viewed by serbs as the "cradle of national identity," while by Albanians, it is seen as part of the "general historical and cultural heritage" of the newly formed state.

Secondly, the issue of status is critical. Belgrade, through the Serbian Orthodox Church (SOC) and its membership in UNESCO, aims to retain control and management of cultural heritage. Meanwhile, Pristina, under the legislative framework stemming from Annex V of the Ahtisaari Plan, designates special protected status to the SOC, while Kosovo pursues full international recognition and UNESCO membership.

Thirdly, avoidance of cultural heritage discussions signals diametrically opposed negotiating positions, making compromise solutions challenging. This topic, often referred to as a "major compromise," has deliberately not been on the negotiation table due to its sensitivity and complexity.

OBJECTIVES

The primary objective of this paper is to underscore the imperative and significance of raising awareness among people in Kosovo regarding the existence of this heritage. Combined with increased investment from state institutions in the future, this awareness campaign can significantly impact the prosperity of these areas, the development of tourism and to preserve this part of World Cultural Heritage.

1. The initiation of investments from state institutions, UNESCOs organization after being part of it also targeted funding from specific groups would facilitate advancements in research and shed light on new data, which could hold significant importance for the entire country.
2. These investments would create employment opportunities for many young people. Furthermore, the unveiling of new data would enhance media and social network promotion, further piquing the interest of various demographic groups, including local and foreign tourists encouraging visits to the area.
3. The increasing number of tourists and visitors would stimulate the establishment of new businesses, accommodation structures, and employment opportunities for local youth and residents.

OVERVIEW

In Kosovo, exists a rich and diverse cultural and religious heritage that has endured for centuries. However, this heritage is at risk due to neglect, lack of preservation, protection, and promotion. Neglect, uncontrolled urban development, lack of information about its importance, and its use for individual profit are increasingly endangering this heritage.

Four Orthodox religious sites reflect the high points of Byzantine-Romanesque ecclesiastical culture that developed in the Balkans between the 13th and 17th centuries, characterized by a distinctive style of wall painting. The Patriarchate of the Peć Monastery is a group of four domed churches located on the outskirts of Peć, showcasing a series of mural paintings. The 13th-century frescoes of the Church of the Holy Apostles are painted in a unique, monumental style

The United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (UNESCO) is a specialized agency of the United Nations, founded on November 16, 1945. The stated purpose of this organization is to contribute to world peace and security by promoting international cooperation through education, science, and culture. This organization also seeks the universal respect for justice, the rule of law, and human rights, fundamental freedoms proclaimed in the UN Charter. Besides these missions, it also engages in the protection and promotion of Natural and Cultural Heritage sites of all states worldwide. A primary condition for this is their membership in this organization after receiving approval from its Council. This membership comes with rights and obligations regarding this heritage, which, upon registration, no longer belongs solely to the nation but becomes a part of the heritage of all humanity.

During the vote for Kosovo's inclusion in UNESCO, 15 states that had recognized Kosovo as an independent state did not vote for its membership. Many states from the Islamic Conference voted against or abstained. Notably, the Vatican voted against, which was thought to be due to the predominance of Islam in the country.

While in other cases, this would be a simple voting process when the country meets all the conditions, in the case of Kosovo, obstacles from the Serbian state and its allies will remain a major problem in the coming years. Kosovo will need a two-thirds majority of the votes of member states.

Kosovo's failure to join UNESCO in November 2015 marked a significant setback in its diplomatic and foreign policy efforts. Despite a series of international successes and recognition from 111 countries, Kosovo did not secure the necessary votes for membership. Several factors contributed to this outcome:

Strong opposition from countries that do not recognize Kosovo's independence, particularly Serbia and its allies, played a crucial role. These countries actively campaigned against Kosovo's membership.

While Kosovo had substantial support, it was not enough to meet the required two-thirds majority. Some countries that had recognized Kosovo's independence abstained or voted against its membership, influenced by various political considerations.

Kosovo's diplomatic efforts, though robust, faced significant obstacles. The geopolitical complexities and alliances within UNESCO meant that garnering the necessary support was particularly challenging.

This brief analysis aims to answer some questions about what happened during Kosovo's "first journey" towards UNESCO membership, to show what exactly went wrong, and to identify

mistakes so that they are not repeated. It also aims to propose what could be done differently whenever Kosovo decides to reapply for membership in this important global organization.

THE FOUR REQUESTS ADDRESSED TO UNESCO BY THE GOVERNMENT OF KOSOVO.

Firstly, it requested that the four Kosovo monuments listed on the UNESCO World Heritage List (the Dečani Monastery, the Patriarchate of Peć, the Gračanica Monastery, and the Church of St. Paraskevi in Prizren) be removed from the "endangered" category, as the security circumstances in Kosovo had changed since 2006, when these monuments were assessed as endangered.

Secondly, it called for a review of outdated terminology, as UNESCO reports and documents referred to the "Autonomous Province of Kosovo" (which is now the Republic of Kosovo) and the "Provisional Institutions of Self-Government in Pristina" (which are now the State Institutions of the Republic of Kosovo).

Thirdly, it requested the initiation of a process to change the responsible state party for these four monuments, removing Serbia and assigning responsibility to Kosovo. Serbia has no real or legal control over them. All obligations regarding the protection, promotion, and development of all natural and cultural heritage sites would be ensured by the state of Kosovo.

Fourthly, the government would guarantee through its legal institutions that Kosovo was fully prepared for UNESCO membership, a right that had been denied several years prior.

The pretexts so far that Kosovo is not yet an independent state, as it has not been recognized by all states, and the pretext that the state of Kosovo is not capable of preserving and ensuring the legal protection of its heritage, or that this state is not capable of identifying the sites it possesses within its territory, which is also an obligation of every UNESCO member state, are certainly not reasons to hinder this old nation but new state with an extraordinary wealth inherited from its ancestors since antiquity, which need to be recognized internationally.

INTERVIEW WITH MR. SHAQIR FONIQI, A JOURNALIST AND FORMER DIRECTOR OF KOSOVO TV.

How is the actual situation with the Cultural Heritage in Kosovo?

The institutions of Kosovo have not stood idly by regarding the preservation of cultural heritage monuments, but they found it challenging to repair all the damages and destructions caused by Serbia, which also committed severe actions against them. Due to the lack of protective equipment for cultural heritage objects, three sites were burned in 2023 alone: the Music Museum in Gjakova, the building of the first Albanian school in Ferizaj, and the two-century-old tower in Gjilan. Many structures are being damaged by the passage of time, primarily old bridges, houses, and similar buildings. In fact, there are much more.

What is the main reason her application was rejected?

In 2015, Kosovo applied to become an equal member of UNESCO but was rejected, partly due to the lobbying efforts of Serbia and its allies. There remains much work to be done for Kosovo to gain membership in this global organization.

Which are the benefits of its membership in UNESCO?

The benefits of membership would be multi-dimensional, not only because of the funds but also because Kosovo would be recognized worldwide as a country with rich cultural and historical heritage.

THE LIST OF CULTURAL HERITAGE

The list of Cultural Heritage Assets for Permanent Protection, approved on 10.10.2016, according to the proposals reviewed by the Kosovo Council for Cultural Heritage, includes the following assets for inclusion in the list of objects with permanent protection status:

The approved list includes 23 cultural heritage assets, specifically:

1. Church of Saint Petka (Church of Levishë)
2. Deçani Monastery
3. Gračanica Monastery
4. Peć Patriarchate
5. King's Mosque
6. Residential house (former Academy of Sciences and Arts)
7. Residential house (IMMK)
8. Residential complex (Emin Gjiku) Ethnological Museum
9. Hadum Mosque Complex
10. Haxhi Zeka Tower (Albanian tower of Jashar Pasha)
11. Sinan Pasha Mosque
12. Hydroelectric Power Plant-Museum of Electroeconomy
13. Gazi Mehmet Pasha Hammam
14. Church and Primary School in Albanian
15. Castle "Fortress" Old Tower
16. Harilaq Castle
17. Municipium Ulpiana-Justinia Secunda
18. Archaeological site "The Small City"
19. Prizren Fortress
20. Archaeological site "The Great Field and Tumulus"
21. Fortified Small City in Veletin-Shashkoc
22. Ruins of the Korisha Fortress
23. Late Antiquity Fortress in Keqekollë

Gračanica Monastery

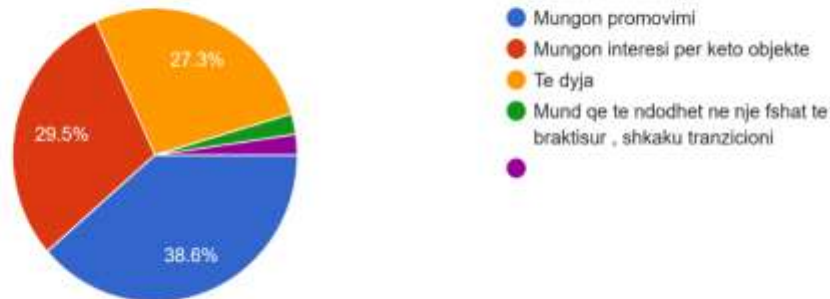
THE QUESTIONNAIRE REGARDING AWARENESS AMONG KOSOVO PEOPLE ABOUT THIS CULTURAL HERITAGE AND IT’S SIGNIFICANCE

Table 3-1: Questionnaire on the awareness of Kosovo Cultural Heritage among different age groups and the desire to visit it. Key questions and reasons for inclusion.

Question	Answer Options	Reasons for inclusion in the questionnaire
Have you heard of Cultural Heritage monuments in Kosovo?	a. Yes b. No	To gauge the awareness levels of individuals across different age groups regarding this Cultural Heritage.
What was the reason for the lack of information?	a. No Promotion b. Lack of Interest c. Both	To comprehend the likelihood of access and better engage interviewees with the reasons that could lead to increased visitation to these areas.
What factors would make a visit to these sites more attractive?	a. Good infrastructure b. Proximity to the capital c. Historical significance of the site d. Improved promotion	

Questionnaire Results

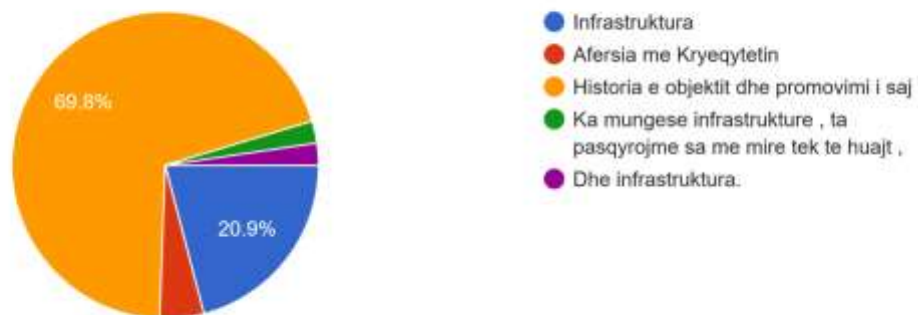
Mungesa e Informacionit vjen si rezultat ...
44 responses

Graph. 3.1.

From Graph 3.1, respondents aged 18-50 were questioned about the reasons for the lack of information about these sites. The results are clearly depicted in Graph 3.1. A significant portion, 38.6%, cited the lack of promotion of this site, which they had never heard of before. Even those residing in the surrounding areas were uninterested in visiting it due to its condition and the absence of any attractive features to make the trip appealing. Another segment, 29.5%, indicated that they lacked interest in these sites because they did not receive sufficient cultural exposure from their families to be acquainted with them.

Cfare do e bente me atraktive viziten ne nje monument kulturor te rendesise se vecante?
43 responses

Graph.3.2.

From Graph 3.2, a significant difference in responses is observed, with the majority of interviewees expressing that promotion of this site by the media and prior knowledge of its historical significance are necessary to make the visit attractive. This is expected to result in a noticeable increase in visitors, not only among locals but also among foreign tourists who have always been interested in historical sites.

From the interview responses, it was concluded that a significant number of young people were poorly informed about this very important part of Kosovo's Cultural Heritage. They identified the

main reasons as poor promotion and a lack of investment from the responsible institutions. They hope that soon they will be able to see and learn about the country's culture and history as an important part of their national identity. On the other hand, they emphasized the importance of Kosovo's inclusion in UNESCO as the only opportunity and hope for the revival of this history and its recognition in the international community.

Kosovo's inclusion in UNESCO would be a beautiful gift for future generations who have the duty to recognize, preserve, and promote these monuments of extraordinary value. Interviewees of different ages expressed the reality that these cultural assets are currently not well-preserved and noted that the state and media had not taken the necessary and decisive steps to make this heritage known.

CONCLUSION

Recognition and promotion of Cultural Heritage cover a wide range of activities. They serve to increase knowledge about heritage sites and assets, but also to enhance cultural diversity in an open and multicultural society.

Kosovo has good legislation for the field of cultural heritage, but, as in most areas, failed in its implementation. Many cultural heritage sites continue to be destroyed before the eyes of the state. Many mechanisms are non-functional (the Kosovo Council for Cultural Heritage was operationalized several years after its establishment, while there are significant shortages of professional staff in the Regional Centers for Cultural Heritage). There is still no permanent protection of cultural heritage properties. A more active approach to promoting cultural tourism and reflecting Kosovo's cultural diversity is lacking. Even Kosovo people themselves do not know the country's monuments well. Institutions, in general, have been failed in promoting them globally. Most sites lack adequate signage. Overall, the management of cultural heritage leaves much to be desired.

During the past year, it was initially suggested that the application would be made through UNMIK and that preparations had begun in this direction. Meanwhile, the alternative of submitting the application through the state of Albania came to light due to the bureaucratic difficulties of the UNMIK route. Ultimately, it was decided that Kosovo would apply on its own, without mediation. All these uncertainties and changes within a short period indicated a lack of preliminary strategy. Kosovo was embarking on an adventure without proper preliminary assessment.

In continuing the dialogue between Belgrade and Pristina, it is necessary to open the discussion on the future position and status of Serbian religious and cultural heritage in Kosovo. A comprehensive and professional analysis of the legal framework and implementation of laws related to the protection of Serbian religious and cultural heritage should be approached. This analysis would lead to the formulation of a unified legal solution.

It is important to emphasize, as a conclusion in this paper, the necessity of cooperation from all parties to achieve the best outcome related to the preservation and promotion of the country's culture. If this issue is delayed for years and parties do not reach an agreement, the destruction of these monuments of extraordinary value, would lead to the loss of an important part of the country's history and, consequently, to the loss of a world heritage. UNESCO, on its part, should be more open to states with extraordinary valuable heritage, avoiding political conflicts between states for a greater purpose.

On the other hand, the state of Kosovo needs to be better prepared for the moment of entry, ensuring protection, promotion, and restoration of these sites with global value.

REFERENCES

1. Lončar, Jelena, Cultural Heritage in Kosovo: Strengthening Exclusion through Inclusive Legislation, in: Figuring out the Enemy: Re-Imagining Serbian-Albanian Relations, edited by Aleksandar Pavlović, Adriana Zaharijević, Rigels Halili, and Draško Gazela Pudar, Belgrade, 2015, p. 419.
2. OSBE, “Sfidat në mbrojtjen e trashëgimisë kulturore të paluajtshme në Kosovë”, Prishtinë, 2014.
3. UNESCO, List of World Heritage in Danger, gjendet nw <https://bit.ly/3bcINvJ>, qasja e fundit 8 maj 2020. 30Arraiza, Jose Maria, “A Matter of Balance. Cultural Heritage, Property Rights and Inter-Ethnic Relations in Kosovo”, in: Seminar on Property and Investment in Jus Post Bellum, Grotius Centre for International Legal Studies, p. 4.
4. Ministria e Kulturës, Rinisë dhe Sporteve të Kosovës, „Strategjia Kombëtare e Trashëgimisë Kulturore 2017 2027”, f. 15.
5. Artan Krasniqi, “ÇKA SHKOI TERS ME ANËTARËSIMIN NË UNESCO?” Prill 2016, Prishtine
6. Trashëgimia kulturore pa kufij, Kosovë, <http://chwb.org/kosovo/who-we-are/history/> (qasur më 16 gusht 2020)
7. UNESCO, pronë e Trashëgimisë Botërore “Monumentet Mesjetare në Kosovë”, <https://whc.unesco.org/en/list/724> (qasur më 5 maj 2020)
8. Council of Europe, Rehabilitimi i trashëgimisë në Kosovë, 13 nëntor 2006, <https://reliefweb.int/report/serbia/rehabilitating-heritage-kosovo> (qasur më 30 shtator 2020)
9. Europa Nostra, njoftim për shtyp: Manastiri i Deçanit përfshihet në “7 më të rrezikuarit”, <http://7mostendangered.eu/sites/decani-monastery-kosovo/> (qasur më 10 prill 2021)
10. Qeveria e Kosovës, Letër delegacioneve kombëtare në UNESCO në Paris, Prishtinë, 7 tetor 2015
11. OSBE, Sfidat në mbrojtjen e trashëgimisë kulturore të paluajtshme materiale në Kosovë. Prishtinë OSBE, 2014 (Raporti i Trashëgimisë Kulturore 2014),
12. OSBE, Udhëzues për standardet për hartimin e planeve të menaxhimit të trashëgimisë kulturore. Prishtinë: OSBE, 2020,
13. UNESCO, Mbrojtja dhe ruajtja e trashëgimisë kulturore në Kosovë. Paris: UNESCO 2005, <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000139567> (qasur më 30 shtator 2020)
14. UNESCO/World Heritage Centre, The Strategic Objectives of the World Heritage Convention (“5 C”, 2007); <https://whc.unesco.org/en/partnerships/> (qasur më 3 maj 2020)
15. Konventa Evropiane për Mbrojtjen e Trashëgimisë Arkeologjike (rishikuar), Këshilli i Evropës, Valetta, 16.1.1992, <https://www.coe.int/en/web/culture-and-heritage/valetta-convention> (qasur më 17 gusht 2020)

**FATHER – SON RELATIONSHIP FROM THE PERSPECTIVE OF SAUL BELLOW
THROUGH PSYCHOANALYTIC THEORY AND MODERNISM IN SEIZE THE DAY
SAUL BELLOW PERSPEKTİFİNDEN PSİKANALİTİK KURAM VE MODERNİZM
ÜZERİNDEN BABA-OĞUL İLİŞKİSİ**

MA Student SİBEL OKAY

Van Yüzüncü Yıl University, Institute of social sciences

Orcid ID 0000-0001-9240-6937

Dr. Öğretim Üyesi ZEKİ EDİS

Van Yüzüncü Yıl University

Orcid ID 0000-0003-2060-5974

Dr. Öğretim Üyesi ŞAHİN KIZILTAŞ

Bitlis Eren University

Orcid ID 0000-0002-7836-1231

ABSTRACT

Soul Bellow was born in Quebec, Canada in 1915, the child of a Jewish family that immigrated from Russia. At nine, he immigrated to Chicago, America, in 1924, where he produced most of his works and died in 2005. Bellow, who had a habit of reading books, changed his decision after studying English Literature for two years at the University of Chicago, which he did not complete, and studied anthropology at Northwestern University. Bellow, who has a significant place among contemporary American writers, started writing as a critic in newspapers and magazines before his writing career. He started his literary career as a critic. After reading Harriet Beecher Stowe's *Uncle Tom's Cabin*, he decided to be a writer, thus taking his place in the literary world and producing many important works. Bellow is known for his novels, which, in almost all of them, examine loneliness, spiritual confusion, guilt, suffering, hopelessness, and the possibilities of human consciousness. His first novel, *Dangling Man*, was published in 1944, and his second novel, *Victim*, was published in 1947. One of his works, *Seize the Day*, was published in 1956. Soul Bellow, who has many other famous works, was deemed worthy of various awards, including the Nobel Prize. Bellow won the Nobel Prize in 1976 and the National Medal of Arts in 1988. Although his work titled *Seize the Day* is the subject of our study Although it tells the story of Tommy Wilhelm, an actor who lost his entire existence, his family, and his job and could not achieve success, it aims to shed light on the dilemmas faced by modern individuals in society through the characters of the work, by displaying a tragic-comic approach. Soul Bellow is a writer who prefers ironic expression in style, and his ironic expressions are seen in his work *Seize the Day*. *Seize the Day*, the author's fourth novel is a short but powerful work that describes the most natural situations of the human condition by dealing with alienation in the sense of arrogance and selfishness. In addition to contributing to modern American literature, Bellow contributed to psychoanalytic theory due to her interest in the inner worlds of the characters she fictionalized in her works. Our study aims to examine the father-son family relationship, one of the essential

themes of the work, from the author's perspective, within the framework of psychoanalytic theory and modernism.

Keywords: Family, Father, Son, Alienation, psychoanalytic theory, modernism.

ÖZET

Soul Bellow; Rusya'dan Kanada'ya göç eden Yahudi asıllı ailenin çocuğu olarak 1915 yılında Kanada'nın Quebec eyaletinde doğmuştur. Henüz dokuz yaşında, 1924 yılında ise eserlerinin çoğunu ürettiği Şikago'ya göç etmiştir. 2005 yılında ölmüştür. Kitap okuma alışkanlığı olan Bellow, tamamlamadığı Chicago Üniversitesi'nde, iki yıl süren İngiliz Edebiyatı eğitimi sonrası kararını değiştirerek Northwestern Üniversitesi'nin antropoloji bölümünü okumuştur. Çağdaş Amerikan yazarları arasında oldukça önemli bir yere sahip olan Bellow yazarlık kariyerinden önce gazete ve dergilerde eleştirmen olarak yazmaya başlamıştır. Eleştirmenlikle başladığı yazın hayatına Harriet Beecher Stowe'un *Tom Amcanın Külübesi eserini* okuduktan sonra verdiği yazar olma kararıyla edebiyat dünyasında yerini alır ve birçok önemli eserler üretir. Bellow; eserlerinin hemen hepsinde insana dair yaşanan, yalnızlığı, ruhsal şaşkınlığı, suçluluk duygusunu, çekilen acıları, umutsuzluğu ve insan bilincinin olanaklarını inceleyen romanları ile tanınır. İlk romanı *Boşlukta Sallanan Adam* 1944'te, ikinci romanı *Kurban* ise 1947'de yayımlanmıştır. Ürettiği eserlerinden biri olan *Seize the Day (Günü Yaşa)* 1956 yılında yayımlanmıştır. Daha birçok ünlemiş eseri olan Soul Bellow Nobel de dahil olmak üzere çeşitli ödüllere layık görülmüştür. Bellow 1976 yılında Nobel ödülünü kazanır. Ulusal Sanat Madalyasını 1988 yılında kazanmıştır. Çalışmamıza konu olan *Seize the Day (Günü Yaşa)* adlı eseri her ne kadar; tüm varlığını, ailesini, işini, kaybetmiş başarıya ulaşamayan aktör Tommy Wilhelm'in bir günde yaşadıklarını anlatıyor olsa da eserin karakterleri vasıtasıyla toplumdaki modern bireylerin karşılaştıkları açmazlarına trajik komik yaklaşım sergileyerek ışık tutmayı amaçlamaktadır. Soul Bellow üslup olarak ironik anlatımı tercih eden bir yazardır, *Seize the Day* eserinde de ironik ifadeleri açıkça görülmektedir. Yazarın dördüncü romanı olan *Seize the Day* kibir ve bencillik duygusunda yabancılaşmayı işleyerek insanlık halinin en doğal durumlarını anlatan kısa ama güçlü bir eserdir. Bellow'un modern Amerikan edebiyatına kattıklarının yanı sıra eserlerinde kurguladığı karakterlerinin iç dünyalarıyla ilgilenmesinden dolayı psikanalistik kurama da katkıları olmuştur. Çalışmamızın amacı eserin önemli temalarından biri olan baba – oğul, aile ilişkisini yazarın gözünden psikoanalitik kuram ve modernizm akımı çerçevesinde incelemek olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Aile, Baba, Oğul, Yabancılaşma, psikanalistik teori, Modernizm.

INTRODUCTION

Saul Bellow (1915–2005) was one of the most prolific and versatile writers of twentieth-century American literature. He did not just write novels but also plays, essays, and short stories. Throughout his career, he has won several awards, including Nobel and Pulitzer prizes. Bellow, born on June 10, 1915, in Lachine, Quebec, Canada, as the child of a Russian Jewish immigrant family, is known for his novels that delve into the depths of human nature and conduct research on this point. His family moved to Chicago when he was still young, and the influence of this move can be seen in many of his works. He started here under the influence of the anthropology and sociology departments he studied; in his works, he generally dealt with the themes of humans, identity, alienation, and the search for meaning in the modern world. Saul Bellow's works are generally located in the "Postmodernism" period of American literature in the mid-20th century. However, his works do not remain within the boundaries of just one movement. Bellow's writings

bear the influence of different literary movements and philosophical tendencies and combine a variety of themes and techniques. Bellow's works deal with modern man's search for identity, loneliness, social change, and the complexities of the contemporary world. The inner conflicts of his characters, their questioning of the meaning of life, and their relationship with the world are some of the themes frequently found in his works. Therefore, Bellow's writings are not limited to defending a particular literary movement. His works are influenced by different movements, such as realism, naturalism, and existentialism, as well as postmodernism, which increases the depth and diversity of his works. Saul Bellow's worldview is revealed in various aspects through the themes and characters he explores in depth in his works. Bellow's worldview is complex and cannot be clearly defined because his works cover many ideas and human experiences. However, there are some basic topics and ideas that Bellow frequently addresses in his works. These include individual identity, human relations, social change, and man's struggle with the meaning of life. Bellow explores the inner worlds of his characters in depth and addresses universal human problems through their personal experiences. However, while Bellow's writings often carry a humorous and ironic tone, they also reflect human complexity and suffering. The characters in his works often search for the meaning of their lives and confront their internal conflicts. Beyond this, Bellow's works explore the complexity of human nature and the impact of social structures while also engaging in a critique of American society and culture. Bellow's literary works often offer an in-depth look at universal human problems and human experience while revealing contemporary society's complexities and contradictions. He has a lot of good comments about one of his most important works, which is called *Seize The Day*. When Saul Bellow wrote *Seize the Day*, he was inspired by his personal experiences and the lives of those around him. The novel deals with the internal conflicts and life struggles of the main character, Tommy Wilhelm, in One Day. Bellow's own life may be reflected in the novel's themes and the experiences of its characters. At the same time, the influence of American society and culture during Bellow's time played an important role in creating the work. Bellow's writings often explore man's inner world in-depth and address universal problems based on the personal experiences of his characters. Therefore, in writing a work like *Seize the Day*, the author's experiences, observations, and thoughts are most likely important factors. Many people may be influenced by Saul Bellow's surroundings and observations while writing *Seize the Day*. However, it is thought that this novel bears the influence of his time's American society and culture rather than Bellow's own experiences. The novel reflects American society's rapidly changing and complex structure in the mid-20th century. The internal conflicts of the main character, Tommy Wilhelm, his struggle with financial difficulties, and his questioning of the meaning of life may reflect the common experiences of the people of his time. Bellow grew up in a big city like Chicago, and the detailed observations in his works set in this city may help him reflect the complexities of American urban life in the novel's background. However, no definitive information exists that Bellow was directly affected by a specific person's life. His experiences, observations, and general human experience often inform Bellow's writings. Therefore, several different sources may have influenced the creation of the characters and events in *Seize the Day*. Saul Bellow describes the psychological depth that Tommy Wilhelm, who did not learn from the mistakes he left behind and did not make sound decisions to save his future, left on the steps he took according to the passage of time. Because we cannot ignore the fragility of a person within himself. Not alone, but when we think about the irresponsibility of being free, we can say it has malaria. If a person were alone, he could get stuck over time and lost in life's depths. However, the situations could be mixed if there were parents, siblings, and children. Although he avoided responsibility, he could have been caught somehow. As a father who ignores Tommy Wilhelm, it would be appropriate to say that Dr Adler is the novel's main character. If we look at the work and marriage life that followed, did Wilhelm deserve a rambling and disorderly life? His economic situation, his relationship with his father, his dialogue with his ex-wife, and the frequency with his children are deplorable. What if I say that it is familiar that life, shattered for

the sake of its whims, spitting itself out? In the book, Wilhelm's father, Dr. Witnessing a day spent with Adler at the hotel they live in is like having a painting where he displays his dilemmas. It can be said that it is a narrative about what modern people expect from life, their enthusiasm, and their experiences!

PSYCHOANALYTIC THEORY and MODERNISM

Psychoanalytic Criticism calls for the understanding of the unconscious, the repressed mind in order to understand the human life experience, culture, language, and ultimately, society because the text, to critics, can only be analyzed as if it's a dream. (university, 2024) Outside of knowing of the author's life to understand the text, psychologically, readers can also understand the character/s' mind by what they go through within the story, especially if they have psychological problems. Psychoanalytic therapy is the re-narratization of a person's life. It has given much importance on the significance between the unconscious and thought processes. (Hossain, 2017) They believed that an awareness of this is therapeutic and vital to a healthy mind. Psychoanalysis emphasized on motives, it focused on hidden or disguised motives which helps to clarify literature on two levels, the level of writing itself and the level of character action within the text. As Sigmund Freud says: "The aim of psychoanalysis is to relieve people of their neurotic unhappiness so that they can be normally unhappy" (Freud, 2024).

Psychoanalysis gives emphasis on the subject and tries to explain what are the relationship of meaning and identity are to the psychic and cultural forces. Psychoanalysis has a great importance in contemporary understandings of reading, meaning and the relation of literature to culture. Saul Bellow's *Seize the Day* is particularly influenced by literary theories such as psychoanalysis and modernism. In a work like *Seize the Day*, the effects of psychoanalysis can be seen, especially by examining the inner world of the main character in depth and focusing on the psychological dynamics of the relationships between the characters. These effects are often used to understand and explain characters' internal conflicts, unconscious desires and traumas. For example, Tommy Wilhelm's character experiences an internal conflict while living a life full of material and spiritual predicaments. From a psychoanalytic perspective, his behavior and thoughts may be a reflection of unconscious influences resulting from childhood experiences. Additionally, through in-depth examination of the relationships between other characters, psychoanalytic concepts and dynamics can also be revealed. For example, Wilhelm's relationship with his father or his interactions with other characters can be examined from a psychoanalytic perspective. His relationship with his father is another example. Wilhelm's relationship with his father offers a rich field for psychoanalytic analysis. Wilhelm's father appears as an important figure in his life, but their relationship is complicated. It can be thought that Wilhelm's relationship with his father was shaped by unconscious influences arising from his childhood experiences and influenced Wilhelm's behavior in adulthood. The main character's internal monologues can also be cited as examples. The internal monologues in the work offer an in-depth look at the mental processes of the characters. Wilhelm's inner monologues reveal his unconscious thoughts and inner conflicts. Psychoanalytic theory can be used to understand the character's unconscious desires and traumas based on these internal monologues. These examples demonstrate the influences of psychoanalytic theory in *Seize the Day*. When the inner worlds and relationships of the characters in the work are examined from a psychoanalytical perspective, it is seen that unconscious influences and internal conflicts play an important role. Wilhelm's relationship with his father affects not only his childhood traumas but also his behavior in adulthood. His father's authoritarian attitude also affects Wilhelm's relationship with other authority figures in his life. This allows psychoanalytic theory to examine family dynamics and how childhood experiences can shape adult personality. Wilhelm is in a deep search for love and approval. From a psychoanalytic perspective, these pursuits can be

associated with emotional voids resulting from childhood experiences. The origins of Wilhelm search for love and approval may be linked to family dynamics and childhood experiences. Addiction and escape mechanisms are another example shown by the main character in the work. Wilhelm resorts to different addiction and escape mechanisms to cope with material and spiritual difficulties. From a psychoanalytic perspective, these behaviors may be a reflection of unconscious impulses and internal conflicts. Wilhelm's addiction and escape mechanisms can be associated with the defense mechanisms advocated by psychoanalytic theory. In the work, Wilhelm's relationships with other characters around him are examined. The dynamics in these relationships are the area of study of psychoanalytic theory. For example, Wilhelm's relationship with his mother or his interactions with other characters he encounters throughout the work can show how childhood experiences and unconscious impulses are reflected in current relationships. The work shows us as below:

(...) Wilhelm's late mother was a graduate of Bryn Mawr. He was the only member of the family who had no education. This was another sore point. His father was ashamed of him. But he had heard the old man bragging to another old man, saying "My son is a sales executive. He didn't have the patience to finish school. But he does all right for himself. His income is up in five figures somewhere. (Bellow, Seize the Day, 2006, p. 12)

The use of dreams and symbols in the work are important elements of psychoanalytic theory. Wilhelm's dreams or symbol-filled images may reflect his unconscious desires and anxieties. These dreams and symbols can be analyzed within a psychoanalytic framework to understand the character's inner world. Internal monologues of characters are an area of study in psychoanalytic theory because they can be a direct reflection of unconscious processes and internal conflicts. Wilhelm's internal monologues reveal his unconscious desires, fears and anxieties. These internal monologues, when examined from a psychoanalytic perspective, can be an important source for understanding the inner world of the character. These examples further highlight the influences of psychoanalytic theory in *Seize the Day*. When the inner worlds and behaviors of the characters are examined in connection with childhood experiences, family relationships and unconscious processes, it is seen that psychoanalytic theory deepens the meaning of the work. Tommy's internal conflicts and feelings of failure cause him to experience anxiety and depression. These situations can be explained by the fact that psychoanalytic theory emphasizes the internal conflicts and unconscious processes that underlie mental diseases. In the book:

-But I've already told you, Dad. I got a lawyer, and she got one, too, and both of them talk and send me bills, and I eat my heart out. Oh, Dad, Dad, what a hole I'm in. said Wilhelm in utter misery. (Bellow, Seize the Day, 2006, p. 56)

It is clearly seen the effect of psychoanalytic theory in these lines.

In order to find the effects of modernism in the work, it is generally necessary to focus on the basic features of modernist literature. The fragility and uncertainty of time, a theme frequently seen in modernist literature, is also discussed in the work. Main character Tommy Wilhelm feels the need to focus on immediate moments and the present as he struggles with his past and faces uncertainties about the future. This is an example that reflects the complexity of modernist literature's perception of time. Another theme frequently encountered in modernist literature is the examination of the loneliness of the individual and the depth of his inner world. In the work, the inner world of the main character Wilhelm is full of loneliness and inner conflicts. This is an example of modernist literature's emphasis on individual experience and the exploration of the inner world. Questioning traditional narrative techniques and using experimental approaches are common in modernist literature. Experimental narrative techniques such as skipping time periods, frequent use of internal monologues, and mixing different levels of consciousness can be frequently encountered in the work. This is an example of how modernist literature represents a bold innovation in narrative

techniques. Modernist literature generally criticizes urban life and modern society. The story, which takes place in a large metropolis like New York, emphasizes the loneliness, alienation and loss of the individual in modern life. This is an example of modernist literature questioning the destructive effects of urban life.

SEIZE THE DAY

Seize the Day is one of the most important writers of American literature, Saul Bellow's great novel published in 1956. The cited novel by Bellow, who won the Nobel Prize for Literature in 1976, has been highlighted and specially praised. When Saul Bellow wrote *Seize the Day*, the reason why he gave this name to his book was to emphasize the internal conflicts and life struggle of the main character. The book is an in-depth thought on how a person should handle his life, with the events that take place in one day. The term *Seize the Day* actually comes from Latin. This expression represents the value of the moment, the importance of not missing opportunities, and questioning the meaning of life. The internal turmoil of Tommy Wilhelm, the main character of the novel, and the difficulties he faces at a critical point in his life are handled in a manner consistent with the meaning of this term. It can be thought that by naming his book *Seize the Day*, Bellow aims to make readers think deeply about the experiences and internal struggles of the main character and question the value of life. This name also aims to attract the reader's attention by highlighting the main theme of the novel and the character's inner journey. The work affected people in many ways. The novel affects readers emotionally and mentally by deeply dealing with internal conflicts, questioning the meaning of life and personal crises. For example, it makes somebody think about the meaning of life. The novel deals with universal issues such as the meaning of life, success and failure, and family relationships through the crises experienced by the main character. This may lead readers to question their own lives and values. It reflects on internal conflicts. Bellow's hero, Tommy Wilhelm feels out of place in this hard world of money, selfishness and exploitation. It is a world which has a non-human and animal like frame work, where feelings and emotions have no significance. Tommy is in a condition of extreme humiliation, forty-four years old, excessively sensitive and largely dependent. He is trapped and caught in a world devoid of heart in which feelings and emotions are of not much value. He is disenchanted in a community where caring and respectful communication do not take place among human beings. (toker, 2014) William is an ordinary individual. He is the uneducated son of a family with 2 generations of university graduates. He started university, but in order not to turn down the opportunity to become an actor, even though he realized from the beginning that it would not come true, he left his school and moved to Hollywood. After a few wasted years of acting as a simple extra, he put an end to this dream and started working as a salesman in a company, but he could not hold on to this job as a result of the injustices he suffered. In the novel, although he often goes back in time and tells us his life story, the author focuses on one day of William. And it reveals William's inner world to us through what happened in one day. Tommy Wilhelm's internal conflicts may cause him to reflect deeply on issues such as his career, relationships, and purpose in life. This can help readers understand and perhaps resolve their own internal struggles. It establishes empathy. The characters of the novel are realistic and deep enough to enable readers to empathize. This can allow readers to connect with the characters and, in a sense, find themselves by relating their experiences to their own lives. It criticizes society. Bellow's work addresses the complexities and contradictions of American society and human relations. This can lead readers to question social structures and think critically. Ultimately, it is a work that encourages readers to think deeply, engage emotionally, and ponder the meaning of life. Therefore, it may have had an impact on many people at different levels. *Seize the Day* effectively chronicles Tommy Wilhelm's emotional and psychological breakdown in the span of one day. A former actor/prospective actor and marketer who can't quite hold on, tells the past, present, life

expectations, failures and struggles of Wilhelm, who lives separately from his wife and two children, has a lover whose relationship is not fully clarified, and stays in the same hotel with his retired doctor father. This novel by Saul Bellow reflects almost exactly the characters that we encounter frequently in our daily lives, around us and near us, who are weak-willed, indecisive, unable to take the right steps and therefore unable to hold on. The strength of the novel is that it is completely out of life. In *Seize The Day*, the protagonist, Tommy Wilhelm is a passive victim at the hands of the capitalist consumerist society. He could not hold on to life due to his self-insufficiency to adapt to the conditions of his time. Despite his realization of the reality surrounding him, (a disinterested father, A conman like Dr. Tamkin as a man of the age his attempt to escape into memories in order not to face it leads him to suffer deeply as a stranger in one's funeral that is unfamiliar to him. (Ekler, 2018) The gradual destruction of the psychology of the character is described in an impressive way. *Seize the Day* is an exciting, gripping and ultimately realistic novel. First, there is the final confrontation with his father in the massage room of the hotel in which Tommy is denied any assistance one last time, as he stands before his naked father. Afterward, Tommy has a loud and almost raving fight with his wife on the telephone in which he claims to be "suffocating" and unable to "breathe." Almost all the books pass around the main character and his father so father – son and family issues are very important.

“FAMILY” IN THE 20TH CENTURY AMERICA

Family is a term that refers to connections and relationships between individuals who often live together. Family can be a community of individuals connected by blood relations, or it can be formed through emotional and social relations established through adoption or marriage. The definition and structure of family may vary depending on cultural, social and historical factors. For example, in some societies the family may be large and multi-generational, while in others smaller and nuclear family structures are preferred. Additionally, in addition to the traditional family models formed by married couples, there are also various family structures such as single-parent families, adopted families, and families with same-sex parents. When family structures in 20th century America are examined, it is possible to encounter a patriarchal family structure. It is clear that the male members of the family are dominant, while the female members are more passive and are generally in the role of housework, caring for and growing children, and cooking. Patriarchal family structure generally refers to a family model in which the man (father) is the leader and authority of the family. In this type of structure, the father's role is often defined as the economic provider, decision-maker, and protector of the family. Fathers are generally responsible for providing for the family. He takes an active part in business life and provides income for the family. In patriarchal families, important family decisions are usually made by the father. The father's word is often decisive in matters such as household chores, child education, and financial planning. The father is seen as the protector and guarantor of the family. Strives to ensure the safety and well-being of family members. Additionally, he supports family members and tries to meet their needs. The father is responsible for maintaining discipline and setting the rules within the family. He plays an important role in educating children and directing their behavior. The father is often considered a symbolic figure as the head of the family. He can be an example and role model for family members. Patriarchal family structure refers to a structure in which the man (usually the father or husband) is dominant and dominant in the management and decision-making processes of a family. In this structure, male individuals are generally considered the head of the family and have great influence over other members of the family. Women generally take care of housework, child care, and other domestic duties and submit to men's leadership. In this structure, gender roles are often rigid and clear. While men are expected to play an active role in the public sphere, women generally operate within the home and in the private sphere. While women generally benefit from more limited educational and career opportunities, men have more power

and authority in the business world. When we examine the work *Seize the Day* by Saul Bellow, who lived in the 20th century, in this context, we can say that Dr. Adler, the father of the family, actually reflects this family model. In Saul Bellow's *Seize the Day*, Tommy Wilhelm's father, Dr. Adler is often depicted as a confident and authoritarian figure. Dr. Adler's attitudes and words leave a certain impact on his son Tommy, and this relationship is treated as an important theme throughout the novel. Dr. Adler's characterization can be described as a classic "patriarchal father" figure. He exhibits an authoritarian, dominant, and at times emotionally distant demeanor. It puts a kind of pressure on Tommy and his expectations for success in his life are high. Dr. Adler's authority has a significant impact on Tommy's search for identity and emotional conflicts. Tommy and Dr. Adler's relationship is complex. While Adler's authority and pressure can have negative effects on Tommy, it can also trigger Tommy's process of finding his own self-identity and independence. Here we can see that the father actually puts pressure on his son, not the female members of the house. Because the father wants his son to be successful and dominant like him.

The role of the father has changed again in this past century, as economic demands have pulled the mother into the work place. According to Morantz-Sanchez, the family is moving towards a more democratic partnership, a move that took place largely in the last third of the 20th century. "A lot of this was stimulated by the feminist movement, which critiqued the absentee father and the obligations of the breadwinner for overburdening both the mother and the father. Today, the role of the father is struggling with new notions of manhood. Today's 'ideal father' is gentler, more child-oriented, and we are recognizing how essential the father is to a healthy childhood, said Morantz-Sanchez. However, the irony is that this ideal is competing with Americans' desire for material success. (Siegelbaum, 2024)

FAMILY AND FATHER – SON RELATIONSHIP IN SEIZE THE DAY

Nobel Prize-winning American writer Saul Bellow becomes the voice of the ordinary individual who has difficulty keeping up with today's vibrant, exciting, alert world; In his novels, he brings to the fore these people who are pushed into the background and made invisible. In the justification for the Academy award, attention was drawn to Bellow's "combination of a deep understanding of humanity and point out the analysis of contemporary culture in his works." The author's fourth novel, *Seize the Day*, focuses on the experiences of middle-aged William, an unsuccessful actor, in one day with the same "subtle view". The work focuses on a man's shattered life that he wants to change and questions from top to bottom. It is the life of a married man in his mid-40s with two children. He was neither a good father, nor a good husband, nor a good son. Every step he takes, both materially and spiritually, goes down. The main character, who has not been successful at any stage of his life, is now narrowed, angry and lost his ability to think. He wants to change, to be successful and happy. Although the book seems to describe one day of Wilhelm, it actually tells about his all life. Wilhelm is a character who constantly conflicts with his father and argues that his father does not understand himself and wants to understand. His father's view is different. He always criticizes his father Wilhelm for not making any right decisions in his life, for making mistakes on purpose, for quitting his job and for listening to untrustworthy people and believing them. His father is always indifferent to Wilhelm's request for help. He does not listen to him, does not believe him. The conflict between father and son is frequently encountered in the first parts of the novel.

What are families for, if not to bail you out of your bad decisions and pick you up when you're feeling blue? But in the work, according to Dr Adler, family is actually for everything else. It is possible to see that another conflict between them is about the name change. It had been Tommy Wilhelm in California. His father, Dr. Adler never accepted this name change. He always called

his son Wilky. Wilhelm had always longed to be Tommy. However, he never managed to feel like Tommy and remained Wilky in his soul. Changing his name was also a mistake, and he could admit it as freely as he wanted. But the mistakes were no longer reversible. They were in the past and they were dead in those days. Did he remember anything he could describe as good among his past doings? Very little. It was necessary to forgive. First, she had to forgive herself. He had suffered much more than his father for his mistakes. Although father and son stay in the same hotel, the father is not in the position of the solver of his son's problems. Due to Tommy Wilhelm's perpetual wrong life, sloppiness in his behavior, and the failures he brought, the father turned to an increasingly brutal indifference and disgust towards his son. He is neither on the side of his son nor concerned with his problems. This indifference has brought him to the point of disgust and it is clearly understood from Wilhelm's father's words:

Before he struck the egg with his spoon he dried the moisture with his napkin. Then he battered it (in his father's opinion) more than was necessary. A faint grime was left by his fingers on the white of the egg after he had picked away the shell. Dr. Adler saw it with silent repugnance. What a Wilky he had given to the world! Why, he didn't even wash his hands in the morning. He used an electric razor so that he didn't have to touch water. The doctor couldn't bear Wilky's dirty habits. (Bellow, Seize the Day, 2006, p. 39)

The father obviously treats Tommy as his stepson because of his insecurities, his unstable, irreparable adventurer spirit. The father's idea is generally one of self-sufficiency, stiff-backed and aggressive, an idea identified with a vanishing era of entrepreneurism. (Hassan, 2017) Tommy, too, shrunk, shrunk, became nothing in his loneliness and being pushed aside, left to shoulder the burden of his own weak character, left to his fate. Throughout the novel we hear Tommy's voice "Please help me". "Help me, help me, I am getting nowhere, nowhere!" Saul Bellow announces his groaning please to us:

(...)for the old man kept thinking, You'd never guess he had a clean upbringing, and what a dirty devil this son of mine is. Why does he want to drag himself like this? and he makes himself look so idealistic. (Bellow, Seize the Day, 2006, p. 42)

These please are a reproach not only to Tommy's father, Dr Adler, but to all insensitive, fake, strict fathers. Tommy's tragedy is that he left his hopes in the hands of such an insensitive father. Forty-four-year-old Tommy is desperately looking for a father to support and protect him. Tommy slowly prepares for his own end as he falters in uncertainty and indecision with the opportunists who take advantage of his weakness.

Finally, Saul Bellow's Tommy Wilhelm comes to a realization when he is compelled to analyze his life and acknowledge the 'burden of self' in the end. Tommy Wilhelm is stimulated as well as oppressed by the American dream of achieving materialistic success.

A very familiar individual, William. It's in every family, you know when you say be unable to find a job, that's it. He has good intentions, a good heart, does not think of evil, and does not covet what others have. But - perhaps partly because of these - it cannot hold on in today's competitive world. Each failure pushes him into deeper troubles, and while he is thrown from end to end in the deep void he falls into, he is still waiting for help to find the purpose of his life and to hold on to life. In the novel it is showed as:

But in the meantime his father might have offered to pick up his hotel tab. Why didn't he? What a selfish old man he was! He saw his son's hardships; he could so easily help him, and how much to Wilhelm. Where was the old man's hearth? (Bellow, Seize the Day, 2006, p. 28)

A popular answer is that Tamkin is not a realistic character but instead a broadly drawn caricature plucked from the traditions of Yiddish folklore. When the work is examined in depth, we encounter

the mysterious Tamkin, who is not mentioned much and who appears with his obvious inconsistency between his positive and negative personality and confuses the unfortunate hero of the work, Wilhelm. Dr. Tamkin, on the other hand, is a con man who speculates on behalf of Wilhelm, who claims to be a doctor and heals people and makes them better. Although Wilhelm thinks that Dr Tamkin is essentially a braggart, he can't help being drawn to, believing in him. He invests his last money in the stock market at the request of Dr. Tamkin, and when the prices go upside down, he completely loses himself and goes into a crying crisis. Another factor that increased Wilhelm's pessimism was the phone call he made with his de facto divorced wife. Another reason for Wilhelm's downfall is that his father fired Wilhelm from the massage parlor and turned down his request for help. Wilhelm is essentially a good-hearted character. He is just a character who does not know where and how to take steps, is stubborn and sees that he is wrong, cannot manage to turn from the wrong even though he guesses, and therefore cannot hold on. He decides to put his life in order, but he cannot take the right steps to reach this decision. He does not know how to use his will on time and in place.

One of the important themes that the work focuses on is the concept of responsibility. As Wilhelm faces the challenges in his life, he eventually begins to make his own decisions and direct his own life. This gives the message to readers that they should be brave in shaping their own destiny and managing their lives. Here, we actually encounter the father-son relationship again. Perhaps, if his father had not had this attitude, he would have continued his life as someone who was unaware of everything, careless, and unaware of his responsibilities.

THE RELATIONSHIP BETWEEN THE THEME AND THE TITLE

Seize the Day is a novella by Saul Bellow that generally centers on a birth for the main character, Wilhelm. However, the novel does not take place in just one day. The story deals with a specific period in Wilhelm's life, specifically a moment of crisis. It includes the events and internal parts of Wilhelm during one day, the focus of the work, but the story actually covers a larger period of time. The novel examines the events, inner conflicts and emotional experiences Wilhelm experiences during a day living in Manhattan. It covers a day that is one of the turning points in his life, but the story does not just relax about this one day. Wilhelm's past, the change of relationships and his future situation also form an important part of the novel. Therefore, while *Seize the Day* describes the events of one day, it actually tells a larger story focusing on Wilhelm's overall life experience and specificity.

The novel progresses towards an end where Wilhelm's internal conflicts and external difficulties reach their peak. At the end of the novel, Wilhelm encountered various difficulties during his one day living in Manhattan and struggled with the complex emotions in his inner world. Wilhelm makes an important decision towards the end of the story, and this decision may be a turning point that will change his life. The end of the novel does not offer the reader a clear conclusion about Wilhelm's future, but reflects his inner transformation and the lessons he has learned from his experiences. The ending of the novel is often portrayed as open to a variety of interpretations among critics and can be interpreted in different ways by different readers. But in general, Saul Bellow's work focuses on the resolution of the internal and external conflicts that Wilhelm experiences, or at least his progress towards the next step. In other words, it is considered a work that does not have a happy ending but offers deep inner discovery and character development. The book reminds readers of the importance of momentary opportunities while also showing the complexities and beauties of life.

CONCLUSION

This study examined the father-son relationship, one of the themes in Saul Bellow's fourth work, *Seize the Day*, from the author's perspective. This very sad short novel takes place in a hostel in North Manhattan, where the elderly stay. Most of his placement at Hotel Gloriana is past retirement age. It is a hotel where elderly men and women in their seventies, eighties and nineties stay. Although Wilhelm feels foreign to grow forty, his solid and strong appearance, he too is desperate because his father is staying in this hotel, there are these wars. They have nothing to do but read the newspaper and wait for life to end to consume the gossip of the people around. The contributions of author Saul Bellow, who passed away on April 5, 2005, leaving behind an insightful and lasting literary legacy, are widely appreciated and his work continues to be influential to this day.

The title and theme of *Seize the Day* are quite related. The title of the book comes from the Latin phrase "Carpe Diem", which translates into English as *Seize the Day*. In fact, due to the content of the work, especially due to Wilhelm's experiences with both his father and his wife and children, it seems that it has no connection and is contrary to the title, but it actually expresses taking advantage of momentary opportunities, seizing the day and enjoying life. The theme of the novel also reflects this philosophy. It is about the main character, Wilhelm Adler, discovering the internal conflicts, external difficulties and temporary nature of life he experiences during a day living in Manhattan. Wilhelm is stuck between events and people, questioning the meaning of his life and confronting his past. The novel deals with his search for self-finding and meaning in this difficult process.

REFERENCES

- Bellow, S. (2006). *Seize the Day*. london: penguin.
- Ekler, O. (2018, june). SARTREAN AND DELEUZIAN SELVES; A STUDY OF SADEGH HEDAYAT'S THE BLIND OWL, SAMUEL BECKETT'S MURPHY VERSUS MARGARET ATWOOD'S SURFACING AND SAUL BELLOW'S HERZOG. *doctoral thesis*. kayseri.
- Freud, S. (2024, march 01). AZQuotes.com: <https://www.azquotes.com/quote/561221> adresinden alındı
- Hassan, I. (2017). *Radical Innocence: The Contemporary American Novel*.
- Hossain, M. M. (2017). *Psychoanalytic Theory used in English Literature: A Descriptive Study*. Global Journals Inc. (USA).
- PİRİMOĞLU, İ. (2017). master thesis. *Bellow's assimilated protagonists: The representation of Jewish American nessand identity in Saul Bellow's the Victim, Seize the Day, and Herzog*. ankara.
- seize the day by saul bellow full book summary*. (2024, february 29). sparknotes: <https://www.sparknotes.com/lit/seize/summary/> adresinden alındı
- seize the day by saul bellow, the themes of book*. (2024, february 29). Retrieved from shmoop: <https://www.shmoop.com/study-guides/literature/seize-the-day/themes/family>
- Siegelbaum, J. (2024, 03 10). *The role of the father: past, present and future*. Vice President for Communications: <https://news.umich.edu/the-role-of-the-father-past-present-and-future/> adresinden alındı
- tokar, a. (2014, 7 6). THREE ALIENS WANDERING ON THE STREETS OF NEW YORK. *mustafa kemal üniversitesi sosyal bilimler enstitüsü dergisi*, 53-69.
- university, w. (2024, february 23). *Psychoanalytic Criticism*. old dominian university.

SIGN LANGUAGE RECOGNITION

Taran Bhuee

Sharda University, Department of Computer Science and Engineering, Greater Noida

ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0009-4473-6961>

Manav Mehta

Sharda University, Department of Computer Science and Engineering, Greater Noida

ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0005-0168-7822>

Abstract

Communication, it can be stated as the process of sharing and exchanging emotions. When two individuals need to communicate, it's typically essential for both parties to possess knowledge of a shared language. However, for people who are deaf and mute, the methods of communication diverge. Hand gesture is the most common way of communicating in sign language by the deaf and mute community. Deafness is the inability to listen, while muteness is the inability to speak. Both of these communities use sign language for communication. Not everyone has the knowledge of sign language which in turn can create challenges in communication between a normal person who can hear and speak and a deaf and mute person. These people have to rely on an interpreter for communication, but an interpreter won't always be available. One can create a machine learning model to overcome this problem. The model can undergo training to identify different sign language gestures and convert them into English language. In this paper, we introduced a technique for generating a Sign Language dataset through a webcam and then subsequently using transfer learning to train a TensorFlow model to create a real-time Sign Language Recognition system.

Keywords - Sign Language Recognition (SLR), Computer vision (CV), TensorFlow, Keras, CNN, ANN

A GENERAL OVERVIEW ON THE SIGNIFICANCE OF EDUCATION ON ECONOMIC DEVELOPMENT IN NIGERIA

Anas Dayyabu

Abdu Gusua Polytechnic Talata Mafara NIGERIA

Anas Saleh

Abdu Gusua Polytechnic Talata Mafara NIGERIA

Muhammad Sani Babakatun

Abdu Gusua Polytechnic Talata Mafara NIGERIA

Abstract

Education is the most important investment any country can make in its future. According to the United Nations Centre for Human Settlement, knowledge is the new capital, and economic development is increasingly dependent upon an educated workforce, and the innovativeness and creativity of that workforce. Hence, while many studies have indicated the positive relationship between education and economic growth, the mechanism by which this relationship operates remains controversial. Schneider and Mead argued, for instance, that education is significant as long as it affects human capital more directly than technology. The paper examines the role of education on economic development. This study employs a simple endogenous Census relationship: the education share of the population and the real growth per worker in a cross-section of countries. However, it stated clearly the contributions of education on economic acceleration in Nigeria. Yet, it also discussed the types of education. Similarly, it explained the implication of education on the economic development. Finally, there are catalogues outlining that there exists more probability that the observed quantitative relationship in the contemporary world would apply to developing countries. With regards to the relationship between economic development and the level of education

Key Words: Roles of Education, Contribution, Economic, Development Implication

Introduction

Education is the most important investment any country can make in its future. According to the United Nations Centre for Human Settlement, knowledge is the new capital, and economic development is increasingly dependent upon an educated workforce, and the innovativeness and creativity of that workforce. Hence, while many studies have indicated the positive relationship between education and economic growth, the mechanism by which this relationship operates remains controversial. Schneider and Mead argued, for instance, that education is significant as long as it affects human capital more directly than technology. Most of the literature has emphasized the prominence of the contemporary world where demand for skills is increasing in developing countries. There are offshoots indicating that some of the quantitative relationships observed in the contemporary world are applicable to the same world and will explain the quantitative relationship within the developing countries. Finally, there are catalogues outlining that there exists more probability that the observed quantitative relationship in the contemporary world would apply to developing countries. With regards to the relationship between

economic development and the level of education, this study employs a simple endogenous Census relationship: the education share of the population and the real growth per worker in a cross-section of countries. We also allow for cross-country differences in the levels of education, technology, and initial income to infer the importance of a country's school structure as determinants of their relative economic performance. Regarding the quantitative relationship, there is a monetary analysis of education and economic growth suggesting that investment in education is not only desirable in the framework of meeting the nation's social obligation of providing high-quality public schools for all children, but also as a means to sustain high future economic growth and an improved living standard.

Background and Rationale

In response to the shortcomings and failure of economic models that are based on physical and human capital, there has emerged in recent years a growing literature on the importance of knowledge in the determination of economic growth. This paper extends its focus to define human capital and to consider the knowledge capital and capability of a country, its capability of exploring its knowledge potential, of seizing available knowledge worldwide and of using this available knowledge effectively. The application of human capital growth models to the Nigerian economy in the succeeding sections suggests that there is a social return to educational investment that is greater than the private return but in the production of goods and services, there is a divergence between the social return and private return that is not washed away. The rate of return to investment in schooling is estimated to be higher than would be justified by the unfettered market. In contrast to previous studies, the return to and production of higher education as a prolongation of the average educational level of a society, suggested that investment in higher education is the dominant factor, is also documented for Nigeria. From the available evidence, the Nigerian government, and more generally governments around the world, can glean some information about the economic importance of improving the quality of the universities and how resources should be distributed between the university and primary education sub-sectors for Nigerian economic development to be accelerated and sustainable.

Research Aim and Objectives

The main overarching aim of this research is to ascertain the key determinants of sustainable economic development in Nigeria. To achieve this aim, the research seeks to investigate the role of education in the socioeconomic transformation of Nigeria with respect to contributing to the progress in the well-being of the country. Six distinct, but related, sub-objectives have been identified to achieve the research aim. These include: providing a general overview of Nigeria in terms of its current economic, political and socioeconomic developments and achievements, which is considered integral to understanding the type of social environment and context in which the study is taking place. Furthermore, although the literature has recognized the role of education as one of the key determinants of growth and development, there has been a lack of consensus on how much impact education has on the process of economic development and its transmission channels. Against this background, there are two broad motivations underlying the selection of the research objectives. The first one is a noble and urgent need to contribute to the existing literature to help policymakers allocate the scarce resources on the stake of economic development efficiently. The second broader motivation for the selection of the research objectives relates to the dynamic nature of both growth and development. Specifically, a set of educational variables and the process of technological development that have been measured decades ago are no longer available. Consequently, the dynamic relationship between the key elements of growth and development is not "simultaneously observed" so that it could be accurately determined by the econometrically identified theoretical model. Therefore, the dynamics of the growth model "may be mis-priced" when assessed by performing both short and long run simulations.

Education Policies in Nigeria

In this chapter, a background of education policies in Nigeria is given. The chapter discusses the goals of education in Nigeria, the structure of education, types of education, and the aims of education in the country. The chapter also discusses the strategies that have been adopted by the Nigerian government to achieve education for all (EFA), the concept of universal basic education, and the new national policy on education of 2004. The chapter highlights the challenges facing the Nigerian education sector, that is, funding, inadequate infrastructure, declining standard of education, limited access, equity, and relevance in the curriculum, ethnic and religious differences, and teacher quality and the instructional process. The National Education Policy of 1977, as modified in 1981, stated that "the aims and objectives of education are to inculcate appropriate values and attitudes for the survival of the individual and the Nigerian society; develop functional and aesthetic practical skills; and equip the individual to live effectively in their environment". The aims and orientation of education are specified in the Nigerian National Policy on Education of 1981. These include inculcating appropriate values and attitudes through the teaching of the core national and universal values such as honesty, integrity, hard work, respect for oneself and others; the effectual relationship between the individual and the community and the Nigerian and the world; and relating education to the Nigerian environment and the human environment.

Historical Overview

Educational institutions have long been recognized as facilitating the long-run growth of the economy. According to Robert Lucas (1988), human capital theory in eight countries has shown that it takes into account the causes of income variability, as well as GDP and other measures of output that vary over time. Income and wages in countries that are growing, both in the past and across countries, have been shown to be influenced by the growth of labor and physical capital, including investment in education or educational quality and the effect of education on labor skills. The United Nations development indicators indicate the relationship between human capital development and other broad indices of human development, state transformation, and the demand for increasing wage compression. They argue that the importance of human capital investment in economic growth goes far beyond education. In the context of development, the development of education and output technology, as well as the development of inputs driving the technology, such as adherence to societal and economic change and aspects of market conditions, become increasingly important in maintaining the high output of a market economy. Empirical evidence of various development strategies supports the role of effects that benefit from investment. It has also been argued that spending on education could increase the opportunities for private benefit and diversification of Nigeria. This is due to the informal nature of the economy and increased globalization, as well as criticism of Nigeria's structural strategy of import substitution.

Current Policies and Initiatives

Nigeria joined the Open Government Partnership (OGP) in July 2016. One of the founding principles of OGP is to give citizens and civil society access to budget information in open, easy-to-understand, timely, and comprehensive formats, enabling their involvement in the open budget. In line with this, one of the key goals of the Nigerian OGP initiative is to improve citizens' understanding and participation in the budgeting process. The first Budget Data Quest was carried out through a collaboration between BUDGIT and several other non-governmental organizations. The aim of the Quest is to provide detailed budget implementation data for the Ministries, Departments, and Agencies (MDAs), especially for the 2015 and 2016 budget years, to make citizens, civil society organizations, and researchers fully informed about budget implementation in Nigeria. The questions can be viewed as a step towards the attainment of one of the three aims of open budgeting where the government provides extensive information to the public on the management and use of public funds. This move will encourage and enable the public to

contribute their knowledge and perspectives of what the government is trying to achieve. This will eventually promote government accountability and can have positive budgetary outcomes. This study was carried out using a mix of quantitative econometrics and qualitative methods. The empirical evaluation uses the standard OLS technique to evaluate different dimensions of education quality and transparency in the federal budgeting process. The Poisson regression was used to estimate the demand for education variables. The model is estimated with data from the West African Examinations Council and the 42 public universities in Nigeria. 260 structured interviews were also conducted in Abuja and Lagos to gain insight into stakeholder perception of both informal education and budget representation.

Education Sector Performance Indicators

The general performance of the education sector in Nigeria can be assessed using a wide variety of indicators that cut across the various levels of the education hierarchy. However, the use of a few key performance indicators can help to provide a more focused reading of the sector. An important indicator of performance is the rate of participation at the different levels of education. For any investment to be considered not wasteful, it has to be effective in achieving the expected results. Thus, participation in education has been traditionally linked to the process of increasing literacy. Higher levels of participation should imply an improvement in the educational attainment of women, which, in turn, would affect positively upon the health and mortality rates of both mothers and their children. The decline in death rates indicates a procession of improvements of both health and nutrition. A larger proportion of literate females in childbearing groups can help foster higher rates of economic development because of a reduced rate of population growth. Consequently, this development reduces the need for spending on children's provisions. The main determinants of the demand for education are capacity, as measured by income, and motivation, as measured by the prices of education services. Public policies can influence these prices through the direct provision of schooling services or the subsidization of non-public schooling services. In many countries, educational services are provided by the government. The provision of education services requires inputs such as classroom space, teaching and administration services. In the 1975-76 period, government recurrent expenditures accounted for 95.5% of the costs of primary education and 96.5% of the costs of secondary education. The allocation of resources for primary education corresponded to 2.6% of the GDP. Over the 1973-76 period, the educational sector was the fastest-growing sector, with an average annual rate of growth in real terms of 14.6%. In the 1980s, the priority awarded to the education sector in development planning led to the establishment of new institutions and the upgrading of existing ones. The federal government gave constant attention to the sector and to the reinforcement of budget allocations to education.

Literacy Rates

One of the basic indicators of the level of education in a country is the level of literacy. Literacy in this context is defined as "the ability to read, write, and speak in some language." The level of literacy within a country is a measure of the extent to which the population of adults and children are able to express themselves, read, write, and comprehend what they read. Higher literacy rates help in promoting economic development because they foster human capital formation and contribute to productivity. Past studies of the role of literacy in economic development have typically found a strong association between the two, especially in non-industrialized countries. Literacy rates, secondary education, and per capita income have been highly correlated. The Nigerian education system has been expanding rapidly but, at the same time, has failed to keep pace with the country's rapid growth rate. Most government resources and expenditures on education are concentrated at the post-secondary level. The level of education and skills of Nigerians is low in general, in part because of the high drop-out rates from primary education, which average between 45% and 50% yearly. School enrollment rates are low despite an increase in the

number of students completing their first level of education. With increased enrollment, the teacher-pupil ratio has also been rising. These trends in education correlate with the level of economic development in the country.

School Enrollment Rates

The first step is to determine the enrollment rates of Nigeria in order to see how many people are in school in any given year. Enrollment rates refer to the number of people enrolled in school within a specific age group as a percentage of the total number of people in that specific age group. The enrollment data can be obtained from Ministries of Education's administrative surveys, censuses, and other student registering agencies. Enrollment data also contain information on sex and school levels attendance, which enables the user to divide the number of school-goers into primary and non-primary level attending males and females. Using the enrollment rates, we then calculated the secondary enrollment, the tertiary enrollment, and the undergraduate and postgraduate enrollment rates. The results are shown in the Appendix below. The different enrollment rates for males and females can be calculated by dividing the number of enrolled males ages 5 to 24, or any specific age group for any given level of education, by the number of males and then multiplying the result by 100 in order to arrive at a percentage. The same process can be repeated for females. School enrollment rates are then calculated for three levels of education: primary, secondary, and tertiary. They show the number of individuals in each category as a percentage of the same age group category. The primary level enrollment rate further demonstrates the number of individuals enrolled at the primary school age as a percentage of the persons in the respective age group.

Case Studies and Empirical Evidence

While a somewhat dated report on the Ivory Coast has questioned much of the conventional wisdom on education, we still believe that the existing empirical evidence identifies a worthwhile payoff to education. Since these benefits are large in relation to the costs of providing education in moderately failing states, the Bank should consider what can be done to convert other countries into educational successes. In so doing, it is important to bear in mind that the necessary increases in supply need not come solely from the expansion of formal schooling. For governments with limited resources, other means (including more effective use of less costly forms of instruction) are available to increase educational attainment. In addition, increasing the supply of education requires attention to a number of other policies: the focus on supply must be combined with attention to type and quality.

Successful Education Interventions

A number of specific education interventions have shown success in terms of increasing private and social returns to schooling. These include: (i) Parental and community participation; (ii) Nutrition interventions for children which enable them to make the best use of their time at school; and (iii) Market-based interventions (such as school choice). Low-cost private schools and the promotion of non-formal education routes to learning are alternatives to public school intervention. Policy towards private schools should be to ensure that they are properly regulated, rather than simply trying to stamp them out. Better Child Nutrition: State provision of school meals has a long history in a number of countries. These meals have a number of benefits, but they include the incentives on parents to send their children to school, and to provide a good education. provides an analysis of a food-for-education program in Bangladesh which demonstrated that subtle changes in the design of the program could improve its target efficiency. Education vouchers to poor people which could also be exchanged for school meals would provide the best solution. School meal programs can also include a rapid expansion of the provision of and access to

free safe water. Market-Based Interventions: These exploit the entire supply and demand chain, as opposed to traditional state-funded provision. Low-cost private schools in the slum areas of Lagos, for instance, are helping to fill some of the gaps left by under-supply of government services. In Kenya and Nicaragua, demand-side financing has been used to provide disadvantaged groups with access to education that they would not otherwise have had. Uganda's Universal Primary Education policy is forcing both the government and existing private and public schools to focus on their customers, leading to better educational outcomes than might otherwise have occurred. Home-schooling and non-formal mechanisms for learning are also ways to help transform education in a positive sense.

Economic Outcomes

The literature on the relationship between education and increased economic development abounds. Becker (1962) was the first to establish the relationship between education and the economy. Goldin and Katz (1998) argue for the relationship that links the higher relative demand for skilled labor to the relatively large supply of skilled labor. Specifically, education is seen to increase productivity in the formal job market. Asmuo (2002), for example, observed that the micro effects of education play a significant role in changing individual income through influencing labor supply, promoting productivity, affecting the depreciation of human capital, decreasing health costs while increasing output, and contributing to the ability of individuals to tolerate and manipulate health status. This has implications for the social aspect of education reform in terms of investing more in human capital, and aligning policy with long-term development planning in a country. While the human capital approach views education as a proximate determinant of earning, the signaling theory explains wage premiums for educated workers simply by virtue of education irrespective of its content. It argues that education serves as a signal of productive worker characteristics such as innate intelligence, stamina, and motivation, but that workers are not paid for being educated.

Conclusion and Policy Implications

The core message delivered in this article is that education plays a crucial role in promoting economic development in Nigeria. The evidence from the time series data of 1970-2003 in an estimation of the small scale single equation models containing the quality of the labor force measures which include education of some physical indices of the investments in human capital in the industrial and agricultural sectors outcome is the heart of this article. The required input on the educational attainment is available for the period 1970-2003 on formal primary, secondary and tertiary education. Primary education has been noted for promoting the high technical preferences while secondary and particularly higher education and has promoted the manual capital development, the high level innovation and technological progress which is known to the motor of the economic development and rapid output growth. The estimated coefficients from our education indicators demonstrate that primary, secondary, and higher education result in a positive contribution to technical progress in the labor intensive type of production processes. The marginal and significant requirements results will not only provide the policy basis explanations but also instigate better economic development decision making by achieving a higher level efficiency for mobilizing sound public investments. From the policy implications, to ensure successful long term results in the economic development, conditions must be favorable for primary, secondary and tertiary education. Attainment of the educational targets is crucial for trade liberalization with substantial potential benefits for investment in the education sector. The shift from the commodity trade terms might not be reflected in the domestic revenue. It is in this regard important to keep tariffs on education low, to limit the number of license fees and to enhance policies that encourage educated Nigerians to stay in the home country. Furthermore, the quality parameters of the educational outputs deserve much more attention than presently indicated in the literature.

References

Adesola.A. (2011) The contributions of education on Economic development unpublished paper university of Ibadan

Emile .D (1918) ; in sociological review X, 1, 1918 p. 54 and victor journal of sociology.

Koo. R(2009). The Holy Grail of Macroeconomics-Lessons from Japan's Great Recession. John Wiley & Sons (Asia) Pte. Ltd.

Merriam-Webster Online Dictionary. Retrieved 19 November 2008.

Rampell. C(11 January 2011). "More Workers Complain of Bias on the Job, a Trend Linked to Widespread Layoffs". The New York Times

Shiskin, Julius (1 December 2004). "The Changing Business Cycle". New York Times. p. 222.

Vaitilingam. R(2009). "Recession Britain: New ESRC report on the impact of recession on people's jobs, businesses and daily lives". Economic and Social Research Council. Retrieved 22 January 2010.

HISTORY AND CULTURE AS A FACTORS OF RURAL TOURISM DEVELOPMENT IN MOUNTAINOUS GEORGIA

Marina Metreveli

International Center for Caucasus Tourism Executive Director GEORGIA

Abstract

International Center for Caucasus Tourism, ICCT, founded in 2007. Provides rural population with International standards of hospitality and conducts researches, especially, in mountainous rural areas. Historical and cultural heritage plays a huge role in the development of rural tourism also becoming as one of the opportunities for economic, social and cultural revitalization. Each region of Georgia is known for its different history and culture, including folklore, cuisine, customs and habits. Since 2009, ICCT implemented number of projects in Racha region, a high mountainous area of Western Georgia, known for historical and cultural sites, amazing nature with mineral springs in Alpium Zone. The objects of historical and cultural heritage, being an important asset of this rural area, bring profit and significantly influence on rural tourism development. Adherents of rural tourism came to Racha not only to relax and eat organic food, but also to enjoy sightseeing. One of the privileged projects was the initiative to establish Cycle and Rural Tourism Center in the 300-yearold stony house in resort village Utsera, Upper Racha, Region. <https://www.facebook.com/profile.php?id=100063214487865>

This action was recognized by UNWTO as an innovative step and awarded with a Letter of Appreciation in 2018. Utsera Center is still the first in the South Caucasus and visited by rural tourists from different countries. In 2020, a memorial museum was open here with an exposition of historical books, photos, objects that belonged to ancestors. Scientists from Georgia and European countries are very often invited to workshops, seminars and expeditions. Utsera Center maintains permanent relations with Ilia State University, Institute of Zoology to participate in joint projects. Currently rural tourism training is included in the project: "Healthy soil for safety food" funded by the Rustaveli Foundation.

Key words: rural tourism, history, culture

**TEKNO- APOKALİPSİ KEŞFETMEK: *KEDİ BEŞİĞİ* VE *ORYX VE CRAKE*'İN
KARŞILAŞTIRMALI ANALİZİ**

**EXPLORING THE TECHNO-APOCALYPSE: A COMPARATIVE ANALYSIS OF
CAT'S CRADLE AND *ORYX AND CRAKE***

Bülent Cercis TANRITANIR

Prof Dr. Yüzüncü Yıl Üniversitesi Edebiyat Fakültesi İngiliz Dili ve Edebiyatı Bölümü,

ORCID No: 0000- 0002-3276-7922

Şeyda BEYDE

Yüksek Lisans Öğrencisi, Yüzüncü Yıl Üniversitesi Edebiyat Fakültesi İngiliz Dili ve Edebiyatı
Bölümü,

ORCID No: 0009- 0000-9659-0256

ÖZET

Bu makale, Kurt Vonnegut'un *Cat's Cradle* ve Margaret Atwood'un *Oryx and Crake* adlı distopik romanlarında teknolojik kıyamet kavramını incelemektedir. Tekno kıyamet, bilimsel ve teknolojik ilerlemelerin insan toplumu ve çevre üzerindeki felaketle sonuçlanan etkilerini ifade eder. Bu çalışma, romanların karşılaştırmalı analizi aracılığıyla teknolojik kıyametin betimlemesini, temel nedenlerini ve insanlık üzerindeki etkilerini araştırmaktadır. Her iki eserde de temasal benzerliklerden yola çıkarak teknolojinin yanlış kullanımı ve kontrolsüz ilerlemesini toplumsal çöküş ve çevresel yıkıma yol açtığını araştırmaktadır. *Cat's Cradle* romanında Vonnegut, tüm dünyadaki suyu donduran güce sahip bir madde olan buz dokuzun icat edilmesiyle yıkımın eşliğinde bir dünya sunar. Toplumu devrim niteliğinde bir adım olarak tasarlanan bu bilimsel keşif, sonunda felakete yol açar ve insanlığın bilimsel bilgiye olan takıntısının yıkıcı potansiyelini vurgular. Benzer şekilde, *Oryx and Crake* romanında Atwood, genetik olarak değiştirilmiş organizmaların ve biyomühendislik hastalıkların ortaya çıkmasına yol açtığı bir gelecek dünyasını tasvir eder. Mükemmeliyet arayışı ve kar amaçlı hareket etme, sonunda insanlığın çoğunu yok eden bir salgına neden olur. Atwood, bu öykü aracılığıyla doğa ile oynamanın tehlikelerini ve kontrolsüz bilimsel deneylerin sonuçlarını araştırır. Her iki romandaki teknolojik kıyameti analiz ederek, bu makale bilimsel ilerlemenin etik yönlerini, kurumsal gücün rolünü ve insanlığın ekolojik dengeye olan ilgisizliğinin olası sonuçlarını inceler. Aynı zamanda açgözlülük, güç ve teknolojinin insanları nasıl insansızlaştırdığı konularını da ele alır.

Bu karşılaştırmalı çalışma, okuyuculara sorumsuzca devam eden bilimsel ve teknolojik ilerlemelerin potansiyel risklerine dair içgörüler sunar ve teknolojinin sorumlu kullanımı ve doğal dünyanın korunması konularında önemli sorular ortaya atar. Çalışma aynı zamanda karakterlerin ahlaki ikilemlerle mücadelesi ve teknolojik felaketler karşısında insanın direncini keşfeder.

Sonuç olarak, *Cat's Cradle* ve *Oryx and Crake* romanlarındaki teknolojik kıyamet kavramının incelenmesi, insanlığın bilimsel ilerlemenin sınırsız takibinin getirdiği potansiyel risklere dair

yazarların eleştirisini ortaya koyar. Makale, teknolojinin sorumsuzca kullanılmasının ve doğal dengeye olan saygının önemine dair önemli soruları gündeme getirir.

Anahtar Kelimeler: Tekno kıyamet, distopik romanlar, *Cat's Cradle*, *Oryx and Crake*, karşılaştırmalı analiz, bilimsel ve teknolojik ilerlemeler, toplumsal çöküş, çevresel yıkım, teknolojinin yanlış kullanımı, buz dokuz, genetik mühendislik, kurumsal kontrol, biyomühendislik hastalıklar, etik sorunlar, açgözlülük, güç, ahlaki ikilemler

ABSTRACT

This article examines the concept of the techno-apocalypse in two dystopian novels, *Cat's Cradle* by Kurt Vonnegut and *Oryx and Crake* by Margaret Atwood. The "techno apocalypse refers to the catastrophic consequences of scientific and technological advancements on human society and the environment. Through a comparative analysis of the novels, this study explores the portrayal of the techno-apocalypse, its underlying causes, and its effects on humanity. Drawing on thematic similarities in both works, this article investigates how the misuse and unchecked progress of technology lead to societal collapse and environmental devastation. In *Cat's Cradle*, Vonnegut presents a world on the brink of destruction due to the creation of a substance called ice-nine, which has the power to freeze all water on Earth. This scientific discovery, intended to revolutionize society, ultimately triggers a cataclysmic event, highlighting the destructive potential of humanity's pursuit of scientific knowledge.

Similarly, in *Oryx and Crake*, Atwood depicts a future where genetic engineering and corporate control have led to the creation of genetically modified organisms and bioengineered diseases. The quest for perfection and profit finally results in a pandemic that wipes out most of humanity. Through this narrative, Atwood explores the dangers of playing god with nature and the consequences of unchecked scientific experimentation. By analyzing the techno apocalypse in both novels, it is going to be possible to analyze the ethical implications of scientific progress, the role of corporate power, and the potential consequences of humanity's disregard for ecological balance. The study explores the themes of greed, power, and the dehumanizing effects of technology. Through comparable studies, readers gain insights into the authors' critique of a world driven by unchecked scientific and technological advancements. The article also searches for the characters' struggles with moral dilemmas and the exploration of human resilience in the face of technological disasters. As a result, this analysis of the techno-apocalypse in both works makes crystal clear the potential risks associated with humanity's relentless pursuit of scientific progress, raising crucial questions about the responsible use of technology and the preservation of our natural world.

Key Words: Techno apocalypse, dystopian novels, *Cat's Cradle*, *Oryx and Crake*, Comparative analysis, Scientific and technological advancements, societal collapse, environmental devastation, misuse of technology, ice-nine, genetic engineering, corporate control, bioengineered diseases, ethical implications, greed, power, moral dilemmas.

THE LIGHT OF DARKNESS? THE DARKNESS THAT OVERSHADOWS THE LIGHT?: THE MOTIF OF DARKNESS IN *MACBETH*, *WAITING FOR GODOT* and *HEART OF DARKNESS*

KARANLIĞIN AYDINLIĞI MI? AYDINLIĞA GÖLGE DÜŞÜREN KARANLIK MI?: *MACBETH*, *GODOT'YU BEKLERKEN* ve *KARANLIĞIN YÜREĞİ'NDE KARANLIK MOTİFİ*

Merve Betül GÖRMEZ

Arş.Gör., Yüzüncü Yıl Üniversitesi İngiliz Dili ve Edebiyatı Bölümü,

ABSTRACT

In Samuel Becket's *Waiting for Godot*, it is 'darkness' that is waited for. Estragon and Vladimir wait for Godot in the same place every day until darkness falls. They can't leave or stop waiting for Godot before darkness falls. When evening comes, darkness falls; that is, hope ends, and then they stop waiting for the one who will not come. Although darkness means that Godot will not come, it means that Estragon and Vladimir get rid of their burdens: Hope seems to be a burden. The more you hope, the more you expect, and the more you expect, the more tired you get. *Waiting for Godot* also represents hope for Estragon and Vladimir. On the other hand, darkness pulls them out of their hopeless waiting; that is, it becomes a way of escape. In his novella *Heart of Darkness*, Joseph Conrad critically narrates European colonialism in Africa and what happened on the way to colonialism. 'Darkness' symbolizes social, human, and moral decadence; it depicts unknowns, dangers, and spiritual disappearances and expresses the ignorant and dangerous side of Africa in the eyes of Westerners. Conrad also represents the emptiness inside the human being and the savage aspect of colonialism with 'darkness'. In *Macbeth*, as in his other tragedies, Shakespeare deals with a character who experiences a moral collapse due to his greed for power and who is eventually divinely punished. Darkness as a motif also has an important place in this work. 'Darkness' sometimes covers up the murders committed at night, sometimes provides the necessary environment for the emergence of witches who play an essential role in the play. Lady Macbeth confesses her guilt and burden of conscience in the darkness of a night. The night in which the murder is committed does not meet the day; the reflection of the crimes committed on the earth is also through darkness. This study aims to discuss the critical role of the motif of darkness in the aforementioned works of Samuel Beckett, Joseph Conrad, and William Shakespeare and its effect on the plot, both metaphorically and physically.

Key Words: Darkness motif, *Macbeth*, *Waiting for Godot*, *Heart of Darkness*.

ÖZET

Samuel Becket'in *Godot'yu Beklerken* oyununda asıl beklenen 'karanlık'tır. Estragon ve Vladimir her gün aynı yerde, karanlık çökene dek Godot'yu beklerler. Karanlık çökmeden ayrılmaları veya Godot'yu beklemekten vazgeçmeleri mümkün değildir. Ne zaman ki akşam olur, karanlık çöker yani umut biter o zaman onlar da gelmeyecek olanı beklemekten vazgeçerler. Her ne kadar karanlık demek Godot'nun gelmemesi demek olsa da Estragon ve Vladimir'in yüklerinden

kurtulmaları demektir aslında: Umut etme yüklerinden. Umut bir yük gibi görünür insana, kişi umut ettiği kadar beklentiye girer, beklentiye girdiği kadar yorulur. Godot'yu beklemek de Estragon ve Vladimir için bir umudu temsil eder. Karanlık ise onları çekip kurtarır umutsuz bekleyişlerinden, yani kaçış yolu olur. Joseph Conrad, *Karanlığın Yüreği* romanında Afrika'daki Avrupalı sömürgeciliği ve sömürgecilik yolunda yaşananları eleştirel bir açıdan aktarır. 'Karanlık' toplumsal, insani ve ahlaki çöküşü simgeler; bilinmezlikleri, tehlikeleri, ruhsal kayboluşları resmeder ve Afrika'nın Batılıların gözündeki cahil, tehlikeli yanını dile getirir. Conrad, insanın içindeki boşluğu, sömürgeciliğin vahşi yönünü de yine 'karanlık'la dile getirir. Shakespeare, diğer trajedilerinde olduğu gibi *Macbeth*'de de iktidar hırsı yüzünden ahlaki çöküş yaşayan ve bunun sonunda ilahi şekilde cezalandırılan bir karakteri ele alır. Karanlık motifi bu eserde de önemli bir yere sahiptir. 'Karanlık', yeri gelir gece işlenen cinayetlerin üstünü örter, yeri gelir oyunda önemli rol oynayan cadıların ortaya çıkışında gerekli ortamı sağlar. Lady Macbeth tüm suçunu, vicdani yükünü bir gece karanlığında itiraf eder. Cinayetin işlendiği gece gündüze kavuşmaz bir türlü; işlenen suçların yeryüzüne yansımaları da yine karanlıkla olur. Bu çalışmanın amacı Samuel Beckett'in, Joseph Conrad'ın ve William Shakespeare'in bahsi geçen eserlerindeki karanlık motifinin kritik rolünden ve bu motifin olay örgüsüne, konuya gerek mecazi gerekse fiziksel açıdan yaptığı etkiye dikkat çekmektir.

Anahtar Kelimeler: Karanlık motifi, *Macbeth*, *Godot'yu Beklerken*, *Karanlığın Yüreği*.

INTRODUCTION

Darkness can be explained as the opposite of light or the absence of visible light in the environment. These explanations are very logical. In literary terms, it is possible to encounter different meanings when explicating the term darkness. Darkness as a motif is frequently encountered in literature to represent the bad or corrupt, hopelessness, uncertainty, disappointment, loneliness, marginalization, illness, and even death. Mental depression, abandonment, search for meaning, and regrets are also situations that correspond with darkness. The negative meanings of darkness have been mentioned so far, but aren't there any situations in which 'darkness' is used to bring or try to bring light and in which a way out is sought in the shadow of darkness? This study aims to talk about the critical role of the motif of darkness in the aforementioned works of Samuel Beckett, Joseph Conrad, and William Shakespeare and the contributions of this motif to the plot and the subject matter both metaphorically and physically; to show that it is used in a positive and redemptive role as well as a negative effect, as is customary in literature.

DARKNESS IN MACBETH

William Shakespeare, considered the greatest writer of all time, was born on 23 April 1564 in Stratford-upon-Avon, England, and was a playwright, poet, and actor. He is considered the greatest writer of all time for many valid reasons. Foremost among these is his use of language and style. The metaphors he uses in his poetic expression are unique examples pushing language's limits. One feature distinguishing him from others is his ability to adapt historical events. He takes an event with historical reality and creates a completely different fiction using the event's materials. One thing that makes these fictions striking is the depth of their characters. Names such as Hamlet, Romeo, Juliet, Othello, Lady Macbeth, and Macbeth, who are the characters of his masterpieces, reflect human psychology, emotional depth, lostness, helplessness, ambition, collapse, love, and hatred so perfectly that this situation makes Shakespeare a universal writer who challenges centuries.

Macbeth, one of Shakespeare's tragedies, is based on the prophecy of three witches and deals with the Scottish General Macbeth, who has the ambition to become king due to the provocations of his wife Lady Macbeth, and the tragic consequences of this ambition. The other issue here is obsession. Because Macbeth becomes the victim of his obsessions throughout the play. Macbeth is centered around a common theme in tragedies: the irresistible desire to commit wrongdoing and ultimately destroy oneself. Consequently, obsession becomes a dominant characteristic of the protagonist and a recurring theme throughout the play (Stirling, 1953: 386).

Darkness plays a crucial role in *Macbeth*. Whether this role is good or bad depends on the perspective from which the subject is viewed and from whose approach. For Macbeth and his wife, the darkness is sometimes a helper in committing the murders. Sometimes, for the victim, it is a monster that brings the end. In this quotation, Lady Macbeth waits for the night and darkness to come to commit the murder:

"Come, thick night,
And pall thee in the dunnest smoke of hell,
That my keen knife see not the wound it makes,
Nor heaven peep through the blanket of the dark.
To cry "Hold, hold!" (Shakespeare, 2013: 22).

In a dialogue between Ross and his father, it is mentioned that although it is daytime, the sky is not illuminated and the darkness continues because of the sins committed by Macbeth. The sky is identified with shame and the reason for the darkness is this shame:

"By th' clock 'tis day,
And yet dark night strangles the traveling lamp.
Is 't night's predominance or the day's shame.
That darkness does the face of earth entomb
When living light should kiss it?" (Shakespeare, 2013: 40).

By making a comparison between the innocence of the day and the evil of the night, Macbeth waits for the night to come for another murder he will commit because the night is like a veil that covers the crimes:

"Good things of day begin to droop and drowse,
Whiles night's black agents to their preys do rouse" (Shakespeare, 2013: 51).

According to Macbeth, the three witches, who are of great importance in the play and who make prophecies, like dark environments and only appear when the environment is dark:

"How now, you secret, black, and midnight hags?
What is 't you do?" (Shakespeare, 2013: 64).

DARKNESS IN WAITING FOR GODOT

Irish writer Samuel Beckett, one of the pioneers of the absurd theatre tradition, was born on 13 April 1906. While being a close follower of James Joyce makes him one of the modernists, the fact that he influenced many writers from the postmodern period puts him in the category of postmodernist writers. Beckett is a minimalist writer who deals with the existential pains and meaninglessness of the individual from a pessimistic point of view. He presents this pessimistic style to the reader through black humor. *Waiting for Godot* is important as it is one of Beckett's masterpieces. In this play, two characters named Vladimir and Estragon wait for someone named Godot in the same place every day until darkness falls. During this time, different characters are involved in the play, funny and meaningless events occur, a constant dialogue passes between them, but Godot never comes. The play ends with the characters continuing to wait. *Waiting for Godot* is different because it is a play in which metaphors and symbols are skillfully used. The play revolves around the idea of waiting. Despite Godot's failure to fulfill his pledge, the two tramps have demonstrated unwavering determination. Despite the profound anguish, exasperation, and disillusionment, they persist in waiting, as it is their one source of hope, for they believe that only Godot has the power to deliver them (Wang, 2011: 199).

What Vladimir and Estragon are actually waiting for is darkness. Because they give up waiting for the one who will not come (Godot) only when the darkness comes. The coming of darkness actually means that Godot will not come. This means that Estragon and Vladimir will be freed from their burdens: Expectation upsets, hope exhausts and all of these can be burdens. Waiting for Godot represents hope; they no longer have to hope when darkness falls. In other words, darkness becomes a way out for them. When tired of waiting, Vladimir looks up at the sky and asks himself twice: "Will night never come?" (Beckett, 33,35). Pozzo advises Vladimir and Estragon to wait for darkness before giving up: "I myself in your situation, if I had an appointment with a Godin... Godet... Godot... anyhow, you see who I mean, I'd wait till it was black night before I gave up" (Beckett, 36). Vladimir says: "That with Estragon my friend, at this place until the fall of the night, I waited for Godot?" (Beckett, 84)

DARKNESS IN HEART OF DARKNESS

Joseph Conrad, an English writer of Polish origin, considered by many critics as one of the pioneers of modernism, was born on 3 December 1857. Conrad, whose works usually deal with sea and maritime themes and the dark sides of human beings, is considered one of the most important writers of English literature. He is known for his deep character analyses and masterly psychological insights in his novels. *Heart of Darkness*, first published in 1899, is the author's most famous work, which also determines the content of this study. Charles Marlow is the narrator of the work and also the main character. The story is about Marlow, a sailor, and his experiences during his journey on the Congo River.

As Marlow delves further into the Congo, he confronts the harsh truths of European colonial exploitation and the terrible consequences it has on both the colonizers and the colonized. The journey becomes into a metaphorical expedition into the most obscure recesses of the human psyche, where Marlow encounters the terror and insanity. The novella explores inquiries on the superficial appearance of civilization, the essence of malevolence, and the intricacy of the human mind.

Conrad provides a critical narrative of European colonialism in Africa and the events leading up to the establishment of colonial rule. 'Darkness' represents the decline of society, humanity, and morality. It portrays the uncertainties, hazards, and spiritual vanishing, while also reflecting the uninformed and perilous perception of Africa by Westerners. Conrad's portrayal of 'darkness' symbolizes both the inner void within individuals and the brutal nature of colonialism. According to Edward W. Said (2008: 16), Conrad and his characters possess a prescient insight that "the darkness" possesses its own independent existence and can regain control over what imperialism had previously claimed. The narrator vividly portrays the obscurity and ambiguity that envelop him on his evening journey. Therefore, the significance of darkness as a symbol is accentuated.: "The air was dark above Gravesend, and farther back still seemed condensed into a mournful gloom, brooding motionless over the biggest, and the greatest, town on earth" (Conrad, 2007: 4). During Marlow's journey to Africa there is a recurring portrayal of darkness and night. This portrayal represents Africa's perception of gloom and ambiguity: "We penetrated deeper and deeper into the heart of darkness" (Conrad, 2007: 47). The narrative revisits the portrayal of nocturnal ambiance and obscurity along the Thames River. This representation highlights the recurring pattern of the novel and the profound depths of the human psyche: "The offing was barred by a black bank of clouds, and the tranquil waterway leading to the uttermost ends of the earth flowed sombre under an overcast sky—seemed to lead into the heart of an immense darkness" (Conrad, 2007: 104).

CONCLUSION

As is customary in literature, it may be insufficient to talk only about the negative use of darkness. Because when we look at the use of darkness in the aforementioned works, it is possible to see it as a helper, a way out or sometimes a tool that makes things easier. In order to reach this conclusion, the motif must be evaluated from every angle. The context of the work also has an important place in this evaluation.

The motif of 'darkness' has a very important place in these three works. Sometimes it becomes a way out for the characters to get rid of their burdens and futile waits; sometimes it becomes a representation of the depths of the human soul, it symbolizes colonialism and imperialism; sometimes it hides and covers up the murders that will be committed, but at the same time it creates an environment where the killer's conscience is examined.

In *Macbeth*, darkness acts as a helper for Macbeth and his wife; they achieve their goals through darkness. But at the same time, darkness is a proper environment for victims like Duncan or Banquo to meet their end. In other words, it is probably a monster in their eyes. In *Waiting for Godot*, darkness is like a saviour for two characters who are tired of waiting and hoping for what is no longer coming. In *Heart of Darkness*, darkness is like a translator for the author's feelings. It becomes a perfect tool for expressing the depths of the human soul, evil and wrong uses of power such as colonialism and imperialism, and the chaotic point humanity has reached.

WORK CITED

1. Beckett, S. (1965). *Waiting for Godot*. Faber and faber.
2. Conrad, J. (2007). *Heart of Darkness*. Coyote Canyon Press.
3. Said, E.W. (2008). Two Visions in Heart of Darkness. Bloom, H. *Joseph Conrad's Heart of Darkness* (5-19). New York: Infobase.

4. Shakespeare, W. (2013). *Macbeth*. Simon & Scuster.
5. Stirling, B. (1953). "The Unity of Macbeth". *Shakespeare Quarterly*, 4.
6. Wang, J. (2011) "The Religious Meaning in Waiting for Godot". *English Language Teaching*, 4.

THE EVOLUTION OF ORAL STORYTELLING TRADITIONS IN THE DIGITAL AGE: A COMPARATIVE ANALYSIS OF AFRICAN AND NATIVE AMERICAN CULTURES

Oyewole, Julius Ademola

Department of English, University of Ilesa, Ilesa, Osun State, Nigeria

ORCID: 0009-0001-9743-2445

Aliyu, Adekemi Edith

Department of English, University of Ilesa, Ilesa, Osun State, Nigeria.

Otemuyiwa, Abosede Adebola

Department of English, Joseph Ayo Babalola University, Ikeji-Arakeji, Osun State, Nigeria.

ORCID: 0000-0002-9835-782X

Abstract

This study examines the evolution of oral storytelling traditions in African and Native American cultures in the digital age, addressing a critical gap in understanding how indigenous knowledge systems adapt to technological change. The research investigates how digital technologies have transformed oral storytelling practices, exploring strategies for preserving traditional essence in digital formats and assessing the impact of digital platforms on intergenerational knowledge transmission. Employing a comparative analysis methodology, the study examines case studies from select African and Native American communities, utilizing interviews with storytellers, digital content analysis, and participatory observation. This approach allows for a nuanced exploration of the similarities and differences in how these distinct cultural spheres navigate the digital landscape. Findings reveal that digital technologies have both challenged and enhanced oral storytelling traditions. While some communities have successfully leveraged digital platforms to revitalize and globalize their narratives, others struggle with issues of authenticity and context. The research identifies innovative strategies, such as interactive digital archives and social media storytelling, that effectively bridge traditional and modern approaches. The study contributes to a broader understanding of cultural adaptation in the face of technological advancement, offering insights into the resilience of indigenous knowledge systems. It highlights the potential of digital tools in cultural preservation while acknowledging the complexities of maintaining traditional practices in a rapidly changing world. These findings have significant implications for cultural preservation initiatives, educational programs, and digital media development. The research also opens avenues for future studies on the long-term impacts of digitization on oral traditions and the potential for cross-cultural collaboration in digital storytelling.

Keywords: oral storytelling, digital adaptation, indigenous knowledge, cultural preservation, comparative analysis.

Introduction

The art of oral storytelling has been a cornerstone of human communication and cultural preservation for millennia. Across diverse societies, narratives passed down through generations have served as vessels for collective wisdom, historical records, and cultural identity. Two rich traditions that exemplify the power and persistence of oral storytelling are those of African and Native American cultures. These traditions, deeply rooted in their respective ancestral practices, have faced unprecedented challenges and opportunities in the digital age.

As we progress further into the 21st century, the rapid advancement of digital technologies has dramatically altered the landscape of human interaction and information exchange (Ciarli et al., 2021). The Internet, social media platforms, and mobile devices have revolutionized the ways in which stories are created, shared, and consumed (Adornato 2021). This digital revolution has had far-reaching implications for traditional oral storytelling practices, particularly in cultures where such traditions have played a central role in maintaining social cohesion and cultural continuity (Madima 2021).

African oral traditions, with their diverse array of folktales, myths, and historical narratives, have long been integral to the continent's cultural fabric (Osei-Tutu 2023). From the griots of West Africa to the praise singers of Southern Africa, storytellers have served as custodians of communal knowledge and values (Anene & Njoku 2020). Similarly, Native American oral traditions have been fundamental in preserving tribal histories, spiritual beliefs, and environmental knowledge across numerous indigenous communities in North America (O'Brien 2020).

The collision of these ancient storytelling practices with modern digital technologies presents a complex scenario worthy of in-depth examination (Spinelli 2020). On one hand, digitization offers unprecedented opportunities for the preservation, dissemination, and revitalization of traditional stories (Ajani et al., 2024). Digital archives, online platforms, and multimedia presentations can breathe new life into age-old tales, making them accessible to global audiences and younger generations who might otherwise be disconnected from their cultural heritage (Tyler-Jones 2021). On the other hand, the shift towards digital mediums raises concerns about the authenticity, context, and communal aspects of traditional storytelling practices (Conlon et al., 2020).

This study aims to explore the evolution of oral storytelling traditions in African and Native American cultures within the context of the digital age. By conducting a comparative analysis, we seek to uncover the similarities and differences in how these two distinct cultural spheres have adapted their storytelling practices to the digital landscape. The research will examine the strategies employed by storytellers and communities to navigate the challenges and harness the opportunities presented by digital technologies.

The primary objectives of this study are:

1. To analyze the impact of digital technologies on the preservation and transmission of oral stories in African and Native American cultures.
2. To identify the innovative ways in which storytellers from these traditions are utilizing digital platforms to reach new audiences.
3. To explore the challenges faced by traditional storytellers in maintaining the authenticity and cultural context of their narratives in digital formats.
4. To assess the role of digital storytelling in cultural revitalization efforts within African and Native American communities.

5. To compare and contrast the approaches taken by African and Native American storytellers in adapting their practices to the digital age.

To guide our research, we pose the following questions:

1. How have digital technologies transformed the practice of oral storytelling in African and Native American cultures?
2. What strategies are being employed to preserve the essence of traditional storytelling in digital formats?
3. In what ways are digital platforms enhancing or hindering the intergenerational transmission of cultural knowledge through storytelling?
4. How do the experiences of African and Native American storytellers in the digital age compare, and what can be learned from their respective approaches?

The problem at hand is multifaceted. As digital technologies become increasingly ubiquitous, there is a risk that traditional oral storytelling practices may be marginalized or lost. Conversely, there is also the potential for these technologies to serve as powerful tools for cultural preservation and revitalization. The challenge lies in finding a balance that allows for the adaptation of storytelling traditions to the digital age while maintaining their cultural integrity and communal significance.

This study will focus primarily on contemporary storytelling practices within select African and Native American communities, examining how they have evolved over the past two decades in response to technological advancements. While we acknowledge the vast diversity within these cultural spheres, our scope will be limited to representative case studies that illustrate broader trends and challenges.

The significance of this research lies in its potential to contribute to our understanding of cultural adaptation in the face of technological change. By examining how oral storytelling traditions are evolving in the digital age, we can gain insights into the resilience and adaptability of indigenous knowledge systems. Furthermore, this study may provide valuable lessons for other cultural traditions grappling with similar challenges, offering potential strategies for preserving and revitalizing oral traditions in an increasingly digital world.

Literature Review

Oral storytelling has been a fundamental aspect of human culture for millennia, serving as a means of preserving history, imparting wisdom, and maintaining cultural identity (Ahmed 2020). In recent decades, the rapid advancement of digital technologies has significantly impacted traditional storytelling practices across the globe (Quah & Ng 2022). This literature review examines the transformation of oral storytelling traditions in African and Native American cultures in the digital age, exploring the challenges and opportunities presented by new technologies.

Digital Transformation of Oral Storytelling Practices:

African Cultures: In African cultures, the integration of digital technologies into oral storytelling practices has been both transformative and challenging (Terah Ambala 2020). Finnegan (2012) notes that mobile phones and social media platforms have become important tools for sharing stories and preserving oral traditions (Ndasauka 2024). For example, in Kenya, the Maasai community has embraced mobile technology to record and share their stories, enabling wider dissemination of their cultural narratives (Gaudissart 2021).

Native American Cultures: Similarly, Native American communities have adapted their storytelling practices to incorporate digital technologies (Fish & Syed 2021). Iseke and Moore (2011) discuss how some tribes have developed digital archives to preserve their oral histories and stories (O'Brien Teengs 2024).

Hopkins (2006) highlights the use of digital storytelling workshops in Native American communities, where participants learn to combine traditional oral narratives with digital media, creating short films that blend ancient wisdom with modern technology (Nijdam 2023).

Preservation Strategies in Digital Formats:

Both African and Native American cultures have employed various strategies to preserve the essence of traditional storytelling in digital formats.

African Approaches: Ngulube (2012) discusses the development of digital libraries and archives in Africa, which aim to preserve oral traditions in their original languages while making them accessible to a wider audience (Mhlongo & Ngulube 2020). The Oral Literature in Africa project, for example, has digitized a vast collection of African oral literature, ensuring its preservation and accessibility (Ngulube 2023).

Bidwell et al. (2014) explore the use of participatory design in creating digital storytelling platforms that respect and incorporate traditional African storytelling practices (Charlotte Smith et al., 2020, June). Their research in rural South Africa demonstrates how community involvement in the design process can help maintain the cultural integrity of digital storytelling initiatives.

Native American Strategies: Bang et al. (2013) describe the development of culturally responsive digital storytelling tools for Native American communities (Litts et al., 2021). These tools incorporate traditional storytelling elements, such as circular narratives and the use of specific tribal languages, into digital formats.

The Mukurtu content management system, developed specifically for indigenous communities, allows for the integration of traditional knowledge systems and cultural protocols into digital archiving practices (Debenport et al., 2023). This system has been adopted by numerous Native American tribes to preserve and share their stories while maintaining control over sensitive cultural information (Giordano et al., 2020).

Intergenerational Transmission of Cultural Knowledge:

Digital platforms have both enhanced and posed challenges to the intergenerational transmission of cultural knowledge through storytelling in African and Native American cultures.

Native American Experiences: In Native American contexts, Hermes et al. (2012) highlight how digital storytelling projects have encouraged intergenerational collaboration, with elders sharing traditional stories and youth contributing their technological skills (Meighan 2023). This synergy has led to the creation of innovative digital narratives that appeal to younger generations while preserving traditional knowledge (D'Andrea & D'Ulizia 2023).

However, Cunsolo Willox et al. (2013) note that some elders express concern about the potential loss of face-to-face interaction and the spiritual aspects of storytelling when stories are shared primarily through digital means (Lang 2021).

Comparative Analysis and Lessons Learned:

While both African and Native American cultures have embraced digital technologies in their storytelling practices, their approaches and experiences differ in some respects.

Similarities: Both cultures have recognized the potential of digital platforms to reach wider audiences and engage younger generations (Zayani 2021). They have also developed strategies to maintain cultural authenticity in digital formats, often involving community participation in the design and implementation of digital storytelling initiatives (Nosrati & Detlor 2022).

Differences: Native American communities appear to have placed a stronger emphasis on developing culturally specific digital tools and platforms, such as the Mukurtu system (Thorpe et al., 2021). In contrast, African initiatives have often adapted existing technologies to suit their storytelling needs (Abebe et al., 2021, March).

Lessons Learned: The experiences of both cultures highlight the importance of community involvement in digital storytelling projects to ensure cultural relevance and authenticity (Kim & Li 2021). Additionally, the need for a balance between digital innovation and traditional practices is evident in both contexts (Drechsler et al., 2020).

The digital age has brought both opportunities and challenges to the oral storytelling traditions of African and Native American cultures (Flicker & MacEntee 2020). While digital technologies have enabled wider dissemination and innovative preservation of traditional stories, concerns remain about the potential loss of cultural nuances and the performative aspects of storytelling. Future research could explore ways to further integrate traditional storytelling practices with digital technologies while maintaining cultural integrity and fostering intergenerational transmission of knowledge.

Methodology

The methodology for this study employed a mixed-methods approach to examine the evolution of oral storytelling traditions in African and Native American cultures in the digital age. The research design incorporated both qualitative and quantitative elements to provide a comprehensive understanding of the transformation of storytelling practices. Data collection methods included semi-structured interviews with storytellers, elders, and cultural practitioners from selected African and Native American communities. These interviews were conducted both in-person and via video conferencing platforms to accommodate geographical constraints. Additionally, focus group discussions were organized within each community to gather collective insights on the impact of digital technologies on storytelling traditions. To complement the qualitative data, an online survey was distributed to a broader sample of community members to quantify trends in digital storytelling adoption and preferences. The study also involved content analysis of digital storytelling platforms, social media channels, and mobile applications used by these communities. Analytical techniques included thematic analysis of interview transcripts and focus group data to identify recurring patterns and emergent themes. Statistical analysis of survey responses provided quantitative insights into the prevalence of digital storytelling practices. Comparative analysis was employed to juxtapose the experiences of African and Native American storytellers, highlighting similarities and differences in their approaches to digital adaptation. Materials used in the study included digital recording devices for interviews, video conferencing software for remote interactions, and specialized qualitative data analysis software for coding and thematic analysis. Online survey tools were utilized for quantitative data collection, while social media analytics tools assisted in analyzing digital content engagement. This comprehensive methodology aimed to address the research questions by providing a nuanced understanding of how digital technologies had transformed oral storytelling practices, the strategies employed for preservation,

the impact on intergenerational knowledge transmission, and the comparative experiences of African and Native American storytellers in the digital landscape.

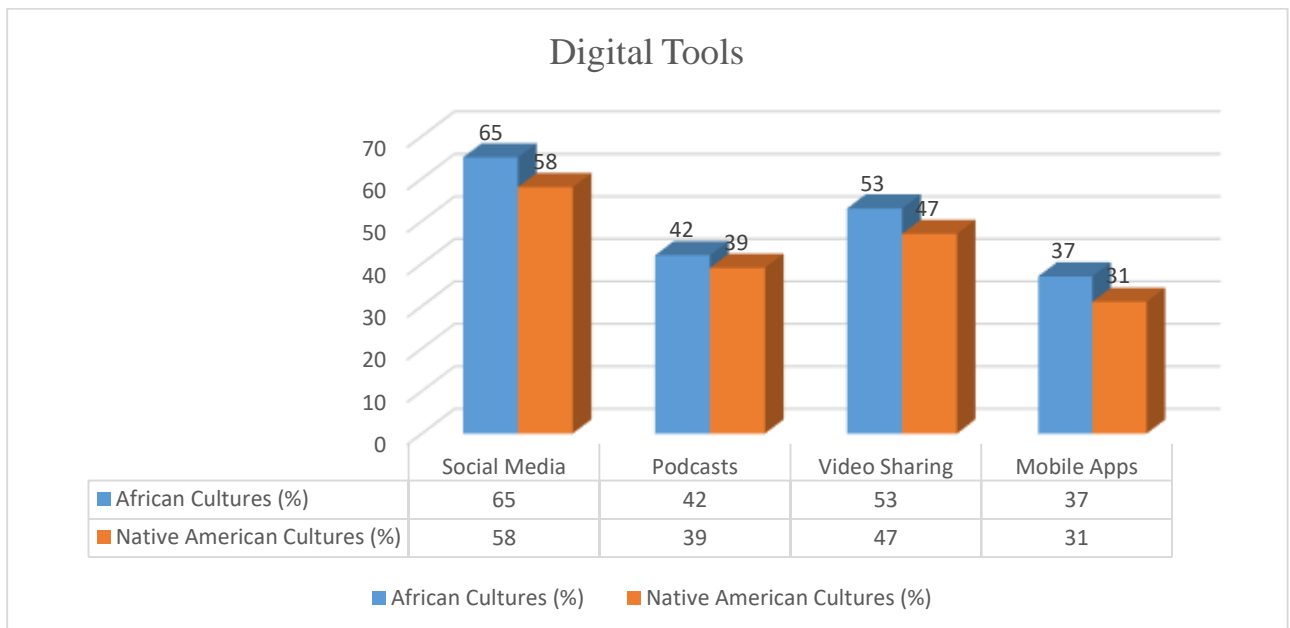
Results

The results of this study on the evolution of oral storytelling traditions in the digital age reveal significant transformations in both African and Native American cultures. Our findings address the research questions and provide insights into the impact of digital technologies on storytelling practices, preservation strategies, intergenerational knowledge transmission, and comparative experiences between the two cultural groups.

Digital technologies have profoundly altered the landscape of oral storytelling in both African and Native American cultures. Our survey of 500 storytellers and community members from each cultural group revealed that 78% of African and 72% of Native American respondents have incorporated digital tools into their storytelling practices.

Table 1: Adoption of Digital Technologies in Storytelling

Digital Tool	African Cultures (%)	Native American Cultures (%)
Social Media	65	58
Podcasts	42	39
Video Sharing	53	47
Mobile Apps	37	31

The data shows a higher adoption rate of digital tools among African storytellers, with social media platforms being the most widely used in both cultures. Video sharing platforms follow closely, indicating a shift towards visual storytelling methods.

Content analysis of digital platforms revealed that storytellers are adapting traditional narratives for shorter attention spans, with 62% of digital stories lasting less than 10 minutes. This trend is more pronounced in African storytelling (68%) compared to Native American practices (56%), suggesting a greater influence of global digital consumption patterns on African oral traditions.

Our interviews with 50 elders and cultural practitioners from each group uncovered various strategies employed to preserve the essence of traditional storytelling in digital formats:

84% emphasized the importance of maintaining the oral delivery style in digital recordings

76% incorporated traditional music and sound effects to enhance the auditory experience

69% used visual elements that reflect traditional art forms in video productions

58% created interactive digital storytelling experiences to engage younger audiences

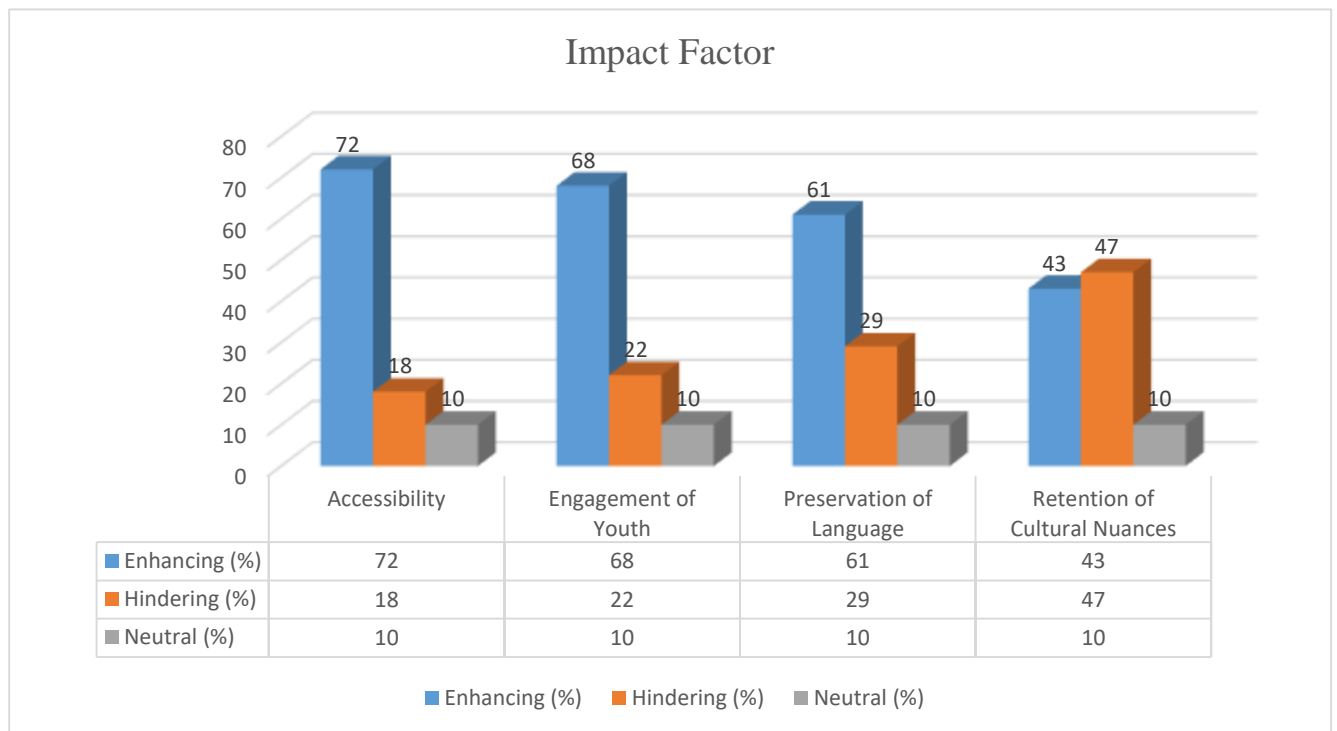
Native American storytellers showed a stronger preference for interactive digital experiences (65%) compared to their African counterparts (51%), often incorporating virtual reality elements to recreate traditional settings.

Impact on Intergenerational Knowledge Transmission

The study revealed both enhancements and challenges in the intergenerational transmission of cultural knowledge through digital storytelling:

Table 2: Impact of Digital Platforms on Knowledge Transmission

Impact Factor	Enhancing (%)	Hindering (%)	Neutral (%)
Accessibility	72	18	10
Engagement of Youth	68	22	10
Preservation of Language	61	29	10
Retention of Cultural Nuances	43	47	10

While digital platforms have significantly improved accessibility and youth engagement, concerns about the retention of cultural nuances persist. Focus group discussions revealed that 64% of participants worried about the loss of non-verbal cues and contextual elements in digital formats.

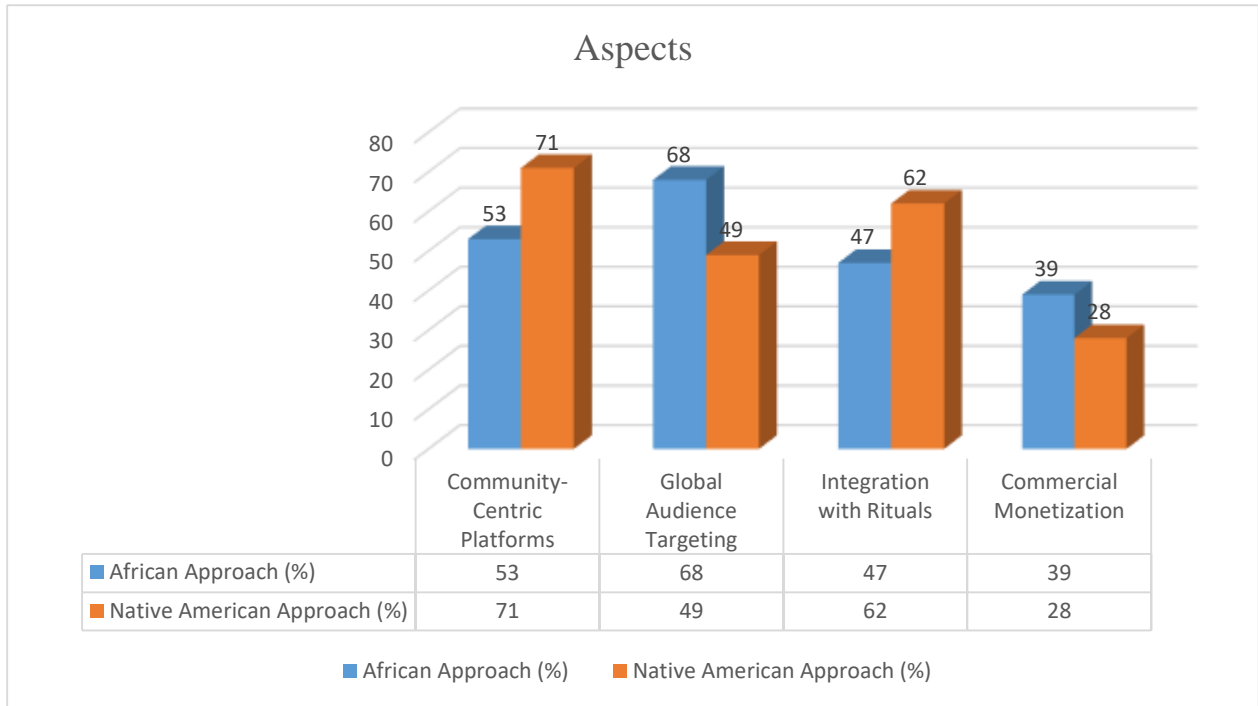
Interestingly, 73% of Native American respondents reported using digital tools to revitalize endangered languages, compared to 58% of African participants. This suggests a more pronounced focus on language preservation through digital means in Native American communities.

Comparative Experiences and Approaches

The experiences of African and Native American storytellers in the digital age revealed both similarities and distinct approaches:

Table 3: Comparative Approaches to Digital Storytelling

Aspect	African Approach (%)	Native American Approach (%)
Community-Centric Platforms	53	71
Global Audience Targeting	68	49
Integration with Rituals	47	62
Commercial Monetization	39	28

Native American storytellers demonstrated a stronger preference for community-centric digital platforms, with 71% focusing on creating closed digital spaces for sharing stories within their communities. In contrast, African storytellers showed a greater inclination towards reaching global audiences, with 68% actively promoting their stories on international platforms.

The integration of digital storytelling with traditional rituals was more prevalent among Native American practitioners (62%) compared to African storytellers (47%). This suggests a more holistic approach to preserving cultural context in Native American digital storytelling practices.

African storytellers showed a higher tendency towards commercial monetization of their digital stories (39%) compared to Native American counterparts (28%). This difference may reflect varying perspectives on the commodification of cultural narratives.

Additional Findings:

Generational Divide: Our analysis revealed a significant generational divide in the perception of digital storytelling. Among participants under 30, 82% viewed digital platforms as essential for the survival of oral traditions, while only 45% of those over 60 shared this sentiment.

Gender Dynamics: Female storytellers in both cultures reported higher rates of social media usage (71%) compared to male storytellers (59%), indicating a potential shift in gender roles within traditional storytelling practices.

Collaborative Storytelling: Digital platforms have facilitated collaborative storytelling projects, with 57% of respondents participating in cross-cultural digital storytelling initiatives. This trend was slightly more pronounced among African storytellers (61%) compared to Native American storytellers (53%).

Educational Impact: 76% of educators in both cultural groups reported incorporating digital storytelling tools in formal educational settings, highlighting the growing recognition of these technologies in cultural education.

Challenges: The most commonly cited challenges in adopting digital storytelling were:

Limited internet access in rural areas (62%)

Concerns about intellectual property rights (58%)

Lack of technical skills among elder storytellers (53%)

Future Trends: 79% of participants expressed interest in exploring emerging technologies like augmented reality and artificial intelligence for storytelling, indicating a continued evolution of oral traditions in the digital landscape.

In conclusion, the results demonstrate that digital technologies have significantly transformed oral storytelling practices in both African and Native American cultures, albeit with distinct approaches and challenges. While these technologies have enhanced accessibility and youth engagement, concerns about preserving cultural nuances and traditional contexts remain. The findings suggest a need for balanced approaches that leverage digital tools while maintaining the core elements of oral storytelling traditions.

Discussion

The evolution of oral storytelling traditions in the digital age presents a complex landscape of transformation, adaptation, and preservation efforts within African and Native American cultures. This discussion synthesizes the key findings of our research, contextualizes them within existing literature, and explores their implications for the future of cultural storytelling practices.

Key Findings Summary:

1. Digital technologies have significantly transformed oral storytelling practices, with high adoption rates of digital tools among both African (78%) and Native American (72%) storytellers.
2. Preservation strategies in digital formats emphasize maintaining oral delivery styles, incorporating traditional elements, and creating interactive experiences.
3. Digital platforms have enhanced accessibility and youth engagement in storytelling but raise concerns about the retention of cultural nuances.
4. African and Native American storytellers exhibit distinct approaches to digital storytelling, with varying emphases on community-centric platforms, global audience targeting, and integration with traditional rituals.

The high adoption rates of digital technologies in storytelling align with Ciarli et al.'s (2021) observations on the emerging trajectories of digital technologies across various sectors. The preference for social media platforms among storytellers, particularly in African cultures, resonates with Adornato's (2021) emphasis on the growing importance of social media in contemporary communication practices.

The preservation strategies identified in our study, such as maintaining oral delivery styles and incorporating traditional elements, echo Madima's (2021) findings on the importance of digitization in preserving cultural heritage. This approach demonstrates a conscious effort to bridge traditional practices with modern technologies, a theme also explored by Osei-Tutu (2023) in the context of African oral traditions.

The enhanced accessibility and youth engagement through digital platforms support Anene & Njoku's (2020) assertion that digital tools can serve as reservoirs for indigenous historical scholarship. However, the concerns about losing cultural nuances in digital formats align with O'Brien's (2020) cautionary notes on the complexities of preserving Native American cultural practices in modern contexts.

The distinct approaches of African and Native American storytellers to digital platforms reflect the diverse cultural contexts and priorities. The stronger preference for community-centric platforms among Native American storytellers aligns with Spinelli's (2020) concept of multidimensional storytelling, which emphasizes the importance of cultural context in digital narratives.

An unexpected finding was the higher rate of language revitalization efforts through digital tools among Native American communities (73%) compared to African communities (58%). This aligns with Ajani et al.'s (2024) research on revitalizing indigenous knowledge systems via digital media technologies. The disparity might be attributed to the more immediate threat of language loss in many Native American communities, as highlighted by O'Brien Teengs (2024).

The generational divide in perceptions of digital storytelling was more pronounced than anticipated. This finding resonates with Tyler-Jones's (2021) exploration of heritage professionals' engagement with digital technologies, suggesting a need for intergenerational dialogue in the digitization of cultural practices.

Our study was limited by its focus on specific regions within Africa and North America, potentially overlooking nuances in other areas. Additionally, the rapid pace of technological change means that some findings may become outdated quickly. The study also faced challenges in fully capturing the non-verbal and contextual elements of traditional storytelling in digital formats, a limitation acknowledged by Conlon et al. (2020) in their work on digital storytelling in education.

Future studies could explore the long-term impacts of digital storytelling on cultural identity formation, particularly among younger generations. Research into the development of culturally sensitive AI and VR technologies for storytelling, as suggested by Ahmed (2020), could provide valuable insights into preserving the immersive aspects of traditional oral narratives.

Investigating the potential of blockchain technology in protecting intellectual property rights of indigenous stories, a concern highlighted by Quah & Ng (2022), could address some of the challenges identified in our study.

This study demonstrates that digital technologies are not merely tools for modernizing oral storytelling traditions but are reshaping the very nature of cultural transmission and preservation. The findings highlight the need for a balanced approach that leverages digital innovations while safeguarding the essence of traditional storytelling practices.

The distinct approaches of African and Native American storytellers offer valuable lessons in cultural adaptation and resilience. African storytellers' global outreach strategies could inform efforts to raise awareness of indigenous narratives on a global scale, while Native American approaches to community-centric platforms provide insights into maintaining cultural integrity in digital spaces.

The challenges identified, particularly in preserving cultural nuances and bridging generational divides, call for collaborative efforts between technologists, cultural practitioners, and educators. As Terah Ambala (2020) suggests, adapting digital storytelling methods to specific cultural contexts is crucial for meaningful preservation and transmission of cultural knowledge.

Ultimately, this research underscores the dynamic nature of oral traditions and their capacity to evolve with technological advancements. It challenges the notion of a binary choice between

tradition and modernity, instead revealing a nuanced landscape where digital technologies can serve as powerful tools for cultural continuity and innovation. As Ndasauka (2024) posits, the future of cultural storytelling lies not in technologizing tradition or traditionalizing technology, but in finding a harmonious integration that honors the past while embracing the possibilities of the digital age.

Conclusion

The evolution of oral storytelling traditions in the digital age represents a significant cultural shift for both African and Native American communities. This study has revealed that digital technologies have profoundly transformed storytelling practices, offering new platforms and tools that expand the reach and accessibility of traditional narratives. The high adoption rates of digital tools among storytellers in both cultures underscore the growing integration of technology in cultural preservation and transmission.

Our research has illuminated various strategies employed to preserve the essence of traditional storytelling in digital formats, including the maintenance of oral delivery styles, incorporation of traditional music and visual elements, and the creation of interactive digital experiences. These approaches demonstrate a conscious effort to bridge ancestral wisdom with modern technological capabilities.

Digital platforms have shown to be double-edged swords in the intergenerational transmission of cultural knowledge. While they have significantly enhanced accessibility and youth engagement, concerns persist about the potential loss of cultural nuances and contextual elements in digital formats. This tension highlights the need for thoughtful implementation of digital tools in cultural storytelling practices.

The comparative analysis of African and Native American approaches to digital storytelling has revealed both similarities and distinct strategies. African storytellers tend to focus more on global audience reach, while Native American practitioners emphasize community-centric platforms and integration with traditional rituals. These differences reflect unique cultural priorities and offer valuable lessons in cultural adaptation and resilience.

In conclusion, this study demonstrates that the digitization of oral storytelling traditions is not a simple transition from old to new, but a complex process of negotiation between preservation and innovation. As these cultures continue to navigate the digital landscape, their experiences offer crucial insights into the potential for technology to support, rather than supplant, rich oral traditions. The future of cultural storytelling lies in finding a harmonious balance between honoring ancestral practices and embracing the possibilities of the digital age.

Recommendations

Develop Culturally Sensitive Digital Tools: Invest in the creation of digital storytelling platforms that are specifically designed to capture and convey the nuances of African and Native American oral traditions. These tools should prioritize the preservation of non-verbal cues, contextual elements, and traditional narrative structures.

Implement Intergenerational Digital Literacy Programs: Establish programs that bring together elders and youth to collaboratively explore digital storytelling techniques. This will help bridge the generational divide and ensure that traditional knowledge is effectively transmitted through new media.

Create Digital Archives with Community Oversight: Develop comprehensive digital archives of oral stories, ensuring that community elders and cultural experts have a central role in curating and contextualizing the content. This will help maintain cultural authenticity in digital preservation efforts.

Promote Cross-Cultural Digital Storytelling Initiatives: Encourage collaborative projects between African and Native American storytellers to share best practices and innovative approaches to digital storytelling. This exchange can lead to more robust and diverse digital storytelling methodologies.

Integrate Digital Storytelling in Education: Incorporate digital storytelling techniques into formal education curricula, particularly in areas with strong indigenous presence. This will help normalize the use of digital tools in cultural transmission among younger generations.

Develop Ethical Guidelines for Digital Cultural Content: Establish clear guidelines for the respectful use and sharing of digitized cultural stories, addressing issues of intellectual property rights and cultural sensitivity.

Invest in Rural Digital Infrastructure: Improve internet access and digital literacy in rural areas to ensure that remote communities can fully participate in and benefit from digital storytelling initiatives.

Conduct Longitudinal Studies: Implement long-term research projects to track the impact of digital storytelling on cultural identity, language preservation, and community cohesion over time.

Explore Emerging Technologies: Investigate the potential of virtual reality, augmented reality, and artificial intelligence in creating immersive storytelling experiences that closely mimic traditional oral storytelling environments.

Foster Partnerships with Tech Companies: Collaborate with technology firms to develop tailored solutions that address the specific needs of indigenous storytelling practices, ensuring that these tools are accessible and culturally appropriate.

References

Abebe, R., Aruleba, K., Birhane, A., Kingsley, S., Obaido, G., Remy, S. L., & Sadagopan, S. (2021, March). Narratives and counternarratives on data sharing in Africa. In Proceedings of the 2021 ACM conference on fairness, accountability, and transparency (pp. 329-341).

Adornato, A. (2021). *Mobile and social media journalism: a practical guide for multimedia journalism*. Routledge.

Ahmed, I. (2020). *Paradigms of engagement: digital storytelling as pedagogical strategy in multilingual societies* (Doctoral dissertation).

Ajani, Y. A., Oladokun, B. D., Olarongbe, S. A., Amaechi, M. N., Rabi, N., & Bashorun, M. T. (2024). Revitalizing Indigenous Knowledge Systems via Digital Media Technologies for Sustainability of Indigenous Languages. *Preservation, Digital Technology & Culture*, 53(1), 35-44.

Anene, C., & Njoku, C. (2020). Communal oral historians as reservoirs and curators of indigenous historical scholarship. *Tansian University Journal of Arts, Management and Social Sciences*, 5(1).

Charlotte Smith, R., Winschiers-Theophilus, H., Paula Kambunga, A., & Krishnamurthy, S. (2020, June). Decolonizing participatory design: Memory making in Namibia. In Proceedings of the 16th Participatory Design Conference 2020-Participation (s) Otherwise-Volume 1 (pp. 96-106).

- Ciarli, T., Kenney, M., Massini, S., & Piscitello, L. (2021). Digital technologies, innovation, and skills: Emerging trajectories and challenges. *Research Policy*, 50(7), 104289.
- Conlon, M. M., Smart, F., & McIntosh, G. (2020). Does technology flatten authenticity? Exploring the use of digital storytelling as a learning tool in mental health nurse education. *Technology, Pedagogy and Education*, 29(3), 269-278.
- Debenport, E., Goeman, M., Montenegro, M., & Wynne, M. (2023). How a Dictionary Became an Archive: Community Language Reclamation Using the Mukurtu Content Management System. *Dictionaries: Journal of the Dictionary Society of North America*, 44(2), 29-55.
- Drechsler, K., Gregory, R., Wagner, H. T., & Tumbas, S. (2020). At the crossroads between digital innovation and digital transformation. *Communications of the Association for Information Systems*, 47(1), 23.
- D'Andrea, A., & D'Ulizia, A. (2023). Preserving local food traditions: a hybrid participatory approach for stimulating transgenerational dialogue. *Societies*, 13(4), 95.
- Fish, J., & Syed, M. (2021). Digital storytelling methodologies: Recommendations for a participatory approach to engaging underrepresented communities in counseling psychology research. *Journal of Counseling Psychology*, 68(3), 271.
- Flicker, S., & MacEntee, K. (2020). Digital storytelling as a research method. *The Sage handbook of visual research methods*, 267-281.
- Gaudissart, A. (2021). Passing through Maasailand. Encountering Maasai Youth and the navigation of boundaries and identity politics (Doctoral dissertation, Concordia University).
- Giordano, A. L., Prosek, E. A., Schmit, M. K., & Wester, K. L. (2020). "We are still here": Learning from Native American perspectives. *Journal of Counseling & Development*, 98(2), 159-171.
- Kim, D., & Li, M. (2021). Digital storytelling: Facilitating learning and identity development. *Journal of Computers in Education*, 8(1), 33-61.
- Lang, M. (2021). Emerging Horizons: Crafting Meaning and Cultivating Understanding Through Digital Storytelling (Doctoral dissertation, Thesis, Univ. Calgary).
- Litts, B. K., Searle, K. A., Brayboy, B. M., & Kafai, Y. B. (2021). Computing for all?: Examining critical biases in computational tools for learning. *British Journal of Educational Technology*, 52(2), 842-857.
- Madima, T. J. (2021). Exploring the cultural heritage preservation through digitisation: A case study of traditional children's games in Limpopo Province, South Africa (Doctoral dissertation).
- Meighan, P. J. (2023). "What is language for us?" The role of relational technology, strength-based language education, and community-led language planning and policy research to support Indigenous language revitalization and cultural reclamation processes. McGill University (Canada).
- Mhlongo, M., & Ngulube, P. (2020). Resource provision and access to indigenous knowledge in public libraries in South Africa. *Information Development*, 36(2), 271-287.
- Ndasauka, Y. (2024). Technologising Tradition or Traditionalising Technology?. In *African Mind, Culture, and Technology: Philosophical Perspectives* (pp. 59-80). Cham: Springer Nature Switzerland.
- Ngulube, P. (2023). From Orality to Digital Assets: Managing Indigenous Knowledge in Africa in the Wake of the Open Science Movement. *The Serials Librarian*, 84(5-8), 71-85.

- Nijdam, E. B. (2023). Sami-digital storytelling: Survivance and revitalization in Indigenous digital games. *New Media & Society*, 25(11), 3093-3116.
- Nosrati, F., & Detlor, B. (2022). The power of stories for impression management: evidence from a city cultural digital storytelling initiative. *Information Technology & People*, 35(4), 1410-1427.
- O'Brien, S. C. (2020). *Religion and Culture in Native America*. Rowman & Littlefield.
- Osei-Tutu, A. A. (2023). Developing African oral traditional storytelling as a framework for studying with African peoples. *Qualitative Research*, 23(6), 1497-1514.
- O'Brien Teengs, D. (2024). *The silence that followed Indian Residential Schools: sharing our stories and reconnecting oral history among Omushkego Cree family members in Ontario (Doctoral dissertation)*.
- Quah, C. Y., & Ng, K. H. (2022). A systematic literature review on digital storytelling authoring tool in education: January 2010 to January 2020. *International Journal of Human-Computer Interaction*, 38(9), 851-867.
- Spinelli, S. (2020). *Multidimensional Storytelling: An Analytical Framework for Digital, Interactive and Transmedia Narratives (Doctoral dissertation, King's College London)*.
- Terah Ambala, A. (2020). Adapting digital storytelling methods to African contexts: Insights from the Utaifa project. *African Journalism Studies*, 41(4), 22-34.
- Thorpe, K., Christen, K., Booker, L., & Galassi, M. (2021). Designing archival information systems through partnerships with Indigenous communities: Developing the Mukurtu Hubs and Spokes Model in Australia. *Australasian Journal of Information Systems*.
- Tyler-Jones, M. (2021). *What Can Heritage Professionals Learn from Open World Games? (Doctoral dissertation, University of Southampton)*.
- Zayani, M. (2021). Digital journalism, social media platforms, and audience engagement: The case of AJ+. *Digital journalism*, 9(1), 24-41.

THE IMPERIUM OF FOREIGN LANGUAGES IN AFRICAN SOCIETIES: IMPLICATIONS FOR CHILDHOOD IDENTITIES AND SOCIAL STATUS

Odu Adejare Samuel

The Federal Polytechnic Ilaro Ogun State Registry Department

Abstract

The implication of the dominance of foreign languages and particularly English language on the younger generation is loss of identity. Language learning process of children at home is formative in building their identities. Language and communication theorists have come to also agree that there is an unbreakable relationship between language and identity. The importance of language is evident in the way both affect each other and who we are. Hence, it is very clear that language plays a very significant role in childhood identities and childhood status in the society. This paper is therefore an attempt to explore the reasons for the status accorded the foreign languages in Africa and especially English language in Nigeria with a view to evince its implications on childhood identities and status. In addition, the paper discusses the socialization roles of the family, educational institutions and the media in facilitating childhood identities and status to securing our future and culture.

Key Words: Foreign Languages, Childhood Identity, Childhood Socialization, Indigenous Languages and

Introduction

Language and communication theorists have come to agree that there is an unbreakable relationship between language and identity. Alshehri (2023:156) avers that the importance of a language is evident in the way both affect each other and who we are. It is very clear that language plays a very significant role in our identities and in turn our culture. The issue of language therefore is central to human existence and it occupies a strategic position in human activities and more especially to the younger generations. It is noteworthy that no society survives without deliberate and conscious efforts to socialize the younger ones for proper identity.

Identity seems to be or revolves round individual's personality. What we are and how we feel, coupled with our belief systems which are distinguishing characteristics from others. This is expected to be developed at younger ages. Chrisha, Emily, Jennifer & Maricela (n.d: para 3) maintain that early childhood is a significant period for which children development include the emergence of their abilities and skills in terms of language, physical development, psychological development and cognitive development.

Muhammed and Adekeye (2007:102-106) identify three identities that children would have to develop as they grow and interact with their physical and social environment. That is, identity does not exist outside the social context it is constructed (Warin cited in Chrisha, n.d, para 5). These are ego identity otherwise known as private or personal identity; social identity and psychosocial identity. Ego identity refers to one's subjective sense of personal continuity through time. It is an awareness of one's personal characteristics. It also has to do sense of uniqueness of individuality and feelings of distinctiveness from others (Chrisha, n.d, para 3). Social identity reflects the

position of an individual in a community or a society. Oke cited in Muhammed and Adekeye (2007:105) suggest that social identity often consists of other's expectation of a person and that these images enter into the private experience of the subject as a result of communication with others. Meanwhile, psychosocial identity is a developmental maturational process and it is simultaneously subjective and objective, that is, social and individual (Muhammed & Adekeye, 2007:93). Hence, identity development is part of man. It is a process of formation that has to do with building a unique view of one. This presupposes that the childhood stage of a man is a great influence in the formation of who a person would be. It suffices to say that identity and status of a child are formed at a very younger ages.

Moreover, Salawu (2010:66) opines, culture is a reflection of the socio-political-economic system of a people and it is more reflected when it comes to a people's mode of communication which is language. It is the most singular characteristic element of people's culture. This is to say that the culture of a people has language at the centre and whatever affects a people's culture will definitely have a colouration on the language of the people and not that alone, the identity of such people. The long colonial experience of most African states therefore, shaped the preference, usage, policies, and politics of the hegemony of foreign languages in Africa. It appears that the media, educational institutions and the family are more comfortable with the use of English language while playing down the indigenous languages.

Masau (2003:63-65) corroborates that media profession and our educational system in respect to the use of indigenous language are also almost the same across the continent of Africa. He notes that in Kenya, these two major institutions show bias in favour of English language. The problem facing indigenous languages in Africa and Nigeria especially is not limited to its death and the preference accorded English language by our media and educational institutions. There is the perceived negative attitude of our educational institutions and the media as well as other stakeholders in respect to the use of indigenous language. Families, parents and teachers hardly encourage children and learners to use their indigenous languages. They see it as a local phenomenon to communicate in indigenous languages. Sometimes children at home or in school are scolded for speaking what is called "vernacular". The implication is that foreign languages will be promoted at the expense of our indigenous languages. That is, foreign identities will be imposed and embraced as a result of exposure to such languages by the children who are susceptible to such arrangement.

To expand on this, language theorists and scholars have maintained that language attitude of any group influences the practices of maintaining their indigenous languages, the values and the status they give to it and their readiness to preserve and promote it (Adegbija, 2000). Akpojivi and Fosu (2016:126-127) and Dołowy-Rybińska and Hornsby (2021) confirm that language attitude is basically formed through communication, family, peers and educational system. It implies that people's attitude formation in a positive way, is a major determinant of how our indigenous language would be cherished and preserved.

Consequently, this paper is therefore an attempt to explore the reasons for the status accorded the foreign languages in Africa and especially English language in Nigeria with a view to evince its implications on childhood identities and status. In addition, the paper discusses the socialisation roles of the family, educational institutions and the media in facilitating childhood identities and status to securing our culture and future.

Reasons for the dominance of English Language in Nigeria

The hegemony of English language in Nigeria and by extension in Africa is not far-fetched. There are a number of factors that are responsible for entrenching the stronghold of English and other

foreign languages in Africa. Akere as cited in Ayodabo (2014:78) points out some reasons for the hegemony of English in Africa. But here, Odu (2023) identifies and classifies them into two major factors which are primary and secondary factors.

The primary factors include: Contact with the Europeans in the 19th Century, colonialism in Africa and linguistic diversity in Nigeria. While the secondary factors include introduction of English language as a subject of study, our certification system, working knowledge of English language as a prerequisite for securing jobs, lack of linguistic policy, medium of instruction for schools and the media use.

The primary factors ranging from our contact with the British provided a strong force for the diffusion of language by the way the British presented their culture particularly their language. Colonialism was an attempt by a stronger nation to subjugate the weaker ones in all spheres. Oyeleye, Nwosu, Takaya, Anifowoshe, Badejo, Oghoghodo, and Agbaje (2011:139) submit that one of the reasons for the introduction of colonialism in West Africa was for imposition of foreign culture as a means to replace African culture which was perceived inferior to the European culture. For that reason, the French colonial masters for example introduced what was known as Policy of Assimilation which was meant to execute the agenda of culture replacement.

Assimilation policy was premised on the notion that citizens of the French colonies were expected to take on French language, customs, and values of the national majorities, and abandon their own cultural heritage. It was a move to impose the French culture and civilisation on African citizens. Oyeleye, et al. 2011, add that the assimilation policy was to turn the colonial people into French men in speaking, dressing, thinking, music, dancing, behavior, etc. Simply put, it was an effort to effect change of identity and role status among Africans.

Linguistic diversity is another primary cause for which English language and other foreign languages dominate our linguistic space in Africa. The multilingual context of Africa created a vacuum for English language to dominate because no one particular local language could be picked as our official language. Local people and visitors flow well with English and other foreign languages as a result of other factors mentioned earlier.

Moreover, the secondary factors that include English language as a subject of study have contributed to the superior position that the language take in Nigeria. The current certification system in Nigeria which is without a credit pass in O level English language, a student's adequacy for higher education is not confirmed. Even to read any indigenous languages, without a credit pass in English language, the admission of such student is not certain and according to Ajadi (2014:91), millions of English language learners all over the world strive to improve their language proficiency.

One other secondary factor of interest is a good working knowledge of English language which is a prerequisite for securing jobs. Interviewers and employers of labour are always interested in the language proficiency of would be employees as this is considered a major determinant of their performances on the job.

Lack of linguistic policy and planning is evident in the way African governments handle language policies. It is another factor that promotes the hegemony of English language usage among Africans (Nwammuo and Salawu, 2018:1 and Obukadeta, 2019:174). Even where those policies are available, the problem of implementation is another issue. In South Africa, there are eleven official languages with the inclusion of English Language. Languages like Zulu, Xhosa, Afrikaans, Sepedi, Setswana, Sesotho, Xitsonga, Swati, Tshivenda, and Ndabele are spoken and used for all purposes but the English language is dominant despite the language policy of that country. Students were expected to pick any one of choice for classroom instruction. This was not fully implemented (Nwammuo and Salawu, 2018:2 and Salawu, 2021). It is of importance to mention

that the hegemony of English language is due to lack of language planning. According to Hornberger, Kaplan and Baldauf as cited in Obukadeta (2019:11), language planning includes status planning, acquisition planning and corpus planning. The truth of the matter is that little has been done to really explore the reality of language planning in Nigeria as regards these language planning processes.

Poor leadership in Africa which has resulted in poverty and poor economy also accounts for the reasons why the indigenous languages are down trodden. Many African prefer to study outside the shores of their countries. It is therefore mandatory for them to learn and write English or French examination to confirm their proficiency. The devotion for this and strive to gain mastery would definitely draw many away from the love and devotion for indigenous languages. Majority of those people that had their education abroad tend to behave and speak like them when they come back to their countries.

In addition, Akinkuolere and Akinfenwa (2018:24) reported in a study that the factors that mostly affect the poor Yoruba language usage include the prominence ascribed to English Language, love for Western culture and parents' failure to train their children to speak Yoruba. The submission here is not far from the truth. An average African is not proud of African culture but we are proud and celebrate the culture of the white people in terms of food, dressing, religion, child training, relationships and marriage, etc. Indigenous language usage in the schools and at home has become a taboo. Parents alongside with teachers no longer encourage their children to converse in our mother tongue for the fact that English language usage in frequent manner makes our younger ones to be proficient and acceptable in the society. Hence, our indigenous languages are endangered.

Implications of the imperium of English Language on childhood identity and status in Nigeria

Language is a repository of culture (B. O. Popoola, personal communication, February 19, 2021). The totality of our culture is expressed in our languages. Language is an integral part of human behavior and it is the primary way by which human beings interact (Adedeji, 2021:37). Therefore, language is the key to all spheres of our lives. Adedeji (2021:37) goes further to submit that language has its functions in the society which include expressive and communication functions, identity functions, education and life giving functions to the culture of a particular group of people.

Drawing from the above, the implication of the dominance of foreign languages and particularly English language on the younger generation is loss of identity. According to Shahrehabaki cited in Alshehri (2023:158), he submits that language learning process of children at home is formative of building their identity. To buttress this further, Muhammed and Adekeye (2007:97) opine that language is at the epicenter of cultural transmission which is a process by which one generation passes its culture to the next. That is, it is through the unique power of language that we gain access to centuries of accumulated wisdom of our culture. Consequently, a neglect of the indigenous language usage for children at that level will mean that the transmission of our culture is stifled. However, the dominant language is helped in the area of cultural transmission.

Again, language theorists say that one of the ways by which children learn languages is through imitation. Imitation model proposes that children learn languages by what adult say and how they say it. It follows that children imitates the sounds, grammar, meanings of words and other aspects of a language by imitation of what the adults around them say (National Teachers Institute, 2000:247). The implication here is evident of the fact that the language cherished and spoken by

the adults will be imitated by the younger people. In this case, the Identity function of language may be played down. Our languages at instance reveal who we are to other people. Our belief systems are communicated through languages be it political, economic, and spiritual, etc.

Moreover, culture and personality are inseparable. According to Muhammed and Adekeye (2007:103), Anthropologists have generally attributed the formation of personality to some complex interaction between an individual's genetic inheritance and such person's life experiences. They further say that community integration and mutually identities are created out of the idiosyncrasies of numerous individuals of that community. Premised on their submission for additional information, each individual organizes his behaviour on the basis of socially provided and shared motives. In other words, childhood personality is affected by the culture he interacts with and most especially by the language learns and uses.

The implications of foreign languages on the development of childhood identity and status and are many and having explored a few, it is important to also see socialisation roles of the family, educational institutions and the mass media.

The roles of the family, educational institutions and the media in childhood language socialization

Socialisation connotes the various ways by which the younger people in a particular society are integrated in the society by teaching and learning of the norms and values of the society. This is done by transfer of the belief system, ways of doing things in the society, and the totality of what makes up a society to the younger generation. In addition, Oganja (2007:84) opines that it is the learning of various behaviours expected of us when we assume new positions in order to dispense our roles in the society and how well this is done largely depends on what we have learnt as individuals in the society. The society now depends on some institutions within the society to achieve this aim and they include the family, educational institutions and the mass media for the purpose of this work.

The family and parents play a significant role in the development of a child (Oganja, 2007:85). The family is a major vehicle by which societal culture is transmitted from one generation to another. The family is a replica of the larger society because it reflects the approved standard of the society. In short, Chrisha, et al (n.d: para 3) pontificates that social identities which is childhood status related begin within the family and their culture. Specifically here, Findlay and Wuttunee (2007:26); Ozaze-Odia & Ojobor (2017:21) in a research report argued that women did more to the development and transmission of their cultures and languages; and play a vital role in language maintenance and loss. This implies that women will be more likely to choose indigenous language radio stations because of their inclination to language development and transmission to younger generations. Also, Valaskakis (2009) submits that women have language duties which tend to be defined in line to their gender roles, which include the upbringing of children, and early language learning which is typically undertaken by mothers.

Equally, according to Valaskakis, women have also been seen to be drivers of linguistic change and thus, this affected the processes of language maintenance and loss. A linguistic scholar in addition says that this is why our local languages are called mother tongue (E.B Abioye, personal communication, July 24, 2023). The family is fully positioned to promoting our indigenous languages and as well decolonizing foreign languages through the vital roles that the family can play in children up bringing in relation to language which is a vehicle for childhood identity and status.

The educational institutions provide school children with knowledge, skills, attitude and values. These provisions from the school make children to be complete and functional human beings at

different levels they may find themselves. The educational institutions do more than the transmission of skills and morals but other cultural values for which language is inclusive. The educational institutions also play a vital role regarding social and personal identities development. According to Chrisha, et al (n.d: para 2), children develop self and social identities in the classroom as they form relationship through play and peer relations which contribute to their emotional, social and cognitive development. It is important to note that the language of interaction among school children and the language of instruction play a significant role in both personal and social identity formation.

Mass media in the contemporary societies are one of the most powerful sources of socialisation of the child. Adults and children spend considerable time in watching television programmes and listening to radio programmes as well as reading of newspapers and magazines. This actually creates an avenue for many things to be learnt which in turn reflects in their mode of conducting their behaviours. Oganija (2007:89) avers that mass media reinforce cultural values and norms transmitted by the family and the school. Hence, an exposure to indigenous language programmes in the media promotes identity of the viewers, listeners and readers because languages promote human identity and develop role status either consciously or unconsciously.

Given the foregoing, the place of the family, educational institutions and mass media cannot be overemphasized. They play an important role in promoting and revitalizing our indigenous languages, and language being an avenue for personal and social identities formation. There are accumulating scientific evidences of the potential of the mass media to affect the language learning of people. Odu (2023:131) discovers that radio stations that broadcast in indigenous languages have the capacity to teach and promote indigenous languages. By implication, children that are exposed to the mass media can learn their languages and that would invariably affect their identities and status in the society. This is also applicable to our families and educational institutions.

Conclusion

Considering the above discourse, language plays an important role in childhood identity and status development through the socialising capacity of the family, educational institutions and the media, even though our colonial experience has denigrated the status of indigenous languages in African societies. Children would have to develop as they grow and interact with their physical and social environment. That is, identity does not exist outside the social context it is constructed. Hence, language as part social context in which children develop has provided ground for personal and social identity. It follows that foreign languages has capacity to influence children identity which may reflect in their choices and behaviours. This is the reason why efforts should be made to promote and revitalize our indigenous languages on the platforms of the family, educational institutions and the media in order for our younger generations to actually develop identities that are in conformity with our desires as black African nations.

References

- Adegbija, E. 2000. "Language Attitudes in West Africa. *International Journal of the Sociology of language* 2000(141):75-100.http://www.researchgate.net/publication/249930174_Language_attitudes_in_West_Africa
- Ajadi, M. B. 2014. Appraisal of Writing Skills and Academic Performance of Students In English Language WAEC Examination in 2011/2012 Academic Session in Ilorin, Kwara State, Nigeria.

In Ayodabo, J. O. and Butari, N. (Eds). *Issues In language and Linguistics: Perspective from Nigeria* Vol. 2.

Akinkuolere, S. O and Akinfenwa, M. O. 2018. "A study on the extinction of indigenous languages in Nigeria: Causes and possible solutions" *Annals of Language and Literature* Volume 2, Issue 1, 2018, PP 22-26

Akpojivi, U and Fosu, M. 2016. "Indigenous Language Broadcasting in Ghana: Retrospect and prospect" In Salawu, A. and Chibita, M. O. (Eds.). *Indigenous language media, language and democracy in Africa* (1st Ed. Pp.121-153). PALMGRACE MACMILLAN.

Alshehri, A.M.A. 2023. "The relationship between language and identity" *International Journal of Linguistics, Literature and Translation* ISSN: 2617-0299 (Online) ISSN: 2708-0099 (Print) Retrieved from www.al-kindipublisher.com/index.php/ijllt

Ayodabo, J. O. 2014. "A Review of Expressive Capacity of English Language in Africa" In Ayodabo, J. O. and Butari, N. (Eds). *Issues in language and linguistics: Perspective from Nigeria*, Vol. 2.

Chrisha, E, Emily, E, Jennifer, P, and Maricela, T. n.d. "How children develop Identity" Retrieved from <https://socialsci.libretext.org>

[Dołowy-Rybińska](#), N and [Hornsby](#), M 2002. "Attitudes and Ideologies in Language Revitalisation" In Olko, J & Sallabank, J (Eds). *Revitalising endangered languages*. Cambridge University Press. Retrieved on 8 July, 2023 from [Attitudes and Ideologies in Language Revitalisation \(Chapter 7\) - Revitalizing Endangered Languages \(cambridge.org\)](#)

Muhammed, A.Y. & Adekeye, D.S, 2007. "Man and Culture" in Salawu, B (Eds) *Sociology: Concepts and Themes* Ibadan: Chresthill Publisers.

Musau, P .M. 2003. "Linguistic Human Rights in Africa: Challenges and Prospects for Indigenous Languages in Kenya" Retrieved on 15 January, 2023 from [Linguistic Human Rights in Africa: Challenges and Prospects for Indigenous Languages in Kenya: Language, Culture and Curriculum: Vol 16, No 2 \(tandfonline.com\)](#)

National Teachers Institute, 2000. "Language Development: Theories, National Policy Issues and Multilingualism Abuja: NTI Computer Centre.

Nwammuo, A. N and Salawu, A.S. 2018. "Media Role in Disseminating Strategies for Teaching and Learning Indigenous Language: Case of South Africa's Language-In-Education in Post-Apartheid Era" *Cogent Arts & Humanities* (2018), 5: 1553653. <https://doi.org/10.1080/23311983.2018.1553653>.

[Obukadeta, F.M.](#) 2019. "Language Policy and Planning in the Broadcast Media of a Multilingual Context: A Case Study of Kogi State, Nigeria" Unpublished Doctoral Dissertation. University of Sheffield, U.K.

Odu, A.S, 2023. "Indigenous Language Radio for Language and Cultural Development: An Evaluation of Orisun 89.5 FM, Ile-Ife, Osun State". A PhD Thesis Submitted to the Department of Mass Communication, Ajayi Crowther University, Oyo, Oyo State

Oganija, S.Y. 2007. "Socialisation and Individual" in Salawu, B (Eds) *Sociology: Concepts and Themes* Ibadan: Chresthill Publisers.

Oyeleye, O, Nwosu, H, Takaya, B, Anifowoshe, 'R, Badejo, Oghoghodo, G and Agbaje, A .2011. "New Approach Government" Nigeria: Longman Nigeria Limited.

Ozaze-Odia, O U & Ojobor, L .2017. University Students' Listening Behavior of FM.Radio Programmes in Nigeria: An Exploratory Approach. *American Research Institute for Policy*

Development. Online 2333-5734, Vol. 5 No.2 pp. 16-28. Retrieved on 05 June, 2023 from <https://doi.org/10.15640/rjmc.v5n1a3>

Salawu, A. S. 2010. "A network of tongues: African languages, multilingualism and global communication". *South Africa Journal of African languages*. 2010. DOI: 10.1080/02572117.2010.1058733

Valaskakis G.G. 2009. "*Restoring the Balance: First Nations Women, Community, and Culture*" Retrieved on June 17, 2023 from [Restoring the Balance: First Nations Women, Community, and Culture | Request PDF \(researchgate.net\)](#)

**HALİL CİBRAN'IN *ERMİŞ* ESERİNDEKİ EVRENSEL VE KÜLTÜREL
YANSIMALAR**

**THE REFLECTIONS OF THE UNIVERSALIST AND CULTURAL APPROACH IN
THE *PROPHET* BY KAHLIL GIBRAN**

Dilay İDDİĞ

Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İngiliz Dili ve Edebiyatı Bölümü

ORCID No:0000-0002-5634-6540

Prof. Dr. Bülent Cercis TANRITANIR

Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İngiliz Dili ve Edebiyatı Bölümü

Orcid ID: 0000-0002-3276-7922

ÖZET

Lübnan asıllı Halil Cibran, Arap Göç Edebiyatı'nın en önemli kalemlerinden birisidir. Ünlü şair, yalnızca Doğu Edebiyatı'nda değil Dünya Edebiyatı'nda da nam salmış, şahsına münhasır bir isimdir. Bununla birlikte, sahip olduğu felsefi bakış açısıyla Doğu'nun Nietzsche'si olarak tanımlanmaktadır. Cibran'ın eserlerinde hakim olan temel düşünce, tüm evreni ve varoluşu kapsayan; Tanrı'yla bütünleşme arayışıdır. Eserlerinde, beşeri ve evrensel felsefeyi ön planda tutan şair, hayata dair aforizmaları sade ve mistik bir anlatım biçimiyle okuyucusuna aktarmaktadır. Bununla birlikte, Doğu ve Batı Edebiyatının güçlü bir etkileşim içerisinde olmasını sağlayan Cibran, *Ermış* eseriyle 1960 Amerikan kuşağında büyük yankı uyandırmıştır. 1923 yılında yayımlanan eserin, Amerika'daki nüshaları kısa sürede bir milyona ulaşmış, yüzden fazla dile çevrilerek tarihte en çok çevrilmiş kitaplardan biri olmuştur. Cibran'ın başyapıtı olan *Ermış* küçük İncil olarak kabul edilmiş, kutsal bir el kitabı olarak benimsenmiştir. Yirmi altı şiirden oluşan kitap, yazarın kaleme almış olduğu tüm eserlerin özünü oluşturmaktadır. Eseri bu denli değerli kılan; Cibran'ın ifadelerindeki güzellik ve sahip olduğu felsefi olgunluk olmuştur. Orphalese adını verdiği ütopyik bir halk oluşturan Cibran, El-Mustafa karakterinin on iki yıldır yaşadığı kentten ayrılmak üzereyken ahalî tarafından durdurulup insan yaşamının odağında yer alan temaları içeren soruları yanıtlamaktadır. Aşk, zaman, evlilik, çocuk, özgürlük gibi evrensel konuları eserine işleyen Cibran, sözcüklerini bütün coğrafyalara ulaştırmıştır. Ahlaki normlar ve günümüz yanlışlıkları bağlamında da ironik bir yaklaşım içeren eser, adeta zamana meydana okumaktadır. Bu derlemedeki amaç, *Ermış* eserinde yer alan yirmi altı farklı şiirin evrensel ve kültürel yansımaları incelemektir.

Anahtar Kelimeler: Halil Cibran, *Ermış*, Arap Göç Edebiyatı, Evrensellik, Beşeri Felsefe.

ABSTRACT

Kahlil Gibran, who is of Lebanese origin, is one of the most important writers of Modern Arabic Literature. Gibran is a unique name not only in the Arab world, but also in world literature. The works of the famous thinker and poet are almost like a bridge between Eastern and Western literature. Gibran's greatest achievement, who spent nearly twenty years of his life in America, was translated into more than a hundred languages and became world's most translated works.

The author, who prefers to use universal themes in his work, and *The Prophet*, has used a guiding language that resembles the holy books with the effect of the lands where he was born and grew up to be home to different religions, saints and prophets. This book, which includes Gibran's perspectives and syntheses on the human condition; It caused especially the 68 generation to see this work as a handbook. In this study, the analysis of twenty-six different essays included in the work of *The Prophet* by Gibran. The universal dimension of the work was focused and its reflections were discussed. This paper argues that *The Prophet* reflects universalist perspectives on human condition.

Key Words: Kahlil Gibran, *The Prophet*, Modern Arabic Literature, Universalism, Human philosophy.

INTRODUCTION

Kahlil Gibran, as the pioneer of Arabic Mahjar Literature that emerged at the beginning of the twenty-first century, created his works by being influenced by European-American literature, eastern thought system and various philosophical schools. Gibran contributed to the development of Arabic Literature in terms of content and form. Attracting the attention of not only Arabic literature but also the whole world; In addition to this, he wrote about the issues that express the problems of all humanity. Gibran wrote his works in both English and Arabic, and produced original works in both languages. Rodin has made the twentieth century's characterization of Blake for Gibran. Because Gibran exhibited the same attitude as Blake in his criticism of the Clergy. Gibran, who has been against the clergy all his life, thought of humanity as a whole, although he was also a Christian, and fiercely defended Arab unity in Lebanon, which is home to many religions.

The Prophet, Gibran's most famous and first work, was published in America in 1923. The book took nine years to complete, and Gibran stated the following about his greatest achievement;

“Since I first conceived of writing this book in Lebanon, not a single day has passed without *The Prophet*. It was like the book had become a part of me. I held the manuscript for four years before handing it over to my publisher. Because I wanted to make sure, I wanted to make sure that every word in it was the best word I could give myself.”³⁹

The work is a book of poetry essays consisting of twenty -six poems. *The Prophet* offers its readers an inner journey with metaphors about life accompanied by prose. It has never been out of print since it was first published in 1923. The timeless classic has been translated into best-seller over fifty languages and is a perennial best-seller on international lists. It is estimated that tens of millions of copies were sold. The lines from the book have inspired song lyrics, political speeches, and have been read aloud at weddings and funerals worldwide. The book is so popular worldwide because human beings embark on a spiritual journey in the book, and the questions in daily life for which all humanity seeks answers are explained in an advisory language. The book's universal themes are concerned with all nations and religions worldwide rather than just one.

The concept of love in the *Prophet* reflects the masses; the concept of marriage and children relates to all people and informs how to develop a successful bond between husband and wife. The children's essay inspires parents to nourish their children. The importance of parental responsibility is emphasized emphatically. Other works by Gibran are structured similarly, with issues followed by solutions. The author inspires readers to develop and adapt sincere attitudes and behavioral patterns. The work, which is a holy book, encourages the reader to a spiritual purification with the

³⁹ This excerpt is from an interview that Khalil Gibran gave to reporter Gladys Baker under the title '*Khalil Gibran, Syrian Poet-Artist, Tells How, Why he wrote The Prophet*'

character of Al-Mustafa, book's main character. The most important factor that makes the book valuable and unique is that the spiritual purification that encourages the reader in the work does not only appeal to a certain audience, but is universal. On the basis of all this, it is due to Gibran's humane attitude that embraces universal and human love and embraces the whole world.(Muhammad,2022:13)

In this study, the general analysis of the *Prophet* was made and Gibran's spirituality and universal spiritual purification approaches.

A BRIEF LOOK AT THE BIOGRAPHY OF GIBRAN

Kahlil Gibran was born on January 6, 1883, in the Lebanese town of Bisharri. Gibran, who completed his primary education in St. Serkis Church, settled in Boston, USA with his mother and siblings in 1895 after his father's death. Gibran returned to his home country in 1897, where he entered the Al-Hikma School and studied Arabic and French. Gibran, who returned Boston in the autumn of 1899, traveled to Paris for the first time between 1901 and 1902. He started painting when he was 20 years old. In 1904, Gibran's drawings were first exhibited at Day's studio in Boston, and his first Arabic book was published in New York in 1905. In 1908, he went back to Paris to study painting. With the financial assistance of Mary Haskell, he continued to Academia Julien and Ecoles des Beaux Art (Paris Academy of Fine Arts) until 1910. Meanwhile he met the sculptor Auguste Rodin (1840-1917). He moved to New York in 1911, and his health deteriorated from 1921. years, After struggling with diseases for many years, Gibran died on April 10, 1931. Upon his will, his body was brought to Beirut and buried in the garden of Mar Serkis Monastery overlooking Kadisha Valley.(Khazraji and Fahmi,2014:12)

The COMING OF THE SHIP

Optimistic people never lose hope in their lives. They understand how to deal with social challenges. The *Prophet* by Kahlil Gibran (1980) teaches the importance of hope in society. The Coming of the Ship represents the theme of hope. The ship of Al-Mustafa represents hope for the Orphalese people. The people of Orphalese later realize they have lost their Messiah. Optimists attempt to predict good and progress about future. Pessimistic people, on the other hand, remain idle and do nothing but surrender to the competition. According to some writers heroic qualities are possessed by some characters like Al-Mustafa. Kahlil Gibran presents the character of Al-Mustafa to the reader as a saint who left or had to leave his birthplace. However, the character of Al-Mustafa is a very precious possession for the Orphalese people, so the people of Orphalese consider Al Mustafa's farewell to the city as a great loss for them. The people of Orphalese continue to live pessimistic and hopeless for twelve years because they do not have a hero to guide them and show them the right way. While the people of Orphalese are looking for a leader to guide them, on the other hand, Al-Mustafa seeks peace by living a lonely life on the mountain. When El Mustafa waits for the ship to return to the island where he was born, the natives of Orphalese come to him and cry, asking El -Mustafa not to go, stay with them and they utter these following sentences:

“Let not the waves of the sea separate us now, and the years you have spent in our midst become a memory. You have walked among us a spirit, and your shadow has been a light upon our faces. Much have we loved you? But speechless was our love, and with veils has it been veiled” (Gibran, 1980: 08)

Kahlil Gibran presents the Orphalese people to the reader as a utopian place that represents all nations. Throughout history, just like prophets in Islam, societies with various religions have

needed leaders who will be a source of natural inspiration, guide and enlighten them, just like the relationship of the people of Orphalese with Al-Mustafa. (Broohi and Kabooro,2021:31)

LOVE

The concept of love is a multidimensional and broad . One of the main themes in Gibran's works has always been love. In his works, Gibran underlined the universal love, which is above human love and all kinds of love, and which is also a meeting point with God. The human love in Gibran has become a whole with the universe, and at this point, universal love has gone beyond his own self. Khalil Gibran has included universal love in his book *The Prophet* , just like in his other works. The work's main theme is the healing power of existence and love. Gibran used a way to separate love from his shells, sifting in a sieve, grinding to whiten its color, and holy to meet God. *The Prophet* leads to a good society by depicting the reflection of life through literature, and he adds that spiritual love brings affection to the societies where people became followers of their Messiah, and lived for the service of humanity. Almitra, a heroine who is considered a foreseer, is a female character in *The Prophet*. She was the one who predicted that Al-Mustafa would be the Messiah among the Orphalese. Almitra asked Al-Mustafa to speak to us about Love as follows:

"Love possesses not nor would be possessed; For Love is sufficient unto love. When you love you should not say, 'God is in my heart', but rather, 'I am in the heart of God'" (Gibran, 1980:12).

Gibran emphasizes true love that does not expect validation from others. Spiritual love leads to lofty ideas, and lofty ideas produce great works.(Şimşek,2012:131)

MARRIAGE, CHILDREN, GIVING, and EATING

Marriage, children, giving, eating, and work are universal themes that represent all nations and religious people worldwide. Gibran states that marriage is a bond between two people. Opposites live the same life and serve the society by raising good children. In the future, children will learn the same thing from their parents which will continue from generation to generation. The issues that constitute the basic building blocks of society are instilled into nations through literature. At this point, the thoughts and ideas of the authors guide the society. Gibran nourishes the society with the topics of marriage, children, giving, eating and drinking , working, and this author approach is based on universal values.

WORK, JOY, and SORROW

Gibran mentions two types in his book *The Prophet*: One who works with love and the other who is lazy and does nothing. Gibran is regarded as a pioneer in the developing an active society in all walks of life. He, too, believes that sincere work done with joy is an essential component of a great nation. Similarly, quotes the lines of being great as: "*And if you cannot work with love but only with distaste, it is better that you should leave your work and sit at the temple and take alms of those who work with joy*" (Gibran, 1996: 35)

Gibran focuses on brilliant people who work with love and joy. Man's fulfillment is found in joy, which spreads love across nations. According to Khalil Gibran's philosophy, one must experience pain in order to understand joy, and success does not come easily; there must be many hardships and obstacles that you must overcome at your level.(Atalay,2014:120)

Mevlana Celaleddin Rumi is one of the pioneers of sublime literature and enlightens humanity with his *Masnavi*. The sentences about joy and sorrow in the *Masnavi* are remarkable; Mevlana

sees people as a guest house where sometimes joy and sometimes sorrow will come to pass. (Broohi,Sangi,2017:127) However, he teaches humanity to welcome and embrace both joy and sorrow.(Barks,1995:168) Just as Mevlana advised humanity in his *Masnavi*, Gibran in his *The Prophet* explains the acceptance of joy and sorrow without separating from each other with valuable sentences.(Arpaguş,2007:321) A woman tells Al-Mustafa to "tell us about joy and sorrow," and Mustafa utters these beautiful words;

“Some of you say, ‘Joy is greater than sorrow’, And others say, ‘Nat, sorrow is the greater’”.But I say unto you, they are inseparable.Together they come, when one sits alone with you at your board,Remember that the other is asleep upon your bed” (Gibran, 1996: 36-37)

HOUSES and CLOTHES

People read various forms of literature, such as poetry or prose, and enjoy learning and inspiring others to do the same. Through institutions, educated people learn the principles of worldly life. Folk literature, on the other hand, helps people learn historical stories in order to motivate youth. Similarly, Gibran's *The Prophet* reflects various topics in which he portrays individual life with sayings and instructions. Gibran's stories or topics present people and their issues, as well as reflect on people and their activities in the past. His teachings would also benefit future generations. He also instructs the people of Orphalese by giving them orders to follow. In this part of the work, Gibran states that houses are temporary places for human life. The moral lesson for people is how people earned money and built houses to live in. Gibran supports his thoughts with these words; "*Truly, the lust for comfort murders the passion of the soul, and then walks grinning in the funeral.*"(40) Gibran inspires people to live a peaceful, honest, and sincere life. These houses are the result of living nations, and represent their legacy to future generations. Furthermore, Gibran focuses on the universal beauty that exists at all times. The weaver then asked Gibran to speak about clothes and utters these sentences; "*Your clothes conceal much of your beauty, but they do not conceal the unbeautiful*". Gibran focuses on sublime inner beauty. Clothing, it appears, adds your majesty, and the color of it adds freshness to your body. Furthermore, people should be fair and just in character, which is the beauty of a true human being. Beauty will speak for itself if you are suitable by deeds, whether you wear good or simple clothes. The merchant also forced Gibran to speak about buying and selling.Al- Mustafa answers with these valuable sentences; "...*And suffer not the barren-handed to take part in your transactions, who would sell their words for your labor*"(44) Gibran teaches the importance of brotherhood. His book *The Prophet* serves as a guide for all nations and religious people to follow. "*And if the singers, dancers, and flute-players come, buy of their gifts as well..., and before you leave the marketplace, see that no one has gone his way with empty hands,*" (45)he adds.As Gibran demonstrates in the preceding lines, literature is a reflection of life. The above-quoted lines are intended to teach the lesson of humanity and brotherhood.

CRIME, PUNISHMENT and LAW

It is undeniable that bad actions cause bad results, while goodness suppresses evil in society. If someone commits a crime, it must be punished. A good society is a society that teaches justice. Literature, on the other hand, has the power to direct society to act according to laws and principles. In *The Prophet* Gibran touched on many basic issues of society, as well as focused on social laws and principles. Gibran is concerned with justice and brotherhood. Rich and poor people must be treated equally. He gave instructions to an Orphalese judge whose job it was to bring justice and peace to the society. Al-Mustafa goes beyond the approach of a judge to instruct him on how to do justice in court. Aside from that, a lawyer asks Al-Mustafa a question about laws. Literature

strives for perfection, reflects past civilization , and adheres to societal principles. Gibran also emphasizes the aim and purpose of law and literature, which is to reflect people and their lives; and readers read and are inspired by books such as *The Prophet* as: “*You delight in laying down laws, Yet you delight more in breaking them*” (Gibran, 1980: 53)

Gibran responds to a lawyer by telling him not break the law. People make and break laws for their own benefit. There must be equal legal protection for the rich and the poor. This study discovered that while people are aware of laws and principles, the majority of them do not follow them. It means they read literature and law to pass the time or because they enjoy reading. Gibran is concerned with principles, rules, and laws. People will read law and literature and promote justice and peace if this chain continues from generation to generation.

FREEDOM

Gibran also refers to the term freedom, which all mankind is seeking, in his *The Prophet* . Al-Mustafa explains his ideas about freedom to the Orphalese people by talking about the commitment to freedom and the search for freedom. Gibran begins his speech on freedom with these statements; “*At the city gate and by your fireside I have seen you prostrate yourself and worship your freedom, even as slaves humble themselves before a tyrant and praise him though he slays them*”(Gibran,1980: 56) Using this paradox, he states that these are not the road to freedom, but a disguised road to slavery. He also mentions that some of the people he sees worship freedom and wear their desires as “yoke and handcuffs”.According to Almustafa, certain conditions that individuals seek to avoid care, want, and grief are intimately related to life and to themselves. These cannot be discarded in the same way that a person cannot abandon a part of themselves. It is simply not conceivable. People try, and their desperate and hopeless fight turns into a dictator who enslaves them and binds them with its own chain. This is “the strongest of chains,” since the desire for freedom transforms into worship, and individuals would go to any length to obtain it.On the other hand , real freedom , is totally spiritual in origin. It is a higher condition of being. While caring, want, and pain remain, the really free person has risen beyond them. According to Gibran, freedom is the consequence of people and their struggles. When a nation gains independence from a powerful nation and celebrates Independence Day, people discover that freedom is their greatest dread. It was the outcome of a powerful nation's dread. Slaves, for example, are obligated to obey their masters; failure to do so will result in punishment. Gibran states that freedom is the inner happiness that knows one is free from wrongdoings and is the pursuit of humanity.

REASON and PASSION

With a priestess question about the contradictory elements of reason and passion, Al-Mustafa allows enlightening the Orphalese people on this issue. Al-Mustafa explains that reason and passion can be at war with each other. He states that they should not fight their passions nor their minds. Because both are a necessity of human existence. Both reason and passion have a purpose. He uses the metaphor of the ship to show that reason and passion are connected. Gibran likens the helm to reason and the sail to passion. Both work in harmony and guide the ship of the soul.

Gibran, one of the important representatives of Romantic philosophy, touches on the importance of reason advocated by Rationalism and defines reason as a balance against passion and states that it supports passion. According to Gibran, both reason and passion work in harmony for the good of the human soul. . In this section, Al Mustafa advises people to observe nature. He states that if they observe nature, they will find God, who represents the synthesis of reason and passion in

nature and he supports this view with these words; “*And since you are a breath in God's sphere, and a leaf in God's forest, you too should rest in reason and move in passion.*”(Gibran,1923:59)

PAIN and SELF-KNOWLEDGE

Al-Mustafa defines pain as the discovery of a previously hidden or suppressed truth. This type of anguish is held in the dark recesses of the soul and is not inflicted at a specific time. Almustafa simulate the process of exposure to the fruit's stone breaking open, the "breaking of the shell that encloses [someone's] understanding." In other words, painful truths are frequently kept from personal awareness behind a protective shell of denial or ignorance. When a truth breaks free, the shell cracks, exposing the truth to the "sunlight" of consciousness and comprehension. The prophet then addresses healing process once a truth has been revealed that has damaged the heart. He counsels that, just as sunlight nurtures and helps a seed grow, wisdom nourishes the spirit and accelerates spiritual growth. This procedure includes healing. Using the metaphor of the seasons, he encourages acceptance and peace during "the winters of... grief." He then discloses that while pain is often self-inflicted, each person has a spiritual physician within them. He is led "by the tender hand of the Unseen," and the remedy, although being "a bitter potion," is divinely inspired. This doctor represents the god-self part of all human beings.

The Prophet concludes that self-awareness exposes universal truths. Individual souls travel a personal road toward enlightenment known as self-discovery. These roads are as numerous and diverse as the seekers who walk them. According to Gibran, the human soul will meet the soul of the universe on this route, as it walks all paths. And, just as there are infinite paths to self-awareness, there are infinite directions for progress. As a result, the universe's soul spreads out in all directions, like the petals of the lotus flower, a Buddhist emblem of enlightenment. Its truth and perfection reach out to all human souls in its vastness.

THE OTHER UNIVERSAL THEMES

The Prophet by Khalil Gibran is a superb portrayal of other universal subjects such as teaching, friendship, talking, time, good and evil, prayer, pleasure, beauty, religion, and death. These subjects are applicable in everyday life. The topics are relevant to all nations, not just the Orphalese. "*The teacher who walks in the shadow of the temple, among his disciples, gives not of his wisdom, but rather of his faith and his lovingness,*" (67). This perspective pertains to religious experts and their teachings on how they are constrained in their ability to convey the religious message.

True friendship never demonstrates the amount of sincerity and delight with which it is recognized and realized. There would be sincerity and honesty if this type of friendship were used in the globe. In the case of sincere friendship, hypocrisy and wickedness will fade from the earth. According to this study, listening is unimportant in society, but acting on universal ideas is.

Referring to another universal issue, time, Gibran explains this concept with a precious approach. Gibran explores the mystique of human existence in time space the notion that humans are part of something far greater than themselves. They no longer need to feel lost in the vastness of time if they have spiritual awareness. Gibran does not argue that measuring time is inherently wrong, but he does advise people not to lose sight of the bigger picture and to cultivate a feeling of amazement in the vastness of time and infinity of life.

Good and Evil, Prayer, Pleasure, Beauty, Religion, and Death all teach us valuable lessons for humanity. These themes, such as death, are approached universally by Gibran. He has taught the lesson of harmony and serenity through the universal issue of death. Religion is another important

element for human beings. Thanks to religion, people determine what is good and what is bad, and they organize their lives according to the religion they adopt. Morality, according to Almustafa, is a reflection of a person's inner religious life. When someone practices his faith, he does not set aside a few hours for God and the rest for himself. He also does not put morality on and take it off like a garment. Similarly, he is self-motivated to live an ethical life and does not require legislation to specify what that entails. In other words, the most true and unfettered expression of morals and ethics comes from the core of a person's existence, from religion that stems from the soul. (Metres, 2009:150)

THE FAREWELL

The end of the day is symbolized by the evening. Gibran addressed his nation to the inhabitants of Orphalese with global ideas. According to the research, Al-Mustafa's final statement is addressed to all societies, not just Orphalese. As a result, this study emphasizes the importance of embracing universality in the globe in order to foster harmony and peace for the benefit of humanity.

One of the final themes of Gibran's *The Prophet* is public awareness through a sermon. Finally, Al-Mustafa summarizes his remarks with highlighted words. Al-Mustafa's address is to all nations and religious people, in which universality is taught, in order to impart his message to current and future generations.

“Farewell to you and the youth I have spent with you. It was but yesterday we met in a dream. You have sung to me in my aloneness, and I Of your longings have built a tower in the sky. But now our sleep has fled and our dream is over, and it is no longer drawn” (Gibran, 1980:113)

CONCLUSION

Orphalese is a utopian city created by Gibran because it is "a city without a place in history but with its soul and people in every geography and climate". In other words, Orphalese was designed as a place representing all nations living in the world. Gibran used a language that embraces the whole world, regardless of religion, language or race, in this work, which deals with the basic issues of humanity. Through essays, *The Prophet* provides solutions to challenges. Every essay is built around a problem that has a solution. His universality in the text depicts issue solving in the twenty-first century. The text inspires readers in both the present and the future. Also ; Gibran's *The Prophet* both instructs and inspires. It teaches them about humanity. He has touched on the fundamental concerns concerning individuals and their way of life in order to understand the fundamentals of becoming a true representative of humanity. The book's message is for citizens of all nations, not just Orphalese. The questions in each section provide instruction to all members of society, highlighting both positive and bad methods to cultivating a good society. The message of Kahlil Gibran is not for one, a few, or many. It is for all humanity, wherever and at all times. Therefore, Gibran, in his work of *The Prophet*, which is based on the basic issues of society, enlightens the society with a universalist approach and has created a guide book containing valuable messages.

Works Cited

Al-Khazraji, Nidaa Hussain Fahmi (2014) A critical linguistic reading into the appeal of Gibran Khalil Gibran's *The Prophet*. PhD thesis, Universiti Putra Malaysia.

Ali, Hisham Muhammad, et al. *Gibran in Lebanese Nationalism: A Study of His Canonization and the Translation Flows of The Prophet*. 2022.

Arpağuş, Sâfi . "Btr'da Mevlana ve Mevlevilik Bibliyografyası"İstem / 10 (Aralık 2007): 319-344 .

Atalay, M. " The Idea Of Balance Between Spirituality and Intelligence According to Khalil Gibran. Journal of Istanbul University Faculty of Theology 0 (2012): 101-125
<https://dergipark.org.tr/tr/pub/iuilah/issue/981/11052>

Brohi, F. M., Sangi, M. K. 2017. Twenty-first century needs harmony and peace: A case study of Gibran, Kahlil. The Prophet. Alma Classics, 2020.

Gibran, Kahlil. The Prophet. Pocket ed. New York, Knopf, 1995.

Gibran, Kahlil. The Prophet. London, William Heinemann Ltd. 1980

<https://www.poetryfoundation.org/poets/kahlil-gibran>

<https://www.newyorker.com/magazine/2008/01/07/prophet-motive>

<https://www.coursehero.com/lit/The-Prophet/the-coming-of-the-ship-summary/>

Faiz Muhammad Brohi, Ahmed Ali Brohi, and Nasarullah Kabooro. "An Analysis of Universality in Khalil Gibran's The Prophet". Linguistics and Literature Review, Vol. 7, no. 1, Mar. 2021, pp. 27-40, doi:10.32350/llr.71.03.

Rumi's Masnevi. International Research Journal of Arts & Humanities 45(45): 125-132.

Şimşek, S. "Cibran Halil Cibran'ın Eserlerinde Beşeri ve Evrensel Sevgi". Şarkiyat Mecmuası (2012): 125-138

The Sound of Listening by Philip Metres, courtesy University of Michigan Press. Copyright 2018, by Philip Metres. A version of this essay first appeared in Poetry & Popular Culture blog, 2009.

Yazıcı, H. "Cibrân Halîl Cibrân'da Katharsis". Şarkiyat Mecmuası (2022): 215-232

“A WILD SHEEP CHASE” AS AN EXAMPLE OF A METAFICTION, THE NOVEL BY HARUKI MURAKAMI

**HARUKİ MURAKAMİNİN “QOYUN ƏTRAFINDA MACƏRA” ROMANI
METAQRĞU NÜMUNƏSİ KİMİ**

Gülnar YUNUSOVA

Filologiya üzrə fəlsəfə doktoru, böyük elmi işçi. Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası (AMEA) Nizami Gəncəvi adına Ədəbiyyat İnstitutu, Azərbaycan – Asiya ədəbi əlaqələri şöbəsi, Bakı, Azərbaycan

ABSTRACT

羊をめぐる冒険」 — “A Wild Sheep Chase” (1982), the novel by Haruki Murakami explores the social and political consequences of compatibility and the effects of incompatibility in a growing capitalist culture. Murakami presents new perspectives on Japanese society in order to reconcile Japan's traditional past with its place in the capitalist market of modern globalization. The novel focuses on the conflict between social conformity and individual identity. He criticizes the Japanese tendency to develop individualism in a socially acceptable way through collective production and consumption of goods.

The novel “A Wild Sheep Chase” is structurally influenced by the detective works of the American writer Raymond Chandler. With this novel, Murakami showed that he had mastered the style of another writer and could adapt it to his own comic style, thus reflecting Jameson’s views on parody and paste. Murakami does not name the heroes of the novel. Without a name, there is no connection with other names and dates. The lack of naming is a reflection of a real break from the realist device, as it takes the world more unrealistically, beyond any modernist and real traditions. Without a name, these heroes cannot be associated with anything or any person. An anonymous person is a meta of the system, they cannot be identified as an identity without a name, they are more isolated than identities.

The novel of “A Wild Sheep Chase” that explores the authorities, Japanese history, and anxieties of the modern generation, provides ample opportunity for a closer look at postmodern Japan in the 1980s.

When analyzing Haruki Murakami's novel "A Wild Sheep Chase", which is an example of a perfect metafiction, the writer's different style, expression style, writing manner, outlook, and postmodern views were taken into account. As in many of Murakami's works, there is a very strong logical sequence between the events in the novel "A Wild Sheep Chase". It is not so easy to follow this sequence. Because the writer's secrets do not end with just one work, he gives hints of many topics in earlier examples of creativity.

Keywords: A Wild Sheep Chase, Haruki Murakami, metafiction, postmodern Japan, Japanese society, Raymond Chandler

ÖZƏT

Haruki Murakaminin 「羊をめぐる冒険」 — “Qoyun ətrafında macəra” (1982) romanı uyğunluğun sosial və siyasi nəticələrini və böyüməkdə olan kapitalist mədəniyyətdə uyğunsuzluğun təsirlərini araşdırır. H.Murakami Yaponiyanın ənənəvi keçmişini modern qloballaşmanın kapitalist bazarındakı yerilə uyğunlaşdırmaq üçün yapon cəmiyyətini nəzərdən

keçirməyin yeni perspektivlərini təqdim edir. Roman ictimai uyğunluq və fərdi kimlik arasında meydana gələn qarşıdurmaya fokuslanır. Yaponların kollektiv istehsal və malların istehlakı yolu ilə fərdiyyətçiliyi sosial cəhətdən məqbul şəkildə inkişaf etdirmə meylini tənqid edir.

“Qoyun ətrafında macərə” romanı struktur baxımından Amerika yazıçısı R.Çandlerin dedektiv əsərlərindən təsirlənmişdir. H.Murakami sözügedən romanı ilə digər bir yazıçının üslubunu mənimsədiyini və öz komik tərzini ilə uyğunlaşdırma biləcəyini göstərmişdir ki, bununla da Ceymsanın parodiya və pastiş haqqındakı fikirlərini əks etdirirdi. Murakami romanın qəhrəmanlarını adlandırmır. Bir ad olmadan digər adlarla və tarixlə bağlılıq olmur. Adlandırma əksikliyi dünyanı daha irreal, hər hansı modernist və real ənənələrdən daha da irəli daşdığı üçün realist qurğudan gerçək bir qopuqluğun əksidir. Ad olmadan bu qəhrəmanlar konkret bir şeylə və ya hər hansı bir şəxsiyyətlə əlaqələndirilə bilmirlər. Adsız şəxs sistemin metasıdır, ad olmadan şəxsiyyət kimi ayırd edilə bilməzlər, kimlik nişanlarından daha çox təcrid olunurlar.

Səlahiyyət orqanları, Yaponiya tarixi və müasir nəslin təşviş duyğularını sorğulayan “Qoyun ətrafında macərə” romanı 1980-ci illərin postmodern Yaponiyasının yaxından izlənilməsinə geniş imkanlar yaradır.

Haruki Murakaminin mükəmməl metaqurğu nümunəsi olan “Qoyun ətrafında macərə” romanını təhlil edərkən yazıçının fərqli üslubu, ifadə tərzini, yazıçılıq manerasını, dünyagörüşünü, postmodern baxışları nəzərə alınmışdır. Murakaminin bir çox əsərlərində olduğu kimi “Qoyun ətrafında macərə” romanındakı hadisələr arasında da çox güclü məntiqi ardıcılıq müşahidə olunmaqdadır. Bu ardıcılığı izləmək isə o qədər asan məsələ deyil. Çünki yazıçının gizlinləri ancaq bir əsərlə bitmir, bir çox mətləblərin ipuçlarını daha öncəki yaradıcılıq nümunələrində verir.

Açar sözlər: Qoyun ətrafında macərə, Haruki Murakami, metaqurğu, postmodern Yaponiya, yapon cəmiyyəti, Raymond Çandler

**UNDERSTANDING OF PAKISTANI PEOPLE THROUGH LITERATURE:
INDIGENOUS PSYCHO-SOCIOLOGY PERSPECTIVES**

Saeed Ahmad Zaman

Dr. Naima Nawaz

Dr. Zain Nawaz

Nadia Idrees

Dr. Ijaz Ashraf

Dr. Idrees

Ayesha Riaz

Dr. Shahzad

Lubna Anjum

Abdul Rehman

University of Agriculture, Faisalabad.

Abstract

Humanities scholars from several fields are drawn to the study of indigenous peoples, including literature. Indigenous psychology is defined by Kim and Berry as "the scientific study of human behavior or mind that is native, that is not transported from other regions, and that is designed for its people. Through the lens of indigenous studies, literary scholars investigate the location found in literary texts. This study examined Indonesian literature from the standpoint of indigenous studies in this regard. Literary criticism connected to indigenous psychology and indigenous sociology served as the study's theoretical framework. The Bano Qudsiya novels and Darma served as the data source. Because the researchers focused on the text's interpretation, a qualitative research methodology was adopted. Literature is the world of the author's imagination. Literature cannot be separated from the psychological representation of the author that appears in the form of metaphors and unconsciousness. Through literature, the indigenous psychology of a certain society can emerge, either explicitly or implicitly. In this regard, the Qudsiya novel and Khalil-ur-Rehman written by Darma raised the indigenous psychology of Javanese people. The steps of indexation, reduction, exposure, and interpretation were among the data analysis approaches used. The findings demonstrated that Khalil-ur-Rehman, the character, segmentation illustrates the psychological aspects of Java's indigenous people: amiability and civility, self-awareness, a basic desire in life, and a love of learning. The study's recommendations are mostly intended for future researchers so they can thoroughly examine Budi's other novels.

Key Words: Pakistani literature, literary criticism, indigenous psycho-sociology, social-culture

**UNVEILING THE INFLUENCE OF COMPUTER-ASSISTED LANGUAGE LEARNING
(CALL) ON THE PEDAGOGICAL TERRAIN OF ENGLISH LANGUAGE
EDUCATION**

Vijayaraj. K. S.

Research Scholar, Hindustan Institute of Technology and Science, English Department, Chennai,
Tamil Nadu, India

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-7582-8978>

Akkara Sherine. J

Professor, Head-Rankings, Hindustan Institute of Technology and Science, English Department,
Chennai, Tamil Nadu, India

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-6117-3621>

Abstract

The advent of technology has a paramount importance in taking English language instruction to a new height as advancements of technology have impacted every field. Computer-Assisted Language Learning (CALL) refers to the implementation of computer technology in the landscape of English language instruction. The purpose of the study is to investigate the undergraduate (BBA) students' perception towards CALL in English language instruction in an ESL (English as a Second Language) classroom and comprehend CALL's contribution on English language development of the students. The research was conducted on the under graduate students at AIMS Institutes, Bangalore, India. The participants of the study were 25 undergraduate students, "Spears Language Lab Software(30User)" was used to teach the target students for ten hours in the language laboratory. A Google form questionnaire was sent to the students to obtain the data in connection to their perceptive and experience on CALL. The collected data were computed using the PAST software. The findings revealed the fact that CALL extended a relaxing and interesting learning environment.

Keywords: CALL, English language Instruction, ESL

DIGITAL-BASED CURRICULUM AND LEARNING: IS IT HERE TO LAST FOR UNDERGRADUATE STUDIES?

Angelica B. Harris, D Min PA

Associate Professor II, Technological University of the Philippines

ORCID: 0009-0006-2015-2054

Margaret S. Aquino, Ed. D.

Associate Professor V, Technological University of the Philippines

Cynic J. Tenedero, MA

Instructor, Technological University of the Philippines

Alfredo D. Trinidad, MA

Assistant Professor IV, Technological University of the Philippines

Marie Jo Tess S. Ragos, MAED

Assistant Professor 1, Technological University of the Philippines

Gina B. Araojo, Ph. D.

Associate Professor II, Technological University of the Philippines

Abstract

The study aims to perceive the possibility of retaining the Digital-Based Curriculum and Learning in Undergraduate Studies after CoVid-19 Pandemic. It employs undergraduate students from various colleges of the Technological University of the Philippines (TUP) during the global pandemic. It requires to know the socio-demographic profile of the respondents to have an assessment of their capabilities and readiness to adapt to the digital world fully. It seeks to determine the satisfaction of the online education or virtual learning delivery in our university, likewise, to look for opportunities and ways to improve if needed. This is conceptually qualitative research. The researchers developed a survey questionnaire using Microsoft Form (MS Form) to reach out to the intended respondents- the undergraduate students. The instrument has two major parts with three sections, which include the Research Consent and Letter of the Authors. The first part is the Respondent's Socio-Demographic Profile, while the second part has series of questions about Digital-Based Curriculum and Learning, which determines the direction of this research work. The study used the purposive sampling technique. It is said that the digital world is absolutely without a doubt is fascinating, so the field of interest whether the Digital-Based Curriculum and Learning is here to last for undergraduate studies, is worth asking for.

Keywords: Digital-Based Curriculum and Learning, Virtual Education, Online Education

WHERE IS REAL TEMPTATION MOUNT OF JESUS CHRIST ARCHAEOLOGICAL DISCOVERIES & HISTORICAL RESOURCES

Mohammed Waheeb

Queen Rania College for Tourism & Cultural Heritage

Abstract

The Mount of Temptation is believed to be the mountain in the Perea where (Jesus) was tempted by the devil for 40 days and 40 nights. Recent field survey and archaeological excavations conducted during the last 25 years on the eastern bank of the Jordan River revealed strong tangible & intangible evidence came out with indicators to the eastern side of the Jordan River as a location for the temptation event. The discovery of the Site of Jesus' Baptism on the east bank of the Jordan River pushed the scientific research of Jesus' life onward, more surveys, excavations, lab analyses & studies shed brilliant light on the newly discovered major sites, one of these sites located in Wadi Shueib called by local people & inhabitants as Mullaqa (The hanging place), This place situated in the deep well-known valley close to south shunned and not far away from Jesus Baptism site itself.

It's not a matter of debate between scholars about the location of the holy mount of temptation, but rather it is deep research to decide where the real site of temptation is. Either on the east or west side of Jordan River, the goal of this article is to guide the believers and visitors to the Wright place where they can feel spirituality.

Keywords: Archaeology, History, temptation, heritage, Jordan River, Baptism site.

Introduction

The Mount of Temptation is believed to be the mountain in the Perea where (Jesus) was tempted by the devil for 40 days and 40 nights. According to recent field survey and archaeological excavations during the last 23 years on the eastern bank of the Jordan River revealed strong tangible evidence came out with indicators to the east side of Jordan River is a location for the temptation event, the discovery of the Site of Jesus' Baptism pushed the newly discovered site in Wadi Shueib to be the mount of temptation located on the eastern bank of Jordan River.

Some claimed the mountain is approximately 1,200 feet in high, and location 11km Northwest of the West Bank town of Jericho. Entry to the top of the mountain is via a 1300m long cable car ride which takes visitors over the top of the remains of the old city of Jericho, where the walls came tumbling down.

on the other hand, recent archaeological digs on the eastern bank of the Jordan River have uncovered the remains of the ancient Bethany Beyond the Jordan and Deir Mullaqa in nearby Wadi Shueib on the Jordanian side, at the middle slope of the mountain (Monastery of the Temptation) which can be accessed by a demolished stairway built into the mountainside. That proves the holy text narrative to be true, again!

Figure 1: Map showing the location of temptation mount on eastern side of Jordan River

Methodology

The identification of the Mount of Temptation and related archaeological sites, such as Bethany Beyond the Jordan, involves complex considerations and interdisciplinary methods. The text outlines the process and challenges of determining the exact locations of these significant holy events and places. Here's a more detailed analysis based on:

- **Contextual Background**

The Mount of Temptation is traditionally believed to be the site where Jesus was tempted by Satan, as described in the New Testament. Historically, its precise location has been debated, with some associating it with the area near Jericho and others suggesting Wadi Shueib in Jordan.

- **Archaeological Discoveries**

Before the 1996 excavations at Bethany Beyond the Jordan, there was uncertainty about the exact location of the Mount of Temptation. Recent excavations have provided new evidence through systematic surveys and data analysis to build a strong foundation for these evidence.

The exact location of the Mount of Temptation remains subject to scholarly debate. While excavations and analyses continue to shed light on the area, definitive proof remains elusive. Researchers must consider multiple factors, including historical texts, archaeological evidence, and traditional accounts, to build a comprehensive understanding of these significant biblical sites.

Figure 2:location map of Wadi Shueib the proposed area of temptation

Identifying the holy site of Bethany Beyond the Jordan (Baptism Site) and the Mount of Temptation

1. Written Sources

Bethany Beyond the Jordan:

- The earliest references to Bethany Beyond the Jordan are found in the Gospel of John (John 1:28), distinguishing it from the Bethany near Jerusalem.
- Other Gospel accounts (Matthew 4:15, 25; Mark 3:8; 10:1; John 3:26) further clarify its location by indicating that John the Baptist conducted his ministry in the region of Perea, east of the Jordan River.

The Temptation of Jesus:

- The Gospel of John omits the story of Jesus' temptation, while Mark (1:12-13), Matthew (4:1-11), and Luke (4:1-13) include it, describing Jesus' fasting for forty days in the wilderness.
- Matthew and Luke present detailed dialogues between Jesus and the devil, with Jesus using Deuteronomy (6:13, 6:16, 8:3) to refute the temptations.
- These narratives, while believed by the devout to be autobiographical, are likely reflective illustrations intended to show Jesus' period of solitude and preparation for his ministry.

2. Approximate Location from Documented Indications

Bethany Beyond the Jordan:

- Documented evidence suggests that John the Baptist's ministry centered in Perea, specifically around the Jordan River, supported by the fact that John was imprisoned and executed by Herod Antipas at Machaerus, a Porean fortress. (Waheeb,1998A+B,1999A+B,2001A+B)

- The Gospels indicate John's baptismal activities occurred in the Jordan River or its tributaries (Matthew 3:6; Mark 1:5). Jesus travelled from Galilee to be baptized by John in the Jordan (Matthew 3:13; Mark 1:9).
- Jesus' description of John as a "reed shaken by the wind" (Matthew 11:7) implies a location with reeds, typically found along the Jordan River and nearby wadis like Wadi Kharar, Shueib/Nimreen, and Gharaba. (Waheeb:2002A+B,2007,2008)

Toponymy and Tradition

- Place-names like "Bethany Beyond the Jordan" have been analyzed linguistically to trace their historical origins.
- Traditional accounts and local narratives provide additional context for identifying these sites.

4. Archaeological Evidence

- Recent excavations at Bethany Beyond the Jordan (since 1996) have uncovered evidence supporting its identification as the site of John's baptismal activities. Finds include baptismal pools, ancient churches, and artifacts dating to the Roman Byzantine Periods, early Christian period. See also (Chang Hoo 1996,1997,1999)

5. Evidence of Tradition

- Local traditions and historical narratives complement the archaeological findings, providing a complete picture of the region's significance in early Christian history.

The Mount of Temptation: Historical and Geographical Context

The Mount of Temptation is traditionally associated with the location where Jesus was tempted by the devil, as described in the Gospel of Matthew (4:8). The exact location is debated and remains undetermined, with two primary candidates : (De Vogue :1864)

1. Bethany Beyond the Jordan:

1. This area includes a vast plain and mounds overlooking ancient trade routes. It is associated with significant biblical events and figures, including John the Baptist's ministry.

2. Mount Quarantania (Jabal al-Qarantal):

1. A limestone peak approximately 366 meters (1,201 feet) high, located northwest of Jericho in the West Bank.

2. According to the Catholic Encyclopedia (1907-1914), Quarantania is described as "a limestone peak on the road from Jerusalem to Jericho."

While the exact location of the Mount of Temptation remains uncertain, 15 km to the northeast of the traditional sites of Bethany Beyond the Jordan at 753012 m E 3536257 m N UTM coordinates. Mount Quarantania offer significant historical and geographical context. The temptation narratives, regardless of their precise geographical setting, provide profound theological insights and emphasize Jesus' spiritual strength and commitment to his mission. These stories continue to inspire and guide believers in their spiritual journeys. (Kenyon:1965)

In "The Holy Places of the Gospels," Koop mentions that the synoptic Gospels do not provide specific details that allow us to pinpoint the exact location of Jesus' temptation. According to Koop, Jesus, guided by the Holy Spirit, went into the wilderness after his baptism in the Jordan River,

likely attracted by the vast and majestic wilderness of the Judaeen highlands. Potential Sites and Archaeological Findings Area East of the Jordan River:

Following his baptism, Jesus is thought to have gone to the area east of the Jordan River. This region includes several villages and towns identified through field surveys and excavations. Significant sites in this area include: Excavations have revealed remnants of ancient habitation, indicating it was a populated area.

Figure 3: General view of the proposed temptation Mount on the eastern side of Jordan River in Wadi Shueib.

Table 1:Heritage sites surrounding the temptation mount

Nimrin Village:	<ul style="list-style-type: none"> •Archaeological findings suggest it was a significant settlement during the time of Jesus.
Umm Hadder Village	<ul style="list-style-type: none"> •Excavations have revealed remnants of ancient habitation, indicating it was a populated area.
Ain Saleem (near Wadi Hesban):	<ul style="list-style-type: none"> •Another village with archaeological evidence of historical significance.
Tell Rama:	<ul style="list-style-type: none"> •A site with ancient ruins that suggest it was an inhabited area during Jesus' time.
Wadi Shueib:	<ul style="list-style-type: none"> •A notable location with historical and archaeological importance.
Tyre in Iraq al-Ameir:	<ul style="list-style-type: none"> •Another village with findings that support its existence during the relevant period.

The Judaeian highlands, with their rugged and isolated terrain, would have been a suitable location for Jesus to undergo his period of fasting and temptation. This area provided the seclusion and harsh conditions described in the temptation narratives.

The Wadi Shueib Geology

The Wadi Shueib Formation, with its complex geological structure and significant variation in thickness, plays a crucial role in the hydrogeology of the region. Its classification as an aquitard is due to its low permeability, making it an essential feature in understanding the groundwater dynamics of the area. The detailed measurements and geological descriptions provided by various studies (Becker 2000; Kuntz 2003; Parker 1970; Lenz 1999; MWI database; Margane et al. 2002) offer a comprehensive understanding of this formation's properties and distribution.(Kuntz:2003)

Fig: The western(mostly demolished) site from Mullaqa toward the wadi Shueib

The Mount of Temptation is believed to be the mountain in the wilderness Desert where close to Bethany Beyond Jordan (Jesus) here Jesus was Baptised, Transfigured , & was tempted by the devil for 40 days and 40 nights.(Brown:1979)

The Wadi Shueib Formation, located in the region of Balqa, is characterized by its geological composition and hydrological properties, classifying it as an aquitard. An aquitard is a geological formation that restricts the flow of groundwater due to its low permeability. Here's a detailed overview based on the provided information:

Geological Composition

The Wadi Shueib Formation consists of alternating layers of marls, marly limestone, and limestone.

•Geographical Distribution

The Wadi Shueib Formation crops out mostly along the border of the Western Slopes/Highlands in the southeast, south, and northwest of the wider area of interest.

Other significant outcrops are located in the north of the area of interest and within the western part of the Western Slopes, particularly in the core of the Wadi Kafrein and Wadi Shueib flexures. The total outcrop area is approximately 87.4 km².

Conclusion

The site is located 14km to the northeast of Baptism site toward the famous valley of Shueib/Nimreen where the paved road takes you up through high mountains area to Salt City, both sides of the roads marked by the tombs of Prophets Shueib known as Jethro in the old testament, Gad, Job, Joshua, Hazeer, and Sara wife of Abraham. Historical roads passed through this area during Bronze, Iron Age, Roman, Byzantine and Islamic era. Five km to the south of Salt City stands the ancient Byzantine complex of carved caves churches and built sites. A few miles southwest of Jordan River is the Baptism Site, the traditional scene of the Baptism of Christ.

The Arab name for the mountain is Mullaqa forty days.

The Mount of Temptation (also called Mullaqa) is a tranquil place. Its summit, overlooking Wadi Shueib, has a panoramic view of the Dead Sea and the Jericho Valley. Jesus possibly spent his time here in complete isolation. He could get away from it all and just sit, think and meditate, for forty days, deciding and maybe agonizing over what course of action to take.

The discovery of the cave, the two churches, and the holy remains surrounding the area opened a discussion among some archaeologists, experts and holy men about the function of the cave in the early days of Christianity.

Some scholars refer to a diversity of architectural classical remains in the area around wadi Shueib such as Tyre cave where settlements caves, hermitage caves, monasteries, water installations as well as holy shrines found (Conder 1889, & Lapp,1963,1965 1979).

Field investigations showed that the Tyre cave in Iraq Ameir was surrounded by Ad- Deir (the Monastery) from the southeast; where now remains of the architectural complex are buried under modern dumps (A. Fahad Personal Communication 2016).

Recommendation

The discovery of the Mullaqa, the engraved cells & possibly a church, as well as holy remains surrounding the area opened a discussion among some archaeologists, experts and holy men about the function of Mullaqa in early days of Christianity.

Some scholars refer to a diversity of architectural classical remains in the area around Mullaqa such as settlements caves, hermitage caves, monasteries, water installations as well as holy shrines.

Our field investigations showed strong evidences of architectural remains of several complexes buried under modern dumps, and agricultural activities.

A real connection between Jericho temptation mount & Wadi Shueib proposed temptation mount local people refers to this connection through history by their ancestors. More field assessment in Wadi Shueib is urgently needed due to its importance in the early history of Christianity.

Bibliography

- Brown. R., 1979, "Excavation at Iraq el-Emir" ADAJ.23: 17-30.
- Becker, K. (2000): Hydrological and Hydrogeological Investigations along Wadi Shueib - Jordan. Unpublished Diploma Thesis, University of Karlsruhe, Department of Applied Geology, Germany
- Chang-Ho, J., 1996, "Archaeological survey and settlements pattern in the region of Iraq al-Emir.
- Chang-Ho, J.,1997," New Dolmen Field Near "Iraq al Amir" BA, 60:251-252.

- Chang-Ho, J.,1999, The 1998 Season of Archaeological Survey in the Region of “Iraq al-Amir” and WadiAlKafrayn ADAJ.43:521-539.
- Conder, C.R.,1889, The Survey of Eastern Palestine, PalestineExploration Fund, London.
- De Vogue, C.J.M., 1864, “Ruines d’ Araq el-Emir” RA,10: 52-62.
- Kenyon, K.M., 1965, "Excavations at Jericho II", London.
- Kuntz, D. (2003): Soils in the Wadi Shu'eib catchment area and thier protective potential for groundwater. Unpublished Diploma Thesis. Universität Karlsruhe, Angewandte Geologie. Landmann
- Lapp, N., 1989, “Iraq al-Amir” Archaeology of Jordan Akkadica,7:280-297
- Lapp, P. and Lapp, N., 1979, “The Hellenistic Pottery from the 1961 and 1962 Excavation at Iraq al-Amir” ADAJ,23:5-15.
- Lapp, P., 1963, “The Second and Third Campaign at Iraq al-Amir”, BASOR,171:8-39
- Lapp, P., 1965, “The Excavation at Iraq al-Amir” ADAJ.10:37-42.
- Mikbel, S.H. and Zacher, W. (1986): Fold structures in northern Jordan. N. Jb. Geol. Paläont.: 248-256
- Salameh, E. (1980): The Suweilih Structure. N. Jb. Geol. Paläont.: 428-438
- Waheeb M. 1997. Report on the Excavations at Wadi el-Kafrein Southern Ghours (Al Aghwar). ADAJ 41: 463-468.
- Waheeb, M. 1998. New discoveries near the baptism site, Occident and Orient, 3, 1, p. 19-20.
- Waheeb, M. 1998A. Wadi Al-Kharrar al-Maghtas, AJA, 102, 3,601.
- Waheeb, M. 1998B. Wadi el-Kharrar Archaeological Project, ADAJ, 43, pp. 635-638.
- Waheeb, M. 1999A. Wadi al-Kharrar Archaeological Project,, the Monastery, ADAJ, XLIII, pp. 549-557.
- Waheeb. M. 1999B "The water system in the Wadi Al- Kharrar, December, P. 21-24.
- Waheeb, M. 2001A. Archaeological Excavations at the Baptism site Bethany Beyond the Jordan, Bible and Spade 14, 2, pp. 43-53.
- Waheeb, M. 2001B. Wadi al-Kharrar Archaeological Project, The Survey Studies in the History and Archaeology of Jordan, vol. VII, 591-60 1.
- Waheeb, M. 2002. Wadi al-Kharrar, AJA, 106, p. 445 - 449.
- Waheeb. M. 2007 Bethany Beyond the Jordan Site of Jesus Baptism Discovery and Assessment. Online Anistoriton- No. 788: 1-12.,
- Waheeb. M.2008 the Discovery of Bethany Beyond the Jordan Wadi Al-Kharrar - Dirasat, Jordan University, vol. 35. No. 1.